

32206

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı

1540 (H.947) TARİHLİ TAHRİR DEFTERİNE GÖRE
BİTLİS SANCAĞI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

I

Hazırlayan
Emine ALTUNAY

Danışman
Doç.Dr. M.Ali ÜNAL

SAMSUN
Şubat 1994

Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

İşbu çalışma jürimiz tarafından Sosyal Bilimler
Eğitimi (Tarih) Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ
olarak kabul edilmiştir.

Başkan Doc. Dr. M. Ali İNANÇ
M. Anıral

Üye Doc. Dr. Durmuş Ali AKBULUT.
M. Anıral

Üye Yrd. Doc. Dr. Nedim İPEK
M. Anıral

ONAY

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine
ait olduğunu onaylarım.

22.10.1994
Enstitü Müdürü
Prof. Dr. M. Anıral
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

KISALTMALAR

GİRİŞ.....	1-19
A. TAHRİR VE TAHRİR DEFTERLERİ	1- 4
1.Tahrir Nedir?	1
2.Tahririn Tarihçesi ve Önemi	2
3.Tahrir Nasıl Yapılır?	2- 4
4.1540 (H. 947) Tarihli Tapu Tahrir Defteri	4- 7
B. OSMANLI ÖNCESİ VE OSMANLI DÖNEMİNDE BİTLİS	7-19
1.İslâmiyetden Önce Bitlis	7- 9
2.İslâm Hâkimiyetinde Bitlis	9-10
3.Osmanlı Hâkimiyetine Kadar Bitlis	10-14

I. BÖLÜM

İDARİ YAPI	20-28
A."SANCAK" VE "KAZA"	20-23
B.BİTLİS SANCAĞI	23
1.Coğrafî Konumu	23-24
2.Tarihi Gelişimi	24-25
3.1540 Tahririne Göre Bitlis Sancağı'nın İda- ri Taksimâtı	25-28

II. BÖLÜM

YERLEŞME VE NÜFUS	29-60
A.ŞEHİR NÜFUSU	30
1.Bitlis Şehrinin Mahalleleri	30-31
2.Müslim Nüfus	31-32
3.Gayrimüslim Nüfus	32-33
TABLO I-TABLO II	34-35
B.KÖYLERDEKİ NÜFUS	35
1.Müslim Nüfus	36-38
2.Gayrimüslim Nüfus	38-39
TABLO III-IV-V	40-45

C. AŞİRETLER VE CEMÂATLER	56-60
1. Pirütiyân(?) Cemâati	56-57
2. Pisyan(Pusyan) Cemâati	57
3. Zeydan Cemâati	57-58
4. Bozulus Cemâati	58
5. Mudiki Cemâati	59
6. Dubarniyan(Dubarlar) Cemâati	59
7. Beydüzü Cemâati	59
8. İşruki Cemâati	59-60

III. BÖLÜM

İKTİSÂDÎ YAPI	61-105
A. TOPRAĞIN TASARRUF ŞEKLİ VE TAKSİMÂTI	62- 70
1. Malikâne-Divânî Toprak Rejimi	63- 65
TABLO VI	65
2. Çiftlikler	65- 66
3. Mezrealar	66- 67
TABLO VII	68- 70
B. ZİRAİ ÜRETİM	71- 73
1. Hububat Üretimi	71- 72
a. Buğday(Hınta)	71- 72
b. Darı (Dahn-Gavers)	72
c. Arpa(Şa`ir)	72
2. Bağcılık	72- 73
3. Meyve Üretimi	73
C. VERGİLER	74- 97
1. Öşür	75- 80
a. Hububat Öşrü	76
1. Buğday Öşrü	76
2. Darı Öşrü	76
3. Arpa Öşrü	77- 78
TABLO VIII-IX	77- 78
b. Meyve ve Sebze Öşrü (Öşr-i Meyve, Öşr-i Ceviz, Öşr-i Piyaz)	77- 78
c. Bağ Öşrü	78- 79
d. Bal Öşrü (Resm-i Kivare)	79
e. Çayır ve Yonca Resmi	79- 80
2. Şahsa Bağlı Vergiler	80- 84

a.Bennak Resmi(Hâne Resmi)	80-81
b.Mücerred Resmi	81-82
c.İспенç Resmi(İспенçe-i Gebrân)	82
d.Cizye Resmi (Cizye-i Gebrân)	82-83
e.Irgat Resmi (Resm-i Irgadiye)	83-84
3.Hayvancılıkla İlgili Vergiler	84-85
a.Âdet-i Ağnâm	84-85
b.Resm-i Yaylak ve Kışlak	85
4.Maktu` Vergiler ve Mukataalar	85-91
a.Maktu` Vergiler	86
1.Resm-i Asiyâb(Değirmen Resmi)	86
2.Resm-i Bezirhâne	86
TABLO X	87
b.Mukataalar.....	87-91
1.Boyahâne Mukataası (Mahsul-i Boyahâne)..	88-89
TABLO XI	89
2.Tabakhâne Mukataası (Mahsûl-i Debbaghâne)	89
3.Mizaniye Mukataası	90
4.Mumhâne ve Kellehâne Mukataası	90
5.İhtisâb Mukataası	91
5.Arızî Vergiler	91-93
a.Bâd-ı hevâ	91-92
b.Resm-i Zemîn(Dönüm Resmi)	92-93
6.Ticâri Faaliyetlerin Vergilendirilmesi	93-97
a.Bâc-ı Übûr	93
b.Tamga-i Siyâh	93-94
TABLO XII	95
7.Vergilerden Muaf Olanlar	96-97
D.SANCAK GELİRİNİN TAKSİMÂTI	97-105
1.Padişah Hasları(Havass-ı Humayûn)	97- 98
2.Sancakbeyi Hasları(Mirlivâ)	98
3.Tımarlar	98-105
TABLO XIII-XIV	99-104

IV. BÖLÜM

BİTLİS SANCAĞI'NDAKİ DİNİ VE SOSYÂL YAPILAR	106-108
TABLO XV-XVI	109-115
SONUÇ	116-118

	VI
HARİTALAR	119-120
BİBLİYOGRAFYA	121-127

V. BÖLÜM

BİTLİS SANCAĞI KANUNNÂMESİ (Tarihsiz TD. 109)..	128-129
METİN	130-505
Metinden Fotokopiler	506-508

Ö N S Ö Z

Toplumumuza "millet" niteliği kazandıran âmillerden birisi de milli kültür mirasımız içinde yer alan millî tarihimizi, gün ışığına çıkaran tarihi belge ve vesikalardır. Osmanlı İmparatorluğu arşivlerinden günümüze intikal eden bu sayısız belgeler arasında Tapu-Tahrir defterlerinin ehemmiyeti hiç şüphesiz çok büyüktür. Bu defterler Osmanlı Devleti memleket yönetimi birimlerindeki idâri, demografik, iktisâdi ve sosyâl yaşantının bir nevi aynası gibidirler. Günümüzde Tapu-Tahrir defterlerini esas alarak sosyâl ve ekonomik açıdan tarihimizi ele alan birçok tarihçi orjinal çalışmalar ortaya koymaktadırlar. Bu alandaki çalışmaların gün geçtikçe artıyor olması tarihi gerçeklerin yakın bir gelecekte daha objektif ve güvenilir bir biçimde yansımaları neticesini artıracığından, Türk tarihinin önemli bir safhasının aydınlatılması bakımından sevindiricidir.

Biz de araştırmamızda bu ilkeyi gaye edinerek Başbakanlık Osmanlı Arşivleri Tapu-Tahrir defterleri katalogunda tasnifli 413 no'lu defteri incelemeye ve değerlendirmeye çalıştık. Sözü edilen defter 1540 (H.947) tarihli olup, Bitlis Sancağı'na ait bulunan bir Mufassal defterdir.

Çalışmamızda Bitlis Sancağı dahilindeki nüfusun durumunu, ekonomik yapıyı, bu çerçevede Osmanlı Devleti'nin iktisâdi bünyesinin temelini teşkil eden mevcut vergilerden hangilerinin bu havalide toplandığını, hububat, meyve üretimi, bağcılık v.s.'nin ne nisbette olduğu ve hangi mekânlarda yoğunlaştığını inceledik. Bunu yaparken birtakım istatistikî bilgiler vermeye ve bu bilgileri daha yalın ve derli toplu sunabilmek için yer yer tablolarla göstermeye çalıştık. Bu değerlendirmeyi yaparken bu nevi araştırma ve eserlerden yararlandığımız gibi Bitlis ile ilgili kaynak-

larda çalışmamıza ışık tuttu.

Çalışmalarım esnasında yardımlarını esirgemeyen, değerli vakitlerini aldığım saygıdeğer hocalarım sayın Prof. Dr. Bayram KODAMAN ve Doç. Dr. Mehmet Ali ÜNAL'a saygı ve şükranlarımı sunarım. Ayrıca belgelerimin arşivden temini hususunda manevı desteğini daima hissettiğim değerli aile dostumuz emekli Öğr. Gör. Abdullah ÇINAR'a da saygı ve hürmeti borç bilirim.

Emine ALTUNAY

K I S A L T M A L A R

a.g.e	Adı geçen eser
a.g.m	Adı geçen makale
Ank.	Ankara
bkz.	Bakınız
BOA	Başbakanlık Osmanlı Arşivleri
C.	Cilt
Çev.	Çeviren
DİA	Diyânet İslâm Ansiklopedisi
DÜEFD	Dicle Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi
DTCFD	Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi
H	Hâne
İFM	İktisât Fakültesi Mecmuası
İst.	İstanbul
İA	İslâm Ansiklopedisi
MAD	Maliye Ahkâm Defteri
M	Mücerred
OÜEFD	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi
s.	Sayfa
S.	Sayı
TD	Tapu Defteri
YÜSBD	Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi

G İ R İ Ş

A. TAHRİR VE TAHRİR DEFTERLERİ

1. Tahrir Nedir

Osmanlı içtimâi ve iktisâdi teşkilâtında çok önemli bir yer ihtiva eden tahrir, kelime olarak yazma yerine kullanılan bir tâbirdir ⁽¹⁾.

Osmanlılar fethettikleri yerlerdeki arazi ve emlâkın kayıtlarını, tayin ettikleri heyetler aracılığıyla muntazam şekilde yazdırırlardı. Türk arşivlerinin en kıymetli hazinesi, hiç şüphesiz, eski bir devlet geleneğinin belli aralıklarla yapılmasını gerekli kıldığı Nüfus ve Vergi Sayımlarının kayıtlarına ait bu defterlerdir ⁽²⁾. Bu nevî sayımların Osmanlı Devleti'nde ilk padişahтан itibaren her padişah değiştiğinde veya otuz, kırk ya da yüz sene gibi aralıklarla yapıldığı bilinmektedir. Sayıma dâir defterlerden I.Murat devrine ait olmak üzere elimizde birtek defter mevcut olduğu gibi, Fatih devrine mahsus bulunan defterlerin sayısı da 30 civarındadır. Tahrirlerin II.Selim'den itibaren bir daha yapılmadığına ilişkin görüşler olmasına rağmen mevcut tetkik neticeleri II.Selim zamanından sonra, bilhassa III.Murat devrinde de tahrirlerin yapılmış olduğunu kanıtlamaktadır ⁽³⁾.

Türlü sebebler yüzünden devlet otorite ve teşkilâtı özel değer ve niteliklerini kaybetmeğe başladıktan sonra bu sayımlar XVII.yüzyıldan itibaren başarı ile devam ettirilemez olmuştur.

(1) M.Zeki Pakalın, Osmanlı Tarih Deyimler ve Terimler Sözlüğü, C. III, s. 376

(2) Ö.Lütfi Barkan, Hüdavendigâr Livâsı Sayım Defteri, Ank. 1988, Giriş s. 3

(3) Ö.Lütfi Barkan, "İmparatorluk Devirlerinin Büyük Nüfus ve Arazi Tahrirleri ve Hakana Mahsus İstatistik Defteri", İFM, II/I, İst. 1940, s. 31-32-33

2. Tahririn Tarihçesi ve Önemi

Tahrir çalışmalarıyla ilgili ilk örneklere M.Ö.2500-3000'lı yıllarda Mısır'da rastlanmaktadır. Akdeniz havzasına dahil medeniyetlerde de eski zamanlara ait tahrirler mevcuttur. Böyle istatistiki kayıtlarda en ileri düzeydeki memleketin Roma olduğu bilinmektedir⁽⁴⁾.

Osmanlı Devleti kurulana değin, Araplar'ın Mısır'da ve İspanya'da, Sulçuklular'ın İran'da nüfus ve arazi tahrirleri yaptırdığı, Anadolu Selçuklu Devleti'nde ise bu kayıtlara geçmeyen arazi kalmadığı bilinmektedir. Buna istinâden Osmanlılar'ın teşkilât ve kanunlarının ilk örneklerini uzak tesirlere lüzum kalmadan bu çevre aracılığıyla aldığını söyleyebiliriz. Bu teşkilât daha sonra Osmanlı idâri yapısının sorumluluğu ile çok daha kapsamlı ve gelişmiş bir yapıya bürünmüştür.

Osmanlı Devleti için çok mühim olan bu genel sayımların sebeplerinden bir tanesi fetihlerdi. Yeni fetholunan bir yerde ilk iş bölgenin tahririni yapmaktı. Öte yandan yeni bir padişahın tahta gelmesi, zamanla umûmi olarak meydana gelen değişiklikler, vergi gelirlerinin herhangi bir surette artmış veya eksilmiş görülmesi ve defter harici kalan gelirleri deftere kaydetmek gibi sebepler de tahririn yapılmasını gerektirmiştir⁽⁵⁾.

Tahrirlerin yapılması, memleketde mâli ve askerî düzenlemeler yapılması ve yeni gelir kaynaklarının tesbiti açısından büyük önem taşımaktadır.

3. Tahrir Nasıl Yapılır

Çok büyük titizlik ve sorumluluk isteyen bu önemli iş için görevlendirilen memura "muharrir", "emin", ya da "il yazıcı" denilmekteydi⁽⁶⁾. Görevin ehemmiyeti sebebiyle bu

(4) Ö. Lütfi Barkan, "a.g.m.", s. 26-27.

(5) Halil İnalçık, Hicri 835 Tarihli Sûret-i Defter-i Sancak-i Arvanid, Ank. 1987, s. 18

(6) Nicoara Beldiceanu, XIV. Yüzyıldan XVI. Yüzyıla Osmanlı Devleti'nde Tımar, Çev. Mehmet Ali Kılıçbay, Ank. 1985, s. 4

memurlar seçilirken geniş bir hukuk anlayışına ve kanun bilgilerine sahip dürüst kişiler olmasına dikkat edilirdi⁽⁷⁾. Tahrirle ilgili bütün işlerde eminle birlikte karar verme ve belgeleri mühürleme yetkisine sahip kişiler ise "kâtip" adı verilen memurlardı.

Tahrir işlemi yapılırken hiçbir gelir kaynağının defter dışı kalmamasına özen gösterilirdi. Diğer yandan vergiye tâbi olmayan çocukları yazdıran veya gelir miktarını saklayarak az gösteren sipahilerin tımarları ellerinden alınır-
dı. Sancakdaki tüm vergilerin ne nisbette ve nasıl alındığının tesbiti yapılarak, eski defterle mukayese edilir ve merkeze bildirilirdi⁽⁸⁾.

Tahrir sonucu elde edilen bilgiler daha sonra "mufassal" ve "icmâl" defterleri adı altında iki ayrı defterde toplanırdı. Bunlardan mufassal defterleri temel kaynaklar (vergi gelirleri) ve vergi mükellefleri kaydedilir, icmâl defterine ise bu kaynakların sipahi ve zeamet sahipleri arasında nasıl payedileceği yazılırdı⁽⁹⁾.

Emin bu suretle meydana gelen defterler ile sancak kanunnâmesi müsvettelerinin ve mahalli narh vesikalarını tetkik ve tasdik edilmek üzere merkeze getirirdi. Mahsul vergileri merkezde narha göre , akça üzerinden ayrı ayrı hesaplanıp yeküne bağlandıktan ve onaylandıktan sonra emin, bu gelir kaynaklarını haklar nisbetinde dirlik sahipleri arasında taksim ederdi⁽¹⁰⁾. İcmâl ve mufassal defterler nişancı tarafından tetkik ve tashih edildikten sonra mufassal defterin bir nüshası tuğralanıp, ait olduğu eyalete gönderilir, tuğrasız nüshası ise icmâl defteri ile birlikte Defterhâneye konur ve burada muhafaza edilirdi⁽¹¹⁾.

(7) Ö.Lütfi Barkan, a.g.e., s. 21

(8) Halil İnalçık, a.g.e., s. 20

(9) Mustafa Soysal, " Onaltıncı Yüzyılda Adana İlinin Mufassal Defterine Göre Sosyal ve Ekonomik Yapısı Üzerinde Bir Araştırma", Bellekten c. 52/202, Ank.1988, s.169

(10) Halil İnalçık, a.g.e., s.20

(11) İsmet Miroğlu, Kemah Sancağı ve Erzincan Kazası, Ank. 1989, s.3

İlk tahririn sonuçlarını ihtivâ eden deftere "Defter-i Atik" yeni yapılan ise "Defter-i Cedîd" adı verilirdi. Şayet üçüncü bir tahrir daha yapılırsa o zaman ilk deftere "Defter-i Köhne" ikinci tahrire ait deftere "Defter-i Atik" sonuncusuna ise "Defter-i Cedîd" denirdi⁽¹²⁾.

Görüldüğü üzere devlet, ciddiyet ve titizlikle yapılan ve kaydedilen bu sayımlar vâsıtasıyla memleket dahilinde hâkimiyet ve otorite gücünü hissettirebilmekte, disiplini, asayiş ve canlılığı muhafaza edebilmekteydi.

Tahrirlerin mükemmelliğini temin için, talimât-ı hükmünde tahrir komisyonları üyelerine ayrı maddeler halinde cezalar ve ödüller belirtilmekteydi.

Sözgelimi; Silistre Livâsı Kanunnâmesinde yer alan hükmün 14 ve 15. maddelerinde tahrir eminlerine hitap edilerek görevlerini dikkat ve doğrulukla yapmaları ve kimseden pişkeş ve hediye almamaları tembih edilmekteydi⁽¹³⁾.

4. 1540 (H.947) Tarihli Tapu Tahrir Defteri

Bitlis'in 1507 yılında İran'a bağlanmasının ardından, birbirine düşman olan Osmanlılar ve Safevîler arasında Kürtlerin meskûn bulunduğu bölgeleri kendi topraklarına katma yarışı başlamıştır. Ancak Bitlis'te İran hakimiyeti uzun sürmemiştir. Zirâ Şah İsmâil bu tarihlerde mevcut bölgele-
rin elinde kalacağı düşüncesi ile kendisini topluca ziyarete gelen Kürt beylerini hapse attırmıştır.

Padişah Yavuz Sultan Selim bu durumu oldukça iyi değerlendirmiştir. Tebriz'in de fetholunduğu İran seferinden (6 Eylül 1514- 16 Recep 920) dönüşünde, Osmanlı hakimiyetinin bölgede, tam manasıyla tesisi için Diyarbekir Beylerbeyi tayin ettiği Bıyıklı Mehmet Paşa'yı ve meşhur âlim İdris-i Bitlisi'yi görevlendirmiştir⁽¹⁴⁾.

İdrisi Bitlisi'nin 1515 senesi kış aylarında Doğu Ana-

(12) M.Ali Ünal, XVI.Yüzyılda Harput Sancağı, Ank. 1989, s.3

(13) Ö.Lütfi Barkan, a.g.e, s.40

(14) Bayram Kodaman, "Osmanlı Devrinde Doğu Anadolu'nun İdâri Durumu", OÜFED, Samsun 1986, s.9

dolu'daki faaliyeti Osmanlı Devleti lehine sonuçlanmıştır. Evvelce Şah İsmâil'e karşı Osmanlılar'ın tarafına iltizam eden Emir Sârim'in oğulları ile temas kurmuş, onları hudutlarının Safevîler'e karşı muhafazası ve ülkelerinde İranlılar'a taraftar olanların kovulması hususlarında iknaya muvaffak olmuş, civardaki kürt beylerinin Yavuz Sultan Selim'e biatlerini gerçekleştirmiştir. Bu başarılarını müteakiben Bitlis'e gitmiş, gayretleri neticesinde içlerinde Bitlis hâkimi Emir Şerefeddin, Hizan hâkimi Emir Davud, Sason hâkimi Ali Bey gibi kürt ümeresinden beylerinde bulunduğu önemli bir kitlenin Osmanlı hizmetine girmesini sağlamıştır⁽¹⁵⁾. Neticede 1515'de bölgenin fethi tamamlanınca Bitlis'de Osmanlı hâkimiyetine geçmiştir. Osmanlı Devleti, Çaldıran zaferinden sonra söz konusu bölgede Diyarbakir merkez olmak üzere Musul, Bitlis, Mardin, Harput, Dersim ve Çapakçur'uda içine alan oldukça geniş bir eyâlet vücuda getirmiştir. Kanuni Sultan Süleyman Devrinde yeni bir düzenleme yapılarak Van'da ayrı bir eyâlet teşkil edilmiş, Van ve Diyarbakir Eyâletlerinin herbiri İran sınırında olmaları bakımından hem ordunun hareket noktası hem de önemli merkezler durumuna gelmişlerdir⁽¹⁶⁾.

1520-1521 ve daha sonra düzenlenen 1526-1527 tarihli idâri taksimat defterlerine göre Bitlis bu dönemde Diyarbakir Eyâletine tâbi bir sancak durumundadır. Öte yandan 1523 tarihli idâri taksimatla ilgili bir icmal defterinde Diyarbakir'e tâbi sancaklar içinde Bitlis yer almamaktadır. Bunun sebebine gelince, defterde eyâlete bağlı sancaklar içerisinde sadece tahriri yapılanların gösterildiği dikkati çekmektedir⁽¹⁷⁾. Buradan anlaşılıyor ki bu tarihlerde Bitlis sancağı henüz bir tahrir işlemine tâbi tutulmamakla birlikte Diyarbakir Eyâletine bağlı bulunmaktadır.

(15) Nejat Göyünç, XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı, Ank. 1990 s. 15-16-17

(16) Bayram Kodaman, "a.g.m", s. 12

(17) M.Ali Ünal, "XVI. ve XVII. Yüzyılda Diyarbakir Eyâletine Tâbi Sancakların İdari Statüleri", Ziya Gökalp dergisi, s. 44, Ank. 1986, s. 33-34

1568-1574 yıllarında yapılan bir başka İdâri Taksimatta (MAD 563 Sayılı Deftere Göre) Bitlis, Van Vilâyetine bağlı bir sancak durumundadır⁽¹⁸⁾. 1548'de bir daha Safevîler'in eline geçmemek üzere Osmanlı hâkimiyetine giren Van, fethini müteakip "Eyâlet" statüsü kazanmış olup 1568-1574 yıllarında 12 sancağa sahipti. Buna istinâden Bitlis'te bu sancaklardan birisini teşkil ediyordu. Sancak 1578-1588, 1632-1641 yıllarında da Van'a bağlı durumdadır. Öte yandan bu dönemde Bitlis hükümet olarak kaydedilmiştir⁽¹⁹⁾.

Bu çalışma ile incelediğimiz 413 defterin haricinde Bitlis Sancağı ile ilgili Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü tapu tahrir tasnifinde bulunan diğer defterler şunlardır:

a-) 189 numaralı defter : Bitlis Vilâyetinin hâsılatıyla tımarlarının icmâl defteridir. H. 944 (M.1537-1538) tarihlidir.

b-) 208 numaralı defter : Bitlis, Adilcevaz, Hasankeyf, Atak, Mihrani Livâları tımar icmâl defteridir. H.947 (H.1540-1541) tarihlidir.

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Arşivindeki Bitlis Sancağına dâir defterler ise şunlardır :

c-) 202 numaralı defter : Van, Erciş, Bargiri, Adilcevaz Bitlis, Muş ve Hakkari Livâları vakıflarının kayıtlarını ihtiva etmektedir. Katalogda tarihsiz gözükken bu defterin tarihinin tesbitlere göre, H.985 (M.1577-1578) olması kuvvetle muhtemeldir.

d-) 109 numaralı defter : Bitlis Sancağına bağlı nâhiyelerin mufassal defteridir. Tarihsiz olan bu defterin tamamı 119 varaktır. Defterin baş tarafında bulunan kanunnâme bölge ile alakalı mevcut tek kânunnâmedir⁽²⁰⁾.

Bizim değerlendirmeye çalıştığımız 413 no'lu Tapu Tahrir Defteri İstanbul Başbakanlık Arşivinde kayıtlı olup,

(18) Metin Kunt, Sancaktan Eyâlete, İst. 1978, s. 144

(19) Şenol Çelik, "XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Van Tarihi", YÜSBD, s.1/1, Van 1990, s.262-64-65, ayrıca geniş bilgi için bkz. I.bölüm "Sancak ve Kaza"

(20) Orhan Kılıç, 730 Numaralı Van, Adilcevaz, Muş ve Bitlis Livâları Tımar İcmal Defteri (Yüksek Lisans Tezi), Elazığ 1989, s. 2-3

bu defterin hangi tarihte yazıldığı kesin olarak bilinmemektedir. Buna mukabil M.1540 (H.947)'de düzenlenmiş ve Başbakanlık Arşivinde kayıtlı bulunan 208 numaralı icmâl defterindeki yazı usulü ve rakamlar 413 numaralı defterle birbirini tutmaktadır. Bu mukayese bizi defterin M.1540 tarihli olduğu kanaatine ulaştırmaktadır. Aynı tarihte Diyarbekir E-yâletinin de genel bir tahriri yapılmıştır.

413 numaralı Tapu Tahrir Defterinin tamamı 213 sayfadan ibaret olup Bitlis'e ait , Başbakanlık Arşivinde bulunan tek mufassal defterdir. Defterin başında Bitlis'e ait kanunnâme mevcut değildir, metin ve rakamlar siyakat yazısı ile yazılmıştır.

Defterde evvelâ mahalleler yer almaktadır. Önce müslüman, ardından gayrimüslim mahalleleri ve her mahallede meskun mükelleflerin isimleri kaydedilmiştir.

Bunu müteakiben şehir halkından alınan ticârî ve diğer vergiler mevcuttur. Daha sonra padişah ve sancakbeyi hasları belirtilmiştir. Diğer taraftan tımar sahiplerinin tasarruf ettikleri dirlik içinde kalan köy ve mezreaların isimleri, vergi mükelleflerinin isimleri, vergi ödenen mahsuller, bunların miktarları, ne kadarının vergi olarak tahsil edildiği ve ödenen verginin nisbeti yer almıştır. Defterde bunun yanısıra müslüman ve gayrimüslim halk genellikle ayrı ayrı kaydedilmiş, çoğu yerde gayrimüslim unsur "Ermine" olarak yazılmıştır. Öte yandan cemâat ve aşiretler ve bunların meskun bulunduğu köylerde belirtilmiştir.

Defterin son kısmında vakıflar ve bu vakıfların gelir ve harcama kalemi kaydedilmiş nereye ne kadar harcama yapıldığı hususuna ayrıntılı bir biçimde yer verilmiştir.

B. OSMANLI ÖNCESİ VE OSMANLI HÂKİMİYETİNDE BİTLİS

1. İslâmiyetden Önce Bitlis

Bitlis'in ilk defa ne zaman kurulduğu ve adının nereden geldiği kesin olarak bilinmemektedir. Ermeniler tarafından Bagoş (Pagış), Araplar tarafından Badlis şeklinde yâdedilen bu şehrin adına Türk eserlerinde Bitlis şeklinde rastlanmaktadır⁽²¹⁾.

(21) "Bitlis", İ.A , c. II , s. 659

Tarihte önemli bir yeri bulunan Bitlis'in yazılı tarihi oldukça karanlıktır. Ancak bugüne kadar Doğu Anadolu bölgesinde yapılan arkeolojik araştırmalar neticesinde Bitlis yöresinde ilk yerleşimin M.Ö.4000 yıllarından itibaren Asyalı bir millet olan Hurriler'le başladığı bilinmektedir⁽²²⁾. Hurri-Mitanni devletinin yıkılmasından hemen sonra Van Gölü çevresinde Urartular hâkimiyeti sağlamışlardır⁽²³⁾.

İskitler bölgede Urartu egemenliğini sona erdirmiş ve bölgeye yerleşmeyerek güneye inmişlerdir. Bu tarihten itibaren Doğu Anadolu Medler ile Lidyalılar arasında mücadele alanı olmuş ve Bitlis de Med hâkimiyetine girmiştir⁽²⁴⁾. Medler'in M.Ö. 550'de yıkılması sonunda Persler'in burayı işgal ettiği görülmektedir. Pers Kralı I.Dayus zamanında, Doğu Anadolu'nun tümünde olduğu gibi Bitlis'te de satraplık teşkilâtı kurulmuştur. Buradan, şehri M.Ö. VI. yüzyılın ilk yarısında şehrin bağımsız ve siyasi bir varlık olmadığı ortaya çıkmaktadır.

M.Ö. 331'de Büyük İskender'in Pers hakimiyetine son vermesiyle Bitlis Büyük İskender'in ordularının denetimi altında kalmıştır.

Bitlis şehrinin çekirdeğini teşkil eden kalenin yerinde ilk defa kimlerin yerleşmiş olduğu bilinmektedir. Fakat bütün eski kaynaklarda tekrar edilen bir efsaneye göre bu kaleyi Büyük İskender'in emri üzerine onun kumandanlarından Badlis kurmuştur. Şehrin bugünkü adının da buradan geldiği rivayet edilmiştir. Kale günümüze gelinceye kadar birkaç defa tamir görmüş, hatta bazı defalar tamamen tahrip edildiği için yeniden yapılmıştır⁽²⁵⁾.

İskender'in ölümünden sonra teşekkül eden Hellenistik krallıklar zamanında ise Bitlis Selokidlerin hâkimiyetine girmiştir. Selokid devletinin yıkılmasından sonra Bitlis'de Part egemenliği başlamış bu devletin Romalılar'la uzun süre-

(22) Recep Yaşa, Bitlis'te Türk İskanı, Ank. 1992, Giriş

(23) Bilge Umar, Türkiye'nin İlk Çağ Tarihi, İzmir 1982

s.

(24) Recep Yaşa, a.g.e, Giriş

(25) Diyanet İslam Ansiklopedisi, c. 6, s. 226

li çatışmaları neticesinde Roma hakimiyetine geçmiştir.

Bundan sonra Sasaniler ve Romalılar arasında sık sık el değiştiren Bitlis, 591'de Bizans'ın kesin hakimiyetiyle Müslümanların bölgeye girmesine değin bu devlete tâbi olmuştur⁽²⁶⁾.

2. İslâm Hakimiyetinde Bitlis

İslâm tarihinde, Bitlis'ten ilk defa Hicri 640 tarihinde bahsedilmektedir. Bitlis'in İslâm hudutlarına dahil edilmesi hususuna Şemseddin Sâmî "Hicret-i nebiyyenin 25 tarihinde Cezire fetihi İyaz bin Ganem tarafından feth olunarak Memâlik-i İslâmiyeye sehm olunmuş....." şeklinde değinmiştir⁽²⁷⁾. Halife Ömer'in Elcezire kumandanı İyaz bin Ganem burayı aldıktan sonra haraca bağlamıştır. Fakat Bitlis'in İslâmlara tâbiyeti çok sürmemiş Bizans İmparatorluğu Erzurum, Diyarbakir gibi şehirleri hakimiyeti altına alırken Bitlis'te İstanbul'a tâbi olmuştur⁽²⁸⁾.

Araplar ilk gelişlerinde Bitlis'te tutunamadılar, ancak Bitlis beyi Theodoros'un İmparator II.Konstantin'e karşı Araplardan yardım istemesi üzerine Araplar 654 yılında bu bölgeleri tamamen işgal ettiler. Emevi hükümdarı Abdülmelik zamanında kardeşi Muhammed bin Mervan tarafından Elcezire Valiliğine bağlanmıştır.

Bizans İmparatorluğunun kuvvetlenmesi ve yukarı Fırat'a doğru genişlemesi neticesinde Bitlis İslâm ülkesinin hudud şehri olarak kalmıştır⁽²⁹⁾.

Arap istilâsı zamanında Ermeniler çok defa Bizans'a karşı Araplar'ın tarafını tutmuştur. Bu sürede Hazar Türkleri Bizans İmparatorluğuna karşı sürekli akınlar yapmaktaydı. Doğu Anadolu'da ve özellikle Van Bölgesinde Hazar yerleşimi Anadolu'nun Türkleşmesi bakımından oldukça önemli bir hadisedir. Bunu müteakiben Peçenekler Anadolu'ya çeşitli akınlar düzenlemişlerdir. Şu halde Anadolu'ya Türk akınları yalnız Selçuklu akınlarıyla olmamıştır. Erken ortaçağda Hazar , Peçenek, Kuman gibi Bizans İmparatorluğunun doğu ve batı hudutlarına yerleştirilmiş Türk boylarının mevcudiyetini kaynaklar ispat-

(27) Semseddin Sâmî, Kâmûsu'l A'lâm, C. 3, s. 1239

(28) Nazmi Sevgen, Anadolu Kaleleri, C. 1, s. 74

(28) Nazmi Sevgen, a.g.e, s.74

lamaktadır. Türk boyları Anadolu'da Selçuklulardan evvel savassız ve sürekli bir Türk yerleşimi oluşturmuşlardır⁽³⁰⁾.

3. Osmanlı Hâkimiyetine Kadar Bitlis

1071 Malazgird meydan muharebesinden sonra Anadolu Selçuklu Türklerine açıldığı zaman, Bitlis Türk akıncılarının uğrağı olmuş, fakat Bizans hâkimiyetini muhafaza etmiştir. Ancak 1084'de Sultan Melikşah tarafından Diyarbekir emîri tayin edilen Fahr'ül-Devle Muhammed bin Cüheyr⁽³¹⁾ bütün Diyarbekir havalisini zaptederek şehirleri ve kaleleri Türk emirlerinin idarelerine vermiştir⁽³²⁾.

Bu emirlerden birisi de Malazgird savaşına iştirak etmiş olan Dilmaçoğlu Mehmed Bey'dir. Bitlis ve havalisinde beyliğin temellerini atan Mehmed Bey'in ölümünden sonra beyliğe Togan Arslan hakim olmuştur. Beylik bir müddet Anadolu Selçuklu Sultanı I. Kılıçarslan'a tâbi olmuş, onun ölümünden sonra Sökmenliler'e bağlanmıştır. Togan Arslan Gürcülere ve Haclılar'a karşı başarılı seferler düzenlemiştir. Ölümünden sonra yerine geçen oğlu Hüsam ed-Devle Kurti, Hısn Keyf Artuklular'ından Rükmeddin Davud'un saldırısı üzerine bunların himayesine girmiştir⁽³³⁾.

Dilmaçoğullar'ı Beyliği Bitlis ve Erzen'deki varlıklarını 1394'de Timur'un Anadolu seferine değin kimi zaman bağımsız olarak kimi zaman da çeşitli devletler arasında el değiştirerek sürdürmüşlerdir⁽³⁴⁾.

1207'de Ahlat emirliği Eyyûbîlerin eline geçtikten sonra Bitlis'de Eyyûbîlerin hâkimiyetine geçmiştir.

Bu esnada, Bitlis şehrinin nahiyesi olan Ahlât'dan da bahsetmek gerekir ki bu önemli belde tarihi ve kültürel yönden oldukça önemli bir konuma sahiptir. Şehrin en eski sakinleri olan Urartular buraya "Halads", Ermeniler "Şaleat", Sür-

(30) M.Aktok Kaşgarlı, Doğu ve güneydoğu Anadolu Uygarlığına Giriş, Ank. 1984, s. 14-17

(31) Erdoğan Merçil, Müslüman Türk Devletleri Tarihi, İst. İst.1985, s. 262

(32) Nazmi Sevgen, a.g.e, s. 263

(34) Bahaeddin Ögel (ve komisyondaki diğer yazarlar), Türk Milli Bütünlüğü içerisinde Doğu Anadolu, Ank. 1985 s. 21

yaniler "Kelath" , Araplar "Hilât" , İranlılar ve Türkler ise "Ahlat" demişlerdir⁽³⁵⁾. Şehir bazı vakitlerde Ermenistan bölgesinin krallarının ve Ermeni sultanlarının başkentliğini yapmıştır. Öte yandan, Ahlat Vilâyeti, cami, medrese, konak, han gibi birçok hayır kurumlarını içinde toplamaktadır. Ayrıca birçok evliya, bilgin ve şeyh yetiştirmiştir⁽³⁶⁾.

Van Gölünün kuzey batı kıyısında bulunan bu tarihi şehir İslâm devrinde çok sayıda devlet ve hanedanın idâresinde kalmıştır⁽³⁷⁾.

Ahlat'ın İslâm hâkimiyetine dahil edilmesi Bitlis ile aynı döneme rastlamaktadır. Abbasiler devrinde Ahlat ve daha geniş bir ifade ile Van Gölü çevresindeki mahalli hanedanlar, mevkilerinde bıraktıkları gibi Emevîler zamanındaki idarî teşkilât da aynen muhafaza edilmiştir⁽³⁸⁾.

Dokuzuncu yüzyılın sonlarına doğru Bitlis ve Ahlat merkezi Diyarbekir de olan Mervanoğullarının eline geçmiş Bizans ile Mervanoğullarının arasında bir sınır kenti olmuştur⁽³⁹⁾.

Mervanoğulları Devleti'nin Siyasi varisi yine bu devleti yıkan Türkler olmuşlardır. Bu defa Mervanoğullarının hâkimiyet sahasına Sökmen tarafından kurulan ve Ermansahlar veya Ahlatşahlar Devleti adını alan kuruluş sahip olmuştur⁽⁴⁰⁾.

Sökmen'in hükümdarlığı zamanında merkez Ahlat olmak üzere Malazgird, Erçiş, Adilcevaz, Eleşgird, Van, Tatvan, Bitlis, Muş, Hani, Meyyâfârkin ve Bargiri onun hakimiyeti altına girmiş, Sökmen ili geniş bir memleket haline gelmiştir. Sökmenliler zamanında Ahlat lılar ticaretde çok ilerlemiş ve Karadeniz'de onlara ait gemilerin ticaret yaptığı rivayet olunmuştur⁽⁴¹⁾.

(35) Diyanet İslâm Ansiklopedisi, C. 2, s. 19

(36) Seref Han, Serefnâme, Çev. Mehmet Emin Bozarslan, İst. 1971, s. 403-404

(37) Geniş bilgi için bkz. Faruk Sümer, Selçuklular Devrinde Doğu Anadolu Devletleri, Ank. 1990, s. 47

(38) Faruk Sümer, a.g.e, s. 47-48-49

(39) Recep Yaşa, a.g.e, Giriş

(40) M.Altan Köymen, Selçuklu Devri Türk Tarihi, Ank.1981 s. 154

(41) Osman Turan, Doğu Anadolu Türk Devletleri Tarihi, İst. 1973, s. 90

Ahlat'ın Ahlatşahlılar devrinde ulaştığı zenginlik nedeniyle bütün komşu hükümdarlar bu beldeye sahip olmak istemişler ve nihayet Eyyubîler Ahlatşahlar'a son verince, yukarıda belirttiğimiz gibi Bitlis'le birlikte Ahlat'ı da ellerine geçirmişlerdir⁽⁴²⁾. Fakat Ahlat halkı, yabancı bir yönetimi hazmedemedikleri için baş kaldırmış, buna karşılık ağır şekilde cezalandırılmışlardır. Bu isyanlarda Ahi teşkilâtının önemli bir rolü olmuştur. Çünkü Ahlat'ın Eyyübî işgaline uğramasıyla Ahiler halkı teşkilâtlandırarak Eyyübîlere karşı kuvvetli bir mücadele vermişlerdir. 1210 yılında ise Ahlat'a Gürcüler'in saldırısı vuku bulmuştur. Ancak Ahlat halkının aldığı savunma tedbirleri ile şehirde tahribat yapmamışlardır.

Bu tarihten sonra Celâleddin Harzemşah bölgede tarih sahnesine çıkmış, 1229'da Ahlat bölgesine büyük emirlerinden İzzeddin Ay Beg'i tayin etmiş ve Ahlat'da birçok hayır ve hasenede bulunmuş önemli eserler yaptırmış olan bölge hâkimi Hüsameddin Ali'yi öldürtmüştür. Aynı yıl Celaleddin Harzemşah Selçuklu Saltanatını yıkıp Anadolu'yu ele geçirmek için Doğuanadolu'da stratejik önemi olan Bitlis ve Ahlat'ı kuşatmaya karar vermiştir. Bu durum karşısında Anadolu Selçuklu Sultanı Alaeddin Keykubat ona haber gönderip âlim, zâhid ve din adamlarıyla ün salmış olan ve bundan dolayı Kubbet-ül-İslâm adıyla anılan bu şehrin muhasarasından vazgeçmesini istemiştir. Fakat Celâleddin bu teklifi reddetmiştir⁽⁴³⁾.

Ahlat'ın Celâleddin Harzemşah tarafından zaptı ve yağmalanması bu şehrin geçirdiği en büyük felâketlerden biridir. Şehir bu felâkete rağmen yeniden bayındır hale getirilebilirdi, ancak Moğol istilâ ve hâkimiyeti Ahlat'a böyle bir fırsatı tanımamıştır⁽⁴⁴⁾. Çünkü XIII. asrın sonuna doğru Şarkî ve Orta Anadolu'da bilhassa ticari ve askeri yollar üzerinde bulunan başlıca memleketlerde İlhanlılar'ın hâkimiyeti mutlak⁽⁴⁵⁾.

(42) Faruk Sümer, a.g.e , s. 54

(43) Recep Yaşa, a.g.e , s. 32

(44) Faruk Sümer, a.g.e , s. 56

(45) Fuad Köprülü, Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu, Ank.1984, s.14

Bölgenin İlhanlılar devrinde ve onun çöküşünden sonra Kürt ve Ermani eşkiyâları tarafından sık sık baskınlara uğradığı ve birçok insanın şehid edildiği bizzat kitâbelerden anlaşılmaktadır⁽⁴⁶⁾. Nihayet Anadolu Selçuklu Sultanı Alaeddin Keykubat, Harzemşahlar ve Moğolların karışıklıklar içerisinde bıraktığı Doğu Anadolu'daki düzeni sağlamak için Kemaleddin Kamyâr'ı Ahlat ve Bitlis'in fethine memur etti. Kamyâr; Ahlat, Adilcevaz, Bitlis ve diğer bütün şehir ve kaleleri fethetti. Bu haberi alan Sultan, Ahlat ve Bitlis bölgesini yeniden imar etmek için büyük çaba harcadı. Bitlis ve Ahlat çok geçmeden bölgenin ilim ve kültür merkezi olmuş, ancak çok geçmeden Moğollar bölgeyi bir daha gitmemek üzere işgâl etmişlerdir⁽⁴⁷⁾.

İlhanlı döneminde Ahlat ve Bitlis yöresi, biri H.644 (M.1244) diğeri H.674 (M.1275) tarihinde olmak üzere iki şiddetli yer sarsıntısı geçirmiştir. Bu sarsıntılarda gerek Ahlatşahlar ve Dilmaçoğulları gerekse Eyyubî ve Selçuklu döneminde inşa edilen eserler yerle bir olmuştur⁽⁴⁸⁾. Ahlat şehrinin bu dönemde Türk asıllı valiler tarafından yönetildiği bilinmektedir.

XIV. asırda ise İran'daki Moğol İmparatorluğunun yıkılmasından sonraki kargaşalıklar sırasında Bitlis'e Rozkan (Rojkan yada Rojiki)⁽⁴⁹⁾ Kürt aşireti hâkim olmuş ve bunu meşhur Seref-Oğulları veya Seref-Hanlar sülâlesi diyebileceğimiz sülâlenin hâkimiyeti takip etmiştir.

1260 yılına kadar Kürtler Bitlis'de henüz çoğunlukta değillerdi. Bu bölgede bu döneme kadar garimüslüm unsur olarak Ermeniler varlık göstermişlerdir⁽⁵⁰⁾. Ancak bütün bu bölgeler 1392 yılında Timur'un eline geçmiştir.

Timur'un ölümünden sonra oğulları arasında mücedeleler başlamış, bu da o zamana kadar hapiste bulunan Kara Yusuf'un işine gelmiş ve Azerbaycan'ı yönetimi altına alarak

(46) Osman Turan, a.g.e , s.126

(47) Recep Yaşa, a.g.e , s.34

(48) Recep Yaşa, a.g.e , s.34

(49) Geniş bilgi için bkz. Şeref Han, a.g.e , s. 411-418

(50) Wilhelm Köhler, Evliya Çelebi Seyahatnamesinde Bitlis ve Halkı , Çev. Hayar Işık, s.28

Bitlis ve havalisini damadı Şemseddin'e ve onun soyuna bırakmıştır.

Ahlat ve Bitlis'in 1451'de Karakoyunlu Cihan Şah Mirza tarafından yağma ve tahrip edildiği bildirilmektedir. Bunun, Bitlis hâkiminin Karakoyunlu hükümdarını kızdırmış olduğundan ileri geldiği söylenmektedir⁽⁵¹⁾.

Bitlis ve Ahlat 1460'da Cihan Şah tarafından kesin olarak zaptedilmesinin ardından onun ölümüyle Akkoyunlu Uzun Hasan'ın hâkimiyetine girmiştir. Bitlis ve Van Gölü havzası 29 yıl Akkoyunluların yönetimi altında kalmıştır. 1494 yılında Bitlis beyi İbrahim Bey'in oğlu Muhammed Bitlis'i Akkoyunlulardan kurtarır, ancak 1497'de onun ölümüyle yerine geçen küçük oğlu İbrahim'e amcasının oğlu karşı çıkararak İran Şahı İsmail'den yardım ister ve böylece Bitlis 1507 yılında İranlılar'a tâbi olur⁽⁵²⁾.

Bu şekilde sürekli el değiştiren Bitlis 1515 tarihinde Osmanlı hâkimiyetine girene değin Safevîler'in elinde kalmıştır. Ahlat'ın Osmanlı hâkimiyetine girmesi ise Kanunî Sultan Süleyman Dönemine rastlamaktadır. Nitekim Ahlat, Adilcevaz ve Erciş, İrakeyn Seferi sonunda Osmanlı topraklarına katılmıştır⁽⁵³⁾.

4. Osmanlı Döneminde Bitlis

1071'den itibaren Türkler tarafından iskân edilmeye başlayan ve üzerinde yine Türkler tarafından çeşitli adlar altında kurulan devletlerin ve hükümdarlıkların hâkimiyetleri altında el değiştirmiş olan Bitlis, son olarak egemenliği altına girdiği Safevîler'in elinde uzun süre kalmamıştır.

Bilindiği üzere, Şah İsmail İran'da kısa bir zamanda fevkalâde kuvvetlenen Safevî Devletini kurarak, doğuda Osmanlı Devleti için hem siyasi hem de ideolojik (dinî) tehlike teşkil eder hale gelmiştir⁽⁵⁴⁾. Öte yandan Şah, Azer-

(51) Faruk Sümer, a.g.e , S. 61

(52) Wilhelm Köhler, Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesinde Bitlis ve Halkı , Çev. Hayar Işık, s. 29

(54) Bayram Kodaman, "a.g.m" , s. 9

(53) Diyanet İslâm Ansiklopedisi, c. 2 , s. 21

baycan ile Anadolu'daki İran hududu arasında geçimsiz savaşçı bir takım küçük Kürt beylikleri bulunmasını istemiyordu. Batıda kuvvetli rakibi Osmanlı Türkler'inin, gittikçe İran hududunu tehdit etmeleri, Kürtlerin çoğunun Sünnî mezhebinde bulunmaları itibariyle Türk sultanlarına müteveccih bulunmaları Şah İsmail'e endişe veriyordu. Bu sebeble Kürtler arasında Şiiliği yaymaya çalışırken diğer taraftan da bunların tamamiyle itaat altına alma planları hazırlıyordu⁽⁵⁵⁾. Nitekim Şah İsmail bu tarihlerde kendisini topluca ziyarete gelen Kürt beylerini tutuklayarak hapse attırır. Bu suretle bu bölgelerin elinde kalacağını zannetmektedir. Bu tutsaklardan birisi de Bitlisli Emir Şeref Han'dır. Şeref Han 1511 yılında bağlı olduğu Rozkan (Rojiki) aşireti tarafından kurtarılır⁽⁵⁶⁾.

Bu durum Doğu ve Güneydoğu Anadolu üzerinde tehlikeli emelleri ve faaliyetleri olan Safevî hükümdarını engellemek için iyi bir fırsattı. Bu fırsat Osmanlı Devleti lehine çevirmek isteyen Osmanlı Sultanı Yavuz Sultan Selim İran üzerine sefere karar vermiştir.

23 Ağustos 1514'de cereyan eden Çaldıran Meydan Muharebesi Safevî ordusunun bozgunu ile neticelenmiştir. Bu seferde "Heşt Bihişt" adlı eserin müellifi büyük müverrih İdrisî Bitlisî'nin çok önemli rolü olmuştur⁽⁵⁷⁾. Emir Şerefî, Osmanlı Türk himayesini kabule ikna eden⁽⁵⁸⁾ zât, daha önceleri Onar Yasır tarîkına mensub sûfî Husam ol-Din'in oğlu olup, evvelâ Akkoyunlu Türkmenleri'nin hizmetinde idi⁽⁵⁹⁾. Sultan II. Bayezid Bitlisli İdris'i tanıyordu. Akkoyunlu Sultanı Yakub Bey, II. Bayezid'in zaferlerini kutlamak için 1485 yılında ona gönderdiği mektubu İdrisî Bitlisî'ye yazdırmıştır ve II. Bayezid da bu mektubu çok beğenmiş ve bu zâtı sarayına almış, maaş bağlamıştır. Çok önemli

(55) Nazmi Sevgen, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Türk Beylikleri, Ank. 1982 , s. 212

(56) Wilhelm Köhler, a.g.e , s.29

(57) Nejat Göyünc, a.g.e , s. 15

(58) Nazmi Sevgen, Doğu ve Güneydoğu..... , s. 213

(59) İ.A. , c. 5 , s. 936

hizmitleri yanısıra fen bilimleri, felsefe, tasavvuf, siyâset, ahlak ve dine dâir eserleri ile de ünü bilinen (60) İdrisî Bitlisî'nin Osmanlı hizmetine girmesi bu şekilde başlamıştır.

İdrisî Bitlisî hakkındaki bu kısa mâlumattan sonra, onun Çaldıran Muharebesinin akabinde Osmanlı Devletine yaptığı hizmetleri belirtecek olursak, bunların Osmanlı'nın Doğu Anadolu politikası ile ilgili ne derece müspet neticeler meydana getirdiğini daha iyi anlayabiliriz.

Yavuz Sultan Selim İran seferinden Amasya'ya döndüğü vakit yanında bulundurduğu İdrisî Bitlisî'yi Urmiye gölünden Maltya'ya ve Diyarbakir'e kadar uzanan bölgeyi Şah İsmail'e karşı ayaklandırıp Osmanlı İmparatorluğu'na bağlanmaya teşvik için Doğu Anadolu'ya yollamıştır. Bitlisî bu görevinde muvaffak olmuş, adı geçen bölgedeki Kürt beyleriyle temas kurmuş, hudutlarının Safevîler'e karşı muhafazası ve ülkelerinde İranlılar'a taraftar olanların kovulması hususlarında onları iknâ etmeyi başarmıştır. Öte yandan Hizan ve Bitlis'e gitmiş, bu havalideki beyleri Osmanlılar'a bağlamış ve onun tahrikleri neticesinde Osmanlı ve Safevî taraftarı Kürtler arasında büyük bir mücadele başlamıştır. Ancak bu da Osmanlılar'a bağlı kabilelerin lehine neticelenmiştir. Yine Bitlisî, gayretleri neticesinde Melik Halil Eyyûbi, Bitlis hâkimi Emir Şerefeddin, Hizan hâkimi Emir Davud gibi Kürt ümerâsından beylerin de Osmanlı Sultanına bağlılık ve biatlerini bildirmelerini temin etmiştir (61).

Neticede; Yavuz Sultan Selim'in Osmanlı hâkimiyetinin bölgede tam manasıyla tesisi için Diyarbakir Beylerbeyi tayin ettiği ve bu görev için İdrisî Bitlisî'nin yanında görevlendirdiği Bıyıklı Mehmed Paşa'da bu meşhur âlimin büyük yardımları sonucu bölgenin fethini 1515'de tamamlamıştır (62).

Fetihden sonra Osmanlı Devleti bölgenin tahririni başlatmış ve idâri statüsünü belirleme çalışmalarını sürdür-

(60) Mehmet Bayraktar, Bitlisli İdris, Ank. 1991 , s. 7-31

(61) Nejat Göyünç, a.g.e., s. 15-16-17

(62) Bayram Kodaman, Sultan II. Abdülhamit Devri Doğu Anadolu Politikası, Ank. 1987, s.10, ayrıca bkz. aynı yazar "a.g.m" , s. 9

müştür. Bu işlerin yapılabilmesi için yine Bitlisî'ye müra-
caat edilerek yardımı sağlanmıştır.

Osmanlı sınırlarının korunması, oradaki düzen ve asa-
yişin sağlanması amacıyla bölgenin yönetimi bir süre için
Emir Şeref'e verilmiştir. Sultan Süleyman Han zamanında du-
rum böyle devam etmiştir. Emir Şeref, bu görevi gerektiği
gibi yerine getirmiş, kamu çıkarını gözönüne alarak hem Os-
manlılar'ı hem de İranlılar'ı hoşnut etmiştir. Bu durum Şah
Tahmasb döneminde Azerbaycan Beylerbeyliği görevine, Ulame
Tekelu adındaki şahsın atanmasına kadar devam etmiştir⁽⁶³⁾.

Sultan Süleyman ile Şah Tahmasb'ın arası öteden beri
iyi değildi. İki hükümdarın sınır üzerinde bulunan iki vali-
si hainlik etmiş⁽⁶⁴⁾, Ulame Tebriz'de isyan ederek Osmanlı
Devletine sığınmış⁽⁶⁵⁾, Şeref Bey'de İran Şahı tarafına geç-
miştir. Bunun üzerine Ulame Bitlis Beylerbeyliğine tayin e-
dilmiştir.

Ulame'nin kötü maksatlı ve sahtekâr bir adam olduğun-
u anlayan Emir Şeref, onun kendisine yönelik hilesine kar-
şılık Ulame'yi öldürüp kellesini padişaha göndermek istedi-
sede ağalar, bu hareketi Sultan'ın takdir değil bilâkis tep-
kiyle karşılayacağı endişesiyle tasvip etmediler.

Bu muameleden dolayı Ulame Emir Şeref'e derin bir
kin beslemeye başladı. Padişah tarafından kabul edildiği za-
man, Emir Şeref'den şikayet edip kızılbaşları iltizam ile
kendisine hakaret ettiğini, hatta Şah Tahmasb'ın teveccühünü
kazanmak için kendisini öldürtmek istediğini ve buna ben-
zer şeyleri arzettikten sonra Bitlis Eyaleti kendisine tev-
di edildiği takdirde İran'la Azerbaycan'ın Osmanlı idaresi-
ne kolaylıkla geçeceğini ilave etmiştir. Hatta davet vuku-
unda Emir Şeref'in bu emre itaat ederek İstanbul'a gelmeye-
ceğini de belirtmiştir. Bütün bunlar Emir Şeref'in İranlı-
lar'a mütemail olduğu, isyan ve inat ettiği gerekçesiyle pa-
dişaha arz edilmiş, neticede Bitlis Eyaleti Ulame Bey'e tev-

(63) Şeref Han, a.g.e , s. 482

(64) Joseph Von Hammer, Osmanlı Tarihi, Çev. Mehmet Ata ,
C. 1 , 1st. 1991

(65) Nazmi Sevgen, Doğu ve Güneydoğu ..... , s. 215

cih edilmiştir.

Bu acı haberden fena halde korkan Emir Şeref Bâb-ı Ali'ye kıymetli hediyeler göndererek doğruluk ve bağlılığından bahsettiysede faydası olmamıştır⁽⁶⁶⁾.

Öte yandan Şah Tahmasb'ın Bitlis'e yönelik hareketi ve Osmanlılar'a karşı tutumu, Avusturya ile barış yapılmasının ardından Osmanlı hükümetini şarka yöneltmiştir. Kanuni Sultan Süleyman'ın doğuya hareketinden evvel veziriâzam İbrahim Paşa Bitlis'in işgaline memur edilerek yola çıkarılmıştır. Veziriâzam Konya civarına geldiğinde Ulame tarafından mağlup ve esir edilen IV. Şeref Han'ın kesik başıyla karşılaşmıştır. Bu suretle Bitlis tekrar Osmanlı hâkimiyetine girmiş fakat mahallî halkın memnuniyetini sağlamak amacıyla Ulame Bitlis Beylerbeyliği görevinden alınmıştır. Yerine Şeref Han'ın oğlu Şemseddin memur edilmiştir. Emir Şemseddin Şerefnâme müellifi V. Şeref Han'ın babasıdır.

1534 senesinin sonlarına doğru Osmanlı ordusu Bağdat seferine çıkmıştır. Bu sefer için İran'dan geçtiği sırada Tahmasb bundan istifade etmiş ve Doğu Anadolu'ya girmiştir. Bu durum bazı beylerin İran hâkimiyetine geçmelerine sebep olmuştur. Bunlar arasında Bitlis Emiri Şemseddin'de mevcuttur. Ancak Emir'in annesi oğlunu kurtarmak için Eylül 1535'de Osmanlı ordusukarargahına gelerek Bitlis'in anahtarlarını padişaha takdim etmiştir, oğlunun kusuru affedilmiş, Malatya ve Maraş Sancak beyliği kendisine verilmiştir. Böylece Bitlis meselesi kesin olarak çözümlenmiştir⁽⁶⁷⁾.

Öte yandan Ahlat, Adilcevaz, Erciş de bu dönemde Osmanlı hâkimiyetine girmiştir. buna mukabil Ortaçağın en önemli kültür merkezlerinden biri olan Ahlat Moğol istilasından itibaren ehemmiyetini kaybetmiş ve Van'ın Eyalet merkezi olduğu dönemde, Adilcevaz Sancağı'nın bir kazası haline gelmiştir.

Nitekim Amasya Antlaşmasından sonra yapılan tahrirde Ahlat'ın acıklı durumu açıkça görülmektedir. Defterde verilen

(66) Nazmi Sevgen, Doğu ve Güneydoğu..... , s. 216-217

(67) Nazmi Sevgen, Anadolu Kaleleri, s. 77

rakamlara göre şehrin nüfusunun askerî, diğer vazifeliler ve din adamları dışında 1600 civarında olduğu tahmin edilmektedir. Geçirdiği felâketler sebebiyle Ahlat'daki vakıfların çoğunluğu yok olmuştur⁽⁶⁸⁾.

Daha evvelde izah edildiği gibi Bitlis önceleri Diyarbekir Eyâletine bağlı bir Sancak durumunda iken, Van'ın fethine müteakip "Eyâlet" statüsü kazanmasının ardından, buraya bağlanmıştır⁽⁶⁹⁾.

Osmanlı siyâsi ve idarî sisteminin en önemli özelliklerinden birisi; sahip olduğu topraklar üzerindeki farklı gruplara karşı maddi ve manevi yönde bir ayırımı gitmemiş olmasıdır. İmparatorluk sınırları içindeki bütün toplumlar kendi özelliklerini muhafaza edebilme şansına sahip olmuşlardır.

Sultan Süleyman'da Osmanlı idarî yapısının bu geleneksel prensibini uygun olarak Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da akilli ve gerçekçi bir politika uygulamıştır.

---

(68) D.I.A , c. 2 , s. 21-22

(69) Şenol Çelik, "a.g.m" , s. 263

I. B Ö L Ü M

İDARİ YAPI

A. "SANCAK" ve "KAZA"

Osmanlı Devleti memleket yönetiminde, taşra teşkilâtının en büyük parçasını Eyâletler teşkil ediyordu. Eyâletler sancaklara, sancaklar kazalara ve kazalarda köylere ayrılıyordu. Bu idâri birimlerin hepsi merkeze bağlıydı.

Eyâletler sancaklardan müteşekkil olup, eyâlet yönetiminin başında "beylerbeyi" bulunurdu. Ondördüncü yüzyıl boyunca Osmanlı Devleti'nde taşra kuvvetlerinin kumandanı ve çeşitli sancaklara dağılmış beylerin topluca amiri durumundaydı, dolayısıyla belli bir bölge ile doğrudan doğruya ilişkisi yoktu⁽¹⁾. Ancak XV. yüzyılın ortalarından itibaren beylerbeyi, bulunduğu bölgelerdeki bütün işlerden merkezi idâreye karşı sorumlu olmuştur. Buna istinaden, beylerbeyi bölgede asayişini temin etmek, askeri zümrenin problemlerini halletmek, tımarlı sipahileri atamak gibi kendi havalesi ile ilgili önemli sorumluluklar üstlenmiştir⁽²⁾.

Sancaklar ise eyâletlerin bir alt birimi olup idâri bakımından devletin temel yapısını teşkil ediyordu. Sancaklara "Livâ" ve hatta "vilâyet" adı da verilebiliyordu. Coğrafi ve tarihi şartların sonucu meydana gelmiş olan bu yönetim biriminin büyüklüğü bölgenin etnik ve coğrafi şartlarına göre değişebilmekteydi.

Her sancağa doğrudan doğruya merkezden bir sancakbeyi atanıyordu⁽³⁾. Sancağın en büyük âmiri olan sancakbeyi

(1) Metin Kunt, Sancaktan Eyâlete 1550-1650 Arasında Osmanlı Ümerası ve İl İdaresi, İst.1978, s. 27

(2) M. Ali Ünal, XVI. Yüzyılda Harput Sancağı (1518-1566), Ank.1990, s. 29

(3) İsmet Miroğlu, Kemah Sancağı ve Erzincan Kazası, Ank. 1990, s. 23

sancağı dahilindeki bütün askerî ve sivil erkanın tabii âmiri durumundaydı⁽⁴⁾.

Sancakbeyinin görevlerinden birisi, kapı halkı ve emri altındaki tımarlı sipahilerle seferde ve hazarda hazır bulunmak, ikincisi sancak dahilinde asâyişi sağlamak ve adaleti temin etmektir⁽⁵⁾.

Beylerbeyi ve Sancakbeyleri başşehirdeki işlerini izletmek, kendilerine ait gizli veya açık haberleri zamanında öğrenmek üzere İstanbul'da birer "kapu kethüdâsı" bulundurmakta idiler ki devlet bu beylere ulaştırılması gereken genelge fermanlar, açık emir ve haberleri onun kapu kethüdâsına teslim ediyordu⁽⁶⁾.

Coğrafi konumu ve sosyâl yapısı itibariyle farklı özelliğe sahip Diyarbekir ve Van eyâletlerinde bulunan sancakları üç başlık altında toplamak mümkündür. Bunlar;

1. Klâsik Osmanlı Sancakları
2. Ekrad Sancakları
3. Hükümet Sancakları'dır.

Bitlis Sancağı 1641'e kadar Klasik Osmanlı Sancağı statüsünde kalmıştır. Bu sancaklar Osmanlı imparatorluğu'nun bütün bölgelerinde tatbik edilen ve geçerli usûle göre idâre olunan klâsik Osmanlı Sancaklarından farklı değildir. Diyarbekir ve Van Eyâletlerindeki bu tür sancaklar umumiyetle aşiret yapısının kuvvetli olmadığı yerlerde teşkil edilmiştir⁽⁷⁾. Bitlis, Van Eyâletine bağlı bir sancak haline geldiği tarihten itibaren idâri açıdan da "hükümet"⁽⁸⁾ adı altında farklı bir statüye tâbi tutulmuştur. Bu sancakların özelliği toprağın "ocaklık" yoluyla mülkiyet şeklinde tasarruf olunmasıdır. "Mefrûzül-kalem" ve "maktuül kadem" olduklarından tahrir işlemine tâbi tutulmamış dolayısıyla tımar

(4) M.Ali Ünal, a.g.e , s. 41

(5) İsmet Miroğlu, a.g.e , s.25

(6) Mustafa Akdağ, Türkiye'nin İktisâdi ve İktisâdi ve İctimai Tarihi 1458-1559 , c. 2 , s. 78

(7) Bayram Kodaman, "Osmanlı Devrinde Doğu Anadolu'nun İdari Durumu" , OÜEPD , Samsun 1986, s. 14

(8) Şenol Çelik, "XVI.ve XVII. Yüzyıllarda Van Tarihi" YÜSBD , sa. 1/1 , Van 1990 , s. 262-264-265

sistemi de bu sancaklarda uygulanmamıştır. Özellikle "Hükümet" ve "Ekrad" sancaklarının tamamı ocaklık yoluyla tasarruf edilmiştir. Ocaklık tâbiri genellikle bazı kaynaklarda "Yurtluk ve Ocaklık" şeklinde geçmektedir⁽⁹⁾. Tımardan en bariz farkı ocaklığa hizmet karşılığı olup olmadığına bakılmadan bir ailenin sürekli tasarrufuna bırakılması, tasarruf edenin imtiyazlı bazı selâhiyetlere sahip bulunması ve bazılarında tahrir yapılmamasıdır. Bu sistem daha çok Doğu Anadolu'da uygulanmıştır. Sebebi ise, fetihden önce bu bölgede müstakil veya İran'a tâbi beylerin fetih esnasında Osmanlıya vermiş oldukları hizmet, gösterdikleri sadakattir. Aşiretlerin veya bu sancakların sadakatleri devam ettiği müddetçe ocaklık sistemi de muhafaza edilmiştir.

Her sancak için ayrı ayrı düzenlenen sancak kânunnâmeleri ise ayrı ayrı önem ve özellik arz etmektedir. Toplanacak vergi gelirlerinin nasıl oluşacağı ve paylaşılacağını ihtiva eden bu kânunlar çoğunlukla mufassal tahrir defterlerine eklenmiştir⁽¹⁰⁾. Orf, âdetler, coğrafî, etnik, sosyâl, dinî, iktisâdi ve benzeri farklılıklar da nazar-ı itibara alınarak bölge ve toplulukların özelliklerine göre tertip edilmiş bir nevi mahalli kânunlar niteliğindedir.

Öte yandan adli teşkilâtın bir uzantısı olarak "kaza idaresi"nden de söz etmemiz gerekmektedir. Zirâ bu iki idâri kurum yani "kaza" ve "sancak" birbiri ile içiçedir.

"Kaza" Osmanlı memleket yönetiminde, ticârî, iktisâdi, coğrafî ve kültürel şartların etkisiyle meydana gelmiş olan idâri birimlerden birisidir. Kazalar ticarî ve kültürel üstünlüğü ile çevrenin merkezi olmuş bir kasaba veya şehir konumundadırlar⁽¹¹⁾.

Kaza idâresinin baş âmiri ise kadıdır. Asıl vazifesi ahali arasındaki anlaşmazlıkları çözüme bağlamak olan kadı, sultanın emrettiği idâri, mâli, askerî, beledî işlerle uğraşmakta idi. Kadı, selâhiyeti dışında olan veya halledemeyeceği idâri ve örfî muameleleri Divân-ı hümâyûna arz ederek

(9) Geniş bilgi için bkz. Bayram Kodaman, "a.g.m", s. 17

(10) İ. Metin Kunt, a.g.e, s. 18

(11) M. Ali Ünal, a.g.e, s. 50

ferman getirtir ve ona göre hareket ederdi. Kadılar asayışı temin etmekte sancakbeyi ile birlikte hareket ederlerdi⁽¹²⁾. Görev ve yetkileri oldukça geniş olan kadıların tayin işleri kazaskerlere aitti.

Görüldüğü üzere memleket yönetimi, Osmanlı idâri anlayışı çerçevesinde eyâlet, sancak ve kaza olmak üzere birbirine zincir gibi bağlı idâri birimlerden meydana geliyordu.

B. BİTLİS SANCAĞI

1. Coğrafi Konumu

Bitlis Doğu Anadolu bölgesinde bulunmaktadır. Dicle'nin kollarından olan Botan suyuna karışan Bitlis çayının Güneydoğu Toroslar arasında açtığı dar ve derin bir vadide, deniz seviyesinden 1400 - 1450m yükseklikte kurulmuştur. Bitlis'in burada kurulmuş olması ve tarih boyunca eksilmeyen önemi bu yerin coğrafi özellikleriyle yakından ilgilidir⁽¹³⁾. Bitlis, Irak ve Güneydoğu Anadolu'yu Doğu Anadolu'ya, İran ve Karadeniz'e bağlayan tarihi ticaret yolunu kontrolünde bulundurması sebebiyle önemini daima korumuştur⁽¹⁴⁾. Bu sebeple tarih boyunca Avrupa'dan Asya'ya, Asya'dan Avrupa'ya doğru sefer yapan ordularla ticaret kervanlarının uğrak yeri olmuştur.

Bitlis şehrinin arazisi dağlık olup kuzey kısmı Fırat'a tâbi Murat nehri havzasına ve güney kısmı Dicle havzasına tâbidir⁽¹⁵⁾. İl hududunun kuzey yarısında yer alan geniş ve yüksek platolar üzerinde yer yer Süphan Dağı ve Nemrut Dağı gibi görkemli yanardağlar yükselir. İl toprakları, Van Gölü'nün batı kıyılarından Güneydoğu Toroslar'ın dış eteklerine kadar kuzeydoğu ve güneybatı doğrultusunda uzanan kabaca üçgen biçiminde çok engebeli bir alanı kapsar. Bu üçgenin güney kesimini ise ilin belkemiğini oluşturan Güneydoğu Toroslar kaplar⁽¹⁶⁾.

(12) İsmet Miroğlu, a.g.e., s. 28

(13) "Bitlis" Diyanet İslam Ansiklopedisi, C. 6, s. 225

(14) Talip Yücel, Türkiye Coğrafyası, Ank. 1987, s.127

(15) Şemseddin Sâmî, Kamusu'l A'lâm, c. I, s. 1240

(16) Büyük Lorusse, c. 3, s.1703

Bitlis Doğu Anadolu'nun şiddetli kara ikliminin etkisindedir. Kışlar soğuk ve uzun, yazlar sıcak ve kısadır. Bu sert iklim Van Gölü'nün etkisiyle göl kıyılarında bir ölçüde yumuşar. İlde tarım ve hayvancılık hemen hemen aynı ölçüde önemlidir. Bölge engebeli olduğu için tarım alanları dardır. Başlıca ürünleri üretim miktarları sırasına göre, buğday, darı ve arpa, tütün, şekerpancarı ile çeşitli meyve ve sebzelerdir. Sanayinin pek gelişmediği ilde, kimi sanayi etkinlikleri il merkezinde yoğunluk kazanmıştır.

2. Tarihi Gelişimi

Daha önceki bölümde izah ettiğimiz gibi Bitlis'e eski çağda yerleşen ilk medeniyet Mitanniler olup onu sırasıyla Urartu, Med, Pers, Selokid, Bizans ve Sasani hâkimiyeti izlemiş Hicri 640'da ise Bitlis halkı İslâmiyetle tanışmıştır.

Araplar ve Bizanslılar arasında zaman zaman el değiştirmiş olan ile, Hazar, Peçenek ve Kuman Türklerinin yaptıkları akınlar Van Bölgesi ve Bitlis'te Türkleşmeyi Selçuklu yerleşiminden çok önce başlatmıştır.

1071 Malazgirt Meydan Muharebesinden sonra ise, Anadolu Selçuklu Türklerine açıldığı dönemde Bitlis Türk akıncılarının uğrağı olmuştur.

Bitlis'te uzun müddet hâkimiyetini korumuş en önemli Türk beyliği Dilmaçoğulları'dır. Bu beylik döneminde Gürcülere ve Hacıllara karşı önemli mücadeleler verilmiştir. Dilmaçoğulları bir süre sonra Anadolu Selçuklu Sultanlığına, ardından da sökmenliler'e tâbi olmuş, 1207 yılında ise Bitlis'de Eyyûbi hâkimiyeti başlamıştır.

Gelâleddin Harzemşah'ın Selçuklu Saltanatını yıkıp Anadolu'yu ele geçirmek maksadıyla Doğu Anadolu'ya girmesi ve strajik önemi haiz Bitlis ve Ahlat'ı zaptetmesi ve yağmalaması bu ilim ve kültür merkezini büyük bir felâketle karşı karşıya getirmiştir. Bu hadisenin ardından Moğollar'ın buraya girişi Bitlis için ikinci bir yıkım olmuştur.

Vilâyet 1392'de Timur'un eline geçmiş, onbeşinci asrın ikinci yarısından itibaren de Bitlis'de Karakoyunlu, hemen akabinde ise Akkoyunlu hakimiyeti başlamıştır. Bu yüz-

yıllarda Bitlis'de hüküm süren Şeref Hanlar Sülâlesi bölgede hâkimiyeti elinde bulunduran önemli bir güçtür.

Akkoyunlular'ın ildeki hâkimiyeti, 1507 yılında Bitlis'in İranlılar'a tâbiyeti ile son bulmuştur. Bu şekilde sürekli el değiştiren vilâyet 1514 yılındaki Yavuz Sultan Selim'in Çaldıran Muharebesine kadar Safevîler'in elinde kalmıştır. 1535 yılına değin Diyarbekir'e bağlı bulunan Bitlis bu tarihten itibaren de Osmanlı Devleti idâri bünyesi içinde Van Eyâletine bağlı Bitlis Sancağı statüsünü kazanmıştır.

3. 1540 Tahririne Göre Bitlis Sancağı'nın İdâri Taksimatı

Daha öncede açıkladığımız gibi Osmanlı Devleti'nde tahrir adı altında yapılan nüfus ve vergi sayımlarında tesbitin kolay yapılabilmesi için sancaklar ve kazalar belli idâri birimlere ayrılmaktaydı. İdâri taksimat içinde yer alan bu temel kavramlar ise nahiyeler ve köylerdir. Bu nedenle bunların ifade ettiği manalar üzerinde kısaca durmak gerekmektedir.

Nahiye kavramı Osmanlı idâri teşkilâtında çok çeşitli manâlara gelmekteydi. Coğrafi ve idâri manâda küçük veya büyük bir mntıkayı ve bölgeyi bazen de çok geniş bir mntıkayı ifade etmekte idi⁽¹⁷⁾. İdâri bir terim olarak kullanıldığı zaman söz konusu bölgelerdeki köy ve mezrealar grubu anlatılmak istenmiştir. Bunlardan başka yön, taraf, bölge, divan, cema'at gibi tâbirleri ifade etmek için de kullanılmıştır⁽¹⁸⁾.

Karye ve köy adını taşıyan birimler ise, nahiyeyi oluşturan en küçük yerleşim birimidir⁽¹⁹⁾.

1540 tahririne göre Bitlis Sancağı Van Eyâleti dahilinde olup toplam 17 nahiyeye ayrılmıştır. Bunlar tahrir defterindeki sıraya göre; Koltik, Kefendir, Sivi, Tatvan,

(17) İsmet Miroğlu, a.g.e , s. 20

(18) M.Ali Ünal, a.g.e , s. 34

(19) Bahaeddin Yediyıldız, Ordu Kazası Sosyal Tarihi , Ank. 1985, s. 45

Güzeldere, Tanik, Emorik, Karni, Huyut, Boğnar, Gevar Selim, Gevas, Garçigâh, Muş, Çukur, Uçugân ve Ahlat nâhiyeleridir. Bunlardan Gevas, Muş ve Ahlat nâhiyeleri dışında kalan nâhiyelerin bir merkez kasabaları yoktur. Şimdi bu nâhiyeleri kısaca tanıtalım :

1-) Koltik Nâhiyesi

1540 tahririne göre Koltik nâhiyesinde toplam 12 köy bulunmaktadır. Bu köylerden 7'si müslim, 5'i gayrimüslimdir⁽²⁰⁾.

2-) Kefendir Nâhiyesi

Kefendir nâhiyesine bağlı 24 köy vardır. Bunların 20'si müslim, 4'ü gayrimüslimdir. Müslim köylerden 15 tanesi hizmetleri karşılığı vergiden muaf tutulmuştur⁽²¹⁾.

3-) Sivi Nâhiyesi

Nâhiye 11 köyden müteşekkül olup, ahalisinin tamamı müslimdir.

4-) Tatvan Nâhiyesi

Tatvan nâhiyesinde 15 köy mevcuttur. Köylerde yaşayan reâyânın tamamı gayrimüslimdir. Nâhiye bugün Bitlis'e bağlı büyük ve gelişmiş bir ilçedir.

5-) Güzeldere Nâhiyesi

Nâhiyede 13 köy bulunmaktadır. Bunlardan 6'sı müslim, 6'sı gayrimüslim, 1 tanesi karışık köydür.

6-) Tanik Nâhiyesi

Toplam 23 köyün bulunduğu nâhiye günümüzde aynı adla Huyut'a bağlı bir yerleşim birimidir. Bu köylerden 16'sı müslim, 7'si gayrimüslimdir.

7-) Emorik Nâhiyesi

Nâhiye 7 köy sayısı ile sancağa bağlı nâhiyelerin içinde en küçüğü olarak düşünülse de nüfus bakımından bir hayli kalabalıktır. Köylerin tamamı gayrimüslimdir.

(20) Köylerin müslim ve gayri müslim olarak tesbiti ödedikleri resm-i ispenç ve resm-i bennak gibi vergiler dikkate alınarak yapılmıştır. Bu meyanda köyde sadece resm-i ispenç ödenmişse o köy gayrimüslim, sadece resm-i bennak ödenmişse müslim, her ikiside ödenmişse karışık meskûn olarak değerlendirilmiştir.

(21) BOA, TD. 413 , s. 25-28

8-) Karni Nâhiyesi

Karni nâhiyesinde 13 köy bulunmaktadır. Bu köylerin 11'i gayrimüslim, 2'si müslimdir.

9-) Huyut Nâhiyesi

Huyut nâhiyesi 40 köy sayısı ile diğer nâhiyeler içerisinde ikinci sırayı almaktadır. Bu köylerden 20'si müslim, 1'i karışık köy, 19'u da gayrimüslimdir.

10-) Gevar Selim Nâhiyesi

Gevar Selim nâhiyesinde 16 köy bulunmaktadır. Bunlardan 2'si karışık, 4'ü müslim, 10'u gayrimüslimdir.

11-) Gevaş Nâhiyesi

12 köyün bulunduğu nâhiyede köylerin tamamı gayrimüslimdir.

12-) Boğnarın Nâhiyesi

Nâhiyede 21'i müslim, 10'u gayrimüslim olmak üzere toplam 31 köy bulunmaktadır.

13-) Garçigâh Nâhiyesi

Nâhiyede 29 köy bulunmakta olup, bu köylerden 10'u müslim, 18'i gayrimüslimdir. "Ağun" köyündeki vergi mükelleflerinin adları kaydedilmediği için bilinmemektedir.

14-) Muş Nâhiyesi

Muş nâhiyesi 68 köy sayısı ile sancak içerisindeki en büyük nâhiyedir. Köylerin 24'ü müslim, 34'ü gayrimüslim, 2'si karışık, 8'i ise belirsizdir. Nâhiye bugün Bitlis'in kuzeybatısında yer alan başlıbaşına bir vilâyettir.

15-) Çukur Nâhiyesi

Çukur nâhiyesinde 35 köy bulunmaktadır. Köylerden 21'i müslim, 10'u gayrimüslim, 4'ü karışıktır.

16-) Uçgân Nâhiyesi

Nâhiye 13'ü müslim, 13'ü gayrimüslim olmak üzere toplam 26 köyden müteşekkildir.

17-) Ahlat Nâhiyesi

Ahlat nâhiyesinde 23 köy bulunmaktadır. Bu köylerden 5'i müslim, 17'si gayrimüslim, 1'i karışıktır.

Bitlis sancağında toplam köy sayısı 398 olup, bu köylerden 189'u müslim, 198'i gayrimüslim, 11'i karışıktır.

Müslim köylerden 15'i vergiden muaf köylerdir⁽²²⁾. Bütün nâhiyelerin toplam geliri ise 1.356.414 akçadır.

Sancak merkezinde 10'u müslim, 16'sı gayrimüslim olmak üzere toplam 26 mahalle mevcuttur. Buna karşılık nâhiyelerin merkezlerinde bulunan 16 mahallenin tamamı gayrimüslimdir. (Tablo I)

---

(22) Defterde sadece vergisi belirtilen , ancak müslim yada gayrimüslim olup olmadığı belirsiz olanlar müslim olarak kabul edilmiştir.

II. B Ö L Ü M

YERLEŞME VE NÜFUS

Bitlis'in tarih boyunca önemini korumuş olması, kurulduğu yerin coğrafî özellikleri ile yakından ilgilidir. Şehir, Irak ve Güneydoğu Anadolu'yu Doğu Anadolu'ya, İran ve Karadeniz'e bağlayan ticaret yolunu kontrolünde bulundurması bakımından önemli bir merkezdir. Bölge engebeli ve dağlık olmasına rağmen tarım ve hayvancılık önemli ölçüde gelişmiştir. Hububat üretimi ise ilk sırayı alır.

Selçuklular'ın bölgeye gelmesinden önce Hazar, Peçenek ve Kuman Türkleri'nin Bizans İmparatorluğunun doğu hudutlarına düzenledikleri akınlar, Doğu Anadolu'da Türkleşmenin ilk işaretleridir⁽¹⁾. 1071 Malazgirt Muharebesinden itibaren Selçuklular'ın az zamanda bu ülkeyi fethi ve kendilerine vatan yapmalarında ise Türk ordularının yanında Türkmenlerin muhacereti birinci derecede rol oynar⁽²⁾. Doğu Anadolu'da bu değişimin ardından Selçuklu idaresince önemli merkezleri ve havalisini zaptetmekle görevlendirilen Türk emirleri arasında Dilmaçoğlu Mehmet Beyin önemli yer tuttuğunu daha evvel izah etmiştik. Beyliğin bölgedeki hâkimiyeti Türk iskânını daha sistemli bir şekilde sağlamlaştırmıştır. Öyle ki, Harzemşah Moğol istilasının getirdiği ağır felekete rağmen Bitlis ve havalisi Türk ve İslâm kültürü özelliğini muhafaza etmiştir. Bunda Anadolu Selçuklu Sultanı Alaeddin Keykubat'ın gayreti pek mühimdir⁽³⁾.

Bitlis ve havalisinde bu Türk iskânının yanı sıra gayrimüslim tebâda varlığını devam ettirmiştir. Tahrir çalışmaları

(1) M.Aktok Kaşgarlı, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Uygarlığına Giriş, Ank. 1984, s. 16

(2) Osman Turan, Selçuklular Zamanında Türkiye, İst.1971, s. 41

(3) Geniş bilgi için bkz. Recep Yaşa, Bitlis'de Türk İskânı, Ank. 1992, s. 34

rıyla ilgili değerlendirme bu neticeyi vermektedir. Bölgede gayrimüslim unsur olarak telakkî edebileceğimiz nüfus Ermenilerden müteşekkildir. Zira 413 numaralı tapu tahrir defterinde gayrimüslim köyler "Erâmine" olarak gösterilmiştir. Doğuda genellikle etnik grup olarak düşünülen Kürtler ise sünî olup, Müslümanlarla içiçe yaşadığı için gayrimüslim unsurlardan farklı değerlendirilmektedir. Bunlardan "Rozkan" aşiretine mensub olan Kürtler bölgeye Eyyûbiler döneminde yerleştirilmişlerdir. Bitlis'in Osmanlı sınırlarına dahil olduğu 1514 tarihinden itibaren, aşiret beylerinin Osmanlı Sultanına itaati neticesinde bu toplumla ilgili olarak ciddi bir problemle karşı karşıya kalınmamıştır. Bilâkis bu beylerin liderliğinde Osmanlı sınırları uzun bir müddet Safevîler'e karşı da korunmuş ve savunulmuştur⁽⁴⁾. Bununla birlikte Bitlis'de gayrimüslim nüfusun azımsanamayacak kadar olduğunda mahalle ve köy gibi yer isimlerinin Türkçe olmamasından ve bazı köylerin Ermeni olarak gösterilmesinden dolayı kolaylıkla anlaşılmaktadır.

A. ŞEHİR NÜFUSU

1. Bitlis Şehrinin Mahalleleri

Doğu Anadolu'da mahalleler adlarını çoğunlukla cami ve mescidler ile tarihi iz bırakmış mâruf kişilerin adlarından almıştır. Türk İslâm şehirlerinin karakteristik özelliği mahallelerinin cami ve mescidlerin etrafında kurulmuş olmasıdır. XVI. yüzyılda tahrir defterlerini kaydedilmiş olan Doğu Anadolu şehirlerinin mahalle adları Türklerin elinde bulunan Anadolu'nun tapusunun çok eski ve münakaşa edilmeyecek kadar sağlam olduğunu göstermektedir⁽⁵⁾.

1540 tahririne göre, Bitlis Sancağı merkezinde 10 müslim 16 gayrimüslim olmak üzere toplam 26 mahalle mevcuttur. Bu meyanda mahalle başına düşen nefer sayısı ortalama 54,1 , mücerred sayısı ise 2.8'dir. Sancakta nefer sayısı bakımından

(4) Şeref Han, Şerefnâme, 1971 , s.488-489

(5) Bahaeddin Ögel-Hakkı Dursun Yıldız, Türk Milli Bütünlüğü İçerisinde Doğu Anadolu, Ank. 1985, s. 49

ilk sırayı 187 nefer ile Mahalle-i Taşgir almaktadır. Mahalle gayrimüslim mahallesidir. Mücerred sayısı bakımından en büyük mahalle ise 21 mücerredi ile bir müslim mahalle olan Mahalle-i İdrisli Şamlu'dur. En küçük mahalle ise toplam 10 vergi mükellefi hâne ile Ayn-ı Berit Mahallesidir. Mücerred sayısı 3 olan mahalle, müslimdir.

Gayrimüslim mahalleler içinde en küçüğü Mahalle-i Câni Bey-gîr'dir. Mahallede toplam 26 hâne mevcuttur.

Şehrin merkezinde yer alan mahalleler tahrir defterinin girişine kaydedilmiş olup önce müslim, ardından gayrimüslim mahalleler yazılmıştır. Mahalle isimleri genellikle şahıs ve yer isimlerinden münhasırdır. Hâcî Yâr Ahmed, Yahşi Bey, Hoca Can-gîr ve Mardinî, Şam-gîr isimleri bazı örneklerdir. Müslim mahalleler toplam 282 hâne iken, gayrimüslim hâne sayısı 1124'dür. Dikkati çeken önemli bir hususda, müslim mahallelerdeki toplam 74 mücerred sayısına karşılık, gayrimüslim mahallelerde hiç mücerred olmayışıdır.

Nâhiye sınırlarına dahil olan mahalle sayısı daha azdır. Bunlar ise sadece Emorik Nâhiyesine bağlı toplam 16 mahalleden ibarettir. Bu mahallelerin tamamı gayrimüslimdir.

XVI. yüzyıl başlarında nâhiyedeki mahallelerle birlikte toplam 42 mahallenin varlığı sancaktaki şehirleşme oranının yüksek olduğunu gösterir.

2. Müslim Nüfus

XVI. yüzyılda Bitlis Sancağındaki şehir merkezi yerleşimi diğer bazı sancaklar ile mukayese edildiğinde şehirleşme oranının Bitlis'de fazla olduğu sonucu ortaya çıkar. Örneğin, Kemah Sancağı'nda 4 mahalle mevcut olup, şehrin nüfusu 1516'dan 1591'e değin yapılan beş ayrı tahrir neticesine göre, 2500 ile 3500 arasında değişikliğe uğramıştır⁽⁶⁾. Bununla birlikte şehir merkezi müslim nüfus üstünlüğünü her dönem korumuştur. Harput Sancağı'nda bu yüzyılda yapılan tahrirlere göre toplam şehir nüfusu 1518'de 6.062, 1523'de 8350, 1566'da 13.437'dir. Bu bulgular Harput'da şehirleşme oranının Kemah'a göre daha fazla olduğunu ortaya koymaktadır. Yine bu tarihlerdeki tahrir

(6) İsmet Miroğlu, Kemah Sancağı ve Erzincan Kazası (1520-1566) Ank. 1990, s. 142-143

sonuçlarına göre Harput Sancağı'nda müslim nüfusun toplam şehir nüfusu içindeki nisbeti sırasıyla 1518'de % 62, 1523'de % 57 ve 1566'da % 54'dür⁽⁷⁾.

Mardin Sancağı 1540 tahririndeki verilere baktığımızda ise, şehir merkezinde bu dönemdeki nüfus 13.943 olup Harput Sancağı 1566 şehir nüfusu ile aynı gibidir. Diğer taraftan şehir merkezindeki zımmîlerin sayıca fazla olduğu dikkati çekmektedir. Çünkü aynı tahrirde şehir nüfusunun % 59.10'unu hristiyan nüfus teşkil ederken, % 34.90'ını müslümanlar oluşturmaktadır⁽⁸⁾.

Bitlis Sancağı'nın 1540 tarihli tapu defterine göre, şehir nüfusunu incelediğimizde şu neticeye varmaktayız; Vergi mükellefi hâne sayısı 1406, toplam nüfus ise 7030'dur⁽⁹⁾. Şehir merkezinde gayrimüslim nüfusa oranla müslim nüfusun azlığı bizimde ulaştığımız neticedir. Buna göre, bu nüfusun % 79.9'unu gayrimüslimler teşkil ederken % 20.1'i müslim nüfustan ibarettir. Buna benzer bir durum 1518'den 1540'a kadar olan sürede Amid şehrinde görülmektedir. Söz konusu dönemde gayrimüslim nüfusun müslim nüfusa oranı oldukça yüksektir. Bu durum Batı ve Kuzey Anadolu'dan doğuya, oradan güneye doğru bir gayrimüslim akışının mevcut olduğu görüşünü doğrulamaktadır⁽¹⁰⁾.

3. Gayrimüslim Nüfus

1540 tahririne göre, Bitlis Sancağı'nda toplam 37 Ermeni mahallesi mevcuttur. Bunlardan 16 tanesi şehrin merkezinde 16'sıda Emorik nâhiyesine bağlı mahallelerdir. Biz burada sadece şehir merkezindeki gayrimüslim nüfusu değerlendireceğiz. Bununla birlikte bu nâhiyenin mahallelerdeki yerleşik nüfusla bir kasaba niteliği taşıdığını söyleyebiliriz⁽¹¹⁾.

(7) M. Ali Ünal, XVI. Yüzyılda Harput Sancağı (1518-1566), Ank. 1989, s. 62

(8) Nejat Göyünç, XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı, Ank. 1991 s. 86-88

(9) Hâne birimi 5 kişi olarak kabul edilmiştir.

(10) M. Ali Ünal, a.g.e., s. 60-61

(11) İlgili açıklama için bkz. " Köylerdeki Nüfus "

Bitlis şehrinde gayrimüslimlerden kastedilen Ermeni nüfusudur⁽¹²⁾. Defterde gayrimüslim köylerin çoğunun Ermeni olarak gösterilmeside bu tezi doğrulamaktadır. Kürt olarak adlandırılan toplum ise çoğunlukla Türkler gibi islâmiyeti kabul etmiş ve Selçuklular döneminde onlarla birlikte cihat hareketine katılmış olan toplumdur⁽¹³⁾.

Sancak merkezinde yer alan gayrimüslim mahallelerin en büyüğü 187 hâne ile Taş-gîr Mahallesi'dir. 16 mahalledeki toplam hâne ise 1124 olup merkezdeki gayrimüslim nüfus 5620'dir. Bunun şehirdeki nüfusa oranı ise yukarıda belirtildiği gibi % 79.9'dur.

Sancak nüfusunun köylerle birlikte tamamı 42.445'dir. Böylece şehir merkezindeki 7.030 kişilik nüfus sancak nüfusunun % 16.5'ini teşkil etmektedir.

---

(12) "O zaman yaşayan 43.000 Hristiyan'ın, Evliya Çelebi bunlara Jakobitler(Ermeni) diyor, insan başına verdikleri vergilerin yarısı hana, diğer yarısı da Van'a akıyordu"

Wilhelm Köhler, Evliya Çelebi Seyahatnamesinde Bitlis ve Halkı , Çev. Hayar Işık, , s. 41

(13) M.Aktok Kaşgarlı, a.g.e , s. 21

TABLO I : 1540 Tahririnde Bitlis Sancağı merkezindeki
Müslim ve gayrimüslim Mahalleleri ve Nüfusları

No	M a h a l l e l e r	H	M	Pirî fâni	Hatip ve İmâm
	<u>Müslüman Mahalleler</u>				
1	Mahalle-i Parisî	16	2	1	--
2	" Ayn-ı Berit	10	3	--	--
3	" İdrisli Şamlu	79	21	3	2
4	" Mardinî	33	12	--	--
5	" Hoşder	22	5	--	--
6	" Hâcî Yâr Ahmed	18	7	--	--
7	" Kargelûh	12	2	--	--
8	" Nağılyan (Bağılyan)	10	4	--	--
9	" Ribât	56	11	2	--
10	" Öncü (Uncu)	26	7	--	1
		282	74	6	3
	<u>Gayrimüslim Mahalleler</u>				
11	Mahalle-i Devşingîr(?)	55			
12	" Cani Bey-gîr	26			
13	" Taş-gîr	187			
14	" Mardîr-gîr	88			
15	" Şam-gîr	70			
16	" Ribat-gîr	129			
17	" Cacân-gîr	42			
18	" Yahşi Bey-gîr	77			
19	" Demürcü Karabet Muhtiyar	65			
20	" Hoca Can-gîr	53			
21	" Ya'kûb Minancı- gîr	67			
22	" Varnagel-gîr(?)	49			
23	" Makdim-gîr	76			
24	" Nasreddin-gîr	49			
25	" Emir-Dolu-gîr	47			
26	" Cema'at-i Pîr Dinyat	44			
	T O P L A M	1124			

TABLO II : 1540 Tahririne Göre Bitlis Şehir Merkezindeki Nüfus Dağılımı

ŞEHİR NÜFUSU		H	M	Toplam Nüfus	Toplam Şehir Nüfusu İçindeki %
		<u>MÜSLİM</u>	282	74	1410
<u>GAYRİMÜSLİM</u>	1124	--	5620	79.9	
<u>T O P L A M</u>	1406	74	7030	100.0	

B. KÖYLERDEKİ NÜFUS

XVI. yüzyılda diğer Dsmanlı sancaklarında olduğu gibi Bitlis Sancağı'nda da sosyâl ve ekonomik hayatın ağırlık noktasını köyler teşkil etmiştir. Halkın geçimini genellikle tarım yoluyla temin etmesinden dolayı, nüfusun çoğunluğu köylerde toplanmıştır. Köy ekonomik hayatı XVI. yüzyılda genel ekonomisinin tek vericisi durumundaydı⁽¹⁴⁾. Bu yüzden devletin mâlî gücünü sağlayan vergiler için en verimli kaynak köylerde meskûn olan re'âyâ sınıfı idi⁽¹⁵⁾.

Bitlis'in Van Gölü ile Mezopotamya'yı birleştiren yolu üzerinde özellikle kuzeydeki dağlık bölge ile, güneydeki verimli ovalar arasında olması⁽¹⁶⁾, köylerin bu coğrafî mekânda toplanması, tarımsal üretimin niteliği açısından oldukça önemlidir. Köylerin ziraate elverişli olması ise sancakda oturan nüfusun çoğunluğunun buralarda yerleşmesi ile ilgilidir.

Bir veya birkaç vergi mükellefinin bulunması bir yer-

(14) Mustafa Akdağ, Türkiye'nin İktisadî ve İctimai Tarihi, c. 2, s. 50

(15) M. Ali Ünal, a.g.e., s. 64

(16) Wilhelm Köhler, a.g.e., s. 25

leşim biriminin köy sayılması için yeterli olmaktadır. Mezrea olarak geçen yerleşim birimleri meskûn durumda olmayan "hâli" ve "harâbe" halde bulunan yerlerdir. Bunların tasarrufu ise çevre köyler halkına verilmektedir.

Köylü ya da diğer bir tâbirle re'âyâ oturduğu köyün çevresinde bulunan ve arazinin verimine, sulanabilirliğine göre büyüklüğü değişen "çiftlikleri" ekip biçer, elde ettiği ürünün beşte birini öşür olarak devlete veya sipahiye öderdi⁽¹⁷⁾. Re'âyâ tasarruf ettiği arazi için resm-i çift veya resm-i dönüm adı altında çeşitli vergiler ödenirdi. Raiyyet hiçbir suretle toprağa bağlı değildi. Arzu ettiği zaman istediği yere gidip yerleşebiliyordu. Ancak bunun karşılığında devlete "çiftbozan resmi" ödemek zorunda idi. Bu, toprağa bağlılığının müeyyidesi değil, toprağın boş kalmasından dolayı devletin gördüğü zararın tazminatı idi. Nitekim, bu toprak başka birisi tarafından ekilmeye başladığı andan itibaren bu tazminat da kalkardı⁽¹⁸⁾.

1. Müslim Nüfus

Türkler Anadolu'ya gelmeden önce, Bizans devrinde bir türlü huzura kavuşmamış olan Bitlis ve Ahlat, önce Sasani ve Bizans mücadeleleri, daha sonra da Emevî ve Abbasi devletlerinin "Anadolu gazalarına" hedef olmuştur. Türkler'in bölgeye gelmesiyle şehir ve köyler büyüyüp gelişerek Türk İslâm karakterine bürünmüştür. Bundan Anadolu'ya gelen Oğuz Türkleri'nin rolü büyük olmuştur. Geçmişteki şehir şehir hayatına alışık olup şehirde yerleşen Oğuz Türkleri'nin yanısıra atlı göçebe Türkmen unsurları da eskiden olduğu gibi bölgelere yerleşerek ziraat ve hayvancılıkla uğraşmaya devam etmişlerdir⁽¹⁹⁾.

XVI. yüzyılda yapılan, 413 numarada kayıtlı tapu tah-

(17) M.Ali Ünal, a.g.e. , s.66

(18) Mustafa Akdağ, "Osmanlı İmparatorluğunun Kuruluş ve İnkısaflı Devrinde Türkiye'nin İktisadî Vaziyeti", Belleten, C. XIV/55 , Ank. 1950 , s. 540-541 , Geniş bilgi için bkz. Vergiler kısmı

(19) Recep Yaşa, Bitlis'te Türk İskanı , Ank. 1992, s. 16

rir defterine göre Bitlis'te toplam 398 köy mevcut olup bu köylerden 189 tanesi müslimdir. Ancak dikkati çeken önemli bir husus müslim köylerdeki hâne sayısının az olması, yani nüfusça kalabalık olmayışıdır. Buna karşılık gayrimüslim köyler nüfus bakımından daha kalabalıktır. Müslim nüfusun yoğunluğu bakımından mücerredler dahil 1206 kişiyle Muş nâhiyesi ilk sırayı alır. Nâhiye, Sancak genelinde de 68 köy ile en büyük nâhiyedir. (Bkz. Tablo IV)

Kefendir nâhiyesindeki mevcut köylerden 4 tanesinin dışında kalanlar müslim iken, 14'ü mücerred olmak üzere toplam 465 nüfusu ile Sivi nâhiyesinin tamamı müslimdir. 53 vergi hanesi ile en büyük müslim köy ise Muş nâhiyesine bağlı olan Beydüzü'dür. Köyün adı burada meskûn olan Beydüzü cema'atinden gelmektedir.

Kefendir nâhiyesinde mevcut köylerden 15 tanesinin ahalisi meskûn buldukları bölgedeki hizmetleri mukabilinde şer'i ve örfî vergilerden muaf tutulmak gibi bazı ayrıcalıklara sahip olmuşlardır⁽²⁰⁾.

Tamamı gayrimüslim olan Emorik Nâhiyesi köylerinden Esvik, Hergil ve Boğnud'da dikkate değer bir şehirleşme mevcuttur. Halkın yoğun bir biçimde mahallelerde yerleşik bulunması nâhiyedeki bu köylere küçük bir kasaba havası vermektedir. Bu köylerden en büyüğü 322 hâne ile Esvik köyüdür.

Her iki unsurun birarada yaşadığı köy sayısı ise sancakta i köy sayısına göre çok azdır. 1540 tarihi Mufassal Deftere göre; bunların sayısı 11 tanedir. en büyüğü ise 272 hânesi ile Ahlat nâhiye merkezidir. Bunların evvelce gayrimüslim iken daha sonra bir kısım halkın müslüman olması veya bir kısım gayrimüslim halkın köye gelip yerleşmesiyle meydana geldiği düşünülmektedir.

Köylerdeki müslim nüfus 7220 olup toplam köy nüfusunun %20.3'ünü teşkil etmektedir. Bu nüfus toplam 7083 vergi hânesinin ancak 1444'ünü meydana getirmektedir. Köylerdeki müslim mücerred ise 48'dir. (Bkz. Tablo IV). Bitlis Sancağı-

(20) Bkz. BOA, TD 413 , s. 25-26-27-28 ,
Ayrıca bkz. "Vergilerden Muaf Olanlar"

nın genel nüfusu 42445 olup bu toplam nüfus içinde müslimlerin sayısı 7630'dur. Bu sayının genel nüfusa oranı % 20.3 gibi yine gayrimüslim nüfustan hayli düşük bir netice vermektedir. Buradan anlaşılıyor ki, müslimlerin şehirde, köylerde ve sancağın genelinde dağılımı aynı orana isabet etmektedir.

Müslim köyleri müslim hâne sayısına oranladığımızda ise, köy başına ortalama 8.3 hâne düşmektedir. Bu rakam gayrimüslim hâne sayısının altında bir rakamdır.

Bu bulgular Harput, Kemah ve Mardin Sancağı'ndaki müslim köy nüfusu ile mukayese edildiğinde, adı geçen sancaklarda müslim nüfusun gayrimüslim nüfustan üstün olduğu dikkati çekmektedir. Nitekim, Harput'da bu oran 1518 tahririnde % 58.5 ⁽²¹⁾, Kemah'da 1516 tahririnde % 68.5 ile ⁽²²⁾ müslim nüfus sayıca üstün durumdadır. Mardin Sancağı 1540 tahririne baktığımızda, % 79.9 ile müslim nüfusun daha yoğun olduğu görülmektedir ⁽²³⁾.

Bitlis Sancağı'nda ise gayrimüslimlerin köylerde de sayıca üstün durumda olduğu gözlenmekte ve bu özelliği ile diğer sancaklardan ayrılmaktadır. Evliya Çelebi'de seyahatnamesinde Bitlis'te 43.000 hristiyanın varlığından ⁽²⁴⁾ bahsetmektedir ki bu rakam bizim rakamlarımızın üzerinde olmakla birlikte, bundan hareketle XVII. yüzyılda gayrimüslim nüfusun sancaktaki ağırlığını koruduğunu söyleyebiliriz. Bu dönemde müslim nüfusun oranının tesbiti ise ancak daha sonra yapılmış olan tahrir defterlerinin incelenmesiyle mümkün olacaktır.

2. Gayrimüslim Nüfus

Bitlis Sancağında gayrimüslim nüfusun durumuna yukarıda kısaca değinmiştik. Ancak köy, nâhiye ve sancağın genelinde

(21) M.Ali Ünal, a.g.e., s. 74

(22) İsmet Miroğlu, a.g.e., s. 143

(23) Nejat Göyünç, a.g.e., s. 88

(24) Wilhelm Köhler, a.g.e., s. 41

deki durumuna da bakacak olursak şunları söyleyebiliriz; Defterde gayrimüslim tebâ "Cemâ'at-i gebrân" veya "Eramine" başlığı altında kaydedilmiştir⁽²⁵⁾.

Sancaktaki 398 köyün 198'i gayrimüslim köydür. Bu köylerde toplam 706 mücerred, 5065 hâne mevcuttur. Köy başına ortalama 22.6 hâne düşmektedir. Bu rakam köy nüfusunun kalabalık olması bakımından müslim hâne ortalamasının üstünde bir rakamdır. Sancaktaki en büyük gayrimüslim köy, 154 hâne ile Uçgan nâhiyesine bağlı Çaklu köyüdür. Sınırları içine aldığı mahalleleri ile en büyük köy ise, Emorik nâhiyesinde yer alan 322 hâneli Esvik köyüdür. Tatvan, Emorik ve Gevaş nâhiyelerindeki köylerin tamamı gayrimüslimdir.

Sancaktaki gayrimüslim köylerin nüfusu toplam 25.325 olup, bunun köyler genelindeki oranı % 71.5'dir. Kalan nüfusun % 20.3'ünü müslim köyler, % 8.1'ini ise heriki grubunda bulunduğu karışık köyler teşkil etmektedir.

---

(25) Bkz. BOA, TD 413 , s. 16-140-147

TABLO : III Bitlis Sancağına Bağlı Köylerin Nüfusları ve Gelirleri

No	K ö y l e r		H	M	Gelir
<u>KOLTİK NÂHIYESİ</u>					
1	Tülü	G	11	1	1.290
2	Nam	G	19	2	2.816
3	Koltik	G	70	19	7.500
4	Şiriz	G	76	21	14.000
5	Perhent	G	15	9	2.888
6	Humaç	M	20	--	1.616
7	Mastanan	M	23	3	2.883
8	Şükranis	M	5	--	551
9	Papiznih	M	24	--	1.800
10	Mezre'a	M	15	--	1.280
11	Alukan	M	6	--	631
12	Avris	M	7	--	1.475
<u>KEFENDİR NÂHIYESİ</u>					
13	Kermata	M	26	--	---
14	Kasr	M	15	1	---
15	Bocan	M	5	--	---
16	İngök	M	5	--	---
17	Derec	M	14	--	---
18	Sizor	M	13	1	---
19	Kanahder	M	6	1	---
20	Tenaz	M	2	--	---
21	Sizor	M	7	--	---
22	Şinik	M	6	--	---
23	Serkisan	M	4	--	---
24	Yako	M	4	--	---
25	Haçukan	M	9	--	---
26	Barnod	M	4	--	---
27	Sarim	M	8	1	---
28	Hazzu	G	9	5	2.342

No	K ö y l e r		H	M	Gelir
29	Merkuk-1 'ulya	G	10	1	1.892
30	Merkuk-1 süflâ	G	10	1	1.452
31	Rıclek	G	13	1	2.196
32	Allit	M	13	--	1.735
33	Ulek-1 'ulya	M	13	1	1.955
34	Ulek-1 süfla	M	14	--	1.475
35	Gürcan	M	10	--	1.094
36	Alok	M	10	--	1.325
<u>SİVİ NÂHIYESİ</u>					
37	Arukân	M	9		1.900
38	Arda	M	6	1	1.000
39	Şiriz	M	11	--	1.400
40	Karkuş	M	11	--	1.000
41	Şeyh Cuma	M	14	--	1.600
42	Comat	M	7	--	1.200
43	Lirt	M	11	5	1.400
44	Rabat	M	3	1	500
45	Kazan	M	10	1	1.050
46	Armut	M	7	1	850
47	Hevris	M	4	4	1.130
<u>TATVAN NÂHIYESİ</u>					
48	Paşgiran	M	17	1	5.000
49	Zivar	G	6	--	1.083
50	Aracık	G	5	--	590
51	Kemâhi	G	17	--	3.696
52	Hazırlu	G	11	2	2.032
53	Kumus	G	10	3	2.646
54	Şiriz	G	10	2	1.914
55	Sabırgöz	G	4	--	562
56	Ortab	G	25	5	7.050
57	Tagu	G	30	6	7.930

No	K ö y l e r		H	M	Gelir
58	Por	G	36	6	9.933
59	Tatvan	G	45	12	16.890
60	Kizvak	G	24	5	5.590
61	Popoşin	G	8	2	5.500
62	Çilhor	G	6	2	1.568
<u>GÜZELDERE NÂHIYESİ</u>					
63	Anir	G	5	--	1.450
64	Hort	G	11	2	1.998
65	Top	G	6	2	2.088
66	Kerb	G	4	1	1.832
67	Sak	G	15	4	3.250
68	Til	G	22	5	3.286
69	Alpert	K	8	--	1.000
70	Sanis (Sanos)	M	7	--	1.600
71	Karukân	M	4	--	400
72	Zinir	M	2	--	750
73	İreköse	M	2	--	500
74	Kurtiyan	M	1	--	350
75	Balekan	M	5	--	1.000
<u>TANIK NÂHIYESİ</u>					
76	Mociknos	G	40	7	10.949
77	Pasiz	G	30	8	8.030
78	Koç	G	24	7	6.002
79	Vanik	G	19	7	5.386
80	Sahor	G	13	5	4.574
81	Selmam	G	5	2	2.334
82	Ostiyân	G	8	2	2.578
83	Azu	M	7	--	1.725
84	Mezbiyan	M	15	--	2.250
85	Horu	M	14	--	2.225
86	Bosurlan	M	5	1	1.463

No	K ö y l e r		H	M	Gelir
87	Kaşdonik	M	6	--	1.825
88	Kut	M	4	--	1.650
89	Kumus	M	3	--	1.200
90	Zernaçor	M	1	--	500
91	Vanek	M	3	--	500
92	Tanik	M	8	2	3.022
93	Varvan	M	16	--	2.500
94	İrnek	M	5	1	1.586
95	Simek	M	8	--	2.536
96	Milhüda	M	2	--	3.000
97	Kuşdik	--	--	--	900
98	Suludelen	M	8	--	706
<u>EMORİK NÂHIYESİ</u>					
99	Esvik				
	Mahalle-i Küçük Garaz	G	23	--	--
	" Garaz-ı Diğer	G	81	--	--
	" Evanis	G	58	--	--
	" Anpat	G	36	--	--
	" Estiyan	G	43	--	--
	" Estiyanos	G	81	--	--
TOPLAM			322	12	16.840
100	Mucur	G	33	2	2.131
101	Herpil	G	82	--	--
	Mahalle-i Zağmur	G	85	--	--
	" Ervanik	G	41	--	--
	" Arbeşe	G	34	--	--
TOPLAM			236	10	12.766
102	Boğnud	G	57	--	--
	Mahalle-i Kerlo	G	46	--	--
	" Artuk	G	51	--	--
	" Dere	G	41	--	--

No	K ö y l e r		H	M	Gelir
	Mahalle-i İshak	G	19	--	--
	" Hiryüz	G	20	--	--
	" Hotik	G	45	--	--
	TOPLAM	G	265	14	13.963
103	Peñç	G	150	15	7.246
104	Herkiz	G	100	13	5.180
105	Kerho	G	65	--	--
	Mahalle-i Zager	G	180	--	--
	TOPLAM		220	18	10.067
	<u>KARNİ NÂHIYESİ</u>				
106	Garib	G	9	3	1.323
107	Kırbo-ı süflâ	G	52	3	4.559
108	Kırbo-ı ulyâ	G	41	1	3.942
109	Kargök	G	13	1	1.434
110	Mizak	G	38	6	3.064
111	Ortik	G	--	--	2.141
112	Hanzo	G	12	--	1.814
113	Mihrimak	G	15	1	2.998
114	Çıtak	G	20	3	2.715
115	Hor	G	15	1	2.340
116	Hizan	G	30	2	3.975
117	Bâb`ül Mesih	M	9	--	1.200
118	Soruç	M	2	--	300
	<u>HUYUT NÂHIYESİ</u>				
119	Kiro	G	46	16	9.138
120	Şiriz	G	40	--	7.051
121	Alacık	G	21	1	4.488
122	Boğdinik	G	19	2	3.215
123	Bozdinik	G	19	1	1.984

No	K ö y l e r		H	M	Gelir
124	Takesor	G	32	7	5.871
125	Havinis	G	11	--	2.137
126	Şenis (Şiniş)	G	30	--	6.210
127	Kilergan	G	15	--	2.008
128	Tahvik	G	34	7	5.225
129	Kömridik	G	6	--	646
130	Tago	G	41	12	5.347
131	Botosur	G	7	--	1.270
132	Deştedin	G	15	--	2.475
133	Oduncor	G	12	--	1.884
134	Hivirik	G	16	1	2.673
135	Sercinik	G	36	5	5.686
136	Hilocikan	G	2	--	598
137	Uhnik	K	43	10	6.578
138	Ortoh	G	10	--	1.970
139	Komik	M	7	--	1.800
140	Bursaşit	M	4	--	1.300
141	Dab	M	6	--	1.600
142	Yâr Şeyhik	M	3	--	1.200
143	Tag	M	--	--	1.700
144	Kesruz	M	--	--	1.200
145	Sugors	M	5	--	1.200
146	Kor	M	--	--	500
147	Aryan	M	5	--	500
148	Bogoçviz	M	4	--	400
149	Novak	M	1	--	100
150	Hâcı Taffe	M	5	--	500
151	Tevi	M	4	--	400
152	Bilboş	M	2	--	200
153	Hori	M	4	--	400
154	Hacriz	M	6	--	600
155	Babıtak	M	3	--	400
156	Rabat	M	3	--	400

No	K ö y l e r		H	M	Gelir
157	Orak	M	2	--	400
158	Korsigan	M	2	--	200
<u>BOĞNARAN NÂHIYESİ</u>					
159	Mer	G	98	24	8.718
160	Kepir	G	29	4	2.369
161	Boğnarar	G	27	3	2.082
162	Eruh	G	13	4	1.353
163	Hanik	G	31	9	2.532
164	Şin	G	38	2	2.575
165	Osce	G	37	9	3.342
166	Künzo	G	89	21	6.424
167	Kaşah	G	31	9	4.126
168	Aspincir	G	32	13	4.707
169	Tatvan (Zeydan)	M	8	--	1.400
170	Erisor (")	M	--	--	500
171	Boğnarar (")	M	8	--	1.200
172	Diğar (")	M	3	--	500
173	Benerlük	M	2	--	400
174	Şib	M	2	--	450
175	Kutnik	M	9	1	1.500
176	Comat (Zeydan)	M	2	--	500
177	Cilonik (")	M	6	--	1.000
178	Arus (Mudiki)	M	12	--	2.200
179	Kayzır (")	M	11	--	1.700
180	Erbiyan (")	M	27	--	2.800
181	Ziyaret (")	M	16	--	1.800
182	Benerdük (")	M	3	--	700
183	Virkoh (")	M	11	--	1.600
184	Mirzağ (")	M	8	--	1.600
185	Korti (")	M	4	--	1.200
186	Hizan (Dubarniyan)	M	5	--	1.400
187	Gelanos (")	M	6	--	600

No	K ö y l e r		H	M	Gelir
188	Etnik (")	M	6	--	500
189	Seran (Mudiki)	M	10	--	500
<u>GEVAR SELİM NÂHIYESİ</u>					
190	Mezrea-i Celâl	G	13	2	3.942
191	Çorinan	G	16	3	4.944
192	Sulu	G	12	2	3.940
193	Sabur	G	8	2	2.544
194	Vanik	M	15	4	5.938
195	Sarmonis	K	10	2	3.505
196	Ahkis	G	3	--	763
197	Kanber	G	7	2	1.450
198	Haşivaz	G	29	6	7.949
199	Kürikan	M	7	--	890
200	Şakiras	G	8	1	2.567
201	Okdağ	G	13	3	3.008
202	Hizor	G	21	2	7.912
203	İsonis	K	25	2	6.536
204	Estinor	M	5	--	1,500
205	Esiz	M	3	--	1.500
<u>GEVAŞ NÂHIYESİ</u>					
206	Gevaş	G	19	--	2.082
207	Mihrapert	G	16	--	1.888
208	Türkniç	G	13	2	1.798
209	Şideman	G	12	2	2.000
210	Kızak	G	20	3	2.016
211	Mezrea	G	6	1	620
212	Tanik	G	7	1	1.058
213	Arperit	G	9	1	934
214	Tirsah	G	6	--	988
215	Depiç	G	5	--	535
216	Pireganis	G	7	--	1.140

No	K ö y l e r		H	M	Gelir
217	Perçelükniz	G	5	--	870
<u>GARCIĞAH NÂHIYESİ</u>					
218	Taligan	M	4	--	846
219	Poga	G	7	2	2.837
220	Siganis	G	4	2	1.222
221	Bağlu	G	9	3	984
222	Vanik	G	18	5	4.900
223	Hiros	G	7	2	1.372
224	Zat	G	14	1	1.464
225	Kervas	G	18	4	4.338
226	Haştak	G	5	--	1.800
227	Hasitane	M	3	--	813
228	Haliyas	M	1	--	300
229	Hayr Şah	G	6	2	846
230	Evanis	G	22	2	5.942
231	Pizaz	G	5	--	715
232	Ağrad	M	5	--	452
233	Çepreköm	M	13	--	1.394
234	Kitasor	M	4	--	554
235	Alur	M	2	--	337
236	Otur	M	1	--	340
237	İsakri	M	4	--	560
238	Ağakinis	G	40	2	9290
239	Hanzor-1 ulyâ	G	45	2	14.852
240	Kumus	G	8	1	1.128
241	Kuğu	G	18	3	2.072
242	Ağun	-	--	--	1.676
243	Humus	G	18	1	4.958
244	Mezrîn	G	8	4	2.664
245	Günderi	G	6	1	642
246	Agusto	M	3	--	500

No	K ö y l e r		H	M	Gelir
	<u>MUŞ NÂHIYESİ</u>				
247	Merkez	K	171	29	12.552
248	Sirmit	G	35	6	19.625
249	Arak	G	9	2	2.372
250	Şimlak	G	13	--	2.212
251	Hartik	G	8	1	1.666
252	Silveç	G	4	1	1.371
253	Süklüm	G	11	5	1.649
254	Aric	G	16	--	2.430
255	Çiriş	G	6	--	1.700
256	Hirvik	G	14	--	4.356
257	Ebu'l Emirnaz	G	9	--	1.000
258	Pertak	G	9	1	2.694
259	Arcivanik	G	9	3	2.332
260	Bogur	G	5	--	1.450
261	İkon	G	7	--	1.090
262	Haskündür	G	40	13	11.000
263	Norşin	G	19	1	3.019
264	Haris	G	21	3	5.508
265	Parsan	G	10	2	4.230
266	Artit	G	27	4	5.150
267	Tanik	G	9	2	3.424
268	Kiraköm	G	17	4	6.167
269	Makrik	G	16	5	4.761
270	Ersinor	G	7	3	5.042
271	Ali Girgun	G	18	5	5.083
272	Argunt	G	11	-2	3.314
273	Ser	G	14	--	2.928
274	Sanir	G	18	--	4.673
275	Sinak	M	--	--	1.500
276	Pirgovanik	G	6	1	4.070
277	Arak	M	8	--	2.000
278	Agag	G	11	3	4.000

No	K ö y l e r		H	M	Gelir
279	Arigakinik	G	4	1	2.639
280	Karsur	G	18	6	6.500
281	Usar	M	4	--	1.800
282	şeyh Ya`kub	M	4	--	3.800
283	Tekkesir	M	--	--	2.191
284	Arencik	M	9	--	3.000
285	Serkisan	-	--	--	1.500
286	İlbilak	-	--	--	1.500
287	Küçük Hanos-u `ulya	-	--	--	1.500
288	Karapınar	M	8	--	1.500
289	Seyyid İbrahim	M	4	--	1.500
290	Zerkit	M	18	--	3.000
291	Hoytan-ı `ulyâ	M	6	--	1.500
292	Siznut	M	12	--	1.500
293	İhmanuk	M	26	--	4.500
294	Kazan	M	6	--	1.500
295	Tuzgevak	M	7	--	3.000
296	Artocanik	M	9	--	1.500
297	Çukurdüz	M	8	--	1.500
298	Hoytan-ı süflâ	M	6	--	1.500
299	Sornud-ı `ulyâ	M	13	--	1.500
300	Canik	M	12	--	3.000
301	Pisyan	-	--	--	1.500
302	Kışlak	-	--	--	1.500
303	Sornud-ı süflâ	M	10	--	3.000
304	Vanik	-	--	--	1.500
305	Varthah	-	--	--	1.500
306	Çaksur	M	10	--	3.000
307	Ali Vartan	G	5	3	3.046
308	İsekor	-	--	--	600
309	İgor	G	2	--	1.908
310	Milonik	G	9	3	2.846
311	Kehmerlu	G	4	--	400
312	Beydüzü (C.)	M	53	--	4.931

No	K ö y l e r		H	M	Gelir
313	Elvertih	K	15	--	1.714
314	Karni	G	5	--	500
<u>ÇUKUR NÂHIYESİ</u>					
315	Canikeş	G	9	--	3.224
316	Yurt	G	33	2	8.063
317	Hurut	G	23	2	4.212
318	Mişin	K	12	--	2.566
319	Muşeyh-i Mişin	G	16	4	5.780
320	Pekinik	G	3	--	913
321	Keşham	G	8	--	1.924
322	Hâs	G	4	1	1.504
323	Mernaçor	G	3	--	793
324	Pervan	K	23	4	7.559
325	Çukur Oğurmak	G	30	--	7.273
326	Ağaço	G	5	--	1.470
327	Ahor	M	23	--	3.200
328	Morh-i ulyâ	M	34	--	4.500
329	Şigan	M	18	--	3.000
330	Karinoh	K	6	--	1.500
331	Kurdni	K	6	--	1.500
332	Şin	M	13	--	3.000
333	Haratoz(Hartos)	M	16	--	1.500
334	Pertük	M	6	--	1.500
335	Kakito	M	1	--	1.500
336	Norşin	M	22	--	4.500
337	Meştoril	M	14	--	3.000
338	Haso	M	7	--	3.000
339	Muhsaç	M	4	--	1.500
340	Pınar	M	7	--	1.500
341	Gürcan	M	9	--	1.500
342	Mehib	M	1	--	300
343	Hizar	M	7	--	1.700

No	K ö y l e r		H	M	Gelir
344	Hakos	M	3	--	400
345	Osgifak	M	2	--	400
346	Momdan-ı süflâ	M	25	--	1.000
347	Şeyh Pirhan	M	6	--	900
348	Balekan	M	3	--	400
349	Hâcısor	M	2	--	300
<u>UÇGAN NÂHIYESİ</u>					
350	Çöm	G	44	18	10.316
351	Çaklu	G	154	44	54.755
352	Barhir	G	33	2	9.738
353	Oronlu	G	128	12	25.248
354	Sefavî	G	35	--	11.253
355	Herkit	G	28	3	18.000
356	Zigak	G	22	4	14.000
357	Kirmik	G	27	4	14.324
358	Dirok	G	16	6	12.700
359	Hamak	G	22	8	8.566
360	Zirger	G	23	7	8.800
361	Oruh	G	11	--	4.676
362	Garti	G	23	--	8.000
363	Şeyh Alan	M	10	--	3.000
364	Araçpür	M	7	--	1.500
365	İrtan	M	3	--	1.500
366	Halifecik	M	10	--	1.500
367	Ziyaret	M	5	--	1.500
368	Akpınar	-	--	--	1.500
369	Sorizor	-	--	--	1.500
370	Ağrad	M	5	--	1.500
371	Salorik	M	7	--	2.000
372	Arbitan	-	--	--	1.000
373	Kumur	-	--	--	1.500
374	Ömer	-	--	--	1.500

No	K ö y l e r		H	M	Gelir
375	İngök	-	--	--	1.500
	<u>AHLAT NÂHIYESİ</u>	(x)			
376	Merkez	K	272	8	15.402
377	Ağpiniz	G	14	4	4.552
378	Agag	G	31	--	8.550
379	Suvahiyar	G	8	--	2.754
380	Hakkan	G	10	1	2.780
381	Zaguki	G	2	--	866
382	Madavanis	G	6	2	1.846
383	Norşin	G	30	5	9.680
384	Zigak	G	110	14	34.330
385	Karmuç	G	108	12	32.094
386	Seristonik	G	45	6	11.690
387	Sor	M	41	4	4.279
388	Yakûb	G	23	3	7.218
389	Pirhoş	G	30	2	8.900
390	Sugas	G	11	1	6.500
391	Derzirik	G	10	--	3.600
392	Adabağ	M	17	--	2.330
393	Kezergir	G	35	1	7.030
394	Kırklar	M	21	--	4.390
395	Pağdos	M	4	--	778
396	İrsonik	G	6	--	750
397	Destaköm	G	19	2	4.078
398	İşruki	M	37	10	--(xx)

(x) Ahlat nâhiyesinin merkezindeki nüfusun 126 hânesi müs-
lim, 137'si gayrimüslim, 9'u ise imâm ve hatibdir.

(xx)Bkz. "Cemâatler ve Aşiretler"

TABLO IV : 1540 Tahririne Göre Bitlis Sancağı
Nâhiyelerindeki Nüfus Dağılımı

Nâhiyeler	H	M	T.N	M.N	G.N	M.H	G.H	K.K.H.
1 Koltik	291	55	1455	500	955	100	191	--
2 Kefendir	230	15	1150	940	210	188	42	--
3 Sivi	93	14	465	465	--	93	--	--
4 Tatvan	254	46	1270	--	1270	--	254	--
5 Güzeldere	92	14	460	105	315	21	63	8
6 Tanik	244	42	1220	525	695	105	139	--
7 Emorik	1043	56	5215	--	5215	--	1043	--
8 Karni	337	21	1685	55	1630	11	326	--
9 Huyut	521	62	2605	330	2070	66	414	41
10 Boğnararan	584	99	2920	795	2125	159	425	--
11 Gevar Selim	195	31	975	150	650	30	130	35
12 Gevaş	125	10	625	--	625	--	125	--
13 Garcigâh	298	37	1490	200	1290	40	258	--
14 Muş	869	109	4345	1205	2285	241	457	171
15 Çukur	404	13	2020	1115	670	223	134	47
16 Uçgan	613	108	3065	235	2830	47	566	--
17 Ahlat	890	77	4450	600	2490	120	498	272
T O P L A M	7083	809	35415	7220	25325	1444	5065	574

H : Hâne
M : Mücerred
T.N. : Toplam Nüfus
M.N. : Müslim Nüfus
G.N. : Gayrimüslim Nüfus
M.H. : Müslim Hâne
G.H. : Gayrimüslim Hâne
K.K.H. : Karışık Köy Hânesi

TABLO V : Bitlis Sancağı'nın Toplam Nüfusu ve Genel Nüfus İçindeki Dağılımı

		H	M	Toplam Nüfus	Toplam Nüfus İçindeki Nisbeti %	(X)
ŞEHİR	MÜSLİM	282	74	1410	20.1	
	GAYRİMÜSLİM	1124	--	5620	79.9	
	T O P L A M	1406	74	7030		16.5
KÖYLER	MÜSLİM	1444	48	7220	20.3	
	GAYRİMÜSLİM	5065	706	25325	71.5	
	KARIŞIK KÖYLER	574	55	2870	8.1	
	T O P L A M	7083	809	35415		83.4
ŞEHİR VE KÖYLER	MÜSLİM	1726	122	8630	20.3	
	GAYRİMÜSLİM	6189	706	30945	72.9	
	KARIŞIK KÖYLER	574	55	2870	6.7	
	T O P L A M	8489	883	42445		

(X) Toplam Sancak Nüfusu İçindeki Nisbeti.

C. AŞİRETLER VE CEMÂ'ATLER

Osmanlı cem'iyetini teşkil eden unsurlardan birisi de yerleşik nüfus haricinde, sancağın demografik yapısının vazgeçilmez bir parçasını teşkil eden konar-göçer halktır.

Konar-göçer halkın, kendilerine has içtimaî teşkilât-ları ve muayyen hukukî düzenleri olduğu bilinmektedir. Buna göre, kısaca il veya ulus adı altında gruplandırılmakta, aşiret, cemâ'at ya da oymak, oba gibi alt topluluk isimleri taşımaktadırlar⁽²⁶⁾. Konar-göçerlerin yaşadıkları hayat tarzına göre mevsimden mevsime yaylak ve kışlak bölgeleri bazen birbirinden çok uzakta bulunmaktadır⁽²⁷⁾. Bu topluluklar başlarında bulunan mir-i aşiret veya kethüdâlarıyla temsil edilmektedirler⁽²⁸⁾.

Bitlis ve çevresinde göçebe aşiretler için yayla hayatına müsâit alanlar olduğu dikkati çekmektedir. Nitekim, Tahrir Defterinde zikronulan Boğnarın ve Muş nâhiyeleri ve Bitlis merkezinde meskûn Türkmen ve Kürt cemâ'atlerinin varlığı bunun kanıtıdır (bkz. Tablo III.) . Ancak bu aşiretlerin yerleşik bulunduğu köyler diğer köylere nispeten fazla kalabalık değildir. En kalabalık olanı "Muş" nâhiyesine bağlı "Beydüzü" köyünde meskûn "Beydüzü" cemâ'atidir. 53 hâne ve 265 kişilik nüfusu ile diğer köylerden fazla nüfusa sahiptir.

Bu aşiretlerin kimisi "Türkmen" kimisi "Ekrad" taifesindedir. Öte yandan hristiyan olduğu tahmin edilen bir başka cemâ'ate de rastlanmaktadır. Buna mukâbil tahrir defterinde hangi aşiretin hangi topluluğa bağlı olduğuna dâir bir kayıt mevcut değildir.

1. Pirütiyân(?) Cemâ'ati

Bitlis Sancak merkezinde meskûn olan cemâ'at, defterde mahallelerin ardından zikredilmiş olup 44 neferden müteşekkildir⁽²⁹⁾. Neferlerin isimleri içerisinde müslüman isim-

(26) A.Nezihi Turan, XVI. Asırda Ruha (Urfa) Sancağı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ank. 1993, s. 60

(27) Cengiz Orhonlu, Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşiretlerin İskanı, İst. 1987, s. 12-13

(28) A.Nezihi Turan, a.g.e., s.60

(29) Bkz. BOA, TD 413, s. 16-17

leri kaydedilmekle birlikte çoğunluğunun gayrimüslim isimleri olması bu cemâ'atin hristiyan olduğunu göstermektedir.

Cemâ'atin adı defterde (پير، تباہ) şeklinde geçmektedir. Bu ad Pirütîyân şeklinde okunabilir. Bu cemâ'atin XVI. y.y.'da İngiltere'de ortaya çıkan Püritenlik akımıyla ilgisi olabilir mi bilemiyoruz ? (30).

1540 tarihli tapu tahrir defterine göre, Bitlis Sancak merkezindeki mahallelerde oturan vergi mükelleflerinin ödedikleri resimler, mahallelerden sonra toplu olarak kaydedilmiştir. Bu cemâ'at de mahallelerin sonuncusu olarak kaydedilmesi dolayısı la Sancak merkezi hâsılı içerisinde bu cemâ'ate mensub vergi mükelleflerinin ödedikleri vergilerde vardır.

2. Pisyân (Pusyân) Cemâ'ati

Cemâ'at Bitlis Sancağı merkezi civarındaki yaylaklarda yaylamakta olup, defterde sayılarına ilişkin bilgiye rastlanamamıştır. Ancak 28.000 akçe koyun resmi ödemektedirler (31).

3. Zeydan Cemâ'ati

Cemâ'atin Yemen Vilâyeti havalisinde de meskûn bulunduğu ve Arap taifesinden geldiği bilinmektedir (32).

Zeydan cemâ'atinden bir kısım ahalinin Bitlis merkezi civarındaki yaylaklarda hayvancılıkla uğraştığı, defterdeki kayıtlardan anlaşılmaktadır (Bkz. Dipnot 31).

(30) " Püritenlik başlangıçta yalnızca Kutsal Kitap'ın yüksek oteritesine ve alın yazısı öğretisinin kabulüne dayanan, Büyük Britanya'ya özgü bir anlayıştı. XVI. ve XVII. y.y.'larda İngiltere'de halkın gerçekten sevdiği tek kitap olan Kutsal Kitap'a bağlılık, onu düşüncelerinklavuzu sayan Püriten için yaşamın temeli durumuna gelmiştir." Geniş bilgi için bkz. Büyük Larousse, c. 16 , s. 9685

(31) "Mahsül-i resm-i yaylak, tayâif-i Pisyân ve Pusyân ve Zeydan ki Şerefettin ve sair Bitlis tevabi'inde olan yaylaklarda yaylar. Hass-ı şâhi
fi sene ağnam re's 700 beher re's fi 40
behesab 28.000 " BDA, TD 413, s. 17

(32) Cevdet Türkay, Osmanlı İmparatorluğu'nda Oymak, Aşiret ve Cema'atler, İst. 1979, s. 168

Öte yandan sancağa bağlı Boğnarın nâhiyesindeki köylerden 6'sında da bu cemâ'at meskûndur⁽³³⁾. Toplam 27 hâne olan cemâ'atin yerleşik bulunduğu köyler , Tatvan, Erisor, Boğnarın, Diğar, Comat ve Cilonik'dir. Cemâ'ate bağlı vergi mükelleflerinin ödedikleri verginin toplam hâsılı ise 5.100 akçadır.

4. Bozulus Cemâ'ati

XVI. asırda Diyarbekir ve Erzurum'a bağlı muhtelif yerlerde yaşayan bu topluluğun, çoğunlukla Oğuz boylarına mensub muhtelif teşekküller (aşiretler, cemâ'atler) ile bir kısım Kürt menşeyli kabilelerden meydana geldiği ancak Kürt olanların bu asırda Türkleştikleri anlaşılmaktadır⁽³⁴⁾. Öte yandan Bozulus'un en mühim kısmını eski Akkoyunlu kökenine dahil unsurlar teşkil etmekte, diğer topluluklarında (Dulkadirli Türkmenleri, Halep Türkmenleri, Şam Türkmenleri gibi) bahsi geçen ulusa dahil edildikleri görülmektedir⁽³⁵⁾.

1540 tarihlerinde Bozulus ve ona bağlı Zülkadriye, Kara-ulus oymakları grubu ile Şam, Ekrâd-ı İzzeddin ve diğer dağınık ulusların sahip oldukları koyun miktarı 1.998.246'dır⁽³⁶⁾.

1540 tarihli tapu tahrir defterine göre, Bitlis Sancağı merkezi civarında meskûn bulunan ve hayvancılıkla meşgul olan Bozulus cemâ'ati âdet-i ağnamlarını Bitlis beyine vermekteydiler⁽³⁷⁾.

(33) BOA , TD 413 , s. 103-104-105

(34) Faruk Sümer, "Bozulus Hakkında ", DTCFD, VII/1, Ank. 1949, s. 30-31-34-35, ayrıca menşei hakkında bkz. Cevdet Türkay, a.g.e. , s. 64

(35) A.Nezihi Turan, a.g.e. , s. 61

(36) Cengiz Orhonlu, a.g.e. , s. 17-21

(37) "..... gayr-i-ez tevâif-i Bozulus ba'zı Ekrad ki âdet-i ağnamlarını Murad suyu üzerinde virirler fi sene 90.000

Zikr olan yaylak Murâd suyu üzerine uğramayub Hizo kal'ası üzerinden ve sair Bitlis tevâbi'inden gelen taifelerden alınur. Murâd suyu üzerinde miri için Bozulus eminlerine resm-i yaylakların virüp ellerinde tezkereleri olan tâifelerden ki yaylaklara geleler onlardan tekrar resm-i yaylak talep olunmaya."

BOA , TD 413 , s. 17

5. Mudiki Cemâ'ati

Aşiret Bitlis Sancağı, Muş Sancağı ve Van Eyâleti havâlisinde yerleşmiş olup, ekrâd tâifesindedir⁽³⁸⁾. 1540 tahririnde 102 hâne kaydedilen cemâ'at, Boğnarın nâhiyesine bağlı Arus, Kayzır, Erbiyan, Ziyâret, Benerdük, Virkoh, Mirzağ, Korti, ve Seran köylerinde ikâmet etmektedir⁽³⁹⁾. Aşirete mensub vergi mükelleflerinin ödediği vergiler toplamı 14.100 akçadır.

6. Dubarniyan (Dubarlar) Cemâ'ati

Cemâ'at Ekrâd tâifesindedir. ve Kilis Sancağı civarında görülmüşlerdir⁽⁴⁰⁾. Bitlis Sancağı'na bağlı Hizan, Gelanos ve Etnik köylerinde meskûn olan cemâ'atında bu olduğu kanaatine varmaktayız. Bu cemâ'at toplam 17 hâne olup, ödedikleri verginin toplamı 1540 tahririne göre 2.600 akçadır⁽⁴¹⁾.

7. Beydüzü Cemâ'ati

Beydüzü cemâ'ati "Muş" nâhiyesinde yerleşik olup, 53 hânedan ibâretidir. Civardaki yaylaklarda hayvancılıkla meşgul olan cemâ'atin yıllık koyun vergisi 4.931 akçadır. Kethüdâları Şemseddin idâresinde bulunmaktadırlar ve belli bir köyde meskûn değillerdir⁽⁴²⁾.

8. İşruki Cemâ'ati

Defterde "Tâife-i İşruki" şeklinde geçen bu cemâ'at Hasankeyf Sancağı'ndan gelerek⁽⁴³⁾, Bitlis Vilâyetinde Marik

(38) Cevdet Türkay, a.g.e., s. 124

(39) BOA, TD 413, s. 105-106-107-108

(40) Cevdet Türkay, a.g.e., s. 337

(41) BOA, TD 413, s. 108 ayrıca bkz. Tablo III.

(42) "Aşiret-i mezbure baş akçasıyla bad-ı hevâsı mukâbelesinde hidemat-ı padişahi oldukça bir nefer cebelü eşdürüp adet-i ağnamları mukâbelesinde her sâle bervech-i maktû' yüz re's koyun vermeye mültezim oldukları sebebden defter-i cedîde kayd olundu."

BOA, TD 413, s. 156

(43) "Tâife-i İşruki sabıka Hasankeyfde olurlarmış, sonra bu yerde vatan itmişler" BOA, TD 413, s. 200

ve Havik mezralarına yerleşmişler ziraat ve hayvancılıkla uğraşmaya başlamışlardır⁽⁴⁴⁾. Adı geçen mezrealar Ahlat Nâhiyesi dahilindedir. Toplam 37 hâne olan cemâ'at, kethüdâları Şemsi Ağa'nın idâresindedirler. İkamet ettikleri Marik ve Havik mezrealarında ziraatleri neticesinde ödemekle hükümlü oldukları öşür, âdet-i ağnâm ve hâne resmlerini ödemeyip bunun karşılığında kethüdâları aracılığıyla bağlı buldukları Ahlat eminine 200 koyun vermekteydiler. Bu "Bervecch-i maktû" yani bir nevi götürü usulünde olduğu için değişmeyen bir miktardır.

Bunların haricinde kaynaklarda Bitlis'de varlığı bilinen Rozkan (Rojiki) aşiretine bağlı Kaysan, Baykan, Modkan, Zokaysi, Zeydî⁽⁴⁵⁾, Cemâleddinli Oymağı, Kisacı, Benduri ve Muki cemâ'atlerinden bahsedilmektedir⁽⁴⁶⁾. Ancak 1540 tarihli defterde bu aşiretlere ilişkin herhangi bir kayda rastlanmamıştır.

Cemâ'atlerin yerleşik bulunduğu köylerin nüfusu toplam 280 hânedir. Buna göre, 1400 kişilik nüfusla cemâ'atler sancak genelinde % 3.2 gibi bir yer tutar. Ancak bazı cemâ'atlerin nüfuslarına dair herhangi bir bilgi defterde bulunmadığı için bu nisbetin net bir rakam olduğunu söyleyemeyiz.

(44) "Aşiret-i mezbûre Hasankeyf Sancağı'ndan gelüb Bitlis Vilayetinde mütemekkin olub, Marik ve Havik(?) nâm mezrealarda zira'at eyleyüb resm-i haneleri ve resm-i mücerredleri ve âdet-i ağnamları ve zıkr olan iki mezre'a da eküb biçtiklerinin öşr-i mukâbelesinde aşiret-i mezbûre ağası olan Şemsi Ağa her saleiki yüz re'ş koyun virmeye mültezim olduğu sebebden defter-i cedide kayd olundu. Bu iki mezre'a da zira'at ettiklerinin öşr-i ve âdet-i ağnamları ve resm-i haneleri mukâbelesinde her sale mezbûr Şemsi Ağa elenden miri için Ahlat eminine bervecch-i maktû' 200 koyun virirler", BOA, TD 413, s. 201

(45) Mehmet Eröz, Doğu Anadolu'nun Türklüğü, İst. 1975, s. 95

(46) Orhan Kılıç, 730 Numaralı Van, Adilcevaz, Muş ve Bitlis Livâları Tımar İcmal Defteri, (Basılmamış Yüksek lisans Tezi), Elazığ 1989, s. 268-269

III. B Ö L Ü M

İKTİSÂDİ YAPI

Herhangi bir toplumun iktisâdi hayatı genel anlamda o toplumun üretim ve tüketim tarzı ve yöntemleriyle ilgilidir. Öte yandan ekonomik güç, halkın yaşadığı bölgenin iklim ve coğrafî özelliklerine, doğal kaynaklarının ve bitki örtüsünün türüne göre değişmektedir. Bu cihetle ekonomik yapının unsurları da bu özelliklere göre ziraat, hayvancılık, sanayi, ticaret gibi alanlarda ağırlıklı olarak değişim gösterir.

Osmanlı İmparatorluğu'nda XVI. asrın iktisâdi gücü ziraat üzerinde yoğunluk kazanmıştır. Zirâi üretim bağcılık, hububat üretimi ve hayvancılık şeklinde üç kısma ayrılmıştır.

Osmanlı İmparatorluğu'nda özellikle bu yüzyılda iktisâdi yapının gelişmiş olması devletin bu alanda koyduğu kanun ve nizamların disiplinli bir biçimde uygulanmasıyla yakından ilgilidir. İmparatorluğun XVI. asırdaki ekonomik durumunu inceleyebilmek için baş vurabileceğimiz en eşsiz bilgi hazineleri hiç şüphesiz "Tapu Tahrir Defterleri" dir. Çünkü, bu kaynaklar Osmanlı İmparatorluğu'nun XVI. ve XVII. yüzyıllardaki sosyâl ve ekonomik tarihini aydınlatacak kapasiteye sahiptirler.

Nitekim, bu defterlerde toplumdaki üretim biçimi, bölgenin özellikleri, tarım yapılan arazinin genişliği, iklimi, yetişen ürünlerin cinsi ve miktarı gibi istatistikî veriler mevcuttur. Diğer taraftan hayvanlardan alınan vergiler, beslenen hayvan cinsi ve sayısı gibi hususlar, sanayi ve ticaretle ilgili olarak, sanayinin cinsi, kalitesi, miktarı, hammadde-lerin nasıl temin edildiği gibi iktisâdi hayata ilişkin sayısız bilgiler de yer almaktadır.

Biz burada sadece 1540 tarihli 413 numaralı Tapu Tahrir Defteri'ne dayanarak değerlendirme yapacağımız için bu, XVI. yüzyılda Bitlis'teki iktisâdi yapının izâhında tam ve

genel bir değerlendirme olmayacaktır. Ancak belli bir dönemde Sancağın iktisâdi yapısı konusunda genel bir fikir edinmek açısından da faydalı olacağı kanaatindeyiz.

A. TOPRAĞIN TAKSİMÂTI VE TASARRUF ŞEKLİ

Daha evvel belirttiğimiz gibi, Osmanlı'larda tahriri yapılan toprağın mülkiyet hakkı tamâmen devlete âit idi. Mirî olarak adlandırılan bu toprakların önemli bir kısmı "çiftlikler" halinde ekip biçmeleri kaydıyla köylülerin tasarrufuna bırakılıyordu. Bir çiftlik, verimine göre 60 ilâ 150 dönümlük alandır. Bir dönüm ise birçok kanunnâmede boyu ve genişliği kırkar adım olan bir saha olarak târif olunmuştur. Bugün dönüm, ortalama 1000 m² olarak kabul edilmektedir⁽¹⁾.

Reâyâ devlet adına bu işleri yürüten tımar sahibine, "tapu resmi" adı altında ödediği nakit para ile tasarrufuna geçirdiği toprağın bir nevi kiracısı durumuna gelir. Köylü bundan başka "Rûsûm-ı Şer'iyye" ve "Rûsûm-ı örfiyye" adı altında iki grup vergi daha ödemekle mükellefdir. Birinci grubun içine öşürden başka resm-i ağnâm, resm-i kovan, resm-i bağ gibi vergiler de girmektedir. Resm-i bennâk, resm-i mücerred, resm-i arus gibi vergiler ise "Rûsûm-ı örfiyye"'ye dahildir⁽²⁾.

Bu kanunların işleyişi dışında mülk sahibi yani devlet köylüye, köylü de devlete karşı sorumluydu. Örneğin, devlet tapu resmini alıp da tasarrufunu devrettiği çiftliği çiftçiden istediği zaman geri alamazdı⁽³⁾. Buna karşılık reâyâ da köyünü terkedip ekip biçtiği yeri boş bırakarak gidemez, başka bir sanatla meşgul olamazdı. Böyle bir durumda, ektiği yerden elde edilen mahsûlün öşür bedeli ile çift resmini sipahiye çift bozan akçası adı altında bir defaya mah-

(1) Halil İnalcık, "Osmanlılar'da Raiyyet Rûsûmu" , Bellekten, C. XXIII/19 , s. 582

(2) Geniş bilgi için bkz. Vergiler kısmı

(3) Mustafa Akdağ, Türkiye'nin İktisâdi ve İctimâi Tarihi , c. II , İst. 1979 , s. 279

sus olmak üzere ödemesi gerekirdi (4). Buna göre köylünün toprak üzerinde satabilme, hibe edebilme, vakfedebilme gibi hakları mevcut değildi. Ancak mirî toprakların tasarruf hakkı, buna sahip olanın erkek evlâdına da geçiyordu. Erkek evlat bulunmadığı takdirde yine erkek mirasçılardan birisine "tapu resmi" bedelini ödemek kaydıyla geçebilmekteydi. Bu reâyâ çiftliklerinin parçalanmamasına devlet büyük önem verirdi. Buna dâir kesin kanunlar çıkartılmıştı (5).

1. Mâlikâne - Divânî Toprak Sistemi

1540 tarihli ve 413 no'lu Tapu Tahrir Defterine göre, Bitlis Sancağına bağlı bazı alanlarda Mâlikâne -Divânî Sisteminin uygulandığını belirten kayıtlar mevcuttur (6).

Bu sistemin eski İslâm-Türk devletlerinden Osmanlı devletine intikâl etmiş olduğu bilinmektedir. Türkiye topraklarının "mirî" lik düzeni Selçuki ve Beylikler Devrinde kurulmuştur. Oldukça durgun geçen uzun bir süreden sonra, Osmanlılar zamanında devletin yeniden fetihçi karakter kazanması dolayısıyla askeri zorululuk, Anadolu'nun eski " iktâ-malîkâne " ve " Divânî " şeklindeki vergilenme yapısını yeni şartlara uydurmak kaydıyla uygulanmasına neden olmuştur. II. Murad'ın sultanlığına kadar giden eski "arazi tahrir defteri" nin gözden geçirilmesi, bunu kesin olarak doğrulamaktadır (7).

Bu sisteme göre, arazinin sadece çıplak mülkiyetine (rakabe) sahip olan mâlikâne sahipleri, araziyi bizzat ekip biçmekte, yalnızca toprağı işleyen köylüden toprağın kira bedeli olarak mahsûlün öşrünü almaktadır ki buna "Mâlikâne hissesi" denmektedir (8).

(4) M. Ali Ünal, a.g.e., s. 89

(5) "Çiftlik ve baştina paralanıp bozulması kat'iyen câiz değildir". Geniş bilgi için bkz. Halil İnalçık, "a.g.m.", s. 382

(6) Bkz. BOA, TD 413, s. 18-37-38-40-199-200

(7) Mustafa Akdağ, Türkiye'nin iktisadi ve içtimâi Tarihi 1452-1559, c. 2, Ank. 1979, s. 304

(8) M. Ali Ünal, "Molla Ahmed Peykerici ve Külliyesi Vakıfları", Türk Dünyası Araştırmaları, İst. 1986, s. 43

Ancak, köylünün bir de, sahibi arz olan sipâhiye ödemekle yükümlü olduğu hisse vardı ki, "Divânî hissesi" adı altında geçen bu uygulama ise, toprak üzerinde yaşayan köylünün devlete vermekle mükellef olduğu şer'î ve örfî bütün vergilerin bölgede devleti temsil eden sipahi veya mültezime ait bulunmasıydı (9).

Bu rejim Bitlis Sancağı'nda köylerin gelirlerine bağlı olarak uygulanmış olmasına rağmen pek yaygın değildir. Defterde "Hisse-i Divânî" ve "Hisse-i Mâlikâne" biçiminde zikrolunmak üzere her iki hisse ayrı ayrı kaydedilmiştir. Divânî hisselerin sancak genelinde toplamı 10.359 akça, Mâlikâne hissesi olarak ayrılan pay ise yine sancak genelinde toplam 1.909 akçadır. Defterde Mâlikâne hissesi içinde yer alan 261 akçalık gelirin elde edildiği mülkün kimin mülkü olduğuna dâir bir kayıt da düşülmüştür (10).

Öte yandan Divânî hisse ve örfî vergiler önceki sultanların zamanından beri defterde adı geçen kişilerin tasarruflarına verilmiş olub, fetih sırasında başka kimselere verilmiş kurum Payitahta arz olunduktan sonra da Mâlikâne hissesi içerisinde mülkü olanların mülklerinin üzerlerine kaydolunması ve Divânî hisseleri ve örfî vergilerin tımara yazılması için merkezden emir gelmiştir (11).

(9) Geniş bilgi için bkz. "Mâlikâne Divânî Sistemi", Türkiye'de Toprak Meselesi, İst. 1980, s. 154-155

(10) Hisse-i Mâlikâne-i Mülki Yâdigâr ve Hasan ve Derviş ve Ali Çelebi ve Mehmed Çelebi ve Seydi Ahmed nisf-ı hububat 261 akça
BOA, TD 413, s. 199

(11) "İş bu hisse-i divânî ile rûsum-ı örfiyye selâtîn-i mâziyyeden in'am tarikiyle mezbûrların tasarruflarında olub hîn-i fetihde bu makule kimeşnelere mukarrername-i humayun sadaka olundukta mezburlara verilmemiş hâliya asithane-i saadete arz olundukta ellerinde mukarrername-i şerifleri olmayanları heman viresiz deyü fermân olunmağın canib-i mâlikânesinden olan mülk-i meşrû'ları üzerlerine kayd olunub divânîsi ile rûsum-ı örfiyyesi emr-i ali üzere tımara yazıldı."
BOA, TD 413, s. 200

TABLO VI : Bitlis Sancağı'ndaki Mâlikâne ve Divânî Hisseleri

K ö y ü n A d ı	Bağlı Bulunduğu Nâhiye	Miktarı (Akça)
<u>Divânî Hisseleri</u>		
Nâm	Koltik	393
Kemâhi	Tatvan	1.838
Hazırlu	"	256
Kumus	"	238
Şiriz	"	222
Por	"	5.676
İrsonik	Ahlat	88
Destokâm	"	1.648
T O P L A M		10.359
<u>Mâlikâne Hisseleri</u>		
İrsonik	Ahlat	261
Destaköm	"	1.648
T O P L A M		1.909

2. Çiftlikler

Daha önce de belirtildiği üzere 60 ilâ 150 dönümlük alan olarak nitelendirilen çiftlikler " tam çift " olarak kaydedilmekteydi. Buna göre, âlâ (verimli) yerden 60-80, evsât (orta halli) yerden 80-100 , ednâ (kırac) yerden 100-150 dönüm arası olarak belirlenmişti. Bu ölçülerin yarısı kadar yer tasarruf eden " nim çift " , nim çiftten daha az yerler ise " zemin " olarak kaydedilmişti. Genellikle iki dönüme bir akça olarak tayin edilmiş olan " resm-i zemîn" (dönüm resmi) ödemesi şartıyla bu yerler, topraksız köylünün tasarrufuna bırakılmıştı⁽¹²⁾.

(12) M. Ali Ünal, a.g.e. , s. 90

1540 tarihli tahrire göre; Bitlis Sancağı'nda bütün çifte ve nim çifte elverişli arazi olmayışından bazı köylerde nim çiftten daha az yerler zemîn olarak kaydedilmiş ve reâyâdan resm-i zemîn alınmıştır⁽¹³⁾.

Tamamı müslim olan Sivi Nâhiyesi köylerinde meskûn bulunan reâyânın tümü bu vergiyi ödemektedir. Muş, Çukur, Uçgan ve Ahlat nâhiyelerinde bu vergiye tâbi hiç bir mükellef kaydedilmemiş olup diğer nâhiyelerde de zemîn kaydedilen köyler mevcuttur. Koltik, Kefendir, Tanik, Huyut ve Boğnar nâhiyelerine bağlı köylerin çoğu Gevâr Selim, Gevaş, Garçigâh nâhiyelerine bağlı köylerinde bir kısmında zemîn resmî tahsil olunmuştur. Buna göre sancak genelinde toplam 4.813 akçalık resm-i zemîn geliri mevcuttur.

Sancakta tam veya nim çifte elverişli arazi bulunmakla birlikte defterde sadece Muş hâhiyesine bağlı Şimlâk köyünde Osman Çelebi kayıtlı 3 çiftten müteşekkil bir çiftlikten bahsedilmektedir⁽¹⁴⁾.

3. Mezrealar

Mezrea, ziraat yapıldığı halde nüfus barınmayan geniş arazilere denmektedir. Umumiyetle ahali dağılmış eski iskân yerleridir⁽¹⁵⁾. Mezra

Mezrealar defterde yakın bir köyün ekinliği, yâni ziraat edip işlediği yer olarak yazılabiliirdi. Mezrea hangi timar sahibi üzerine yazılmışsa ögrünü o alırdı⁽¹⁶⁾. Dolayısıyla mezreanın bulunduğu yerdeki köyün hâsılını tasarruf eden sipâhinin dirliği içerisinde, çok defa mezrea geliride bulunmaktaydı.

(13) " Vilâyet-i mezburda olan müslümanlar eküb biçtiklerinde ögr (ve) sâlâri virmek üzere kaydolundu ki sekizde bir alur ve yerlişi dahi ekser gühistan olup ve oralarda olanlar dahi ancak kefaf-ı nefis için cüz'î ziraat eyleyüb ol sebebden resm-i çift yazılmayub resm-i zemîn kaydolundu."

Bkz. Ömer Lütfi Barkan, "XV. ve XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Zirâi Ekonominin Hukûki ve Mali Esasları", Kanunlar S IX-LXXII, İst. 1943, s. 193

(14) Bkz. BOA, TD 413, s.137, "Çiftlik-i Osman Çelebi çift 3 "

(15) M.Ali Ünal, a.g.e., s. 92

(16) Halil İnalçık, Hicri 835 Tarihli Sûret-i Defter-i Sancak-ı Arvanid, Ank. 1987, s.29

Bitlis Sancağı'nda 1540 tahririne göre 84 mezrea bulunmaktadır. Bunların toplam geliri 102.698 akça olup sancak geliri içindeki payı % 4.4'dür. En düşük gelirli mezrealar 100'er akça ile Tâceddîn ve Bekraz mezrealarıdır. 14.324 akça ile en yüksek gelirli mezrea ise Şigorik'dir. (Bakınız Tablo VII)

Bazı mezreaların gelirlerinin bir kısmı veya tamamı vakıf geliri olarak kaydedilmiştir⁽¹⁷⁾.

---

(17) "Mezre'a-i Merdân vakf-ı zâviye-i Baba Merdân"
BOA , TD 413 , s. 197 , Geniş bilgi için bkz.
Tablo XVI.

TABLO VII : Bitlis Sancağı'ndaki Mezrealar ve Gelirleri

No	Mezreanın A d ı	Bağlı Bulunduğu Nâhiye	G e l i r
1	Destomi	Kefendir	--
2	Bagican	Tatvan	800
3	Ahensor	"	800
4	Sorik	"	1.500
5	Mezrea	"	1.000
6	Ermenik	Güzeldere	200
7	Diğargâh	"	250
8	Tâceddîn	"	100
9	Komik	"	400
10	Semer-i Şah	Tanik	1.000
11	Şeyho	"	500
12	Espilü	"	500
13	Sarû Hâcî	Kürd Selim	500
14	Bekraz	Gevaş	100
15	Benhaşır	"	500
16	Hecirik	"	400
17	În	"	500
18	Vergiveş	"	300
19	Hanoş-ı süflâ	Muş	1.100
20	Mekreköm	"	500
21	Karyelü Arvad	"	2.500
22	Hidrik	"	600
23	Hiramışa	"	1.500
24	Varthah	"	1.500
25	Çoban	"	600
26	Hanos	"	500
27	Haydar Bey	"	500
28	Yazı	"	1.714
29	Monkok	Çukur	500
30	Merik	"	500
31	Mavik	"	400

No	Mezreanın A d ı	Bağlı Bulunduğu Nâhiye	G e l i r
32	Kereçor Ali kendi ve Kicik (※)	Uçgan	14.000
33	Şigorik	"	14.324
34	Mardik	"	2.300
35	Kömşi	"	600
36	Oğvik	"	1.000
37	Şah Melik	"	1.500
38	Bocranik	Ahlat	1.500
39	Havik	"	230
40	Cinoçoşu	"	230
41	Riyök	"	400
42	Miryanis	"	200
43	Sûfiler	"	9.680
44	Kürdî	"	1.000
45	Merin Virân	"	800
46	Kara Unus	"	300
47	Vanik	"	1.500
48	Baymış	"	1.500
49	Gemâleddîn	"	1.500
50	Çiriş	"	1.500
51	Param	"	1.500
52	Monlâ Kâsım	"	3.000
53	Çilvanik	"	1.500
54	Dülgen	"	1.500
55	Kers	"	1.500
56	Buguret-gayr	"	1.500
57	Hasuk	"	1.500
58	Merdan	"	500
59	Kürzin	"	500
60	Sekkeşor	Çukur	350
61	Asuruan	"	600
62	Norman	"	400

(※) Geliri bağlı bulunduğu köy ile birlikte kaydedilmişti.

No	Mezreanın A d ı	Bağlı Bulunduğu Nâhiye	G e l i r
63	Rıdvan	Çukur	400
64	Dermân	"	300
65	Ersan ve Çerik	"	250
66	Karakermoh	"	300
67	Ersen	"	1.100
68	Mehik	Muş	200
69	Ziyâd	"	200
70	Mezrea	"	200
71	Bulaçguh	"	300
72	Dibrok	"	300
73	Sonihdin	"	300
74	Pulur	"	300
75	Erizak	"	600
76	Yürek	"	800
77	Akpınar-Şeyh Yusuf	"	900
78	Mağaköm	"	500
79	Vartos	"	800
80	Ağfiruz	"	550
81	Bilican	"	400
82	Çayır-1 Güredek	"	300
83	Sürgün	"	1.800
T O P L A M			102.698

B. ZİRÂİ ÜRETİM

Bitlis Sancağı'nda iktisâdi hayatı ağırlık noktasını tarım üretimi teşkil ediyordu. Genel çizgisiyle tarım toplumu olarak nitelendirebileceğimiz Osmanlı İmparatorluğu'nda, zirâ-i üretim deyince akla hububatlar ile meyve, sebze, pamuk ve bağcılık gelmekteydi. Hububat olarak nitelendirilen buğday, arpa, darı ve mercimek tahıl grubu içerisinde yer almaktaydı.

Bitlis Sancağı'nda zirâi üretimin temelini oluşturan ürünlerin başında buğday, arpa ve darı gelmektedir. Bağcılık ise yaygın olmamakla birlikte halkın önemli geçim kaynağı arasında yer almaktadır. Bualandaki üretimin yoğun olduğu nâhiyeler; Koltik, Kefendir, Tatvan, Tanik, Karni, Gevar Selim ve Ahlat'dır. Özellikle Muş nâhiyesinde yapılan üretimin tamamen hububata dayalı olduğu dikkati çekmektedir.

1. Hububat Üretimi

a. Buğday (Hinta)

Halkın temel gıda maddeleri olan ekmeke, nişasta, bulgur ve benzeri yiyeceklerin buğdaydan yapılıyor olması imparatorluk genelinde bu ürünü en fazla üretimi yapılan hububat haline getirmiştir. Buğday hertürlü iklim şartlarında yetiştirilebilir. Bu nedenle Bitlis'in sert kışları, soğuk ve kurak yaz mevsimine aldırmaksızın sancak genelinde en fazla üretimi yapılan ürün durumundadır.

1540 tarihinde Bitlis Sancağı'nda toplam 1.276.776kg⁽¹⁸⁾ (49.680 keyl), buğday üretildiği görülmektedir. XVI.yüzyılda diğer sancaklardaki üretim miktarına bakacak olursak; Harput Sancağı 1518 tarihinde 323.675 kile⁽¹⁹⁾, Kemah Sancağı 1530 tahririnde 58.923 kile Erzincan Kazası 1530 tahririnde 30.964 kile⁽²⁰⁾, Ruha Sancağı 1540 tahririnde 474.309 kile⁽²¹⁾ buğday

(18) Keyl İstanbul Kilesi 25.7kg.

(19) M. Ali Ünal, a.g.ē, s. 101

(20) İsmet Miroğlu Kemah Sancağı ve Erzincan Kazası (1520-1566), Ank. 1990, s.191-192

(21) A.Nezihi Turan, XVI? Asırda Ruha (Urfa) Sancağı, Ank. 1993, s. 95

üretildiği anlaşılmaktadır.

Bitlis'de kişi başına düşen buğday üretim miktarı 30 kg.'dır⁽²²⁾. Üretimin en fazla yapıldığı köy ise 73.245 kg (2.850 keyl) ile Çaklı'dur. Sivi nâhiyesi buğday üretiminin en az yapıldığı yerdir. Buna karşılık Uçgân nâhiyesi 268.410 kg. (10.444 keyl) ile üretimde ilk sırayı almaktadır.

b. Darı (Dahn-Gavers)

Hem yiyecek maddesi hem de hayvan yemi olarak kullanılan darı 1540 tahririne göre buğdaydan sonra en fazla yetiştirilen üründür. Üretimi buğday ve arpaya nazaran daha fazla emek istediği halde darı üretimi Bitlis Sancağı'nın her nâhiyesinde yapılmıştır. Üretimin en fazla yapıldığı nâhiye 132.098 kg. (5.140 keyl) ile Uçgan Nâhiyesi'dir. Sancak genelindeki üretim ise 713.020 kg. (27.744 keyl) olup kişi başına düşen üretim miktarı 16.7 kg. dir. Darı (dahn) ögrü Karni, Huyut, Boğnarın, Muş, Çukur ve Uçugan nâhiyelerinde Gavers adı altında toplanmıştır.

c. Arpa (Şa'ir)

Arpa daha çok hayvan yemi olarak kullanılan bir üründür. En zor hava koşullarında dahi yetismeye müsait olan hububatın üretimi, sancakta darıdan sonra üçüncü sırayı alır. Buna rağmen Sivi, Güzeldere, Emorik ve Gevar Selim, nâhiyelerine dahil olan köylerde arpa üretimi yapılmadığı dikkati çekmektedir. Buda buralarda hayvancılığın fazla gelişmediği yada hayvan yemi olarak darıdan yararlandığı kanaatini uyardırmaktadır. 1540 tahririne göre arpa üretimi 591.849 kg. (23.029 keyl), kişi başına düşen üretim miktarı ise 13.9 kg. dir.

2. Bağcılık

1540 tahririne göre Bitlis Sancağı'nda sert hava şart-

---

(22) Vergiden muaf tutulan köy nüfusu bu ortalamanın dışında dır.

larına rağmen bağıcılığın gelişmiş olduğu dikkati çekmektedir. Özellikle Van Gölü'nün kıyısındaki konumundan dolayı daha yumuşak bir iklimin hüküm sürdüğü Ahlat bağıcılığın en fazla geliştiği bölgedir.

Ahlat Sancağı'nda bulunan bağ ve bahçelerin bir kısmı maktu' olarak yazılmış olup, sadece bu kısım toplam 13.390 akçalık bir gelire tekâbül etmektedir. Maktu' yada mukâtaa olarak kaydedilen bu gelirler, hükümetin kendi harcamaları için kullandığı paranın bir kısmını meydana getirir. Mukâtaalar "emin" denilen memurlar tarafından idâre edilmiştir.

Sancak merkezinde bulunan bağlar da padişah hassı olarak yazılmıştır. Bu da 1.300 akçadır. Bitlis Sancağı'nın tamamında bağıcılıktan elde edilen gelir ise, 43.150 akça olup bütün hâsıl içindeki nisbeti 1.8'dir.

Öşr-i besâtin, öşr-i bağat ve resm-i şıra'yı "Vergiler" bahsinde "bağ öşrü" adı altında inceledik.

3. Meyve ve Sebze Üretimi

Bitlis, meyve üretimi yönünden zengin olarak nitelendirilmesine rağmen⁽²³⁾ 1540 tarihli defterdeki kayıtlar bunun aksini göstermektedir. Ya da bir kısım meyve vergilendirilmediğinde defterlere yansımamıştır. Meyve ve sebze üretimi bağı altında değerlendirdiğimiz öşr-i ceviz, öşr-i soğan ve öşr-i meyveden toplam 8.299 akçalık bir gelir elde edilmiştir. Bu üretimin bütün sancak içindeki payı % 0.35'dir. 8.299 akçalık bu gelirin % 40.7'si öşr-i ceviz aittir. Gevar Selim ve Koltik nâhiyeleri özellikle ceviz üretimi bakımından ilk sırada yer alır.

---

(23) Geniş bilgi için bkz. Şemseddin Sâmi, Ka'amusu'l Âlâm, s. 1240

C. VERGİLER

Devlet ve milletin korunması, varlığını devam ettirmesi ve ilerlemesinin sağlanması ve kısaca kamu hizmetlerinin ifâsı için bir kısım masraflar yapılması gerekmektedir. Her müslümanın varlığı nispetinde mükellef bulunduğu bu malî göreve "garâmet-i maliye" veya "tekâlif" adı verilmektedir.

Hız. Peygamber devrinden Tanzimat'ın ilânına kadar bütün müslüman devletlerinde ve dolayısıyla Türk devletlerinde esas kabul edilen vergi sistemi aynıdır⁽²⁴⁾. Dolayısıyla Osmanlı Devleti'nde vergi teşkilâtının kurulmasında kendisinden önceki Türk-İslâm Devletlerinden faydalanmıştır. Ancak Osmanlı Devleti İmparatorluğun tamamını kapsayacak bir vergi politikası tesbit etmemiştir. Bunda zamanla fetihler neticesinde sınırların genişlemesi ve farklı din ve ırklardan milletlerin de Osmanlı tebâsı sayılmasının hiç şüphesiz önemli rolü olmuştur. Bu meyanda devlet, her bölgenin ırk, kültür, iklim ve diğer bazı iktisâdi ve ictimâî şartlarını nazar-ı itibara alarak ayrı ayrı vergi kanunnâmeleri tertip etmek yoluna gitmiştir. Bu kanunnâmeler sipahi zümresi ve reâyâ arasındaki münasebetlerin tanzimi, vergilerin âdil ve düzenli bir şekilde toplanması açısından önemli yer tutmaktadır.

Devlet bu sistem vasıtasıyla vergi toplamak hakkını büyük ölçüde dirlik sahiplerine ve vakıflara bırakmıştır. Bu uygulama vergilerin tahsili ve maaşların ödenmesinde büyük kolaylıklar sağlamıştır⁽²⁵⁾.

Türk-İslâm Devletlerinde esas kabul edilen vergi sistemi temelde İslâm hukukunun fıkıh kitaplarında ifadesini bulan malî hükümlerden ibârettir. Ancak, İslâm hukukunun bu konuda "Ülül-emr'e" tanıdığı bazı yetkiler sebebiyle, örf ve âdete dayanan vergiler hususunda bazı isim ve miktar farklılıkları söz konusudur⁽²⁶⁾. Bu itibarla bölgelere has düzen-

(24) Halil Cin- Ahmet Akgündüz, Türk Hukuk Tarihi, C. I , s. 350-351

(25) M. Ali Ünal, a.g.e. , s.117

(26) Halil Cin - Ahmet Akgündüz, a.g.e. , s. 351

lenmiş kanunnâmelere göre toplanan vergiler;

1. Tekâlif-i Şer'îyye (Şer'î vergiler)

2. Tekâlif-i Örfiyye (Örfî vergiler)

3? Tekâlif-i Divâniye (Avarız-ı divâniyye) olmak üzere üç kısma ayırmak mümkündür.

1. Öşür

Devlet, mîrî arazi rejiminin uygulanması gereği ziraatle uğraşan çiftçilerden (re'âyâdan) elde ettikleri mahsûlün öşrünü almaktadır. Öşür genellikle "onda bir" mânâsında kullanılmakta ise de bu oran pek nadir olarak uygulanmıştır. Genellikle 1/8 , 1/6 ve 1/5 bazende ürün yarısını almak şeklinde tatbik edilmiştir. Bu farklılığın sebebi; arazinin verimliliği, sulama şartları, zirâi üretimin türü ve mahalli örf ve âdetlerin bölgeden bölgeye değişmesiyle ilgilidir⁽²⁷⁾.

Bitlis Sancağında hububatlardan öşür vergisi, müslümanlardan 1/8 olarak alınmış ve defterde "mine's sümün" olarak kaydedilmiştir. Gayri müslimler ise "ispence" adı ile ayrı vergiye tâbi olup "mine'l hums" yâni 1/5 nisbetinde ödemişlerdir.

Daha önce izah edildiği gibi, re'âyâ mülkiyeti devlete ait topraklar üzerinde bir nevî kiracıydı. O halde Osmanlılar'ın en önemli vergi kaynağı olarak değerlendirdikleri zirâi işletmelerden elde edilen ürün üzerinden farklı adlarla toplanan vergi, aslında "icar-kira" 'dan başka birşey değildir⁽²⁸⁾.

"Harâc-ı mukâseme"⁽²⁹⁾ olarak da ifâde edilen öşür, aynî ve nakdî olmak üzere iki biçimde toplanırdı. "Aynî" olarak tahsil edilen vergi çoğunlukla arpa, buğday, darı gibi uzun süre durabilen hububatların öşrü idi. Bozulmaya müsaid olan meyve ve sebze gibi ürünlerin vergisi ise "nakdî" olarak tahsil edilirdi. Bu vergiyi devlet adına sipâhi, zâim ve has gibi belirli yükümlülükleri bulunan kişiler toplardı. Toplanan

(27) Barkan, "Öşür" , İ.A. , C.IX , s. 485

(28) Mustafa Akdağ, Türkiye'nin İktisâdi ve İctimâi Tarihi , c. II , s. 264

(29) Mukaseme = bölüşme

bu vergi ise devletin onlara görev karşılığı olarak bıraktığı bir nevi maaş idi.

Malikâne Divânî Sisteminin uygulandığı yerlerde öşür bedelinin bir kısmı divânî hisse olarak devlete, diğer bölümü malikâne hissesi olarak vakıf veya şahıslara bırakılırdı.

a. Hububat Ösrü

1. Buğday Ösrü

Bitlis Sancağı'nda üretimi en fazla yapılan hubub t, buğday olduğu için ösrü alınan hububatlar içinde vergi geliri de en fazla olan buğdaydır. 1540 tahririne göre, buğdaydan elde edilen öşür bedeli 528.482 akçadır. Toplam hâsılat içerisinde buğdayın nisbeti ise % 22.7'dir (Tablo IX).

Bu dönemdeki diğer bazı sancaklara bakacak olursak, Harput Sancağı 1518 tahririnde buğdaydan 517.960 akça⁽³⁰⁾, Kemah Kazası 1530 tahririnde 412.461 akça, Erzincan Kazası 1530 tahririnde 216.748 akça⁽³¹⁾, gelir elde edildiği görülmektedir.

Yukarıda izah edildiği gibi buğday ösrü müslüman reâyâdan 1/8, gayrimüslim reâyâdan 1/5 nisbetinde tahsil edilmiştir. Buğdayın narh fiyatı keyl başına Muş, Çukur ve Uçgan'da 10, Ahlat'da 9, diğerlerinde ise 12 akça olarak belirlenmiştir (Tablo VIII).

2. Darı Ösrü

Darı üretimi 413 numaralı deftere göre, buğdaydan sonra ikinci sırayı almaktadır. Öşür nisbeti buğdayda olduğu gibi 1/8 ve 1/5 olan darının keyl başına narh fiyatı Muş, Çukur, Uçgan nâhiyelerinde 7, Ahlat nâhiyesinde 6, diğerlerinde ise 8 akça olarak belirlenmiştir. Bu birimler doğrultusunda Bitlis Sancağı'nda darıdan elde edilen gelir 205.507 akça olup tüm gelir içindeki payı % 8.8'dir.

(30) M. Ali Ünal, a.g.e., s.120

(31) İsmet Miroğlu, a.g.e., s.191-192

3. Arpa Öşürü

Arpanında sancak genelindeki öşür nisbeti diğer hububatlarda olduğu gibi müslimlerden 1/8 gayrimüslimlerden 1/5 oranındadır. Narh fiyatı ise bütün nâhiyelerde darı için belirlenen değer aynısıdır. 1540 tarihli deftere göre arpadan elde edilen gelir, genel hâsılat içindeki % 6.9'luk payı ile toplam 161.631 akçadır.

TABLO VIII: Nâhiyelere Göre Hububatların Narh Fiyatları

Nahiyeler	Buğday	Darı	Arpa
Koltik	12	8	8
Kefendir	12	8	8
Sivi	12	8	8
Tatvan	12	8	8
Güzeldere	12	8	8
Tanik	12	8	8
Emorik	12	8	8
Karni	12	8	8
Huyut	12	8	8
Boğnarın	12	8	8
Gevar Selim	12	8	8
Gevaş	12	8	8
Garçigan	12	8	8
Muş	10	7	7
Çukur	10	7	7
Uçgan	10	7	7
Ahlat	9	6	6

b. Meyve ve Sebze Öşürü

XVI. yüzyıl ile ilgili kaynaklarda⁽³²⁾ Bitlis'de çok çeşitli meyveler olduğuna dâir bilgiler mevcut isede 1540 tarihli defterde buna ilişkin tek kayıt resm-i cevizdir. Diğer

(32) Bkz. Şemseddin Sâmi, a.g.e., s. 1240

TABLO IX : Nâhiyelere Göre Hububat Üretimi ve Geliri

Nâhiyeler	Buğday (Hinta)		Darı (Dıhn)		Arpa (Şa'îr)	
	Akça	Keyl	Akça	Keyl	Akça	Keyl
Koltik	15.720	1.310	5.936	742	800	100
Kefendir	7.560	630	2.944	368	200	25
Sivi	1.200	100	9.448	1181	--	--
Tatvan	40.236	3.353	5.376	672	10.600	1.325
Güzeldere	7.440	620	4.128	516	--	--
Tanik	33.816	2.818	9.624	1203	7.520	940
Emorik	--	--	19.048	2381	--	--
Karni	5.376	448	14.264	1783	2.232	279
Huyut	33.540	2.795	13.184	1684	13.928	1.741
Boğnararı	17.904	1.492	8.184	1023	2.840	355
Gevar Selim	35.220	2.935	12.488	1561	--	--
Gevaş	7.200	600	1.928	241	2.280	285
Garçigan	33.480	2.790	11.568	1446	1.720	215
Muş	94.360	9.436	25.060	3580	35.826	5.118
Çukur	43.540	4.354	5.551	793	13.013	1.859
Uçgan	78.990	7.899	35.980	5140	41.650	5.950
Ahlat	72.900	8.100	20.796	3466	29.042	4.837
TOPLAM	528.482	49.680	205.507	27744	161.631	23.029
Genel hâsılat içindeki payı	% 22.7	--	% 8.8	--	% 6.9	--

meyveler, ne kadar üretildiğine dâir hiç bir birim verilmeksizin "ösr-i meyve" adı altında kaydedilmiştir.

Bitlis Sancağı'nın tamamında tüm meyve ve sebzelerden elde edilen öşürü ösr-i ceviz, ösr-i pıyaz, ve ösr-i meyve gelirlerinin toplamı olarak belirtecek olursak bu değer 8299 akçadır. Toplam hasılat içindeki payı ise % 0.35'dir.

c. Bağ Ösrü

Bitlis Sancağı'nda "resm-i bāğât", "ösr-i besâtin" veya "ösr-i şıra" adları ile geçen tarım alanlarından elde edilen vergi toplam 43.150 akçadır. Genel gelir içindeki payı ise

% 1.8' dir. Bağcılığın en fazla yapıldığı Ahlat nâhiyesinde vergi "resm -i besâtin ve bâgât adı altında toplanmıştır.

Öte yandan Bitlis şehrinde yaşayan müslim ve gayri müslimler hizmetleri mukâbilinde bu vergiden muaf tutulmuşlardır⁽³³⁾.

d. Bal Öşrü (Resm-i Kivâre)

1540 tarihli defterde "resm-i kivâre" olarak kaydedilen bu vergi, reâyânın elindeki arı kovanlarından alınan balın öşrüdür.

Bal öşrü, bölgelere göre farklılık gösterir. Bazı yerlerde 1/10, bazılarında 4 kovanda 1 akça ve bazılarında da kovan başına 1 nûgi bal alınmaktadır⁽³⁴⁾. Ancak 413 nolu defterin kanunnâmesi mevcut olmadığı ve defterde de buna ilişkin bir kayıt bulunmadığı için kovan ya da okka başına kaç akça resm-i kivare alındığını bilemiyoruz. Harput Sancağı'ndan 1566 tahririnde baldan alınan öşür bedeli toplam 184.130 akçadır. Balın okkasının 4 akça olduğu gözönüne alınarak bal üretiminin 46.032 okka olduğu tesbit edilmiştir⁽³⁵⁾. Bitlis Sancağı'nda da 4 akça olarak kabul edildiğinde 1540 tahririne göre bal üretiminin 2.015 okka olduğu ortaya çıkmaktadır. Alınan öşür miktarı özellikle Huyut ve Boğnar nâhiyesi ile sancak merkezinde arıcılığın gelişmiş olduğunu göstermektedir. Bal öşrünün en fazla alındığı köy 650 akça ile Uhnik köyüdür. Toplam 8060 akça olan "resm-i kivâre" nin sancak geliri içindeki nisbetide % 0.34 dür.

e) Çayır ve Yonca Resmi:

Çayır ve yonca resminin ödendiği nâhiyeler Tatvan, Bağnaran, Çukur ve Ahlat nâhiyeleridir. Bunlar içerisinde 2409 akça ile en fazla vergi Ahlat nâhiyesinden tahsil edilmektedir. Vergi kimi yerde "resm-i kiyah" olarak da geçmektedir.

(33) Geniş bilgi için bkz. T.D.413 S.17 ayrıca bkz. "Vergilerden Muaf Olanlar"

(34) M.Ali Ünal, a.g.e., s.123 (1 nûgi-200 dirhem - yarım akça)

(35) M.Ali Ünal, a.g.e., s.123

Çayır ve yoncalık olarak geçen araziler ziâî üretimin yapılmadığı, hayvanların otlatıldığı mera alanlarıdır.1540 tahririne göre, alınan bu verginin toplamı 2998 akça olup genel sancak hâsılatı içindeki payı % 0.12 'lik gibi küçük bir orandır.

2. Şahsa Bağlı Vergiler:

a) Bennâk Resmi:

Daha öncede izâh edildiği gibi Osmanlı imparatorluğu'nda, mîrî arazi rejiminin uygulandığı bölgelerde çift(çiftlik) tâbir edilen belirli büyüklükteki araziyi ekip biçen köylü "resm-i çift"adı altında bir vergi öderdi. Arazinin özelliğine göre 60 ilâ 150 dönüm arasında değişen bu tarz geniş arazilerin, coğrafi konumu gereği Bitlis'de bulunmayışı bu verginin ödenmediğine dikkati çekmektedir. Buna mukabil sancak reâyâsı "bennâk resmi" ve "mücerred resmi" gibi daha farklı vergiler ödemıştır ki, bu vergi toprağa bağlı olmayıp tamamen şahsa bağlı bir baş vergisidir.1540 tarihli Diyarbekir Vilayeti konusunda resmi bennâk 12 akça olarak belirlenmiştir.⁽³⁶⁾

Bennak terimiyle evli fakat çift tasarruf etmeyen veya nim çiftten daha az yer tasarruf eden râiyyet kastedilmektedir. Bennâkler de ekinlü(çiftlü) bennak ve caba-bennâk şeklinde ikiye ayrılırlar. Nim çiftten az yer tasarruf eden bennâkler ekinlü, hiç tasarruf etmeyenler ise caba bennâk'tir ⁽³⁷⁾.

Ekinlü veya caba bennâk olarak bir ayrımın yapılmadığı yerlerde, umûmi olarak farklı mıntikalarda ayrı ayrı miktarda olmak üzere bennak resmi alınır.⁽³⁸⁾

(36) Ö. Lütfi Barkan, " 1540 Tarihli Diyarbekir Vilâyeti Kanunu" Kanunlar, s.132

(37) M. Ali Ünâl, a.g.e , s. 130

(38) Neşet Çağatay, Osmanlı imparatorluğu'nda Reâyâdan Alınan Vergi ve Resimler" AÜDTCFD. C. V/5, İst. 1947, s.492

1540 tahririnde Bitlis Sancağı'nda böyle bir ayırım olmayıp vergi kimi yerde "resm-i bennâk" kimi yerde "resm-i hâne" adı altında toplanmıştır. İmparatorluğun birçok bölgesinde olduğu gibi Bitlis'te de vergi genellikle 12 akça üzerinden alınmıştır. Ancak istisna olarak bazı yerlerde bu rakam değişiklik gösterir. Bu köyler aşağıda gösterilmiştir.

Köy Adı	Akça
Simek (Tanik)	15
Toligan (Garçigah)	9
Ağrad (")	9
Usar (Muş)	9
Sornûd-ı süflâ (Muş)	10
Şin (Çukur)	8
Ağrad (Ucgân)	10

Bennâk kaydedilen şahıs aynı zamanda toprak da tasarruf edecek olursa birde "dönüm akçası" ödemek durumundaydı⁽³⁹⁾.

1540 tarihli defterde sancak genelinde 983 bennâk bulunduğu görülmektedir. Bunlardan alınan bennâk ve hâne resmi toplam 11.808 akça olup, genel hâsılat içindeki nisbeti % 0,51'dir.

b) Mücerred Resmi

Bennâk resmi gibi bir baş vergisi olan şahsi vergilerden bir tanesinde "resm-i mücerred" dir. Bu vergi evlenmemiş yâni bekâr erkekten alınır. Bu itibarla bennâkten ayrılır. Ancak mücerred olmanın temel şartı, bülûğ çağına erişmiş olmak ve bir iş tutabilme gücüne sahip bulunmaktır.

Mücerredlerin durumları bazen bölgesel farklılıklar gösterebilmektedir. Çünkü, kimi yerde vergiden muaf tutuldukları olmuştur. Fakat çoğunlukla mücerredlerden 6 akçalık bir vergi alındığı görülmektedir⁽⁴⁰⁾.

(39)Geniş bilgi için bkz. Ö.L.Barkan "1540 Tarihli Diyarbekir Vilâyeti Kanunu" , Kanunlar , s. 132-133 , Ayrıca bkz. "Resm-i Zemin"

(40)"... resmi mücerred 6 akça alına" Barkan, "a.g.m.", s.132

Bitlis Sancağı'nda Kefendir Nâhiyesi'ne bağlı bazı köyler, 1540 tahririnde "âyende ve revendeye hizmet" mukâbilinde bennâk ve mücerred resimlerinden muaf tutulmuşlardır. Vergiye tâbi olan mücerredler ise 6 akça üzerinden ödenmiştir. Sancak genelinde toplam 30 mücerredten 180 akça gelir tahsil edilmiştir.

c) İспенç Resmi (İспенçe-i Gebrân)

"İспенç Resmi" veya "kapu resmi" diye zikredilen bu resim zimmi (hristiyan, yahudi vs) reâyâdan alınan bir vergidir. Tam manasıyla bir râiyyet vergisi sayılmakta olup, şehirli ve köylü yetişkin her hristiyan ödemeye mecburdur. Bu sebeple bu vergi şahsi vergiler grubuna dahil edilmektedir⁽⁴¹⁾.

Buna mukâbil ispenç resmine tâbi olan mükelleflerin diğer vasıfları ile ilgili olarak kaynaklarda tam bir tarif birliği yoktur. Mesela, müslümanların ödediği çift resmine mukâbil alınan bir vergi olarak sayıldığı gibi⁽⁴²⁾, bennâk resmine karşılık geldiği de ifade edilmiştir⁽⁴³⁾. Genel bir ifade ile ispenç resmi bülûğ çağına ermiş, köylü, göçebe, şehir ve kasabada oturan evli veya bekâr, topraklı veya topraksız gayrimüslim erkekden alınan bir baş vergisidir⁽⁴⁴⁾. Deftere ihtiyar yazılanlardan, işe gücü kudreti yetmeyenlerden ve papazlardan ispenç resmi alınmaz⁽⁴⁵⁾.

1540 tahririne göre, Bitlis Sancağı'nda evli veya bekâr olduğuna bakılmaksızın vergiye tâbi her neferden 25'er akça alındığı görülmektedir. Buna göre, 5.224 vergi mükellefinden toplam 130.596 akça ispenç resmi toplanmıştır. Bunun genel hâsılat içindeki nispeti ise % 5.6'dır.

d) Cizye Resmi (Cizye-i Gebrân)

Cizye Osmanlı Devleti'ne daha önceki Türk-İslâm devlet-

(41) Halil İnalçık, Hicri 835 Tarihli Sûret-i Defter-i Sancak-ı Arvanid, Ank. 1987, s. 32

(42) Neşet Çağatay, "a.g.m.", s.507-508

(43) Halil İnalçık, "Osmanlılar'da Raiyyet Rüsûmu", Belleten XXIII/92, (1959), s.604

(44) M.Ali Ünal, "a.g.e.", s. 132

(45) Neşet Çağatay, "a.g.m.", s. 508

lerinden intikâl etmiş olup bülûğa ermiş gayrimüslim erkeklerden alınan bir şahsî vergi türüdür.

Osmanlı vilâyet kanunnâmelerine göre, bir gayrimüslim reâyâdan cizye resmi alınabilmesi için; evinden bağından ve evi içindeki eşyasından başka, koyun, keçi, hububat, sarap gibi mahsullerinden 300 akça tutarında malı olması şarttı. Bu kadarına gücü yetmeyenlerden vergi alınmazdı⁽⁴⁶⁾. Bundan başka ihtiyarlar, kadınlar ve papazlarda bu vergiye tâbi değildi. Fakat cizyenin haricinde sadece hıristiyan din adamlarından "cizye-i marhasiye" adı altında bir vergi daha alındığı görülmektedir⁽⁴⁷⁾.

Müslüman tebâ ile gayrimüslim tebâyı ayıran en önemli unsur cizyedir⁽⁴⁸⁾. Cizye resmi imparatorluğun her yerinde ve her zaman aynı miktarda tahsil edilmemiştir. Bu miktar 25 akça ile 80 akça arasında değişiklik göstermiş ve çoğunlukla da padişah hasları içerisinde değerlendirilmiştir.

Bitlis Sancağı 1540 tarihli tahrirde "Cizye-i Gebrân" olarak kaydedilen verginin tamamı padişah hasları içerisinde gösterilmiştir. Toplam 195.580 akçalık bu gelirin sancak geliri içerisindeki payı ise % 8.4'dür.

e) Irgat Resmi (Resm-i Irgâdiye)

Bu vergi ilk dönemlerde reâyânın sipahiye belli günlerde bedenen hizmet etmesi şeklinde uygulanmıştır. Ancak Kanunnâmelerden anlaşıldığına göre köylü kimi zamanda hizmetle yükümlü olduğu her gün için belli bir meblağ ödeyerek bu hizmeti yerine getirmiştir. Nitekim, 1540 tarihli Diyarbekir Vilâyeti Kanununda "Irgâdiye" nin esasını "üç günlük hizmet" olduğu ve paraya çevrilebileceği şeklinde bir açıklama mevcuttur⁽⁴⁹⁾.

Diğer taraftan bu vergi ve hizmetin Doğu Anadolu'daki

(46) Neşet Çağatay, " a.g.m. ", s. 494

(47) Mahsul-i Cizye-i gebrân nahiye-i Hoper ve Gezice ve Boğnarın ve Umur Bey ma'a marhasiye beher nefer fî 35 hass-ı şahı fî sene 95.000
BOA , TD 413 , s. 17

(48) M.Ali Ünal, " a.g.e. " , s. 133

sancaklar için, Osmanlı öncesinden intikâl etmiş olması dikkate değer önemli bir husustur⁽⁵⁰⁾.

1540 tarihli defterde Bitlis Sancağı'nda hâne başına bir değerlendirme yaptığımızda her hânedan 6 akça alındığı ortaya çıkmaktadır. Defterde "resm-i ırgâdiye" vergisi ödeyenlerin gayrimüslim ve evli reâyâ olduğu kayıtlardan anlaşılmaktadır. Bu sonuç bize, müslüman reâyânın tâbi olduğu bu vergi hizmet olarak yerine getirdiği kanaatine ulaştırmaktadır. Öte yandan şehirli halkın bu vergiden Harput Sancağı'nda olduğu gibi muaf tutulmasının sebebi ise tespit edilememiştir.

Resm-i Irgâdiye gelirinin toplamı 33.740 akça olup, sancak hâsılatı içinde % 1.4'lük bir nispete sahiptir.

3. Hayvancılıkla İlgili Vergiler

a. Âdet-i Ağnam

Osmanlı İmparatorluğu'nda koyun ve keçilerden alınan vergi "âdet-i ağnam", "resm-i ganem" ya da "koyun resmi" olarak adlandırılmıştır. Son iki tâbirden bu resmi yalnız koyundan alındığı düşünülse de bir çok Kanunnâmede keçilerden de alındığı anlaşılmaktadır. Ağnam resminin hesaplanmasında kuzulu koyun, kuzusuyla, oğlaklı keçi oğlağıyla beraber kabul edilmiştir⁽⁵¹⁾.

Bir takım istisnaların dışında hemen her Osmanlı Sancağında müslim ve gayrimüslimden, ayırdedilmeksizin 2 veya 3 koyuna 1 akça vergi alındığı görülmektedir.

1540 tahririne göre sancağın tamamında Âdet-i ağnam vergisi 149.042 akça olarak tahsil edilmiştir. Bitlis'in bu tarihli tahrir defterinde Kanunnâme mevcut olmadığı için biz tahminen 2 koyuna bir akça olarak hesapladığımızda sancakta koyun ve keçi sayısı 298.084'e tekâbül etmektedir.

Toplanan 149.042 akçalık verginin 90.000 akçasını Bozulus ve bazı Ekrad cemâ'atleri vermektedir.

(50) Geniş bilgi için bkz. M. Ali Ünal, "a.g.e.", s. 135

(51) Neşet Çağatay, "a.g.m." s. 486

Tahsil edilen bu verginin içinde resm-i yaylak ve kışlak da mevcut olmakla birlikte ne miktar olduğunu tesbit edemediğimiz için 90.000 akçalık dilimi adet-i aġnâm vergisi içinde değerlendirdik. Öte yandan bu gelir defterde padişah hasları dahilinde kaydedilmiştir.

Âdet-i aġnâm vergisinin sancak hasılâtı içindeki nis-% 5.2'dir.

b. Resm-i Yaylak ve Kışlak

Reâyâ, sürülerini başka tımar sahibinin alanına dahil yaylaklarda otlatıyorsa "Yaylak ve Kışlak Resmi" ödemek durumundadır. Yani sürü sahibi yerli halk bu vergiye tâbi değildir. Diyarbekir Vilâyeti' nde 300 koyun bir sürü kabul edilmiştir ve her sürüden 1 âlâ koyun yaylak ve kışlak resmi olarak alınmaktadır ⁽⁵²⁾. 413 numaralı Tapu Tahrir Defterinde 1 âlâ koyunun değeri 40 akça olarak kaydedilmiştir. Buna istinâden Pisyan, Pusyân ve Zeydan (ve diğer) aşiretlerinden 28.000 akça yaylak ve kışlak resmi tahsil edilmiştir ⁽⁵³⁾.

Özellikle Güzeldere ve Ahlat nâhiyelerinin sürüler için yaylak ve kışlak olmaya müsait alanlara sahip olduğunda yine defterdeki bu vergiye dâir sonuçlardan birisidir ⁽⁵⁴⁾.

4. Maktu` Vergiler ve Mukataalar

Maktu` kelimesi " değeri biçilmiş, önceden belirlenmiş " manasına gelmektedir ⁽⁵⁵⁾. Bugünkü anlamıyla götürü vergi usulünün karşılığıdır.

Buna göre vergi, öşürde olduğu gibi ürünün bolluğu ve

(52) M. Ali Ünâl, a.g.e., s. 137

(53) "...hass-ı şahî fi sene aġnâm re`s 700 beher re`s fi 40 behesâb 28.000

(54) Bkz. TD. 413, s.17

(55) Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugât, s. 688

ya kıtlığı nisbetinde değişmez. Ürünün az veya çok olması gibi her durumda sabit kalır⁽⁵⁶⁾. Değirmen ve bezirhâne gibi işletmelerin vergisi bu gruba dahildir.

a. Maktu' Vergiler

1. Resm-i Âsiyâb (Değirmen Resmi)

Resm-i âsiyâb Osmanlı İmparatorluğu'nda su veya yel ile dönen un değirmenlerinden tahsil edilen vergiye denir. Bu verginin miktarı çeşitli yerlerde ve zamanlarda değişiklik gösterdiği gibi, bazı yerlerde aynen, bazı yerlerde nakden alınmaktadır⁽⁵⁷⁾. Para olarak alınan yerlerde ayda 5 akça hesabı üzerinden yılda kaç ay dönerse o nispette vergi tahsil edilmiştir. Bu miktar bazen bölgelere göre farklılık göstermektedir⁽⁵⁸⁾.

Bitlis Sancağı'nda âsiyâb resmi, bütün yıl (tamâm sâle) dönen değirmenler için 60 akça, 6 ay (nîm sâle) dönenler için 30 akça olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla her aya 5 akça düşmektedir. Buna göre 1540 yılında Bitlis Sancağı'nda 14'ü yarım yıl, 93'ü tam yıl çalışan olmak üzere toplam 107 adet değirmen olduğu görülmektedir. Bu değirmenlerden tahsil olunan gelir 5.975 akçadır (Tablo X). Genel hâsıl içerisinde bu meblağ % 0.26 gibi küçük bir nisbet teşkil eder.

2. Resm-i Bezirhâne (Bulgur Değirmeni Resmi)

Bezirhâne, buğdayın kaynatıldıktan sonra bulgur haline getirildiği un değirmeninden daha küçük yapıdaki taşlardır. Bugün bile halkın tükettiği temel gıdalar arasında yer alan bulgur, 16. yüzyılda da kimi zaman halkın elinde kendi çabalarıyla elde ettiği besin değeri yüksek önemli bir gıda maddesidir.

(56) M.Ali Ünal, " a.g.e. " , s. 139

(57) İsmet Miroğlu, Kemah Sancağı ve Erzincan Kazası , Ank. 1990 , s. 183

(58) M.Ali Ünal, " a.g.e. " , s. 140

TABLO X : Bitlis Sancağı'nda Değirmen Sayısı ve Resm-i Âsiyâb

Nâhiyeler	Tamâm Sale	Nîm Sale	Resim
Koltik	5	1	330
Kefendir	--	--	--
Sivi	--	--	--
Tatvan	7	--	420
Güzeldere	2	--	120
Tanik	4	2	290
Karni	8	1	510
Huyut	6	1	405
Boğnararı	9	1	510
Gevar Selim	7	1	450
Gevaş	--	--	--
Gerçigâh	9	2	600
Muş	7	1	450
Çukur	6	1	390
Uçgân	2	1	150
Ahlat	12	3	810
Bitlis Merkezi	9	--	540
T O P L A M	93	14	5.975

1540 yılında Bitlis Sancağı'nda 1'i yarım yıl, 13'ü tam yıl çalışan olmak üzere toplam 14 adet bezirhânenin varlığı bilinmektedir. Bunların 1 tanesi Gevar Selim nâhiyesi, 13 tanesi Ahlat nâhiyesinde bulunmaktadır. Bezirhânelerden elde edilen gelir ise toplam 790 akçadır.

b. Mukâtaalar

Mukâtaa, geliri kimseye dirlik olarak tevcih edilme-
yip merkez hükümetine, yani Divân-ı hümâyun'a bırakılan ge-
lir kaynaklarına denir. Bu kaynaklar; maden işletmeleri, tuz,
şap v.s. kaynakları, şehirlerdeki bedesten, tabakhâne, boya-
hâne, kasabhâne, şemhâne, gibi ticâri ve sinai işletmeler,
tamga, mizan, bac gibi gümrük vergileri ile iskeleler olup

mukâtaausulü ile işletiliyordu⁽⁵⁹⁾. Böylece memleketin en canlı yerleri mukâtaa olarak hazineye kalıyor ve böylece hükümetin nakit para kaynağı ihtiyacı karşılanmış oluyordu⁽⁶⁰⁾.

Mukâtaalarla ilgili her türlü işlemi "hazine-i âmire" yürütürdü. Mukâtaa gelirlerinin hazineye toplanması, "iltizam" ya da "emânet" olmak üzere iki şekilde gerçekleştiriliyordu⁽⁶¹⁾.

İltizâm usulüne göre, baş şehirde ya da mukâtaanın bulunduğu kadılıkta iltizâm işi müzayedeye konular, devlet hazinesine en fazla gelir getirmeyi taahhüt eden kimse mukâtaayı alırdı. İltizâmı alan bu kişiye "âmil" adı verilirdi. Devlet ayrıca hazineye ait mâl-ı mirânın kaçırılmasını önlemek ve resimleri usulüne uygun olarak toplamak için "emin" denilen memurları görevlendirirdi.

Şeyet bir mukâtaa herhangi bir suretle zamanında iltizâma verilmez, ya da âmilin geliri toplamasına engel çıkarsa, boş kaldığından yeni âmile verilinceye kadar geçen süre içindeki gelirleri, "mevkufât emini" denen bir başka iş eri toplardı⁽⁶²⁾. Bu kişi mukâtaa idaresini ulufe karşılığı kabul ettiği için bu usule "bervech-i emânet" idâre olunma denirdi⁽⁶³⁾. Mukâtaayı emânet üzere yürütenler de devlet hazinesine her yıl muayyen bir bedeli yatırmayı taahhüt ediyorlardı. Zirâ herhangi bir sınır konmadığı takdirde, emin olanlar, mukâtaanın gelirini daha az gösterebilir ve hazineyi zarara uğratabilirdi⁽⁶⁴⁾.

Bitlis Sancağı'nda 1540 tahririne göre mukâtaalardan toplam 70.520 akçalık bir gelir sağlanmıştı. Bu gelirin sancak hâsılı içindeki payı % 3'dür.

1. Boyahâne Mukâtaası

Boyahâneler Osmanlı İmparatorluğu'nda dokuma sana-

(59) M.Ali Ünal, "Sinop İskele Mukâtaasına Ait Bir Temessukat Defteri", DÜEFD, S. 4, Samsun, 1989, s. 91

(60) Mustafa Akdağ, Türkiye'nin İktisâdi ve İçtimai Tarihi, C. II, Ank. 1979, s. 294

(61) M.Ali Ünal, "a.g.m.", s. 91

(62) Mustafa Akdağ, a.g.e., s. 338

(63) M.Ali Ünal, a.g.e., s. 143

(64) M.Ali Ünal, "a.g.m.", s. 92

yiinde kullanılan ipliklerin renklendirilmesi ve kumaşların boyanması amacıyla kurulmuşlardır.

1540 tarihli tahrire göre; Bitlis Sancağı'nda boyahânelerden elde edilen gelirin 41.520 akça olduğu anlaşılmaktadır (Tablo XI). Bu gelirin 24.000 akçalık kısmı Bitlis Mîrlivâsı haslarına, 8.500 akçası padişah haslarına dahildir. Bu miktar genel hâsılat içerisinde % 1.8 gibi bir nisbet teşkil etmektedir.

TABLO XI : Bitlis Sancağı'nda
Boyahâne Mukâtaası

N â h i y e l e r	G e l i r
Bitlis (Şehir)	29.500
Koltik	1.000
Tanik	1.000
Boğnararan	700
Muş	4.400
Uçgân	1.500
Huyut	2.500
Gevar Selim	920
T O P L A M	41.520

2. Tabakhâne Mukâtaası (Mahsûl-ı Debbağhâne)

"Tabakhâne" , koyun, keçi ve sığır derilerinin işlenip (tabaklanıp) , ayakkabı, giyim eşyası, hayvan koşumları v.s. yapımına elverişli hâle getirildiği ve renklendirildiği atölyelerdir. Sanayiinin en mühim unsurlarından olan tabakhânede işlenen deri miktarı, o çevredeki hayvancılık konusunda da bir fikir verebilir⁽⁶⁵⁾.

Bitlis Sancağı'nda 1540 tarihli tahrire göre, tabakhâne geliri olarak kaydedilmiş biri 9.000 akça ile Ahlat' da, diğeri 1.000 akça ile Muş'da olmak üzere 2 atölye olduğu görülmektedir. Ancak her deriden ne kadar resim alındığı ko-

(65) M.Ali Ünal, a.g.e., s. 145

nusunda bir veri olmadığı için tabakhânelerdeki iş hacmini tesbit edemiyoruz. Ancak toplam 10.000 akçalık bu gelir Bitlis'de deri sanayiinin iyi olduğu kanaatini uyandırmaktadır.

3. Mizâniye Mukâtaası

Mizân kelimesi, ölçü, tartı aleti demek olduğu gibi (66) ipek kapanı yerine de kullanılan bir tâbirdir. Kapan da büyük terazi anlamına gelir. Satılmak üzere getirilen ipekler burada satılır ve tartılarak alanlardan resim alınır (67). Mizân resmine dâir 1540 tarihli Diyarbekir Vilâyeti Kanunnâmesinde şöyle bir ibâre vardır; "Bunun dahi kanunu bu imiş ki yüz akçalık harîr satılsa bâc-ı harîr beş akça alınur imiş ve resmi kapan geçer olsa her yükde 2 akça ve bunda satar olsa resm-i mizân iki batmanda bir akça alınırmış yine ol min vâl üzere mukarrer kılındı." (68)

Sancaktaki mizâniye geliri sadece 600 akça ile Muş nâhiye merkezinden tahsil edilen gelirdir.

4. Mumhâne (Şemhâne) ve Kellehâne Mukâtaası

Mum, eski devirlerde câmi, mescid, türbe ve zâviye gibi çeşitli yapılarda ve evlerde kullanılan önemli bir aydınlatma aracıydı. Mumun hammaddesi, hayvanların kuyruk ve iç yağlarının sızdırılıp dondurulmasından elde edilen don yağıdır (69).

1540 tarihli defterde, sadece tek bir yerde "Mahsûl-i emhâne ve Kellehâne ...." olarak geçen mumhâne geliri 6.000 akçadır. Bu gelir de padişah hasları içerisinde gösterilmiştir. Gelirin sancak hâsılı içindeki payı % 0.25'dir.

(66) Ferit Develioğlu, Osmanlıca-Türkçe Lugat , s. 782

(67) Zeki Pakalın, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü , C.II , s. 548

(68) Ö.L. Barkan , Kanunlar , s. 136-137

(69) M.Ali Ünal , a.g.e. , s. 145

5. İhtisâb Mukâtaası

"İhtisâb" kelimesi, hesap sorma manasına gelir.

16. yüzyılda çarşı ve pazardaki fiyatlarla alışverişin kontrol işlerini ifâde etmekteydi. Bu işlerden sorumlu olan yani kontrolü yapan kişiye "muhtesip" denmiştir.

Muhtesibin zenaât erbabının narhlarına bakmak, kile, arşın ve sâir ölçülerle terazi ve kantarları muayene etmek, düzgün ölçü ve tartı aleti kullanmayanları ve satışlarda hile yapanları cezalandırmak gibi vazifeleri mevcuttu⁽⁷⁰⁾.

Muhtesipler görevlerini kadiya bağlı olarak yürütmektedirler. Muhtesiplik işi ya iltizam yolu ile bir âmile verilmiş ya da emin denilen memura bırakılmıştır. Âmil veya emin her yıl defterde kayıtlı bulunan miktar kadar meblağı devlete ödemek zorundaydı. Bu gelir kaynağına "İhtisâb Mukâtaası" denirdi⁽⁷¹⁾.

1540 tahririnde Bitlis şehri ihtisâb geliri 12.000 akçadır. Bu gelir sancakbeyi haslarına dahildir. Bunun hariçinde sadece Ahlat nâhiyesine ait ihtisâb geliri kaydedilmiştir. Bu da 400 akça olup toplam gelir 12.400 akçadır. Bu gelirin sancak hâsılı içindeki payı % 0.5'dir.

5. Arızı Vergiler

a. Bâd-ı hevâ

Bâd-ı hevâ olarak geçen vergi sadece bu adla değil, çok defa resm-i arûs, cûrm-i cinâyet, niyâbet, resm-i tapu, âdet-i deştânî gibi adlar altında da zikredilmektedir. Kısaca bu tür resimlere "bâd-ı hevâ grubu vergiler" denilebilir. Bu gruba giren vergilerin miktarları önceden bilinemediği için deftere tahmini bir rakam yazılmaktadır. Meselâ başıboş dolayan hayvanların yakalanmasıyla elde edilen yave resminin ne tutacağı, vârissiz ölen reâyânın tasarruf ettiği çiftliğine yeniden resm-i tapû ödeyenin kaç kişi olacağı tamamiyle

(70) M.Z. Pakalın, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, C. II, s. 572

(71) M. Ali Unal, a.g.e., s. 146

meçhuldür.

16. yüzyıl Bitlis Sancağı'nda bu gruba dahil olan vergiler aynı kalemler altında kaydedilmiştir. Sözelimi ya "bâd-ı hevâ" olarak yazılmış, ya "Resm-i tapû ma'a deştâni ve bâd-ı hevâ", ya da "bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet" tâbirleri ile belirtilmiştir. Bu durumda biz de bu vergileri tek başlık altında değerlendirmek zorunda kaldık.

Buna göre "Âdet-i Deştâni" herhangi bir şahsın at veya davarının başka bir kişinin ikinine girdiğinde ödediği "cerîme" yani para cezası olup, "cerâim-i hayvanât" olarak da zikredilmektedir.

Diğer taraftan Osmanlı ceza kanunlarına göre, suçlular işledikleri suçun mâhiyetine ve mali güçlerine göre para cezası ödemeye mahkum edilirdilerdi⁽⁷²⁾. Fakat bir kimseden böyle bir cezanın alınabilmesi için mutlaka kadının riyâsetinde şer'î mahkemede yargılanması ve suçunun sabit olması gerekliydi. İşte bumaksatla toplanan vergi "cürûm ve cinâyet" olarak kaydedilmiştir.

"Resm-i tapû ve deştâni" adı altında geçen vergi ise çiftlik tasarruf eden reâyânın sipahisine bir defaya mahsus olmak üzere ödediği bir resimdir. Vergiyi ödeyen çiftçi artık o toprağı ölünceye kadar işler ve evlâdına miras yoluyla geçer.

"Bâd-ı hevâ" adı altında telâkki ettiğimiz adı geçen tüm vergiler toplam 59.434 akça olup, genel hâsılat içerisinde % 2.5 gibi bir nisbet teşkil etmektedir.

b. Resm-i Zemîn (Dönüm Resmi)

Nim çiftlikten daha az yer ziraat edenlerden, dönüm ve zemîn resmi alınır ki⁽⁷³⁾ bu vergi tahrirlerde bennâk ve ya mücerred kaydedilen reâyânın tasarruf ettiği arazi için ödediği vergidir.

Daha önce de belirtildiği gibi Bitlis Sancağı arazisinin tamamı çifte pek elverişli olmadı için tamamıyla resm-i

(72) Geniş bilgi için bkz. M. Ali Ünal, a.g.e., s. 150

(73) Neşet Çarçatay, "a.g.m.", s. 498

zemin kaydedilmiştir. Bu vergiden elde edilen gelir 5.108 akçadır. Bunun sancak geliri içindeki payı ise % 0.2'dir.

6. Ticâri Faaliyetlerin Vergilendirilmesi

Bitlis eski çağlardan beri Irak ve Güneydoğu Anadolu'yu Doğu Anadolu'ya, İran ve Karadeniz'e bağlayan tarihi ticaret yolunun üzerinde bulunması sebebiyle önemini daima korumuştur. Bu özelliğinden dolayı şehir, gelip geçen kervanların da önemli bir uğrak yeri olmuştur. Bu kervanlardan ve şehre gelip satılan mallardan ayrı ayrı vergiler alınmıştır. Bu ticâri gelir Bitlis'in iktisâdi hayatında önemli bir yer tutar.

a. Bâc-ı Übûr

Bu tâbir, bir bölgeye giren fakat orada satılmayarak transit geçen kervanlardan alınan vergiler için kullanılmaktadır. XVI. yüzyılda kervan yolları üzerinde bulunan her şehir ve kasabada bu verginin mevcudiyeti bilinmektedir⁽⁷⁴⁾. 1540 tarihli Diyarbekir Vilâyeti Kanunnâmesinde bazı maddelerden tamga-i hamil yerine bâc-ı übûr vergisinin alındığına dâir bir bilgi de mevcuttur⁽⁷⁵⁾.

1540 tarihli Bitlis Sancağı tahririne göre, bâc-ı übûr geliri sancak için önemli bir kaynak olmasına rağmen hangi eşyadan ne kadar vergi alındığına ilişkin defterde herhangi bir kayıt mevcut değildir. 368.000 akçalık bir miktar olan bu vergi⁽⁷⁶⁾ padişah hasları içinde gösterilmiştir. Gelirin sancak hâsılı içindeki, yüzdesi % 15.8'dir.

b. Tamga-i Siyah

Tamga-i siyah şehre uğrayıp geçen ipek yükünün ölçülüp

(74) M.Ali Ünal, a.g.e. , s.153

(75) "... ve nil ve şeker ve kalay ve zencefir ve esbâb-ı ıtırdan tamga-i hamil alınmayub bâc-ı übûr diyu her mende alandan dört buçuk akça alınurmuş." Geniş bilgi için bkz. Ö.Lütfi Barkan, Kanunlar , s. 138

(76) BOA , TD 413 , s. 16-17

bâc-ı übûr alındıktan sonra her batmanı için 4 er akça olarak alınan resimdir. Yani transit geçen bir maldan iki vergi alınmaktadır⁽⁷⁷⁾.

Bununla ilgili olarak sancaktaki tek gelir kaynağı Muş nâhiyesinde kaydedilen 1.200 akçalık tamga-i siyah resmidir⁽⁷⁸⁾.

Bunların haricinde, Bitlis Sancağı 1540 tarihli 413 nolu defterde zikronulan diğer vergiler, "Kayseriyye-i bazarîn"⁽⁷⁹⁾ 30.000 akça, "Kapan-ı arsayâ"⁽⁸⁰⁾ 45.000 akça, "Bâc-ı bazar-ı aẓnâm" 10.000 akçalık gelirle sancak hâsılı içinde yer almaktadır.

Öte yandan sancak hâsılı içinde payı bulunan bir diğer resimde "Maden-i ahen" dir. Bu verginin varlığı Bitlis'de demir madeninin çıkarıldığını göstermektedir. Tahsil olunan vergi toplam 3090 akçadır.

Demir Madeninin Çıkarıldığı Köyler ve Vergi Gelirleri

KOY	B.BUL.NAHIYE	AKÇA
Ortab	Tatvan	550
Tagu	Tatvan	2.000
Til	Güzeldere	240
Koç	Tanik	300

(77) M. Ali Ünal, a.g.e., s.154

(78) BOA, TD 413, s.135

(79) Geniş bilgi için bkz. Ö.L. Barkan, Kanunlar, 1540 Tarihli ....., s.137

(80) "Bunun dahi kanunu buymuş ki meyve-i huşkden ve terden ve duşabdan her yükde getürenden bir buçuk akça tamga-i hamil alınub ve satıldığı hinde alandan yirmi akçada bir akça resm-i kapan alınub ve rугan-ı sade ve asel ve kızıl boya ve şem i asel ve revgan-ı çerağ ve badem ve şabdan ve mürdesenkden getürenden her batmanda tamga-i hamil rubu akça alınub ve satıldığı hinde alan kimesneden yirmi akçada bir akça resm-i kapan alınurmuş"

Ö.L. Barkan, Kanunlar , 138

TABLO XII: Bitlis Sancağı'ndan Alınan Vergiler ve Miktarları

No	Verginin Adı	Vergi Bedeli	Toplam Gelir İçindeki % si
1	Öğr-i Hintâ	528.482	22.7
2	" Dahn	205.507	8.8
3	" Şa`ir	161.631	6.9
4	" Meyve ve Sebze	8.299	0.35
5	" Bağat	43.150	1.8
6	" Bal (Kivare)	8.060	0.34
7	" Çayır ve Yonca	2.998	0.12
8	Resm-i Bennâk	11.808	0.51
9	" Mücerred	180	0.007
10	" İspenç	130.596	5.6
11	Cizye-i Gebrân	195.580	8.4
12	Resm-i İrgâdiye	33.740	1.4
13	Âdet-i Ağnam	149.042	6.4
14	Resm-i Âsiyâb	5.975	0.26
15	" Bezirhâne	790	0.03
16	Mukâta`a-i Boyahâne	41.520	1.8
17	" Tabakhâne	10.000	0.43
18	" Mizâniye	600	0.02
19	" Şemhâne	6.000	0.25
20	" İhtisâb	12.400	0.53
21	Bâd-ı hevâ	59.434	2.5
22	Resm-i Zemîn	4.813	0.2
23	Bâc-ı Übûr	368.000	15.8
24	Tamga-i Siyâh	1.200	0.05
25	Maden-i `Ahen	3.090	0.13
26	Diğer Vergiler	135.731	5.8
27	Vakıflar	92.809	3.9
28	Mezrea Gelirleri	102.698	4.4
TOPLAM		2.324.233	

7. Vergilerden Muaf Olanlar

Daha evvelce nüfusla ilgili bölümde de izah edildiği gibi 1540 tarihli Bitlis tapu tahrir defterine göre, bazı köylerin ahalişi belli hizmetleri karşılığında, vergilerin bir kısmı veya tamamından muaf tutulmuşlardır.

Sözgelimi Kefendir nâhiyesine bağlı Kermata, Kasr, Boccan, İngök, Derec, Sizer, Kanahder, Tenaz, Şinik, Serkisan, Yako, Hâçukân, Barnod, Sorim köyleri sakinleri hizmetleri mukâbilinde şer'î ve örfî vergiler ile avarız akçası ve tekâlif-i örfiyyeden muaf tutulmuşlardır. Bu köyler genellikle derbend ve sınırlarda bulunan köyler olup köy halkı buralardan geçen yabancıların güven içinde geçmelerini temin ederler gerektiğinde yol ve geçitleri kardan temizlerlerdi⁽⁸¹⁾.

Ayrıca Bitlis şehrinde mütemekkin müslüman ve ermenilerinde aynı hizmetler karşılığında bağlarının ve bahçelerinin rüsûmundan muaf tutulduğu kayıtlardan anlaşılmaktadır⁽⁸²⁾.

1540 tarihli tapu defterinde Güzeldere nâhiyesine bağlı Alberit, Sanos, Kâriz, Dukarugân, Zinir, Ebreköm, Kurtiyan, Ballekan karyeleri ve Kargân mezrâsında yerleşmiş bulunan müslüman ahalinin bu tarihe kadar vergi ve mahsul ödemeyip sefer olduğunda bir cebelü verdiklerine dâir bilgi mevcuttur. Ancak Defter-i Cedid-i Hakâni'de⁽⁸³⁾, altıbin akça hâsıl kayduğu padişahın hizmeti için oniki nefer cebelü Bitlis tevâbîinden hariç yerde Irak'a sefer yapıldığında ise altı nefer cebelü gönderdikleri belirtilmektedir. Bu hizmetleri karşılığında bunlardan şer'î ve örfî vergilerin alınmayacağı, hizmetleri-

(81) "Karye-i mezbûre derbend içinde olup Zırıkî Şahkulu bey sınuri ki Şa neb(?) nam dereden zikr olunan derede kasr nam köprüye gelince mezkur karyeler ahalişi sühuletle geçirüb ve gözedüp ve kış günlerinde bu yolların irtileyüb ve karın kürüyüp ayende ve revendeyi sühuletle geçirüp hizmetleri mukâbelesinde cem i hukuk-ı şer'iyyeden ve rüsûm-ı örfiyyeden ve-kaffe-i avarız-ı divâniyyeden ve tekâlif-i örfiyyeden mu'af ve müsellemler olı geldikleri ecilden ber karar-ı sabık ibka olundu"

Bkz. BOA, TD 413, s. 25, Ayrıca bkz. s.26,27,28.

(82) Bkz. BOA, TD413, s.17

(83) Bu ibareden 1540 tarihli defterden önce başka bir tapu defterinin varlığı anlaşılıyor.

ni yerine getirmedikleri suretde diğ er reâyâ gibi bu vergileri ödemekle mükellef olacaklarına dâir not düşülmüştür⁽⁸⁴⁾.

Osmanlı İmparatorluğu'nun tüm yönetim birimlerine şâmil iktisadî anlayışı içinde yer alan bu vergi sisteminin ne kadar âdilâne bir biçimde uygulandığı buradan anlaşılmalıdır ki bu da devlet ile reâyâ arasındaki dayanışmanın en güzel örneklerinden birini teşkiy eder.

D. SANCAK GELİRİNİN TAKSİMÂTI

Osmanlı İmparatorluğu'nun Türk-İslâm devletlerinden devraldığı ve kendi şartları doğrultusunda çeşitli kaidelerle sistemleştirdiği kendine özgü toprak sisteminde tahsil edilen vergi gelirleri kadar, bunun taksimâtında önemli yer tutmaktadır. Bu dağılımda vakıf hisseleri dışında sancağın bütün geliri, hâslar, zeâmetler ve timarlar arasında taksim edilmiştir.

Dirlik adı verilen ve yıllık gelirlerine göre hâs, zeâmet ve timar olmak üzere üç ana kısma ayrılan bu topraklardan geliri en düşük olan yıllık geliri 19.999 akçaya kadar çıkabilen "timar" dır. Geliri 20.000 akçadan fazla 100.000 akçadan az olanlar "zeâmet", yıllık geliri 100.000'den fazla olanlara ise "hâss" adı verilmektedir⁽⁸⁵⁾.

1540 tahririne göre, Bitlis Sancağı gelir dağılımında en büyük pay padişah haslarına ayrılmıştır. Bunun ardından sancakbeyi hasları, zeâmet ve timarlara da bu dağılımda pay düşmektedir.

1. Padişah Hasları (Havâss-ı Humayûn)

"Havâss-ı Humayûn" Osmanlı Devleti'nde doğrudan devlet hazinesine akan gelirlerdir. Diğ er bir tâbirle padişah hasları içine şehirdeki ve nâhiyelerdeki bir kısım vergiler, köyler ve mezreaların vergi geliri ile mahsûlât, mukâtaa gelirleri ve cizye , âdet-i ağnâm gibi maktu` vergiler girmektedir.

Sancağ'daki padişah haslarınının 195.580 akçası cizye-i gebrân, 378.000'ni bâc-ı übûr, 92.500'ü âdet-i ağnâm, 28.000'i

(84) Bkz. BOA, TD 413, s.46

(85) İsmet Miroğ lu, a.g.e., s.157

resm-i yaylak ve kıslak, 223.874 akçası karyelerin vergi geliri ve 121.068 akçası ise maktu` vergiler ve diğer resimlerden sağlanmakta idi. Bu durumda padişah hasları toplam 1.059.614 akçalık bir yeküne ulaşmaktadır (Tablo XIII). Bu gelirin sancak geliri içindeki payı % 45'dir.

2. Sancakbeyi Hâsları (Mirlivâ)

Mirî arazi sistemi içerisinde kalan sancaklarda, padişah haslarından sonra, sancağın gelirlerinin önemli bir kısmının sancakbeyi haslarına ayrıldığı görülmektedir.

Defterde "hâss-ı mirlivâ" şeklinde geçen hâslar sancak beylerinin kıdem ve istihkâkına göre değişmektedir. 194.019 rakamı, tahrir yapıldığı andaki sancakbeyi olan kişinin kıdem ve istihkâkına göre tesbit edilmiştir.

Sancakbeyi hasları içerisinde, ihtisâb , debbaghâne ve bazı karyelerin vergi gelirleri yer almaktadır. Toplam 194.019 akça olan gelirin sancak geliri içindeki payı ise % 8.3'dür.

3. Tımarlar

Tımar kısaca devlete ait gelirlerin, belli mükellefiyetler karşılığında kişilere tevcih edilmesi olarak tanımlanabilir⁽⁸⁶⁾. Senelik geliri 20.000 akçadan az olan gelir kaynaklarıdır.

Tımarın çekirdeğini teşkil eden en az kısmına "kılıç" denirdi. Bu kısım 2.000 ilâ 3.000 akça arasında değişmekteydi. Tımar babadan oğula intikal ederken de sadece "kılıç" kısmı oğluna kalırdı.

Tımarlar idâri bakımdan "serbest tımarlar" ve "serbest olmayan tımarlar" olmak üzere ikiye ayrılırdı. Merkezi yönetim serbest tımarlılara sıklıkla bazı haklar devretmekteydi. Örneğin, bu memurlar bâd-ı hevâ, niyâbet gibi örfî ve şer'î vergileri tam ve müstakil olarak alabilmekteydi. Buna mukabil serbest olmayan tımarlarda tımar sahipleri aldıkları bu vergileri serbest tımar sahipleri ile paylaşmak durumunda idiler.

(86) M.Ali Ünal, a.g.e. , s. 180

TABLO XIII : Gelir Çeşidine Göre Sancaktaki Padişah Hasları

No	G e l i r i n C i n s i	Miktarı
1	Mahsûl-i bâc-ı übûr-ı kavâfîl.	360.000
2	Mahsûl-i bâc-ı übûr-ı tüccârân-ı nefis-i şehr.	8.000
3	Mahsûl-i kayseriyye bazârîn ve devvâb.	30.000
4	Mahsûl-i debbağhâne-i cedîd`an.	6.000
5	Mahsûl-i bozahâne.	5.000
6	Mahsûl-i şemhâne ve kellehâne.	6.000
7	Mahsûl-i kapân-ı arsaya.	45.000
8	Mahsûl-i bac-ı bazâr-ı ağnâm.	10.000
9	Mahsûl-i beytü`l-mâl ve mâl-ı gâib ve mâl-ı mevkûf ve mâl-ı mevkûd.	5.000
10	Masûl-i mâbeyn-i tımarhâ-i Vilâyeti Bitlis.	2.000
11	Masûl-i cizye-i gebrân-ı şehr ve vilâyet gayr-i-ez nâhiye-i Hoper ve Gezice ve Boğnarın Umur Bey ve Görşin ma`a marhasiye beher nefer fî 50.	95.095
12	Mahsûl-i cizye-i gebrân nâhiye-i Hoper ve Gezice ve Boğnarın ve Umur Bey ma`a marhasiye beher nefer fî 35.	95.095
13	Mahsûl-i cizye-i gebrân nâhiye-i Evannis ma`a marhasiye beher fî 35.	5.390
14	Mahsûl-i bağ-ı hâssa-i dernezd-i şehr`an tahvîl Merhanik.	360
15	Mahsûl-i bağ-ı hâssa-i ber tahvil Merhanik.	1.000
16	Mahsûl-i mezâri`i hâric-ez defter Vilâyet-i Bitlis.	5.000
17	Mahsûl-i Kinise-i Gümüş.	3.000
18	Mahsûl-i resm-i yaylak tavâif-i Pisyan ve Pusyan ve Zeydan ki Şerefeddin ve sair Bitlis tevabi`inde olan yaylaklarda yaylar.	28.000

No	G e l i r i n C i n s i	Miktarı
19	Mahsûl-i resm-i yaylak-ı cibâl-i Kesur ve cibâl-i Bağçe ve Derduhan ve Bili-can ve cibâl-i Kâris ve Güzeldere ve Kuldar ve İskender Pınarı ve cibâl-i Abdo ve cibâl-i Hamrbest ve Kırkahur gayr-i-ez tevâif-i Bozulus ba`zı ek-rat ki `adet-i ağnamların Murâd suyu üzerinde virirler.	90.000
20	Mahsûl-i boyahâne-i Muş.	3.500
21	Mahsûl-i tamga-i siyah der Muş.	1.200
22	Mahsûl-i mizaniye-i Muş.	600
23	Mahsûl-i asiyâb hassa-i an tahvil hoca.	300
24	Resm-i bağât ve besâtin-i nefis-i Muş maktû.	1.800
25	Mahsûl-i debbaghâne.	1.000
26	Kenise-i `Arfe.	1.500
27	Kenise-i Saraç.	1.300
28	Âdet-i ağnâm-ı nâhiye-i Muş.	2.500
<u>KARYELER</u>		
1	Esvik	16.848
2	Mucur	2.131
3	Herpil	12.766
4	Boğnud	13.963
5	Penç	7.246
6	Herkiz	5.180
7	Kerho	10,062
8	Garib	1.424
9	Kırbo	4.914
10	Kırbo-ı `ulyâ	1.434
11	Kargök	3.064

No	G e l i r i n C i n s i	Miktarı
12	Mazik	2.142
13	Ortik	1.814
14	Hanzo	2.998
15	Mihrimak	2.985
16	Hor	2.340
17	Hizan	3.985
18	Çotak	2.340
19	Hor	3.975
20	Hizan	7.051
21	Şiriz	4.488
22	Alacık	3.215
23	Boğdınık	2.004
24	Bozdınık	5.886
25	Takesor	2.137
26	Havinis	6.210
27	Şenis	1.885
28	Tahvik	5.225
29	Tago	5.347
30	Botosur	1.270
31	Deştedin	2.475
32	Oduncor	1.884
33	Hivirik	2.673
34	Kebor	1.400
35	Hilocikan	598
36	Sirmit	19.625
37	Arak	2.372
38	Şimlak	2.233
39	Hartik	1.666
40	Aric	2.430
41	Çiriş	1.700
42	Ebu ¹ Emirnaz	1.000
43	Bogur-kütik	1.450
44	İkon	1.090

No	G e l i r i n C i n s i	Miktarı
45	Makrik	4.761
46	Ersinor	5.042
47	Ali Girgün	5.083
48	Argunt	3.314
49	Ser	2.928
50	Sanir	4.673
51	Cânikeş	3.224
52	Yurt	8.063
53	Hurut	4.212
54	Mişin	2.566
55	Pekinik	913
56	Keşham	1.924
57	Mernaçor	793
58	Has	1.504
59	Pervan	7.559
TOPLAM		1.059.614

TABLO XIV : Gelir Çeşidine Göre Sancakbeyi Hasları

No	G e l i r i n C i n s i	Miktarı
1	Aşiyanhâ-i şahin ma`a bâzhâ-i Çakır-ı vahşi der nâhiye-i Kefendir ve Hoper ve Boğnarar ve Umur Bey	500
2	Mahsûl-i boyahâne-i Bitlis	24.000
3	Mahsûl-i asesiye-i Bitlis	5.000
4	Mahsûl-i nısf-ı bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i ârusâne-i livâ-i Bitlis gayr-i-ez hâshâ-i pâdişâh-ı âlempenâh ve ze'amethâ-i zü'emâ ve tımârhâ-i serbest	3.000
5	Mahsûl-i meyhâne-i nefis-i Bitlis	27.000
6	Mahsûl-i ihtisâb-ı şehir-i Bitlis	12.000
<u>K a r y e l e r</u>		
1	Koltik	7.500
2	Ortab	7.050
3	Toğu	7.930
4	Por	9.933
5	Tatvan	16.890
6	Kizvak	5.596
7	Sak	3.250
8	Til	3.286
9	Mezre'a	3.984
10	Sulu	3.940
11	Vanik	6.738
12	Sarmonis	3.515
13	Ahkis	808
14	Kanber	1.450
15	Nefs-i Gevaş	1.852
16	Mihrapert	1.798
17	Türkniç	2.298
18	Kizak	2.016
19	Mezre'a	600

No	G e l i r i n C i n s i	Miktarı
20	Tarik	1.050
21	Arperit	974
22	Tirsoh	988
23	Pireganis	1.154
24	Perçelükniz	870
25	Taligan	846
26	Vanik	4.855
27	Poga	2.837
28	Şiganis	1.222
29	Bağlu	984
30	Hiros	1.372
31	Zat	1.464
32	Pizoz	715
33	Norşin	3.019
34	Haris	5.508
35	Parsan	4.230
TOPLAM		194.019

Kısımlar halinde serbest tımarlılarla, serbest olmayan tımarlılar arasında paylaşılan resimlere "rûsûm-ı serbestiyye" adı verilmektedir⁽⁸⁷⁾. Serbest tımarlar, defterdar, alaybeyi, çeribası, subaşı, dizdar, divan kâtipleri gibi yüksek rütbeli subay ve devlet görevlilerinin tasarruf ettikleri tımarlardır.

Öte yandan tımarlar gelirlerinin büyüklük ve küçüklüğüne göre de "tezkereli" ve "tezkeresiz" olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır. "Tezkereli tımarlar" beylerbeyinin sadece bir tezkere ile devlet merkezine teklifi neticesinde atanan büyük tımarlardır. Geliri belli bir rakamın altında olan tımarların sahiplerini ise beylerbeyi merkeze danışmadan kendi tuğralarını taşıyan beratlarla tâyin edebiliyorlardı. Bunlara da "tezkeresiz tımar" denilmekteydi.

1540 tarihli Bitlis tapu tahrir defterine göre, Bitlis Sancağı'nda Budak Bey adındaki tımarlının tasarrufuna 25 köy kayıtlıdır ki, bunların toplam geliri 70.601 akçadır. Ancak bu, tımar kaydedilmesine rağmen 20.000 akçanın üzerinde bir gelir olduğu için esasen bir zeamettir. Budak Bey'e bağlı bu köyler içinde geliri en fazla olan köy ise 10.949 akça ile Mociknos karyesidir.

---

(87) Nicoara Beldiceanu, XIV. Yüzyıldan XVI. Yüzyıla Osmanlı Devletinde Tımar , Çev. M.A.Kılıçbay, Ank. 1985, s. 31

IV. B Ö L Ü M

BİTLİS SANCAĞI'NDAKİ DİNİ VE SOSYÂL YAPILAR

Türk hukuk tarihinin önemli müesseselerinden olan vakıf hukuku, farklı tabakalar arasındaki hukukî münâsebetleri düzenlemekte ve insanın yaradılışındaki hayırseverlik duygusu ile karşılıklı yardımlaşma, esasına dayanmaktadır⁽¹⁾. Nitekim Osmanlı şehirlerinin fiziki bünyesini teşkil eden yapılar da genel olarak câmî, mescid, imarethâne, medrese, hamam gibi dinî ve sosyâl amaçlı binalardır⁽²⁾.

Osmanlı Döneminde, vakıflar ifâ ettiği hayırseverlik fonksiyonunun yanısıra, günümüzde devletin ifâ etmekle yükümlü olduğu birçok kamu hizmetleride vakıf yoluyla sağlanmıştır. Böylece eğitim-öğretim hizmetleri, sağlık hizmetleri, sosyâl yardım hizmetleri gibi önemli görevleri vakıflar üstlenmiştir.

Vakıf eserlerden câmî, medrese, zâviye (imârethâne) üçü bir arada bir külliye halinde bulunabildikleri gibi ayrı ayrı da olabilirler. Bu eserlerden her birinin faaliyet göstermesi için bir kısım gelirler tahsis edilmiştir. Vakıftan gaye , vakfedenin devamlı bir şekilde sevâbını devam ettirmesi olduğuna göre, vakfedenin, hayır cihetlerine vakfının gelirini tahsis etmesi gerekir. Bu gelir; bu müesseselerin bakımı, personelinin maaşı gibi yerlere harcanır.

Bu önemli sosyâl hizmetlerin inşâsında öncülüğü maddi açıdan durumu iyi olan ümerâ, ulemâ, âyan ve eşraftan olan kimseler üstlenmişlerdir.

Vakfiyedeki şartlara ve şer'î hükümlere göre vakfın işlerini idâre etmek üzere tayin olunan şahsa "mütevelli" denir. Mütevelli tayin edilecek şahıslarda, bâliğ olması, âdil

(1) Halil Cin-Ahmet Akgündüz, Türk Hukuk Tarihi, c.2 , İst. 1990 , s. 35

(2) M.Ali Ünal, a.g.e. , s. 205

ve güvenilir olması , vakfın işlerini idâre edebilecek dirâ-yet ve iktidara sahip bulunması gibi bir takım şartlar aran-maktadır⁽³⁾.

Vakfın idâresinde başka görevliler de mevcuttur. Müder-rislik, kayyımlik ve imamlik gibi vakıf görevlilerine "cihet" vakıf gelirlerinden verilen maaş ve tahsisatlara da "vâzife" denir.

Osmanlı Devleti'nde bilinen ilk vakıf eser Orhan Bey'-in İznik'i fethinden hemen sonra kurulan medresedir. Bu anlayış Osmanlı Devleti'ne diğer Türk-İslâm Devletleri ve özellikle Selçuklu Devleti'nden intikal etmiştir.

"Vakıf" kavramı hakkında bu açıklamaları yaptıktan sonra XVI. yüzyılda Bitlis Sancağı'ndaki mevcut vakıflar hakkında 1540 tarihli tahrir dayalı olarak şunları söyleyebiliriz.

XVI. yüzyılda Bitlis'de tesbit edilen mevcut vakıfların ekserisi Osmanlı öncesinden kalmadır. Sözü edilen mülkler Osmanlı öncesi devirde, bölgeye hâkim olan hükümdarların, bir kısım toprakları bazı nüfuzlu kişilere "temlik etmeleri" ile meydana gelmiştir. Yani buradaki mülkiyet hakkı mülk sahibinin sadece toprağın rakabesine (çıplak mülkiyetine) sahip olmasıdır.

Osmanlı idaresi vakıflara ve vakıflara ait mâlikâne hisselerine dokunmamıştır. Mâlikâne-Divânî sisteminde arazi-nin çıplak mülkiyetine sahip olan mâlikâne sahipleri araziyi bizzat ekip biçmemekte, yalnızca toprağı işleyen köylüden mülkiyet hakları karşılığında mahsûlün öşrünü almaktadırlar ki buna "mâlikâne hissesi" denmektedir. Ancak devlet, toprak-ların vergi hâsılatlarını sipahilere tımar olarak tevcih ettiğinden köylü bir de sipahiye "öşür" ödemek zorunda kalıyordu ki, bu hisseye "divânî hissesi" ve bu usule de "iki baştan tasarruf" denilmektedir.

İşte zamanla mâlikâne sahiplerinin mülkiyet haklarını vakfetmeleri üzerine mâlikâne hisseleri vakıfların tasarrufu altına girmiştir⁽⁴⁾.

(3) Halil Cin - Ahmet Akgündüz, a.g.e. , s. 46

(4) M. Ali Ünal, "Molla Ahmed Peykerici ve Külliyesi Vakıfları" , Türk Dünya Araştırmaları Dergisi, S. 43, Ağus. 1986 , s. 150

1540 tarihli tahririne göre, Bitlis'te mevcut olan vakıflara ayrılan gelir içinde bazı köylerin hububat hâsılları olan "mâlikâne hissesi" yanında şehirde bulunan birçok dükkan, hamam, bedesten gibi yerlerin "icâresi" de yer almaktadır (Tablo XV) (5). Öte yandan deftere göre; sancakta câmi, medrese, zâviye, mescid gibi çok sayıda vakıf eserin varlığı şehirdeki sosyâl yapılaşmanın ileri seviyede ve şehrin sanat ve kültürel açıdan önemli bir merkez olduğunu gösterirken kiliselerin varlığında dikkati çekmektedir (Tablo XVI) . Gayrimüslimlerin ibâdet ettikleri bu müesseselerin varlığı Osmanlı sınırları içinde yaşayan ve Osmanlı tebâsı olan bu halka karşı idârenin gösterdiği âdilâne ve hoşgörü anlayışının en güzel örneğini teşkil etmektedir.

---

(5) Tablo XII'de gösterilen Vakıf gelirlerin toplamına, vakıflar için ayrılan köylerin gelirleri dahil değildir.

TABLO XV : Bitlis Sancağı'ndaki Dini ve Sosyal Yapılar

No	Vakfın Adı	G e l i r K a l e m i (Akça)	Harcama Kalemi (₺)
	MEDRESE		
	VAKIFLARI		
1	İdrisiye	Karye-i Sabırgöz 480	Y : 480
2	Hâcı Bey	Karye-i Kırbo-ı ulya 821	Y : 821
3	Hamza Bey	Mahsûl-i maden-i Karabaya 450	Y : 450
4	Şekeriye	Karye-i Herzin 2.397	
		Mezre'a-i İn 500	
		Zemin-i dermezdi-i şehir 160	
		Bağ 2 kıt'a 115	Y : 3.880
		Asiyâb 1 bâb 720	El bâki:12
5	Şerefiye	Karye-i Muşahşin tâbi'-i Çukur hububât-ı ma'a nisf-i rüsum 5.412	
		Karye-i Kemahi tâbi'-i Tatyan nisf-i hububât-ı rüsum 1.818	
		Dekakin 8 bâb 4.244	
		Zemin-i Şahinşin 350	Y: 14.580
		Asiyâb-ı der aynü'lberd 2.160	El
		Karbansaray 1.000	bâki:424
6	Hatibe	Dekâkin 2 bâb 1.200	Y : 1.080
		Zemin-i der Hasr-ı Arab 200	El
			bâki:320
7	Zagmiye (harab)	Mezre'a-i Güzüb(?) 500	Y : 500
	ZÂVIYE		
	VAKIFLARI		
1	Şeyh İbrahim	Karye-i Por 4.257	Y : 4.257
2	Salih İbrahim	Karye-i Kur 400	Y : 400
3	Gevaş	Mezre'a-i Vergiveş 300	Y : 300

(*) Vakıf gelirlerinin sarfedildikleri yerler metnin transkripsiyonunda belirtildiği için burada tekrar yazılmamıştır.

No	Vakfın Adı	G e l i r K a l e m i	Harcama Kalemi
4	Gıyâli	Zemîn-i Baymış 100	Y : 100
5	Şerefiye (cami)	Karye-i Oğurman 4.686 Karye-i Kumus 2.408 Karye-i Mezre`a 1.000 Karye-i Has 7.305 Dekâkin 572 bâb 6.765 Dekâkin bazâr 18 bâb 4.850 Dekâkin 3 bâb hâli -- Karbansaray 4.500 Karye-i Şiriz 1.692 Karye-i Nâm 2.423	Y : 28.639 El baki: 7.098
6	Şeyhü`l Garîb	Dekâkin 2 bâb 540 Dükkân 1 bâb hâli --	Y : 540
7	Şeyh`İsa	Karye-i Hâcerlü tâbi`i Tatvan hubûbat-ı ma`â nısf-ı rüsûm 1.770 Dekâkin 1 bâb 360 Dekâkin 1 bâb hâli -- Zemîn 3 kıt`a 190	Y : 2.326
8	Şeyh Abdülkâdir	Karye-i Pağdos 778	Y : 778
9	Şeyh Ammâri Ahlâtî	Karye-i Kirazgir 7.030 Zemîn 5 kıt`a 1.000 Bağ-ı vakf-i mezbûr 300	Y : 8.280 El baki: 50
10	Kırklar	Karye-i Kırklar 2.485	Y : 2.415 El baki: 70
11	Baba Merdân	Mezre`a-i Baba Merdân 500	Y : 500
12	Bayındı-riye	Hamâm-ı der nefis-i Adilcevaz 5.500 Hamâm-ı der nefis-i	

No	Vakfın Adı	G e l i r K a l e m i	Harcama Kalemi
13	Şeyh Mehmet Şeyh Haiz	Ahlat 2.000	
		Bağ-ı meydân-ı dernezd-i zâviye 300	
		Bağ-ı divân-ı dernezd-i zâviye 300	Y : 8.100
		Bağ-ı Odunç(?) 300	E1 baki: 300
14	Şeyh Yoldaş	Bağ ve zemîn dernezd-i zâviye 950	
		Zemîn-i Duraktaş 50	Y : 100
1	CÂMİ VE MESCİD VAKIFLARI	Zemîn-i nim çiftlik dernezd-i Ahlat 250	Y : 250
		Karye-i Balekan 250	Y : 250
		Karye-i Karni 500	Y : 500
		Dekâkin 3 bâb 375	
2	Kızıl Mescid	Mezre`a-i Hâcı Kerkob 350	Y : 725
		Hamâm-ı Silahhâne 3.600	
4	Kebir Camisi	Hamâm-ı Husur 1.800	
		Dekâkin 8 bâb 2.000	
		Zemîn-i dermeydân-ı 50	
		Zemîn-i Murâd 36	
		Zemîn-i Pulur 50	
		Zemîn-i Uncu 60	
		Zemîn-i Ahi Yûsuf 20	
		Zemîn-i Hüseyin Çavuş 30	

No	Vakfın Adı	G e l i r K a l e m i	Harcama Kalemi
		Zemîn-i Turâni 36	
		Zemîn-i Nur 40	
		Zemîn-i Hatîb 50	
		Zemîn-i Nazar 18	
		Zemîn-i Haydar 18	
		Zemîn-i Kasab 50	Y :4.680
		Zemîn-i der karye-i mezbûre tâbi-i Kefendir 93	El baki:1.371
5	Monla Şah Hüseyin	Dekâkin 3 bâb 1.400	Y :1.080 El baki: 320
6	Hâtun M.	Nısf-ı dükkân-ı Ali	
		Bakkal 100	
		Dükkân-ı Han Ahmed 372	
		Dükkân-ı Maksûd	
		Kazancı 300	
		Dükkân-ı Şaşu Bakkal 700	
		Dükkân-ı Sûfi Kasab 550	
		Dükkân-ı Hüseyin Saraç 400	
		Dükkân-ı Ali Tabak 280	
		Dükkân-ı Haydar Kasab 400	
		Dükkân-ı Şâkir Bakkal 400	Y :2.160
		Dekâkin 3 bâb hâli --	El
		Zemîn 2 kıt`a 72	baki:1.414
7	Hüseyin Ağa Mes.	Zemîn 3 kıt`a 360	Y :1.080
		Dekâkin-i der nefis-i Bitlis 15 bâb	El baki:5.000
8	Aynü`l Melik Me.	İcâre-i hamâm-ı Aynü`l Melik 2.520	Y :1.980 El baki: 540

No	Vakfın Adı	G e l i r K a l e m i	Harcama Kalemi
9	Emrullah Mes.	Dekâkin 3 bâb 1.120	Y : 900 El baki: 220
10	Moḡla Su di Mes.	Dekâkin 1 bâb 300 Dekâkin 2 bâb harâb --	Y : 300
11	Karbeḡ Mes.	Dekâkin 3 bâb 400 Zemîn 1 kit`a 25 Mahzen bâb hâli -- Dükkân 1 bâb hâli --	Y : 425
12	Hâci Abdullah M.	Dekâkin 2 kit`a 600 Zemîn 1 kit`a 100 Baḡ 1 kit`a hâli --	Y : 700
13	Zeydân M.	Hisse-i rub`dükkân 100 Zemîn 2 kit`a 140	Y : 240
14	Minâre M.	Mahzen 2 bâb 50 Zemîn 1 kit`a 70 Baḡ 1 kit`a 80	Y : 200
15	Com Mehmed Mes.	Dekâkin 3 bâb 500	Y : 500
16	Abdü's Selâm Mes.	Dekâkin 2 bâb 1.050 Mahzen 1 bâb 180	Y : 900 El baki: 330
17	Kubâd Mes.	Dükkân 1 bâb 250 Zemîn 1 kit`a 160	Y : 410
18	Uncu Mes.	Zemîn 1 kit`a 50	Y : 50
19	Aynü'l berd Mes.	Zemîn 2 kit`a 60 Mahzen 2 bâb 60	Y : 120
20	Mehmed Aḡa Mes.	Nısf-ı Hamâm-ı Tabak-hâne 6.300	Y : 5.220 El baki: 1.080

No	Vakfın Adı	G e l i r K a l e m i	Harcama Kalemi
21	Sinan Bey Mes.	Hamâm-ı der kala` 3.600 İcâre-i boyahâne 720 Mahzen-i dernezd-i mekteb ve hamâm 2 bâb 580	Y : 3.960 El bâki: 940
22	Şahkulu Ağa Mes.	Dekâkin 1 bâb hâli harâb --	--
23	Karenlüh Mes.	Dekâkin 1 bâb hâli harâb --	--
24	Ahlat Câmî be çihet-i hitabet	Hisse-i `an karye-i Hatakum 412	Y : 412
ÇEŞMELER VE DİĞER VAKIFLAR			
1	Aynü'l Melik Çeş.	Dekâkin 1 bâb 300	Y : 300
2	Abdü's Selam Çeş.	Dekâkin 1 bâb 650	Y : 650
3	Haremey-ni ş-Şe-refeyn	Karye-i Suludelen 706	Y : 706
4	Pîr Mehdi Olveş Mezâri	Karye-i Hiros 300	Y : 300
5	Haremey-ni ş-Şe-refeyn	Karye-i Alvarih 1.714 Karye-i Adabağ 2.330 Karye-i Ağaç 4.275	Y : 8.319
6	Şeyh Nec-meddin Hevâi Mezâri	Bağ-ı dernezd-i mezâr 100 Zemîn-i dernezd-i mezâr 600	Y : 700

TABLO XVI : Bitlis Sancağı'ndaki Kiliseler ve Gelirleri

No	Kiliseler (Kenise)	Hâsıl
1	Çilhaç	500
2	Minazid	300
3	Çiltoma	300
4	Çil Ya'kûb	300
5	Andocâniben	300
6	Severtan	300
7	Çörüş	300
8	'Arfe	1.500
9	Saraç	1.300
10	Çaklu	5.000
11	Aginiz	500
12	Medavanis	1.800
13	Ya'kût	500
	T O P L A M	12.900

S O N U Ç

Bilindiği gibi, Osmanlı İmparatorluğu'nda Tımar Sisteminin işleyişine dâir ekonomik, demografik, içtimâî ve kültürel yapı hakkında son derece önemli bilgilerin yer aldığı Tapu Tahrir Defterleri XV. ve XVI. asır mahalli araştırmalarının temel kaynaklarıdır. Biz de bu çalışmalarımızda, 1540 tarihli ve 413 numaralı Tapu Tahrir Defterine dayalı olarak Bitlis Sancağı'nı inceledik. Bu araştırmalarımızdan elde ettiğimiz sonuçları şöyle özetleyebiliriz:

Bitlis'in ilk defa ne zaman kurulduğu bilinmemekle birlikte ilk yerleşimin M.Ö. 4 bin yıllarından itibaren Hurriler ile başladığı arkeolojik kazılardan anlaşılmaktadır. Daha sonra sırasıyla Urartu, İskit, Med ve Persler'in hâkimiyetine girmiş M.Ö. 331'de Büyük İskender bölgedeki Pers egemenliğine son vermiştir. İskender'in ölüyle Selokidler'in hüküm sürdüğü Bitlis, Sasaniler ve Romalılar arasında sık sık el değiştirmiştir. 591'den itibaren başlayan Bizans hâkimiyeti müslümanların bölgeye girmesine kadar devam etmiştir.

Şehrin İslâmiyetle tanışması Hz. Ömer dönemine rastlar. Bu defa Bizans ve Araplar arasında el değiştirmiş, Hazar, Peçenek, Kuman gibi Türk boylarının akınlarına da sahne olmuştur. Ancak burada Türkmenlerin yoğun olduğu dönem 1071'den sonra başlar. Bölge sırasıyla Dilmaçoğulları, Sökmenliler, Artuklular, Anadolu Selçuklu Türkleri gibi Türk devletlerinin hâkimiyet sahasına girmiştir. 1507'de Safeviler'e başlayan tâbiyeti 1515 yılına değin sürmüştür. Nihayet Yavuz Sultan Selim'in Çaldıran Seferi'nin akabinde Osmanlı topraklarına katılmış ve Diyarbekir Eyâletine bağlı klasik bir Osmanlı Sancağı statüsünde idâri bünyedeki yerini almıştır. Bitlis'in bu statüsü Van'ın Osmanlı sınırlarına dahil edilmesiyle değişikliğe uğramıştır. Zira bu fetihle Van "Eyâlet" olmuş ve Bitlis Sancağı buraya bağlanmıştır. Bir müddet sonra da idâri açıdan "hükümet" adı altında "yurtluk ve ocaklık" şeklinde

tasarruf edilen sancaklar içine dahil olmuştur.

1540 tahririne ve 413 no'lu deftere göre, Bitlis Sancağı, 17 nâhiye ve bunlara bağlı köy ve mezrealardan müteşekkildir. Sancaktaki toplam 398 köyün, 189'u müslim, 198'i gayrimüslim, 11'i karışık, 15'i ise vergilerden muaf köylerdir. Müslümün köy sayısının gayrimüslim köyelerine eşit gibi görünmesi, her iki nüfusun da eşit olduğu kanaatini uyandırsada müslim hâne sayısının düşük olması bu kanıyı ortadan kaldırmaktadır. Öyle ki, müslüman köylerin nüfusu genellikle 15-20 hâneyi geçmezken, gayrimüslim köyler 50-100 hâne ve hatta daha fazla nüfusa sahiptir. Gayrimüslimlerden kastedilenler Ermenilerdir. Buna göre, sancak genelinde sayıları %72.9'u bulurken, müslim nüfus 20.3 civarındadır.

Şehir merkezinde 26 mahalle mevcuttur. Bunlardan 10'u müslim, 16'sı gayrimüslim mahallesidir. Öte yandan Emorik Nâhiyesi'nde 16 mahalle daha vardır ki, bu mahalleler nâhiyeye küçük bir kasaba havası vermektedir.

413 numaralı defterde yer alan kayıtlar bu dönemde sancaktaki iktisâdi gücün temelini ziraatin oluşturduğunu göstermektedir. Özellikle hububat tarımının yoğun olduğu sancakta, buğday, darı ve arpa üretimi ön plânda yer almaktadır. Nitekim hububatlardan alınan ve sancak gelirinin % 36'sını teşkil eden oşür bedeli bunun göstergesidir.

Tarımsal üretimin bir başka kolunu oluşturan meyva ve sebze üretimi genellikle daha ılımlı iklimin hüküm sürdüğü Van Gölü kıyısındaki Tatvan ve Ahlat Nâhiyeleri ile Koltik, Kefendir, Tanik, Karni ve Gevar Selim Nâhiyeleri'nde yoğunluk kazanmıştır.

Bitlis Sancağı'nda "âdet-i ağnâm" dan elde edilen 149.042 akçalık gelir ve 298.084 civarındaki koyun sayısı bölgede hayvancılığın da ekonomik gelirden önemli bir payı olduğunu göstermektedir.

Sancak önemli ticaret yolları üzerinde bulunması gereği sanayii ve ticarî faaliyetler bakımından gelişme göstermiştir. Tabakhâne, boyahâne, mizâniye, mumhâne gibi işletmelerin varlığı yanında gelip geçen kervanların uğrak yeri olan Bitlis'de "bâc-ı übûr" vergisi sancak hâsılının önemli bir

bölümünü meydana getirir. 368.000 akçalık bu gelir padişah hasları içinde kaydedilmiştir.

1540 tarihli Tapu Tahrir Defterini incelerken dikkatimizi çeken diğer bir husus, sancağa bağlı 15 köydeki reâyânın belirli hizmetler karşılığında şer'î ve örfî vergilerden muaf tutulmasıdır.

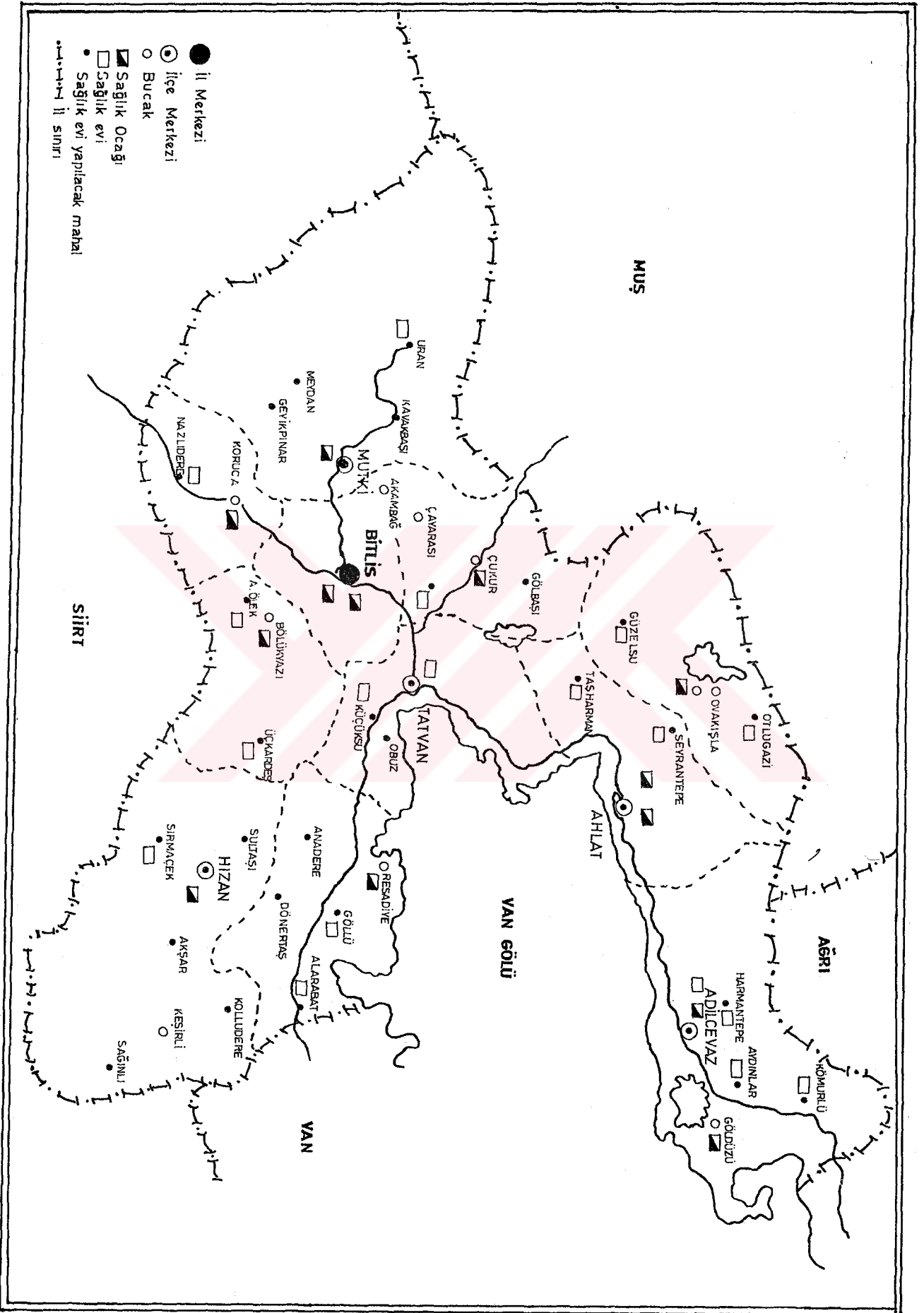
Sancak arazisinin tamamı, " çiftlik " e pek elverişli olmadığı için " resm-i zemin " kaydedilmiştir. Sancak gelirinin % 45'i padişah haslarına, % 8.3'ü ise sancakbeyi haslarına dahil edilmiştir. Diğer taraftan mevcut bütün tımarlar Budak Bey adındaki tımarlının tasarrufuna verilmiş, bununla birlikte 70.601 akça olan bu gelir 20.000 akçayı geçtiği için zeamet yazılması gerekirken tımar olarak kaydedilmiştir.

Eski Türk-İslâm devletlerinden Osmanlı Devleti'ne intikâl etmiş olan Mâlikâne-Divâni toprak rejiminin pek yaygın olmasına rağmen sancak dahilinde uygulandığı görülmektedir. Mâlikâne ve divâni hisse olarak kaydedilen gelir toplam 12.263 akçadır ve bu gelirin hemen hemen tamamı vakıflara kaynak olarak bırakılmıştır.

Şehir vakıf eserlerin çokluğu ile de dikkati çekmektedir ki bu durum XVI. yüzyılda Bitlis'in önemli bir sanat ve kültür merkezi olduğunu göstermektedir. Bu vakıflar, medrese, zâviye, câmi, mescid, çeşme, harameyni's-şerefeyn gibi dinî ve sosyâl kuruluşlardır. Gelirleri arasında, mâlikâne hissesinden başka dükkan, hamam, bedestan gibi yerlerin " icâresi " önemli yer tutmaktadır. Ancak bu önemli müesseselerin çoğunun günümüze intikâl etmemiş olması üzücü bir gerçektir.

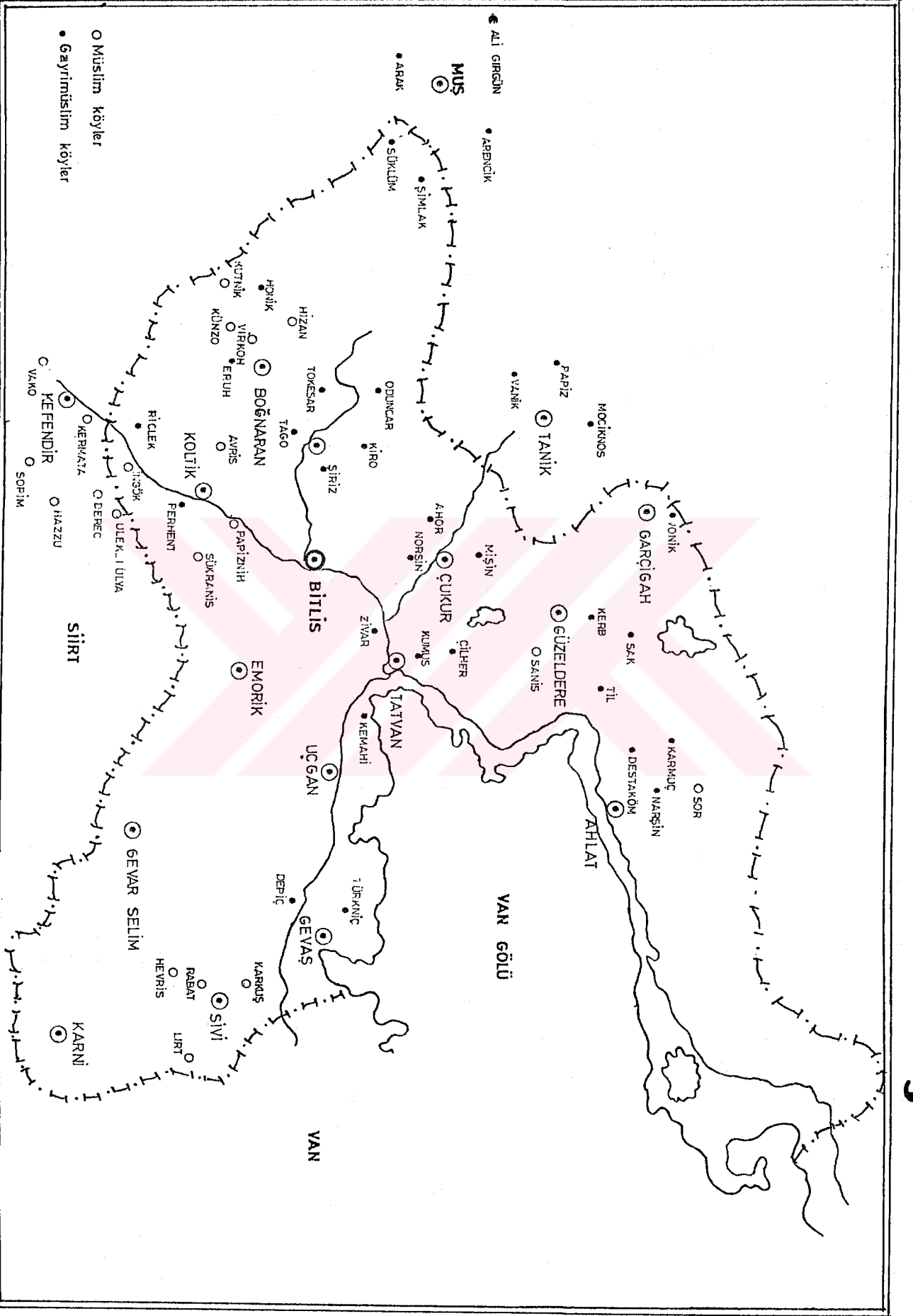
Başlangıçta ifade ettiğimiz gibi, özellikle XV. ve XVI. yüzyıl Osmanlı Memleket Yönetimi'nde idâri birimlerdeki sosyâl, kültürel ve ekonomik yapının gün ışığına çıkarılması sırasında başvurulan vesikalar içinde büyük öneme hâiz Tapu Tahrir Defterleri bu nevi araştırmaların temel kaynaklarıdır. Biz de bu çalışma ile idâri birimin XVI. yüzyılın ilk yarısındaki durumuna ışık tutmaya çalıştık. Araştırmamız Bitlis ile ilgili yapılabilecek genel bir incelemenin temeli niteliğindedir. Ancak sancağın bütününe şâmil bir araştırma için sancağa ait Tapu Tahrir ve Vakıf Defterlerinin ve diğer arşiv vesikalarının değerlendirilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

DUĞUNKI İTİS II

1540 Yılında Bitlis Sıncağı

B İ B L İ Y O G R A F Y A

AKDAĞ Mustafa,

Türkiye'nin İktisâdi ve İctimâî Tarihi 1458-1559, C.II , ist.1979

_____ ,

"Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluş ve İnkişâfı Devrinde Türkiye'nin İktisâdi Vaziyeti", Belleten , C.XIV/55, Ank. 1950

AKKOYUN Songül,

1530 (H.937) Tarihli Tahrir Defterine Göre Darende Kazası , Samsun 1992.

BARKAN Ö. Lütfi,

"Mâlikâne Divâni Sistemi", Türkiye'de Toprak Meselesi , İst. 1980.

_____ ,

"1540 Tarihli Diyarbekir Vilâyeti Kanunu", XV. ve XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Ziraî Ekonominin Hukuki ve Mâli Esasları I, Kanunlar , İst. 1943

_____ ,

Hüdâvendigâr Livâsı Sayım Defteri , TTK , Ank.1988

_____ ,

"İmparatorluk Devirlerinin Büyük Nüfus ve Arazi Tahrirleri ve Hakana Mahsus İstatistik Defterleri", İFM , C.II/1 , İst. 1940

- _____ , "Çiftlik" , İA , III
- _____ , "Tımar" , İA , XIII
- _____ , "Öşür" , İA , IX
- BAYRAKDAR Mehmet, Bitlisli İdris , Ank 1991
- BELDİCBANU Nicoara , XIV. Yüzyıldan XVI. Yüzyıla Osmanlı Devleti'nde Tımar, Çev.
M.Ali Kılıçbay, Ank. 1985
- BİTLİS İL YILLIĞI
BÜYÜK LAROUSSE "Bitlis" C.III-XVI
- CİN Halil - AKGÜNDÜZ Ahmet, Türk Hukuk Tarihi , C.I-II ,
İst. 1990
- ÇAĞATAY Neşet, "Osmanlı İmparatorluğunda Rea-
yâdan Alınan Vergi ve Resimler",
AÜDTCFD , C.V/5 , İst. 1947
- ÇELİK Şenol , "XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Van
Tarihi" , YÜSBD - S.1/1
Van 1990
- ÇOLAK Mustafa , XVI. Yüzyıl Başlarında Merzifon
Kazası , Samsun 1991

- DEVELLİOĞLU Ferit , Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik
Lugat , Ank. 1990
- DİYANET İSLÂM ANSİKLOPEDİSİ "Bitlis" C.II
- ERÖZ Mehmet , Doğu Anadolu'nun Türklüğü ,
İst. 1975
- HAMMER J. W. Osmanlı Tarihi ,Çev. Mehmet Ata,
C.I , İst. 1991
- HINZ Walther , İslâmda Ölçü Sistemleri , Çev.
Acar Sevim , İst. 1990
- İNALCIK Halil , "Osmanlılar'da Râiyyet Rûsûmu" ,
Belleten , C.XXIII/19
- _____ , Suret-i Defter-i Sancak-i
Arvanid , Ank. 1987
- KAŞGARLI M. Aktok , Doğu ve Güneydoğu Anadolu Uygar-
lığına Giriş , Ank. 1984
- KILIÇ Orhan , 730 Numaralı Van, Adilcevaz, Mus
ve Bitlis Livâları Tımar İcmâl
Defteri (Yüksek Lisans Tezi) ,
Elazığ 1989

- KODAMAN Bayram , Sultan II. Abdülhamit Devri Doğu Anadolu Politikası , Ank. 1987
- _____ , "Osmanlı Devrinde Doğu Anadolu'nun İdâri Durumu" , DÜEFD , Samsun 1986
- KÖHLER Wilhelm , Evliya Çelebi Seyahatnâmesinde Bitlis ve Halkı , Çev. Haydar Işık.
- KÖPRÜLÜ M. Fuat , Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu , Ank. 1984
- KÖYMEN M. Altay , Selçuklu Devri Türk Tarihi , Ank. 1989
- KÖYLERİMİZ Kültür Bakanlığı Yay., Ankara
- KUNT Metin , Sancaktan Eyâlete , İst. 1978
- MERÇİL Erdoğan , Müslüman Türk Devletleri Tarihi , İst. 1985
- MİROĞLU İsmet , Kemâh Sancağı ve Erzincan Kazası , Ank. 1990

- ORHONLU Cengiz , Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşiretlerin İskanı , İst. 1987
- ÖGEL Bahaaddin , Türk Milli Bütünlüğü İçerisinde Doğu Anadolu , Ank. 1985
ve diğer yazarlar
- PAKALIN M. Zeki , Osmanlı Tarih Deyimler ve Terimler Sözlüğü , C. I-II-III
M.E.B. Yayınları
- SÂMÎ Şemseddin , Kâmûsu'l A'lâm , C. III ,
İst. H.1316
- SEVGİN Nazmi , Anadolu Kaleleri , C. I , Ank.
1959
- _____ , Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Türk Beylikleri , Ank. 1982
- SOYSAL Mustafa , "Onaltıncı Yüzyılda Adana İlinin Mufassal Defterine Göre Sosyâl ve Ekonomik Tarihi Üzerine Bir Araştırma" , Belleten,
C. LII/202 , Ank. 1988
- SÜMER Faruk , "Selçuklular Devrinde Doğu Anadolu Devletleri ,
- _____ , "Bozulus Hakkında" , DTCFD ,
VII/I , Ank. 1949

- ŞEREFHAN , Serefnâme , Çev. M.Emin Bozarslan , İst. 1971
- TURAN Osman , Doğu Anadolu Türk Devletleri Tarihi, İst. 1973
- _____ , Selçuklular Zamanında Türkiye , İst. 1971
- TURAN A. Nezihi , XVI. Asırda Ruha(Urfa) Sancağı , (Basılmamış Doktora Tezi) , Ank. 1993
- TÜRKAY Cevdet , Osmanlı İmparatorluğu'nda Oymak, Aşiret ve Cemâatler , İst. 1979
- UMAR Bilge , Türkiye'nin İlk Çağ Tarihi , İzmir 1982
- ÜNAL M. Ali , XVI. Yüzyılda Harput Sancağı , Ank. 1989
- _____ , "Sinop İskele Mukâtaasına Ait Bir Temessukat Defteri" , DÜEFD , S. 4 , Samsun 1989
- _____ , "Molla Ahmet Peykerici ve Külliyesi Vakıfları" , Türk Dünyası Araştırmaları , İst. 1986

- _____ , "XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Diyar-
bekir Eyâletine Tâbi Sancakların
İdâri Statüleri" , Ziya Gökalp
Dergisi , S.44 , Ank. 1986
- YAŞA Recep , Bitlis'te Türk İskânı , Ank.1992
- YEDİYILDIZ Bahaaddin , Ordu ve Kazası Sosyal Tarihi ,
Ank. 1985
- YİNANÇ M. Halil , " Bitlis " , İA , C. II.
- YÜCEL Talip , Türkiye Coğrafyası , Ank. 1987
- YURT ANSİKLOPEDİSİ , " Bitlis " , C.II

V. B Ö L Ü M

BİTLİS SANCAĞI KANUNNÂMESİ (Tarihsiz TD. 109)

1. Vilâyet-i mezbûrede şimdiye değin alınugelen ekrâd `âdeti ki resmi hane diyü her haneden dörder buçuk akçe alınub ve resmi cüllah diyü her neferden dörder buçuk akçe alınub ve resmi `alef diyü her neferden altışar akçe alınub ve resmi makyân diyü her neferden ikişer akçe alınub Ve resmi îdiye diyü her karyeden ikişer re's koyun alınub ve resmi nevrûziye diyü her haneden yedişer akçe alınur Ve resmi boz diyü her köyden ellişer akçe alınub Ve resmi kefendûz diyü her başmaccıdan yirmi beşer akçe alınub Ve Maş ve Çukur ve Ahkân nahiyelerinde resmi kışlak diyü güz faslında her çift-den altı İstanbul kilesi darı alınub ve resmi rukan diyü her çiftten bin ikiyüz dirhem yağ alınub ve zikrolan nahiyelerde ve Tatvan ve Ahlat resmi kâş(?) diyü güz faslında her çiftten kırk sekizer akçe alınub ve bu mehâyiflerden gayri terekele-rinden dahi onda üçü alınub yedisi reayaya verilüb te'addî-lerinin nihayeti olmayub hâliya bu mezâlim emr i hümâyun ile ref' olunub vilâyet-i Diyaribekir kanunu vaz' olundu

Keferesinin eküb biçdikleri her ne ise beşde bir kıs-met virüb eğer havass-ı hümâyundur ve eğer sancak beyleri haslarıdır 'ayniyle tereke alınub galle bahâ diyü reayadan bir akçe ve bir habbe taleb olunmayub Ve keferenin evlüsün-den yirmi beşer akçe ispenç alınub ve altı akçe ırgadiye alınub ve mücerred olub kisb-ü kâra kadir olandan yirmibeşer ak-çe ispenç alınub ve ağnâmi ve peteği ve âsiyâbı olandan def-ter mucibince rüsûmu alınub Ekrad (ve) gayrıdan kat'â bir akçe ve bir habbe alınmaya

2. Vilâyet-i mezburdan Hoyt ve کرج ve بونئات ve Umur bey nâhiyeleri ve Kevaş nâhiyesi ziyade sa'b ve sengis-

tân olmakla ziraatleri şey-i kalil olub ekser reayası fakr üzere olmağın cizyeleri her nefere otuz beşer akçe takdir olundu A'la ve ednâ itibârınca te'âdül üzere cem' olunub otuz beşerden ziyade akçe alınmaya Ve zikrolan nâhiyelerden gayri nâhiyelerde elli beşer akçe takdir olunmuşdır anlardan dahi a'lâ ve ednâ i'tibarınca te'âdül üzere cem' oluna ve 'Âdilcevaz nahiyesi dahi serhadde olmağın cizyeleri otuz beş akçe takdir olunmuşdır ziyade alınmaya

3. Vilâyeti mezbûrda olan müslümanlar eküb biçtiklerinde öşr (ve) sâlâri virmek üzere kaydolundu ki sekizde bir olur Ve yerleri dahi ekser gûhistân olub ve oralarda olanlar dahi ancak kefaf ı nefis için cüz'î ziraat eyleyüb ol sebebeden resm-i çift yazılmayub resmi zemîn kaydolundu defter evvelinde kanunnâmei ki (okunmuyor) yazulduğı üzere a'lâ yerden iki dönüme bir akçe resmi zemîn alınub ve ednâ yerden üç dönüme bir akçe resmi zemîn alınub ve ziraat etmeyenlerden .... hûd resmi zemîni resmi bennâkdan eksük olandan on ikişer akçe resmi bennâk alınub ve mücerred olub kisb-ü kâra kadir olandan altı akçe resmi mücerred alınub ve müslümanlara ırgadiye kaydolunmamışdır ırgadiyeleri talep olunmaya Ve nefis-i Bitlisin ve nefis-i Ahlatın ve Âdilcevazın müslümanlarına baş akçe(si) ve ırgadiye kaydolunmamışdır zikrolan rüsum anlardan talep olunmaya

Der beyânı-ı harîr ve akmişe ve çuka ve ketan

4. Ve Halebde harîr ile işlenen akmişe yükünden 'ubûr etdükte yüz elli altışar akçe alınurmuş yine ol üslûb üzere mukarrer kılındı Ve bıçak ve sükker ve sabun ve hınna ve kat'i ve nişatır ve isfidaç ve bakır ve saç ve kırmızı boya ve çivid ve râvend-i çini ve sâyir bunun emsâli meta' 'ubûr itse her yükden yirmi altışar akçe alınurmuş yine mukarrer kılındı Ammâ bekkam ve kızıl toprak 'ubûr itse nesne alınmaz imiş yine alınmaya Ve eminler kendüleri için her yükden ellişer akçe alurlar imiş merfu'dır alınmaya

(2)

M E T İ N

DEFTER-İ MEASSAL-I LİVÂ-İ BİTLİS
KE S-İ BİTLİS

Mahalle-i Parisî

1- Monlâ Kâsım	11- Mirican birader-i 0
2- Hüseyin birader-i 0	12- Hasan Can veled-i 0 (M)
3- Ruhî veled-i 0	13- Derviş (Saraç)
4- Nazar Mücâvir	14- Ahmed veled-i 0
5- `Alican (müezzin)	15- Karaman (Saraç)
6- Hüseyin Enre	16- Maksud veled-i 0
7- Yağmûr veled-i Mehmed	17- Hüseyen birâder-i 0 (M)
8- Seydî birâder-i 0	18- Derviş Koca (Pîr-i fâni)
9- `Abdürrahîm	19- Hüseyin veled-i 0
10- Velican Ağacan	

Nefer..... : 19
Hâne..... : 16
Mücerred.... : 2
Pîr-i fâni.. : 1

Mahalle-i Ayn-ı Berit

1- `Abid Pîr	8- Gaffar veled-i 0 (M)
2- Murâd veled-i 0	9- Hâlik Seydî
3- Ağca `Ali	10- Mecdeddîn
4- Şahveli veled-i 0 (M)	11- Dâvud veled-i 0
5- Polâd birâder-i 0 (M)	12- Bekir birâder-i 0
6- `Abdülhay	13- Mehmed Can (İmâm)
7- Mehmed `Abdülkerîm	

Nefer..... : 13
Hâne..... : 10
Mücerred.... : 3

Mahalle-i İdrisli Şanlı

1- Fîr `Ali Garîb	4- Kara birâder-i 0 (M)
2- Nûri veled-i 0	5- Seydî Mehmed
3- Hasan birâder-i 0 (M)	6- Seydî Hâcî Seyit

- 7- Yâr Ahmed birâder-i O
 8- Monlâ Kâsım
 9- Hüseyin veled-i O (M)
 10- Haydar
 11- Mahmûd veled-i O
 12- Ahmed
 13- Satılmış veled-i O (M)
 14- Hasan Hüseyin
 15- Mehmed birâder-i O (M)
 16- `Ali birâder-i O (M)
 17- Dervîş Mahmûd
 18- Hasan birâder-i O
 19- Veli (Hayyât)
 20- Hoca Hasan
 21- Ahmed O
 22- Şaho Mehmed veled-i O
 23- Kâhî Dilven(?) (kethüdâ)
 24- İbrâhîm veled-i O
 25- Burullah `Ali baba
 26- Mehmed veled-i O
 27- Şükrullah birâder-i O
 28- `Ali veled-i O
 29- Halîl birâder-i O (M)
 30- Nûr Ahmed
 31- `Alican Bralı (Pîr-i fânî)
 32- Şân veled-i Mîzancı (M)
 33- Maksûd `Ömer
 34- Şeyh Ahmed (Helvacı)
 35- `Ali veled-i O
 36- Kâsım birâder-i O
 37- Yûsuf `Ali Bey
 38- Kalender (Sabunî)
 39- Maksûd veled-i O
 40- Haydar (Kasab)
 41- Hüseyin veled-i O (M)
 42- `Ali birâder-i O (M)
 43- Sofu (Kasab)
 44- Sârû veled-i O (M)
 45- Gökçe birâder-i O
 46- Mevlânâ Ahmed
 47- Pîrî veled-i O (M)
 48- Hâcî Hasan
 49- `Ali veled-i O (M)

(3)

- 50- Pîr Ahmed Karakoç
 51- Gerad (Bakkal)
 52- Hasan veled-i O (M)
 53- Mehmed birâder-i O (M)
 54- Şeyh veled-i (kasab)
 55- `Abdülkerîm (Kazzaz)
 56- `Abdülkerîm birâder-i O
 57- Monlâ Ahmed
 58- Pîr Hüseyin veled-i O
 59- Hâcî
 60- Mahmûd birâder-i O
 61- Şeyh Emîr
 62- Haydar `İsâ(?)
 63- `İsâ veled-i O
 64- Seydî Mehmed
 65- Han Ahmed (Hayyât)
 66- `İneyet (Harîrî)
 67- Hôca Mehmed
 68- Ağca Mûcâvir
 69- Nazar
 70- Dâvud veled-i O
 71- Sinan birâder-i O (M)
 72- Mahmûd (Helvacı)
 73- Dervîş birâder-i O
 74- `Ali Piyade
 75- Yûsuf veled-i O (M)
 76- Halife İmâm
 77- Monlâ Han Hüseyin (Hatîb)
 78- Monlâ Sûdî (İmâm ve Hatîb)
 79- Şeyh Ahmed Han
 80- Şeyh Haydar
 81- İmâm Halife Şah Hüseyin

- 82- Haydar veled-i O
 83- Kâsım birâder-i O
 84- Dîvâne Mehmed (Fîr-i fâni)
 85- Hâcî İmâm
 86- Mehmed (Kılıççı)
 87- Niyan (Mezatçı)
 88- Şah Nazar
 89- Kubad veled-i O
 90- İslâm (Kalıpçı)
 91- Kalender Mücâvir (M)
 92- Seydî birâder-i O (M)
 93- Muhassıl (Fîr-i fâni)
 94- Şeyh veled-i O
 95- Hüseyin birâder-i O
 96- Şahkulu (okunamadı)
 97- Süvâr birâder-i O (M)
 98- Nâsır Karabağ
 99- Mehmed O
 100- Yûsuf birâder-i O
 101- Mevlânâ Fîr Ahmed
 102- Hasan Mahmûd
 103- Kara Hasan
 104- Şah Mansûr veled-i O
 105- Hüseyin Kâsım

Kefer.....	: 105
Hâne.....	: 79
Mücerred.....	: 21
Fîr-i fâni....	: 3
Hatîb.....	: 2

Mahalle-i Mardini

1- Abdürrâhim Ahmed (Kethüdâ)	19- Hasan (Helvâcı)
2- Yakûb Günan (?)	20- Devledcan İmâm (M)
3- Hasan Ahmed	21- Kul Hasan (M)
4- Murâd Hâcî	22- Kul `Ali
5- Mezîd	23- Kul Hüseyin (M)
6- Ahmed veled-i O (M)	24- `Ali Hamza
7- `Ali birâder-i O (M)	25- `Abdî (Hamamcı)
8- Hasan Sultan	26- Mehmed Pişaver
9- Bayram birâder-i O (M)	27- Yûsuf Hayrânî (?)
10- Manso(?) birâder-i O (M)	28- Ahmed Gâzî (M)
11- Seydî `Abdî	29- Seydû birâder-i O (M)
12- Zeyneddîn birâder-i O (M)	30- Mîrîcan Yûsuf
13- Resûl Garîb	31- Hôca Şems
14- Yâr Ahmed Mücâvir	32- Polâd birâder-i O
15- Şeyhî veled-i O	33- Murâd birâder-i O
16- `Abdülkerîm Yûsuf (M)	34- Kulu Sultan
17- Şems Cem	35- `Abdurrahmân Fîrî
18- Can Ahmed veled-i O (M)	36- Monlâ Hayrâtî

37- Kâsım veled-i 0	42- İsmâ'îl veled-i 0 (M)
38- Şâkir (Bakkal)	43- Pîrî (Tabbah)
39- Mahmûd birâder-i 0	44- Mansûr veled-i 0
40- Nûr Ahmed veled-i 0 (M)	45- Yâ'kûb birâder-i 0
41- Mehmed Hayrât	

Nefer..... : 45

Hâne..... : 33

Mücerred..... : 12

(4)

Mahalle-i Hosder

1- Yâr Ahmed Kethüdâ	15- Mehmed Mi'mâr
2- Hôca Kâsım	16- `Ali `Âsûr
3- `Osman birâder-i 0	17- `Abdî veled-i 0
4- Mehmed Han birâder-i 0	18- Hüdâvirdi
5- Seydî Ahmed birâder-i 0 (M)	19- Sultan veled-i 0
6- `Ali Hasan (M)	20- Hasan birâder-i 0 (M)
7- Hüseyin Derviş	21- Gardîn (?)
8- Toluk veled-i 0 (M)	22- `Ali
9- `Ali Mehmed	23- Hasan veled-i 0
10- Ahmed veled-i 0 (M)	24- Hüsrev (Dellâk)
11- Hasan birâder-i 0	25- `Abdullah veled-i 0
12- İsmâ'îl birâder-i 0	26- Mihya (?) Saka
13- Hasan Marancı	27- Gamreş Miço (?)
14- Hasan 0	

Nefer..... : 27

Hâne..... : 22

Mücerred..... : 5

Mahalle-i Hâcî Yâr Ahmed

1- Lütfullâh Kethüdâ	5- Murâd birâder-i 0
2- Hâcî birâder-i 0	6- İbrâhîm Halîl
3- Hâcî Yâr Ahmed	7- Hasan Han
4- Mehmed veled-i 0	8- Hüseyin veled-i 0 (M)

- 9- `Ali birâder-i 0
 10- Korkmaz
 11- `Ali veled-i 0 (M)
 12- Nazar
 13- `Abdullah veled-i 0
 14- Hüseyin
 15- Şârit (?) veled-i 0
 16- Hasan birâder-i 0 (M)
 17- Karaca

Nefer..... : 25
 Hâne..... : 18
 Mücerred..... : 7

Mahalle-i Kârgelûh

- 1- Halîl Kethüdâ
 2- Kâsım veled-i 0
 3- Seydî Ahmed
 4- Şahverdi Hoşaldım(?)
 5- Yâr Ahmed Hüsrem(?)
 6- Mehmed birâder
 7- Ahmed veled-i 0
 8- Kâsım birâder-i 0 (M)
 9- Hüseyin birâder-i 0 (M)
 10- Mehmed veled-i Ahmed
 11- Şârit Garîb
 12- Ahmed Mehveres
 13- Mahmûd Nârûn(?)
 14- Mehmed veled-i 0

Nefer..... : 14
 Hâne..... : 12
 Mücerred..... : 2

Mahalle-i Nağılyan(Bağılyan)

- 1- Monlâ (?) İmâm
 2- Behlül veled-i 0 (M)
 3- Pîr Ahmed birâder-i 0 (M)
 4- Ahmed Garîb
 5- Saffet(?) Dürri(?)
 6- Mahmûd veled-i 0 (M)
 7- Mehmed birâder-i 0 (M)
 8- Ni'met
 9- `Ali `Asûr
 10- Şahkulu Hasan
 11- Şâkir babalı(?)
 12- Hüdavirdi veled-i 0
 13- Han Ahmed
 14- Ahmed

Nefer..... : 14
 Hâne..... : 10
 Mücerred..... : 4

(5)

Mahalle-i Ribât

1- Hoca İmâdullah(Kethüdâ-i Şehid)	36- (Hamrkeş)
2- Hüseyin birâder-i 0	37- Pîrî
3- Şâkir birâder-i 0	38- Mehmed birâder-i 0
4- Mehmed Han veled-i 0 (M)	39- Derviş Hüseyin
5- Hoca Pîr Han	40- Hasan birâder-i 0
6- Hüseyin veled-i 0 (M)	41- Mehmed Süleyman
7- Bayram birâder-i 0 (M)	42- Seydî veled-i 0
8- Mahmûd birâder-i 0	43- Şeyh Ahmed Han
9- Hasan Mahmûd (M)	44- Şahkulu veled-i 0
10- Üstâd Seydî	45- Ali birâder-i 0
11- Maksûd veled-i 0	46- Monlâ Mehmed İmâm
12- Hayrullâh birâder-i 0	47- Cum'a
13- Mahmud Şâkirdan	48- Mehmed veled-i 0
14- Ahmed Kalaycı(?)	49- Seydû birâder-i 0 (M)
15- Abdurrahmân Kalaycı	50- Kâsım İzamcı(?)
16- Pîrî birâder-i 0	51- Seydû birâder-i 0
17- Hâcî birâder-i 0	52- Hâcî Halîl (Pîr-i fânî)
18- Alihan Mehmed	53- İbrâhîm veled-i 0
19- Dolunhan(?) birâder-i 0 (M)	54- Mehmed birâder-i 0 (M)
20- Seydî Hasan (M)	55- Mevlânâ Mehmed
21- Hüseyin birâder-i 0	56- İbrâhîm veled-i 0
22- Ali birâder-i 0 (M)	57- Pîr Hasan
23- Hamza(?) Hâcî	58- Derviş veled-i 0
24- Ahmed birâder-i 0	59- Hoca Mustafa
25- İsâ birâder-i 0	60- Behlül veled-i 0 (M)
26- Mollâ Bey	61- Mahmûd birâder-i 0
27- Nazar Haberci	62- Şah Ali 0
28- Sultan Hasan	63- Derviş Mehmed
29- Mehmed birâder-i 0	64- Allahvirdi birâder-i 0
30- Derviş İlyâs	65- Abdullah Dîvâne
31- Ali Atacı	66- Mevlânâ Bayezîd Sabunî
32- Daşmut(?) Kalaycı	67- Mehmed Bakkal
33- Mahmûd Köse	68- Haso Şemsiler
34- Şah Hasan (Pîr-i fânî)	69- Dermân veled-i 0
35- Haydar veled-i 0	

Nefer..... : 69
 Hâne..... : 56
 Mücerred..... : 11
 Pîr-i fânî..... : 2

Mahalle-i Öncü(Uncu)

1- Mevlânâ Haydar (Îmâm)	18- `Ali birâder-i O (M)
2- Dâvut veled-i O	19- Mahmûd birâder-i O
3- Hızır birâder-i O	20- Şahkulu Yâr Ahmed
4- Şah Hüseyin Koma(?) (Pîr-i fânî)	21- İbrâhîm birâder-i O
5- `Ali veled-i O	22- Seydû birâder-i O
6- Düryân(?) baba	23- Sarû birâder-i O (M)
7- Şeyhbaba veled-i O	24- İbrâhîm
8- Süleyman birâder	25- Halil veled-i O
9- Seydû veled-i O	26- Hüseyin birâder-i O
10- Sarû birâder-i O (M)	27- Mehmed birâder-i O
11- `Ömer Hamreş(?)	28- Hıdır Mevlâhur(?)
12- Hasan veled-i O (M)	29- Hasan veled-i O
13- Diyâdîn birâder-i O (M)	30- Ahmed Meyyâl
14- Bayram birâder-i O (M)	31- Kalender veled-i O
15- `Ali (Hamreş)	32- Mehmed Derviş
16- Cemâl Uncu	33- Mehmed Gazî(?)
17- Kalender Hâcî	34- Mecnûn

Nefer..... : 34
 Hâne..... : 27
 Mücerred..... : 7
 Pîr-i fânî..... : 1

(6)

Mahalle-i Devşin-gîr

1- Şah Kubâd	7- İlsek(?) birâder-i O
2- Yûsuf birâder-i O	8- Kemâl birâder-i O
3- Nûri Garîb	9- Derman Baş
4- Yûsuf Garîb	10- Toma veled-i O
5- Toma Evanis	11- Haydar Marsom(?)
6- Toma Mihyâr(?)	12- Birâder-i O

- 13- Kemankeş Nûr
 14- Mekadim veled-i 0
 15- Keşiş Miryân
 16- Keşiş veled-i 0
 17- (~~veled~~)
 18- Hâyru'llah birâder-i 0
 19- Mardoğ Kerîm
 20- Nazar birâder-i 0
 21- Aslihan veled-i 0
 22- Ya'kûb Pîr
 23- Murâd beşe birâder-i 0
 24- İskender Garîb
 25- Halazkeş(?) Gevrek
 26- Devâ Muhsîn veled-i 0
 27- İşator Sürmen(?)
 28- Serkis Taynos(?)(der Ahlâti)
 29- Garîb Ya'kûb
 30- Garîb Han veled-i 0
 31- Evanis Eşref
 32- Hâfız veled-i 0
 33- Fîrî Monlâ
 34- Navassum(?) Ahmed
 35- Devâbey(?) Mirsâd(?)
 36- Serkis `İzâr(?)
 37- Garîbcan veled-i 0
 38- `İzâr(?) birâder-i 0
 39- Komaç(?) birâder-i 0
 40- İşator Serkis
 41- Devâbey(?) Ya'kûb
 42- `Uyûb(?) Ağahan
 43- Ahmed veled-i 0
 44- Murâd birâder-i 0
 45- Evanis birâder-i 0
 46- Saffed birâder-i 0
 47- `İraz Meksis(?)
 48- Suâd(?) veled-i 0
 49- Şah Kiyâd birâder-i 0
 50- Fîrî birâder-i 0
 51- Sâid beşe Gürcü
 52- Devvâlı han(?)(Hayyat)
 53- Emir `İsâ veled-i 0
 54- Evanis Hemanes(?)
 55- Serkis Ya'kûb

Nefer..... : 55

Mahalle-i Canibey-gîr

- 1- Ünâl(?) Garîb
 2- Behlül Âdil
 3- Emirhan birâder-i 0
 4- Kivâri veled-i 0
 5- Kemaleddîn Serkis
 6- Emir veled-i 0
 7- `Alaeddîn(?) Kerîm
 8- Mahdûm(?) Murâd
 9- Hâcîbey Balbal(?)
 10- Garîbcan veled-i 0
 11- Kul birâder-i 0
 12- Nûri Can Balbal(?)
 13- Kel Mirican
 14- Garîb veled-i 0
 15- Birâder-i 0
 16- `Adil Civâri Geldi(?)
 17- Manos(?) Mirân(?)
 18- Ya'kûb beşe birâder-i 0
 19- Melik beşe Kiyâd
 20- Ganin(?) Nûr
 21- Evanis veled-i 0
 22- Keşiş Berdem(?)
 23- Karabek(?) veled-i 0
 24- Pîr-gân Ahlac(?)

25- Tahsîn birâder-i 0 26- Keşiş Temir

Nefer..... : 26

Mahalle-i Taş-gîr tâbi'-i Bitlîs

1- Firkat(?) Kirabid	8- Ya'kûb beşe Hamîgar(?)
2- Ya'kûb birâder-i 0	9- Yûsuf Kıyâd(?)
3- Şah Kıyâd Şemsi	10- Pîrî veled-i 0
4- Saffed birâder-i 0	11- Pîrî birâder-i 0
5- Şevkad birâder-i 0	12- Emsal birâder-i 0
6- Hayrullâh veled-i 0	13- Şeyh birâder-i 0
7- Serkis Kubâd	14- Maksûd Evanis

(7)

15- Evanis İğator	38- Pîrî birâder-i 0
16- Pîrî birâder-i 0	39- Yakos(?) Ayator(?)
17- Merdan Ak Mülhîm(?)	40- Toma Bey
18- Garîbcan veled-i 0	41- Serkis veled-i 0
19- Pîrî Besûde-i	42- Emirbey birâder-i 0
20- Hâbil Miryad(?)	43- Gorkis(?) birâder-i 0
21- Murâd Mâhuz(?)	44- Keşiş Sâru
22- Sâmi veled-i 0	45- Ganel(?) veled-i 0
23- İskender sirâder-i 0	46- Evanis birâder-o
24- Pîrî birâder-i 0	47- Kirabid birâder-i 0
25- Berhurlular Vâli(?)	48- Serhoş(?) Mekadim
26- Mîrsak(?) Ağahan	49- Üveys veled-i 0
27- Toma birâder-i 0	50- Kömi(?) Kirabid
28- İskender Bilek	51- Serhoş(?) Garîb(Der Ahlat)
29- Serkis veled-i 0	52- Ya'kûb veled-i 0
30- Değirmenci Pîrî	53- Ganuş İsmail
31- Yakos(?) Unis(?)	54- Pîrî veled-i 0
32- Garîbcan veled-i 0	55- Hadadad(?) veled-i 0
33- Mülhim Polas(?)	56- Mordînkeş(?) Kerimüddin(?)
34- Pîrî veled-i 0	57- Gurbet Nazar
35- Selâmet birâder-i 0	58- Pîrî veled-i 0
36- Yûsuf Garîb	59- Nûrî veled-i 0
37- Şevkât(?) veled-i 0	60- Keşiş Evanis

- 61- Ya'kûb (Çerçi)
62- Garîbcan Mirbey
63- Mirican Hâfız
64- Hakik(?) Halife
65- Hayrullâh veled-i 0
66- Mirican birâder-i0
67- Pîrî Emhâri
68- Hasek(?) Narub
69- Pîrî Hayr
70- Derman Budak(?)
71- Keşîş birâder-i 0
72- Yonah Tarkud(?)
73- Keşîş Ya'kûb
74- Derman Muhsâr(?)
75- Ya'kûb beşe Suâd
76- Sadaka veled-i 0
77- Selman birâder-i 0
78- Sâid beşe Sûad
79- Mirân veled-i 0
80- Serkis Dâvud
81- Pîrî İساتور
82- Billurkeşîş(?) veled-i 0
83- Norsis birâder-i 0
84- Emirhan birâder-i 0
85- Kömi(?) birâder-i 0
86- Odos(?) İساتور
87- Merderis(?) Fakir
88- Sahik Mahir
89- İsatet(?) veled-i 0
90- Ahi Varbey
91- Markan(?) birâder-i 0
92- Âmid Hadadad(?)
93- Pîrî Evanis
94- Ya'kûb veled-i 0
95- Hayreddîn birâder-i 0
96- Ya'kûb Komanbir
97- Merdan şevkat veled-i 0
98- Hoca Can
99- Evanis Ya'kûb
100- Garibcan birâder-i 0
101- Ağahan birâder-i 0
102- Halife Han Kutmer(?)
103- Halife veled-i 0
104- Garibcan Pîrî
105- Emir birâder-i 0
106- Pir Seyyid Saffed
107- Ağahan veled-i 0
108- Keşîş (Bardakçı)
109- Karagöz Hodayık
110- Berhurdar Hadadad
111- Mirihan veled-i 0
112- Pîrî birâder-i 0
113- Hayrullah birâder-i 0
114- Demir(?) Hasan Bes(?)
115- Hasis Toma
116- Odos veled-i 0
117- Murâd Hâfid(?)
118- Kelebek Gardîn
119- Pîrî Mülk
120- Murâd veled-i 0
121- Maksûd Ya'kûb
122- Ağahan Kâdı
123- Merdos birâder-i 0
124- Gonuş birâder-i 0
125- Garîbcan veled-i Selman(?)
126- İساتور Halife
127- Pîrî veled-i 0
128- Garîbcan Pîrî
129- Hayrullah Gevan
130- Mülhîm Garîb
131- İrsâd(?) birâder-i 0
132- Berhurdâr Teşmik
133- Mîrî Hoca
134- Sarhoş Kâbir
135- Udaş(?) veled-i 0
136- Hoca İساتور
137- Hayrullah veled-i 0
138- Herkâh Bayat

- 139- Pîrî veled-i 0
 140- Evanis birâder-i 0
 141- Hayrullah birâder-i 0
 142- `Ünvân beşe

- 143- Murâd beşe
 144- Şeyh Murâd veled-i 0
 145- Ya'kûb birâder-i 0
 146- Tâtân(?) Tarkad

(8)

- 147- Kûfi(?) birâder-i 0
 148- Norsis Arhik(?)
 149- Norsis veled-i 0
 150- Pîrî `Ünvân
 151- Berhurdâr Üveys
 152- Hayrullah veled-i 0
 153- Şeyh Nazar veled-i 0
 154- Şeyh Yaran birâder-i 0
 155- Cumapay(?) birâder-i 0
 156- Vefâdar birâder-i 0
 157- Vartik Hayreddîn
 158- Murâd veled-i 0
 159- Pîrî birâder-i 0
 160- Dersik birâder-i 0
 161- Toma Han Galin(?)
 162- İşator veled-i 0
 163- Garîbcan Hayreddîn
 164- Gurbet Murâdgir
 165- Hertiyaz Kotan(?)
 166- Mervî `Hayreddîn
 167- Han Südî birâder-i 0
 168- Kiyâd birâder-i 0

- 169- Garîbcan birâder-i 0
 170- Garîb beşe Bargâr(?)
 171- Sabil(?) birâder-i 0
 172- Gıyâbet Berhurdar
 173- Mervî birâder-i Malagir(?)
 174- Emirhan veled-i 0
 175- Mülhîm (Berber)
 176- `Arbeşe(?) İbsil(?)
 177- Yarab(?)
 178- Gök veled-i 0
 179- Ya'kûb birâder-i 0
 180- Marek(?) Evanis
 181- Garîb Ya'kûb
 182- Hayreddîn Hayreddîn
 183- Nazar birâder-i 0
 184- Tursun (J)
 185- `Ali veled-i 0
 186- Ya'kûb Kivârî
 187- Pîrî bey Mekik(?)

Nefer..... : 187

Mahalle-i Mardîn-gîr

- 1- Mihyak(?) Herebend(?)
 2- Berhurdâr veled-i 0
 3- Bolayır birâder-i 0
 4- İbrâhim Değirmenci
 5- Mîrîcan Rüstem

- 6- Murâd Evanis
 7- İşator Serf(?)
 8- Ağa Han Garîb
 9- Gorgil(?) birâder-i 0
 10- Garîb Han `Azîz

- 11- `Arbeşe Ma'rûb
 12- Toma Mülhîm
 13- Sehban(?) veled-i 0
 14- Evanis Saguri(?)
 15- Hayran veled-i 0
 16- Keşiş Murâd
 17- Meridros(?) Mihyâr
 18- Hayreddîn veled-i 0
 19- Kirabid birâder-i 0
 20- Mu Şeyh `Adîl
 21- Garîbcan birâder-i 0
 22- İştator Dâvud
 23- Feder veled-i 0
 24- Polâd birâder-i 0
 25- Mîrîcan veled-i 0
 26- `Abdî Hâfız
 27- Sevik Garîb
 28- Haçek Hârût(?)
 29- Hayreddîn Maros
 30- Hasan Kirabid
 31- `İsâ birâder-i 0
 32- Serkis veled-i 0
 33- Dermân Bedrî
 34- İskender birâder-i 0
 35- Kemer Bey Gündilan(?)
 36- Toman birâder-i 0
 37- Melik (Çerçi)
 38- Hâfız `Abdü
 39- Direk(?) Mîrîcan
 40- Ağabat veled-i 0
 41- Norsis Helvacı
 42- Pîrî Han Halife
 43- Mirân birâder-i 0
 44- Evvel birâder-i 0
 45- Emirhan birâder-i 0
 46- Ağahan Garîbcan
 47- Tomahan Şeyhocan
 48- Mirhan Gardîn
 49- Hasek(?) veled-i 0
 50- Sahik Garîb
 51- Musa Keşol(?)
 52- Şevkat birâder-i 0
 53- Hâfız Doma(?)
 54- İskender veled-i 0
 55- `Arbeşe birâder-i 0
 56- Keşiş birâder-i 0
 57- (سرف) Keşiş
 58- Evşe(?) Karahas(?)
 59- Dirdî(?) (درد)
 60- Garîbcan veled-i 0
 61- Nûri birâder-i 0
 62- Mervî birâder-i Mervî
 63- Şevkat veled-i 0
 64- Köse Karaves(?)
 65- Serkis veled-i 0
 66- Serdoş Evanis
 67- Garîb Can veled-i 0
 68- Hürmed Beşe birâder-i 0
 69- Selman (سپرد)
 70- Dermân (مرالدین)
 71- Emir `Azîz veled-i 0
 72- Dermân veled-i 0
 73- Somsin birâder-i 0
 74- Vorbey birâder-i 0
 75- Murâd (مولد)
 76- Pîr Bey Murâd Beşe
 77- Nûri veled-i 0

(9)

- 78- Berhurdâr veled-i 0
 79- Mihyâk(?) Hidmedgâr

- 80- Dolkobey(?) Garîb
 81- Kirabid Bedhîm

- 82- Kirabid veled-i 0
 83- Hayran Lâlâ
 84- Motis Kerim
 85- Hâbik Arbe

- 86- Emirhan Süleyman(?)
 87- Dado(?) Garîb
 88- Şevkat Sinan

Neferen..... : 88

Mahalle-i Şam-gîr

1- Berhurdâr Miramik(?)	30- Manoş(?) veled-i 0
2- Fîrî birâder-i 0	31- Şimşek birâder-i 0
3- Fîr bey veled-i 0	32- Hayro Serkis
4- İvaz(?) Sırmalım(?)	33- Unis(?) Çelik
5- Toma Ağacan	34- Demürçi birâder
6- Zafer(?) Ağacan	35- Behlül veled-i 0
7- Zafer(?) Murâd beşe	36- Yûsuf veled-i 0
8- Karaoğlan Yûsuf	37- Gök Emir'âzîz
9- Kerim beşe Ya'kûb	38- Mihiyak(?) birâder-i 0
10- Hovilik(?) Çelik(?)	39- Derûz(?) Hayrânî
11- Birge veled-i 0	40- Şah Miyâd veled-i 0
12- birâder-i 0	41- Varbey(?) birâder-i 0
13- Zafer Melûl	42- Evanis birâder-i 0
14- Bezirgân(?) Karabaş	43- Gorgik(.) Behlül
15- Ünvan Karagöz	44- Garîb Can veled-i 0
16- Mihiyâk(?) birâder-i 0	45- Babacan birâder-i 0
17- Arbeşe Karagöz	46- Şobik birâder-i 0
18- Fîrî Çavlı	47- Dermân Ya'kûb beşe
19- Hotik Ünvan	48- Murâd Sadodar(?)
20- Sadaka veled-i 0	49- birâder-i 0 (Çerçi)
21- Merderis(?) Garîb	50- Merderis(?) Emir beşe
22- Toma birâder-i 0	51- Birge Garîb
23- Tarkan Mervî'	52- Şimşek Mervî'
24- Şimşek(?) veled-i 0	53- Ağacan Değirmenci
25- Birge Garîb	54- Mesâret(?) veled-i 0
26- Dermân Kehsim(?)	55- İşator Hayranî
27- İrkan(?) veled-i 0	56- Marsık Gorgi
28- Mısırsah Cîrad(?)	57- Katil(?) birâder-i 0
29- Serkis birâder-i 0	58- Dibâk(?) birâder

59- İbrâhim Muhtâr	65- Bilge Bidlîsî
60- Keşiş Mavid(?)	66- Serkis Miyâd(?)
61- Sultân Hoca	67- Odis birâder-i 0
62- Yûsuf Balı(?)	68- Lâhik(?) birâder-i 0
63- Ya'kûb Çelik	69- Keşiş beyi
64- Varbey birâder-i 0	70- birâder-i 0

Nefer..... : 70

Mahalle-i Ribât-gîr

1- Tekfos `Arbege	15- Şehik(?) Hirepend(?)
2- Kirabid veled-i 0	16- Hirepend(?) veled-i 0
3- `Azîz birâder-i 0	17- Şefkat Halife
4- Kirabid Mülhîm	18- Musa(?) İbrânî
5- Sirkad(?) birâder-i 0	19- Fîrî Muhyiddîn(?)
6- Lâhud(?) Hayyar(?)	20- Esat Şah birâder-i 0
7- Haçik `Ünvân	21- İntiyar birâder-i 0
8- Çelik (Harbende)	22- Sadaka Örfiyyet(?)
9- Hâfız veled-i 0	23- Hoca Han
10- Mesâret birâder-i 0	24- Fîrî Şah Kıyâd
11- Korsis `Ahdi 0	25- Nûrî birâder-i 0
12- Varbey Vaçik(?)	26- Emirhan birâder-i 0
13- Mesaret veled-i 0	27- Keremeddîn Gârhin(?)
14- Şefkat birâder-i 0	28- Şemsi veled-i 0

(10)

29- Hardek(?) Sebil	39- Şevkat Haçik
30- Kerderis birâder-i 0	40- Şevkat Giryan
31- Şevkat Kirabid	41- Emirhan birâder-i 0
32- `Ünvân veled-i 0	42- Emirhan Gerhir
33- Tanaz(?) Keremeddîn	43- Manogir Gergir
34- Fîrî veled-i 0	44- Garîbcan birâder-i 0
35- Ahican birâder-i 0	45- Serkis birâder-i 0
36- Evanis Bes(?)	46- Nureddîn Mihyak
37- Vardı veled-i 0	47- Şevkat(?) Garîb
38- İdris Çardak	48- Mülhîm Yağmur

- 49- Kıyad beşe veled-i 0
 50- Gerid(?) birâder-i 0
 51- Makdim birâder-i 0
 52- Keşiş Evanis
 53- Mirdiros(?) birâder-i 0
 54- Kerim Hahor(?)
 55- Gagos Musa(?)
 56- Ya'kûb Melik
 57- Mihyâk veled-i 0
 58- Nureddîn Melik
 59- Hoca mir veled-i 0
 60- Fîrî Semân
 61- Hâcî Tevgir Zındal(?)
 62- Emir `Azîz birâder-i 0
 63- Derman birâder-i 0
 64- Serkis Bahaddîn
 65- Emirhan birâder-i 0
 66- Mûlhîm Bernuh(?)
 67- Murâd Meksi(?)
 68- Berhurdar İşator
 69- Mihyak(?) Kenani
 70- Kanbos(?) veled-i 0
 71- Nûrî birâder-i 0
 72- Hobik(?) Hocis(?)
 73- Kânîk birâder-i 0
 74- Keşiş birâder-i Adem
 75- Mûlhim Cemâl
 76- Ağacan Toman
 77- Mîrîcan veled-i 0
 78- Vardik birâder-i 0
 79- Garibcan Kalovas(?)
 80- Makdim Keşiş
 81- Keşiş Panos
 82- Evanis veled-i 0
 83- Varteris Moşik(?)
 84- İşator birâder-i 0
 85- Melikbeşe Keşiş
 86- Haydar Keşiş
 87- Hayran Esir(?)
 88- Emirhan Kelbek(?)
 89- Melik birâder-i 0
 90- Sûvâr Erçebi(?)
 91- Hayri `Azîz
 92- Safer Evanis
 93- Nûrî birâder-i 0
 94- Hihribey birâder-i 0
 95- Derman Dâvud
 96- Mâhur veled-i 0
 97- Emir `Azîz Viraho(?)
 98- Garibhan veled-i 0
 99- Muhtâr Bevvan(?)
 100- Yarup Varet(?) veled-i 0
 101- Varbey Holibik(?)
 102- Emir veled-i 0
 103- İskender Hirâr
 104- Endol(?) Yâdigâr
 105- Murâd birâder-i 0
 106- Ağacan Babacan
 107- Aşık Asê
 108- Murâd Saru
 109- Mâni beşe Sarû
 110- Nûrî Sarû
 111- Azâd Garîb
 112- Minabes(?) Garîb
 113- Hâcî bey
 114- Nûrî Mîrîcan
 115- Ya'kûb Monla
 116- Nureddîn Monla
 117- Köşim(?) Arbeşe
 118- Köse birâder-i 0
 119- Keşiş Gevrek
 120- Haçik beşe `Ünvân
 121- Bayrak(?) birâder-i 0
 122- Hoca Ya'kûb(?)
 123- Kirman `Ünvân beşe
 124- Kûfi veled-i 0

- 125- Hoşhiyor(?) Ahvali
 126- Kirman Murâd beşe
 127- Onvik veled-i 0

- 128- Kirabid birâder-i 0
 129- Hoyran birâder-i 0

Nefer..... : 129

(11)

Mahalle-i Cacac-gîr

1- Bodos `Ator	22- Keşiş Kirmo
2- Mîrân veled-i 0	23- `Îsa Evanis
3- Haçan Mahşik	24- Evanis Mihiyak
4- Pîrî birâder-i 0	25- Şankiyad(?) veled-i 0
5- Sihmak(?) Doynar(?)	26- Bes(?) birâder-i 0
6- Doltasar(?) birâder-i 0	27- Mihiyak birâder-i 0
7- İşator Pervane	28- Taniz beşe Radik
8- Fîrî veled-i 0	29- Miran veled-i 0
9- Doltasar(?) Ganuş(?)	30- Ya'kûb İslan(?)
10- Ganuş(?) veled-i 0	31- Bedros Ahır
11- Pîrî birâder-i 0	32- Yûsuf Murâd
12- Direk Yunus	33- İşator Hüseyin
13- Hayrullah Eğdi	34- Mahrik Mansur
14- Evanis Mihiyâr	35- Arbeşe birâder-i 0
15- Halik veled-i 0	36- İmâm Kerimüddîn
16- Şaço Mihiyâr	37- Ya'kûb veled-i 0
17- Emirân veled-i 0	38- Darbik(?) birâder-i 0
18- Ya'kûb Kamoş	39- Garîb beşe Merhendî
19- İşator Ahı	40- Ganuş birâder-i 0
20- Kerderis Ahı	41- Keyrek(?) Dirahur
21- Memanoş birâder-i 0	42- Marsum Vali

Neferen..... : 42

Mahalle-i Yahşîbey-gîr

1- Merhoş(?) Ködem(?)	3- Murâd birâder-i 0
2- Monlah birâder-i 0	4- Murâd beşe Evanis

- 5- Evanis veled-i 0
6- Ya'kûb Mekes(?)
7- Bedros veled-i 0
8- Evânis birâder-i 0
9- Merderis birâder-i 0
10- Pîrî birâder-i 0
11- Askaha(?) beşe Kel(?)
12- Evanis Vali
13- Yanoş Askaha(?) beşe
14- Varbey Vali
15- Hayran Deper(?)
16- Murâd Kıyal(?)
17- Kûfi(?) Vâli
18- Mardin Mâbeyn
19- Hamük Evanis
20- Emin Harmiye
21- Toma Manos
22- Ya'kûb veled-i 0
23- Ganuş Garîb
24- Kûrî Norsis
25- Garibcan Kirman
26- Mîderris Arsî
27- (*w*) birâder-i 0
28- Hacık Mihâl
29- Mervî Ya'kûb
30- Odos veled-i 0
31- Kel Emir birâder-i 0
32- Serkis Murâd
33- Varbey Evanis
34- Evanis veled-i 0
35- Gardîn Hâfız
36- Toma veled-i 0
37- Bayrub Varbey
38- Tomahan veled-i 0
39- Yahşibey Berhurdâr
40- Pîrî veled-i 0
41- Tomabes(?) birâder-i 0
42- Pîrî birâder-i Tomahan
43- Merçik(?) birâder-i 0
44- Odos birâder-i 0
45- Dermân Şirin
46- Hâfız veled-i 0
47- Murâd Kirman
48- Murâd Hüdadar(?)
49- Yaruyan veled-i 0
50- Evanis Toma
51- Kardos veled-i 0
52- Toka birâder-i 0
53- Nûrihan Arıcan
54- Mîrsat(?) birâder-i 0
55- Şevkat Garîb
56- Hoşik veled-i 0
57- Hayırbey Março(?)
58- Kemsük(?) Evanis
59- Pîrî veled-i 0
60- Hasur(?) (*e*) *sm*
61- Şarîf Diyek(?)
62- Safer Ahlatî
63- Saruz(?) Varbeşe veled-i 0
64- Hayreddin Sasoli
65- İrâz Uyar(?)
66- Tomabes(?) Diyar
67- Ya'kûb Mûsâ
68- Garîb veled-i 0
69- İraz birâder-i 0
70- Gâib beşe Mahmûr

(12)

- 71- Mahmûr veled-i 0
72- Aslûb Karazan(?)

- 73- Mîrbey Keşiş
74- Ya'kûb Derîk

75- Keşiş birâder-i 0

77- Ağahan Varbey

76- Ünvan beşe Cemil

Neferen..... : 77

Mahalle-i Demürcü Karabet Muhtiyâr

1- (<u>سنانک</u>) Gapik(?)	33- Keşiş birâder-i 0
2- Evanis veled-i 0	34- Mûsa birâder-i 0
3- Manoş Gapik(?)	35- Şevkat Taşro
4- Emirhan veled-i 0	36- Birâder veled-i 0
5- Kolloz(?) Gapik	37- Berdoş(?) Vefâdar
6- Pîrî Toma	38- Keşiş birâder-i 0
7- Tomabes(?) Garîb	39- Pîrî Beymül(?)
8- Evanis birâder-i 0	40- Dermân Meriş(?)
9- Arbeşe Haburi	41- Emirhan veled-i 0
10- Hasek veled-i 0	42- Mervî (<u>مورن</u>) Ya'kûb
11- Tomabes(?) birâder-i 0	43- (<u>سور</u>) veled-i 0
12- Haydar bey birâder-i 0	44- Murâd birâder-i 0
13- Garîb Halife	45- Pervâne İğator
14- (<u>ورو</u>) Garîb	46- Hayrân veled-i 0
15- Garîbhan veled-i 0	47- İğator Ârad
16- Evanis birâder-i 0	48- Garîb Murâd
17- Ağahan (<u>عموز لمدء</u>) 0	49- Ârad Garîb
18- Kağan Halife	50- Evanis Garîb
19- Tarkan veled-i 0	51- Emirhan birâder-i 0
20- Bodos birâder-i 0	52- Nazar birâder-i 0
21- Karamuhtar Halurci(?)	53- Karşo(?) Dermân
22- Ya'kûb veled-i 0	54- Hâfız veled-i 0
23- Muhtar birâder-i 0	55- Murâd Hüdadar
24- İğator birâder-i 0	56- Hayreddîn birâder-i 0
25- Nûrîhan birâder-i 0	57- Keşiş Berdos
26- Murâd Şefkat	58- Emirveli (<u>صو</u>)
27- Hûri Serkis	59- Ünvan beşe birâder-i 0
28- Garîbşan birâder-i 0	60- İğator Mûsa
29- Keşiş Horis	61- Narun(?) Varbeşe(?)(<u>لصير</u>)
30- Ünvan beşe (<u>لو</u>)	62- Kûfi birâder-i 0
31- Narun Varbeşe(?) veled-i 0	63- (<u>مركو</u>) İğator
32- Pîrî birâder-i 0	64- Kösem Dâvud
	65- (<u>ساصر</u>) veled-i 0

Neferen..... : 65

Mahalle-i Hoca Can-gir

1- Kurâdhan Havîl(?)	15- Manoş(?) birâder-i 0
2- Hayrân veled-i 0	16- Noyan Hayrbey
3- Evanis Toma	17- Nureddîn Servi(?)
4- Şevkat Dermân	18- Kuman birâder-i 0
5- Evanis Benhor(?)	19- Korkil (Harbende)
6- Noyan Norsis	20- İbrâhîm Savil(?)
7- Maroz (ماز)	21- Pîrî birâder-i 0
8- Mihyâk veled-i 0	22- İşator Murâd
9- Ağacan Arî	23- Garîbcan birâder-i 0
10- Safer Toman	24- Keşiş Depik(?)
11- Hayrkalan(?) birâder-i 0	25- Ya'kûb Depik
12- Pîrî Hüseyin	26- Sevit Kulu
13- Hoşik (حوشك)	27- İşator Hoş 0
14- Ganuş(?) Kahcan(?)	28- Tomabes(?) Karakuş

(13)

29- Hayrân veled-i 0	42- Keşiş Muhtar
30- Keşiş birâder-i 0	43- Muhtar veled-i 0
31- Ganûş Garîb	44- Dermân Garîb
32- Haçek birâder-i 0	45- Nûrî Tatar
33- Keşiş İmâmbes	46- İskender Gorsek
34- Muhtar Kesir(?)	47- Gorış (كوريش)
35- Hoş Gök 0	48- Toma veled-i 0
36- Mihyak (ميهك)	49- Mırdiros Keşiş
37- Hoşhal birâder-i 0	50- Kulsar Mîrîhan
38- Hüdadar Orkun	51- Gardîn Dermân
39- Hayreddîn veled-i 0	52- Mardek(?) Samî (der Ahlat)
40- Hüdadar birâder-i 0	53- Nûrî birâder-i 0
41- İşator birâder-i 0	

Nefer..... : 53

Mahalle-i Ya'kûb Minancı-gîr

1- Muhtar Serkis	35- Keşiş Kirabid
2- Merderis birâder-i 0	36- Hayrân veled-i 0
3- Serkis veled-i 0	37- Hodik(?) Tomabes(?)
4- Serkis Sali(?)	38- Kara Ya'kûb Mînâs(?)
5- Köse Marîz(?)	39- Direk veled-i 0
6- Mihyak veled-i 0	40- Pîrî birâder-i 0
7- Ya'kûb Köse	41- Evanis Tatar
8- Kubik(?) (saraç)	42- Tatar veled-i 0
9- İşator (Saraç)	43- Hakales(?) (مارلر)
10- İşator Garîb	44- Tomâ veled-i 0
11- Kirabid Arvâd(?)	45- Ahî birâder-i 0
12- Arvâd veled-i 0	46- Murâd Varizbey(?)
13- Odos Arvâd(?)	47- Emîrhan veled-i 0
14- Narû Arvâd(?) veled-i 0	48- Varizbey(?) birâder-i 0
15- (ماكو و وارث) Kerîm	49- Şeyho birâder-i 0
16- Mihyak birâder-i 0	50- Kelos(?) (مارق كورک)
17- (رله) Mervî(?) Keremeddîn	51- Kelos(?) Rekvî(?)
18- Keremeddîn veled-i 0	52- Kara `Ali Dermân
19- Emîr'azîz Can'azîz	53- Haçek Halife
20- Emîr'azîz veled-i 0	54- Pîrî veled-i 0
21- Pîrî Çavlı	55- Emîrhan birâder-i 0
22- Mîrân veled-i 0	56- Evanis Ya'kûb
23- Manos Evanis	57- Mihyak Evanis
24- Varides Hâfız	58- Serkis birâder-i 0
25- Keşiş Bircan	59- Abdullah Ağahan
26- Yarıcan(?) veled-i 0	60- Abdullah `Unvân beşe
27- Ahî birâder-i 0	61- Ya'kûb birâder-i 0
28- Keşiş Aluše(?)	62- Hoş Murâd 0
29- Hâfız Haçek	63- Garîb (مارل) (der Ahlât)
30- Mîrân veled-i 0	64- Bekirbey Garîb
31- Tarkan birâder-i 0	65- Satılmış veled-i 0
32- Keşiş Hukir(?)	66- Hak Garîb
33- Kara birâder-i 0	67- Ya'kûb veled-i 0
34- Ganuş birâder-i 0	

(14)

Mahalle-i Varnagel-gîr

1- Mîrîcan Sultân	26- Serkis veled-i 0
2- Ya'kûb veled-i 0	27- Şeyho birâder-i 0
3- Kirabid Evanis	28- Murâd Yûnus
4- Mülhîm veled-i 0	29- Keşiş Noyil(?)
5- Murâd `Arbeşe	30- `Îsâ Noyil(?)
6- Emîrcan birâder-i 0	31- Naruyan veled-i 0
7- Ağahan Pîrî	32- Emîr birâder-i 0
8- (لله) veled-i 0	33- İşator Safa(?)
9- Keşiş Gök	34- Deraveğa(?) veled-i 0
10- Ganuş birâder-i 0	35- Emîrcan Garîb
11- Odos Murâd	36- Şefkat Garîb
12- Şîrvelî (مرل)	37- `Ünvân beşe Çavlu
13- Şîrvelî Virgekel(?)	38- Serkis Hoşik
14- Hoşmâl(?) birâder-i 0	39- Behsat Ya'kûb
15- Hayreddîn veled-i 0	40- Ya'kûb Kevser beşe
16- Asilbay Kirabid	41- Varbey birâder-i 0
17- Toma Ya'kûb	42- Hobik(?) Mîrîcan
18- Şevkat Garîb	43- Ya'kûb beşe Melik
19- Mihiyak veled-i 0	44- İşator veled-i 0
20- Ya'kûb Kebar(?)	45- Pîrî birâder-i 0
21- Ağahan veled-i 0	46- Ağahan Musek(?)
22- Tomahan birâder-i 0	47- Vâsıl birâder-i 0
23- Emîrcan Pîrî	48- Şankıyad(?) veled-i 0
24- Mârî baba birâder-i 0	49- Ağahan Şeyhmuz(?)
25- Değirmenci (سرمر)	

Nefer..... : 49

Mahalle-i Makdim-gîr

1- Ahi İskender	6- Şefkat Varbey
2- Yanoş Ganîb	7- İşator veled-i 0
3- Gevrek(?) Kösem	8- Evanis Baço(?)
4- Aşrol(?) birâder-i 0	9- Muhtar veled-i 0
5-Şeyhobey birâder-i 0	10- Pîrî birâder-i 0

- 11- Nûrî birâder-i 0
 12- Haçek birâder-i 0
 13- Sanûk(?) birâder-i 0
 14- Hoşhal(?) birâder-i 0
 15- Emakhan (مار و کورکا)
 16- Nûrî birâder-i 0
 17- İşator birâder-i 0
 18- Pîrî birâder-i 0
 19- Kuluhan İşator
 20- Toma birâder-i 0
 21- Anoşe(?) birâder-i 0
 22- Hayrân veled-i 0
 23- Mülhîm Hâsek(?)
 24- Hâsek(?) veled-i 0
 25- Serkis Bedrî
 26- Şankıyal(?) veled-i 0
 27- Ganuş(?) Kutan(?)
 28- Şankıyal(?) veled-i 0
 29- Kör Keşîş birâder-i 0
 30- Berhurdâr Sasek
 31- Gardîn Ganuş
 32- Makdîm Murâd beşe
 33- Murâd birâder-i 0
 34- Nûrî birâder-i 0
 35- Ganuş(?) Kirabid
 36- Emîrcan veled-i 0
 37- (مار و وارث) birâder-i 0
 38- Odos Muhsek
 39- Pîrî Kirabid
 40- Sultân Koç birâder-i 0
 41- İşator birâder-i 0
 42- Evanis `Ünvân
 43- Şefkat veled-i 0
 44- Emîr'azîz Ağahan
 45- Emîr'azîz birâder-i 0
 46- Serkis Aslan
 47- Hâfız veled-i 0
 48- Şefkat birâder-i 0
 49- Aslan birâder-i 0
 50- Hayrân Kıyâl(?)
 51- Pîrî birâder-i 0
 52- Dolsâr(?) Hoşhâl(?)
 53- Babacan birâder-i 0
 54- Ahi birâder-i 0
 55- Pîrî birâder-i 0
 56- Evanis Sirkat(?)
 57- Hâfız Hosek(?)
 58- Sadaka Kirabid
 59- Hocahan birâder
 60- Serhoş Ağahan
 61- Hadadad(?) Sevik(?)
 62- Pîrî veled-i 0
 63- Arbeşe Değirmenci

(15)

- 64- İbrahim veled-i 0
 65- İskender Ahar(?)
 66- Evanis Odin(?)
 67- Pîrî Melül(?)
 68- Pîrî Ohyî(?)
 69- Nûrî veled-i 0
 70- Birâder-i 0
 71- Hasan Davûd Halife
 72- Hoşhal(?) veled-i 0
 73- (برلرمتز) veled-i 0
 74- Tosun Mervî
 75- Ya'kûb Norsis
 76- İşator (صباى)

Nefer..... : 76

Mahalle-i Nasreddin-gîr

1- Murâd Nezedlü(?)	26- Murâd Sasek(?)
2- Garsek() veled-i 0	27- Pîrî birâder- i 0
3- Hızır beşe birâder-i 0	28- Mîrîcan Halife
4- Murâd birâder-i 0	29- Halife veled-i 0
5- Hayreddîn Hodik	30- Pîrî birâder-i 0
6- Ya'kûb İdris	31- Şefkat Dermân
7- Yanoş birâder-i 0	32- İşator birâder-i 0
8- Babacan Garîb	33- Serkis Nusreddîn
9- Murâd beşe Dase(?)	34- Pîrî birâder-i 0
10- Şan Maruz Emîrveli	35- Tomabey birâder-i 0
11- Hoşhal veled-i 0	36- Hâcibey birâder-i 0
12- Murâd Ya'kûb	37- Mîrîcan veled-i 0
13- Ganuş birâder-i 0	38- Mürevvec(?) Kösek(?)
14- Gavri Ganuş	39- Yûsuf veled-i 0
15- Hayrân Garîb	40- Norsis birâder-i 0
16- Serhoş Meks	41- Norside(?) veled-i Markal(?)
17- Desko(?) birâder-i 0	42- Birge `îrâz
18- Hızırbey birâder-i 0	43- Safer birâder-i 0
19- Serkis birâder-i 0	44- Birge birâder-i 0
20- Murâd Kömü(?)	45- Udos `Abdü
21- Nûrî Töma	46- Hayrat(?) Harhâk(?)
22- Pîrî Halife	47- Tatar beşe Gevaş(?)
23- Pîrî Tomabes(?)	48- Gevaş veled-i 0
24- Hasek veled-i 0	49- Murâd beşe Saralı(?)
25- Deslor(?) Garîb	

Nefer..... : 49

Mahalle-i Emîr Dolu-gîr

1- Yanoş Halife	9- Pîrî birâder-i 0
2- Halife veled-i 0	10- `Arbeşe birâder-i 0
3- Evanis birâder-i 0	11- Behsât Elkerîm
4- `Arbeşe Garîb	12- Garîbcan birâder-i 0
5- Toma Marûz(?)	13- Garîb birâder-i 0
6- Merhucdad(?) veled-i 0	14- Gök Sultân beşe
7- Ağacan Murâd	15- Malihan veled-i 0
8- Mîrîcan veled-i 0	16- Evanis Kerîm

17- Sanoş(?) Gardin(?)	33- Öküz(?) veled-i 0
18- Gardin(?) veled-i 0	34- İşator Mîrcan
19- Nuredîn Toma	35- Murâd Hancı
20- Yûsuf Şemsi	36- Garîcan birâder-i 0
21- Ahîcan Garîb beşe	37- Hasek birâder-i 0
22- Nûrihan birâder-i 0	38- Maksûd Bire(?)
23- İskender Maksûd	39- Hâfız veled-i 0
24- Halik(?) veled-i 0	40- İşator Baba
25- Türk Şeyho	41- Veled 0
26- Toma Mûsâ	42- Birâder- 0
27- İşator Makdîm	43- Şefkat Pîr Velî
28- Makdîm veled-i 0	44- Emircan Damirad(?)
29- Halvet Kul beşe	45- Muhtâr Pîr Velî
30- Migasel(?) Değirmenci	46- Birâder 0
31- Murâd Kôrkil(?)	47- Esâd Pîr Velî
32- Muhbik(?) birâder-i 0	

Neferen..... : 47

(16)

Cemâ'at-i Pirütîyan

1- Serkis Merinde	17- Gelür Hondil(?) Pîr Velî
2- Mano Vâlî	18- Mânoş Pîr Keşiş
3- Murâd birâder-i 0	19- Hıdırsek(?) Vâlî
4- Gorkî Dermân	20- Sehmak(?) Vartâli(?)
5- Tekfur Garîb	21- Margıros Murâd
6- Birâder 0	22- Sinbât(?) Vâlî
7- Hâkât Ahlât	23- Murâd Vâlî
8- Evanis Radamari(?)	24- Evadis Vâlî
9- Pîr Velî Hasek	25- Hâçek Pîr Velî
10- Pîr Velî Kirabid	26- Murâd `Ali Elcivârî
11- Âhî Şaho `Ali Elcedri(?)	27- Osman beşe Vâlî
12- Birge Destanî	28- Berhûrdâr Destânî
13- Murâd Hados	29- Murâd Diyak Vâlî(?)
14- Birâder 0	30- Murâd Şakro(?) Topaç (?)
15- Köse Mûsâ	31- Pîr Velî Kirabid
16- Kazakil(?) Mîrbey	32- Birâder 0

33- Murâd Vâlî	40- Yûsuf Civâcı
34- Murâd (ملعللو)	41- Makdîm Garîb
35- İskender Celos(?)	42- Tavîl bey Nerîz (?)
36- Paduşâh Pîr Velî	43- Murâd beşe Civâcı
37- Emîr Celos	44- Harsek Pîr Velî
38- Ağacan Civâcı	45- Lehak Kömcü
39- Dinarbey Civâcı	

Nefer..... : 44(*)

Cem'an nefer..... : 1481(**)

Müslim (nefer)..... : 357

Müslim hâne..... : 283

Müslim mücerred..... : 74

Gebrân (nefer)..... : 1124

Hâsıl

İspençe-i gebrân	28.100
Resm-i kivâre	2.600
Resm-i asiyâbhâ-i şehr	540
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	8.405
YEKÜN	38.640(***)

Emvâl-i Mezkûrîn

Mahsûl-i bâc-ı übûr-ı kavafîl hâss-ı şâhi fî sene	360.000
Sâbıkda yollar işlerken mübalâğa mâl hâsıl olurmuş hâliyâ yollar münsedd olub cüz'i nesne olur.	
Mahsûl-i bâc-ı übûr-ı tüccârân-ı nefis-i şehr hâss-ı şâhi fî sene	8.000

(*) Gerçek nefer sayısı 45'dir

(**) Gerçek nefer sayısı 1.489'dur

(***) Gerçek yekün 39.645'dir

Masûl-i Kayseriyye (قيسري) ve bâzârîn ve devvâb hâss-ı şâhî fî sene	30.000
Mahsûl-i debbaghâne-i cedîd `an hâss-ı şâhî fî sene	6.000
Mahsûl-i bozahâne hâss-ı şâhî fî sene	5.500
Mahsûl-i şem'hâne ve Kellehâne hâss-ı şâhî fî sene	6.000
(17)	
Mahsûl-i Kapân-ı arsayâ hâss-ı şâhî fî sene	45.000
Mahsûl-i bâc-ı bazar-ı `ağnâm hâss-ı şâhî fî sene	10.000
Mahsûl-i beyt-ül-mâl ve mâl-ı gâib ve mâl-ı mevkûf ve mâl-ı mefkûd hâss-ı şâhî fî sene	5.000
Mahsûl-i Mâbeyn-i Tımarhâ-î Vilâyet-i Bitlîs hâss-ı şâhî fî sene	2.000
Mahsûl-i Cizye-i gebrân-ı şehr ve vilâyet gayr-iez nahiye-î Hoper (هوپير) ve Gezice (كزيج) ve Boğnarân (بوعمارن) Umur Bey (?) ve Görşin (كورش) ma'a marhasiye beher nefer fî 50 hâss-ı şâhî fî sene	95.095
Mahsûl-i cizye-i gebrân nâhiye-i Hoper ve Gezice ve Boğnarân ve Umur Bey ma'a marhasiye beher nefer fî 35 hâss-ı şâhî fî sene	95.095
Mahsûl-i cizye-i gebrân nâhiye-i Gevanis ma'a marhasiye beher nefer fî 35 hâss-ı şâhî fî sene	5.390

Mahsûl-i baĝ-ı hâssâ `an tahvîl Merhanik(?) hâss-ı şâhî fî sene	1.000
Mahsûl-i baĝ-ı hâssâ-i der nezd-i şehri `an tahvîl Merhanik (مرحانك) hâss-ı şâhî fî sene	360
Mahsûl-i mezâri hâric-ez defter vîlâyet-i Bitlîs hâss-ı şâhî fî sene	5.000
Mahsûl-i Kinise-i Gümüş hâss-ı şâhî fî sene maktû`	3.000
Mahsûl-i resm-i yaylak, tavâif-i Pisyân (پسیان) ve Pusyân (پف صیا) ve Zilan kim Şerefeddin ve sâir Bitlîs tevâbi'inde olan yaylaklarda yaylar Hâss-ı şâhî fî sene aĝnâm re's 700 beher re's fî 40 behesâb	28.000
Mahsûl-i resm-i yaylak-ı cibâl-i Kesur(?) ve cibâl-i Baĝçe ve Derduhân(?) ve Bilikân ve cibâl-i Kâris(?) ve Güzeldere ve Kuldar(?) ve İskender Pınarı ve cibâl-i Abdo (عمدو) ve cibâl-i Ahlât ve cibâl-i Hamirbest(?) ve Kırkahur(?) gayri-ez tevâif-i Bozulus ba'zı Ekrağki `âdet-i aĝnâmların Murâd suyu üzerinde virirler. Hâss-ı şâhî fî sene	90.000
Zikr olan yaylak Murâd suyu üzerine uğramayub Hizo kal'âsı üzerinden ve sâir Bitlîs tevâbi'inden gelen tâifelerden alınur. Murâd suyu üzerinde mîrî için Bozulus emînlerine resm-i yaylakların virüp ellerinde tezkereleri olan tâifelerden ki bu yaylaklara geleler onlardan tekrâr resm-i yaylak talep olunmaya.	
Aşiyanhâ-ı Şahin ma'a bâzhâ-i Çakır-ı Vahşi der nâhiye-i Kefendir ve Hoper ve Boĝnaran(?) ve Umur Bey fî sene	500
Mahsûl-i boyahâne-i Bitlîs hâss-ı mirlivâ fî sene	24.000

Mahsûl-i Asesiye-i Bitlîs hâss-ı mirlivâ
fî sene 5.000

Mahsûl-i nısf-ı bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet
ve resm-i ârûsâne-i livâ-i Bitlîs gayri-ez hâshâ-i
pâdişâh-ı âlempenâh ve ze'âmethâ-i zü'emâ ve timâr-
hâ-i serbest hâss-ı mirlivâ fî sene 3.000

Mahsûl-i meyhane-i nefis-i Bitlîs hâss-ı
mirlivâ fî sene 27.000

Mahsûl-i ihtisâb-ı şehr-î Bitlîs hâss-ı
mirlivâ fî sene 12.000

Resm-i bağât ve bağçehâ-i Şehirlüyan

Nefs-î Bitlîs Müslümanları ve Ermenîleri kış günlerinde
Delüklü kayada `Adilcevaz'a gider yol üzerinde Bâb-ışen(?)
hanına varınca yolu ayrulub ve karın kürüyüp ayende ve reven-
deyi suhûletle geçirüp bu hizmet mukâbelesinde bağlarını ve
bağçelerini rûsûmundan kadîmü'z-zamândan mu'âf olugeldiklerin
mukaddemâ Bitlîs sancağı beyi olan `Ali Paşa hazretleri pâye-i
serîr-i a'lâya `arz eyledüklerinde hizmetleri mukâbelesinde
oligeldiği üzere bağları ve bahçeleri rûsûmundan mu'âf olmaları
makbûl olup hükm-i şerîf `inâyet olunmağın ber-mûceb-i emr-i
âli vech-i meşrûh üzere hizmetleri mukâbelesinde şehr-i mez-
bûrun Ermenîleri ve Müslümanları bağları ve bahçeleri rûsû-
mundan mu'âf ve müselleme kayd olundılar. Sah.

(18)

Nâhiye-i Koltik (قولتوق) der livâ-î Bitlîs

Karye-î Tülü (تول) tâbi'-i mezbûr hâss

1- Gorkis(?) Dilik(?)

3- Evanis Şeyho

2- Murâd Boyân

4- Bâhaddîn(?) Şeyho

- 5- Boyân veled-i 0
6- Serkis Abdâl
7- Sânis Evanis
8- Serkis `Arbeşe

- 9- (ظور) `Arbeşe
10- Ya'kûb Yûnus
11- Seydû birâder-i 0
12- Murâd Seyron (?)

Neferen..... : 12
Hâne..... : 11
Mücerred.... : 1 (*)

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	300
Resm-i ırgâdiye	66
Hınta keyl 50 behesab	600
Dıhn keyl 25 behesab	200
Resm-i ceviz	40
Resm-i tapû ma'a deştbanî	24
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	60
Yekûn	1.290

Karye-i Nâm (نام) tâbi'i (mezbûr) vakf-ı zâviye-i Şerefiye

Karye-i mezbûre için kadîmden Şeyh Ebu Tâhir Medresesi'nin vakfı idi Şeref Bey alub kendü zâviyesine vakf eylemiştir diyü nizâ'ı vardır.

1- Asdür(?) Ribak(?)	10- Kelâm birâder-i 0
2- Dermân veled-i 0	11- Toma
3- Arad birâder-i 0	12- Muhtâr Kirabiâ
4- Havlican(.) birâder-i 0	13- Mâhir(?) veled-i 0
5- Tatar veled	14- Muhtâr Murâd
6- Serkis birâder-i 0	15- Mülhîm veled-i 0
7- Evanis Garîb	16- Cancan Muhtâr
8- Ya'kûb Evanis	17- Seydû Mohan
9- Dermân `Îrâz	18- Sadaka Han

10

(*) Belgedeki isimlerin altında mücerred gösterilmemiştir.

19- Boyan Kıyâr(?)
20- Sadaka (كور) (M)

21- Şefkat Dermân (M)

Nefer..... : 21
Hâne..... : 19
Mücerred.... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums(?)

İспенçe-i gebrân	525
Resm-i irgâdiye	114
Hınta keyl 100 behesâb	1.200
Dıhn keyl 100 behesâb	800
Öşr-i besâtin	30
Resm-i tapû ma'a deştbanî	42
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	105
Yekûn	2.816

Hisse-i vakf-ı zâviye-i Şerefiye `an hububât ma'a nısf-ı rüsûm	2.423
Hisse-i divanî `an nısf-ı rüsûm	393

(19)

Karye-i Nefs-i Koltik (قولند) tâbi'-i mezbûr
hâss-ı mîr-livâ

1- Evanis Tomas	6- Dermân veled-i 0
2- Boyan veled-i 0	7- Gevrek Bey Yanos
3- Derviş Parşo	8- Hâfız veled-i 0 (M)
4- Merderis Halküt (M)	9- `İrâz birâder-i 0 (M)
5- Evanis Sahik (?)	10- Rahom(?) Merderis(?)

- 11- Seydû veled-i 0
12- Gardîn (لوردو)
13- Budak veled-i 0
14- Mirdiros (فر معر لودو)
15- Serkis Evanis
16- Evanis veled-i 0
17- Mülhîm Berho
18- Dermân Evanis
19- Miho Murâd
20- Murâd veled-i 0
21- Sehiş(?) Bahaeddîn(?)
22- Bahaeddîn(?) veled-i 0
23- Sâdır Han birâder-i 0
24- Dermân Hayrân
25- `Îrâz Bavir(?)
26- Nureddin (نوره الدين)
27- Hayro Evanis
28- Boyan Hayro (M)
29- Toma Cancan
30- Hoşik Palu Toma
31- Saru Mûsa
32- Mirdiros birâder-i 0
33- Osek Hasek
34- Evanis Marut
35- Sadırlu veled-i 0
36- Hayrad Efe Bayrot(?)
37- Dermân Gorkîl
38- Hayreddin Ganuş(?)
39- Gagav(?) birâder-i 0 (M)
40- Melik Muhtar
41- Varbey veled-i 0
42- Kilân birâder-i 0
43- Yanoş Kitân(?)
44- Yohan veled-i 0 (M)
45- Mesko Kopan
46- Kirabid birâder-i 0
47- Hayrân İvan
48- Pervâne veled-i 0
49- Kalaska Yunus
50- `Îrâz veled-i 0
51- Noyan birâder-i 0
52- Sadaka Sadırlu
53- Habur Tomabes
54- Mirdiros birâder-i 0
55- Öküz Muhtar
56- Boyan veled-i 0
57- Evanis Mirdiros
58- Samesame(?) Kesîr(?)
59- Evanis birâder-i 0
60- Garîb Tomabes(?)
61- Hâfız veled-i 0
62- Yohan Halife
63- Evanis veled-i 0
64- Gasek(?) birâder-i 0 (M)
65- Alşol(?) Haşiş
66- Serkis veled-i 0
67- Manoş Gorsek(?)
68- Tomabes(?) veled-i 0 (M)
69- Masek birâder-i 0 (M)
70- Keşiş `Îrâz
71- Norsis Evanis
72- Adak(?) Budak(?)
73- Murâd Toma
74- Nazar veled-i 0
75- Toma birâder-i 0
76- Öküz Calu
77- `Ûnvân Bahtiyâr(?)
78- Noyan Tomabes(?)
79- Tarşo(?) veled-i 0
80- Evanis birâder-i 0 (M)
81- Mirdiros birâder-i 0 (M)
82- Hahor Garîb
83- Maşobey Öküz
84- Gevrebey Hâfız
85- Bados Emir `Aziz
86- `Ûnvan birâder-i 0
87- Keşiş Öküz
88- Mesko(?) Garîb (M)
89- Nazar Keşâl (M)

Nefer.....	: 89
Hâne.....	: 70
Mücerred....	: 19

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	2.225
Resm-i ırgâdiye	420
Hinta keyl 200 behesâb	2.400
Şa'ir keyl 100 behesâb	800
Dıhn keyl 20 behesâb	160
Resm-i ceviz	243
Resm-i asiyâb tamâm sâle	120
Resm-i dekâkîn-i kebkebir	500
Resm-i tapû ma'a deştâni	178
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	445
Resm-i kivâre	20
Yekûn	7.500(*)

(20)

Karye-i Şiriz (شیر) tâbi'-i mezbûr

1- Dâvud Şeyho	12- Dermân Şeyhor
2- Agob veled-i 0	13- Hayreddin Şeyhor (M)
3- Seydü İlyâ(?)	14- Güre(?) Şeyhor
4- Navir(?) veled-i 0	15- Ünvan beşe Şeyhor
5- Sahcan(?) birâder-i 0	16- Dâvud Serkis
6- Sarû birâder-i 0 (M)	17- Samik(?) veled-i 0
7- Haçek Şehidkan(?)	18- Dâvut Manos
8- Agob veled-i 0 (M)	19- Şeyhik(?) Tomabes(?)
9- Dekvi(?) Aziz	20- Şeyhik Şeyhik
10- İşator veled-i 0	21- Evanis veled-i 0
11- Serkis Şeyhor	22- Adakız(?) Şeyhik(?) (M)

(*) Gerçek yekûn 7.511'dir.

- 23- Murâd Tomabes(?)
 24- Şeyhor Serkis
 25- Murâd veled-i 0
 26- Palo birâder-i 0
 27- Evanis Şâkir
 28- İvan birâder-i 0 (M)
 29- Şeyho Behlül
 30- Derviş birâder-i 0
 31- Evanis Kivanis
 32- Dermân birâder-i 0
 33- Seydo(?) Kirabid
 34- (کور) Mirso(?)
 35- Muhtâr Bavir(?) (M)
 36- Silo(?) Tomabes(?)
 37- Hasan Tomabes(?)
 38- İzor(?) Tomabes(?) (M)
 39- Havço (هانچو) (M)
 40- (سارر) Evanis
 41- İskender Şeyho
 42- (ساند) Şeyho
 43- İbrahîm Adom(?)
 44- Kerîm (كىو)
 45- Murâd Toma
 46- Toma Kelo
 47- Ağahan Keşiş
 48- Toma Umo(?)
 49- `Abdî Karcı
 50- Ganuş(?) veled-i 0
 51- Çerçi Kel
 52- Dâvud (داولو)
 53- Ya'kûb Serkis
 54- Gürko(?) `Unvan
 55- Gûnder(?) İsoç
 56- Kendür Şalık
 57- Ayşo Biro(?)
 58- Biro Serkis 0 (M)
 59- Ganuş(?) Ayşo
 60- Şeyho Asoç(?)
 61- Birkul Ayşo
 62- Gano Mehik(?)
 63- Ağob Gano (M)
 64- Evanis Palo
 65- Evanis veled-i 0
 66- İbrâhîm Varto
 67- İbrâhîm veled-i 0
 68- İlso(?) Varo
 69- Ganuş İlşo (M)
 70- Seydü Mûsâ
 71- Yûsuf Seydü (M)
 72- Bilâl `Abdü (M)
 73- İskender Toma
 74- Murâd İskender
 75- Haçik Uso (?)
 76- Ganuş(?) Mûsâ (M)
 77- Şeyho Muhtâr
 78- Murâd Şeyho
 79- Toma Palo
 80- Halîf Palo
 81- Basoter(?) Palo
 82- Derviş Gardis
 83- Hayreddîn Halik
 84- Derviş Halîf (M)
 85- Derviş Dâvud
 86- Agob Derviş (M)
 87- `Abdü Muhtar
 88- Mesaret `Abdü
 89- Gorîk `Abdü
 90- Halîf `Abdü (M)
 91- Sado(?) `Abdü (M)
 92- Derviş Mûsâ
 93- Garîb Mûsâ
 94- Derviş Dudu (?)
 95- Murâd Keşiş
 96- Evanis veled-i 0
 97- Kirabid birâder-i 0 (M).

Neferen..... : 97
 Hâne..... : 76
 Mücerred.... : 21

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	2.420
Resm-i ırgâdiye	456
Hınta keyl 500 behesâb	6.000
Dıhn keyl 250 behesâb	2.000
Resm-i bâgât ma'a seb'a meyve	500
Resm-i ceviz	610
Resm-i asiyâb nîm sâle 1 ۳	30
Resm-i kivâre	300
Mahsûl-i boyahâne	1.000
Resm-i tapû ma'a deştâni	149
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinâyet	485
	<hr/>
Yekûn	14.000(※)

(21)

Karye-i Perhent (پیرفنت) tâbi'-i Koltik

1- İşator Evanis	11- Seydü Varbey (M)
2- Melik birâder-i 0	12- Serhoş birâder-i 0 (M)
3- Seydü birâder-i 0	13- Keşiş Sinanos (?)
4- Mişo(?) Budak	14- Toma veled-i 0
5- Budak (بارول)	15- şahcan birâder-i 0 (M)
6- Hodik Korkil(?)	16- Ağacan Behlül
7- Hâfız veled-i 0	17- Hıdır Dermân
8- Arnavir(?) birâder-i 0 (M)	18- Serkis İbdâl(?)
9- Dermân Hayrâvi	19- Mingabey birâder-i 0 (M)
10- şahcan Hayrvâli	20- İlsek(?) Kirakos

(※) Gerçek yekûn 13.950'dir.

- 21- Muhtar Haçık (M)
22- Hayreddîn Hodik (M)

- 23- Ya'kûb Keşiş (M)
24- Mülkünde Hıdır (M)

Nefer..... : 24
Hâne..... : 15
Mücerred.... : 9

Mahsûl-i mine'l-hums

Resm-i ispenç	600
Resm-i ırgâdiye	90
Hınta keyl 100 behesab	1.200
Dıhn keyl 60 behesab	480
Resm-i asiyâb tamam sâle 1 3	60
Resm-i ceviz	70
Seb'a meyve	200
Resm-i kivâre	20
Resm-i tapû ma'a deştbanî	48
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	120
	<hr/>
Yekûn	2.888

Karye-i Humaç (حماچ)

1- Mikâ'il Mekâm	12- Hasan Hamza
2- Hasan Hamza	13- `Ali birâder-i 0
3- Hüseyin `Arîf	14- Hıdır Şeyho
4- Ahmed Yûsuf	15- İbrahim İsmâ'il
5- Şahkulu veled-i 0	16- Mehmed veled-i 0
6- İbrahîm birâder-i 0 (M)	17- Yûsuf birâder-i 0
7- Hasan Yûsuf	18- Halîl Şeyho
8- Mehmed veled-i 0	19- İzzeddîn birâder-i 0
9- İsmâ'il Yûsuf	20- Kâsım Hasan
10- İmsâr(?) Huzur(?)	21- Hüseyin veled-i 0
11- Mûsâ veled-i Kalender	

Nefer..... : 21

Hâne..... : 20

Mücerred.... : 1

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	100
Resm-i hâne	240
Resm-i mücerred	6
Resm-i ırgâdiye	120
Hınta keyl 60 behesab	740
Dıhn keyl 20 behesab	240
Resm-i tapû ma'a deştbanî	50
Resm-i girdgân	30
Bâd-ı hevâ	100
Yekûn	1.616(*)

(22)

Kârıye-i Mostanan (a lıv eı)

1- Hızır Garîb	14- Hasan Hüseyin
2- `Ali veled-i 0	15- Hüseyin birâder-i 0
3- Haydar birâder-i 0 (M)	16- Bahâeddîn Bekir
4- Habib birâder-i 0	17- `Ali Yûsuf
5- İzzeddîn Yûsuf	18- `İsâ Garîb
6- `İsâ birâder-i 0	19- `Âli birâder-i 0
7- Derviş birâder-i 0	20- Mahmûd birâder-i 0 (M)
8- `Ali	21- Seyfeddîn Ramazân
9- `Ömer veled-i 0	22- Şeyho Mehmed
10- Şavdır Budak	23- Abdâl Mahmûd
11- Şeref İskender	24- İbrâhim Garîb
12- Hâcî veled-i 0	25- Ebâbekir Hızır (M)
13- Bâyezîd birâder-i 0	

(*) Gerçek yekûn 1.626'dır

Neferen..... : 26(*)
 Hâne..... : 23
 Mücerred.... : 3

Hâsıl-ı mine's-sümin

Resm-i zemîn	125
Resm-i hâne	272
Resm-i mücerred	18
Resm-i ırgâdiye	138
Hınta keyl 80 kıymet	960
Dıhn keyl 45 kıymet	360
Resm-i tapû ma'a deştânî	26
Resm-i kivâre	100
Resm-i ma'den-i `ahen	480
Resm-i âsiyâb 2 bâb	120
Resm-i bâgât ve meyve	230
Bâd-ı hevâ	130
Yekûn	2.883(**)

Karye-i Şükranis (شکونیسی)

1- Şah Hüseyin Yûsuf	4- `Ali birâder-i 0
2- Yûsuf veled-i 0	5- Hasan Yûsuf.
3- Çelebi(?) Hızır	

Neferen..... : 5
 Hâne..... : 5

Hâsıl-ı mine's-sümin

Resm-i zemîn	25
Resm-i bennâk	60

(*) Gerçek nefer sayısı 25'dir.
 (**) Gerçek yekûn 2959'dur.

Resm-i ırgâdiye	30
Hınta keyl 30 behesâb	360
Dıhn keyl 12 behesâb	96
Resm-i ceviz ve meyve	20
Resm-i tapû ma'a deştâni	10
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	50

Yekûn

551(*)

Mezre'a-i Hamçor (خم چور) tâbi'-i mezbûr

Hâsıl

250

(23)

Karye-i Papîznih (پاپیزنخ) tâbi'-i Kulunik

1- Mehmed Yûsuf	13- Mikâil (سام)
2- Abdâl veled-i 0	14- (جام) veled-i 0
3- Mehmed birâder-i 0	15- Kalender birâder-i 0
4- Mehmed Süleymân	16- Hasan Halîl
5- Yûsuf (رو)	17- Hüseyin veled-i 0
6- Hıdır birâder-i 0	18- İbrâhîm birâder-i 0
7- İbrâhîm `Ali	19- Şeyho birâder-i 0
8- Behlül birâder-i 0	20- Yunus birâder-i 0
9- Mahmûd birâder-i 0	21- (الرف) Bekir
10- Bekir birâder-i 0	22- İbrâhîm `Ali
11- Monlâ Mahmûd Bekir	23- İsmâ'îl Hâcî
12- Yûsuf veled-i 0	24- Hasan veled-i 0

Nefer..... : 24

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i ispenç

40

(*) Gerçek yekûn 651'dir.

Resm-i bennâk	288
Hınta keyl 50 behesâb	600
Dıhn keyl 40 behesâb	320
Resm-i ceviz	50
Resm-i bâgât	50
Resm-i kivâre	20
Resm-i tapû ma'a deştbanî	48
Bâd-ı hevâ	384
	<hr/>
Yekûn	1.800

Karye-i Mezre'a tâbi'-i mezbûr

1- `Alican Dermân	9- `Ömer Derviş
2- Hasan Mehmed	10- Şah Hüseyin Bâyezîd(?)
3- ( ) birâder-i 0	11- Şeyho(?) birâder-i 0
4- `Ali birâder-i 0	12- Şems Mihor(?)
5- Mehmed Seydî	13- Mahmûd veled-i `Ömer
6- `Ali veled-i 0	14- Hıdır birâder-i 0
7- `Ömer birâder-i 0	15- Yûsuf Hayyâm
8- Yûsuf `Ali	

Nefer..... : 15

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	30
Resm-i bennâk	180
Hınta keyl 90 behesâb	750
Resm-i bâgât	50
Resm-i ceviz	10
Resm-i kivâre	20
Resm-i tapû ma'a deştbanî	30
Bâd-ı hevâ ve cürm ve cinâyet	240
	<hr/>
Yekûn	1.280(*)

(*) Gerçek yekûn 1.310'dur.

Karye-i Alukân (الوكاه)

1- Hayyâm Yûsuf	4- Şeyho Garîb
2- Hüseyin birâder-i 0	5- İbrâhîm Şeyhor(?)
3- Sinan Hamdü	6- Şeyho birâder-i 0

Nefer..... : 6

Hâne..... : 6

(24)

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	20
Resm-i bennâk	73
Hınta keyl 50 behesâb	400
Resm-i bâgât	20
Resm-i ceviz	10
Resm-i kivâre	20
Resm-i tapû ma'a deştâni	12
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	96
Yekûn	<hr/> 631

Mezre'a-i Varakân (واروكان) tâbi-i mezbûr

- 1- İbrâhîm Seydî Ahmed

Nefer..... : 1

Hâne....., : 1

Hâsıl ma'a rüsûm 200

Karye-i Avris (اورس) tâbi'-i Koltik

- 1- Aziz Hayyât

- 2- Hasan veled-i 0

- 3- İsmâ'il Yûsuf
4- Kalender Şeyho
5- `Ömer Hıdır

- 6- Salo Yûsuf
7- Mehmed İsmâ'il

Nefer..... : 7
Hâne..... : 7

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	100
Resm-i bennâk	84
Dıhn keyl 170 behesâb	1.200
Resm-i tapû ma'a deştâni	14
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	35
Yekûn	1.475 (✱)

(25)

Nâhiye-i Dere-i Kefendir (كفندر)

Karye-i Kermata (كرمات) tâbi'-i Dere-i Kefendir
ma'a mezre'a-i Destomi (دستومي)

1- Habib Kilhor(?)	12- Hüseyin birâder-i 0
2- Hasan Derviş	13- Rahmi Rahmi
3- `Ömer Ahmed	14- Mehmed `Abdi
4- Mehmed `Ali	15- `İzzeddîn Mehmed
5- Teoman(?) Ahmed	16- Hâlid Bâyezîd
6- Mahmûd `Abîd	17- Hüseyin Seyid
7- Halef Hüseyin	18- Yûsuf Salur
8- `Ali birâder-i 0	19- `Ömer birâder-i 0
9- Hasan birâder-i 0	20- Hasan birâder-i Hüseyin
10- Şanveli Hüseyin	21- `Ali Salih
11- Hasan Mehmed	22- Haydar Hızır

(✱) Gerçek yekûn 1.433'dür.

- 23- İbrâhîm Mehmed
24- Yûsuf Mikâîl

- 25- Hüseyn Hasan
26- İsmâ'îl İbrâhîm

Neferen..... : 26
Hâne..... : 26

Karye-i Mezbûre derbend içinde olup Zırıkî Şahkulu Bey sınuri ki Şa'neb(?) nâm dereden zikr olunân derede kasr nâm köprüye gelince mezkûr karyeler ahâlisi sühûletle geçirüp ve gözedüp ve kış günlerinde bu yolların irtileyüp ve karın küriyüp ayende ve revendeyi sühûletle geçürüb hizmetleri mukâbelesinde cem'-i hukûk-i şer'iyeden ve rûsûm-ı `örfiyyeden ve-kaffe-i `avâriz-ı dîvânîyyeden ve tekâlîf-i örfiyyeden mu'âf ve müsellemler olı geldikleri ecilden ber karâr-ı sâbık ibkâ olundu.

Karye-i Kasr(قسر) tâbi'-i mezbûr

1- Abdâl veled-i Behlül	9- Mahmûd birâder-i 0
2- Şeyho birâder-i 0	10- `Ali birâder-i 0 (M)
3- `Ömer `Ömer	11- Yûsuf Mihris (?)
4- Mehmed Hüseyn	12- Mehmed İbrâhîm
5- Hamza birâder-i 0	13- Hüseyn Şehâbeddîn
6- `Ali Mehmed	14- Döndü birâder-i 0
7- Mehmed veled-i 0	15- Mehmed Sâlih
8- Hüseyn Şeyho	

Neferen..... : 15
Mücerred.... : 1

Karye-i Bocân(بوجان) tâbi'-i mezbûr

1- Derviş `Ali	4- (هوسر) Hâbib
2- `Ardo Peyman	5- Hasan Derviş
3- Pîr Ahmed Şeyhsor(?)	

Neferen..... : 5
Hâne..... : 5

Karye-i İngök (انگوک)

1- İdris Mehmed	4- Hasan Yûsuf
2- `Ömer birâder-i 0	5- `Ali Mehmed (M)
3- Hüseyin Mehmed	

Neferen..... : 5
Hâne..... : 5

Mezkûr Kasr ile Bocân ve İngök nâm karyeler dahi Kermata sınuri intihâ bulduğu Kasr köprüsü nâm mahalden Bocân hanı demekle ma'rûf küçük hana gelince hıfz ve hırâset eyleyüb ve kış günlerinde yolların irteleyüb ve karın kürüyüb ayende ve revendeyi sühûletle geçürüb hizmetleri mukâbelesinde cem'-i hukûk-ı şer'iiyeden ve rüsûm-ı `örf'iiyeden ve kaffe-i avâriz-ı dîvânîyyeden ve tekâlîf-i `örfiyyeden mu'âf ve müsellemligeldikleri bâisden alâ-hâletihî ibkâ olundu.

(26)

Karye-i Derec (دَرَج) tâbi'-i dere-i Kefendir

1- Mehmed Yûsuf	8- `Ali Riso(?)
2- Habîb Derviş	9- Semil(?) Emirhüseyin
3- `Ömer Seid(?)	10- İbrâhîm veled-i 0
4- `Ali veled-i 0	11- Hasan `Ali
5- Yûsuf Ebubekir	12- Hızır birâder-i 0
6- Dâvud `Ali	13- Hilâl `Ömer
7- Bahri(?)İbrâhîm veled-i 0	14- Süleymân Bekir.

Nefer..... : 14
Hâne..... : 14

Karye-i mezkûre vâki kasr ve Bocân ve İngök nâm karyeler sinuru intihâ bulunduğu küçük nâm mahalden Derec köprüsüne

gelince görüb ve gözetüb kış günlerinde yolların irteleyüb ve karın kürüyüb ve âyende ve revendeye sühûletle geçürüb hizmetleri mukâbelesinde cem'î hukûk-i şer'iyeden ve rüsûm-ı `örfiyyeden vekâffe-i avâriz-ı dîvâniyyeden ve tekâlif-i `örfiyyeden mu'âf ve müsellemler olıgeldiğın kamekân mukarrer kılındı.

Karye-i Sizar(شیرور) tâbi'-i dere-i Kefendir

1- `Ömer Misâl(?)	8- İbrâhîm Mehmed
2- Mehmed birâder-i 0	9- Bahâeddîn birâder-i 0
3- Salih birâder-i 0	10- Hamza şeyh Hilâl
4- Dâvud birâder-i 0	11- `Ali Bekir
5- Behlül beşe Hüseyin	12- İdris Hasan (M)
6- Onat(?) Dilo	13- Haydar Şecâaddin(?)
7- Kalender Şecâaddin(?)	

Nefer..... : 13

Hâne..... : 13

Mücerred.... : 1

Mezkûr Şizor nâm karyeler ahâlisi vâki Derec nâm karye sınuri intihâ bulunduğú köprüden Kanahder köprüsüne varınca bu mabeyni hıfz-ı hırâset eyleyüb kış günlerinde yolların irteleyüb ve karın kürüyüb âyende ve revendeye sühûletle geçürüb hizmetleri mukâbelesinde cem'-i hukûk-ı şer'iyeden ve rüsûm-ı `örfiyyeden ve kâffe-i `avâriz-ı dîvâniyyeden tekâlif-i `örfiyyeden mu'âf ve müsellemler olmağın olıgeldiğı üzere ibkâ olındı.

Karye-i Kanahder(قناخر) tâbi'-i dere-i Kefendir

1- `Ali Ebubekir	5- `İsa Halef
2- `Ömer veled-i 0	6- Yûsuf Kâsım
3- Hasan birâder-i 0	7- Seyfeddîn birâder-i 0 (M)
4- Derviş Yûsuf	

Neferen..... : 7

Hâne..... : 6

Mücerred..... : 1

Karye-i mezbûre Sizer(?) nâm karye sınıri intiha bulduğu Kanahder köprüsünden `Alicân değirmenine gelince bu mâbeyni hıfz (ve) hırâset eyleyüb kış günlerinde yolların irtileyüb ve karın küriyüb âyende ve revendeye sühûletle geçürüb hidmetleri mukâbelesinde cam'î hukûk-ı şer'iyeden ve rüsûm-ı `örfiyeden ve kâffe -î `avâriz-ı dîvânîyyeden tekâlif-i `örfiyeden mu'âf ve müsellemler olıgeldiğin `alâ hâletihî ibkâ olundu.

Karye-i Tenaz(Tenar)(تنار) tâbi'-i mezbûr

1- Şeyh `Ali Şeyh `Ali

2- Kara veled-i Behlül

Nefer..... : 2

Hâne..... : 2

Mezkûr Tatarlar ahâlîsi Kanahder nâm karye sınıri intihâ bulduğu `Alicân değirmeninden Melek Ağacı nâm mahale gelince bu mâbeyn-i hıfz-(u) hırâset eyleyüb ve kış günlerinde yolların irtileyüb ve karın küriyüb âyende ve revendeye sühûletle geçürüb hizmetleri mukâbelesinde kemâkân cem'-i hukûkdan ve rüsûmdan mu'âflardır.

(27)

Karye-i Sizer(شیر) tâbi'-i dere-î Kefendir

1- Derviş Hasan

5- `Ali İdrîs

2- `Osman birâder-i 0

6- Hasan Yûsuf

3- Yûsuf `Ömer

7- Mûsâ Hızır

4- `Ali birâder-i 0

Nefer..... : 7

Hâne..... : 7

Karye-i mezbûre Tatar nâm karye sınıri intihâ bulduğu Melek Ağacı nâm mahalden Bey nâm çeşmeye varınca bu mâbeyni görüp ve gözedüp ve kış günlerinde yolların irtileyüp ve karın kürüyüp âyende ve revendeyi sühûletle geçürüp hizmetleri mukâbelesinde olıgeldüğü üzere yukarı dağ köyleri gibi mu'âf ve müselleme kayd olundu.

Karye-i Şinik (شنيك) tâbi'-i mezbûr

1- Mehmed `Ömer	4- Yûsuf `Ali
2- Şanveli `Ömer	5- Yûsuf Hâbib
3- Mehmed `Ali	6- Hayyâm `Ali

Nefer..... : 6

Karye-i mezbûre Sizor nâm karye sınıri intihâ bulduğu Şinik nâm çeşmede gür deresi nâm mahale varınca bu mâbeyni görüp gözedüp ve kış günlerinde yolların irtileyüp ve karın kürüyüp âyende ve revendeyi sühûletle geçürüp hizmetleri mukâbelesinde yukarı dağ köyleri gibi mu'âf ve müselleme kayd olundular.

Karye-i Serkisân (سركسان) dere-i Kefendir

1- Yûsuf Pîrî	3- `Ali Bekir
2- Mehmed `Ali	4- Mehmed birâder-i 0

Nefer..... : 4

Karye-i Yako (يقو) tâbi'-i mezbûr

1- `Ali Yûsuf	3- `Ali birâder-i 0
2- Yûsuf `Abdire(?)	4- Mehmed İbrâhîm

Nefer..... : 4

Karye-i Hacukân (حاکان) tâbi'-i mezbûr

1- Şeca'âddîn(?) Hasan	6- Şemsî Hasan
2- Süleymân birâder-i O	7- Dervîş Mehmed
3- Mehmed şah Hüseyin	8- Maksûd Âgâh
4- Dermân birâder-i D	9- Ebubekir `ihâl (عمل).
5- İsmâ'il Murâd	

Nefer..... : 9

Zikr olan Serkisân ve Yako ve Hacukân nâm karyeler Şinik nâm karye sınıri intihâ olduğu Gerderes(?) nâm mahalden Muni-sor deresi nâm mahâle gelince bu mâbeyni görüp ve gözedüp kış günlerinde bu yolların irtileyüp ve karın kürüyüp hizmetleri mukâbelesinde Yukaru dağ köyleri gibi mu âf ve müsellem kayd olundu.

(28)

Karye-i Barnod (بارنود) tâbi'-i dere Kefendir

1- Şeyho Bedir `Ali	3- Hâlıl Behlül
2- Hasan Yûsuf	4- Haydar `Ağa.

Neferen..... : 4

Karye-i Sarim (سارم) tâbi'-i mezbûr

1- Şehsûvâr Yûsuf	5- İbrâhîm veled-i O
2- Mehmed Yûsuf	6- Şafi Hasan
3- Hasan Yûsuf	7- Bahaddîn(?) Hasan
4- Velîd Dervîş	8- `Ali Yûsuf (M)

Nefer..... : 8

Mücerred..... : 1

Zikr olan Barnod(?) ve Sorîm nâm karyeler Serkisân ve Yako(?) ve Hacukân nâm karyeler sînûri intihâ bulduğu Manisor(?) nâm mahalden Delûklü kayaya gelince bu mâbeyni görüp ve gözedüp ve kış günlerinde bu yolların irteleyüp ve kürüyüp âyende ve revendeye hizmet ettikleri mukâbelesinde cem'-i hukûk-ı şer'iiyeden ve rüsûm-ı örfiyyeden ve-kâffe-i `avâriz-ı dîvânîyyeden tekâlîf-i `örfiyyeden mu'âf ve müsellemler olgeldikleri ecilden kemâkân ibkâ olundu. Ve derbend-ı mezbûru hıfz ve hırâset eyliyenlerin ve bir şartları dâhi budur ki sînûrlarında âdem katl olunsa veyahûd esbâbları serik olsa veyahûd adam soyulsa bu şenâ'ati kimler eyledüğün izleyüp bulup kimler itduğün bilüb hâkimül-vakt olanlara haber vireler şöyleki şenâ'at idenleri izleyüb kimler itduğün bilüp sıhhati üzere haber virmiyeler kendülere tazmîn itdirile. Sah.

Karye-i Hazzu(مرطو)tâbi'-i Kefendir

1- Dermân Ahom(?)	8- Kerebend Garîb
2- Dâvud veled-i 0	9- Şefkat Halo
3- Şomil(?) birâder-i 0 (M)	10- Seyrun(?) birâder-i 0
4- Serkis birâder-i 0	11- Hâtûn birâder-i 0 (M)
5- İndernas(?) Evanis	12- `Ünvân İşator (M)
6- Evanis veled-i 0	13- Ya'kûb beşe Uson(?)
7- Murâd birâder-i 0 (M)	14- Kerekös Garîb.

Nefer..... : 14

Hâne..... : 9

Mücerred.... : 5

Hâsıl-ı mine'l-hums

Resm-i İспенç	350
Resm-i ırgâdiye	54
Hınta keyl 100 behesâb	1.200
Dıhn keyl 55 behesâb	440
Resm-i ceviz ber-vech-i maktû'	120
Resm-i tapû ma'a deştbâni	28
Resm-i kivâre	80
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	70

(29)

Karye-i Merkur-ı (مرقوفه)'ulyâ tâbi-i mezbûr

1- Odis Odos	7- Salo(?) Hayriye(?)
2- Mahmûd veled-i 0	8- Kürdo Evanis
3- ( ) `Ünvân beşe	9- `Arbeşe veled-i 0
4- Kitaç(?) Molla	10- Bedrinos(?) Mûsâ
5- Haçor Kerebed(?)	11- Toma Rum (M) .
6- Varto Kirabid	

Neferen..... : 11
 Hâne..... : 10
 Mücerred.... : 1

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	275
Resm-i ırgâdiye	60
Hınta keyl 80 behesâb	960
Dıhn keyl 50 behesâb	400
Resm-i ceviz	100
Resm-i kivâre	20
Resm-i kapû ma'a deştbanî	42
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	35
	<hr/>
Yekûn	1.892

Karye-i Merkur-ı süflâ tâbi'-i Kefendir

1- Nurihan Bahacan	7- Ağahan Varbey
2- Miricân veled-i 0	8- Ya'kûb Muhâyer(?)
3- Gonik Desil(?)	9- Melik `îrâz
4- Fuaâ(?) Mersil	10- Masûd Salor
5- Hayrât Dirâhor	11- Hâfız veled-i 0 (M)
6- Ador Aslıhan 0	

Neferen..... : 11
 Hâne..... : 10
 Mücerred.... : 1

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	275
Resm-i ırgâdiye	60
Hınta keyl 60 behesâb	720
Dıhn keyl 30 behesâb	240
Resm-i ceviz	60
Resm-i kivâre	20
Resm-i tapû ma'a deştâni	22
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	55
	<hr/>
Yekûn	1.452

Karye-i Reclik (رجلیک) tâbi'-i mezbûr

1- Maksûd Maksûd	8- `Aziz Semik(?)
2- Hasan Hamma(?)	9- İbrâhîm Haydar
3- Şems Abdi	10- Mâhir Cemâl
4- Haymân(?) İbrâhîm	11- Yûsuf Mâhir
5- `Aziz İbrâhîm	12- Şeyh Toma
6- `Ahîdî Hayrân	13- `Ardil İbrâhîm
7- Bayram veled-i O (M)	14- Hıdır Derviş

Neferen..... : 14
 Hâne..... : 13
 Mücerred.... : 1

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенç	350
Resm-i ırgâdiye	78
Hınta keyl 80 behesâb	960
Dıhn keyl 30 behesâb	240

Resm-i İbâr (ر ا ل)	200
Resm-i ceviz	50
Resm-i kivâre	30
Resm-i tapû ma'a deştbanî	28
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	70
Yekûn	2.196(*)

(30)

Karye-i Allit (اللیت) tâbi'-i mezbûr

1- Hardık(?) İsmâ'îl	8- Hayyâm Mustafa'
2- Kalender Bahaddîn(?)	9- İsmâ'îl Abdâl
3- Hıdır(?) birâder-i 0	10- İbrâhîm `Osmân
4- Hayyâm Pîrî	11- Hâlîl İbrâhîm
5- Haso birâder-i 0	12- (س ن ا ر) İbrâhîm
6- Burak(?) Mehmed	13- İbrâhîm Hâlîl
7- Şahro(?) veled-i 0	

Neferen..... : 13

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	100
Resm-i hâne	156
Hınta keyl 80 behesâb	960
Dıhn keyl 50 behesâb	400
Resm-i kivâre	30
Resm-i tapû ma'a deştbanî	24
Bâd-ı hevâ	65
Yekûn	1.735

(*) Gerçek yekûn 2.006'dır.

Karye-i Ulek-ı (اوعلى) 'ulyâ tâbi'-i Kefendir

1- Mehmed Ebûbekir	8- Hızır birâder-i 0
2- Hasan veled-i 0	9- Mahro(?) birâder-i 0 (M)
3- Haydar Dervîş	10- `Ali Kâsım
4- `Ali Garîb	11- Hasan Abdâl
5- Nureddîn(?) birâder-i 0	12- Yûsuf Mîkâil
6- Bekir Behlül	13- `Ali birâder-i 0
7- Hoca(?) Mehmed	14- Mehmed `Ömer.

Neferen..... : 14
 Hâne..... : 13
 Mücerred.... : 1

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	120
Resm-i hâne	156
Resm-i mücerred	6
Hınta keyl 90 behesâb	1.080
Sa'ir ve dıhh(?) keyl 50 behesâb	400
Resm-i kivâre	45
Resm-i tapû ma'a deştbanî	56
Bâd-ı hevâ	92
	<hr/>
Yekûn	1.955

Karye-i Ulek-ı süflâ tâbi'-i mezbûr

1- Hasan Kalender	8- İskender `Ali
2- Mehmed Hâmîd	9- Müşahir `Ömer
3- Süleyman Aşo(?)	10- Yûsuf Şeyho
4- Hâbîb Aşo(?)	11- Mehmed Şido(?)
5- İbrâhîm Rişo(?)	12- Mehmed İbrâhîm
6- Hayrabeg Mehmed	13- Şadok(?) İdris
7- Yûsuf `Ali	14- Mehmed `Ali.

Neferen..... : 14

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	125
Resm-i hâne	168
Hinta keyl 51 behesâb	600
Dıhn keyl 35 behesâb	480
Resm-i tapû ma'a deştbanî	28
Bâd-ı hevâ	74
	<hr/>
Yekûn	1.495

(31)

Karye-i Gürcân (کوره جاده) tâbi'-i Kefendir

1- Mehmed Derviş	7- `Ali Behlül
2- Kalender Abdâl	8- `Ömer birâder-i 0
3- Osmân Mehmed	9- Derviş veled-i 0
4- Haydar veled-i 0	10- `Ali Şeref
5- Rişo(?) birâder-i 0	11- Yûsuf Babal
6- `Ali Hayreddin	12- `Ali Mehmed.

Neferen.....	: 12
Hâne.....	: 10
Mücerred....	: 2 (*)

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	75
Resm-i hâne	120
Resm-i mücerred	12
Hinta keyl 40 behesâb	480
Dıhn keyl 43 behesâb	244
Resm-i tapû ma'a deştbanî	23
Bâd-ı hevâ	140
	<hr/>
Yekûn	1.094

(*) İsimlerin yanında mücerred gösterilmemiştir.

Karye-i `Alok (علف) ma'a mezre'a-i Ernevik (ارنه ويك)

1- Mihro Bahaddîn	6- İzzeddîn `Ali
2- Kalender Hüseyin	7- Mehmed Behsâd
3- `Ömer Hamza	8- Rişo İsmâ'îl
4- `Osman Mehmed	9- `Ömer İbrâhîm
5- `İsâ İbrâhîm	10- Hâcı Hüseyin.

Nefer..... : 10

Hâsıl

Resm-i zemîn	75
Resm-i hâne	120
Hinta keyl 50 behesâb	600
Dıhn keyl 50 behesâb	400
Resm-i tapû ma'a deştbanî	50
Bâd-ı hevâ	80
	<hr/>
Yekûn	1.325

(32)

Nâhiye-i Sivi (سوی) der livâ'-i Bitlis

Karye-i Aruzân (Arukân) (اروزلر) tâbi'-i mezbûr

1- `Ömer Dâvud	6- Hayyâm Mîrî
2- Hamza(?) veled-i 0	7- İbrâhîm Rişo
3- `Ali İbrâhîm	8- Nâr Ahmed Yûsuf
4- Halef Şeyho	9- Süleymân Haydar
5- Hasan `Ali	10- İsmâ'îl Hasan (M)

Nefer..... : 10

Hâne..... : 9

Mücerred.... : 1

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	80
Resm-i bennâk	108
Resm-i mücerred	6
Hınta keyl 200 behesâb	1.600
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	106
	<hr/>
Yekûn	1.900

Karye-i Arda (اردو) tâbi'-i Sivî

1- İbrâhîm Mehmed	5- Rişo Eyüb
2- `Ali veled-i O	6- İdris `Osmân
3- Pîrî Mehmed	7- `Ali İmro.
4- Baydır Halef	

Nefer..... : 7
 Hâne..... : 6
 Mücerred.... : 1(*)

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	50
Resm-i bennâk	72
Resm-i mücerred	6
Hınta keyl 100 behesâb	800
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	72
	<hr/>
Yekûn	1.000

Karye-i Şiriz (شیراز) tâbi'-i mezbûr

1- İzzeddîn `Osmân	2- Ahmed Yûsuf

(*) İsimlerin altında mücerred gösterilmemiştir.

3- Haydar Yûsuf	8- Şanveli Müveccel(?)
4- Şahkulu birâder-i 0	9- İsmâ'îl Hasan
5- Hasan Dervîş	10- Mehmed Abdurrahman
6- `Ali Mîr	11- Şemseddîn birâder-i 0
7- İsmâ'îl birâder-i 0	

Nefer..... : 11

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	60
Resm-i bennâk	132
Dıhn keyl 136 behesâb	1.088
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	120
	<hr/>
Yekûn	1.400

(33)

Karye-i Karkuş (قرقوش) tâbi'-i Sivî

1- Mikâ'îl İbrâhîm	7- Tolû Bahâeddîn
2- Behlül veled-i 0	8- Derânik birâder-i 0
3- Mehmed birâder-i 0	9- `Osmân birâder-i D
4- Şanveli Şemsi	10- Mehmed birâder-i 0
5- `Ali `Ali	11- `Ali hızır.
6- Mahmûd Haydar	

Nefer..... : 11

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	50
Resm-i bennâk	132
Dıhn keyl 95 behesâb	760
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	58
	<hr/>

Yekûn

1.000

Karye-i Şeyh Cuma' (شيخ جمعة) tâbi'-i mezbûr

1- İbrâhîm `Ali	8- Şeref İsmâ'îl
2- Hasan Dâvud	9- Pîrî Ahmed
3- Mehmed birâder	10- Şeyho birâder-i 0
4- Hasan Mehmed	11- Kalender Hızır
5- Yûsuf birâder-i 0	12- `Alican Mehmed
6- Budak `Osmân	13- `Osmân Dilo
7- `Ali Ahmed	14- Mehmed `Ali

Nefer..... : 14

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	80
Resm-i bennâk	168
Dıhn keyl 100 behesâb	1.200
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	152
Yekûn	1.600

Karye-i Comat (جو مت) tâbi'-i mezbûr

1- Mehmed İmâm	5- Abdü Hasan
2- Hasan Hayyâm	6- Rişo Yûsuf
3- Seydâ beşe Hamza	7- İbrâhîm Seydû.
4- `İsâ Şeref	

Nefer..... : 7

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	60
Resm-i bennâk	84

Dıhn keyl 125 behesâb	1.000
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	56
	<hr/>
Yekûn	1.200

(34)

Karye-i Lirt ليرت tâbi'-i mezbûr

1- `Abdullâh Şemseddîn	9- Halor(?) Ebûbekir
2- `Ömer Hüssâm (M)	10- Şeref `Ali
3- `Ömer Dervîş	11- Yûsuf Şeyho (M)
4- Mehmed Bekir	12- Mehmed İdris
5- `Ali hüseyin	13- Dervîş Bimhar (M)
6- Hasan Hasan	14- Kalender Hüsâm
7- Şeref `Ömer (M)	15- Mehmed Sevir(?)
8- `Ali Sevir(?)	16- Kalender `Ömer (M).

Nefer..... : 16
 Hâne..... : 11
 Mücerred.... : 5

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	70
Resm-i bennâk	132
Resm-i mücerred	30
Dıhn keyl 120 behesâb	1.000
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	168
	<hr/>
Yekûn	1.400

Karye-i Rabât(رباط)Sivî tâbi'-i mezbûr

1- İbrâhîm Hüseyin	3- Mahmûd Süleymân
2- Şemseddîn birâder-i O (M)	4- Süleymân `Ali

Nefer..... : 4

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	30
Resm-i bennâk	36
Resm-i mücerred	6
Dıhn keyl 50 behesâb	400
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	28
	<hr/>
Yekûn	500

Karye-i Kâzan قازن tâbi'-i mezbûr

1- Şeref Haso	7- Dervîş Mehmed
2- İbrâhîm İsmâ'îl	8- Mehmed `Ali
3- Ebûbekir Veli	9- Arzo birâder-i O
4- Bahâeddîn veled-i O (M)	10- Yûsuf Dervîş
5- Gardîn Diyârin(?)	11- Nâdir İskender.
6- Hızır `Osman	

Nefer..... : 11
 Hâne..... : 10
 Mücerred.... : 1

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	60
Resm-i bennâk	120
Resm-i mücerred	6
Dıhn keyl 100 behesâb	800
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	64
	<hr/>
Yekûn	1.050

(35)

Karye-i Armod (ارمود) tâbi'-i mezbûr

1- Behlül Dervîş	5- Şeyh Şeyho
2- Ahmed Şeref	6- Todor `Osmân
3- `Osmân Şeyho	7- Hasan Dervîş
4- Şeyho `Ali	8- Zeyneddîn Behlül.

Nefer..... : 8
 Hâne..... : 7
 Mücerred.... : 1(*)

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	40
Resm-i bennâk	84
Resm-i mücerred	6
Dihn keyl 80 behesâb	640
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	80
	<hr/>
Yekûn	850

Karye-i Hevris (هويسى) tâbi'-i mezbûr

1- Bahâeddîn İbrâhîm	5- `Abdü beşe `Osmân
2- Dervîş Ahmed	6- Hasan Mehmed
3- Hasan birâder-i 0	7- Şâkir Şeyho (M)
4- Hasan Aşo (M)	8- `Abdü `Osmân (M)

Nefer..... : 8
 Hâne..... : 4
 Mücerred.... : 4(**)

Hâsıl mine's-sümün

Resm-i zemîn	50
Resm-i bennâk	48
Resm-i mücerred	24
	<hr/>

(*) İsimlerin yanına mücerred gösterilmemiştir.
 (***) İsimlerin yanında üç mücerred gösterilmiştir.

Dıhn keyl 121 behesâb	960
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	48
	<hr/>
Yekûn	1.130

(36)

Nâhiye-i Tatvan der livâ-i Bitlis

Karye-i Paşgirân (پاشی کرلر) ma'a mezre'â-i Melek has

1- Saîd Manoş	10- Han'azîz Mirdiros
2- Hasek(?) birâder-i 0	11- Kel'azîz birâder-i 0
3- Melil(?) Kirabid	12- Arbeşe Asohur
4- Muhtâr birâder-i 0	13- Tomabes(?) Garîb
5- Muhtâr Mehmed	14- Şeyhmuz Garîb
6- Pîrî Bekirbey	15- Halife Garîb
7- Hâfız birâder-i 0	16- Toma Garîb
8- Mûsâ Hazîr(?)	17- Murâd Şeyho Halife
9- Gardîn Hasek	18- Vanis Melek (M).

Nefer.....	: 18
Hâne.....	: 17
Mücerred....	: 1

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	450
Resm-i ırgâdiye	102
Hinta keyl 200 behesâb	3.000
Şa'ir keyl 100 behesâb	800
Dıhn keyl 50 behesâb	200
Resm-i yonca	50
Resm-i tapû ma'a deştbanî	46
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	90
Resm-i piyâz	62
	<hr/>
Yekûn	5.000(*)

(*) Gerçek yekûn 4.800'dür.

Karye-i Zivâr (زوار) tâbi'-i mezbur

1- Şemseddîn Hayreddîn	4- Ya'kûb birâder-i 0
2- Sâlih birâder-i 0	5- İsfahan beşe `Unvân
3- Sehmâk(?) Halife	6- Şeyhbey birâder-i 0

Nefer..... : 6

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	150
Resm-i ırgâdiye	36
Hinta keyl 50 behesâb	600
Şâ'ir keyl 20 behesâb	160
Dıhn keyl 10 behesâb	80
Resm-i yonca	15
Resm-i tapû ma'a deştbânî	12
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	30
	<hr/>
Yekûn	1.083

Karye-i Aracık (Ardein) (اراجك) tâbi'-i mezbur

1- Şemseddîn Serkis	4- Şeyho Vanis
2- Bilge birâder-i 0	5- Gardîn Garîb.
3- Hâfız Murâd	

Nefer..... : 5

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	125
Resm-i ırgâdiye	30
Hinta keyl 25 behesâb	300
Dıhn keyl 12 behesâb	96
Resm-i tapû ma'a deştbânî	14
Bâd-ı hevâ cürm-i cinâyet	25
	<hr/>

(37)

Karye-i Kemâhi (ك ك) tâbi'-i Tatvan

1- Hayrân Arbeşe	10- Ganuş Odis
2- Murâd birâder-i 0	11- Ya'kûb Sanis(?)
3- Hâfız Odos	12- Kel'azîz Mihro
4- ( ) `Ünvân beşe	13- Maksûd Tomabes(?)
5- Hâfız birâder-i 0	14- Maksûd Garîb
6- Ergil Şeyhmuz	15- Odos Sehmâk
7- Serhoş veled-i 0	16- Kirabid Garîb
8- Varsek Odis	17- Manoş Garîb.
9- Hosek Evanis Bey	

Nefer..... : 17

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	425
Resm-i ırgâdiye	102
Hınta keyl 15 behesâb	1.800
Şâ'ir keyl 100 behesâb	800
Dıhn keyl 35 behesâb	280
Resm-i yonca	30
Resm-i tapû ma'a deştbanî	54
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	95

Yekûn

3.676(*)

Hisse-i vakf-ı Medrese-i Şerefiye `an nısf
ma'a rüsûm

1.838

Hisse-i divânî `an nısf ma'a rüsûm (hâss)

1.838

(*) Gerçek yekûn 3586'dır.

Karye-i Hazırlu

tâbi'-i mezbûr

1- Tekirlü Mübîn(?)	8- `Ağâcan Halife
2- Odos birâder-i 0	9- `Arbeşe İsodur
3- Evanis Keşiş	10- Sâid beşe birâder-i 0
4- Kirabid birâder-i Mübîn(?)	11- Murâd Evanis
5- `Ünvân birâder-i 0 (M)	12- Gübel(?) Dado
6- Sâid beşe Ya'kûb	13- Murâd İsodur.
7- Hayrân veled-i 0 (M)	

Nefer..... : 13

Hâne..... : 11

Mücerred.... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	325
Resm-i ırgâdiye	66
Hınta keyl 60 behesâb	720
Şa'îr keyl 60 behesâb	480
Dıhn keyl 40 behesâb	320
Resm-i yonca	30
Resm-i tapû ma'a deştbanî	26
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	65
	<hr/>
Yekûn	2.032

Hisse-i vakf-ı zâviye-i Şeyh `İsâ hâsıl
ma'a nısf-ı rüsûm

1.776

Hisse-i dîvâni `an nısfı rüsûm

256

Karye-i Kumus (کومس) tâbi'-i mezbûr

1- Ya'kûb Kirabid

2- Kirabid veled-i 0

3- Serkis birâder-i 0	9- Mefrun Garîb
4- Şankıyad Keşiş	10- Agob Garîb
5- Haçik Peder	11- Hayreddîn Peder (M)
6- `Înâyet `Ûnvân	12- `Ûnvân `Înâyet (M)
7- Emirbey Ermavir(?)	13- Şefkât beşe Kıyâd (M).
8- Garsek(?) Norsis	

Nefer..... : 13
 Hâne..... : 10
 Mücerred.... : 3

(38)

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	325
Resm-i ırgâdiye	60
Hınta keyl 70 behesâb	840
Dıhn keyl 70 behesâb	560
Resm-i şıra	600
Resm-i ceviz	150
Resm-i yonca	20
Resm-i tapû ma'a deştbanî	65
Bâd-ı hevâ va cürm-i cinâyet	26

Yekûn 2.646

Hisse-i vakf-ı zâviye-i Şerefiyye hâsıl
 ma'a nısf-ı rüsûm 2.408

Hisse-i divânî `an nısf-ı rüsûm (hass) 238

Karye-i Şiriz (*شیریز*) tâbi'-i Tatvân

1- Muhtâr Şebîn	4- Berhurdâr Canhoş(?)
2- Gorgik birâder-i 0	5- Pîrî Hayrvelî
3- Canhoş Serhoş	6- `Ûnvân beşe

- 7- Emirhan Agob
8- `Argise(?) Mirân
9- Manoş birâder-i 0

- 10- Kel `Azîz Hayrân
11- Can `Azîz ( ) (M)
12- Serkis Serhoş (M)

Nefer..... : 12
Hâne..... : 10
Mücerred.... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	300
Resm-i ırgâdiye	60
Hınta keyl 10 behesâb	840
Dıhn keyl 70 behesâb	560
Resm-i ceviz	40
Resm-i yonca	30
Resm-i tapû ma'a deştbanî	24
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	60
	<hr/>
Yekûn	1.914
Hisse-i vakf-ı zâviye-i Şerefiyye hâsıl ma'a nısf-ı rüsûm	1.692
Hisse-i divânî `an nısf-ı rüsûm (hass)	222

Karye-i Sâbırgöz (صابر کوز) tâbi'-i mezbûr

- 1- `İraz Şeydo(?)
2- Tatar Murâd
3- Maksûd birâder-i 0
4- Haydarbey Garîb.

Nefer..... : 4

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	100
Resm-i ırgâdiye	24

Hınta keyl 23 behesâb	276
Dıhn keyl 10 behesâb	120
Resm-i yonca	20
Resm-i tapû ma'a deştbanî	20
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	20
Yekûn	562(*)

Hisse-i vakf-ı Medrese-i İdrisiyye hukûk-ı şer'iyeye ma'a nısf-ı rüsûm	480
Hisse-i hassaha-i nısf-ı rüsûm-ı `örfiyye	82
`Âdet-i ağnam-ı nâhiye-i Tatvan fi sene	1.000

(39)

Karye-i Ortab (اوتاب) tâbi'-i Tatvan hâss-ı mîr-livâ

1- Hasek(?) Keşiş	16- Abraham birâder-i 0
2- Toma veled-i 0	17- Emirbey Cânîk
3- Kirakos Norsis	18- Emir Şîr Melek
4- Mirdiros birâder-i 0	19- Mehmed Keremeddîn
5- Meride(?) `Öküz	20- Kel emir birâder-i 0
6- Murâd beşe Evîk(?)	21- Vasek(?) Haben(?)
7- Asodur Evanis	22- Murâd birâder-i 0 (M)
8- Toma Evanis	23- Pîrî Parîlik
9- `Ağacan Halife	24- Manoş (مانوش)
10- Sadırlık İskender	25- (طقت) Seris(?)
11- Adad birâder-i 0	26- Evanis birâder-i 0
12- Agob beşe İsodur(?)	27- Mülhim Keşiş(M)
13- Emir `Azîz Serkis	28- Hayrân beşe Agob (M)
14- Norsis Hahoş(?)	29- Sâir İdo(?) (M)
15- Haçik Gevrek(?)	30- Şefkât Emir `azîz (M)

Nefer..... : 30

(*) Gerçek yekûn 580'dir.

Hâne..... : 25
Mücerred.... : 5

Hâsıl-ı mine'l-hums

Resm-i İspenç	750
Resm-i ırgâdiye	150
Hınta keyl 300 behesâb	3.600
Şa'îr keyl 100 behesâb	800
Dıhn keyl 100 behesâb	800
Resm-i tapû ma'a deştbanî	50
Bâd-ı hevâ	250
Resm-i ma'den-i ahen	550
Resm-i yonca	50
	<hr/>
Yekûn	7.050(*)

Karye-i Toğu (توغ) tâbi'-i Tatvan hâss-ı mîr

1- Mirzân Korkil	18- Canik Korkil
2- Mirâşe birâder-i 0	19- Dermân Evanis
3- Hosek birâder-i 0	20- Hoşik Evanis
4- Gorkil birâder-i 0	21- Tarkan Derviş
5- Parudos birâder-i 0	22- Hanis birâder-i 0
6- kıyâd Zegel	23- Evanis Mülhîm
7- Hosek Palubey	24- Asodur veled-i 0
8- Hâfız (حاکم)	25- Şahrut(?) Keşiş
9- Mehmed veled-i 0	26- Hazır beşe (نایتی)
10- Hâfız Garîb	27- Alagöz (تاپی)
11- (سوالی) birâder-i 0	28- Mihyak Varbey
12- Şefkât Sultan	29- Şefkât Mihyak
13- İneyet veled-i 0	30- İlod Abraham
14- Murâd Dolaş(?)	31- Vadin Hâfız (M)
15- Azâd Dolaş(?)	32- Abraham Hanos(?)
16- Muhtâr Evanis	33- Mîricân Mülhîm
17- Şeyhor veled-i 0	34- Serhoş Bedros

(*) Gerçek yekûn 7.000'dir.

35- Azad Kirabid

36- Miho Muhrib (M)

Nefer..... : 36
 Hâne..... : 30
 Mücerred.... : 6

(40)

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	900
Resm-i ırgâdiye	180
Hınta keyl 200 behesab	2.200
Şa'îr keyl 100 behesab	800
Dıhn keyl 50 behesab	400
Resm-i âsiyâb 2 bâb	120
Resm-i ceviz	20
Resm-i yonca	30
Resm-i ma'den-i ahen	2.000
Resm-i tapû ve deştbanî	60
Bâd-ı hevâ	180
Yekûn	7.930 ^(*)

Karye-i Por tâbi'-i Tatvan hass-ı mîr-livâ

1- Evanis Manoş	11- Pirican Vanis
2- Murâd Melik	12- Toma birâder-i 0
3- Yûsuf birâder-i 0	13- Şefkat birâder-i 0 (M)
4- Mihyak Vasek	14- Agob Aslan
5- Mutâr Mırdiros	15- Haçik İlhan
6- Vanis Melik	16- Haçik Dire
7- (سلس) Kirabid(?)	17- Muhtâr Panoş
8- Kel'aziz birâder-i 0	18- Manoş birâder-i 0 (M)
9- Noyan birâder-i 0	19- Pîrî Berhurdar
10- Norsis Emirbey	20- Muhtâr birâder-i 0

(*) Gerçek yekûn 6.890'dır.

21- Bilgar(?) Varsek	32- Hasek (كرد)
22- Ya'kûb Mircan	33- Holsek(?) Marbey
23- Serkis Gorsek(?)	34- Odos birâder-i 0
24- Tavır(?) Halife	35- Vanis birâder-i 0 (M)
25- Hakor Mîr'âziz	36- Mihyak Boris
26- Hakor(الكور)	37- Ağacan Odos
27- Şeyhmuz(?) birâder-i 0	38- Makor Kamaç(?)
28- Odos birâder-i (M)	39- İsfehan Mardîn
29- Golik(?) İskender	40- Vanis Keşiş
30- Haçik birâder-i 0	41- Gorkil birâder-i 0
31- Manok birâder-i 0	42- Vanis birâder-i 0

Nefer.....	: 42
Hane.....	: 36
Mücerred....	: 6

Hâsıl-ı mine'I-hums

İspençe-i gebrân	1.050
Resm-i ırgâdiye	216
Hınta keyl 500 behesab	6.000
Şa'ir keyl 150 behesab	1.200
Dıhn keyl 100 behesab	800
Resm-i yonca	50
Resm-i asiyâb tamâm sâle 3 bâb	180
Resm-i عبي 2 bâb	60
Resm-i piyâz	33
Resm-i ceviz	50
Resm-i tapû ma'a deştâni	84
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	210
Yekûn	9.933

Hisse-i vakf-ı zâviye-i Şeyh İbrâhîm 6 sehm
min 14 sehm ma'a rûsûm 4.257

Hisse-i divânî 8 sehm min 14 sehm
ma'a rûsûm 5.676

Mezre'a-i Bagîcan (لعل) tâbi'-i mezbûr
 ma'a resm-i ceviz der'ûhde-i `Ali `Arab an
 gulâmân Bitlîs fî sene Maktû 800

Mezre'a-i Ahensor(?) tâbi'-i mezbûr der'ûhde-i
 `Ali `Arab an gulâmân Bitlîs fî sene maktû 800

(41)

Karye-i Tatvan hass-ı mîr-livâ

1- Dermân Haşîş	26- Korik birâder-i 0
2- Maşe birâder-i 0	27- Pîrî Murâd
3- Vanis Behlül	28- Murâd beşe veled-i 0
4- Murâd birâder-i 0	29- `Azar Serbey
5- Birge Şanmâruz(?)	30- Ağob Ektrin(?)
6- Hızırbey Sadaka	31- Emel birâder-i 0
7- `Arbeşe birâder-i 0	32- Gorik Panos
8- Bilcan(?) Sarubey	33- Hâfız veled-i 0
9- Dalik(?)Arab(?)	34- Evanis Gök
10- Han'azîz Yanoş	35- Hâfız (لعلرس)
11- Varsek Serkis	36- Mardok Daiz
12- Dermân Mızırşan	37- Hâfız Bogos
13- Ağob birâder-i 0	38- Marûz Kirabid
14- Hâfız Kirabîd	39- Siyât veled-i 0
15- İsak birâder-i 0	40- Kirabid Keşîş
16- İsfehan beşe Mülhîm	41- Mesâret veled-i 0
17- Murâd birâder-i 0	42- Manoş veled-i 0
18- Evanis Maruk	43- Karagöz Garîb
19- (لعلر) birâder-i 0	44- Hâfız Mirbey
20- (لعلو) Kirabid	45- Muhtâr veled-i 0 (M)
21- `Arbeşe Ahludor(?)	46- Keşîş Garîb
22- Arâd Kirabid	47- Muhtâr Haşîş (M)
23- Er'azîz birâder-i 0	48- Hoca Kulbeşe (M)
24- Alagöz Mülhîm	49- Şefkât Sadaka (M)
25- Karaman veled-i 0	50- Mîrân Vanis (M)

- 51- Ador Hâfız (M)
 52- Hâladuk(?) Karanur (M)
 53- Mîrzâd Yanos (M)
 54- Serzik Birge (M)

- 55-Mîrcan Kirabid (M)
 56- İhsar Mirbey (M)
 57- Kirabid Mârûz (M)

Nefer..... : 57
 Hâne..... : 45
 Mücerred.... : 12

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенç	1.425
Resm-i ırgâdiye	270
Hinta keyl 900 behesâb	10.800
Şa'îr keyl 400 behesâb	3.200
Dıhn keyl 90 behesâb	720
Resm-i âsiyâb 4 bâb nim sâle	120
Resm-i tapû ma'a deştâni	90
Bâd-ı hevâ	265
	<hr/>
Yekûn	16.890

Karye-i Kizvak (کیزواک) tâbi'-i Tatvan hâss-ı mîr-livâ

1- Emircân Kethüdâ	16- Kıyad veled-i 0
2- Emircân birâder-i 0	17- İsak Hayreddîn
3- Safer(?) Evanis	18- Serkis `Ünvân beşe
4- Hoşhal birâder-i 0	19- Şefkat Mihâl
5- Toma Manos	20- Züre Keşiş
6- Serkis veled-i 0	21- Alagöz veled-i 0
7- Hoş Nazar birâder-i 0	22- Risâkir Keşiş
8- Hayreddîn Yekor	23- Muhtâr Mircân
9- `Ünvân beşe Garîb	24- Pîrî Mevlüt
10- Maho Keşiş	25- Hammet(?) Manok (M)
11- Şeyhik Yolum	26- Evanis Rizok (M)
12- Mihribey birâder-i 0	27- Hodik Haşiş (M)
13- `Ali birâder-i 0	28- Odos Behsâd (M)
14- Şahkiyal Muhtâr	29- Gül'azîz Risakil (M)
15- Anas Şidoç(?)	

(42)

Nefer..... : 29
 Hâne..... : 24
 Mücerred.... : 5

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенç	725
Resm-i ırgâdiye	144
Hınta keyl 250 behesâb	3.000
Şa'îr keyl 125 behesâb	1.000
Resm-i bâgât	500
Resm-i tapû ma'a deştâni	48
Bâd-ı hevâ	145
Resm-i yonca	34
Yekûn	5.596

Karye-i Papoşin (پاپوشین) tâbi'-i Tatvan

1- Şefkat Şeyhmuz	6- Han'azîz veled-i 0
2- Muhtâr birâder-i 0	7- Hayreddîn Mahcan
3- Yanoş Emirbey	8- Garîbcan Şemseddîn (M)
4- Vanis veled-i 0	9- `îrâz Yanoş (M)
5- Şemseddîn Merderis	10- Ya'kûb Kirabid

Nefar..... : 10
 Hâne..... : 8
 Mücerred.... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	250
Resm-i ırgâdiye	48
Hınta keyl 300 behesâb	3.600
Şa'îr keyl 150 behesâb	1.200

Dihn keyl 35 behesâb	280
Resm-i yonca	30
Resm-i ceviz	40
Resm-i tapû ma'a deştâni	20
Hâsıl-ı bâd-ı hevâ	25
	<hr/>
Yekûn	5.500(*)

Mezre'a-i Şorik (شوریک) tâbi'-i mezbûr
Hâsıl

1.500

Karye-i Çilhor (چالخور) tâbi'-i Tatvan hâss-ı şâhî

1- Sadaka İskender	5- Agob Hadorus(?)
2- Halife birâder-i 0	6- (محمد سر) veled-i 0
3- Toma beşe Dermân	7- Karaman Dermân (M)
4- Ganuş veled-i 0	8- Necmeddîn Şeyhmuz (M)

Nefer..... : 8
Hâne..... : 6
Mücerred..... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенç	200
Resm-i ırgâdiye	36
Hinta keyl 250 behesâb	3.000
Şa'îr keyl 20 behesâb	1.000
Resm-i tapû ve deştâni	16
Bâd-ı hevâ	40
	<hr/>
Yekûn	1.568(**)

Mezre'a-i Mezre'a vakıf-ı zâviye-i şerefiye
Hâsıl

1.000

(*) Gerçek yekûn 5.493'dür.
(**) Gerçek yekûn 4.292'dir.

(43)

Nâhiye-i Güzeldere der livâ-i Bitlîs

Karye-i Anir (انير) hâss-ı şâhî

1- Pîrîcan Keşiş	4- Darsek Pavir
2- Melik birâder-i 0	5- İsfehan Garîb
3- Haçik Keşiş	

Nefer..... : 5

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенç	125
Resm-i ırgâdiye	30
Hınta keyl 80 behesâb	960
Dıhn keyl 30 behesâb	240
Resm-i tapû ma'a deştânî	10
Öşrü ceviz	60
Bâd-ı hevâ	25
	<hr/>
Yekûn	1.450

Karye-i Hart (هارت) tâbi'-i mezbûr hâss-ı şâhî

1- Hayrân İhanes	8- Serkis Arbeşe
2- Yûsuf veled-i 0	9- Evanis Parşo
3- Ganuş Beçil(?)	10- Serkis Mırdiros (M)
4- Evanis veled-i 0	11- Muhtâr Serkis (M)
5- Hoşih İhanes(?)	12- Hoşhâl Garîb
6- Haçik Dirahor(?)	13- Muhtâr Garîb
7- Mırdiros Haçik	

Nefer..... : 13

Hâne..... : 11

Mücerred.... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

Resm-i ispenç	375
Resm-i ırgâdiye	66
Hınta keyl 90 behesâb	1.088
Dıhn keyl 55 behesâb	440
Resm-i tapû ma'a deştbanî	22
Bâd-ı hevâ	65
	<hr/>
Yekûn	1.998 ^(*)

`Âdet-i `âğnâm-ı nâhiye-i mezbûre fî sene 300

Karye-i Top (توب) tâbi'-i mezbûr

1- Halife Keşiş	5- Odos `Arbeşe
2- Vartek Mihâl(?)	6- Şirâk Garîb
3- Gorkik(?) Muhtâr	7- Serhoş Halife (M)
4- Şefkat (اصومى)	8- Şefkat `Arbeşe (M)

Nefer..... : 8
Hâne..... : 6
Mücerred.... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенç	200
Resm-i ırgâdiye	36
Hınta keyl 110 behesâb	1.320
Dıhn keyl 61 behesâb	480
Resm-i tapû ma'a deştbanî	12
Bâd-ı hevâ	40
	<hr/>
Yekûn	2.088

(*) Gerçek yekûn 2.056'dır.

(44)

Karye-i Kerb (کرب) tâbi'-i Güzeldere hâss-ı Şâhî

1- Melik Agob	4- Kirabid birâder-i 0
2- Hotiç(?) veled-i 0	5- Evanis Gunar (M)
3- Varoç Ganuş	

Nefer..... : 5
 Hâne..... : 4
 Mücerred.... : 1

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенç	125
Resm-i ırgâdiye	24
Hınta keyl 100 behesâb	(silik)
Dıhn keyl 50 behesâb	400
Öğr-i ceviz	50
Resm-i tapû ma'a deştbanî	8
	<hr/>
Yekûn	1.832

Mezre'a-i Ermenik (ارمنیک) tâbi'-i mezbûr
Hâsıl

200

Karye-i Sâk (Sake) (ساک) tâbi'-i mezbûr hâss-ı
mîr-livâ

1- Durmuş Gürsel	8- Serhoş Boşek (?)
2- Odos Ahoş(?)	9- Mihyak Serkeş
3- Şefkat Ermanos(?)	10- Ya'kûb birâder-i 0
4- Ağacan Mırdiros	11- Şefkat Bogos
5- Emîranoş `Ünvân beşe	12- Keşiş İhas(?)
6- Odos Mırdiros	13- Han'azîz Emir'azîz
7- Mîr (ع ر ل و) birâder-i 0	14- `Arbeşe Serhoş (M)

- 15- Marhim Serkis (M)
 16- Pîrî Mirdiros (M)
 17- Pîrî Odos (M)

- 18- Haşîş Garîb
 19- Evanis Garîb

Nefer..... : 19
 Hâne..... : 15
 Mücerred.... : 4

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенç	425
Resm-i ırgâdiye	90
Hınta keyl 160 behesâb	1.920
Dıhn keyl 70 behesâb	560
Resm-i asiyâb 1 bâb	60
Resm-i tapû ma'a deştbanî	50
Bâd-ı hevâ	95
Yekûn	3.200

Karye-i Til (تیل) tâbi'-i mezbûr hâss-ı mîr-livâ

1- Muhtâr Kirabid(?)	12- Mardos birâder-i 0
2- Kirabid veled-i 0	13- Şefkat Gâvur
3- Hoşhâl birâder-i 0	14- Mardos Bedros
4- Agob Muhtâr	15- Ağacan birâder-i 0
5- Hahor Halvet(?)	16- Haluk İsadur
6- Hatun birâder-i 0	17- Ganuş Pasor
7- Halgik `Arbeşe	18- Muhtâr Mardos
8- Evanis birâder-i 0	19- Asodur Çabuk(?)
9- Han'azîz Kel'azîz	20- Evanis Toma
10- Gorsek(?) veled-i 0	21- Serkis birâder-i 0
11- Halvet Bekik(?)	

(45)

- 22- Ferahzâd (?) veled-i 0
 23- Melik beşe Havlican (M)

- 24- Dikik(?) Hâfız (M)
 25- Habîb Adem (M)

26- Şefkat Habik (M)

27- Toma Manoş (M)

Nefer..... : 27
 Hâne..... : 22
 Mücerred.... : 5

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенç	675
Resm-i ırgâdiye	132
Hınta keyl 80 behesâb	960
Dıhn keyl 40 behesâb	320
Resm-i tapû ma'a deştânî	50
Bâd-ı hevâ	140
Resm-i asiyâb 2 bâb nim sâle	60
Resm-i ma'den-i ahen	240
	<hr/>
Yekûn	3.286 (※)

Karye-i Alpert (البرت) tâbi'-i Güzeldere

1- Mehmed `Ali	5- Mehmedhan Hasan
2- Mikâ'îl birâder-i 0	6- Haydar Sıraç
3- Mehmed Seydî	7- Şâhin veled-i 0
4- Dermân Garîb	8- Agob Dermân

Nefer..... : 8

Hâsıl-ı ma'a rüsûm

1.000

Karye-i (Sanis) Sanos tâbi'-i Güzeldere

1- Ömer (أمر)	5- Şemseddîn Derviş
2- Şeyhmuz birâder-i 0	6- İsmâ'îl (إسماعيل)
3- Mikâ'îl (ميكائيل)	7- `Ali Nâmeldîn(?)
4- Kalender Mehmed	

(※) Gerçek yekûn 2.577'dir.

Nefer..... : 7

Hâsıl ma'a rûsûm

1.600

Karye-i Kârukân (کاروگان) tâbi'-i mezbûr

1- Nûr Ahmed Rolus

3- Maksûd Hasan

2- Bekir Hasan

4- Mehmed `Azîz

Nefer..... : 4

Hâsıl ma'a rûsûm

400

(46)

Karye-i Zinir (زینیر) tâbi'-i mezbûr

1- Derviş Hüseyin

2- Mehmed `Ali

Nefer..... : 2

Hâsıl ma'a rûsûm

750

Karye-i İreköse (ایرکوسه) tâbi'-i Güzeldere

1- Şeyho Yûsuf

2- Mehmed Behlül

Nefer..... : 2

Hâsıl ma'a rûsûm

500

Karye-i Kurtiyân (قَرْتِيَان) tâbi'-i Güzeldere

1- Hızır Hayro

Nefer..... : 1

Hâsıl ma'a rûsûm

350

Mezre'a-i Kârgân tâbi'-i Güzeldere

Hâsıl

250

Karye-i Balekân (بِالْكَانِ) tâbi'-i Güzeldere

1- `Ali Derviş

4- Hasan beşe(?)

2- Pîr `Ali Mehmed

5- Behledin(?) Diyâdin

3- Beşâret `Abdürrahman

Nefer..... : 5

Hâsıl ma'a rûsûm

1.000

Güzeldere nâhiyesinde işbu Alberit(?) ve Sanos ve Kârîz(?) ve Dukârugân(?) ve Zinir ve Ebrekum(?) ve Kurtiyân ve Balekân ve mezre'a-i Kârgân nâm karyelerde mütemekkin olan müslümanlar şimdiye değin hâsıl ve mahsûl vire gelmeyüp sefer vaki' oldukda herevden bir cebelû virirlermiş, hâliyâ defter-i cedîd-i hâkânîde altı bin akçe hâsıl kayd olunub Bitlîs tevâbî'inde `Adilcevâz'a varınca hizmet-i pâdişâhî oldukda on iki nefer cebelû eşdirüb ve Bitlîs tevâbî'inden hariç Irak seferi vaki' oldukda altı nefer cebelû eşdirmek üzere kayd olundu ki cemf' hukûk-ı şer'iyeleri ve rûsûm-ı `örfiyeleri mukâbelesinde Bitlîs tevâbî'inde hizmet vâki' oldukda on iki nefer cebelû eşdirüb ve Bitlîs'den hariç yerde sefer oldukda altı nefer cebelû eşdüreler şöyle ki seferî hümâyûn veyahud hizmet-i pâdişâhî vâki ola dâhi defter-i cedîd-i hâkânî mücebince hizmetlerin edâ etmiyeler sâir re'âyâ gibi hukûk-ı şer'iyeleri ve rûsûm-ı `örfiyeleri alına.

Mezre'a-i Tâceddîn tâbi-i mezbûr Hâsıl	100
Hisse-î vakf-ı Kızıl Mescîd nısf	350
Hisse-î mîrî nısfı ber-vech-i maktû' deruhde-i Abdülgaıffar ve Ali Sakallu `an gûlâmân-ı Bitlîs fî sene	350
Mezre'a-i Kömek tâbi'-i mezbûr der'uhde-i Ahmed `Ali ve Mustafa bin Sinân ve Ahmed bin Abdul- lah `an gûlâmân-ı Bitlîs fî sene maktû'	400

(47)

Nahiye-i Tanik (*تانیک*) der Livâ-i Bitlîs

Karye-i Mociknos (*موکینوس*) tâbi'-i mezbûr
der-yed-i Budâk Bey

1- Variko Dilo	18- Seyro Haşış
2- Subutan(?) Karayır(?)	19- Muhtâr Murâd
3- Varto Hayralı	20- Ezadik Hosen
4- Ganuş Bayram	21- Sedit birâder-i 0
5- Kitaniyol(?) veled-i 0	22- Norsis Aço
6- Hayrik(?) Geyral	23- Dirho veled-i 0 (M)
7- Serhoş Şeyhal(?)	24- Evanis birâder-i 0
8- Gürko Mato(?)	25- Azro(?) Murâd
9- Varsaş veled-i 0	26- Serkis birâder-i 0
10- Dermân birâder-i 0	27- Halfet beşe veled-i 0
11- Mirho birâder-i 0	28- Arto Tariş(?)
12- Maho birâder-i 0	29- Varto birâder-i 0
13- Şaho Haço(?)	30- İsfehan birâder-i 0
14- Toma birâder-i 0	31- Evanis birâder-i 0
15- Gürlü Varo	32- Mihro Hayreddîn
16- Hayro Pişo(?)	33- Dâvud Mihro
17- Murâd <i>موراد</i>	34- Hâfız Varis

- 35- Sonik Keriman
 36- Keşiş Marudros
 37- (سوامو) birâder-i 0
 38- Mihsak(?) Miral
 39- Saruyan veled-i 0
 40- Mirzan Norsis
 41- Varbey birâder-i 0
 42- Ya'kûb Muhtâr
 43- Sadarin veled-i 0 (M)
 44- Haymarbey(?) Serkis (M)
 45- Arubey Mihro (M)
 46- Haşîş Mırdıros (M)
 47- Varçek Muhtâr (M)

Nefer..... : 47
 Hâne..... : 40
 Mücerred.... : 7

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенç	1.175
Resm-i ırgâdiye	240
Hınta keyl 500 behesâb	6.000
Şa'îr keyl 200 behesâb	1.600
Dıhn keyl 35 behesâb	280
Resm-i asiyâb tamâm sâle	80
Resm-i ceviz	200
Resm-i kivâre	20
Resm-i tapû ma'a deştbanî	94
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	235
Mahsul-ü boyahane fî sene	1.000
Resm-i kebgîr	25
Yekûn	10.949

Karye-i Pâsîz (پا سز) tâbi'-i mezbûr vakf-ı zâviye-i Şerefiye

- 1- Evanis Hüdâdar
 2- Muzıran(?) birâder-i 0
 3- Kirabid birâder-i 0
 4- Muruyan Mervez(?)
 5- Serhoş Evanis
 6- Vartan Serhoş
 7- Yonah veled-i 0
 8- Hayro Dâvud
 9- `İrâz birâder-i 0
 10- Keşiş Halife
 11- Manes Varsek
 12- Norsis Odin

13- Tomabes Sanos	18- Evanis Manosis
14- Evanis birâder-i 0	19- Gorkik Muhtâr
15- Odos veled-i 0 (M)	20- Mervez birâder-i 0
16- Hodik Garîb	21- Mihrican Mihyak
17- Ziro Dervil (?)	

(48)

22- Halil veled-i 0 (M)	31- Rûştü beşe Gorkil
23- Şefkat `îrâz	32- Tomabes Ganuş
24- Kokor Panos	33- Vanis birâder-i 0
25- Odos birâder-i 0	34- `Ûnvân Melik
26- Vakik birâder-i 0 (M)	35- Ya'kûb Gorkil (M)
27- Momusen Varsak(?)	36- Saffet İmro (M)
28- Hayreddîn Halife	37- Varsek Momur (M)
29- Odis Hayr bey	38- Hayreddîn Korkil (M)
30- Hamos veled-i 0 (M)	

Nefer..... : 38
 Hâne..... : 30
 Mücerred.... : 8

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	950
Resm-i ırgâdiye	174
Hınta keyl 180 behesâb	2.160
Şa'îr keyl 180 behesâb	1.440
Dıhn keyl 360 behesâb	2.880
Resm-i asiyâb tamâm sâle Ahmed	20
Resm-i ceviz	100
Resm-i tapû ma'a deştânî	76
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	190
	<hr/>
Yekûn	8.030

Hukûk-ı şer'iyeye ma'a nısf-ı rûsûm-ı `örfiyye-i
 vakf-ı zâviye-i Şerefiye fi sene 7.305

Karye-i Koç (كوح) tâbi`-i Tanik(?) der
tasarruf-ı Budâk Bey

1- Mitanos Mıgırdıç	17- Mihribân Pervâne
2- Rıza Keşiş birâder-i 0	18- Pervâne birâder-i 0 (M)
3- İskender birâder-i 0	19- Haçik Mirsaç
4- Arif bey Dikil(?)	20- Kiros veled-i 0 (M)
5- İsadur(?) Evanis	21- Sosaç(?) veled-i 0 (M)
6- Mihro birâder-i 0	22- Hayro dame-i birâder-i 0
7- Sadaka Tavber(?)	23- Karaman Garîb
8- Serhoş birâder-i 0	24- Gelso(?) Şadırlu
9- Hayreddîn veled-i 0 (M)	25- Tomabes (تومابيس)
10- Mağruz Muhtâr	26- Mehçân birâder-i 0
11- Şado(?) birâder-i 0	27- Mihâl veled-i 0 (M)
12- Melik Pervâne	28- Ganuş Muhtâr
13-Tomabes veled-i 0 (M)	29- Evanis birâder-i 0
14- Hayreddîn Muhtâr	30- Halife Haçik
15- Mülhim birâder-i 0	31- Varçek Melik (M)
16- Gorkik Garîb	

Nefer..... : 32
Müsellem.... : 1
Gebrân..... : 31
Hâne..... : 24
Mücerred.... : 7

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	775
Resm-i bennâk	12
Resm-i ırgâdiye	150
Hinta keyl 300 behesâb	3.600
Şa'îr keyl 150 behesâb	1.200
Dıhn keyl 10 behesâb	80

Resm-i asiyâb tamam sâle	60
Resm-i ceviz	53
Öşr-i besâtin	20
Resm-i kivâre	45
Resm-i tapû ma'a deştbanî	24
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	160
Resm-i ma'den-i ahen	300

Yekûn

6.002^(*)

(49)

Karye-i Vanik (وانیک) tâbi'-i Sanik
Mezre'a-i deryed-i Budak Bey

1- Dermân Norsis	14- Galo Bedros
2- Seyron(?) Hayreddîn	15- İreder(?) Varto
3- Gelso Manoş	16- Yûsuf Dilo
4- Gürko Paşoş(?)	17- Sadaka Bahaeddîn
5- Sehman Mavis(?) (M)	18- Sadırlu(?) Vartis
6- Şeyhmuz Gelso(?)	19- Hayreddîn Vartis
7- Yûsuf Ya'kûb	20- Ganuş Vanis (M)
8- Yohan Yûsuf (M)	21- Bevvab(?) Garîb
9- Ya'kûb Yûsuf	22- Muhtâr Garîb
10- Sadaka Dahor(?)	23- Kelor İbor(?)
11- Şefkat Sadaka(M)	24- Serhoş Ünvan
12- Bedros Goman(?)	25- Magoz(?) Yûsuf (M)
13- Şefkat Bedos	26- Serkis Hafız (M)

Nefer..... : 26

Hâne..... : 19

Mücerred.... : 7

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân

650

(*) Gerçek yekûn 6.479'dur.

Resm-i ırgâdiye	114
Hınta keyl 250 behesâb	3.000
Şa'îr keyl 150 behesâb	1.200
Dıhn keyl 20 behesâb	160
Öşr-i besâtin ma'a ceviz	80
Resm-i tapû ma'a deştbanî	52
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	130
	<hr/>
Yekûn	5.386

Karye-i Sahor (صافور) tâbi'-i mezbûr dere-i
Budak Bey

1- Varto Kirabid	10- Kopan Haçik
2- Vanis birâder-i 0	11- Hado Pohan
3- Murâd `Ünvân	12- Vanis Yûsuf
4- `Ünvân veled-i 0 (M)	13- Yûsuf Vanis (M)
5- Korkil Muhsek	14- Tahor(?) Sadaka
6- Derviş Mirza(?)	15- Agob Murâd
7- Toma veled-i 0	16- ( ) `îrâkil(?)
8- Ağacan Ataşe	17- Mirdiros Vanis (M)
9- Galor Toman	18- Mülhîm Rake (M)

Nefer..... : 18
Hâne..... : 13
Mücerred.... : 5

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	450
Resm-i ırgâdiye	78
Hınta keyl 200 behesâb	2.400
Şa'îr keyl 140 behesâb	1.280
Dıhn keyl 10 behesâb	80
Resm-i asiyâb tamâm sâle 3 2	120
Öşr-i besâtin ma'a ceviz	40
Resm-i tapû ma'a deştbanî	36
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	90
	<hr/>
Yekûn	4.574

Karye-i Selmâm (سَلْمَام)

1- Serkis Ya'kûb	5- Dermân Odis
2- Halo veled-i O (M)	6- Hado Dermân
3- `Azîz beşe Dilo	7- Sadaka Noyan
4- Kitro(?) Bordiz	

Nefer..... : 7
 Hâne..... : 5
 Mücerred.... : 2

(50)

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	175
Resm-i ırgâdiye	30
Hınta keyl 180 behesâb	2.160
Şa'îr keyl 80 behesâb	640
Dıhn keyl 10 behesâb	80
Resm-i tapû ma'a deştbanî	34
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	35
<hr/>	<hr/>
Yekûn	2.334

Karye-i Ostiyan (اوستیان) tâbi'-i Tanik deryed-i Budak Bey

1- (سارح) Mırdiros	6- Süleyman Muhtâr
2- İskender Mırdiros	7- Varnik Korkil
3- Toma Parsiç(?) (M)	8- Marduk(?) Şeyhmuz
4- `Arbeşe Manos	9- Gelso Murâd
5- Evanis Muhtâr	10- Muhtâr Varsek (M)

Nefer..... : 10
 Hâne..... : 8
 Mücerred.... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	250
Resm-i ırgâdiye	48
Hınta keyl 140 behesâb	1.680
Şa'îr keyl 40 behesâb	320
Dıhn keyl 25 behesâb	200
Resm-i tapû ma'a deştbanî	30
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	50
	<hr/>
Yekûn	2.578

Karye -i Azu (عرو) tâbi'-i Tanik der tasarruf-ı
Budak Bey

1- Hüseyin Melik	5- Yûsuf Mikâ'il
2- `Ömer birâder-i 0	6- `Ali birâder-i 0
3- Kalender Yûsuf	7- Hızır İlyâs
4- Veli veled-i 0	

Nefer..... : 7

Hâsıl-ı mine'l-hums

Resm-i zemîn	50
Resm-i bennâk	74
Hınta keyl 100 behesâb	1.200
Dıhn keyl 40 behesâb	320
Resm-i tapû ma'a deştbanî	34
Bâd-ı hevâ	37
	<hr/>
Yekûn	1.725

Karye-i Mızbiyan (مزیبا) tâbi'-i Tanik der
tasarrûf-ı Budak Bey

1- Hamîd Şanveli	3- Hâkim Mehmed
2- İbrâhîm veled-i 0	4- Mehmed beşe veled-i 0

5- Şeyho Salih	11- Elvin(?) Şeyhmuz İbrâhîm
6- `Ömer Kurt	12- İbrâhîm veled-i 0
7- Abdal Hâcı	13- İbrâhîm Halife
8- Kâsım Şâkir Mehmed	14- Tâceddîn Kâsım
9- Derviş Pîrî	15- Mehmed birâder-i 0
10- `Ali birâder-i 0	

Nefer..... : 15

(51)

Hâsıl-ı mine'l-hums

Resm-i zemîn	75
Hinta keyl 100 behesâb	1.300
Dıhn keyl 70 behesâb	560
Resm-i tapû ma'a deştânî	40
Bâd-ı hevâ	95
Resm-i bennâk	180
	<hr/>
Yekûn	2.250

Karye-i Horu (و , و) tâbi'-i Tanik der tasarrûf-ı
Budak Bey

1- İbrâhîm Yûsuf	8- Mehmed Mülhîm
2- Şah Hüseyin veled-i Hızır	9- Necmeddîn veled-i 0
3- Kalender Derviş	10- Hızır `Ömer
4- Haydar birâder-i 0	11- Derviş `Ali
5- Mehmed Mahmûd	12- Resûde(?) Mehmed
6- İlyâs birâder-i 0	13- Behlül Zeyneddîn
7- İbrâhîm Mehmed	14- Haydar veled-i 0

Nefer..... : 14

Hâsıl-ı mine'l-hums

Resm-i zemîn	75
Hinta keyl 100 behesâb	1.200
Dıhn keyl 85 behesâb	680
Resm-i tapû ma'a deştbanî	28
Bâd-ı hevâ	74
Resm-i bennâk	168
	<hr/>
Yekûn	2.225

Karye-i Bosurlan (بو عرلن) tâbi'-i deryed-i
Budak Bey

1- Şanveli `Ali	4- `Ali Hamza
2- Mehmed birâder-i 0	5- Mesâret birâder-i 0
3- Behlül birâder-i 0	6- Kâsım `Ali (M)

Nefer..... : 6
Hâne..... : 5
Mücerred.... : 1

Hâsıl-ı mine'l-hums

Resm-i zemîn	25
Hinta keyl 80 behesâb	960
Dıhn keyl 45 behesâb	360
Resm-i tapû ma'a deştbanî	22
Bâd-ı hevâ	30
Resm-i bennâk	60
Resm-i mücerred	6
	<hr/>
Yekûn	1.463

Karye-i Kaşdonik (قشونيك) tâbi'-i mezbûr
der tasarrûf-ı Budak Bey

1- Şah Mansur Mehmed	3- Haydar Kâsım
2- Yûsuf `Ömer	4- Mehmed Han birâder-i 0

5- `Osman Mehmed

6- `Ali birâder-i 0

Neferen..... : 6

Hâsıl-ı mine's-sümin

Resm-i zemîn	75
Hinta keyl 100 behesâb	1.200
Dıhn keyl 55 behesâb	440
Resm-i tapû ma'a deştbanî	12
Bâd-ı hevâ	46
Resm-i bennâk	22
	<hr/>
Yekûn	1.825(*)

(52)

Karye-i Kut (كوت) tâbi'-i Sânik der tasarrûf-ı
Budak Bey

1- İbrâhîm Mehmed	3- `Ömer veled-i 0
2- Yûsuf `Ömer	4- Mehmed Yağmur

Nefer..... : 4

Hâsıl-ı mine's-sümin

Resm-i zemîn	50
Hinta keyl 100 behesâb	1.200
Dıhn keyl 40 behesâb	320
Resm-i tapû ma'a deştbanî	8
Bâd-ı hevâ	24
Resm-i bennâk	48
	<hr/>
Yekûn	1.650

(*) Gerçek yekûn 1.795'dir.

Karye-i Kumus (کوسى) tâbi'-i mezbûr der-tasarrûf-ı
Budak Bey

1- Kâsım Mahmûd	3- Resur(?) Bayezîd
2- Şeyho Seyid	

Nefer..... : 3

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	25
Hınta keyl 70 behesâb	840
Dıhn keyl 35 behesâb	280
Resm-i tapû ma'a deştbanî	4
Bâd-ı hevâ	15
Resm-i bennâk	36
	<hr/>
Yekûn	1.200

Karye-i Zernaçor (ذرناچور) tâbi'-i mezbûr deryed-i
Budak Bey

- 1- Halil İbrâhîm

Hâsıl-ı ma'a rüsûm 500

Karye-i Vanek (وانك) tâbi'-i mezbûr deryed-i
Budak Bey

1- Şeyho Mehmed	3- Kâsım Şeyho
2- Mahmûd birâder-i 0	

Hâsıl-ı ma'a rüsûm 500

Karye-i Tanik (تانیک) tâbi'-i mezbûr der-tasarrûf-ı
Budak Bey

1- İsmâ'îl `Ömer	6- Mehmed `Ali
2- Abdâl Seydî	7- Seydî Abdâl
3- `Ali Mehmed	8- Seyfeddîn Seyol(?)
4- Hasan `Ali	9- Seid veled-i O (M)
5- Hayyâm Abdâl	10- Yâr Ahmed Mahmûd

Nefer..... : 10

Hâne..... : 8

Mücerred.... : 2

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	100
Hınta keyl 160 behesâb	1.920
Dıhn keyl 103 behesâb	824
Resm-i tapû ve deştbanî	16
Bâd-ı hevâ	54
Resm-i bennâk	96
Resm-i mücerred	12
	<hr/>
Yekûn	3.022

(53)

Karye-i Varvan(?) (وارولز) tâbi'-i Tanik
der tasarrûf-ı Budak Bey

1- `Ömer Hamid(?)	8- Yûsuf veled-i O
2- `Ali `Ömer	9- İbrâhîm Monla
3- Hamza `Ömer	10- Dâvud birâder-i O
4- Budâk Hasan	11- Selim birâder-i O
5- Yûsuf Hasan	12- Yûsuf Fakîr
6- Kâsım Hasan	13- Hasan `İsâ
7- İshak Yûsuf	14- Seyîd `Ali birâder-i O

15- `Îsâ Hüseyin

16- Asor Hüseyin

Nefer..... : 16

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	750
Hınta keyl 108 behesâb	1.296
Dıhn keyl 100 behesâb	800
Resm-i tapû ma'a deştbanî	32
Bâd-ı hevâ	85
Resm-i besâtin	20
	<hr/>
Yekûn	2.500(*)

Karye-i İrnek (ایر نك) tâbi'-i Tanik der tasarrûf-ı
Budak Bey

1- Kalender İbrâhîm	4- Şeyho veled-i 0
2- Haydar veled-i 0	5- `Osmân birâder-i 0
3- `Ömer `Osmân	6- Velî Velî

Nefer..... : 6
Hâne..... : 5
Mücerred.... : 1(**)

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	50
Hınta keyl 80 behesâb	960
Dıhn keyl 58 behesâb	664
Resm-i tapû ma'a deştbanî	10
Bâd-ı hevâ	36
Resm-i bennâk	60
Resm-i mücerred	6
	<hr/>
Yekûn	1.586(***)

(*) Gerçek yekun 2983'dür.

(**) Mücerred isimlerin yanına belirtilmemiştir.

(***) Gerçek yekun 1.786'dır.

Karye-i Simek (سيمك) tâbi'-i Tanik der sasarrûf-ı
Budak Bey

1- İshak Menmed	5- Dâvud Dâvud
2- İbrâhîm Mahmûd	6- Seydî Ahmed Şeyho
3- Şeyho Kulu	7- Dîyavet(?) Garîb
4- Seydo(?) birâder-i 0	8- Derviş Şeyho

Nefer..... : 8

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	100
Hınta keyl 140 behesâb	1.680
Dıhn keyl 72 behesâb	976
Resm-i tapû ma'a deştbanî	16
Bâd-ı hevâ	44
Resm-i bennâk	<u>120</u>
Yekûn	2.536(*)

(54)

Karye-i Milhüdâ(?) (ملهدا) tâbi'-i Tanik deryed-i
Budak Bey

1- Fakîr İbrâhîm	2- `Ali veled-i 0

Hâsıl-ı ma'a rûsûm 300

Karye-i Kuşdik(?) (كوش ويك) tâbi'-i mezbûr deryed-i
Budak Bey

Hâsıl 900

(*) Gerçek yekûn 2.936'dır.

Mezre'a-i Semer-i Şah (سمر شاه) tâbi'-i mezbûr
deryed-i mezkûr

Hâsıl 1.000

Mezre'a-i Şeyho (شيرو) tâbi'-i mezbûr deryed-i
Budak Bey

Hâsıl 500

Mezre'a-i Espilü (اسپيلو) tâbi'-i mezbûr

Hâsıl 500

Mahsûl-i `âdet-i `ağnâm nahiye-i Tânik 3.000

Karye-i Suludelen(?) (صولو و لن) vakf-ı
Haremeyni'ş-şerifeyn

1- Hüseyen Monla	5- Kalender `Ömer
2- Mahmûd Hasan	6- Kâsım Haydar
3- Hasan Mahmûd	7- Şeyho `Abdurrahmân
4- Haydar `Ömer	8- Abdâl Behlül

Nefer..... : 8

Hâsıl-ı kısm-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	50
Hınta keyl 30 behesâb	360
Dıhn keyl 30 behesâb	240
Resm-i tapû ma'a deştbanî	16
Bâd-ı hevâ	40
Yekûn	<hr/> 706

(55)

Nahiye-i Emorik(?) (اَموریک) der livâ-i Bitlîs

Karye-i Esvik(?) (اَسوکی) tâbi'-i mezbûr hâss-ı şâhî

Mahalle-i Küçük Garaz (کُچُکْ غَرَاز)

1- Garaz(?) Mezkûr	14- Salor(?) Nuciyan(?)
2- Askor(?) Abdilik(?)	15- Kirakos(?) veled-i 0
3- Viryan(?) veled-i 0	16- Bedros birâder-i 0
4- Dirahor birâder-i 0 (M)	17- Haçek(?) Nuçiyani(?)
5- Evanis Şiyab(?)	18- Mihro veled-i 0
6- Henik(?) Evanis	19- Behlül birâder-i 0
7- Şefkan Mırdiros(?)	20- Kiravik(?) Bogos
8- Keyyaç(?) veled-i 0	21- Asos(?) veled-i 0 (M)
9- Nardik(?) birâder-i 0	22- Esâd birâder-i 0
10- Fettâh Mûsa	23- Garâz birâder-i 0
11- Gördik(?) veled-i 0	24- Kevan(?) Tohman(?)
12- Agob(?) birâder-i 0	25- Kirakos Asor(?)
13- Melgo(?) Keyyaç(?)	

Nefer..... : 25

Mücerred.... : 2

Mahalle-i Garaz-ı diğeri (غَرَاز وِیْکَر) tâbi'-i
karye-i mezbûr

1- Zeğgik(?) Melkik(?)	10- Şefkat Serkis
2- Serkis veled-i 0	11- Tatos Bismaş(?)
3- Dekanik(?) Şeref	12- Nordik(?) birâder-i 0
4- Köşek(?) Aravil(?)	13- Melik Esbân(?)
5- Bedros Şeyhgik(?)	14- Tâceddîn Garaz(?)
6- Göndik(?) birâder-i 0	15- Mihro veled-i 0
7- Erakil(?) birâder-i 0	16- Mekredik(?) veled-i Bosil(?)
8- Evanis Miraba(?)	17- Vartan veled-i 0
9- Sultan Garaz	18- Mehrek Marnuk(?)

19- Bedros veled-i 0	45- Kirakos Papas(?)
20- Homan Asor(?)	46- Garaz birâder-i 0
21- Nordink(?) Homan(?)	47- Serkis Garaz
22- Tanibal(?) Haçik	48- Şehriyan Banik(?)
23- Dâvud veled-i Haçik	49- Kösek Banik
24- Mırdiros veled-i 0	50- Tatos birâder-i 0
25- Maksûd Behlül	51- Kalkan Şemavun(?)
26- Dâvud birâder-i 0	52- Hranklik birâder-i 0
27- İraz birâder-i 0	53- Kuvayit(?) birâder-i 0
28- Evanis birâder-i 0	54- Ovos(?) Papas
29- Muslihîm(?) Şeyhik(?)	55- Kuvayit(?) birâder-i 0
30- Agob(?) Toryan(?)	56- Nurhan Halil
31- Serkis veled-i 0	57- Kirakos Nazarlu
32- Novidik(?) birâder-i 0	58- Garaz Menvil(?)
33- Pervâne beşe Şadrif	59- Şemavun(?) Halife
34- Nordik(?) veled-i 0	60- Karakos Murâd
35- Ahlat veled-i 0	61- Kinah birâder-i 0
36- Tâceddîn Hünkik(?)	62- Bagos birâder-i 0
37- Mergik birâder-i 0	63- Ferruh(?) birâder-i 0
38- Melik birâder-i 0	64- Kösek Banik
39- Maksûd veled-i 0	65- Agob birâder-i 0
40- Rikso(?) birâder-i 0	66- Tatos(?) Miryan
41- Maksûd veled-i Macok	67- Evanis birâder-i 0
42-(S i l i k)	68- Maksûd birâder-i 0
43- Ca'fer Maksûd	69- Serkis birâder-i 0
44- Haçik Maksûd	70- Helkik(?) Çoman(?)

(56)

71- Gorkil(?) birâder-i 0	78- Eblan Anzor
72- Mardik(?) birâder-i 0	79- Evadis birâder-i 0
73- Muhtâr ( )	80- Simak(?) Abdâl
74- Aravik veled-i 0 (M)	81- Mırdiros Şitarif(?)
75- İrdek Nosek(?)	82- Mestor Guman(?)
76- Haviki(?) veled-i 0	83- Muhtâr Manos
77- Mikhal birâder-i 0 (M)	84- Eşban Maksûd

Nefer..... : 84
 Hâne..... : 81
 Mücerred.... : 3

Mahalle-i Evanis tâbi'-i karye-i mezbûr

1- Evanis Virdan(?)	31- Derviş Norsis
2- Şeyho İskender	32- Nordiyan Derviş
3- Mırdiros birâder-i 0	33- Gordiyan Mihsa(?)
4- Sirkod beşe(?) Ya'kûb 0	34- Şefkat Asor(?)
5- Karakuş Kıyaç(?)	35- Asor(?) Şefkat
6- Karakuş veled-i 0	36- Serhoş Kirabid
7- Kulu(?) birâder-i 0	37- Garaz veled-i 0
8- Musyan birâder-i 0	38- Miklo(?) birâder-i 0 (M)
9- Mihşek(?) Kirabid	39- Hafız birâder-i 0
10- Vartan birâder-i 0	40- Maksûd Diko(?)
11- Norson(?) birâder-i 0	41- Astor Maksûd
12- Astor Derman	42- `Ünvân Çoban
13- Garaz birâder-i 0	43- Çoban `Ünvân
14- Miklo(?) birâder-i 0	44- Şeref birâder-i 0
15- Eshan(?) Musyan	45- Guşan Viladiles
16- Mihşek(?) veled-i 0	46- Agor birâder-i 0
17- Melik veled-i 0	47- Manos birâder-i 0
18- İsanos(?) birâder-i 0	48- Dâvud birâder-i 0
19- Şefkat İbrâhîm	49- `Arab birâder-i 0
20- İbrâhîm birâder-i 0	50- Tâceddîn(?) birâder-i 0
21- Zamet(?) Tohman(?)	51- Evanis Payas(?)
22- İhtiyâr Tohman(?)	52- Hüseyin veled-i Norsis
23- Kataç(?) Eserbay	53- Maksûd veled-i 0
24- Vladiyan veled-i Şehriyan	54- Agor birâder-i 0
25- Hayrobey birâder-i 0	55- Muhtâr veled-i Gordiyan(?)
26- Manos veled-i Eraviyan	56- Ahrazbey birâder-i 0 (M)
27- Ponipar(?) Zoker(?)	57- Tohman İshak
28- Agor(?) birâder-i 0	58- Mihyak Mihrok
29- İsanos(?) birâder-i 0	59- Asodik(?) Vardal
30- Şefkat birâder-i 0	60- Haçik Kirabid

Nefer..... : 60

Mahalle-i Anpat (انبات) tâbi'-i karye-i mezbûr

1- Enzar(?) Mezbûr	19- Emirdik Usko(?)
2- Eşraf Tanik	20- Hâfız birâder-i 0
3- Melik birâder-i 0	21- Şefkat birâder-i 0
4- Maksûd birâder-i 0	22- Maksûd Garaz
5- Melik Masyak(?)	23- Hasan birâder-i 0
6- Şedîn(?) Gordik(?)	24- Çalo birâder-i 0 (M)
7- Mihro veled-i Şedîn	25- Hüseyin veled-i Candik
8- Emirdik(?) birâder-i 0	26- Ukran Marsak(?)
9- Gordik(?) birâder-i 0	27- Esvad Hüseyin
10- Hâfız birâder-i 0	28- Hâfız birâder-i 0
11- Maruba(?) birâder-i 0	29- Derlik(?) birâder-i 0
12- Melik Behlül	30- Ohadar birâder-i 0
13- Evanis birâder-i 0	31- Nahşi Vardiyan
14- Kirabid birâder-i 0	32- Virdilet(?) Nahşi
15- Garaz birâder-i 0	33- Havadis(?) Simak(?)
16- Serhoş Şatrif(?)	34- Firhan Payas
17- Diko Murâd	35- Agos Kopol(?)
18- Koçbey veled-i 0	36- Kerîm Ağtik(?)

Nefer..... : 36

(57)

Mahalle-i Estiyan (استيان) tâbi'-i karye-i mezbûr

1- Esmâ Mezbûr	12- Şehik veled-i 0
2- Dirahor Serir beşe(?)	13- Mirva Şehban(?)
3- Haçik veled-i 0	14- Evanis Bucan
4- Torman(?) Grasek(?)	15- Viyolet(?) Murâd
5- Erakil Bircan	16- Kilor(?) birâder-i 0
6- Ferhan Sersan(?)	17- Serir birâder-i 0
7- Derviş Muhtâr	18- Mırdıros Viyolet
8- Simovil(?) veled-i 0	19- Hâfız Serkis(?)
9- Mahir beşe birâder-i 0	20- Şatır(?) birâder-i 0
10- Asor Derviş	21- Tatos Pırbey
11- Mihyak Halife	22- Kirabed(?) birâder-i 0

23- Korkil birâder-i 0	34- Simak Meriç(?)
24- İvabey(?) Serkis	35- Meriç İsmanos(?)
25- Boşsak birâder-i 0	36- Boldik Viyolet
26- Viyolet birâder-i 0	37- Taçeldin veled-i 0
27- Vigakil(?) birâder-i 0	38- Radkir(?) veled-i 0
28- Hâfız Hıravik	39- Aravik Derviş
29- Rizogik(?) veled-i 0	40- İskender veled-i 0
30- Gorgik(?) Maksûd	41- Melik birâder-i 0 (M)
31- Garaz Gürkor(?)	42- Taçeldin Aravik
32- Aragik(?) veled-i 0	43- Merhik Korkik
33- Behlül veled-i 0 (M)	44- Maksûd Vâsıl(?)

Nefer..... : 44

Mahalle-i Estiyanos (استيانوس) tâbi'-i mezbûr

1- Estiyanos Ayor(?)	22- Tahsek(?) (سک)
2- Dâvud Melik	23- Çoban Estor
3- Muhtâr Budak	24- Nomus birâder-i 0
4- Haçik Melik	25- Dahos birâder-i 0
5- Nomos veled-i 0	26- Melikbey birâder-i 0
6- Diko birâder-i 0	27- Agob Çoban
7- Vidervik(?) Servak(?)	28- Gorkik Ketaç(?)
8- Ahsar Ağabıyk(?)	29- Asihan(?) Melik
9- Şefkat Toma (?)	30- Hazor(?) Albıyk
10- Gorgik veled-i 0	31- Novik birâder-i 0
11- Bircan Celeb	32- Han `azîz Hâfız
12- Evanis veled-i 0	33- Meridros Han'azîz
13- Garaz Evdirnek(?)	34- Aravik(?) birâder-i 0
14- Evanis Ohan(?)	35- Garaz Divâne
15- Giradik(?) veled-i 0	36- Tomas(?) birâder-i 0
16- Ohan Mirsek(?)	37- Şihanor(?) Çoban
17- Agob veled-i 0	38- Adem birâder-i 0
18- Karakuş Garaz	39- Norsis birâder-i 0
19- Haçik veled-i 0	40- Kirabid Şihanor(?)
20- Melekber(?) birâder-i 0	41- Viyolet Bedros
21- Nomas Viyolet(?)	42- Evanis veled-i 0

43- Sorpin(?) Kirabid	63- Şeref veled-i 0
44- Milgo Behlül	64- Aravik birâder-i 0
45- Miroz(?) veled-i İsanos	65- Agob İhrabey
46- Mülhîm Mucahor(?)	66- Serman Agob(?)
47- Şehban veled-i 0	67- Bedros Sinan
48- Bünyal Şehban	68- Şefkat veled-i 0
49- Norsis veled-i 0	69- Toro Kirakos
50- Haçik birâder-i 0	70- Serhoş veled-i 0
51- Garaz veled-i Binyat	71- Zifra Sekoris
52- Derviş İskender	72- Asor İgor
53- Garib veled-i 0	73- Şatrif veled-i 0
54- Miroman(?) Hâfız	74- Kirakos Simok(?)
55- ~~ع~~ veled-i 0	75- İbrâhîm veled-i 0
56- Agob veled-i 0	76- Şehriyan veled-i 0 (M)
57- Viyolet Kirakos	77- Vladik(?) birâder-i 0
58- Bünyar Hirase	78- `Azîz birâder-i 0
59- Serkis veled-i 0	79- Nikodir(?) birâder-i 0
60- Tatar Çoban	80- Sehbak Garaz
61- Vladiyan(?) veled-i 0	81- Hâfız Kirakos
62- Haçik Serkis	

Nefer..... : 81

Cem'an

Nefer..... : 307

Hâne..... : 290

Mücerred.... : 12

Hâsıl-ı kâsım-ı mine'l-hums

İспенç	7.675
Resm-i ırgâdiye	1.770
Dıhn keyl 721 behesâb	5.768
Resm-i tapû ma'a deştbanî	100
Bâd-ı hevâ	1.335

Karye-i Mucur (سور جور) tâbi'-i nâhiye-i
Emorik hâss-ı şâhî

1- Mirzom Kethûda	19- Maksûd Dâvud
2- Hâfız Brakil(?)	20- Dâvud Nomos
3- Şefkat Mirzam	21- Uz Dâvud
4- Uz(?) Garîb	22- Câvid Şeref
5- Şeyhik Sadaka	23- Manos veled-i 0
6- Kunut(?) Mihiyak	24- Nordon Virdalet(?)
7- Tercan Kinzo	25- Kirakos Zirvar(?)
8- Mihro veled-i 0	26- Garaz veled-i 0
9- Haçik veled-i 0	27- Şeref veled-i 0
10- Velelik(?) birâder-i 0	28- Mihiyak birâder-i 0
11- Aravik Noriyan	29- Dimak(?) Mihiyak(?) Nomos
12- Torman(?) Arvik	30- Nomos Mihiyak(?)
13- Boris Şatrif	31- Haçik Nomos
14- Mûlkesir(?) veled-i Digil	32- Simek veled-i 0 (M)
15- Elbiyan (?) veled-i 0	33- Nomos Simek
16- Setrefor(?) Taybal(?)	34- Kirakos veled-i 0 (M)
17- Taybal(?) veled-i 0	35- Nomos Res
18- Edersek(?) birâder-i 0	

Nefer..... : 35

Hâne..... : 33

Mücerred.... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенç	875
Resm-i ırgâdiye	198
Dıhn keyl 100 behesâb	800
Resm-i tapû ma'a deştbanî	33
Resm-i kivâre	50
Bâd-ı hevâ	175
Yekûn	2.131

(59)

Karye-i Herpil(?) (مرابيد) tâbi'-i nahiye-i
mezbûr hâss-ı şâhî

1- Kınoc(?) Garaz	36- Mülhîm birâder-i 0
2- Sehmayin Mâsek(?)	37- Kirabid Serker(?)
3- Çoban Sehyak	38- Mihro Bedros
4- Haçek birâder-i 0	39- Nazar birâder
5- Tâib birâder-i 0	40- Çağfer birâder-i 0
6- Norsek birâder-i 0	41- İbrâhîm veled-i Norsis
7- Erşo Haçik	42- Manos birâder-i 0
8- Kataç(?) Rişo(?)	43- Bedros İbrâhîm
9- Estor birâder-i 0	44- Şefkat Emirbey
10- Hâfız birâder-i 0	45- Hirabid Gümelek(?)
11- Elvaz(?) Gemiciyan	46- İlde(?) birâder-i 0
12- Aravik(?) veled-i 0	47- Garîb Nazar
13- Evanis veled birâder-i 0	48- Norsis Abdülbey
14- Estor(?) Cânibey	49- Şatrîf birâder-i 0
15- Garaz birâder-i 0	50- Behlül Garîb
16- Zârkiyan(?) Meridros	51- Seryan(?) Şatrîf
17- Bayrâm birâder-i 0	52- Behlül Kirakos
18- Garaz veled birâder-i 0	53- Muhtâr birâder-i 0
19- İbrâhîm veled-i Vagik(?)	54- Haçik birâder-i 0
20- Estor Kirabid	55- Zirvâr(?) Gücibey(?)
21- Zeledgik(?) Mırdıros	56- Evanis Zirvâr
22- Ohan(?) Araliyan(?)	57- Kınaç veled-i 0
23- Arâksek(?) Mihyâk	58- Tivaldik(?) Peder
24- Garaz veled-i 0	59- Tâceddîn(?) birâder-i 0
25- Estor birâder-i 0 (M)	60- Divâne birâder-i 0
26- Nazar Ohan	61- Nomos Tivaldik(?)
27- Serkor Hâfız	62- Mirîcân birâder-i 0
28- Hâçik Muhtâr	63- Estor birâder-i 0
29- Kirakos Hâçik	64- Tâceddîn Haçik
30- Hızırbey Habib	65- Dâvud veled-i 0
31- Şefkat birâder-i 0	66- Estor Derviş
32- Vildân(?) Drelder(?)	67- Mado(?) Poulet(?)
33- Hâfız Ohan(?)	68- Reskir(?) Zadîk(?)
34- Serkis Evanis	69- Dâvud veled-i 0 (M)
35- Bedros birâder-i 0	70- Bedros Rişo

71- Bragik Mosen	78- Şido(?) veled-i 0
72- Harabed Serker	79- Odadis(?) Zargik(?)
73- Garaz Hirabid	80- Vladin Papas(?)
74- Serkis Estor	81- Serkis veled-i 0
75- Nordik Haled(?)	82- Şefkat Payat
76- Derviş Halife	83- Hata Mihro
77- Nomos Derviş	84- Mircân Gümsek(?)

Nefer..... : 84

Mahalle-i Zoğmur(*ضوغمور*) tâbi'-i karye-i mezbûr

1- Odos Evik	11- Agik Nohman
2- Bûnyâl Zoğmur(?)	12- Estor birâder-i 0
3- Hâsek veled-i 0	13- Maho Divâne
4- Serhoş birâder-i 0	14- Şefkat Evanis
5- Rişo Meserîm	15- Mirdiros birâder-i 0
6- Hâçik veled-i 0	16- Estor birâder-i 0
7- Aradad(?) Korkil	17- Seher(?) birâder-i 0
8- Kınâç birâder-i 0	18- Gülemîr Viriman(?)
9- Zirdelen(?) Derviş	19- Kirakos birâder-i 0
10- Divâne Bağyan(?)	20- Sâduk Acâbis(?)
	21- Derviş İvan

(60)

22- Mirîcân Halife	34- Habib veled-i 0
23- Evadis İvan	35- Maksûd birâder-i 0
24- Vaçek Şanmelik	36- Hızırbey birâder-i 0
25- Şehriyân Arakil(?)	37- Kenzîk(?) Estor
26- Garîb birâder-i 0	38- `Arâd birâder-i 0
27- Mahîr(?) Hasro(?)	39- Murâd Bedros
28- `Arâd(?) birâder veled-i 0	40- Serbeşe birâder-i 0
29- Mirîcân Derviş	41- Kirakos birâder-i 0
30- Şatrif(?) birâder-i 0	42- Kirakor Diko
31- Cezerlik Habib	43- Norsis Konur
32- Hirabid veled-i 0	44- Dâvud birâder-i 0
33- `Asırliyan(?) Habib	45- Maksûd Kirakos

46- Rus(?) birâder-i 0	67- Hâçik birâder-i 0
47- Nazar birâder-i 0	68- Efendin(?) Tasen(?)
48- Rikon(?) Diko(?)	69- Mirvâne birâder-i 0
49- Kirakos Şehik(?)	70- Kirabid Behâlır(?)
50- Ohan birâder-i 0	71- Semâviz(?) Mehbâmer(?)
51- Ekon(?) Kirakos	72- Zohre Meridros
52- Hakût(?) Şehriyân	73- Hâfız birâder veled-i 0
53- Marvik(?) Didan	74- Şerho(?) `Aselik
54- Şeref birâder-i 0	75- Hâçik birâder-i 0
55- Serkis Sehbon	76- Mosek Vladin
56- Kirabid Hüseyin	77- Maho birâder-i 0
57- Harabid İbrâhîm	78- Evanis birâder-i 0
58- Mosek(?) birâder-i 0	79- Nazar birâder-i 0
59- Nazar birâder-i 0	80- Malok(?) birâder-i 0 (M)
60- Yûsuf Agob(?)	81- Çarık Bûker(?)
61- Semâviz Sihyâl(?)	82- Haço birâder-i 0 (M)
62- Esvâder birâder-i 0	83- Hâfız Derviş
63- Ağnak İskender	84- Şefkat Nordik(?)
64- Kınâç(?) birâder-i 0	85- Derviş Hasro(?)
65- İgor birâder-i 0	86- İskender Mikâ'îl
66- Kirakos Erik(?)	87- Estor Divâne

Nefer..... : 87

Mahalle-i Ervanik (اروانك) tâbi'-i karye-i mezbûr

1- Arvanik Dâvud	14- Derviş Vardiyân(?)
2- Ohan birâder-i 0	15- Maksûd birâder-i 0
3- Melikdiç birâder-i 0	16- Şefkat Derviş
4- Nomoris(?) Conân	17- Halo Gordik(?)
5- Dâvud birâder-i 0	18- Hasek birâder-i 0
6- Derviş Şimşek	19- Şemseddîn Dâvud
7- Havi Ardık	20- Evanis birâder-i 0
8- Bedros Sadaka	21- Haçik birâder-i 0
9- Behlül Odirbey(?)	22- Seher(?) birâder-i 0
10- Odirbey(?) veled-i 0	23- Kıtaç birâder-i 0
11- Mosek Şerif	24- Maho Barîk
12- Nazar Şimşek	25- Kirakos Sercan
13- Haçik birâder-i 0	26- Manos birâder-i 0

- 27- Mülhîm birâder-i 0
 28- Oğlan Arakil(?)
 29- Şerif(?) birâder-i 0
 30- Şefkat Norsis
 31- Kıtaç Bekliyân
 32- Bedros birâder-i 0
 33- Mirho Dâvâr(?)
 34- Evanis birâder-i 0 (M)

- 35- Kivâre Zaracık(?)
 36- Nordik Devis
 37- Estor Dahoş
 38- Miloş birâder-i 0
 39- Behlül Karluk
 40- Dâvud Asarbey
 41- Mîrcân Tâyâk(?)

Nefer..... : 41

(61)

Mahalle-i `Arbeşe (عربشه) tâbi'-i karye-i Herpil

- 1- `Arbeşe Dirakil(?)
 2- İsanos birâder-i 0
 3- Mihro(?) birâder-i 0
 4- Dirakil veled-i 0
 5- Çârik Sâdi
 6- Sefer Çârik
 7- Vladiyân Payas
 8- Esto(?) birâder-i 0
 9- Serhoş Karluk
 10- Çayık birâder-i 0
 11- Vlaman Hâfız
 12- (Okunamadı) Dermân
 13- Hirabid Zladgir
 14- İkob Evanis
 15- Harabik(?) İkob(?)
 16- Evanis Payas
 17- Mirâk Virmân(?)

- 18- Estor Muhaber
 19- Kınâç İzor
 20- Nazar birâder-i 0
 21- Diko Muhaber
 22- Hargik Mucâvir
 23- Merdıros Korkil
 24- Hâfız veled-i Pîrî
 25- Norsis birâder-i 0
 26- Mirdiros (مريدوس)
 27- Şefkat veled-i 0
 28- İskender birâder-i 0
 29- Şehik `Arâz
 30- Muhtâr birâder-i 0
 31- Serkis Mirgen
 32- Estor Serko(?)
 33- Bayram birâder veled-i 0 (M)
 34- `Arab beşe Hoş

Nefer..... : 34

Cem'an

Nefer..... : 246

Hâne..... : 236

Mücerred.... : 10

Hâsıl-ı kısıp-ı mine'l-hums

İspenç	6.150
Resm-i ırgâdiye	1.416
Dıhn keyl 490 behesâb	3.920
Resm-i tapû ma'a deştbânî	100
Resm-i kivâre	150
Bâd-ı hevâ	1.030
	<hr/>
Yekûn	12.766

Karye-i Boğnûd (بو غنود) tâbi'-i nâhiye-i Emorik
hâss-ı sâhî

1- Kirabid Kirabid	23- Serkis birâder-i 0
2- Serhoş birâder-i 0	24- Evanis birâder-i 0 (M)
3- Kirakos birâder-i 0	25- Mırdıros Korkil
4- `Arâd birâder-i 0	26- Kirakos birâder-i 0
5- Ziklo birâder-i 0 (M)	27- Evanis Hâfız
6- Şefkat Estor	28- Semik(?) birâder-i 0
7- İkbal(?) birâder-i 0	29- Şefkat beşe Behlül
8- Hâdis birâder-i 0	30- Mirvâne birâder-i 0
9- İsanos birâder-i 0	31- Behlül Dâvud
10- Estor Karayır	32- Murâd Derviş
11- Nordik birâder-i 0	33- İbrâhîm birâder-i 0
12- Evâdik birâder-i 0	34- Derviş birâder-i 0 (M)
13- (محمد) birâder-i 0	35- Nosek (Okunamadı)
14- Norsis birâder-i 0 (M)	36- Sercan birâder-i 0
15- Dermân Hâçek	37- Nordik(?) birâder-i 0
16- Gorgik(?) birâder-i 0	38- Şefkat birâder-i 0
17- (وصی) birâder-i 0	39- Dâvud Harabid
18- Şeref birâder-i 0	40- Rağgik birâder-i 0
19- Manoş Merik(?)	41- Sârumon(?) Bayrâm
20- Odis veled-i 0	42- Evadis birâder-i 0
21- Haçik Kirakoş	43- Serhoş birâder-i 0
22- Çolo(?) birâder-i 0	44- Sercân Hâfız

- 45- Yûsuf birâder-i 0
 46- Halife Halife
 47- Kıtâç birâder-i 0
 48- Esdîn birâder-i 0
 49- Emirbey Şatrîf
 50- Mihyak birâder-i 0
 51- Harabid birâder-i 0

- 52- Garâz birâder-i 0
 53- Harabid Payas
 54- Dâvud birâder-i 0
 55- `Azâd Garâz
 56- Evadis birâder-i 0
 57- Serkis Sırbey

Neferen..... : 57

(62)

Mahalle-i Kerlo (کرلو) tâbi'-i karye-i mezbûr

1- Diko Estor	24- Haraç(?) Eyûb
2- Murâd birâder-i 0	25- Diko 0
3- Estor birâder-i 0	26- Serho birâder-i 0
4- Eragik(?) Ohan	27- Rahmo birâder-i 0
5- Akirîl birâder-i 0	28- Dâğılık birâder-i 0
6- Vandik Esmerik	29- Hasan birâder-i 0
7- Arâd birâder-i 0	30- Kirabid Şefkat
8- `Abdîbey birâder-i 0	31- Hâçik Kirakos
9- Vardik Eşik	32- Vardiyân birâder-i 0
10- Şatrîf birâder-i 0	33- Kirabid Halife
11- Şân Hüseyin birâder-i 0	34- Harabid birâder-i 0
12- Evadis Kıtâç	35- Maksûd birâder-i 0
13- Şehriyân Şirvân(?)	36- Şefkat birâder-i 0
14- Göçek Dermân	37- Virmân Noyan
15- Dermân birâder-i 0	38- Hâfız birâder-i 0
16- Arâd birâder-i 0	39- Estor birâder-i 0
17- Hızır birâder-i 0	40- İbrâhîm birâder-i 0
18- Semik(?) Serkis	41- Garâz birâder-i 0
19- Hüseyin birâder-i 0	42- Evanis birâder-i 0
20- Bedros birâder-i 0	43- Harabid İplân
21- Murâd birâder-i 0	44- Estor birâder-i 0
22- Serkis birâder-i 0	45- Haçik birâder-i 0 (M)
23- Dâvud veled-i 0	46- `Înâyed Ohân

Nefer..... : 46

Mahelle-i `Artuk (عرتوك) tâbi'-i karye-i Boğnûd

1- Aravik	27- Mırdıros birâder-i 0
2- Dermân birâder-i 0	28- Norsis birâder-i 0
3- Garîb birâder-i 0	29- Murâd birâder-i 0
4- İgor birâder-i 0	30- Kınâç Derviş
5- Norsis birâder-i 0	31- Gorgik birâder-i 0
6- Bedros birâder-i 0	32- Serhoş birâder-i 0
7-Garâz birâder-i 0	33- Mihşo(?) Kınâç
8- Şerîb(?) Mikâ'il	34- Diko birâder-i 0
9- Narsek birâder-i 0	35- Sedîn(?) Birço(?)
10- Serkis birâder-i 0	36- Hâçik birâder-i 0
11- Lâl birâder-i 0	37- Şefkat birâder-i 0
12- Kirakos birâder-i 0	38- Manoş birâder-i 0
13- Derviş Haydar	39- Nârbey birâder-i 0 (M)
14- Zarunik birâder-i 0	40- Nordîk Hargîk
15- Şefkat birâder-i 0	41- Estor Kuvvetlü(?)
16- Haydar birâder-i 0	42- Hâçik birâder-i 0
17- Tohmân birâder-i 0	43- Kıtâç İplân
18- (لرتروس) Vartân	44- Garâz veled-i 0 (M)
19- Sercân Sehîk(?)	45- Şeyho birâder-i 0
20- Şefkat birâder-i 0	46- Sevik(?) birâder-i 0
21- Murâd birâder-i 0	47- Razvâr Maksûd
22- Nodik(?) birâder-i 0	48- Tordîk(?) birâder-i 0
23- Evanis birâder-i 0	49- Hâçik birâder-i 0
24- Dirâvik Şatrîf	50- Erkîl Mosek
25- Diko birâder-i 0	51- Maksûd Dâvud
26- Şeyho birâder-i 0	

Nefer..... : 51

(63)

Mahalle-i Dere tâbi'-i karye-i Boğnûd

1- Ermenik Kirabid	4- Şehriyân birâder-i 0
2- Hâçik birâder-i 0	5- Diko(?) Hâçek(?)
3- Horgik(?) birâder-i 0	6- Diravik(?) Kirabid

7- Dalos birâder-i 0	25- Hızırbey birâder-i 0
8- Mircân Pîrî	26- Eragik(?) birâder-i 0
9- Bedros birâder-i 0	27- Murâd birâder-i 0
10- Mircân birâder-i 0	28- Koç İbrâhîm
11- Serhoş Bedros	29- Garâz birâder-i 0
12- Bordik(?) birâder-i 0	30- Avor(?) Kirabid
13- Tâceddîn Diko(?)	31- Murâd birâder-i 0 (M)
14- Emîrvâr birâder-i 0	32- Salo Hâfız
15- Diko(?) birâder-i 0	33- Murâd birâder-i 0
16- Mircân Muhtâr	34- Şeyho Şatrîf
17- Muhtâr birâder-i 0	35- Şehîk(?) birâder-i 0
18- Norsis Evanis	36- Emirbey birâder-i 0
19- Sercân birâder-i 0	37- Maksûd birâder-i 0
20- Evanis birâder-i 0	38- Sârı(?) birâder-i 0
21- Kirakos birâder-i 0	39- Nosek(?) birâder-i 0 (M)
22- Sagik(?) Kethûda	40- Norsis Emirbey
23- Serhoş birâder-i 0	41- Sadaka Şeyho
24- Garîb Murâd	

Nefer..... : 41

Mücerred.... : 2

Mahalle-i İshâk (شاک) tâbi'-î karye-i mezbûr

1- İshân(?) Şimşek	11- Nordîk(?) Mando
2- Mircân birâder-i 0	12- Maruyân(?) birâder-i 0
3- Şeyho birâder-i 0	13- İlhân(?) birâder-i 0
4- Maksûd birâder-i 0	14- Garâz birâder-i 0
5- Şimşek İshâk	15- Kirakos Evadis(?)
6- Hasan Mânuyân(?)	16- Mırdiros birâder-i 0
7- Şefkat(?) birâder-i 0	17- Hâçik birâder-i 0
8- Emirdik(?) Melîk	18- Halo(?) birâder-i 0 (M)
9- Dermân birâder-i 0	19- Ağcân Şehrol(?)
10- Garâz birâder-i 0	

Nefer..... : 19

Mahalle-i Hiryüz (حریوز) tâbi'-i karye-i mezbûr

1- Garîb Bedros	11- Kirakos birâder-i 0
2- Boğcân(?) birâder-i 0	12- Murâd birâder-i 0
3- Derviş birâder-i 0	13- Dirâvik(?) Odur(?)
4- Serkis Şatrîf(?)	14- Garîb Murâd
5- Mârik(?) birâder-i 0	15- Şefkat birâder-i 0
6- Esto(?) Koç	16- Sercân birâder-i 0
7- Mihcân(?) birâder-i 0	17- Yohşiva Dâvud
8- Tarvanik(?) Tanuyân(?)	18- Estor birâder-i 0
9- Mihayr(?) birâder-i 0	19- İgor(?) birâder-i 0
10- Harvik(?) Vağgik(?)	20- Gano(?) Serciyân

Nefer..... : 20

(64)

Mahalle-i Hotik (هوتى) tâbi'-i karye-i mezbûr

1- Îlâl(?) Noyan	20- Kirakos Mosis(?)
2- Maksûd birâder-i 0	21- Kirakos Oğal(?)
3- Garîb birâder-i 0	22- Araveçik Hayrân
4- Hâfız birâder-i 0	23- İgor(?) birâder-i 0
5- Şimşek Maksûd	24- Kıtâç(?) Hayrân
6- Estor birâder-i 0	25- Mihşo Masek(?)
7- Mîkâ'îl Estor	26- Garâz `İsa
8- Serkis birâder-i 0	27- Ermanos(?) birâder-i 0
9- Sarunik	28- Aravik Kürdos
10- Erakîl(?) Bartol(?)	29- Gravik birâder-i 0
11- Ekrad(?) birâder-i 0	30- Mihyâk Sadaka
12- Serhoş birâder-i 0	31- Garîb birâder-i 0
13- Kıtâç(?) Şimşek	32- Hâçik Gorgîk
14- Gorgik birâder-i 0	33- Serhoş birâder-i 0
15- Garîb birâder-i 0	34- Mırdiros Evanis
16- Derviş Behlül	35- Serihcân(?) birâder-i 0
17- Mirho birâder-i 0	36- `Arbeşe birâder-i 0
18- Maksûd birâder-i 0	37- Melik birâder-i 0
19- Hâfız birâder-i 0	38- Garâz İkob(?)

- 39- Maksûd Mirdiros
 40- Emirbey birâder-i 0
 41- Şehmuz(?) birâder-i 0
 42- Garâz birâder-i 0 (M)
 43- Hâzik birâder-i 0
 44- Masek birâder-i 0
 45- `Arzîk(?) birâder-i 0 (M)

Nefer..... : 45

Gem'an

Neferen..... : 279

Hâne..... : 265

Mücerred.... : 14

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspenç	6.975
Resm-i ırgâdiye	1.590
Dıhn keyl 539 behesâb	4.288
Resm-i tapû ma'a deştbanî	100
Resm-i kivâre	150
Bâd-ı hevâ	860
Yekûn	13.963

Karye-i Penç(?) (پنچ) tâbi'-i nâhiye-i
 Emorik hâss-ı şâhî

- 1- Kivâre Hâlîfe
 2- Sefer(?) birâder-i 0
 3- Şimşek(?) birâder-i 0
 4- Evanis Kıtâç(?)
 5- Şatrîf(?) birâder-i 0
 6- Haçik birâder-i 0
 7- Eravik Manuyân
 8- Bedros birâder-i 0
 9- Toka(?) birâder-i 0
 10- Şimşek birâder-i 0
 11- Kirakos Halo(?)
 12- Evadis birâder-i 0
 13- Kirabid Kirakos
 14- Mosis birâder-i 0
 15- Nomos birâder-i 0
 16- Mosek(?) birâder-i 0
 17- `Osmân Mihro
 18- Kirakos birâder-i 0
 19- Haçik birâder-i 0
 20- Odrik birâder-i 0 (M)
 21- Toka(?) birâder-i 0
 22- Eleksân(?) birâder-i 0

- 23- (د عليک) birâder-i 0
 24- Hüseyin birâder-i 0
 25- Evanis birâder-i 0
 26- Kirakos Garâz
 27- Norsis birâder-i 0
 28- Payas Norsis
 29- Norsis birâder-i 0
 30- Garâz birâder-i 0
 31- Serkis birâder-i 0
 32- Dermân birâder-i 0 (M)
- 33- Tâhir mirvân(?)
 34- Mırdiros Mirvân(?)
 35- Kirakos birâder-i 0
 36- Korgik(?) birâder-i 0
 37- Şeref Hayro
 38- Agik(?) birâder-i 0
 39- Şimşo birâder-i 0
 40- Şatrîf(?) birâder-i 0
 41- Manos birâder-i 0
 42- Hayro birâder-i 0

(65)

- 43- Kirakos Dirâhor
 44- Hızırbey birâder-i 0
 45- `Abdalik(?) İdân(?)
 46- Zağgik(?) birâder-i 0
 47- Şefkat birâder-i 0
 48- Serihcân(?) birâder-i 0
 49- Hâfız birâder-i 0
 50- İsanos birâder-i 0
 51- Mihâyır beşe(?) Dâvud
 52- Murâd birâder-i 0
 53- Sercân birâder-i 0
 54- Norsis Şeref
 55- Kuşak(?) Serkis
 56- İdernâs(?) Serkis
 57- Vikenet(?) Şefkat
 58- Hâfız birâder-i 0
 59- Nomos birâder-i 0
 60- Dâvud birâder-i 0 (M)
 61- Zagik(?) Bahalriz(?)
 62- Zağgik Hâfız
 63- Ondiz(?) Vişak(?)
 64- Hâçik(?) birâder-i 0
 65- Mihayr birâder-i 0
 66- Nomos birâder-i 0
 67- Estor birâder-i 0
- 68- Garîb birâder-i 0
 69- Melik birâder-i 0
 70- Naho(?) birâder-i 0 (M)
 71- Kirakos Dâvud
 72- Behlül birâder-i 0
 73- Şatrîf Zarder(?)
 74- Norçek(?) Hırâbed(?)
 75- Kuşak birâder-i 0
 76- Garîb Zağbâl(?)
 77- Makdîm Şefkat(?)
 78- Şimşek Zağbâl(?)
 79- Noyan(?) Karayır(?)
 80- Garîb Zağbâl(?)
 81- Zağgik(?) Zağgik(?)
 82- Şefkat Makdîm
 83- Şimşek birâder-i 0
 84- Makdîm Makdîm
 85- Zağgik(?) birâder-i 0
 86- Makdîm birâder-i 0
 87- Emirsek birâder-i 0
 88- Haydar birâder-i 0
 89- Hızırbey birâder-i 0 (M)
 90- Dürzi(?) Hâçik
 91- Hâçik birâder-i 0
 92- Ermân birâder-i 0

- 93- Şeyho Coman(?)
 94- Adavik Muhtâr
 95- Kıtâç(?) birâder-i 0
 96- Dâvud birâder-i 0
 97- Evanis Hâçik
 98- (Silik) birâder-i 0
 99- Hicâber birâder-i 0
 100- Hâçik birâder-i 0
 101- Makdîm birâder-i 0
 102- Kirabid birâder-i 0
 103- Gırâz Payas
 104- Girik(?) Tâmos
 105- Garîb birâder-i 0
 106- Emirdik Kirabid
 107- Toha(?) birâder-i 0
 108- Kirabid birâder-i 0
 109- Dirahor birâder-i 0
 110- Gorgik(?) Estor
 111- Hâçik birâder-i 0
 112- Estor birâder-i 0
 113- Kârluk birâder-i 0
 114- Kulkuş(?) birâder-i 0
 115- `Abdilik birâder-i 0 (M)
 116- Kulloş(?) Şehik(?)
 117- Serihcân(?) birâder-i 0
 118- Tânil(?) birâder-i 0
 119- (Silik) Bedros
 120- İstanos Kamon
 121- Hüseyin veled-i Coman(?)
 122- Kirzo(?) birâder-i 0
 123- Norsis birâder-i 0
 124- Halo birâder-i 0
 125- Murâd birâder-i 0
 126- Hot(?) birâder-i 0
 127- Şefkat Şehik(?)
 128- Maksûd birâder-i 0
 129- Nahvir(?) Budâk
 130- Moşiş(?) birâder-i 0
 131- Sanobel(?) Noşek(?)
 132- Kirakos birâder-i 0
 133- Aravik(?) Norman(?)
 134- Kimlik(?) birâder-i 0
 135- Şehâb(?) birâder-i 0 (M)
 136- Norsis Bedros
 137- Şefkat birâder-i 0
 138- Sercân birâder-i 0
 139- Kâmihcân(?) Kirakos
 140- Ohan(?) birâder-i 0
 141- Serkis birâder-i 0
 142- Kârnuk(?) İbrâhîm
 143- Holistâr(?) Hâçik
 144- Hâçik Bedros
 145- Şerik Talor
 146- Eragik Mîkâ'il
 147- Karluk Mîkâ'il
 148- Murâd Murâdin
 149- Dâvud birâder-i 0 (M)
 150- Halife Şehik(?)
 151- Şatrif Muhtâr
 152- Hâfız Norsis
 153- Nohcân Ohân
 154- Rişo birâder-i 0
 155- Ohân birâder-i 0
 156- Karluk(?) birâder-i 0
 157- Mîkik(?) birâder-i 0 (M)
 158- Norsis birâder-i 0
 159- Estor(?) İdros(?)
 160- Noşek(?) veled-i 0
 161- Norsis Hâçik
 162- Dâvud Normân(?)
 163- Dâvud Noşek
 164- Şahîk(?) Ziyor(?)
 165- Evanis Kirakos

Nefer..... : 165

Hâne..... : 150

Mücerred.... : 15

(66)

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенç	4.125
Resm-i ırgâdiye	900
Dıhn keyl 182 behesâb	1.456
Resm-i tapû ma'a deştbanî	80
Resm-i kivâre	60
Bâd-ı Hevâ	625
Yekûn	7.246

Karye-i Herkiz (هر كيز) tâbi'-i nâhiye-i
Emorik hâss-ı şâhî

1- Hızır Dermân	25- Gördik(?) birâder-i 0
2- Holsâr Hâçik	26- Halife Esmân
3- Hayrân birâder-i 0	27- Murâd birâder-i 0
4- Kıtâç(?) Kultiyâr(?)	28- Mosis(?) birâder-i 0 (M)
5- Bâcıyâr Kultiyâr(?)	29- Kirabid Garâz
6- Melik Vladik(?)	30- Şehik birâder-i 0
7- Emirdik(?) Norhiyân	31- Mosis(?) Kirabid
8- Evünis Rişo	32- Mahoş(?) birâder-i 0
9- Şefkat Emîrdik	33- Azor(?) Hâçik
10- Hasan birâder-i 0	34- Hasan Türk Evmir(?)
11- Hâçik birâder-i 0	35- Hâçik birâder-i 0
12- Tatoş(?) Serik	36- Mihro birâder-i 0 (M)
13- Kıtâç Mirahor 0	37- Şefkat Mahoş
14- Evador(?) birâder-i 0	38- Kirakos birâder-i 0
15- Eravik birâder-i 0	39- Kul emir Hâçik
16- Şârit birâder-i 0 (M)	40- Hâçik veled-i 0 (M)
17- Zanoş(?) Abdilik	41- Kirabid Meriç
18- Hüseyin birâder-i 0	42- Garâz Mengik(?)
19- Sercân birâder-i 0	43- Hâçik Keşiş
20- Kıtâç(?) Vladik	44- Norsis birâder-i 0
21- Derviş birâder-i 0	45- Tohman(?) Gördik(?)
22- Eşref birâder-i 0	46- Kirakos birâder-i 0 (M)
23- دâvud Dâvud	47- Hâcî birâder-i 0
24- Garâz Serker	48- Kıtâç Evmir(?)

- 49- Esmân birâder-i 0
 50- Evmir Kıtâç(?)
 51- Dâvud İkob(?)
 52- Derviş birâder-i 0
 53- Agob(?) Ogâl(?)
 54- Zağgik(?) Kirakos
 55- Serker birâder-i 0
 56- Gehigik(?) birâder-i 0
 57- Kıtâç birâder-i 0
 58- Maho(?) birâder-i 0 (M)
 59- Şeyho Eciyâr(?)
 60- Kıtâç(?) Estor(?)
 61- Estor Kıtâç(?)
 62- Sercân birâder-i 0
 63- Özik(?) Diko
 64- Diko Emirdik(?)
 65- Kul emir Diko(?)
 66- Mirân Dâvud
 67- Kirakos birâder-i 0
 68- Mirho(?) birâder-i 0 (M)
 69- Abdâl İşgör(?)
 70- Emir `Azîz Ohân
 71- Halo Şerîb(?)
 72- Behrâm Halo
 73- Maksûd İbrâhîm
 74- Hâçik birâder-i 0
 75- Gorkik(?) birâder-i 0
 76- Erlervik(?) birâder-i 0
 77- Nordik birâder-i 0
 78- Manoş birâder-i 0
 79- Serihcân Diko
 80- Hâçik birâder-i 0
 81- Evmir Zor(?)
 82- Hâcı Hâcı
 83- (وسر) birâder-i 0
 84- Dermân birâder-i 0 (M)
 85- Serhoş Şeref
 86- Eravik birâder-i 0
 87- Garîb Serhoş
 88- Şido(?) Hayrân(?)
 89- Tatar Sübûd
 90- Agob Maksûd
 91- Murâd birâder-i 0
 92- Hasan Halife
 93- Şehbâ(?) beşe Mülhîm
 94- Salo(?) Bedros
 95- Hâçik Mihro
 96- Rişo(?) Çero(?)
 97- Çero Rişo
 98- Vartan Eravik

(67)

- 99- Mirho birâder-i 0
 100- Mirhân(?) Diko(?)
 101- Diko(?) Dermân
 102- Nordik(?) Semân(?)
 103- Kaso birâder-i 0 (M)
 104- Agob Dermân
 105- Eravik birâder-i 0
 106- Mirdiros birâder-i 0
 107- Esmân Halife
 108- Mihro Manoş
 109- Kul emir birâder-i 0 (M)
 110- Hato Ogal(?)
 111- Şârit(?) Mihro
 112- Naho Bedros
 113- Odrîk(?) veled-i Diko

Nefer..... : 113

Hâne..... : 100

Mücerred.... : 13

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенç	2.825
Resm-i ırgâdiye	600
Dıhn keyl 155 behesâb	1.240
Resm-i tapû ma'a deştbanî	60
Resm-i kivâre	90
Bâd-ı hevâ	365
	<hr/>
Yekûn	5.180

Karye-i Kerho (كَر هَو) tâbi'-i nâhiye-i
Emorik hâss-ı şâhî

1- Kıtâç Norçek(?)	22- Onur(?) birâder-i 0
2- Horçek(?) Şimşek	23- Dâvud birâder-i 0
3- Gorciyan(?) Kârlos(?)	24- İdris birâder-i 0
4- Mardik(?) birâder-i 0	25- Maço(?) Garîb
5- Mâhîr(?) Borçîk	26- Karayır(?) birâder-i 0 (M)
6- Şimşek Noşek(?)	27- Tâho Mâdî
7- Manoş(?) birâder-i 0 (M)	28- Şefkat Mâço(?)
8- İrodik(?) Kitân(?)	29- Mâço birâder-i 0
9- Hâçik birâder-i 0	30- `Acem birâder-i 0
10- Böli(?) birâder-i 0	31- Dâvud Nomos
11- İvâz birâder-i 0	32- Şehriyân birâder-i 0
12- İskender Milgo(?)	33- Nazar Dâvud
13- Hâfız Nordiz(?)	34- Astor Nazar
14- Esmân(?) Hâfız	35- Mâço birâder-i 0
15- Dermân Bol(?)	36- Hasan birâder-i 0 (M)
16- Maksûd Dermân	37- Mehîk(?) Madik(?)
17- Undiz(?) Şeref	38- Hâkik Haydar
18- Halo Agob	39- Bedros Odi(?)
19- Şimşek Ginzed(?)	40- Tâtos Mirho
20- Moşek(?) birâder-i 0 (M)	41- Mirho Manoş
21- Mergik(?) Kuşek(?)	42- Sersiz(?) Kömi(?)

- 43- Kösel Seril
 44- Hatroniç(?) Holiç(?)
 45- Kirakos birâder-i 0
 46- Hâfız birâder-i 0 (M)
 47- Nodis(?) Hâçik
 48- (كور و ام) Kuşak
 49- Sercân birâder-i 0
 50- Norsis birâder-i 0
 51- Tato (كور و ام)
 52- Şems birâder-i 0
 53- Ergiz(?) Boğcan(?)
 54- Behlül birâder-i 0
 55- Hamza(?) birâder-i 0
 56- Tâçtâr Ergiz
 57- Evanis birâder-i 0
 58- Dîvâne Norsis
 59- Maksûd birâder-i 0
 60- İdris birâder-i 0
 61- Rüstem birâder-i 0 (M)
 62- Maşel(?) Mihâl
 63- Evadis Bocan
 64- Derviş Hergik
 65- Taho birâder-i 0 (M)

Nefer..... : 65

(68)

Mahalle-i Zager(?) (حفر) tâbi'-i karye-i Kerho

- 1- Mihod(?) Givaç(?)
 2- Kirakos Karluk
 3- Gârzo(?) Evanis
 4- Kirkor(?) Sarı
 5- Zâid birâder-i 0
 6- Eravik(?) birâder-i 0
 7- Şehik Ozan
 8- Emirbey birâder-i 0(M)
 9- Şângiz(?) Çavkır(?)
 10- Kirakos Gimelik(?)
 11- Tatoş Vartan
 12- Behçiyân Tatos
 13- Karluk (سب)
 14- Tomiz(?) birâder-i 0 (M)
 15- Eravik(?) İkob
 16- Mırdıros Bedros
 17- Nordis Eravik
 18- Evanis birâder-i 0
 19- Hâçik İkob
 20- Bedros Hâçik
 21- Kıtâç(?) Kirakos
 22- Vezir Hırânt
 23- Hâçik Vâsıl(?)
 24- Ago(?) Viryân(?)
 25- Kâno birâder-i 0 (M)
 26- Dinko(?) Norsis
 27- Bedros Şatrîf
 28- Behlül birâder-i 0
 29- Mihro Morik(?)
 30- Muhtâr Dâvîl(?)
 31- (ثا سب) Muhtâr
 32- اورد İbrâhîm
 33- Mihayr(?) birâder-i 0
 34- Norşek(?) birâder-i 0 (M)
 35- Norsis Kirabid
 36- Kirabid (الله من)
 37- Evanis Norsis
 38- Toma(?) Şehriyân
 39- Murâd Kirakos
 40- Süleymân Halo

- 41- Verhuman(?) Noresak(?)
42- Derviş birâder-i 0
43- Erâkil birâder-i 0
44- Esmân birâder-i 0 (M)
45- Kirabid Vartolet
46- İnsan Zağgik(?)
47- Raho İnsan
48- Moşış birâder-i 0
49- Hâçik Nohir(?)
50- Kirakos Hasan
51- Kirvân Hâçik
52- Azok(?) birâder-i 0
53- Halife Bahtiyâr
54- Zağgik(?) birâder-i 0
55- کورواو Azîz
56- Norsis birâder-i 0 (M)
57- Evanis Kirabid
58- Evanis Kirakos
59- Bedros birâder-i 0
60- Mırdıros Eşen(?)
61- Şatrîf Korgik
62- Norgik Şatrîf
63- Sercân birâder-i 0 (M)
64- Hâçik Dişek(?)
65- Kirakos Dâvud
66- Emirbey Mırdıros
67- Maksûd Emirbey
68- Norsis Hasan
69- Evik Dâvud
70- Homân Emirbey
71- Varnoyân Hâçek
72- Nordik Mirhoyân(?)
73- Dâvud birâder-i 0
74- Serho Uşak(?)
75- Hırant birâder-i 0 (M)
76- Kıtâç Manoş(?)
77- Estor birâder-i 0
78- Norsis Erakil
79- Şeyho birâder-i 0
80- Ohanis Gırâz
81- Kirakos birâder-i 0
82- Kirakos Şenkerîm
83- Maksûd Bedros
84- Şenkerîm Evadik
85- Hâçik Hrasek(?)
86- Eşref Kirabid
87- Nordişek(?) birâder-i 0
88- Çelik birâder-i 0
89- Hırant Eşref
90- Şehâb birâder-i 0
91- Murâd Şehâb
92- Hâçik Alnik(?)
93- Mahuk(?) Dâvud
94- Kirakos birâder-i 0
95- Dermân birâder-i 0
96- Süleymân Egik(?)
97- Gordik(?) birâder-i 0
98- Şehik birâder-i 0
99- Maksûd Adrik(?)
100- Norsis Şenseher(?)
101- Mânos(?) Normân
102- Murâd birâder-i 0
103- Maksûd Yûsuf
104- Muhtâr Dâvud
105- Derviş Narvil(?)
106- Mirho Yûsuf
107- Hâçik Bedros
108- Kirakos birâder-i 0
109- Zihmo(?) Mülhîm
110- Karluk Norsis
111- Boğcân Nordik(?)
112- Yûsuf birâder-i 0
113- Hacı birâder-i 0
114- Kirakos İbrâhîm
115- Uşak(?) birâder-i 0
116- Muhtâr birâder-i 0
117- Evanis birâder-i 0
118- İbrâhîm veled-i 0
119- Hâçik Dermân
120- Kirabid birâder-i 0
121- رر birâder-i 0
122- Maksûd İderik(?)

123- Hâçik birâder-i 0
124- Serkis birâder-i 0

125- Kerlo(?) birâder-i 0
126- Sercân birâder-i 0

(69)

127- (فرس) birâder-i 0
128- Mirvâne birâder-i 0
129- Havilik(?) birâder-i 0
130- Şeyho birâder-i 0
131- Kirakos Haraç
132- Yûsuf Serakuş(?)
133- Esmân Şehribân
134- Kârlo Hâçik
135- Hâçik Karluk
136- Emirdîk Evanis
137- Haçik Emirdîk
138- Erâvik Miroç
139- Emirdik birâder-i 0
140- Eravik veled-i 0
141- Emirbey birâder-i 0
142- Diko(?) Dişân(?)
143- Atalet(?) Serluk(?)
144- Mânos birâder-i 0
145- Kıtâç(?) Haydar
146- Moşek Üzeyir(?)
147- Şeref Habîb(?)
148- Gürcü Süleymân
149- Maşek birâder-i 0
150- Kirakos birâder-i 0
151- Derviş Nordik
152- İşâbey birâder-i 0
153- Şoven(?) Gorgik

154- İnaz Garâz
155- Abdâlbey Moşek(?)
156- Esmân birâder-i 0
157- Mihayr Hasan
158- İbrâhîm Mirho(?)
159- Tatoş(?) İşâr(?)
160- Serhoş birâder-i 0
161- Elmerdi(?) birâder-i 0
162- Keyyaç birâder-i 0
163- Dâvud birâder-i 0
164- Nasâl(?) Virnoyân
165- Tatoş(?) Vardik(?)
166- Evadis Evanis
167- Mihayr Odik
168- Hasan Süleymân
169- Dado(?) Süleymân
170- Ohân Mirvân
171- Eragik birâder-i 0
172- Mirho birâder-i 0
173- Eksan(?) Mirgen
174- Şeyho Kirabid
175- Şehik birâder-i 0 (M)
176- Maksûd birâder-i 0
177- Hâçik Şeyho
178- Mardiros Dâvud
179- İvâz(?) Şimşek
180- Şimşek birâder-i 0

Nefer..... : 180

Cem'an

Nefer..... : 238

Hâne..... : 220
Mücerred.... : 18

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенç	5.950
Resm-i ırgâdiye	1.320
Dıhn keyl 194 behesâb	1.552
Resm-i tapû ma'a deştânî	100
Resm-i kivâre	150
Bâd-ı hevâ	990
Yekûn	9.062(*)

`Âdet-ı `âğnam der nâhiye-i mezbûr fî sene 2.000

(70)

Nâhiye-i Karni (کَرْنِج) der livâ-i Bitlîs

Karye-i Garîb (کَارِب) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr
Erâmine hâss-ı şâhî

- 1- Emîr `Azîz Melik
- 2- Maşek(?) `Abbâs
- 3- Odis(?) birâder-i 0
- 4- Şefkat birâder-i 0
- 5- Asodur Derviş
- 6- Yûsuf birâder-i 0 (M)
- 7- Şefkat Asodur
- 8- Hayro Garâz
- 9- İso(?) Gaçik
- 10- Agob birâder-i 0
- 11- Ağahân Serhoş (M)

Nefer..... : 11
Hâne..... : 9
Mücerred.... : 2

(*) Gerçek yekûn 10.062'dir.

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенç-i gebrân	275
Resm-i ırgâdiye	55
Dıhn keyl 25 behesâb	200
Şa'ir keyl 16 behesâb	128
Gavers keyl 70 behesâb	560
Resm-i tapû ma'a deştânî ve bād-ı hevâ	66
Resm-i kivâre	40

Yekûn

1.323

Karye-i Kırbo-ı (ق ر ب و) süflâ(?) hâss-ı şâhî

1- Kethüda Maksûd Toma(?)	27- Vefâdâr İkob(?)
2- Tanyal(?) Maksûd	28- Kirkos Pireli(?)
3- Şiro(?) birâder-i 0	29- Yohanne(?) Toma
4- Mirdiros Garîb	30- İvak birâder-i 0
5- Toma birâder-i 0	31- Toma Maksûd
6- Hâşer Behlül	32- Evanis Hakoş
7- Hırant Gördik(?)	33- Hâçik Evanis
8- Vartân Ermâvir(?)	34- Şimşek birâder-i 0
9- Kirakos birâder-i 0	35- (ص ا ف) Şimşek
10- Hâfız Mihro	36- Kagik `Atarik(?)
11- Halife birâder-i 0	37- Şefkat Bekir
12- Dermân birâder-i 0 (M)	38- İbrâhîm İskender
13- Evanis Evadis	39- Kirabid birâder-i 0
14- Hırant birâder-i 0	40- Hâfız Pervâne
15- Holşe(?) Nordik(?)	41- Mirvâne Hâfız
16- Eradik(?) Payas	42- Gorgik İsanos(?)
17- Evanis Moşek	43- Mirdiros Kuşak(?)
18- Suvâr(?) Halife	44- Toma Kul'azîz
19- Hırant İskender	45- Gorgik Hırant
20- Mirî Hırant	46- Hâçik Hâfız
21- Bilgo(?) Payas	47- ك ل ا Kul'azîz
22- Şeyho Pîr Velî	48- Karakuş Toman
23- Hâkor Hâcı	49- Hırant Ahîyar
24- Evadis birâder-i 0 (M)	50- Serkis Mülhîm
25- Evadis Hâfız	51- Hırant Gorgik
26- Viryân veled-i 0 (M)	52- Azâd Hırâbed

53- Norsis Evadis
54- Meridros Gorgik

55- Bogos Bodil(?)

Nefer..... : 55
Hâne..... : 52
Mücerred.... : 3

(71)

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	1.375
Resm-i ırgâdiye	312
Hınta keyl 46 behesâb	552
Şa'îr keyl 80 behesâb	640
Gavers keyl 210 behesâb	1.680
Resm-i tapû ve cürm-i cinâyet	275
Resm-i kivâre	80
Yekûn	4.559 (x)

Karye-i Kırbo-ı `ulyâ tâbi'-i nâhiye-i Karni
Erâmine (*عرب*) rüsûm-u `örfiyye hâss-ı şâhî

1- Şefkat Vargil(?)	14- Toma birâder-i 0
2- Abbâs birâder-i 0	15- Evanis Behrâm
3- Garâz birâder-i 0	16- Garâz Muhabber
4- Norsis birâder-i 0	17- Murâd birâder-i 0
5- Hâfız Hayrân	18- Odis birâder-i 0
6- Kürd birâder-i 0	19- Hâfız Behlül
7- Behcîl Kuşak	20- Sercân Evanis
8- Halo İşân(?)	21- Muhabbed birâder-i 0
9- Şefkat Halife	22- Dermân Behlül
10- Asodur Gorgik	23- Behlül Hâfız
11- Moşek birâder-i 0	24- Şeyho Keşiş
12- Rişo Reyhân(?)	25- Şido birâder-i 0
13- Mihro veled-i Behlül	26- Mülhîm Hâfız

(*) Gerçek yekûn 4.914'dür.

27- Behcîl Dâvud	35- Hırant Diradur
28- Sultân beşe veled-i 0	36- Evadis Şehik
29- Melikûn(?) birâder-i 0	37- Hırant Hâçik
30- Dâvud birâder-i 0	38- Murâd Moşek
31- Odik Norsis	39- Kul'azîz birâder-i 0
32- Agob Virmân	40- (لوك) Dermân
33- Kirakos birâder-i 0	41- Kelo Necmo
34- Hırant birâder-i 0	42- Norsis Dermân (M)

Nefer..... : 42

Hâne..... : 41

Mücerred.... : 1

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	1.050
Resm-i ırgâdiye	252
Resm-i kivâre	80
Hınta keyl 50 behesâb	600
Şa'îr keyl 20 behesâb	160
Gavers keyl 180 behesâb	1.440
Resm-i asiyâb ۳ nim sâ'	60
Resm-i meyve	100
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	200
Yekûn	3.942

Hububât ma'a nısf-ı rüsûm-ı `örfiyye 3.121

Vakf-ı Medrese-i Hâcıbey nıfs-ı rüsûm-ı `örfiyye 821

Karye-i Kargök (كوك) Erâmine hâss-ı şâhî

1- Norsis Bahicân(?)	5- Yûsuf Abdâl
2- Asodur İsanos	6- Ağcân Tabib beşe
3- Bidâd birâder-i 0	7- Kulyân(?) Halife
4- Nateşe Holşe(?)	

(72)

- 8- Murâd birâder-i 0
 9- Dermân Mirdîros
 10- Evanis birâder-i 0
 11- Murâd Garîb

- 12- Zehik(?) Abdâl
 13- `Arbeşe Râmise(?)
 14- Ya'kûb veled-i 0

Nefer..... : 14

Hâne..... : 13

Mücerred.... : 1

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	350
Irgâdiye	66
Hınta keyl 24 behesâb	288
Şa'îr keyl 26 behesâb	208
Gavers keyl 85 behesâb	680
Resm-i kivâre	20
Resm-i deştbanî ve bād-ı hevâ	72
Yekûn	1.434 ^(*)

Karye-i Mozik (Mizok) (مزوكن) Erâmine hâss-ı şâhî

1- Mülhîm Ketho	13- Kirakos Emir `azîz
2- Dâvud veled-i 0	14- Ya'kûb beşe Kirakos
3- Asodur birâder-i 0	15- Hâçik Kirakos
4- Agob Murâd	16- Şefkat birâder-i 0
5- Şârit Agob	17- Hosor(?) birâder-i 0
6- `Arbeşe Mihro	18- Şeyho birâder-i 0
7- (ساروژ) Abdâl	19- Mîrân birâder-i 0
8- Kirabid Cemşiş(?)	20- Mirho Garâz
9- Şefkat Hanlo	21- Ya'kûb birâder-i 0
10- Gorgik Yûsuf	22- Gorgik birâder-i 0
11- Ezvlad veled-i 0 (M)	23- Agob Muhtâr
12- Şârit Başış	24- Agob birâder-i 0

(*) Gerçek yekûn 1.684'dür.

25- Hâçik birâder-i 0	35- Şefkat Agob
26- Vladiyan(?) Holşe(?)	36- Şefkat Halo
27- Holşe veled-i 0	37- Maksûd Evanis
28- Mîrcân Dermân	38- Kemhur(?) birâder-i 0 (M)
29- Hâfız birâder-i 0	39- Garâz Ya'kûb (M)
30- Toma beşe Ya'kûb	40- Evanis birâder-i 0 (M)
31- Toma Mülhîm	41- İvâz
32- Murâd Agob	42- Hâfız birâder-i 0
33- Abdâl Marob(?)	43- Agob Şire(?)
34- Yûsuf Mülhîm (M)	44- Şatrîf Azâd (M)

Nefer..... : 44
 Hâne..... : 38
 Mücerred.... : 6

Hâsıl mine'l-hums

İспенçe-i gebrân		1.100
Resm-i ırgâdiye		306
Hinta keyl 20 behesâb		480
Şa'îr keyl 40 behesâb		320
Gavers keyl 270 behesâb		576
Resm-i asiyâb 2	fî 50	60
Resm-i kivâre		120
Resm-i deştânî ve bâd-ı hevâ		102
		<hr/>
Yekûn		3.064

(73)

Karye-i Ortik ( ) Erâmine hâss-ı şâhî

1- Derviş Toma	7- Sodirân(?) Derviş
2- Varto Meridros(?)	8- Murâd Meridros
3- Makso birâder-i 0	9- Norsis
4- Hâno(?) Eravik(?)	10- Hasro(?) Mâhoş(?)
5- Muhtâr veled-i 0	11- Şefkat Serhoş
6- Serhoş Vasiç(?)	12- İvâz Garîb

13- Eragik(?) birâder-i 0

14- Hâfız Derviş

Nefer..... : 14

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	350
Resm-i ırgâdiye	84
Resm-i kivâre	60
Hınta keyl 30 behesâb	360
Şa'îr keyl 26 behesâb	208
Gavers keyl 122 behesâb	976
Resm-i meyve	30
Resm-i deştânî ve bād-ı hevâ	74
	<hr/>
Yekûn	2.141 (*)

Karye-i Hanzo (Hanzor) (خانزو) Erâmine hâss-ı şâhî

1- Serhoş Mîrcân	7- Şizo(?) Hâçik
2- Şivân Muhtâr	8- Serhoş birâder-i 0
3- Şeref birâder-i 0	9- Serhoş birâder-i 0
4- Hırant birâder-i 0 (M)	10- Mavir(?) Ermavir
5- Varto Garâz	11- Kirabid Zâvîd (M)
6- Derviş birâder-i 0	12- Mihricân Şatrîf

Nefer..... : 12

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	300
Irgâdiye	72
Hınta keyl 22 behesâb	264
Şa'îr keyl 20 behesâb	160
Gavers keyl 112 behesâb	896
Resm-i meyve	30
Resm-i deştânî ve bād-ı hevâ	72

(*) Gerçek yekûn 2142'dir.

Yekûn

1.814

Karye-i Mihrimâk(?) (میرماق) Erâmine hâss-ı şâhî

1- Hâfız Serkis	9- Evanis Hâfız
2- Ağcân birâder-i 0	10- Toma Ağcân
3- Serkis veled-i 0	11- Halife Diko (M)
4- Zâvîd Hırant	12- Murâd birâder-i 0
5- Derviş Sadaka	13- Hâfız Dermân
6- Milko(?) Kirabid	14- Hayro birâder-i 0
7- Diko Garîb	15- Şefkat Milko(?)
8- Hâfız Garîb	16- Hoşek Sadaka

Neferen..... : 16

Hâne..... : 15

Mücerred.... : 1

(74)

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	400
Irgâdiye	80
Hinta keyl 30 behesâb	360
Şa'îr keyl 16 behesâb	128
Gavers keyl 230 behesâb	1.820
Resm-i meyve	100
Resm-i kivâre	30
Resm-i bâd-ı hevâ ve deştbanî	80
Yekûn	2.998

Karye-i Çotak(Çıtak) (چوتاق) Erâmine hâss-ı şâhî

1- Ya'kûb Hayrân

2- Hayro birâder-i 0

3- Halife Ya'kûb	14- Ya'kûb Şâhibe(?)
4- Garâz Yûsuf	15- Şefkat Halid
5- Mihro Zâvîd	16- İskender birâder-i 0
6- Davîd Mihro (M)	17- Saşek(?) Diko (M)
7- Mîrân Diko	18- İvâz beşe mihro (M)
8- Hayrân birâder-i 0	19- Norsis birâder-i 0
9- Hâno(?) Mirho	20- Murâd Odik(?)
10- Mirho veled-i 0	21- Orik Murâd
11- Gürcü birâder-i 0	22- Şahro Molla Sanik
12- Erlik(?) birâder-i 0	23- Serhoş Serşon(?)
13- Hâfız Noşân(?)	

Nefer..... : 23
 Hâne..... : 20
 Mücerred.... : 3

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	575
Resm-i ırgâdiye	120
Hinta keyl 60 behesâb	720
Gavers keyl 130 behebâb	1.020
Asiyâb 1 fî sene	300
Resm-i meyve	100
Resm-i kivâre	30
Resm-i deştbanî ve bâd-ı hevâ	120
Yekûn	2.715(*)

Karye-i Hor ( ) Erâmine hâss-ı şâhî

1- Şero(?) İskender	7- Payas Kâsım
2- İskender veled-i 0	8- Hırant birâder-i 0
3- Emelikşe(?) Evadis	9- Ağcân Derviş
4- Şeyho birâder-i 0	10- Maksûd Garîb
5- Behlül Norsis	11- İvâz Mâksûd
6- Tomân Norsis	12- Kirabid birâder-i 0

(*) Gerçek yekûn 2.985'dir.

- 13- İskender Şerîb
14- Hallo(?) Evadis (M)

- 15- Gagos(?) Mîrali
16- Ağcân Garîb

Nefer..... : 16
Hâne..... : 15
Mücerred.... : 1

(75)

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	400
Irgâdiye	90
Hinta keyl 56 behesâb	672
Şa'îr keyl 30 behesâb	220
Dıhn keyl 92 behesâb	768
Resm-i asiyâb 1 عر	30
Resm-i meyve	50
Resm-i kivâre	20
Resm-i tapû ma'a deştânî ve bād-ı hevâ	90
Yekûn	2.340

Karye-i Hizan (حزبت) Erâmine hâss-ı şâhî

1- Mülhîm Melik	13- Muhabber birâder-i 0
2- Hânsor(?) birâder-i 0	14- Kirakos İzvadir
3- Şotrîz birâder-i 0	15- Ya'kûb Evîk
4- İdermas(?) birâder-i 0	16- Serhoş Halife
5- Hoşhak(?) birâder-i 0	17- Ya'kûb Garâz
6- Vartos Garâz	18- Mirîcân Keyyaç
7- Evanis birâder-i 0	19- Keyyaç veled-i 0
8- Diko Eralik(?)	20- İbrâhîm Garâz
9- Dâvud veled-i 0	21- Evanis Serhoş
10- Mâşo Abdâl(?)	22- Maşo Serhoş
11- Abdâl veled-i 0	23- Makdîm birâder-i 0
12- Hırânt Marşek(?)	24- Rişo birâder-i 0

25- Hâçik Rişo	29- Garîb Norsis (M)
26- Mülhîm birâder-i O	30- Mûsa Varto(?)
27- Avşar Ya'kûb beşe	31- Moşek(?) Garâz
28- Keyyaç Makdîm	32- Agob Keşiş

Nefer..... : 32
 Hâne..... : 30
 Mücerred.... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	875
Irgâdiye	180
Hinta keyl 80 behesâb	840
Şa'îr keyl 20 behesâb	160
Gavers keyl 190 behesâb	1.520
Resm-i meyve	100
Resm-i asiyâb 2	60
Resm-i kivâre	60
Resm-i deştânî ve bâd-ı hevâ	180
	<hr/>
Yekûn	3.975
Âdet-i aġnâm-ı nâhiye-i mezbûr fî sene	1.000

(76)

Karye-i Bâbü'l-Mesih (باب المسیح) İslâmiyye

1- شو شو Şeyho	6- Seydî `Ali
2- Şeyho veled-i O	7- Kâsım Abdâl
3- Dâvud Seyfeddîn	8- Abdâl Kâsım
4- Seyfeddîn Hızır	9- Hızır Yûsuf
5- Mehmed `Ali	

Nefer..... : 9

21- Norsis Hızırbey	42- Toma birâder-i 0
22- Ağacân birâder-i 0	43- Kaviloşe(?) birâder-i 0 (M)
23- Hâlife Muhtâr	44- Hâlife birâder-i 0 (M)
24- Şefkat veled-i 0	45- `Azîz Hâfız (M)
25- Toma birâder-i 0 (M)	46- Ağcân birâder-i 0 (M)
26- Murâd Undîz(?)	47- İvâz(?) Adem
27- Hâno birâder-i 0 (M)	48- Behlül birâder-i 0
28- Miricân Vartân	49- Tanos birâder-i 0 (M)
29- Ok birâder-i 0	50- Şeyho Hâçik
30- Hâvîk(?) birâder-i 0	51- Maksûd veled-i 0
31- Evanis Keşiş (M)	52- Tezcân Dermân
32- Şefkat birâder-i 0 (M)	53- Dermân veled-i 0
33- Kirakos Birali(?)	54- Kirabid Evanis
34- Bedros veled-i 0 (M)	55- Mircân İkob
35- İvâz birâder-i 0	56- Suvar(?) birâder-i 0
36- Norsis İsanos	57- Nâib beşe Ya'kûb
37- Humâbered(?) birâder-i 0	58- Garâz semâviz(?)
38- Serho(?) Keşiş	59- Dermân İskender
39- İzoder(?) birâder-i 0	60- Muhtâr Hâfız
40- Kerç Beneş 0	61- Bayaz Evanis
41- Humabered(?) Hâlife	62- Meliko (اريد)

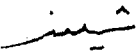
Nefer..... : 62
Hâne..... : 46
Mücerred.... : 16

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	1.550
Resm-i ırgâdiye	276
Hınta keyl 150 behesâb	1.800
Şa'îr keyl 150 behesâb	1.200
Gavers keyl 150 behesâb	1.200
Mahsûl-i bozahâne fî sene	2.500
Asiyâb 4 fî	240
Resm-i tapû ve deştbanî	62
Bâd-ı heva ve cürm-i cinâyet	210
Resm-i kivâre	100

Yekûn

9.138

Karye-i Şîriz ( ) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr
hâss-ı şâhî

1- Gorgik Kethüdâ	8- Nâmbese Pîrolşe
2- Norsis veled-i 0	9- Tâceddîn birâder-i 0
3- Eravik birâder-i 0	10- Maksûd Dâvud
4- Evanis Cemşe	11- Mirîcân veled-i 0
5- Mirak(?) veled-i 0	12- Holşe birâder-i 0
6- Kıtâç Bodîl(?)	13- Meliko Maksûd
7- Mirîcân Kirabid	14- ( ) birâder-i 0

(78)

15- Serhoş Dâvud	30- ( ) veled-i 0
16- İskender Dermân	31- Gorgik Maksûd
17- Derviş veled-i 0	32- Pîrî Keşiş
18- Pervâne(?) birâder-i 0	33- Mağrûz(?) Hâçik
19- Pîrî Mîreli(?)	34- Hâçik veled-i 0
20- Nazar birâder-i 0	35- Emanos(?) Pîrvelî(?)
21- Şerîb(?) beşe `Ârîf	36- Dermân Pîrvelî
22- Muhtâr veled-i 0	37- Matyân(?) Marok
23- Serhîş birâder-i 0	38- Manoş(?) birâder-i 0
24- Nazar birâder-i 0	39- Serkis İsanos(?)
25- Keşiş birâder-i 0	40- İsanos Mirali(?)
26- Hırant Evanis	41- Kirabid veled-i 0
27- Serhoş Mirvân	42- Muhtâr veled-i 0
28- Maksûd birâder-i 0	43- Ya'kûb Garâz
29- Hârûn İraz(?)	

Nefer..... : 43

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	1.075
Resm-i ırgâdiye	258
Hınta keyl 200 behesâb	2.400
Şa'îr keyl 110 behesâb	1.440

Gavers keyl 180 behesâb	1.440
Resm-i tapû ve deştbanî	43
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	215
Resm-i kivâre	180
	<hr/>
Yekûn	7.051

Karye-i Alacık(?) (لا ميا) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr
hâss-ı şâhî

1- Serihcân(?) Evadis	12- Kultiyâr(?) Mûsâ
2- Mihro veled-i 0	13- Şefkat Sergir(?)
3- Serhoş birâder-i 0	14- Arzonik birâder-i 0
4- Mîrî Kethüdâ	15- Dermân Makdîm
5- Moşek Hâçik	16- Derviş veled-i 0
6- Garîb Nomos(?)	17- Mirvân Pîrveli
7- Norsis birâder-i 0	18- Nazar Garîb (M)
8- Hâlo Garîb	19- Bogos
9- Mirdiros Bogos	20- Dermân Tohmân
10- Evanis Şimşek(?)	21- Nazar Bedros
11- Korgik(?) Norsis	22- Garâz Mirvân

Nefer..... : 22

Hâne..... : 21

Mücerred.... : 1

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	550
Resm-i ırgâdiye	126
Hınta keyl 120 behesâb	1.440
Şa'îr keyl 120 behesâb	960
Gavers keyl 150 behesâb	1.200
Resm-i tapû ma'a deştbanî	22
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	110
Resm-i kivâre	80
	<hr/>
Yekûn	4.488

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

32206

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı

1540 (H.947) TARİHLİ TAHRİR DEFTERİNE GÖRE
BİTLİS SANCAĞI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

II

Hazırlayan
Emine ALTUNAY

Danışman
Doç.Dr. M.Ali ÜNAL

SAMSUN
Şubat 1994

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

İşbu çalışma jürimiz tarafından Sosyal Bilimler
Eğitimi (Tarih) Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ
olarak kabul edilmiştir.

Başkan Doç. Dr. P. Ali İNAL
M. Ainal

Üye Doç. Dr. Nusun Ali AKSUUT
N. Aksoy

Üye Yrd. Doç. Dr. Neelam İPEK
N. İpek

ONAY

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine
ait olduğunu onaylarım.

22/04/1994
Enstitü Müdürü
Prof. Dr. Ali İNAL
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

(79)

Karye-i Boğdinik(?) (بَغْدِينِك) tâbi'-i nâhiye-i
Huyut hâss-ı şâhî

1- Maksûd Kethüdâ	12- Agob Asodur
2- Marek(?) birâder-i 0	13- Goşek(?) birâder-i 0
3- Evanis Halo(?)	14- Şefkat birâder-i 0 (M)
4- Hâçik Evanis	15- Serhoş Nordik(?)
5- Agob birâder-i 0	16- Melikbeşe veled-i 0
6- Evanis birâder-i 0	17- Sercân birâder-i 0 (M)
7- Mirdiros Evanis	18- (الولود) Hirant
8- Norsis Sercân	19- Hâna'zîz veled-i 0 (M)
9- (حرب) Garîb	20- Mircân Norsis
10- İrâhor(?) veled-i 0	21- Mirdiros Evanis
11- Mihro Hirant	

Nefer..... : 21
Hâne..... : 19
Mücerred.... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	525
Resm-i ırgâdiye	114
Hınta keyl 120 behesâb	1.440
Şa'îr keyl 60 behesâb	480
Gavers müd 60 behesâb	480
Resm-i tapû ma'a deştânî	21
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	105
Resm-i kivâre	50

Yekûn

3.215

Karye-i Bozdinik(?) (بوزْدِينِك) tâbi'-i nâhiye-i
mezbûr hâss-ı şâhî

1- (صنوه) Kethüdâ	2- Sercân birâder-i 0

3- Makdîm birâder-i 0	12- Satılmış veled-i 0
4- Kirabid birâder-i 0	13- Nasder(?) birâder-i 0
5- Nihân Dermân	14- Manşe(?) Sahmur(?)
6- Agob Birali(?)	15- Evanis Birali(?)
7- Budak Kirabid	16- Kirakos Bedros
8- Evanis birâder-i 0	17- Asodur birâder-i 0
9- Evanis Birali	18- Hâfız İkob
10- Hâçik birâder-i 0	19- Babacân Agob
11- Garîb (صلبو)	20- (صلبان) birâder-i 0

Nefer..... : 20

Hâne..... : 19

Mücerred.... : 1

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	500
Resm-i ırgâdiye	114
Hınta keyl 60 behesâb	720
Şa'îr keyl 30 behesâb	240
Gavers keyl 30 behesâb	240
Resm-i tapû ma'a deştânî	40
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	100
Resm-i kivâre	50
Yekûn	1.984 (※)

(80)

Karye-i Tâkesor (تاق سور) tâbi'-i nâhiye-i
Huyut (هويت) hâss-ı şâhî

1- Abdâl Moşek(?)	5- Murâd Şemsi(?)
2- Silo(?) Hamdo	6- Hüdâvirdi Kethüdâ
3- Norsis birâder-i 0	7- Zîron(?) Hâfız
4- Erâd(?)	8- Hodik(?) birâder-i 0

(※) Gerçek yekûn 2.004'dür.

9- İzonos(?) Halife	25- Abdâl Muhtâr
10- Şeyho veled-i 0	26- Kethüdâ veled-i 0
11- Maksûd birâder-i 0	27- Muhtâr Abdâl (M)
12- Murâd birâder-i 0	28- Sab(?) Pîr Velî
13- Kirabid birâder-i 0 (M)	29- Evanis veled-i 0 (M)
14- İrnos İskender	30- Suvâr(?) birâder-i 0 (M)
15- Maksûd veled-i 0	31- Behlül Abdâl
16- (أ. ع. ح. هـ) Bedros	32- Mihro Mirbeşe
17- Garâz Demürçi	33- Serkis İskender
18- Kerîm birâder-i 0	34- Toma birâder-i 0 (M)
19- Serihcân(?) Melik	35- Garîb birâder-i 0
20- Dermân (د. م. ن.)	36- Garâz Garîb
21- Şefkat birâder-i 0	37- Maksûd veled-i 0
22- Murâd birâder-i 0	38- İvâder(?) Norsis
23- Dermân İsanos	39- Serkis Garâz (M)
24- İzo(?) Gordik	

Neferen..... : 39
 Hâne..... : 32
 Mücerred.... : 7

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	975
Resm-i ırgâdiye	192
Hınta keyl 200 behesâb	2.400
Şa'îr keyl 120 behesâb	960
Gavers keyl 120 behesâb	960
Asiyâb nîmsâle 1 ك	30
Resm-i tapû ma'a deştânî	39
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	195
Resm-i kivâre	120

Yekûn

5.871 (✱)

Karye-i Havinis (حواسی) tâbi'-i nâhiye-i
 mezbûr hâss-ı şâhî

(✱) Gerçek yekûn 5.886'dır.

1- Bahayır(?) Kethüdâ	7- Mircân veled-i 0
2- Dermân birâder-i 0	8- Monik(?) Kirabid
3- Sadaka birâder-i 0	9- Serhoş Bedros
4- Norsis Pîr Velî	10- Muhtâr Moşek
5- Evadis İbrâhîm	11- Ağcân Dermân
6- Dermân Erika(?)	

Nefer..... : 11

Hâne..... : 11

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	275
Resm-i ırgâdiye	66
Hınta keyl 80 behesâb	960
Şa'îr keyl 40 behesâb	320
Gavers keyl 50 behesâb	400
Resm-i tapû deştânî	11
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	55
Resm-i kivâre	50
	<hr/>
Yekûn	2.137

(81)

Karye-i Şenis (*شَنِس*) tâbi'-i nâhiye-i Huyut
Erâmine hâss-ı şâhî

1- Fettah Dermân	13- Keşiş Ya'kûb
2- Muhtâr veled-i 0	14- Hâmid beşe birâder-i 0
3- Hâfız Dermân	15- Mahir(?) Hâcı
4- Semâvez(?) veled-i 0	16- (<i>س</i>) veled-i 0
5- Holşe(?) Çevik(?)	17- Hâlo birâder-i 0
6- Şefkat veled-i 0	18- Hırânt Sadaka
7- Mîkâ'îl birâder-i 0	19- İskender birâder-i 0
8- `İsâ Çevik(?)	20- İskender Dilbeşe(?)
9- Ya'kûb veled-i 0	21- Mihro veled-i 0
10- Melik beşe Muhtâr	22- Hâfız <i>اوهو</i>
11- Behlül birâder-i 0	23- Şefkat veled-i 0
12- Evadis birâder-i 0	24- Maksûd veled-i 0

- 25- Mirvân Pîr Velî
 26- عمار birâder-i 0
 27- İso Mîr Velî

- 28- اسکندر Iskender
 29- میر ولی Mir Velî
 30- Bedros Es(?)

Nefer..... : 30

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	750
Resm-i ırgâdiye	180
Hınta keyl 200 behesâb	2.400
Şa'îr keyl 150 behesâb	1.200
Gavers keyl 150 behesâb	1.200
Resm-i tapû ma'a deştbanî	130
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	150
Resm-i kivâre	200
Yekûn	6.210

Karye-i Künlerkan(?) (کنلرگان) tâbi'-i nâhiye-i
 Huyut hâss-ı şâhî

1- Şefkat Bedros	8- İskender Maşek(?)
2- Behlül birâder-i 0	9- Serkis Habib(?)
3- Serhoş birâder-i 0	10- Sevik(صویک)
4- Bedros veled-i 0	11- Norsis veled-i 0
5- Mircân birâder-i 0	12- Sor(?) İgor
6- Bedros Kirabid	13- Mırdıros veled-i 0
7- Ya'kûb veled-i 0	14- İgor birâder-i 0
	15- Monşe Mihşancı(?)

Nefer..... : 15

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	375
Resm-i ırgâdiye	90
Hınta keyl 60 behesâb	720

Şa'îr keyl 35 behesâb	280
Gavers keyl 35 behesâb	280
Resm-i tapû ma'a deştânî	15
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	75
Resm-i kivâre	50

Yekûn

2.005(*)

(82)

Karye-i Tahvik (تھوئیک) tâbi'-i nâhiye-i
Huyut hâss-ı şâhî

1- Muhtâr Manos(?) (M)	22- Muhtâr Mıgırdıç
2- Toma birâder-i 0	23- Maksûd veled-i 0
3- Kethüdâ Norsis	24- Şefkat birâder-i 0 (M)
4- Bedros Muhtâr	25- Hırânt İsânos (M)
5- Manos Serkis	26- Kirabid Hırânt
6- Garâz veled-i 0	27- İsânos veled-i Hırabed
7- Mırdıros Mihro	28- Evanis birâder-i Kirabid (M)
8- Giragos birâder-i 0	29- (ماریک دولہ)
9- Derviş Meridros (M)	30- İskender veled-i 0
10- Hüdâvirdi Hoşkulbey	31- Marşek birâder-i 0
11- Tâceddîn birâder-i 0	32- Agob birâder-i 0
12- Evadis Mirbeşe	33- Kirabid Garâz
13- Dâvud veled-i 0	34- Şefkat (هو رلر)
14- Şefkat Evadis	35- Dermân Melikbeşe
15- Dermân Hüdâvirdi (M)	36- Mırdıros (ماریک)
16- Ağcân Garâz	37- (ماریک) veled-i 0
17- Ziron(?) birâder-i 0	38- Sercân Agob
18- Kirakos Kıtâç	39- Dermân Hüdâvirdi
19- Garâz(?) İvâz	40- Dermân Fettah
20- Mîkâ'il birâder-i 0	41- Garâz Serkis
21- Meris(?) birâder (M)	

Nefer..... : 41

(*) Gerçek yekûn 1.885'dir.

Hâne..... : 34

Mücerred.... : 7

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	1.025
Resm-i ırgâdiye	204
Hinta keyl 180 behesâb	2.160
Şa'îr keyl 90 behesâb	720
Gavers keyl 90 behesâb	720
Resm-i tapû ma'a deştbanî	41
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	205
Resm-i kivâre	150
	<hr/>
Yekûn	5.225

Karye-i Kömridik (کومری ویک) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr

1- Muhsî Kârik(?)	4- Serkis birâder-i 0
2- Çağfer birâder-i 0	5- İsânos birâder-i 0
3- Şefkat veled-i 0	6- Diko Mekik

Nefer..... : 6

Hâsıl

Hinta keyl 20 behesâb	240
Şa'îr keyl 10 behesâb	80
Gavers keyl 10 behesâb	80
İspençe-i gebrân	150
Resm-i ırgâdiye	36
Resm-i tapû ma'a deştbanî	12
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	30
Resm-i kivâre	20
	<hr/>
Yekûn	646(*)

(*) Gerçek yekûn 648'dir.

(83)

Karye-i Tago (تا فو) tâbi'-i nâhiye-i Huyut
hâss-ı şâhî

1- Hâçik Agob	28- Kirakos Murâd
2- Muhtâr birâder-i 0	29- Şefkat birâder-i 0
3- Digabey (سماعب)	30- Siven(?) birâder-i 0
4- Hırânt birâder-i 0	31- Agob Kirakos
5- Muhtâr birâder-i 0	32- Murâd (اربو)
6- Sercân Mîkâ'îl veled (M)	33- Murâd Gürcü
7- Muhtâr Mirvân	34- Moşek(?) birâder-i 0
8- Maksûd veled-i 0 (M)	35- Dermân veled-i 0
9- Mîrî Muhtâr	36- Siven(?) Gürcü
10- Mihro Mirvân	37- Maksûd Moşek (M)
11- Mirvân veled-i 0 (M)	38- Ya'kûb birâder-i 0 (M)
12- Sercân Mirvân	39- İvedikor(?) birâder-i 0
13- Bekirvirmiş(?) veled-i 0	40- `Înâyet Birali(?)
14- Hâfız Evanis	41- Kîrakos Mîkâ'îl
15- Nazar Garîb	42- Mîkâ'îl Dermân
16- Meyrek veled-i 0	43- Kesir(?) Nazar (M)
17- Derviş Şeyh(?)	44- Siven(?) Murâd
18- Hâçik birâder-i 0	45- Hanşe(?) birâder-i 0
19- Sadaka birâder-i 0	46- Serhoş Mihro 0
20- Şeyho birâder-i 0	47- Zîron Birali
21- Halife Mîr Velî	48- Nazar Derviş (M)
22- Nazar Dermân	49- Halife Sadaka (M)
23- Hâfız Garîb	50- Mîkâ'îl Dâvud
24- Garîb veled-i 0 (M)	51- Agob Evanis
25- Mûsa birâder-i 0	52- Hâçik veled-i 0
26- Virnoyân Birali(?)	53- Muhtâr birâder-i 0
27- Murâd Bedrîk(?)	

Nefer..... : 53

Hâne..... : 41

Mücerred.... : 12

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	1.325
Resm-i ırgâdiye	246
Hınta keyl 110 behesâb	1.380
Şa'îr keyl 108 behesâb	864
Gavers keyl 108 behesâb	864
Resm-i tapû ma'a deştbanî	153
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	265
Resm-i kivâre	250

Yekûn

5.347

Karye-i Botosur(?) (ل و ل و و) tâbi'-i nâhiye-i
Huyut hâss-ı şâhî

1- (لمصباح) Pîr Velî	5- Tâceddîn Murâd
2- (اوف) Mirân	6- Hasor birâder-i 0
3- İbrâhîm Pîr Velî	7- Bagos birâder-i 0
4- Agob Pîr Velî	

Nefer..... : 7

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	175
Resm-i ırgâdiye	42
Hınta keyl 50 behesâb	600
Şa'îr keyl 20 behesâb	160
Gavers keyl 20 behesâb	160
Asiyâb ۱	60
Resm-i kivâre	30
Resm-i tapû ma'a deştbanî	8
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	35

Yekûn

1.270

(84)

Karye-i Deştedin (و ش ت و س) tâbi'-i nâhiye-i
Huyut hâss-ı şâhî

1- İkob Kethüdâ	9- İsohur(?) veled-i 0
2- Eragik (ص و ع)	10- Beğros birâder-i 0
3- Şeyho Pirveli	11- Şehik birâder-i 0
4- Tatoş(?) Evanis	12- Şefkat Manos
5- Serihcân(?) birâder-i 0	13- Şeyhok(?) birâder-i 0
6- (ا و ن س) Tatos	14- Şabo Şefkat
7- Manos Giragos	15- Muhtâr birâder-i 0
8- Rladgik(?) birâder-i 0	

Nefer..... : 15

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	375
Resm-i ırgâdiye	90
Hınta keyl 90 behesâb	1.080
Şa'îr keyl 50 behesâb	400
Gavers keyl 50 behesâb	400
Resm-i kivâre	40
Resm-i tapû deştbanî	15
Bâd-ı hevâ ve cürm- i cinâyet	75

Yekûn

2.475

Karye-i Oduncor (ا و ن ج و ر) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr
hâss-ı şâhî

1- Şeyhok(?) Serihcân(?)	7- Muhtâr Hâfız
2- Evanis veled-i 0	8- İsohur(?) Marik(?)
3- Evanis birâder-i 0	9- Mırdiros Magor(?)
4- Ya'kûb birâder-i 0	10- Kivare Agob
5- Serhoş Nâm	11- Kıtâç Pîr Velî
6- Makdîm Pîr Velî	12- Agob Mağriş(?)

Nefer..... : 12

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	300
Resm-i ırgâdiye	72
Hınta keyl 70 behesâb	840
Şa'îr keyl 35 behesâb	280
Gavers keyl 35 behesâb	280
Resm-i kivâre	40
Resm-i tapû ma'a deştânî	12
Bâd-ı hevâ ve cürm-i vinâyet	60
Yekûn	1.884

Karye-i Hivirik ( ) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr hâss-ı şâhî

1- Muhtâr Serkis	10- Şeyhî veled-i 0
2- Serkis Hasan	11- Evanis birâder-i 0 (M)
3- Nazar Serkis	12- Tatos Haraç(?)
4- Garâz birâder-i 0	13- Hâçik Kivâni
5- Murâd Hamişe(?)	14- Vladik(?) Hâfız
6- Hamişe veled-i 0	15- Halîl İgo(?)
7- Ya'kûb Vardiyân(?)	16- Mîra'zîz veled-i 0
8- Ohân veled-i 0	17- Gorgik Evmîr
9- Koç hâç(?)	

Nefer..... : 17

Hâne..... : 16

Mücerred.... : 1

(85)

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	425
Resm-i ırgâdiye	96
Hınta keyl 100 behesâb	1.200

Şa'îr keyl 50 behesâb	400
Gavers keyl 50 behesâb	400
Resm-i kivâre	50
Resm-i tapû ma'a deştbanî	17
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	85
	<hr/>
Yekûn	2.673

Karye-i Kebor (کبور) tâbi'-i nâhiye-i
Huyut hâss-ı şâhî

1- Emirbey Mırdiros	6- Şeyhik birâder-i 0
2- Mırdiros veled-i 0	7- Meliko birâder-i 0
3- Hırânt birâder-i 0	8- Mûsâ Norsis
4- Evanis Pîr Velî	9- Hamişe veled-i 0
5- Emirbey veled-i 0	10- Maksûd Nordik(?)

Nefer..... : 10

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	250
Resm-i ırgâdiye	60
Hinta keyl 50 behesâb	600
Şa'îr keyl 25 behesâb	200
Gavers keyl 25 behesâb	200
Resm-i kivâre	30
Resm-i tapû ma'a deştbanî	10
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	50
	<hr/>
Yekûn	1.400

Karye-i Sercinik(?) (سرجنک) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr

1- Maksûd Nûreddîn	5- Fermân Keşiş
2- Toma veled-i 0	6- Mirîcân birâder-i 0
3- Şefkat birâder-i 0	7- Kirakos Norsis
4- Muhtâr birâder-i 0	8- Nazar birâder-i 0

9- Rişo Kirakos	26- Diko Siven
10- Murâd veled-i 0	27- Kerîm birâder-i 0
11- Ziron(?) Toma	28- Murâd Toma
12- Şeyho Hâciver	29- Kirakos veled-i 0 (M)
13- Muhtâr veled-i 0	30- Melik birâder-i 0
14- Hâfız birâder-i 0 (M)	31- Evanis Homân(?)
15- İsonir Kirakos	32- Hamişe birâder-i 0
16- İdros veled-i 0	33- Mircân birâder-i 0
17- Sercân birâder-i 0 (M)	34- Mûsâ Mırdiros
18- Agob Evanis	35- Erif(?) birâder-i 0
19- Murâd birâder-i 0	36- Mırdiros veled-i 0
20- Agob Muhtâr	37- Fettah Erif(?)
21- Dilo veled-i 0	38- Mırdiros veled-i 0 (M)
22- Muhtâr birâder-i 0	39- Hâfız Mûsâ
23- Sercân Giragos(?)	40- Ya'kûb Kâş
24- Ağcân Câlî(?)	41- Serkis Murâd
25- Hırânt Toma	

Nefer..... : 41

Hâne..... : 36

Mücerred.... : 5

(86)

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	1.025
Resm-i ırgâdiye	216
Hınta keyl 210 behesâb	2.520
Şa'îr keyl 100 behesâb	800
Gavers keyl 100 behesâb	800
Resm-i kivâre	80
Resm-i tapû ma'a deştbanî	40
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	205
	<hr/>
Yekûn	5.686

Karye-i Hilocikan(?) (حلو جکان) tâbi'-i nâhiye-i
Huyut hâss-ı şâhî

1- Mehmed Hâçik

2- Evadis birâder-i 0

Nefer..... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

Hınta keyl 25 behesâb	300
Şa'îr keyl 12 behesâb	96
Gâvers keyl 15 behesâb	120
İспенçe-i gebrân	50
Resm-i ırgâdiye	12
Resm-i kivâre	10
Resm-i tapû ma'a deştânî ve cürm-i cinâyet	10
Yekûn	598

Karye-i Üzenik (از نیک) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr

1- Norsis Kethüdâ	17- İsânos Şehik
2- Kesir(?) birâder-i 0	18- Garâz birâder-i 0
3- Kirakos Muhabber(?)	19- David Emirbey (M)
4- Kirakos Givanos	20- Dermân Murâd (M)
5- Marik(?) birâder-i 0 (M)	21- Maksûd `Azîz (M)
6- Hâçik birâder-i 0	22- Serhoş (سروش)
7- Hirot(?) Miro(?)	23- Sercân Serhoş
8- Ester Toli	24- Homân birâder-i 0 (M)
9- Kirakos Eragik(?)	25- Ya'kûb (جاریس)
10- Behlül Kirakos	26- Serhoş birâder-i 0
11- Hâna'zîz birâder-i 0	27- Hâçik Kıtâç
12- Kırâç(?) `Arşek	28- Şefkat birâder-i 0
13- Hâfız Garîb	29- Mirho (میر)
14- Eragik(?) Hâçek	30- Sadaka İgor
15- Evanis Garîb	31- Haso Kırâç
16- Karluk (کرو)	32- Muhsî Erika

33- Agob birâder-i 0	41- Kulgök birâder-i 0
34- Kester Hâfız	42- Kirakos Erkob(?)
35- Bogos birâder-i 0 (M)	43- Şeyho birâder-i 0 (M)
36- Eravik(?) Agob	44- Mûsâ Esrib
37- Evanis Muhsî (M)	45- Sefer birâder-i 0
38- Hallo(?) Erika(?)	46- Evanis Bagos (M)
39- Norsis veled-i 0	47- Undiz(?) Mûsâ
40- İgor Süleymân	48 (تو خیر) Norsis

Nefer..... : 48

Hâne..... : 38

Mücerred.... : 10

(87)

Cema'at-i İslâmiyye der karye-i Uhnik (او فنك)

1- Ahmed Şems	4- Yûsuf Şahhüseyn
2- Şâhkulu Hayyâm	5- Mehmed `Ali
3- Mîr Ahmed veled-i 0	

Nefer..... : 5

Hâsıl mine'l-hums

Resm-i bennâk	60
İспенçe-i gebrân	1.200
Resm-i ırgâdiye	258
Hınta keyl 140 behesâb	1.680
Şa'îr keyl 170 behesâb	1.360
Gâvers keyl 170 behesâb	1.360
Resm-i asiyâb امر	60
Resm-i kivâre	650
Resm-i tapû ma'a deştânî ve båd-ı hevâ	350
Yekûn	6.578(*)

(*) Gerçek yekûn 6.978'dir.

Karye-i Ortoh(?) (اوتوڭ) tâbi'-i nâhiye-i Huyut

1- Kirakos Nardik(?)	6- İvâz İbrâhîm
2- Marsek(?) Kirakos	7- İbrâhîm birâder-i 0
3- Muhtâr birâder-i 0	8- Homân(?) Garîb
4- Derviş (و ر ح د)	9- Muhtâr Kirakos
5- Tatoş(?) derviş	10- Hasan Dirahor(?)

Nefer..... : 10

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	250
Resm-i ırgâdiye	60
Hinta keyl 70 behesâb	840
Şa'îr keyl 40 behesâb	320
Gâvers keyl 40 behesâb	320
Resm-i kivâre	20
Resm-i tapû ma'a deştbanî	60
	1.970(*)
Yekûn	

`Âdet-i `ağnâm-ı der nâhiye-i mezbur fi sene 3.000

(88)

Karye-i Komik (Korik) (کوریک) tâbi'-i nâhiye-i
Huyut nâm-ı diğêr Ribât

1- Şâh Velî Yûsuf	5- (هر سر) birâder-i 0
2- (کاسر) Ali	6- Hasan Kâsım
3- Hüseyin birâder-i 0	7- Rişo birâder-i 0
4- Şefkat Hâcı	

Nefer..... : 7

(*) Gerçek yekûn 1.870'dir.

Hâsıl-ı mine's sümün

Resm-i zemîn	50
Resm-i bennâk	84
Hınta keyl 82 behesâb	984
Dıhn keyl 10 behesâb	640
Bâd-ı hevâ	42
	<hr/>
Yekûn	1.800

Karye-i Bursaşit(?) (بورسات) tâbi'-i nâhiye-i Huyut

1- Bahâddîn Monlâ Meridal(?)	3- Kâsım `Ali
2- Bekir(?) birâder-i 0	4- `Isâ birâder-i 0

Neferen..... : 4

Hâsıl-ı mine's sümün

Resm-i zemîn	20
Resm-i bennâk	48
Hınta keyl 92 behesâb	1.104
Şa'îr keyl 15 behesâb	120
Bâd-ı hevâ	8
	<hr/>
Yekûn	1.300

Karye-i Dab(?) (و ا ب) tâbi'-i nâhiye-i Huyut

1- Mîkâ'îl Hâcı	4- Bekir İbrâhîm
2- `Ali Hızır	5- Mûsâ `Ağcân
3- İbrâhîm Yûsuf	6- Bahâddîn İlyâs

Nefer..... : 6

Hâsıl-ı mine's sümün

Resm-i zemîn	50
--------------	----

Resm-i bennâk		72
Hınta keyl 100 behesâb		1.200
Şa'îr keyl 30 behesâb		240
Bâd-ı hevâ		38
Yekûn		<u>1.600</u>

Karye-i Yâr Şeyhîk(?) (*Şu L*) tâbi'-i nâhiye-i Huyut

1- `Ali Hırant	3- `Ömer Behlül
2- Morih(?) Mûsâ	

Neferen..... : 3

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn		30
Resm-i bennâk		36
Hınta keyl 80 behesâb		960
Şa'îr keyl 20 behesâb		160
Bâd-ı hevâ		14
Yekûn		<u>1.200</u>

(89)

Karye-i Tag (*e L*) tâbi'-i nâhiye-i Huyut

1- `Alihân Süleymân	4- Hızır Süleymân
2- Hasan `Alihân	5- Mehmed Velî
3- `Abdurrahman Süleymân	6- Hüseyin Mehmed

Nefer..... : 6

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn		50
Resm-i bennâk		72

Hinta keyl 100 behesâb
Şa'îr keyl 66 behesâb
Bâd-ı hevâ

285
1.200
532
46

Yekûn

1.700(*)

Karye-i Kesruz (كسروز) tâbi'-i mezbur

1- Dâvud `Ayhân

2- Kâsım Zelo(?)

Nefer..... : 2

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn 20
Resm-i bennâk 24
Hinta keyl 58 behesâb 696
Şa'îr keyl 55 behesâb 440
Bâd-ı hevâ 20

Yekûn

1.200

Karye-i Sugors (سوغورس) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr

1- Mehmed Hamza

4- Hamza Mehmed

2- Hızır `Ali

5- Şemsî `Ali

3- Hasan `Âlaaddîn

Neferen..... : 5

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn 40
Resm-i bennâk 60
Hinta keyl 70 behesâb 840

(*) Gerçek yekûn 1.900'dür.

Şa'îr keyl 30 behesâb
Bâd-ı hevâ

240

20

Yekûn

1.200

Karye-i Kor (قور) tâbi'-i nâhiye-i Huyut

1- Yâr Ahmed `Ali	6- Süleymân Gico(?)
2- Hüseyin Behlül	7- İlyâs birâder-i 0
3- Ayhân veled-i 0	8- Pir'azîz `Ali
4- Hüseyin `Ömer	9- İsmâ'il Koç
5- Pîrî `Ömer	

Nefer..... : 9

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	50
Resm-i bennâk	108
Hinta keyl 10 behesâb	120
Şa'îr keyl 20 behesâb	160
Bâd-ı hevâ	52
Resm-i kivâre	10
Yekûn	500

(90)

Karye-i Aryân (اریان) tâbi'-i nâhiye-i Huyut

1- Yûsuf Bekir	4- `Abdullah birâder-i 0
2- Şeyho birâder-i 0	5- Hüseyin Bekir
3- Abdâl `Ömer	

Nefer..... : 5

Hâsıl ma'a rûsûm

500

Karye-i Bogoçviz(?) (بگو حويز) tâbi'-i mezbûr

1- `Ömer Hüseyin	3- Mehmed Hamza
2- Hüseyin birâder-i 0	4- Hızır Şemseddîn

Neferen..... : 4

Hâsıl ma' rûsûm

400

Karye-i Novak (نواك) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr

- 1- Yûsuf Dermân

Hâsıl ma'a rûsûm

100

Karye-i Hâcî Taffe (حاج تافه) tâbi'-i nâhiye-i Huyut

1- Behlül Bahâddîn	4- Seyfeddîn Mehmed
2- Seydo Cemâl	5- (تبركان) Ömer
3- Hüseyin Ahmed	

Nefer..... : 5

Hâsıl ma'a rûsûm

500

Karye-i Tevi (طوي) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr

1- Süleymân Mûsa	3- Rişo Cebrâi'l
2- Mîkâ'il Cebrâi'l	4- Yûsuf

Nefer..... : 4

(91)

Hâsıl karye-i Tevi ma'a rüsûm 400

Karye-i Bilboğ(?) (بیل بوغ) tâbi'-i nâhiye-i
Huyut

1- Hasan Hüseyin

2- Mîkâ'îl birâder-i 0

Nefer..... : 2

Hâsıl ma'a rüsûm 200

Karye-i Hori(Horu) (حوری) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr

1- Süleymân Mûsâ

3- Rişo Hayrân

2- Yûsuf Şemseddîn

4- Mîkâ'îl birâder-i 0

Nefer..... : 4

Hâsıl ma'a rüsûm 400

Karye-i Hacriz(?) (حگریز) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr

1- Şeref `Ali

4- Mehmed birâder-i 0

2- Mehmed İbrâhîm

5- Fîr Ahmed Dâvud

3- Abdâl Mamek(?)

6- Hüseyin (سید بابا)

Nefer..... : 6

Hâsıl ma'a rüsûm 600

(92)

Karye-i Babutak (بابوتاك) tâbi'-i nâhiye-i Huyut

- 1- Haydar Hızır
2- Maksûd Hasan
- 3- Abdâl İlyâs

Nefer..... : 3

Hâsıl ma'a rüsûm 400

Karye-i Rabat (ربات) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr

- 1- Bahaddîn Keremeddîn(?)
2- Maksûd Hızır
- 3- Yûsuf Kâsım

Nefer..... : 3

Hâsıl ma'a rüsûm 400

Karye-i Orak (Orsak) (اوراك) tâbi'-i nâhiye-i
Huyut

- 1- Haydar Mehmed
2- `Ali birâder-i O

Nefer..... : 2

Hâsıl ma'a rüsûm 400

Karye-i Korsigar (كورسگار)

- 1- `İsâ Mehmed
2- Seyfeddîn Mehmed

Nefer..... : 2

Hâsıl ma'a rûsûm

200

(93)

Mezre'a-i Kur (كور) tâbi'-i (درو) zâviye-i
Salih İbrâhîm veled-i İmâm, Mûsa Kâsım

Hâsıl

400

(94)

Defterde bu sahife boştur.

(95)

Defterde bu sahife boştur.

(96)

Nâhiye-i Boğnarân (بوغنارن) tâbi'-i Bitlîs

Karye-i Mer(?) (مر) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr

1- Serhoş Zirvâr(?)	32- Çarlo Ogos(?) (M)
2- Virmas(?) birâder-i 0	33- Garâz Kemâl
3- Zirvâr(?) birâder-i 0	34- Kâsım birâder-i 0
4- Evanis birâder-i 0 (M)	35- Odis birâder-i 0
5- Kirakos birâder-i 0	36- İgor(?) birâder-i 0
6- Ertan birâder-i 0 (M)	37- Kemâl birâder-i 0 (M)
7- Hâfız Bedros	38- Kirbo(?) birâder-i 0 (M)
8- Hırânt Zirvâr(M)	39- Hasan Ohan(?)
9- Dermân Bedros	40- Mikâ'îl Hasan (M)
10- (حولوس) birâder-i 0	41- Şinob(?) birâder-i 0
11- Evanis birâder-i 0	42- Asor(?) birâder-i 0
12- Hırânt birâder-i 0	43- Rişo (دررک)
13- Şehrûz Hâfız	44- Murâd birâder-i 0 (M)
14- Rişo birâder-i 0 (M)	45- (اع حاه) birâder-i 0
15- (حولوس) nâm (M)	46- Moşek(?) birâder-i 0
16- Murâd Mırdıros	47- (اوبک) Şeyho
17- Şehik birâder-i 0	48- Dilo(?) birâder-i 0
18- Şefkat birâder-i 0	49- Diko(?) beşe Bayrâm
19- Seyfeddîn nâm	50- Norsis birâder-i 0
20- Behlül İgob(?)	51- Kirakos Şehâb
21- Vartan Keşiş	52- Diko(?) birâder-i 0
22- Dermân Toma	53- Giro(?) birâder-i 0
23- Emirbey birâder-i 0	54- Ya'kûb beşe birâder-i 0
24- Toma birâder-i 0	55- Reş(?) birâder-i 0 (M)
25- Şeyho Hâçik	56- Manur(?) birâder-i 0 (M)
26- Mirâbey birâder-i 0	57- (سپا) Pîrî
27- Keşlo birâder-i 0	58- Pîrî veled-i 0
28- Norsis birâder-i 0	59- Maksûd birâder-i 0
29- (سک) birâder-i 0	60- Şeref birâder-i 0
30- Kirakos birâder-i 0	61- Evanis sadaka
31- `Azîz birâder-i 0	62- Garâz birâder-i 0 (M)

- 63- ( ) birâder-i 0
 64- Emro birâder-i 0 (M)
 65- Kulbeşe Gaşış(?)
 66- Bayas birâder-i 0
 67- Hâçik İsanos
 68- Seyfeddîn birâder-i 0
 69- Hasan birâder-i 0
 70- Kâsım birâder-i 0
 71- Evanis birâder-i 0
 72- Estor birâder-i 0 (M)
 73- Abdâl birâder-i 0
 74- Sanos birâder-i 0
 75- Emirbey birâder-i 0 (M)
 76- Şeyho birâder-i 0
 77- Sadaka Diko
 78- Ferah birâder-i 0
 79- Budan Hüseyin
 80- Şehri birâder-i 0
 81- Şa'îr İkob(?)
 82- Bogos birâder-i 0
 83- Bayrâm birâder-i 0
 84- Sanos birâder-i 0
 85- ( ) birâder-i 0
 86- Rişo veled-i 0
 87- Maro birâder-i 0
 88- Bedros Mirdiros
 89- İgor birâder-i 0
 90- Maro birâder-i 0
 91- Rişo Sezâr(?)
 92- İgor İskender
 93- Bedros birâder-i 0
 94- Şimşek İsâ
 95- Kילו(?) birâder-i 0
 96- ( ) birâder-i 0
 97- Murâd Seydo
 98- Mâhir(?) birâder-i 0
 99- İbrâhîm birâder-i 0
 100- Serhoş birâder-i 0
 101- Zirvâr birâder-i 0
 102- İleksân birâder-i 0 (M)
 103- Şeyho Nazar
 104- Garîb birâder-i 0
 105- Emirbey birâder-i 0
 106- Evanis birâder-i 0
 107- Hayro Hâcî
 108- Maksûd birâder-i 0 (M)
 109- Hasan Bahaddîn
 110- Bedros Hâcî
 111- Mirdiros birâder-i 0
 112- Şeyho birâder-i 0
 113- Şâkir Gömer(?)
 114- Halife veled-i 0
 115- Diko ( )
 116- Maksûd ( )
 117- Diko Bayrâm
 118- ( )

(97)

- 119- Şefkat Şâkir (M)
 120- `Azîz ( )
 121- Kemâl Tomân(M)
 122- Kirbo Sadaka
 123- ( ) Maksûd
 124- Rişo Garâz
 125- Mîkâ'îl Hasan

Neferen..... : 122(*)

(*) Gerçek nefer sayısı 125'dir.

Hâne..... : 98

Mücerred.... : 24

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	3.050
Resm-i ırgâdiye	588
Hinta keyl 200 behesâb	2.400
Şa'îr keyl 70 behesâb	560
Gâvers keyl 63 behesâb	512
Mahsûl-i boyahâne fi sene	700
Resm-i kivâre	200
Resm-i tapû ma'a deştbanî	698
Yekûn	8.718 ^(*)

Karye-i Kegir(?) (كك) tâbi'-i mezbûr

1- Ya'kûb Agik	18- Şefkat Şimşek
2- Maksûd birâder-i 0	19- Mihrân birâder-i 0
3- Sadaka birâder-i 0	20- Şefkat Estor
4- Manos birâder-i 0 (M)	21- Maksûd (لكس)
5- İzerbaş(?) Çâni(?)	22- İgor birâder-i 0
6- Gürcü birâder-i 0	23- Tako Evadis
7- Hallo(?) birâder-i 0	24- Hâço Şeref
8- Norsis birâder-i 0 (M)	25- Murâd birâder-i 0
9- Hâçik Şehik(?)	26- Mihro birâder-i 0
10- Şehik veled-i 0	27- Ağacân Davlen(?)
11- Kirabid (ملكر)	28- Ohân(?) Gorkil
12- Mako birâder-i 0 (M)	29- Murâd Çago
13- Evanis Çallo	30- Giro Kirakos
14- Seyfeddîn birâder-i 0	31- Hallo(?) Evadis
15- Toma Davîr(?) (M)	32- (كدى تلتى)
16- Mesih Altor(?)	33- Sengor(?) Hallo(?)
17- Sefer birâder-i 0	

(*) Gerçek yekûn 8.708'dir.

Neferen.....	: 33
Hâne.....	: 29
Mücerred....	: 4

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	825
Resm-i irgâdiye	174
Resm-i kivâre	50
Hınta keyl 20 behesâb	720
Şa'îr keyl 40 behesâb	320
Gâvers keyl 15 behesâb	120
Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bād-ı hevâ	210

Yekûn

2.369^(*)

Karye-i Boğnâran (بوغنازان) tâbi'-i mezbûr

1- Şefkat (دلولک)	12- (تدی) birâder-i 0
2- Manos(?) birâder-i 0	13- Maksûd Maryo(?)
3- Evanis birâder-i 0 (M)	14- Kirakos birâder-i 0
4- Behlül Dirador(?)	15- Seydo birâder-i 0
5- `Arbeşe birâder-i 0	16- Murâd Pîrî
6- Zirvar birâder-i 0 (M)	17- Sanos(?) birâder-i 0
7- Dirahor birâder-i 0	18- (مانوس) Manos
8- Hayro Danos(?)	19- واکو veled-i 0
9- Murâd Mosek(?)	20- Maksûd birâder-i 0
10- Mircân Hayro (M)	21- (کرو) birâder-i 0
11- Şefkat Mano	

(98)

22- Ezobey(?) Mihro	27- Murâd birâder-i 0
23- Mirdiros veled-i 0	28- Maho(?) Hâçik
24- Norsis (مانوس)	29- Ezobey Şehribân
25- Hâfız Evanis	30- Estor veled-i 0
26- Manos Evanis	

Nefer..... : 30

Mücerred.... : 3

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	750
Resm-i ırgâdiye	162
Resm-i kivâre	50
Gâvers keyl 120 behesâb	960
Resm-i tapû ve deştbanî ve bād-ı hevâ	160
	<hr/>
Yekûn	2.082

Karye-i Eruh(?) (اراع) tâbi'-i mezbûr

1- Emir a'zîz Norsis	10- (اراسى اراسى)
2- İğob(?) Hâfız	11- Kemâl birâder-i 0
3- Maksûd birâder-i 0	12- Ahlât birâder-i 0
4- Vartan Hallo(?)	13- Halife (حاربا)
5- Maksûd veled-i 0 (M)	14- Norsis Seydirol(?)
6- Keyyâç birâder-i 0	15- Garâz veled-i 0
7- Murâd Tâceddîn	16- Kesir(?) Norsis (M)
8- Kemâl birâder-i 0	17- Serhoş Dirmân (M)
9- Beylik birâder-i 0	

Nefer..... : 17

Mücerred.... : 4

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	425
Resm-i ırgâdiye	78
Resm-i kivâre	30
Gâvers keyl 90 behesâb	720
Resm-i tapû ve bād-ı hevâ	100
	<hr/>
Yekûn	1.353

Karye-i Hanik (هانك) tâbi'-i mezbûr

1- Ekrad nâm	15- Halo birâder-i 0
2- Sadaka Hayrân	16- Abdâl Hâfız
3- Nazar birâder-i 0	17- Norsis birâder-i 0
4- Toma birâder-i 0 (M)	18- Evanis birâder-i 0
5- Ya'kûb birâder-i 0	19- Hâçik birâder-i 0
6- Evanis Hayrân	20- Fettah birâder-i 0
7- Kirabid birâder-i 0	21- Şefkat Dermân
8- Murâd birâder-i 0 (M)	22- Evanis birâder-i 0 (M)
9- <u>ادراس</u> Hâçik	23- Maksûd birâder-i 0
10- Mirho birâder-i 0	24- Gago Radisek(?)
11- Murâd <u>ادراس</u>	25- <u>العد</u> birâder-i 0
12- Diko Gimrân	26- Bedro birâder-i 0
13- Mihro Delşe	27- Maksûd birâder-i 0
14- Şako(?) veled-i 0	28- Diko(?) birâder-i 0

(99)

29- Nazar İskender	35- Ohân Mihro (M)
30- <u>حوشو</u> Maksûd	36- Hano Kulbeşe
31- Garâz Mirho	37- Behlül <u>علاء</u>
32- Mirho veled-i 0 (M)	38- <u>قرلو</u> Estor(?)
33- Digo birâder-i 0 (M)	39- Estor veled-i 0
34- Muhtâr Hâfız	40- Nazar İskender

Neferen..... : 40

Mücerred.... : 9

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	1.000
Resm-i ırgâdiye	186
Hınta keyl 38 behesâb	456
Şa'îr keyl 30 behesâb	240
Gâvers keyl 40 behesâb	320
Resm-i kivâre	80

Yekûn

2.532

Karye-i Şin (شين) tâbi'-i mezbûr

1- Kesir (تلى)	21- Kirakos (كيركوس)
2- Reçanos(?) birâder-i 0	22- Şefkat veled-i 0
3- Maksûd Şeyho	23- Melik birâder-i 0 (M)
4- Vartan birâder-i 0	24- Kesir(?) birâder-i 0
5- Serkis Kirabid	25- Mavir(?) Mırdiros
6- Norsis birâder-i 0	26- (نرسى) birâder-i 0
7- Şefkat birâder-i 0	27- Evanis Davir
8- (راسى) birâder-i 0	28- مساسى birâder-i 0
9- Ağcân Muhtâr	29- Sâmetro Digo(?)
10- Hano birâder-i 0	30- Hüseyin birâder-i 0
11- Muhtâr birâder-i 0 (M)	31- Digo(?) birâder-i 0
12- Hâçik Bedros	32- Sanos(?) Pîrî
13- `Azîz Abdâl	33- Giro(?) Dermân
14- Mihrîcân birâder-i 0	34- Bedros Mırdiros
15- (عسك) birâder-i 0	35- Evanis Manos
16- (ماريو) birâder-i 0	36- Ornik(?) Serhoş
17- Matoş Evanis	37- Varto Haço(?)
18- Maksûd Gürsek(?)	38- Toma `Azîz
19- Serhoş birâder-i 0	39- (ماهر) Muhtâr
20- Hâfız birâder-i 0	40- Ağcân birâder-i 0

Nefer..... : 40

Mücerred.... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	1.000
Resm-i ırgâdiye	222
Resm-i kivâre	100
Hinta keyl 50 behesâb	600
Şa'îr keyl 20 behesâb	160
Gâvers keyl 30 behesâb	240

Karye-i Osce (اوسج) tâbi'-i mezbûr

1- Şeyho Hallo(?)	5- Budâk birâder-i 0 (M)
2- Digo(?) veled-i 0	6- Şehik birâder-i 0
3- Hâfız birâder-i 0 (M)	7- Şefkat Fettâh
4- Serkis Derman	

(100)

8- Ori Garîb (M)	28- Manos birâder-i 0 (M)
9- Murâd birâder-i 0	29- Emro Kirabid
10- (عمرو) Ganos	30- Kirakos veled-i 0 (M)
11- İgob birâder-i 0	31- Şefkat Abdâl
12- (ماوسر) birâder-i 0 (M)	32- (صبر) birâder-i 0
13- Hasan Hüseyin	33- Maksûd birâder-i 0
14- Mîrcân Şeyho	34- Norsis birâder-i 0
15- Hâçik Vadik(?)	35- Rişo birâder-i 0
16- Vardik veled-i 0	36- Evanis veled-i 0
17- Miço Vâsıl	37- Girgo(?) Norsis
18- İleksan birâder-i 0	38- Garîb birâder-i 0 (M)
19- Hayrân birâder-i 0	39- Mirho Behlül
20- Seydo Gorgik	40- Serhoş (عاشق) (M)
21- Murâd Vâsıl	41- Şâko(?) Kaşek
22- (کسو) birâder-i 0	42- Evanis Ohân (M)
23- Kâsım Digo(?)	43- Maro Abdâl
24- (کور) birâder-i 0	44- Murâd (واسد) (M)
25- Mîkâ'îl birâder-i 0	45- Kirakos Serkis
26- (اررر) Kirabid	46- Behlül Kirabid
27- Fettâh veled-i 0	

Nefer..... : 46

Mücerred.... : 9

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	1.150
Resm-i ırgâdiye	222
Hinta keyl 80 behesâb	960
Şa'îr keyl 30 behesâb	240
Gâvers keyl 30 behesâb	240
Resm-i çayır	50
Resm-i kivâre	100
Resm-i tapû ve deştbanî ve bâd-ı hevâ	280
Yekûn	3.242

Karye-i Künzo(?) (کونزو) mezre'a-i
Tervik(?) (تر ویک)

1- Surir(?) Murâd	23- Fettas(?) birâder-i 0
2- Tavir(?) Tatos	24- Şefkat Abdâl
3- Şefkat birâder-i 0 (M)	25- Halo(?) birâder-i 0
4- Eşref Agob(?)	26- Şeyho Agob
5- Evanis Şeyho	27- Erakil(?) birâder-i 0 (M)
6- Agob veled-i 0 (M)	28- Şefkat birâder-i 0 (M)
7- Norsis Pîrî	29- İskender birâder-i 0 (M)
8- Rişar(?) birâder-i 0 (M)	30- Şehik(?) Rican(?)
9- Bedros birâder-i 0	31- Rican(?) veled-i 0
10- Narük(?) birâder-i 0	32- Eshan(?) birâder-i 0
11- Hasan Tokil(?)	33- Miho(?) İskender
12- Diko(?) veled-i 0	34- Hasan birâder-i 0
13- Serhoş birâder-i 0 (M)	35- Norsis Fettâh (M)
14- Şefkat birâder-i 0 (M)	36- Serhoş Behlül
15- Yûsuf Estor(?)	37- Ya'kûb birâder-i 0
16- Garâz Garîb	38- Gago birâder-i 0
17- Moşek(?) birâder-i 0	39- Sefer birâder-i 0
18- Hasan Hirân(?)	40- Süleymân birâder-i 0 (M)
19- Murâd birâder-i 0	41- Hâfız Mirâdik(?)
20- Miro(?) Bedros	42- Evadis(?) birâder-i 0
21- Tatos birâder-i 0	43- Maksûd birâder-i 0 (M)
22- Süleymân birâder-i 0	44- Şefkat birâder-i 0

- 45- Şeyho Derviş
 46- Tatos birâder-i 0
 47- Maksûd Sadaka
 48- Hâfız Hanvik(?)
 49- Şefkat birâder-i 0
 50- Ağcân birâder-i 0
 51- İskender birâder-i 0
 52- Maksûd Bedros
 53- Mektor(?) birâder-i 0
 54- Norsis birâder-i 0 (M)
 55- Mirge(?) birâder-i 0
 56- Fettâh birâder-i 0

(101)

- 57- Norsis Sadaka
 58- Sadaka veled-i 0
 59- Evanis Yekmor(?) (M)
 60- Kirabid birâder-i 0
 61- Norsis birâder-i 0
 62- (شور) Agob
 63- Hirob(?) Şeyho
 64- Halife birâder-i 0
 65- Bedros Sagik(?)
 66- Semaviz(?) birâder-i 0
 67- Şefkat Harabed
 68- Haço birâder-i 0
 69- Mihro beşe Sadaka
 70- Digo(?) Mihro
 71- Evlek veled-i 0
 72- Kirakos Evanis
 73- Mihro birâder-i 0
 74- Eşref birâder-i 0
 75- Sercân veled-i 0 (M)
 76- Agob Mihri
 77- Şanbo(?) birâder-i 0 (M)
 78- Mihro birâder-i 0
 79- Karlo birâder-i 0
 80- Agob Şeref
 81- Serhoş birâder-i 0
 82- Arbo(?) birâder-i 0
 83- Hızır Behlül (M)
 84- Kirakos birâder-i 0 (M)
 85- Gago Evanis
 86- Mihro veled-i 0
 87- Mitas Hâsıl
 88- Askor birâder-i 0
 89- Birgo(?) Hasgik(?)
 90- Kirakos Varto
 91- Hoşih Norsis
 92- Boso Evanis
 93- Hasan Mirdiros
 94- Laho(?) Miradik(?)
 95- İleksan(?) Haço (M)
 96- Maksûd Digo(?)
 97- Şinoç(?) Mirob
 98- İskender Sermed
 99- İbranos(?) Giraber(?)
 100- Esvadir(?) Varzil(?)
 101- Mahos(?) İgor
 102- Şehik Serhoş
 103- Sadaka Mihro
 104- Şefkat Yûsuf
 105- Hâçc Nâm
 106- Mihro veled-i 0
 107- İskender birâder-i 0
 108- Danos(?) Mikâ'il
 109- Şeyho birâder-i 0
 110- Yûsuf Honguk(?)

Nefer..... : 110

Mücerred.... : 21

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	2.750
Resm-i ırgâdiye	534
Hinta keyl 130 behesâb	1.560
Şa'îr keyl 50 behesâb	400
Gâvers keyl 50 behesâb	400
Resm-i kivâre	200
Resm-i tapû ve deştânî ve bād-ı hevâ	660

Yekûn

6.424(₺)

Karye-i Kaşah (کاشاح) tâbi'-i mezbûr

1- Derviş Abdâl	21- Gano birâder-i 0 (M)
2- Abdâl veled-i 0	22- Evanis Toma
3- Mirîcân	23- Nomos veled-i 0 (M)
4- Hamza Digo	24- Serhoş Şeyho
5- Hasan birâder-i 0	25- `Arbeşe birâder-i 0
6- Şeref birâder-i 0 (M)	26- Şanbo(?) birâder-i 0
7- Süleymân birâder-i 0	27- Ohân(?) birâder-i 0 (M)
8- Rişo Agob(?)	28- Hayro Oşek
9- Erakil(?) (, , ك)	29- Mavir veled-i 0 (M)
10- Süleymân Girgo	30- Mirîcân Oşek(?)
11- Girgo veled-i 0	31- Süleymân Emrî
12- Adarşek(?) Yarun(?)	32- Şelitah(?) Serib(?)
13- `İzzeddîn birâder-i 0	33- Ohân Mihro (M)
14- Mavir (?) birâder-i 0	34- Kirakos Serkis
15- Şefkat birâder-i 0 (M)	35- Gamal(?) Süleymân
16- Tom Behlül	36- Girzo Şeref
17- Bedros birâder-i 0	37- Kamlo `İzzeddîn
18- Serkis Kirakos	38- Mirar beşe Davir(?)
19- Şiko(?) veled-i 0	39- Davîr veled-i 0 (M)
20- Garîb birâder-i 0	40- Ago Evanis

Neferen..... : 40

Mücerred.... : 9

(102)

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	1.000
Resm-i ırgâdiye	186
Hinta keyl 146 behesâb	1.756
Şa'îr keyl 50 behesâb	400
Gâvers keyl 50 behesâb	400
Resm-i kivâre	80
Resm-i çayır	50
Resm-i tapû ve deştânî ve bâd-ı hevâ	254
Yekûn	4.126

Karye-i Aspincir (اسپينير) tâbi'-i mezbûr

1- Evanis Hallo(?)	22- Derbaş Süleymân (M)
2- Hallo(?) Evanis	23- Kirakos Astor(?)
3- Norsis birâder-i 0	24- Evanis birâder-i 0
4- Hayrân birâder-i 0 (M)	25- İgor Garâz
5- Hırand Tatos(?)	26- Mihro birâder-i 0
6- Boso Hırand	27- Rişo birâder-i 0
7- Palo birâder-i 0 (M)	28- Palo birâder-i 0 (M)
8- Varto birâder-i 0	29- Kirabid Digo
9- Ağcân Mihro	30- Hâço veled-i 0
10- Ondiz(?) veled-i 0	31- İskender Evadis
11- Hasan birâder-i 0 (M)	32- Halo birâder-i 0
12- David Seman	33- Hayrân birâder-i 0
13- Kirakos Rişo	34- Agob birâder-i 0 (M)
14- Vaço(?) birâder-i 0	35- Norsis birâder-i 0 (M)
15- Norsis birâder-i 0 (M)	36- Sârı Simo(?)
16- Asodur Papas	37- Süleymân Derviş
17- Mırdıros Papas (?)	38- Derviş Papas
18- Norso(?) birâder-i 0 (M)	39- Serhoş Mihri
19- Sino(?) Tâceddîn	40- Varto Arayır(?)
20- Hayrân beşe Tâceddîn	41- Evanis Kirakos (M)
21- Şefkat Süleymân	42- Halo Evadis (M)

43- Papas Kâsım
44- Papas Diger Vaço (M)

45- Sârı Tâceddîn

Nefer..... : 45

Mücerred.... : 13

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	1.125
Resm-i ırgâdiye	192
Hınta keyl 170 behesâb	2.040
Şa'îr keyl 65 behesâb	520
Gâvers keyl 60 behesâb	480
Resm-i kivâre	80
Resm-i tapû ma'a deştbanî	270
Yekûn	4.707

`Âdet-i aġnâm-ı nâhiye-i mezbûr fî sene 4.000

(103)

Cema'ati İslâmiye-i der nâhiye-i Boġnaran

Karye-i Tatvân tâbi'-i cema'at-i Zilan

1- Şanveli Hâhâl(?)	5- `Ömer Yûsuf
2- `İsâ Hüseyin	6- İbrâhîm `Osman
3- Hamza Hüseyin	7- Mahmûd Şeyho
4- Seydî Mehmed	8- Esdiziyan(?) Mehmed

Nefer.....: 8

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	50
Resm-i bennâk	96

		305
Hınta keyl	80 behesâb	960
Dıhn keyl	30 behesâb	240
Bâd-ı hevâ		54
Yekûn		<hr/> 1.400

Karye-i Erisqrt(?) (اری سارت) tâbi'-i cema'at-i mezbûr

1- Şeref Hasan	3- Mâhir Seydî
2- Moranis(?) Derviş	

Nefer..... : 3

Hâsıl ma'a rüsûm 500

Karye-i Boğnarani (بو غنارنی) tâbi'-i cema'at-i mezbûr

1- Kulu İskender	5- Musâ Esimik(?)
2- Elmas Çavuş	6- Hüseyin Hasan
3- `Ali Hasan	7- `Ömer `Ali
4- Derviş Şeyho	8- Panzir(?) `Ali

Nefer..... : 8

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn		50
Resm-i bennâk		96
Hınta keyl	70 behesâb	840
Dıhn keyl	20 behesâb	160
Bâd-ı hevâ		54
Yekûn		<hr/> 1.200

(104)

Karye-i Digar(?) (دیگار) tâbi'-i cema'at-i mezbûr

- 1- Seydî (سید)
2- Şefkat İbrâhîm

3- Mahmûd Derviş

Nefer..... : 3

Hâsıl ma'a rüsûm

500

Karye-i Benerlük(?) (بند لوك) tâbi'-i mezbûr

1- Hâhâl(?) Mehmed

2- Bahaddîn İbrâhîm

Nefer..... : 2

Hâsıl ma'a rüsûm

400

Karye-i Şib (شيب) tâbi'-i mezbûr

1- Hasan Musâ

2- Dâvud `Ömer

Nefer..... : 2

Hâsıl ma'a rüsûm

450

Karye-i Kutnik (كوتك) tâbi'-i mezbûr

- 1- Yûsuf Şemseddîn
2- `Ali birâder-i 0
3- Şeyho birâder-i 0
4- Panzir(?) Hasan
5- İbo Mecnûn

- 6- Dâvud `Ömer
7- İbrâhîm Mahmûd
8- Yûsuf Miho
9- Hüseyin `İzzeddîn
10- Minak(?) Gügüm (M)

Nefer..... : 10

(105)

Hâsıl-ı mine's-sümin

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	100
Resm-i bennâk	264
Hınta keyl 80 behesâb	960
Dıhn keyl 90 behesâb	820
Bâd-ı hevâ	156
Yekûn	2.200(*)

(106)

Karye-i Kayzır(?) (قیز) tâbi'-i cemâ'at-i Mudiki

1- Ato Seydî	7- Hasan `Ali
2- Yûsuf Mehmed	8- Şahvelî Mehmed
3- İbrâhîm Dâvud	9- Haso Şeyho
4- Maksûd `Ömer	10- Bekir `Ali
5- Mehmed Derviş	11- `Ömer Hanzo(?)
6- Bekir Mehmed	

Nefer..... : 11

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i Zemîn	80
Resm-i bennâk	132
Hınta keyl 80 behesâb	960
Dıhn keyl 60 behesâb	480
Bâd-ı hevâ	48
Yekûn	1.700

Karye-i Erbiyan(?) (اربيا) tâbi'-i cemâ'at-i Mudiki

1- Norsis `Ömer	2- `Ömer Hallo

(*) Gerçek yekûn 2.300'dür.

3- `Ato `Ali	16- `Ali Hallo
4- Dermân `Ali	17- Mehmed Arso(?)
5- Pîro Hasan	18- Zalye(?) birâder-i 0
6- `İzzeddîn `Ömer	19- Mahmûd Mahmûd
7- Mehmed birâder-i 0	20- Bekir Mehmed
8- Seydo Mahmûd	21- Maho(?) Mehmed
9- Fakîr Nâm	22- Hasan `Ali
10- Elno(?) İlyâs	23- Miho(?) Zeyno
11- Miho Nâm	24- Hallo Nâm
12- Ya'kûb Abdâl	25- `Ömer Nâm
13- `Ömer Seydo	26- Şahveli Hallo
14- Kale Ya'kûb	27- Hayyâm Halo(?)
15- Seydo Hâfız	

Nefer..... : 27

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i Zemîn	150
Resm-i bennâk	344
Hinta keyl 100 behesâb	1.200
Dıhn keyl 125 behesâb	1.000
Bâd-ı hevâ	126
	<hr/>
Yekûn	2.800 (⌘)

Karye-i Ziyâret (زیارت) tâbi'-i cemâ'at-i Mudiki

1- İbrâhîm Seydî	9- Şanbo(?) Mehmed
2- Mehmed `Ömer	10- Ebûbekir Cemîl
3- Yûsuf `Ömer	11- Hayro `Arso(?)
4- Sehyan(?) Hüseyn	12- (اسو) Miho
5- Mehmed Dâvud	13- (اسو صکی) Derviş
6- İsmâ'il Hallo	14- `Ato(?) Mâhîr
7- Halîl Mûsâ	15- Mehmed Mûsâ
8- Mûsâ `Ali	16- Mehmed `Ömer

(⌘) Gerçek yekûn 2.820'dir.

Nefer..... : 16

(107)

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	100
Resm-i bennâk	192
Hınta keyl 80 behesâb	960
Dıhn keyl 50 behesâb	400
Bâd-ı hevâ	48
Yekûn	<u>1.800</u> (*)

Karye-i Benerdük(?) (بنر دوق) tâbi'-i
cemâ'at-i Mudiki

1- Hasan Şeref	3- Hasan Bahaddîn
2- Şeyho Bahaddîn	

Nefer..... : 3

Hâsıl ma'a rüsûm 700

Karye-i Virkoh (ورقو) tâbi'-i cemâ'at-i Mudiki

1- Derviş Halef	7- Ya'kûb birâder-i 0
2- `Ömer Yûsuf	8- Haydar Yûsuf
3- Haydar birâder-i 0	9- Hasan Şeref
4- `Abdurrahmân Mehmed	10- Hüseyin Şeyho
5- Baş Cemâl	11- Şeyho birâder-i 0
6- Kalender Dâvud	

Nefer..... : 11

Hâsıl-ı mine's-sümün

(*) Gerçek yekûn 1.700'dür.

	312
Resm-i Zemîn	80
Resm-i bennâk	132
Hınta keyl 88 behesâb	1.050
Dıhn keyl 60 behesâb	480
Bâd-ı hevâ	52
Yekûn	1.600(*)

Karye-i Mirzağ(?) (مرزغ) tâbi'-i cemâ'at-i Mudiki

1- Rişo Kethüdâ	5- Seydo İsmâ'îl
2- Hayyâm Bobo	6- Mehmed Derviş
3- Şanvelî Ahmed	7- Hıdır Hamza
4- `Ali Miho	8- Salo birâder-i 0

Nefer..... : 8

Hâsıl ma'a rüsûm 1.600

Karye-i Korti(?) (قورج) tâbi'-i cemâ'at-i Mudiki

1- Hasan Miho	3- Hasan Arso(?)
2- Mehmed Çağfer	4- `Ömer Tolu(?)

Nefer..... : 4

Hâsıl ma'a rüsûm 1.200

Karye-i Hizân (خيرلن) tâbi'-i cemâ'at-i Mudiki

1- Kâsım Mîkâ'îl	4- `Ahi `Ömer
2- Şeyho Adem	5- Nâr Şeyh'ali
3- Maksûd Ciro	

Nefer..... : 5

(*) Geçek yekûn 1.794'dür.

Hâsıl ma'a rüsûm

1.400

Karye-i Gelanos(?) (كلا نوس) tâbi'-i cemâ'at-i
Dubarniyân (هبارنياه)

1- `Ali Yûsuf	4- Hızır Yûsuf
2- Hasan Mikâ'îl	5- Yûsuf Mehmed
3- Yûsuf Hüseyin	6- Dâvud Kâsım

Nefer..... : 6

Hâsıl ma'a rüsûm

600

Karye-i Agik(?) (اعيك) tâbi'-i cemâ'at-i Dubarniyân

1- İbrâhîm İsmâ'îl	4- Hasan Hüseyin
2- Yûsuf Mehmed	5- `Abdurrahmân Rišo
3- Yûsuf Dâvud	6- Şemseddîn birâder-i 0

Nefer..... : 6

Hâsıl ma'a rüsûm

600

(109)

Karye-i Serân (سران) tâbi'-i cemâ'at-i Mudiki
Vakf-ı zâviye-i Şeyh Ebu Tâhîr

1- Behlül Kethüdâ	6- Zeyneddîn Haydar
2- Seyid Ahmed Elhal(?)	7- Mahmûd Mehmed
3- Şemseddîn birâder-i 0	8- Dâvud Mecnûn
4- Hızır `Osman	9- Hasan Şanvelî
5- Abdâl Hızır	10- Maksûd (مخد)

Nefer..... : 10

(110)

Nâhiye-i Gevar Selim(کوار سلیم)

Karye-i Mezre'a-i Celâl tâbi'-i mezbûr hâss-ı mîr-livâ

1- Melik Halîfe	9- (صالسی) Mirdiros
2- Pîrkalem veled-i 0	10- Ok(?) veled-i 0
3- Hoşihir(?) Kürsek(?)	11- Gardîn Mirdiros
4- Hoş Nazar birâder-i 0	12- Mihruz Mabirşe(?)
5- Dermân Kirabid	13- Serhoş Tonik
6- Ya'kûb beşe Derviş	14- Hoşihir (بولفند)
7- Vardil(?) Mirdiros	15- Mirâşe(?) Sehyak(?)
8- Keşiş birâder-i 0	16- Pîrî Hoşihir (M)

Nefer..... : 15 (✱)
 Hâne..... : 13 (✱)
 Mücerred.... : 2 (✱)

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	325
Resm-i ırgâdiye	66
Hınta keyl 230 behesâb	2.760
Dıhn keyl 80 behesâb	640
Resm-i asiyâb tamâm sâle	60
Resm-i tapû ma'a deştbanî	68
Bâd-ı hevâ cürm-i cinâyet	65

Yekûn

3.942 (✱✱)

Karye-i Çorinan (چورینان) tâbi'-i mezbûr

(✱) Gerçek nefer 16, hâne 14, mücerred 1'dir.
 (✱✱) Gerçek yekun 3.984'dür.

1- Dermân Muhtâr	11- Vanis birâder-i 0
2- Hâfız veled-i 0	12- İsmihan Merdik(?) (M)
3- Evanis birâder-i 0	13- Mırdıçrad(?) Kürgik (M)
4- Hânîk Keşiş	14- Vanis veled-i 0 (M)
5- Mihyak veled-i 0	15- Mihro Muhtâr
6- Tatos Zake(?)	16- Vakîs(?) Muhtâr
7- Minabes(?) Zake(?)	17- Mihro Muhtâr
8- Varsek(?) Norsis	18- Garâz Tatos
9- Ya'kûb beşe Vanis	19- Minas(?) birâder-i 0
10- Tatos Mihyâk	

Nefer..... : 19

Hâne..... : 16

Mücerred.... : 3

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	475
Resm-i ırgâdiye	96
Hınta keyl 240 behesâb	2.880
Dıhn keyl 80 behesâb	680
Resm-i asiyâb-ı tamâm sâle 2	120
Resm-i bağât	300
Resm-i ceviz	120
Resm-i tapû ma'a deştânî	38
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	95
	<hr/>
Yekûn	4.944(*)

Karye-i Sulu (سولو) tâbi'-i mezbur hâss-ı mezbur

1- İnâyet Vanis	5- Garîb veled-i 0 (M)
2- Hoşik(?) birâder-i 0	6- İsmihân Garîb
3- Odis birâder-i 0	7- Kıyâd Ünvan
4- Muhtâr Berhurdâr	

(*) Gerçek yekûn 4.804'dür.

(111)

8- `Ûnvân Adem(?)	12- Budâk Bicibey(?)
9- Bedros İmroz(?)	13- Mağrûz Budâk
10- Garîb Minabes (M)	14- Kirakos Garîb
11- Karos(?) birâder-i 0	

Nefer..... : 14
 Hâne..... : 12
 Mücerred.... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	350
Resm-i ırgâdiye	72
Hınta keyl 230 behesâb	2.760
Dıhn keyl 85 behesâb	680
Resm-i ceviz	20
Resm-i tapû ma'a deştbanî	28
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	70
	<hr/>
Yekûn	3.940

Karye-i Sabûr (سبور) tâbi'-i mezbûr

1- Salih Abdâl Yâr Ahmed	6- Semaviz(?) birâder-i 0
2- Kirabid Odis(?)	7- Murâd birâder-i Bedros
3- İsmihân birâder-i 0	8- Bedros veled-i Vartan
4- Kel'azîz Şeyho	9- Hâfız birâder-i Kirabid (M)
5- Haçor(?) Hireber(?)	10- Ziron(?) Garîb

Nefer..... : 10
 Hâne..... : 8
 Mücerred.... : 1
 Müsellim(   ):1

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенç	225
Resm-i ırgâdiye	48
Hınta keyl 120 behesâb	1.440
Dıhn keyl 80 behesâb	640
Resm-i asiyâb 1 bâb	60
Resm-i ceviz	46
Resm-i ağnâm	20
Resm-i tapû ma'a deştbanî	46
Resm-i bennâk	12
Bâd-ı hevâ	45
Yekûn	2.544 (*)

Karye-i Vanik (وانیک) tâbi'-i mezbûr hâss-ı mezbûr

1- Murâd Tomabes(?)	11- Mirge Odis
2- Tomabes(?) veled-i O (M)	12- Mirdiros Halife
3- Can'azîz Vanis(?)	13- Ökkeş İsohur
4- Aşen Kirabid	14- Arad(?) birâder-i O
5- Mirdiros Zake(?)	15- Odis Kirabid
6- Muhtâr birâder-i O	16- Muhtâr Vanis
7- Şakîbâl(?) Havil (M)	17- Serkis Hâfız
8- Vanis Garîb	18- Kulhân Hâfız
9- Hodik Garîb	19- Gorgik Arad(?) (M)
10- Hoşik veled-i O (M)	

Nefer.....	: 19
Hâne.....	: 15
Mücerred....	: 4

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	475
Resm-i ırgâdiye	90

(*) Gerçek yekûn 2.582'dir.

Hınta keyl 355 behesâb	3.600
Dıhn keyl 200 behesâb	1.200
Resm-i şıra	50
Resm-i meyve	100
Mahsûl-i boyahâne fî sene	920
Resm-i ceviz	170
Resm-i tapû ma'a deştbanî	38
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	95
Yekûn	5.938(*)

(112)

Karye-i Sarmonis (شارمونی) tâbi'-i mezbûr
hâss-ı mezbûr

1- Şeyh Mehmed Toma (M)	4- Hasan veled-i İsmâ'îl
2- `Arâb İsmâ'îl	5- Hıdır Pîrî
3- Kalender Pîrî	

Erâmine

6- Berhurdâr Hadrör(?)	10- Hangik(?) Davir(?)
7- Havir Harum(?)	11- Evanis Davir(?)
8- Melikşir(?) Bayrâm	12- Hâfız Melikşir (M)
9- Mirîcân Kirabid	13- İsfehân Mirîcân (M)

Nefer..... : 13
Çift..... : 2
Bennâk..... : 6
Mücerred.... : 2

Hâsıl

Resm-i zemîn	100
--------------	-----

(*) Gerçek yekûn 6.738'dir.

Resm-i ispenç	200
Resm-i ırgâdiye	48
Hınta keyl 160 behesâb	1.920
Dıhn keyl 125 behesâb	960
Resm-i meyve	40
Resm-i bağât sıra	70
Resm-i ceviz	72
Resm-i tapû ma'a deştbanî	25
Bâd-ı hevâ	80

Yekûn

3.505(*)

Karye-i Ahkis? (احوس) tâbi'-i mezbûr
hâss-ı mezbûr

- 1- Hamişâr `İsâ 3- Vares(?) Hallo(?)
2- Karagöz Zebiron(?)

Nefer..... : 3

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	75
Resm-i ırgâdiye	18
Hınta keyl 40 behesâb	480
Dıhn keyl 20 behesâb	160
Resm-i ceviz	55
Resm-i tapû ma'a deştbanî	5
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	15

Yekûn

763(**)

Karye-i Kanber (قنبر) tâbi'-i mezbûr hâss-ı mezbûr

- 1- Sâlih Mahmûd Mehmed 3- Odos veled-i 0
2- Murâd Hâçik 4- Vartân Garâz

(*) Gerçek yekûn 3.515'dir.
(**) Gerçek yekûn 808'dir.

- 5- Odos Canik
 6- Dekirma(?) birâder-i 0
 7- Vanis Odos
 8- Hamişâr Hâfız (M)
 9- Melikşir Garîb

Nefer.....:	9
Hâne..... :	7
Mücerred.... :	1
Müsellem.... :	1

(113)

Hâsıl-ı İslâmiyye mine's-sümün Erâmine mine'l-hums

Resm-i bennâk	12
İспенç	200
Resm-i ırgâdiye	54
Hınta keyl 70 behesâb	840
Dıhn keyl 32 behesâb	256
Resm-i ceviz	30
Resm-i tapû ve deştbanî	15
Bâd-ı hevâ	43
Yekûn	1.450

Mezre'a-i Sarû Hâcı (صاروحاچي) tâbi'-i mezbur

Hâsıl 500

Karye-i Haşivâz(?) (حاشوازر) tâbi'-i mezbur

1- Hâfız İksân(?)	9- Şeyhik Evanis
2- Dermân Keşiş	10- Şankıyâd Şeyhik
3- Hâfız veled-i Bâbil(?)	11- Kagos(?) Adem
4- Melikşir(?) Keşiş	12- Pîrî Cânîk
5- Kagos(?) veled-i Dâvud	13- Evanis Canik
6- Bogos birâder-i 0	14- Agob veled-i Hâcıgîr
7- Mir'azîz Vaço	15- Moşek Kirabid
8- Haşîş(?) Mihyak	16- Fahreddîn Dırka(?)

17- Ağacân Yûsuf	27- Hottihak(?) Evadi(?)
18- Kelvir Kirabid	28- Şânhiyad(?) Hidayes(?)
19- Hoşek(?) `Arbeşe	29- Kirabid Dahor(?)
20- Hân'azîz birâder-i Kelol(M)	30- Hân'az(?) Keşiş
21- Moçik birâder-i 0	31- Garâz birâder-i Nar'azîz (M)
22- Kelo Evanis	32- Fîrbeşe Derviş (M)
23- Kirabid Kömeş(?)	33- Şefkat veled-i 0 (M)
24- Garâz birâder-i 0	34- Serkis Kagos(?)
25- Kirkor Keşiş	35- Hakor veled-i Keşiş (M)
26- Hâfız veled-i 0	

Nefer..... : 35
 Hâne..... : 29
 Mücerred.... : 6

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspenç	875
Resm-i ırgâdiye	174
Hınta keyl 300 behesâb	3.600
Dıhn keyl 200 behesâb	1.600
Resm-i meyve	500
Resm-i ceviz	400
Nakden Emin(?)	480
Resm-i asiyâb 2 bâb	120
Resm-i tapû ma'a deştbanî	50
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	50
Yekûn	<hr/> 7.949

Karye-i Kürikân (کوریکان) tâbi'-i mezbûr

1- Nûr Ahmed Abad İbrâhîm	5- Kulu Derviş
2- `Ali Garâz	6- `Ali Behlül
3- Seğri(?) Çalo(?)	7- هیدر Hıdır Mehmed
4- Hasan İbrâhîm	

Nefer..... : 7

Hâsıl-ı kısım-ı mine'l-hums

Resm-i zemîn	126
Resm-i bennâk	84
Hınta keyl 30 behesâb	360
Dıhn keyl 15 behesâb	120
Resm-i ceviz	100
Resm-i tapû deştbanî	30
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	70
Yekûn	890

(114)

Karye-i Şakirâs (شكاراس) tâbi'-i nâhiye-i
Gevar Selim (گوار سلیم)

1- Kehrikar(?) Keşiş	6- Eşref Kirabid
2- Dermân veled-i 0	7- Sihak(?) Norsek(?)
3- Emircân veled-i Vartinil(?)	8- Miho veled-i Garîb
4- Kirabid Bucân	9- Serkis Vartinik (M)
5- Korgik veled-i 0	

Nefer..... : 9
Hâne..... : 8
Mücerred.... : 1

Hâsıl-ı kısım-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	225
Resm-i ırgâdiye	48
Hınta keyl 150 behesâb	1.800
Dıhn keyl 40 behesâb	320
Resm-i asiyâb 1 bâb	60
Resm-i meyve	44
Resm-i tapû ve deştbanî	35
Bâd-ı hevâ	45

Yekûn

Karye-i Okdağ (لوكداغ) tâbi'-i mezbûr vakf-ı evlâd

1- Narcan(?) Haçidor(?)	9- Maniçe(?) Korgik (M)
2- Bilican veled-i 0	10- Korgik veled-i 0 (M)
3- Dermân birâder-i 0	11- Ferman İskender
4- Merdenik veled-i Vartanik	12- Tuhuhan(?) veled-i 0
5- Yûsuf Cihâk(?)	13- Edetor(?) birâder-i 0
6- Mîkâ'îl veled-i 0	14- Ya'kûb veled-i Hirabid
7- Murâd veled-i Payos(?)	15- Maksûd veled-i `Arbeşe
8- `Arbeşe birâder-i 0	16- Hoçik(?) veled-i Halikar (M)

Nefer..... : 16

Hâne..... : 13

Mücerred.... : 3

Hâsıl-ı kısm-ı mine'l-hums

İспенç	450
Resm-i ırgâdiye	78
Hınta keyl 100 behesâb	1.200
Dıhn keyl 100 behesâb	800
Resm-i meyve	40
Resm-i ceviz	70
Resm-i asiyâb 2 نيم سالة	90
Resm-i tapû ve deştbanî	100
Bâd-ı hevâ	230

Yekûn

3.008(**)

`Adet-i ağnâm-ı nâhiye-i Gevar Selim 550

Mezre'a-i mahalle-i Bekraz(?) tâbi'-i mezbûr 100

(*) Gerçek yekûn 2.577'dir.

(**) Gerçek yekun 3.058'dir.

(115)

Karye-i Hizor (**حيزور**) kıymet 226 der tasarruf-i
Budak Bey

1- Kirkor Gürcübey	13- İvadik Odis
2- Kirabid Haçor	14- (مرح راو) Yûsuf
3- Makhiyam(?) birâder-i 0	15- Ya'kûb beşe birâder-i 0
4- `Arbeşe Kagos(?)	16- Holican(?) Mukur(?)
5- Hıdır م birâder-i 0	17- Muhtâr Sergirik(?)
6- Haçor Haydaribo(?)	18- Ahnod birâder-i 0
7- Ahzor(?) Muhtâr	19- Agob Holşe(?)
8- Kirmân birâder-i 0	20- Holsar(?) Garîb
9- Serkis Bekrir(?)	21- Şerib(?) Garîb
10- (سرس) veled-i 0 (M)	22- Miho Hanik (M)
11- `Arâd Mirâşe(?)	23- Birge Garîb
12- Keşiş Mihâşek(?)	

Neferen..... : 23
Hâne..... : 21
Mücerred.... : 2

Hâsıl

İспенçe-i gebrân	575
Resm-i ırgâdiye	126
Hınta keyl 400 behesâb	4.800
Dıhn keyl 211 behesab	1.680
Resm-i ceviz	50
Mahsûl-i الوس ما ص	500
Resm-i tapû ma'a deştânî	46
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	135
Yekûn	<hr/> 7.912

Karye-i İsonis (**اوس**) tâbi'-i mezbûr
der tasarruf-ı mezbûr

1- Şân Baba	5- Hıdır Nâr Ahmed
2- Nûr Ahmed Seîd	6- Hızır Süleymân
3- Şeref Yûsuf	7- Şârit Süleymân
4- Bayrâm İskender	

Erâmine

8- Garâz Serkis	17- Varşek Vanis
9- Odis Keşiş	18- Dermân Erivan(?)
10- Garâz Keşiş (M)	19- Toma Bedros
11- Norsis veled-i Keşiş	20- Vanis Dilo
12- Mîrîcân Norsis	21- Mîrîcân Manik(?)
13- Arişân Holişer	22- Sadaka Kagos(?)
14- Vanis Sultân	23- Hanoş Korik(?)
15- Korgik(?) Meliko	24- Ya'kûb Hanoş (M)
16- Mavir keşiş	25- (اصباتر) Mavir(?)

Neferen.....	: 25
Bennâk.....	: 7
Hâne.....	: 15
Mücerred....	: 2

Hâsıl

İспенçe-i gebrân	450
Resm-i bennâk	73
Resm-i ırgâdiye	126
Hınta keyl 350 behesâb	4.200
Dıhn keyl 182 behesâb	1.356
Resm-i ceviz	50
Resm-i tapû ma'a deştbanî	30
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	150
Yekûn	6.536 (±)

(*) Gerçek yekûn 6.435'dir.

(116)

Karye-i Estinor(?) (اسور) tâbi'-i nâhiye

1- İsmâ'îl `Abdurrahmân	4- Ahmed Hüseyin
2- Şeyho veled-i Hıdır	5- Hıdır Süleymân
3- Hasan veled-i Hıdır	

Neferen..... : 5

Hâsıl

Resm-i zemîn	75
Resm-i bennâk	60
Hınta keyl 80 behesâb	960
Dıhn keyl 60 behesâb	320
Resm-i girugân	17
Resm-i tapû ma'a destbânî	10
Bâd-ı hevâ	50
	<hr/>
Yekûn	1.500(*)

Karye-i Esiz (اسيز) Gevar

1- Son(?) Hüseyin	3- Muhassıl veled-i 0
2- Hasan Sivar(?)	

Neferen..... : 3

Hâsıl

Resm-i zemîn	50
Resm-i bennâk	36
Hınta keyl 80 behesâb	960

(*) Gerçek yekûn 1.492'dir.

Dıhn keyl 51 behesâb

418

Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bâd-ı hevâ

40

Yekûn

1.500(*)

(117)

Nâhiye-i Gevâş (کولاش) der livâ-i Bitlîs

Karye-i nefis-i Gevâş tâbi'-i mezbûr hâss-ı mîr livâ

1- Melik Kel'azîz	11- Manik(?) Toma
2- Odis Mîrîcân	12- Mîrîcân birâder-i 0
3- Dermân birâder-i 0	13- Hâfız kirâbid
4- Budâk (مرع)	14- Esdor(?) Keşîş
5- Eşref birâder-i 0	15- Kel'azîz `Arbeşe
6- (لصال) Yağmur	16- Maniše(?) Evko(?)
7- Serkis Hasan	17- Kulu Murâd
8- Kirkor Diron(?)	18- Hâlik Bekreviç(?)
9- Bâhicân Kel'azîz	19- Tatos تلو
10- İrake(?) birâder-i 0	

Neferen..... : 19

Hâsıl

İspençe-i gebrân	475
Resm-i ırgâdiye	114
Hınta keyl 60 behesâb	730
Şa'îr keyl 30 behesâb	240
Dıhn keyl 40 behesâb	160
Resm-i tapû ma'a deştbanî	38
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	95
Yekûn	2.082(**)

(*) Gerçek yekûn 1.504'dür.

(**) Gerçek yekûn 1.852'dir.

Karye-i Mihrapert(?) (*مِهْرَابِرت*) tâbi'-i mezbûr
hâss-ı mîr livâ

1- Vanis Mîrîcân	9- Ulak Haydak(?)
2- Madik(?) birâder-i 0	10- Murâd Habeş
3- İsadör(?) Toma	11- Vanis birâder-i 0
4- Haçik Toma	12- Mîrîcân Keşiş
5- Yamahaç(?) Kel'azîz	13- (<i>سلس</i>) Odis
6- Tatos Odis	14- Vanis birâder-i 0
7- Serhoş Cân'azîz	15- Toma birâder-i 0
8- Kel'azîz Cân'azîz	16- Tatos Toma

Neferen..... : 16

Hâsıl

İспенçe-i gebrân	400
Resm-i ırgâdiye	96
Hinta keyl 60 behesâb	720
Şa'îr keyl 30 behesâb	230
Dıhn keyl 30 behesâb	240
Resm-i tapû ma'a deştbanî	32
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	80
Yekûn	1.888(*)

Karye-i Türkniç(?) (*تورکنيچ*) tâbi'-i mezbûr
hâss-ı mîr livâ

1- Mardengöz(?) Kesir	5- Hân'azîz Kel'azîz
2- Suvâr(?) birâder-i 0	6- Mihyak Vanis
3- Pîrî birâder-i 0	7- Ya'kûb Murâd
4- Sur(?) Toma	

(118)

8- (<i>ع لوز</i>) Ağacân	9- Melikşe Sadaka

(*) Gerçek yekûn 1.798'dir.

10- Serhoş Emrik(?)	13- Monik Yarviyan(?)
11- Emir'azîz Murâd	14- Kirabid Mülhîm
12- Şiraz veled-i 0	15- Toma Dengik(?)

Neferen..... : 15

Hâne..... : 13

Mücerred.... : 2

Hâsıl

İспенçe-i gebrân	375
Resm-i ırgâdiye	78
Hınta keyl 60 behesâb	720
Şa'îr keyl 30 behesâb	240
Dıhn keyl 35 behesâb	780
Resm-i tapû ma'a deştbanî	30
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	75

Yekûn

1.798(*)

Karye-i Şidemân (شردان) tâbi'-i Gevaş hâss-ı
mîr-livâ

1- Ya'kûb Toma	8- Ağahân Tatos(?)
2- Hoş nazar Canhak(?)	9- (كبر) Alibey
3- Emir'azîz Halife	10- Hişar(?) Tatos
4- Manuk(?) Kirabid	11- Tomabes(?) İbranis
5- Hân'azîz Halife	12- Kirgot(?) Dâvud
6- Kel'azîz Kirabid	13- Toma veled-i 0 (M)
7- Adivil(?) birâder-i 0	14- Haşik Tatos (M)

Neferen..... : 14

Hâne..... : 12

Mücerred.... : 2

Hâsıl

(*) Gerçek yekûn 2.298'dir.

İспенçe-i gebrân	350
Resm-i ırgâdiye	72
Hınta keyl 80 behesâb	960
Şa'îr keyl 40 behesâb	320
Dıhn keyl 25 behesâb	200
Resm-i tapû ma'a deştbanî	28
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	70
Yekûn	2.000

Karye-i Kizak (كزاک) tâbi'-i mezbûr hâss-ı
mîr-livâ

1- Kirgot(?) Meyrek	13- Mülhîm Yûsuf
2- Evanis birâder-i 0	14- Eragik veled-i 0
3- Yâr'azîz Evanis	15- (نەرس عساک)
4- Evanis Tartos(?)	16- Toma veled-i 0
5- Odis Holşe	17- Vladis birâder-i 0
6- Vanis birâder-i 0	18- Siron(?) Yûsuf
7- Serkis Asla	19- Nazar birâder-i 0
8- Aslan veled-i 0 (M)	20- Toma Balbal(?)
9- Kelâmi Makdîm	21- Semaviz(?) Muhtâr
10- Holşâr(?) Hersîm(?)	22- Garîb birâder-i 0 (M)
11- Serkis veled-i 0	23- Kirabid isoder(?) (M)
12- Nârhayyâm (نارو کورک)	

Neferen..... : 23

Hâne..... : 20

Mücerred.... : 3

(119)

Hâsıl

İспенçe-i gebrân	575
Resm-i ırgâdiye	120
Hınta keyl 60 behesâb	720
Şa'îr keyl 25 behesâb	240
Dıhn keyl 25 behesâb	200

Resm-i tapû ma'a deştbanî
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet

46

115

Yekûn

2.016

Karye-i Mezre'a tâbi'-i Mezbûr hâss-ı mîr-livâ

1- Kirabid Hâçik	5- Yohan Garîb
2- Babacân birâder-i 0	6- Kirabid Garîb
3- Odis Şirvan	7- Odis Mîrîcân
4- Toma Garâz	

Neferen..... : 7
Hâne..... : 6
Mücerred.....: 1

Hâsıl

İспенçe-i gebrân	175
Resm-i ırgâdiye	36
Hınta keyl 70 behesâb	240
Şa'îr keyl 10 behesâb	80
Dıhn keyl 20 (۴۰) behesâb	20
Resm-i tapû ma'a deştbanî	14
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	35

Yekûn

620(*)

Karye-i Tarik (تاريك) tâbi'-i mezbûr hâss-ı mîr livâ

1- Dâvud Ya'kûb	5- Kisar(?) birâder-i 0
2- Garîb birâder-i 0	6- Hâfız Tizor(?)
3- Abos(?) Serkis	7- Varonis(?) veled-i 0 (M)
4- Budâk Mırdıros	8- Vanis Mihak(?)

Neferen..... : 8

(*) Gerçek yekûn 600'dür.

Hâne..... : 7
Mücerred.... : 1

Hâsıl

İспенçe-i gebrân	200
Resm-i ırgâdiye	42
Hınta keyl 40 behesâb	480
Şa'îr keyl 20 behesâb	160
Dıhn keyl 15 behesâb	120
Resm-i tapû ma'a deştbanî	16
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	32

Yekûn

1.058(*)

Kary -i Arperit(?) (كاري) tâbi'-i mezbûr
hâss-ı mîr-livâ

1- Adom(?) Makdîm	5- Kagos(?) Odis
2- Kirabid Odis	6- İsoder birâder-i 0
3- Ya'kûb Garâz	7- Serkis Merdik(?)
4- Hâçik birâder-i 0	

(120)

8- Murâd birâder-i 0	10- Masek(?) Odis (M)
9- İsoder(?) Diro(?)	

Neferen..... : 10
Hâne..... : 9
Mücerred.... : 1

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	250
------------------	-----

(*) Gerçek yekûn 1.050'dir.

Resm-i ırgâdiye	54
Hinta keyl 30 behesâb	360
Şa'îr keyl 15 behesâb	120
Dıhn keyl 12 behesâb	120
Resm-i tapû ma'a deştbanî	20
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	50
	<hr/>
Yekûn	934(*)

Karye-i Tirsoh(?) (ت ر س) tâbi'-i mezbûr hâss-ı
mîr livâ

1- Serkis Kirenos	4- Kirabed Makdîm
2- Emîr'azîz veled-i 0	5- Vanis birâder-i 0
3- Bulâh(?) Kirakos	6- Serkis Vanis

Neferen.....: 6

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	150
Resm-i ırgâdiye	36
Hinta keyl 40 behesâb	480
Şa'îr keyl 20 behesâb	160
Dıhn keyl 12 behesâb	120
Resm-i tapû ma'a deştbanî	12
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	30
	<hr/>
Yekûn	988

Karye-i Depiç(?) (د پ چ) tâbi'-i Gevâş hâss-ı mîr livâ

1- Mîrîcân Mirdıros	4- Ağacân Haligarîb
2- Evanis veled-i 0	5- İleksân Korgik
3- Bedros Eragik	

(*) Gerçek yekûn 974'dür.

Neferen..... : 5

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	125
Resm-i ırgâdiye	30
Hınta keyl 20 behesâb	240
Şa'îr keyl 10 behesâb	80
Dıhn keyl 2 behesâb	16
Resm-i tapû ma'a deştbanî	14
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	25
	<hr/>
Yekûn	535(*)

Karye-i Pireganis(?) (پیرگان) tâbi'-i mezbûr
hâss-ı mîr livâ

1- کوقند Kagos(?)	5- Mirdiros İbrâhîm
2- Kirkod veled-i 0	6- Bahicân Tüccâr
3- Eşref İsfehan	7- Mülhîm Mihyak(?)
4- Kirkor Keşiş	

Neferen..... : 7

(121)

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	175
Resm-i ırgâdiye	42
Hınta keyl 50 behesâb	600
Dıhn keyl 5 behesâb	40
Şa'îr keyl 30 behesâb	240
Resm-i tâpû ma'a deştbanî	15
	<hr/>

(*) Gerçek yekûn 530'dur.

Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet

39

Yekûn

1.140(*)

Karye-i Perçelükñiz (پرچلوکند) tâbi'-i mezbûr
hâss-ı mîr livâ

1- Hâfız Mihciyak(?)	4- Murâd Mirân(?)
2- Mırdiros birâder-i 0	5- Emîrcân Emîrcânmirân
3- Hâfız Gadin(?)	

Neferen..... : 5

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	125
Resm-i ırgâdiye	30
Hinta keyl 30 behesâb	360
Şa'îr keyl 20 behesâb	160
Dıhn keyl 20 behesâb	160
Resm-i tapû ma'a deştânî	10
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	25
Yekûn	870

Mezre'a-i Haçivâş(?) (حاواش) tâbi'-i nâhiye-i
mezbûr Derbâb Davaş

Hâsıl ma'a rüsûm 300

Kenise-i Çilhaç (چله)

Hâsıl-ı fî sene maktû' 500

(*) Gerçek yekûn 1.151'dir.

Kenise-i Minazid (<u>مینازید</u>)	
Hâsıl fî sene maktû'	300
Kenise-i Çiltoma (<u>چیلتما</u>)	
Hâsıl fî sene maktû'	300
Kenise-i Çilya'kûb (<u>چیلیا کوب</u>)	
Hâsıl fî sene maktû'	300
Kenise-i Andocâniban (<u>اندوکانبند</u>)	
Hâsıl fî sene maktû'	300
Kenise-i Sevartan (<u>سوارتان</u>)	
Hâsıl fî sene maktû'	300
Mezre'a-i Benhaşır (<u>بناحاشر</u>) tâbi'-i mezbûr	
Hâsıl	500
Mezre'a-i Hecirik(?) (<u>حجیریک</u>) tâbi'-i mezbûr vakf-ı Hecirik Hâsıl	400
Mezre'a-i İn tâbi'-i mezbûr vakf-ı medrese-i Şükriyye(?)	
Hâsıl	500

Mezre'a-i Vegiveş (و ر کوش) tâbi'-i mezbûr
vakf-ı zâviye-i der-Gevâş

Hâsıl

300

(122)

Nâhiye-i Garçigan(?) (گ ا ر ح ا ح) der livâ-i Bitlîs

Karye-i Taligân(?) (ط ا ل گ ا) tâbi'-i mezbûr hâss-ı
mîr-livâ

1- Talo Hamid

3- Serağnik Serağnik(?)

2- Hasan veled-i Abdâl

4- Monlâ seydü Mahmûd (Îmâm)

Neferen..... : 4

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	50
Resm-i bennâk	36
Hınta keyl 30 behesâb	360
Dıhn keyl 20 behesâb	240
Resm-i meyve	50
Resm-i tapû ma'a deştbanî	40
Resm-i bâğât	20
Bâd-ı hevâ	50
Yekûn	846

Karye-i Vanik (و ا ن ک) tâbi'-i mezbûr hâss-ı mîr-livâ

1- Evadis Ya'kûb

5- Moçik(?) Kirabid

2- Tatos birâder-i 0

6- Sercân birâder-i 0

3- Maşek Kirakos

7- Murâd Mîkâ'îl

4- Haliyar(?) birâder-i 0

8- Ya'kûb veled-i 0 (M)

- 9- (ا و ر) Kirabid
 10- Moşek birâder-i 0
 11- Odis Eşkir(?)
 12- Ağacan Kirabid
 13- Maşek birâder-i 0
 14- Serkis birâder-i 0
 15- Murâd veled-i `Ulyan
 16- Halcân Mâvir(?)

Neferen..... : 23(✱)
 Hâne..... : 18
 Mücerred.... : 5

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	575
Resm-i ırgâdiye	102
Hınta keyl 240 behesâb	2.760
Dıhn keyl 130 behesâb	1.040
Resm-i ceviz	45
Resm-i tapû ma'a deştbanî	25
Mahsûl-i bağçe-i Bekir Bey merdum-ı Şeref 1 kıt'a	30
Resm-i asiyâb 1 bâb	60
Resm-i kiyâh	55
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	163
Yekûn	4.900(✱✱)

Karye-i Poga(?) (پو غا) tâbi'-i mezbûr
 hâss-ı mîr-livâ

- 1- Murâd Evanis
 2- Hâfız Şehinik(?)
 3- Hırânt birâder-i 0
 4- `Inâyet Serkis
 5- Emrik `Inâyet
 6- Murâd
 7- Şefkat veled-i 0 (M)
 8- Moşek İbrâhîm (M)
 9- Mirek Melik

Neferen..... : 9
 Hâne..... : 7
 Mücerred.... : 2

(✱) Metinde vergi mükellefi 16 gösterilmiştir.
 (✱✱) Gerçek yekûn 4.855'dir.

(123)

Hâsıl-ı mine'l-hums

Resm-i ispenç	225
Resm-i ırgâdiye	42
Hınta keyl 110 behesâb	1.700
Dıhn keyl 100 behesâb	800
Resm-i tapû ma'a deştbanî	25
Bâd-ı hevâ	45
Yekûn	<hr/> 2.837

Karye-i Siganis(?) (*سگان*) tâbi'-i nâhiye-i
Garçigân hâss -ı mîr-livâ

1- Vanis Serkis	4- Şefkat veled-i Bedros (M)
2- Ercilâh Bahtiyâr veled-i O	5- Nârhayyâm Evadis
3- Kirakos Serkis	6- Ağahân Dermân

Neferen..... : 6
Hâne..... : 4
Mücerred..... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	150
Resm-i ırgâdiye	12
Hınta keyl 55 behesâb	660
Dıhn keyl 40 behesâb	320
Resm-i şa'îr	40
Resm-i tapû ma'a deştbanî	10
Bâd-ı hevâ	30
Yekûn	<hr/> 1.222

Karye-i Bağlu (*باغلو*) tâbi'-i mezbûr hâss-ı mîr-livâ

1- Odanis Can'azîz	7- Mezrek(?) birâder-i 0
2- Toma veled-i Can'azîz	8- Hanis(?) Tayyib
3- Evanis veled-i Oldis(?)	9- Ulsar(?) Mülhîm
4- Agob Hırabed(?)	10- Kirabid Agob
5- Serkis birâder-i 0	11- İsoder(?) veled-i Hasyâr (M)
6- (سركس) Serkis	12- Maşek Has (M)

Neferen..... : 12
 Hâne..... : 9
 Mücerred.... : 3(*)

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	300
Resm-i ırgâdiye	54
Hınta keyl 30 behesâb	360
Şa'îr keyl 15 behesâb	120
Resm-i meyve	30
Resm-i tapû ma'a deştbanî	30
Resm-i ganem	30
Bâd-ı hevâ	60
Yekûn	984

Karye-i Hiros(?) (هروس) tâbi'-i mezbûr hâss-ı
 mîr-livâ

1- Melik Mirahor	5- Vartan birâder-i 0
2- Garâz birâder-i 0	6- İdernik(?) Hırânt
3- Vartan birâder-i 0	7- Muho veled-i 0
4- Ağahan veled-i Toma	

(124)

8- Magor Evanis (M)	9- Murâd Bahtiyâr (M)

(*) İsimlerin yanında iki şahıs mücerred olarak gösterilmiştir.

Neferen..... : 9
 Hâne..... : 7
 Mücerred.... : 2

Hâsıl-ı mine's-sümün gayr-iez vakf

İспенçe-i gebrân	225
Resm-i ırgâdiye	42
Hınta keyl 65 behesâb	780
Dıhn keyl 33 behesâb	264
Resm-i meyve ما	--
Resm-i yonca	9
Resm-i tapû ma'a deştbanî	15
Bâd-ı hevâ	37
	<hr/>
Yekûn	1.372

Der karye-i mezkûr

Vakf-ı mezâr-ı Pîr Mehdî Olveş(?) 1 kıt'a

Muhassıl 300

Karye-i Zat (زلت) tâbi'-i nâhiye-i Garçigâh
 hâss-ı mîr-livâ

1- Tatorsis Bedros	9- Kirabid Keşiş
2- Bedros veled-i 0	10- Vaşek veled-i 0
3- Ünvâd(?) birâder-i 0	11- Murâd Melikbeşe
4- Haşiş(?) Kirabid	12- Murâd Kulbeşe
5- Asek Haşiş	13- Hâfız Murâd (M)
6- İrdik(?) Boyun(?)	14- Mirho Hâçik
7- Tayık(?) veled-i 0	15- Emir'azîz veled-i 0
8- Elfaz veled-i Diyak(?)	

Neferen..... : 15
 Hâne..... : 14
 Mücerred.... : 1

Hâsıl-ı mine's-sümün

İспенçe-i gebrân	385
Resm-i ırgâdiye	84
Hınta keyl 45 behesâb	540
Dıhn keyl 20 behesâb	160
Resm-i tapû ma'a deştânî	40
Bâd-ı hevâ	65
Mahsûl-i asiyâb-ı hassa an tahvîl Seydî `Ali Bey kethüdâ fî sene	200
Yekûn	1.464

Karye-i Kervas (كَرَوَاس)

1- (ل و ر) Keşiş	12- Vartan veled-i 0
2- Asodur birâder-i 0	13- Miloş Norsis
3- Hasma(?) Mihro	14- Pîrî birâder-i 0
4- Sarhoş birâder-i 0	15- Muhtiyâr(?) İsoder(?)
5- Tatos Muhyitâr(?)	16- Kirabid veled-i 0
6- Sadaka birâder-i 0	17- Vanis Halife (M)
7- Makdîm Mıhrîbey	18- Kösek Mapoş
8- Halos(?) veled-i 0	19- Kirabid veled-i Kirabid (M)
9- Murâd Muhyitar(?)	20- Saşek Sülobeşe (M)
10- Muhyitâr(?) veled-i 0	21- İvaz Varşek
11- Mülhîm veled-i Vartân	22- İsfehan Horhor(?)

Neferen..... : 22

Hâne..... : 18

Mücerred.... : 4

(125)

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	550
Resm-i ırgâdiye	108

Hinta keyl 220 behesâb	2.640
Dihn keyl 100 behesâb	800
`Âdet-i aġnâm	120
Resm-i tapû ma'a deştânî	30
Bâd-ı hevâ	80
Yekûn	4.338(*)

Karye-i Haştak (حاشاك) tâbi'-i mezbûr

1- Mirge Kethüda	4- Haşeksâr(?) 0
2- (رحو لع) birâder-i 0	5- Ağacân birâder-i Mobik(?)
3- Mirge Hâfik (?)	

Neferen..... : 5

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	125
Resm-i ırgâdiye	42
Hinta keyl 90 behesâb	1.100
Dihn keyl 46 behesâb	368
`Âdet-i aġnâm	100
Resm-i tapû ma'a deştânî	20
Bâd-ı hevâ	45
Yekûn	1.800

Karye-i Hâsitâne(?) (حاشانه) tâbi'-i mezbûr

1- Mehmedhân veled-i Hasan	3- (عمارة) Ahmed
2- İvaz(?) Dâvud	

Neferen..... : 3

(*) Gerçek yekûn 4.328'dir.

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	50
Resm-i bennâk	36
Hınta keyl 35 behesâb	430
Dıhn keyl 21 behesâb	160
Resm-i tapû ma'a deştbanî	35
Resm-i asiyâb 1 bâb	60
Bâd-ı hevâ	42
Yekûn	813

Karye-i Hâliyâs(?) (حالیا) tâbi'-i mezbûr

1- Mahmûd Yûsuf

Hâsıl ma'a rûsûm 300

(126)

Karye-i Hayrşâh (خیر شاہ) tâbi'-i mezbûr

1- Birge Moçik(?)	5- Evanis Mihyak
2- Marsam(?) Şeyçik(?)	6- Şefkat Mihyak (M)
3- Kirabid Kirabid	7- Kel'azîz Garîb
4- Serhoş Hâçik	8- İsanik Tatos

Neferen..... : 8
 Hâne..... : 6
 Mücerred..... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

Resm-i ispenç	200
Resm-i ırgâdiye	36
Hınta keyl 30 behesâb	360

Şa'îr keyl 21 behesâb	160
Resm-i tapû ma'a deştbanî	20
Resm-i ganem	30
Bâd-ı heva ve cürm-i cinâyet	40
Yekûn	846

Karye-i Evanis (اوانب) tâbi'-i mezbûr

1- İnâyet Mihaçe(?)	13- İskender birâder-i 0
2- Beşeracali(?) birâder-i 0	14- Varoç(?) Evanis
3- Odis veled-i İsoder(?)	15- İskender veled-i 0
4- Hanis veled-i 0	16- Nomaşek Mirîcân
5- Keşiş Davir	17- (صديك) birâder-i 0
6- Kömek veled-i 0	18- Muradanis Melikşe
7- Maro veled-i Serçek(?)	19- Kolik veled-i 0
8- Haçor Moşek(?)	20- Ağacân Çelik
9- Ya'kûb veled-i 0	21- Hamreş Garîb
10- Moşek Sadaka	22- Kirabid veled-i 0
11- Kirabid veled-i 0 (M)	23- Mansur Radnik(?)
12- (كني) Halife	24- Pîrîcân birâder-i 0

Neferen.....	: 24
Hâne.....	: 22
Mücerred....	: 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	600
Resm-i ırgâdiye	132
Hınta keyl 280 behesâb	3.360
Dıhn keyl 200 behesâb	1.600
Resm-i tapû ma'a deştbanî	70
Resm-i asiyâb	40
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	120
Yekûn	5.942

Karye-i Pizoz(?) (پیزوز) tâbi'-i nâhiye-i
Garcigân hâss-ı mîr-livâ

1- Vahannes Kima Hüseyin	4- Muhyitar(?) Kirabid
2- Ya'kûb veled-i 0	5- Hâçik birâder-i 0
3- Vanis Tatos	

Neferen..... : 5

(127)

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенç	125
Resm-i ırgâdiye	30
Hınta keyl 30 behesâb	360
Dıhn keyl 14 behesâb	120
Resm-i ceviz	25
Resm-i tapû ma'a deştbanî	25
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	25
	<hr/>
Yekûn	715(*)

Karye-i Ağrâd (اغراد)

1- Mahmûd İbrâhîm	4- Mir Ahmed veled-i `Ömer (M)
2- Hıdır Hasan	5- `Ali Behlül
3- Mehmed veled-i 0 (M)	

Nefer..... : 5

Hâsıl-ı mine'l-hums

Resm-i zemîn

44

(*) Gerçek yekûn 710'dur.

Resm-i bennâk	46
Resm-i mücerred	12
Hinta keyl 15 behesâb	180
Dıhn keyl 15 behesâb	120
Resm-i tapû ma'a deştbanî	10
Bâd-ı hevâ	40
	<hr/>
Yekûn	452

Karye-i Çepreköm(?) (چیب کوم) tâbi'-i mezbûr

1- `Ali veled-i Yâr'ali	9- İsmâ'îl Mehmed
2- Şeref birâder-i 0	10- Hâcı Bayezîd
3- Pîrî birâder-i 0 (M)	11- Mehmed İsmâ'îl
4- `Alaeddîn(?) Garîb	12- Yâr Ahmed Diyarık
5- Ahmed Behlül	13- İsmâ'îl Mâhir
6- Mahmûd birâder-i 0	14- Hıdır Mahmûd
7- Hüseyin veled-i Hüseyin	15- Hırant veled-i Mehmed (M)
8- Hasan birâder-i	

Nefer..... : 15
 Bennâk..... : 13
 Mücerred.... : 2

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	150
Resm-i bennâk	156
Resm-i mücerred	14
Hinta keyl 50 behesâb	600
Dıhn keyl 34 behesâb	274
Resm-i tapû ma'a deştbanî	21
Resm-i aġnâm	34
Bad-ı hevâ	150
	<hr/>
Yekûn	1.394(✱)

(✱) Gerçek yekûn 1.399'dur.

Karye-i Kitasor (كِتا سور) tâbi'-i nâhiye-i Garçigâh

1- Maksûd Dâvud	3- Mehmed veled-i Dâvud
2- Mahmûd veled-i Egref	4- Dâvud Evid(?)

Nefer..... : 4

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	25
Resm-i ırgâdiye	48
Hınta keyl 30 behesâb	360
Dıhn keyl 10 behesâb	80
Resm-i tapû ma'a deştbanî	12
Bâd-ı hevâ	30
	<hr/>
Yekûn	554(*)

Karye-i Alur (الور) tâbi'-i mezbûr

1- `Ömer Yûnus	2- Süleymân veled-i Hâlik

Nefer..... : 2

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	50
Resm-i bennâk	24
Hınta keyl 10 behesâb	120
Dıhn keyl 21 behesâb	168
Resm-i tapû ma'a deştbanî	5
Bâd-ı hevâ	20
	<hr/>
Yekûn	337(**)

(*) Gerçek yekûn 555'dir.

(**) Gerçek yekûn 387'dir.

Karye-i Otur(?) (اوتور) tâbi'-i mezbûr

1- `Abidîn İbrâhim

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	23
Resm-i bennâk	12
Hınta keyl 20 behesâb	240
Dıhn keyl 8 behesâb	60
Bâd-ı hevâ ve resm-i tapû	15
	<hr/>
Yekûn	340

Karye-i İsakri(?) (عسکری) tâbi'-i mezbûr

1- Kalender Hıdır

3- Yûsuf veled-i 0

2- Mirekât Garîb

4- Hâcî Yûsuf

Neferen..... : 4

(129)

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i zemîn	50
Resm-i bennâk	48
Hınta keyl 25 behesâb	300
Dıhn keyl 12 behesâb	96
Resm-i tapû ma'a deştânî	66
	<hr/>
Yekûn	560

Karye-i Ağakinis (اغاكنيس) tâbi'-i mezbûr

1- Kerîm Pervane

2- Garîb birâder-i 0

3- Şefkât birâder-i 0	23- `Arbeşe Odis
4- Sadaka İ solder	24- Hâçik Vartan
5- Murâd birâder-i 0	25- Şehrik(?) Halife
6- Hâçik birâder-i 0	26- Ervanik veled-i 0
7- Garâz Sadaka	27- Mülhîm veled-i Diyak(?)
8- Serkis Serkis	28- Serhoş Kalos
9- Vartanis Evanis	29- Mirak Miroz(?)
10- Gorgik(?) Yûsuf	30- Şankıyâl Tatos (M)
11- Atuk(?) birâder-i 0	31- Murâd Mirak (M)
12- Atuk(?) Keşiş (M)	32- Haşek Evadis
13- (عہ سبک) Keşiş	33- `Arbeşe birâder-i 0
14- `Înâyet Hayrân	34- Ağob Mihyak
15- Odis Norsis	35- Mirek Etom(?)
16- Pîrî Hammâl	36- Vanis Kirser(?)
17- Şeyhîk Odis	37- Şankeşiş Kirakos
18- (سرلو) Dermân 0	38- Vanis birâder-i 0
19- Moçik Kirabid	39- Şeyhicân birâder-i 0
20- Kalos(?) birâder-i 0	40- Gorgik Garîb
21- Evadis Halife	41- Hâfız Garîb
22- Vartan birâder-i 0	42- Hâfız Çobân

Neferen..... : 42
 Hâne..... : 40
 Mücerred.... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

Resm-i ispenç	1.000
Resm-i ırgâdiye	240
Hınta keyl 500 behesâb	6.000
Dıhn keyl 215 behesâb	1.720
Resm-i tapû ma'a deştbanî	60
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	700
Yekûn	9.290(*)

(*) Gerçek yekûn 9.720'dir.

Karye-i Hanzor-ı `ulyâ (حسور علیا) tâbi'-i mezbûr
cemâ'at-i İslâmiyye

1- Şanveli Hüseyin	5- Şemseddîn `Ali
2- Hasan birâder-i 0	6- Ahmed Garîb
3- Mahmûd Hüseyin	7- Tatos Nûrahmed
4- `Ali birâder-i 0	8- Mahmûd Mahiye(?) (İmâm)

Neferen..... : 8

(130)

Erâmine der karye-i mezbûr

9- Kirabid Seydo	31- Mihyak Hamzakeşiş(?)
10- Evanis Havlîcân	32- Tarhîm(?) Kos
11- Moşek birâder-i 0 (M)	33- Moşek Kabos(?)
12- Şefkat İvanis	34- Mihalikir(?) birâder-i 0
13- Kirabid birâder-i 0	35- Kirabid Haşiş (M)
14- Kirabid Bulut(?)	36- Manoş(?) Hallo(?)
15- İbrâhîm Vartanis	37- İsfehan birâder-i 0
16- Hâfız Yûsuf	38- Sihak(?) birâder-i 0
17- Evadis Norsis	39- Mirge طاق
18- Evanis veled-i 0	40- Vasek Bolos(?)
19- İdernik Hüdaver	41- Muhyitar Arâd(?)
20- İdernik Haşiş	42- Şefkat birâder-i 0
21- Hâçik birâder-i 0	43- Nareşek birâder-i 0
22- Birge birâder-i 0 (M)	44- Kirabid Birge
23- Tomago(?) Haçreder(?)	45- Ağahân birâder-i 0
24- Rafet Anik(?)	46- Ağahân Moşek
25- Martinis İsanos	47- Civanik Seron(?) (M)
26- İvâşek(?) birâder-i 0	48- Mîrvân Monsûr
27- Vartinik birâder-i 0 (M)	49- Emro veled-i 0
28- Tatos(?)	50- Hatiyâr(?) Mîrho
29- Melikbeşe birâder-i 0	51- Odis Garîb
30- Moşek Habilik(?)	52- Mihyak Vanis (M)
	53- Mirge(?) Haşiş
	54- Cemak(?) Hamzakeşiş (M)

Neferen.....	: 54
Hâne.....	: 30
Mücerred....	: 2
Sipâhizâde..	: 7

Hâsıl İslâmiyye sekizde bir Erâmine beşde bir virürler

Resm-i zemîn	50
Resm-i bennâk	72
Resm-i ispenç	1.150
Resm-i ırgâdiye	252
Hınta keyl 300 behesâb	3.600
Dıhn keyl 90 behesâb	720
Şa'îr keyl 150 behesâb	1.200
Öşrü bâğât-ı reaya müd 900 fî 4 behesâb	1.600
Resm-i meyve	200
Resm-i ağnâm	400
Resm-i asiyâb 4 bâb resim	240
Asiyâb-ı hâssa 1 bâb (harâb)	---
Bâğât-ı Seyyid`Ali merdûm-ı Şeref Bey hâliyâ hâssa bûde kit'a 18 ma'a bağçe fî sene	5.000
Resm-i tapû ma'a deştbanî	118
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	250
Yekûn	14.852

Karye-i Kumus (کومی) tâbi'-i mezbûr

1- Kirabid Evanis	6- Vanis Garîb
2- Bedros Boğan(?)	7- Masek(?) Mikos(?)
3- Kirabid Bogan(?)	8- Serhoş Hâçik
4- Gorgik Hâçik	9- Kirabid Haşış (M)
5- Mülhîm Halife	

Neferen.....	: 9
Hâne.....	: 8
Mücerred....	: 1

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	225
Resm-i ırgâdiye	48
Hınta keyl 40 behesâb	480
Dıhn keyl 40 behesâb	320
Resm-i tapû ma'a deştânî	10
Bâd-ı hevâ	45
	<hr/>
Yekûn	1.128

(131)

Kenise-i Çöriş(?) (خورس)

Hâsıl fî sene maktû' 300

Kenise-i Kumus (کومس)

Hâsıl fî sene maktû' 400

Kenise-i Haruş (حروش)

Hâsıl-ı fî sene maktû' 150

Karye-i Kuğu (کوغو) tâbi'-i mezbûr

1- Çardıros(?) veled-i Toma	8- Vartan Toma
2- Holbeşe(?) Serkis	9- Kulu veled-i 0
3- Serhoş birâder-i 0	10- Evanis Hâçik
4- Toma birâder-i 0	11- Norsis birâder-i 0
5- Haçor(?) birâder-i 0	12- Migavis(?) birâder-i 0
6- Mirâd(?) Totos(?)	13- Mişo Mülhîm
7- İsfehân birâder-i 0	14- Malûl(?) birâder-i 0

15- Emîr'azîz Bedros	19- Tarnik Normak (M)
16- Norsis Kirakor	20- Kul'azîz Emîr'azîz
17- Agob Keşîş	21- Vartan Murâd (M)
18- Canîş birâder-i O	

Nefer..... : 21
 Hâne..... : 18
 Mücerred.... : 3

Hâsıl-ı kısım-ı mine'l-hums

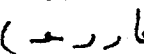
İспенç	525
Resm-i ırgâdiye	108
Hinta keyl 65 behesâb	780
Dıhn keyl 65 behesâb	520
Resm-i tapû ve deştânî	30
Bâd-ı hevâ	100
	<hr/>
Yekûn	2.078(₺)

Hâsıl-ı vakf-ı zâviye-i ( ) hukûk-ı şer'iyeye ma'a nısf-ı rüsûm 1.688

Nısf-ı rüsûm-ı `örfiyye 391

Karye-i Ağun(?) ( ) tâbi'-i mezbûr

Hâsıl bervech-i maktû'

Hasan Beyi `Ali fî 50	500
Hinta keyl 50 behesâb	550
Şa'îr keyl 50 behesâb	350
Ağnâm ( ) meyve	240
Revgân-ı sâfi 1 müd	36
	<hr/>
Yekûn	1.676

(₺) Gerçek yekûn 2.063'dür.

Mezkûr karye keferesi serhâd olmağın kadîm-ül eyyâmdan haraç ve ispenç vesâir mahsulât mukâbelesinde vech-i meşrûh üzere mukata'a var imiş hâliyâ dâhi olıgeldiği üzere defter-i cedîde kayd olundu.

`Âdet-i ağnâm nâhiye-i Garçigân 1.100

(132)

Karye-i Humus (*حما*) tâbi'-i Garçigân

1- Murâd Haşîş	11- Miradirader(?) 0
2- Serhoş veled-i 0	12- Halvet(?) veled-i Halo(?)
3- Mahtor(?) Tatos	13- Gartan birâder-i 0
4- Hâfız birâder-i 0	14- Evanis Dirâl
5- Toganik Manik	15- Kagos birâder-i 0
6- Rihor(?) birâder-i 0	16- Hibociyar(?) Gornik(?)
7- Handilet(?) veled-i Tomaser	17- Masam birâder-i 0
8- Kardaş Evanis	18- <i>(حرون لسا)</i> Murâd
9- Manil(?) birâder-i 0	19- Murâd veled-i 0 (M)
10- Ribadin Canik	

Nefer..... : 19

Hâne..... : 18

Mücerred.... : 1

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенç	479
Resm-i ırgâdiye	108
Hınta keyl 270 behesâb	3.240
Dıhn keyl 112 behesâb	896
Resm-i meyve	31
`Âdet-i ağnâm	88
Resm-i tapû ve cürm-i cinâyet	40
Bâd-ı hevâ	80

Yekûn

Karye-i Mezrîn (مزرین) tâbi'-i mezbûr

1- Odis Tatar.	8- Murâd Haşîş
2- Mirîcân veled-i 0 (M)	9- Mihro İvaz (M)
3- Yûsuf birâder-i 0 (M)	10- Halfat(?) Eson(?) (M)
4- Hâcî birâder-i 0	11- Mekto veled-i Toma
5- Avez Toma	12- Moşî Mîrnik(?)
6- Eşref Tatos	13- Mirîcân İbro (M)
7- Kıranca(?) Bayan(?)	14- Evadis Melikor (M)

Nefer..... : 14

Hâne..... : 8

Mücerred.... : 6

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенç	350
Resm-i ırgâdiye	48
Hinta keyl 120 behesâb	1.440
Dıhn keyl 65 behesâb	520
Resm-i ceviz	30
Resm-i meyve	50
Bağ-ı damiye (داميہ)	50
Resm-i tapû ve deştbanî	46
Resm-i bâğât ber vech-i maktû'	50
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	90

Yekûn

2.664

Hubûbât-ı ma'a nısf-ı rüsûm-ı `örfiyye vakf-ı
medrese-i Şekeriye

2.397

Nısf-ı rüsûm-ı `örfiyye hâss-ı şâhî

267

(*) Gerçek yekûn 4.962'dir.

Karye-i Günderi (کوندري) tâbi'-i mezbûr

Karye-i mezbûre için vakıfdır dediler vakıfnâmesi görülmeyüb ve kimin vakf itdüğü ma'lûm olmadı.

1- Kerevit Mirator(?)	5- Toma Canik
2- Vanis Mirator(?)	6- Muhtâr Toma
3- Vazan(?) Bogan(?)	7- Şefkat Evanis
4- Kul'azîz birâder-i 0	

Nefer..... : 7

Hâne..... : 6

Mücerred.... : 1

(133)

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	175
Resm-i ırgâdiye	42
Hınta keyl 35 behesâb	360
Dıhn keyl 25 behesâb	200
Resm-i tapû ma'a deştânî	5
Bâd-ı hevâ	20
	<hr/>
Yekûn	642(*)

Karye-i Agosto (اغوستو) tâbi'-i mezbûr

Karye-i mezbûre için vakıfdır dediler amma vakıfnâmesi görülmeyüb ve kimin vakf idüğü ma'lûm olmadı.

1- Koç Hasan Derviş	3- Maksûd birâder-i 0
2- Hâcî birâder-i 0	

Hâsıl-ı ma'a rüsûm

500

(*) Gerçek yekûn 802'dir.

(134)

Nâhiye-i Muş der livâ-i Bitlîs

Nefs-i Muş hâss

Cema'at-i İslâmiyye

- 1- Monlâ Evher (İmâm ve hâtib)
- 2- Yâr Ahmed veled-i O (mütevelli)
- 3- Mîkâ'îl veled-i Abdurrahmân
- 4- Seydullah (İtmâm(?))
- 5- Monlâ İbrâhîm (Kadı müderris)
- 6- Atullah (kadı hâfız-ı câmi)
- 7- Kulu Yûsuf (müezzin-i der مسوح)
- 8- `Ali Hasan
- 9- Şahabeddîn Seydullah
- 10- Feth-i monlâ Hamîd (hâfız-ı câmi)
- 11- Monlâ Süleymân (Müezzin)
- 12- Haydar Şükür (müezzin-i der muruş)
- 13- Şâhvelî Gümeç (Mücâvir)
- 14- Murâd veled-i O
- 15- Suvâr Yûsuf
- 16- (سواد) Meksûd
- 17- Muhammed Can Ahmed (İmâm-ı der mescîd-i Muruş)
- 18- Şâhvelî Mâksûd (M)
- 19- Nazar Karakulu (M)
- 20- Meksûd veled-i Suvâr
- 21- İsmâ'îl Meregün

Neferen..... : 21

Ve Cema'ât-i Erâmine

1- Holbeşe(?) `Arbeşe	5- (رو لو) Keşiş
2- Asrîb(?) birâder-i O	6- Korkis Semâviz(?)
3- Dirge(?) veled-i O	7- Evanis veled-i O
4- Murâd Meliko	8- Ziyâber Masek(?)

- 9- Gürcü Mihâl
 10- Kirakos Konik(?)
 11- Vartan veled-i 0 (M)
 12- Garâz Şeyho
 13- Agob veled-i 0 (M)
 14- Ya'kûb Hayrân
 15- Moşek(?) birâder-i 0
 16- Tavir(?) Keşiş
 17- Evanis veled-i 0
 18- Norşek(?) birâder-i 0 (M)
 19- Semâviz Çelti(?)
 20- Evadis birâder-i 0
 21- (ع فر) Pîr Velî
 22- Ya'kûb Kirakos
 23- İsanik(?) Haşış
 24- İdâdik(?) birâder-i 0 (M)
 25- Hoşek Hayyaç(?)
 26- Hadirik(?) birâder-i 0
 27- Maksûd birâder-i 0
 28- Evanis Çerik(?)
 29- Kirakos veled-i 0
 30- Emanas(?) Murâd
 31- Nedil Mirveç(?)
 32- Sefer veled-i 0
 33- Hızır Mirveç(?)
 34- Emanas(?) veled-i 0
 35- Melikik Papaz(?)
 36- İvâz(?) Hâfız
 37- Kulu birâder-i 0
 38- Kudreddîn Mirveç(?)
 39- Murâd veled-i 0
 40- Givaber Keşiş
 41- Hoş Nazar Erçebi
 42- Serkis Bilir
 43- `Azîz veled-i 0
 44- Hidaç(?) Murâd Evanis
 45- Mihro veled-i 0
 46- Estor Evanis
 47- Mîrge Pîr Velî
 48- Bedros veled-i 0
 49- Kirabid Kesmi(?)
 50- Korgik(?) birâder-i 0
 51- Muhtiyâr Harabed(?)
 52- İffed(?) Saru
 53- `Arbeşe Haşış 0
 54- Mîrge Pîr Velî
 55- Murâd Erçebi
 56- Agob Kevir(?)
 57- Şimşek Agob
 58- Melikor birâder-i 0
 59- Mîrge Evadis
 60- Mirîcân birâder-i 0
 61- Kivater(?) Mâlul(?)
 62- Muhtiyâr veled-i 0 (M)
 63- Tışak(?) Erçebi
 64- Mîrge Keşiş
 65- Hayuk(?) Muhtiyâr
 66- Kirakos birâder-i 0
 67- Berhurdâr Gorik(?)
 68- Ahçik(?) veled-i 0
 69- Garâz Keşiş
 70- Şefkat veled-i 0
 71- İvâz Eser(?)
 72- عرلى birâder-i 0
 73- Mavir(?) Kanis(?)
 74- Murâd Gaço(?)
 75- Melikor veled-i 0 (M)
 76- Kuhi(?) Erçebi
 77- Mirace birâder-i 0

(135)

78- Norsis birâder-i 0

79- Nazar Maruz(?)

- 80- Piroz(?) birâder-i 0
81- Muhabber Pîrvelî
82- `Azîzbey Mekik(?)
83- Sekik(?) Pîrvelî
84- Vekil Tatos
85- Hızır Hân
86- Norsis Çağfer
87- Şefkat Samanis(?)
88- Mircân Manuk(?)
89- Sadaka Vartân
90- Ahik Milok
91- Sultâne Meldik(?)
92- Bahaeddin Bekiraslan(?)
93- Tamîşe Melikor
94- Vâsıl birâder-i 0
95- Maksûd Mîkâ'îl
96- Tertiyân(?) Şemsi
97- Garîb veled-i 0
98- Muhtiyâr Ohri(?)
99- `Arnîk(?) Rahmeddîn
100- Gorgik İbrâhîm
101- Murâdi veled-i 0 (M)
102- Melikor Hâcî
103- Birge Diloş
104- Maksûd Muhsî
105- Ya'kut Tarul(?)
106- Sanul(?) birâder-i 0
107- Solik veled-i 0 (M)
108- Agob Keşiş
109- `Arnîk(?) Rişor(?)
110- Mirok Bilân(?)
111- (اعثوس) Keşiş
112- Evanis Keşiş
113- Evanis Keşiş
114- Vartân Şeyhmuz
115- Emrik(?) Keşiş
116- Ya'kûb Digo(?)
117- Norşa Emrik
118- Merdinik(?) Serkis
119- Mirge Mirbeşe
120- Mirsek Holşe(?)
121- Pîr'azîz Şehriyâr
122- Çağrik veled-i 0
123- Mirân Gorik(?)
124- Haşro `Arbeşe
125- Maksûd Şânvelî
126- Murâd Erçebi
127- Mirge veled-i 0
128- Vartân Davir(?)
129- Karabed İvardîç(?)
130- Muhtiyâr veled-i Arad(M)
131- Adad(?) Bedros
132- Ağcanik Manuk (M)
133- Ağcân Mîkâ'îl
134- Manik(?) Murâd
135- Maksûd Necmeddîn
136- Şefkat Demrik (M)
137- Garîbcân Ondir(?) (M)
138- Manos Safa (M)
139- Miruzân(?) veled-i Serkis (M)
140- Muhtiyâr Tonib(?) (M)
141- Eser İvâz (?)
142- Şefkat Serik (M)
143- Ya'kûb Norsis (M)
144- Pîrî Berhurdâr (M)
145- Gorgik Garâz (M)
146- Eskor Evanis (M)
147- Melikobey Gürcü (M)
148- Eslan Necmeddîn (M)
149- Evanis Tüccar (M)
150- Vartanis (كوكوس) (M)
151- Ya'kûb (الوكي)

Neferen..... : 151

Mücerred.... : 29

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	3.675
Resm-i ırgâdiye	756
Resm-i tapû ma'a deştânî ve bād-ı hevâ	1.091
Hınta (ma'a İslâmiyye) keyl 440 behesâb	4.240
Şa'îr (ma'a İslâmiyye) keyl 100 behesâb	1.400
Gâvers (ma'a İslâmiyye) keyl 155 behesâb	1.050
Asiyâb 8 $\int$ fî 30	240

Yekûn

12.552^(*)

Mahsûl-i boyahâne-i Muş (hâss)	3.500
Mahsûl-i Tamgâ-i siyâh der Muş (hâss)	1.200
Mahsûl-i mizâniye-i Muş (hâss)	600
Mahsûl-i ($\int$) asiyâb hâssa-i an tahvîl hoca (hâss)	300
Resm-i bâğât ve besâtini nefis-i Muş maktû' (hâss)	1.800
Mahsûl-i debbaghâne (hâss)	1.000
Kenise-i `Arfe ($\int$) fî sene maktû' (hâss)	1.500
Kenise-i Saraç ($\int$) fî sene maktû' (hâss)	1.300
`Âdet-i ağnâm-ı nâhiye-i Muş (hâss)	2.500

(136)

Karye-i Sirmî(?) ($\int$) Erâmine (hâss)

1- Nazar Ağnik(?)

2- Mavik veled-i 0

(*) Gerçek yekûn 12.652'dir.

3- Noçek Estor	23- Ehannis Keşiş
4- Garâz birâder-i 0	24- Agob birâder-i 0
5- Şefkat Serkis	25- Toma birâder-i 0 (M)
6- Şemseddîn birâder-i 0	26- Emîr Pîr Velî
7- Muhtiyâr birâder-i 0	27- Değirmi (?)
8- Evanis birâder-i 0	28- Dâvud Zimhâl
9- Nazar veled-i İbrâhîm	29- İhsâr birâder-i 0 (M)
10- Killor(?) veled-i 0	30- (تومر) Toma
11- Şirok(?) veled-i 0	31- Murâd birâder-i 0
12- Gorik(?) `Andis(?)	32- Emîr birâder-i 0 (M)
13- Dirgök veled-i 0	33- Ağcân Muş
14- Emîrcân birâder-i 0	34- Yûsuf veled-i 0
15- Kirakos Pîr Velî	35- Muhtiyâr Sadaka
16- Evanis birâder-i 0	36- Dilso(?) birâder-i 0
17- Canik Kirakos (M)	37- Evanis Kirabid
18- İbrâhîm Pîr Velî	38- İleksân birâder
19- İvadişer(?) İbrâhîm (M)	39- Murâd Pîr Velî
20- Evanis Pîr Velî	40- Muhtiyâr Sadaka
21- Diyağir Evanis Pîr Velî	41- Sanişe(?) birâder-i 0
22- Toma Serkis	

Neferen..... : 41

Hâne..... : 35

Mücerred.... : 6

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	125
Resm-i ırgâdiye	210
Hınta keyl 1462 behesâb	14.620
Şa'îr keyl 300 behesâb	2.100
Gâvers keyl 200 behesâb	1.400
Resm-i tapû ma'a deştbanî	270
زكوة keyl 24 behesâb	360
	<hr/>
Yekûn	19.625

Hisse-i vakf-ı hukûk-ı şer'iyeye ma'a nsf-ı
rûsûm `örfiyye 18.873

Nıfs-ı rûsûm-ı `örfiyye 753

Karye -i Arak (أراك) Erâmine (hâss)

1- Muhtiyâr Pervâne	7- İvâz veled-i 0 (M)
2- Garâz birâder-i 0	8- `Înâyet Kibal(?)
3- Murâd Hoşik(?)	9- Melikullah Keşiş (M)
4- Arbo	10- `Arbeşe Vanis
5- Dermân Gürcü	11- Garâz birâder-i 0
6- Nûricân Ergebi	

Neferen..... : 11

Mücerred.... : 2

Hâsıl

İспенçe-i gebrân	275
Resm-i ırgâdiye	54
Hınta keyl 121 behesâb	1.280
Şa'îr keyl 100 behesâb	800
Resm-i tapû ma'a deştbanî	63

Yekûn

2.372(*)

(137)

Karye-i Şimlâk (شملاک) Erâmine tâbi'-i
nâhiye-i Muş (hâss)

1- Pirihân Cağfer	3- Norsis birâder-i 0
2- Cağfer Halife	4- Murâd birâder-i 0

(*) Gerçek yekûn 2.472'dir.

5- Hirabed Muhtâr	10- Tohman Pîr Velî
6- Mirdiros Pîr Velî	11- Halife (تأوی)
7- Maksûd Kivâri Emîrpirpo(?)	12- Haçik nâm (pir-î fâni)
8- Mihâl Pîr Velî	13- Musâr veled-i 0
9- Birge veled-i 0	

Neferen..... : 13

Çiftlik-i `Osmân Çelebi çift

3

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspenç	325
Irgâdiye	78
Hinta keyl 90 behesâb	900
Şa'îr keyl 60 behesâb	420
Gâverskeyl 60 behesâb	420
Resm-i tapû ve deştânî	90
	<hr/>
Yekûn	2.213(*)

Karye-i Hartik (مارتیک) Erâmine (hâss)

1- Muhtiyâr(?) Evadis	6- Serkis Suvâr
2- Şefkat Maksûd	7- Kemâl Pîr Velî
3- Hayro birâder-i 0 (M)	8- İstiyanos(?) Eruka(?)
4- Evanis Tohcan(?)	9- Kirkos (کیرکوس)
5- Erdük Kirabid	

Neferen..... : 9

Mücerred..... : 1

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân

225

(*) Gerçek yekûn 2.233'dür.

Resm-i ırgâdiye	48
Hınta keyl 98 behesâb	980
Şa'îr keyl 50 behesâb	350
Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bâd-ı hevâ	63
	<hr/>
Yekûn	1.666

Karye-i Silveç(?) (سلوچ) tâbi'-i mezbûr

1- Mirbeşe Muhtiyâr	4- Maksûd Orkin(?)
2- Bodin(?) veled-i Sarumiç(?)	5- Mirdiros Bodin(?) (M)
3- İsanos veled-i Mirbeşe	

Neferen..... : 5

Mücerred.... : 1

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенç	125
Resm-i ırgâdiye	24
Hınta keyl 75 behesâb	750
Şa'îr keyl 60 behesâb	420
Resm-i tapû ma'a deştbanî	52
	<hr/>
Yekûn	1.371

(138)

Karye-i Süklüm (سوكلوم) Erâmine tâbi'-i nâhiye-i Muş

1- Murâd Muhtiyâr	6- Hırant İsoder
2- Maksûd birâder-i 0	7- Şefkat Sirvek(?)
3- Muhtiyâr Murâd	8- Ya'kûb Miryanir(?)
4- Haluk İsanos	9- Murâd Melik
5- İhannes birâder-i 0	10- İskender Pîr Velî

11- Şefkat Pîr Velî	14- Çorsi Evanis
12- Maksûd Pîr Velî	15- Arad Murâd
13- Digone(?) İsanos	16- Gürcü Muhabber

Neferen..... : 16

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	400
Resm-i ırgâdiye	90
Hınta keyl 40 behesâb	400
Şa'îr keyl 50 behesâb	350
Gâvers keyl 150 behesâb	1.050
Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bād-ı hevâ	110
Resm-i asiyâb	30
	<hr/>
Yekûn	2.430

Karye-i Çiriş (چىرىش) Erâmine tâbi'-i mezbûr (hâss)

1- Yûsuf	4- Budak Gürcü
2- Murâd birâder-i 0	5- Hâfız Makdîm
3- Halife Murâd	6- Şefkat Evanis

Neferen..... : 6

(139)

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	150
Resm-i ırgâdiye	30
Hınta keyl 49 behesâb	490
Şa'îr keyl 50 behesâb	350
Gâvers keyl 80 behesâb	560
Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bād-ı hevâ	40
	<hr/>

Yekûn

1.700

Karye-i Hirvik (حرويك) Erâmine tâbi'-i Muş

1- `Înâyet Evanis	8- Mirho Mihri
2- Muhtiyâr birâder-i 0	9- Hâfız Pîr Velî
3- Mirgun(?) birâder-i 0	10- Melikor(?) Keşiş
4- Kirakor Moşik	11- Ağcân Mihro (M)
5- İsanos (عوس)	12- Serkis İmâne (M)
6- (عوس) Şeyho	13- Bayrâm Hâfız (M)
7- Mihro Nurbey	14- Korik(?) Sirabir(?) (M)

Neferen..... : 14

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	350
Resm-i ırgâdiye	60
Resm-i tapû ma'a deştânî ve bâd-ı hevâ	106
Hınta keyl 100 behesâb	1.740
Şa'îr keyl 100 behesâb	800
Gâvers keyl 140 behesâb	1.300
Yekûn	4.356

Karye-i Ebu'l Emirnaz (ابو البراز) İslâmiyye (hâss)

1- `Alihan Pîrî	6- İsmâ'îl Ahmed
2- Şemsi birâder-i 0	7- Ahmed Sûfi
3- Şefkat Gökçe	8- İnrik(?) Pîr Velî
4- İbrâhîm Murâd	9- Mahmûd Nâm
5- Kalender veled-i 0	

Neferen..... : 9

(*) Gerçek yekûn 1.620'dir.

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i bennâk	108
Hınta keyl 40 behesâb	400
Şa'îr keyl 50 behesâb	350
Bâd-ı hevâ	142
	<hr/>
Yekûn	1.000

Karye-i Pertak (سرک) Erâmine

1- Kirakos Budak	6- Agob Muhtiyâr
2- Bolan(?) Kirakos	7- Murâd Mıgırdıç
3- Budak Kirakos	8- Vartân Hâfız
4- Bosrûn(?) birâder-i 0	9- Şado Pîr Velî
5- İsanos birâder-i 0	10- Korko(?) veled-i 0 (M)

Neferen..... : 10

Mücerred.... : 1

(140)

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	250
Resm-i ırgâdiye	54
Hınta keyl 165 behesâb	1.650
Şa'îr keyl 20 behesâb	160
Gâvers keyl 80 behesâb	560
Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bâd-ı hevâ	70
	<hr/>
Yekûn	2.694 (₺)

(₺) Gerçek yekûn 2.744'dür.

Karye-i Arcivanik (ا ر ص و ا ن ك) tâbi'-i Muş

1- Gorbid(?) Kirakos	7- Tâceddîn birâder-i 0
2- Mavir(?) Hâfız	8- Şehik Pîr Velî (M)
3- Kirabid Esrib	9- Muhtiyâr Kirabid
4- Şatrif Eşref	10- Dihyak(?) Kirabid (M)
5- Dermân Kirabid	11- Saru Eşref
6- Hasan Dermân	

Neferen..... : 11

Mücerred..... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	300
Resm-i ırgâdiye	60
Hınta keyl 120 behesâb	1.200
Şa'îr keyl 26 behesâb	288
Gâvers keyl 60 behesâb	480
Resm-i tapû ma'a deştânî ve bâd-ı hevâ	84
Yekûn	2.332(*)

Karye-i Bogur-kütik(?) (ب و غ ر ک و ن د) Erâmine (hâss)

1- Ya'kûb Sultânbeşe	4- Bogos Yûsuf
2- Kiraho İhannes(?)	5- Kirabid Ya'kûb
3- Gorgik veled-i 0	

Neferen..... : 5

Hâsıl-ı mine's-sümin

İспенçe-i gebrân	125
Resm-i ırgâdiye	300

(*) Gerçek yekûn 2.412'dir.

Resm-i tapû ma'a deştânî ve bâd-ı hevâ	35
Hınta keyl 84 behesâb	840
Şa'îr keyl 30 behesâb	210
Gâvers keyl 30 behesâb	210

Yekûn

1.450(*)

Karye-i İkon (کونر) Erâmine (hâss)

1- Gürcü Erçebi	5- Pîrî İskender
2- Hâfızbirge Mirvelî	6- Şefkat Mirvelî
3- Yûsuf Hâcı	7- Dermân Gürcü
4- Halef Mirvelî	

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	175
Resm-i ırgâdiye	36
Hınta keyl 50 behesâb	500
Resm-i tapû ma'a deştânî ve bâd-ı hevâ	59
Resm-i Çayır keyl 40 behesâb	320

Yekûn

1.090

(141)

Karye-i Haskündür (حاص کند) Erâmine tâbi'-i Muş

1- Serik David(?)	8- Hoşhal(?) veled-i 0
2- Serhoş Hâfız	9- Hırant Muhtiyâr
3- Norsis veled-i 0	10- Esrib Virhan(?)
4- Şefkat Mihâl	11- Mirsâd Papas
5- Ertaç Erçebi	12- Mirdiros Moşek
6- Norsis Keşal	13- Murâd Hızır
7- Serkis Erçebi	14- Kirmanes Makdîm

(*) Gerçek yekûn 1.720'dir.

15- Tomaber Kirabid	35- Kiranis(?) Azâd
16- Maksûd Mâhir	36- Mûsa Musal(?) (M)
17- Ağcân veled-i 0 (M)	37- Sergivaç(?) Emaç (M)
18- Azâd Kirabid	38- Murâd Fettah
19- Ya'kûb birâder-i 0	39- Evanis Keşiş
20- İsanos Fettah	40- Monos Moşek(?)
21- Mavir İmanos(?)	41- Hoşhal Erçebi
22- Evadis Fettah	42- Miho Erçebi
23- Serkis Ağanik	43- Norsis Eserin(?) (M)
24- Mirîcân veled-i 0	44- Serik(?) Pîr Velî
25- İsanos Hernel	45- Agob İmanes(?) (M)
26- Norsis Evanis	46- Muhtiyâr Norsis
27- Semaviz(?) birâder-i 0	47- Norsis Vanis
28- Babacan Pîr Velî	48- Muhyitarik(?) Serib(?) (M)
29- Norsis Pîr Velî	49- Keşâl(?) Holbeşe
30- Şâkir Erçebi	50- Azâd Dâvid (M)
31- Kul'azîz Erçebi	51- Garâz Hançer(?)
32- Keşân (okunamadı)	52- (حولع)'azîz birâder-i 0
33- Kirabid Homanid (M)	53- (حولع سر) birâder-i 0
34- Hâfız Serhoş (M)	

Neferen..... : 53
 Hâne..... : 40
 Mücerred.... : 13

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	1.275
Resm-i ırgâdiye	228
Hinta keyl 403 behesâb	4.030
Şa'îr keyl 300 behesâb	2.100
Gâvers keyl 300 behesâb	2.100
Mahsûl-i boyahâne fî sene	900
Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bâd-ı hevâ	367
Yekûn	<hr/> 11.000

Karye-i Norşin (نورشیں) Erâmine tâbi'-i mezbûr
(hâss-ı mir-livâ)

1- Makdîm Muhtiyâr	11- Hâfız Şeyho
2- Norsis birâder-i 0	12- Serkis birâder-i 0
3- Mırdıros Hoşar(?)	13- Kirakos Dikik
4- Moşek birâder-i 0	14- Mirbeşe Rişo (M)
5- Muhtiyâr Keşiş	15- Hoşif(?) Nâm
6- Garâz veled-i 0	16- Dermân Nâm
7- Dikik(?) Erkil(?)	17- Ergik(?)
8- Norsis Bogos	18- Nazar
9- Behrâm Moşik	19- Melikor
10- Nazar birâder-i 0	20- Keşâl(?)

Neferen..... : 20

Mücerred.... : 1

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	500
Resm-i ırgâdiye	108
Hınta keyl 90 behesâb	900
Şa'îr keyl 60 behesâb	440
Gâvers keyl 140 behesâb	980
Resm-i tapû ma'a deştânî ve bâd-ı hevâ	108

Yekûn

3.019(*)

(142)

Karye-i Haris (خاریس) Erâmine tâbi'-i Muş
(hâss-ı mir-livâ)

1- Şehriyân Ağcân	3- Keşâl(?) Kirakos
2- Hoşcân veled-i 0	4- Kirakos veled-i 0

(*) Gerçek yekûn 3.036'dır.

5- Senveş(?) Sultân	15- Gürcü Pîr Velî
6- Muhyitâr birâder-i 0	16- Hâfız Pîr Velî
7- Erban Suvâr	17- Hayro Pîr Velî
8- Melikor veled-i 0	18- Varçik Pîr Velî
9- Eşref Serkis	19- Pervâne Eşref (M)
10- Serkis veled-i 0	20- Sadaka Keşâl (M)
11- Pîricân Pîr Velî	21- `Înâyet İgor(?) (M)
12- Hoşik(?) Pîr Velî	22- Mâkdîm Şehriyân
13- Mülhîm Pîr Velî	23- Kirabid Evanis
14- Korgik(?) Pîr Velî	24- İhames(?) Pîr Velî

Neferen..... : 24

Mücerred..... : 3

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	600
Resm-i ırgâdiye	120
Hınta keyl 176 behesâb	1.760
Şa'îr keyl 200 behesâb	1.400
Gâvers keyl 200 behesâb	1.400
Asiyâb 2 ş fî 30	60
Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bād-ı hevâ	168
Yekûn	5.508

Karye-i Parsan(?) (ö L , L) Erâmine tâbi'-i mezbûr
(hâss-ı mir-livâ)

1- İsanos Norsis	7- Şefkat veled-i 0 (M)
2- Murâdbeşe veled-i 0	8- Vartân Nâm
3- Şigâm(?) Norsis	9- Serhoş Pîr Velî
4- Dermân Mihal(?)	10- Ya'kûb Pîr Velî
5- Ağcân Mircân	11- Sadaka Sultân
6- Emîr'azîz Serkis	12- Dilân Viriyân (M)

Neferen..... : 12

Hâne..... : 10

Mücerred.... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	300
Resm-i ırgâdiye	60
Hinta keyl 245 behesâb	2.450
Şa'îr keyl 100 behesâb	700
Gâvers keyl 90 behesâb	630
Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bād-ı hevâ	90
	<hr/>
Yekûn	4.230

Karye-i Artit (ا ر تیت) Erâmine tâbi'-i mezbûr
(hâss-ı mir-livâ)

1- Murâd Mervik(?)	8- Hâfız Halife
2- Şemseddîn veled-i 0	9- Şido Kirakos
3- Hoşik(?) Mihâl	10- Mirşim(?) Mırdıros
4- Maksûd Hovîr(?)	11- Mirî (و کوملی)
5- Mirbeşe Hirant	12- Mihabid(?) Eças(?)
6- Norsis birâder-i 0	13- Garîb birâder-i 0 (M)
7- Kirakos birâder-i 0	14- Maksûd Yûsuf

(143)

15- Korik Keşiş	24- İsanos birâder-i 0
16- Murâd Pîr Velî	25- Demrik veled-i 0 (M)
17- Evanis Evanis	26- Şehik(?) Mollo
18- Mırdıros birâder-i 0	27- Hoşik birâder-i 0
19- Adilo Bogos	28- Abdullah Pervik(?)
20- Eragik(?) birâder-i 0	29- Pervik(?) veled-i 0
21- Muhtiyâr (لولرف)	30- Mavir Balo(?)
22- Derman Şehik(?)	31- İdersik(?) Pîr Velî (M)
23- Hâfız Digoya	

Neferen..... : 31
 Hâne..... : 27
 Mücerred.... : 4

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	775
Resm-i ırgâdiye	162
Resm-i tapû ma'a deştânî ve bād-ı hevâ	220
Hınta keyl 183 behesâb	1.830
Şa'îr keyl 150 behesâb	1.050
Gâvers keyl 150 behesâb	1.050
Resm-i asiyâb 2 ع نîmsâle	60

Yekûn

5.150(✱)

Karye-i Kiraköm (کیراکوم) Erâmine tâbi'-i Muş
 ma'a mezrea'-i Vanis (وانس)

1- Maksûd Vanis	12- Halife Hayrân
2- Behlül veled-i 0 (M)	13- Şarih(?) Pervâne
3- Şerûk(?) Evanis	14- Halîm veled-i 0
4- Estimar(?) Mihro	15- Hano Pîr Velî
5- Kulsar(?) birâder-i 0	16- İhannes Ahlâzi(?)
6- Murâd İhanos(?)	17- Mülhîm `Arivir(?)
7- Garâz İdernas(?)	18- Hoçik Evadis (M)
8- Hırabid birâder-i 0	19- Şefkat (M)
9- Agob Odis	20- Mihro Hallo(?)
10- Toma Manos	21- Şârit(?) Mülhîm (M)
11- Kirabid Ganis(?)	

Neferen..... : 21
 Hâne..... : 17
 Mücerred.... : 4

(✱) Gerçek yekûn 5.147'dir.

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	525
Resm-i ırgâdiye	102
Hınta keyl 300 behesâb	3.000
Şa'îr keyl 251 behesâb	1.500
Gâvers keyl 150 behesâb	900
Resm-i tapû ma'a destbânî ve bâd-ı hevâ	140
Yekûn	6.167

Karye-i Tonik (نونك) Erâmine

1- Miroza(?) veled-i Kul'azîz	7- Korgik(?) Garîb
2- Agik birâder-i 0	8- `Arbeşe Homan(?)
3- Serhoş veled-i 0 (M)	9- Mavir(?) birâder-i 0
4- Merçik Kul'azîz	10- Hoşik Pîr Velî
5- Agob veled-i 0 (M)	11- İsanos Pîr Velî
6- Serkis Mihrik(?)	

Neferen..... : 11
Hâne..... : 9
Mücerred..... : 2

(144)

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	275
Resm-i ırgâdiye	54
Hınta keyl 240 behesâb	2.300
Şa'îr keyl 50 behesâb	300
Gâvers keyl 70 behesâb	420
Resm-i tapû ma'a destbânî	75
Yekûn	3.424

Karye-i Makrik (مَكْرِك) tâbi'-i Muş (hâss)

1- Emîrzâd Vartân	12- Behlül birâder-i 0
2- Şefkat birâder-i 0	13- Muhyitâr Pîr Velî
3- Arbeşe(?) Mırdiros	14- Serkis Pîr Velî
4- Keşiş Mırdiros	15- Mîrîcân Pîr Velî
5- Muhtiyâr birâder-i 0	16- Ağacan Pîr Velî
6- Asabeşir(?) Kirabid	17- Asad(?) Pîr Velî
7- Norsis Adem	18- Hâçik Pîr Velî (M)
8- Dermân Muhyitâr	19- Manos Keşiş (M)
9- İskender veled-i 0 (M)	20- Vaçik Pîr Velî (M)
10- `Abdul Pîr Velî	21- Odis Emîrzâd
11- Odis İskender	

Neferen..... : 21

Hâne..... : 16

Mücerred.... : 5

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	525
Resm-i ırgâdiye	96
Hınta keyl 190 behesâb	1.900
Şa'îr keyl 150 behesâb	1.050
Gâvers keyl 150 behesâb	1.050
Resm-i tapû ma'a deştânî ve bād-ı hevâ	140
Yekûn	4.761

Karye-i Ersinor (اَرْسِنُور) Erâmine (hâss)

1- `Azîz İsanos	6- Evanis birâder-i 0
2- (حَرَامُور) birâder-i 0	7- Korik(?) Erakil(?) (M)
3- Şefkat Erakil(?)	8- Zâdgik(?) Pîr Velî
4- Evanis Kirakos	9- Murâd veled-i 0 (M)
5- Eşref Güreş(?)	10- Hoşhâl Değirma(?)

Neferen..... : 10

Hâne..... : 7
Mücerred.... : 3

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	250
Resm-i ırgâdiye	42
Hinta keyl 355 behesâb	3.580
Şa'îr keyl 150 behesâb	1.050
Gâvers keyl 150 behesâb	1.050
Resm-i tapû ma'a deştânî ve bâd-ı hevâ	70
Yekûn	5.042

(145)

Karye-i Girgûn(?) (عد کر کون) Erâmine tâbi'-i
Muş (hâss)

1- Mirhizar(?) Hâcibey	13- Şehik Hâfız (M)
2- Mirza veled-i 0	14- Bayrâm Ya'kûb
3- İsader(?) Pîrî	15- Ağro(?) birâder-i 0
4- Ya'kûb birâder-i 0 (M)	16- `Arbeşe Pîr Velî
5- Gürcü Erakil	17- Mülhîm birâder-i 0
6- Ağcân veled-i 0	18- Davûd Pîr Velî
7- Ya'kûb Hizor(?)	19- Sadaka Pîr Velî
8- Hizor Ya'kûb (M)	20- Halife Pîr Velî
9- Şehik Gürcü	21- İlsek Pîr Velî
10- Digon(?) veled-i 0 (M)	22- Saru Keşiş
11- Melik Acan(?)	23- Mülhîm Sor(?)
12- İsanos veled-i 0 (M)	

Neferen..... : 23
Hâne..... : 18
Mücerred.... : 5

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	575
Resm-i ırgâdiye	108
Hinta keyl 214 behesâb	2.140
Şa'îr keyl 100 behesâb	1.050
Gâvers keyl 150 behesâb	1.050
Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bâd-ı hevâ	160
Yekûn	5.083

Karye-i Argunt (رگونت) Erâmine tâbi'î Muş (hâss)

1- Halife Keşiş	9- Murâd Semaviz(?)
2- Evanis veled-i 0	10- Semaviz(?) birâder-i 0
3- Alagöz birâder-i 0	11- Erakil Garîb
4- Evanis Serkis	12- Naşo Pîr Velî
5- Ganış(?) Evanis	13- Kirabid Muhyitâr
6- Evanis Servik(?)	14- Hanbeşe veled-i 0
7- Birge veled-i 0	15- Birge Melik (M)
8- Hatik(?) Uratlu(?)	16- Serkis Kirabid (M)

Neferen..... : 16
Hâne..... : 14
Mücerred.... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	400
Irgâdiye	84
Hinta keyl 132 behesâb	1.320
Şa'îr keyl 200 behesâb	1.400
Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bâd-ı hevâ	110
Yekûn	3.314

Karye-i Ser (سر) tâbi'-i mezbûr (hâss)

1- Kulbeşe Muhtiyar(?)	2- Mirza birâder-i 0

3- Serkıyal(?) Holbeşe(?)	8- Bilân(?) İsanos
4- Makdîm birâder-i 0	9- Hânızır Pîr Velî
5- Garâz birâder-i 0	10- Şârit Pîr Velî
6- Koşrin(?) Toma	11- Hırant Pîr Velî
7- Mirza birâder-i 0	

Neferen..... : 11

(146)

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	275
Resm-i ırgâdiye	66
Hınta keyl 180 behesâb	1.800
Şa'îr keyl 61 behesâb	420
Gâvers keyl 40 behesâb	280
Resm-i tapû ma'a deştânî ve bâd-ı hevâ	87
	<hr/>
Yekûn	2.928

Karye-i Sanir (*لانی*) Erâmine tâbi'-i Muş (hâss)

1- Canik Muhyitar(?)	10- Ahlât veled-i 0
2- Budak veled-i 0	11- Homanis(?) Pîr Velî
3- Köşik Hırabed(?)	12- Budâk Agob
4- Kirakos birâder-i 0	13- Muhyitar Dermân
5- Şaruk(?) Keşiş	14- Mirbeşe birâder-i Evanis
6- Evanis veled-i 0	15- Mirîcân Dâvud
7- Kirabid Hırabed(?)	16- Mirbeşe Erçebi
8- Mülhîm Erakil(?)	17- Serkis Pîr Velî
9- Melik Ahlât	18- Serkis Pîr Velî

Neferen..... : 18

Hâne..... : 18

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	475
Resm-i ırgâdiye	108
Hınta keyl 186 behesâb	1.860
Şa'îr keyl 100 behesâb	700
Gâvers keyl 200 behesâb	1.400
Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bād-ı hevâ	130
	<hr/>
Yekûn	4.673

Karye-i Sinâk (ساك) tâbi'-i Muş

Hâsıl-ı ma'a rüsûm 1.500

Mezre'a-i Hanuş-ı süflâ (حانوش سولا) tâbi'-i Muş der'uhde-i Hayreddîn fî sene maktû' 1.100

Mezre'a-i Mekrekom(?) (مراكوم) tâbi'-i Muş der'uhde-i Mahmûd Bey bin Ali Bey an gulâmân-ı Bitlîs fî sene maktû' 500

Karye-i Pirgovanik (پيركوانك) Erâmine

1- `Arbeşe İsanos	5- Kul'azîz Muhyitar(?)
2- Murâd veled-i 0	6- Hüseyin Miricân (M)
3- Sultân beşe İsanos(?)	7- Şirvan(?) Muhyitar(?)
4- Miricân İhanos(?)	

Neferen..... : 7

Hâne..... : 6

Mücerred.... : 1

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân 175

Resm-i ırgâdiye	36
Hınta keyl 161 behesâb	2.610
Şa'îr keyl 50 behesâb	350
Gâvers keyl 120 behesâb	840
Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bād-ı hevâ	59
Yekûn	4.070

(147)

Karye-i Arak (كرك) İslâmiyye

1- Seydî Ahmed Abdâl	5- Nazar Hızır
2- Hızır Kadîr	6- Hasan Hırant
3- Yâr Ahmed Pîr Ahmed	7- Haydar veled-i O
4- Mevlânâ Şeyhi	8- Ömer Dâvud

Neferen..... : 8

Hâsıl-ı ma'a rüsûm 2.000

Karye-i Agag (آگ) Erâmine tâbi'-i Muş

1- Kerîm Mihâl	8- İbrâhîm Kirakos (M)
2- Mihâl Kerîm	9- Sadaka Dermân (M)
3- Dermân Estor	10- Dilo(?) Orin(?)
4- Ya'kûb Hâgik	11- Mirdik(?) veled-i O
5- Kirakos Mihâl	12- Birge(?) Mavir(?)
6- Şarlo Pîr Velî	13- Ya'kûb birâder-i O
7- Manşe Ya'kûb (M)	14- Mavir(?) Tavir

Neferen.....: 14

Hâne..... : 11

Mücerred.... : 3

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	350
Resm-i ırgâdiye	96
Hınta keyl 212 behesâb	2.020
Şa'îr keyl 100 behesâb	700
Gâvers keyl 100 behesâb	700
Resm-i tapû ma'a deştânî ve bâd-ı hevâ	104
Yekûn	4.000 (✱)

Karye-i Arigakinik (اری گائیک) tâbi'-i mezbûr

1- Tâceddîn Necmeddîn	4- Hasan (حامی)
2- İsmâ'îl Mâhir	5- Hallo Tâceddîn (M)
3- Nazar birâder-i 0	

Neferen.....	: 5
Hâne.....	: 4
Mücerred....	: 1

Hâsıl-ı mine'l-hums

Hınta keyl 171 behesâb	1.710
Şa'îr keyl 50 behesâb	350
Gâvers keyl 70 behesâb	490
Resm-i bennâk	48
Resm-i mücerred	6
Bâd-ı hevâ	53
Yekûn	2.639 (✱✱)

(148)

Mezre'a-i Karyelü Arvad (مرسلو ادوو) tâbi'-i Muş

Hâsıl 2.500

(✱) Gerçek yekûn 3.970'dir.
(✱✱) Gerçek yekûn 2.657'dir.

Mezre'a-i Hıdrık (*مردیک*) an tahvîl Muhammed

Hâsıl

600

Karye-i Kârsur (*کارور*) Erâmine tâbi'-i Muş

1- Hamud(?) Mihcân (M)	13- Ya'kûb Arbo(?)
2- Mavir birâder-i 0	14- Göçik(?) Kirabid
3- İsanos Dumro(?)	15- Evanis Hâçik
4- Hırant Kirabid	16- Korgik(?) Pîr Velî
5- Maksûd veled-i 0	17- Garîb Hâçik
6- İbrâhîm Muhyitar(?)	18- Agob Gemiciyer(?)
7- Dâvud Kokil(?)	19- Norsis Ya'kûb (M)
8- Gorik(?) veled-i 0	20- Keşâl(?) Sultânbeşe
9- Ohanik Derviş	21- Muhyitar(?) İbrâhîm
10- Melikut Sultânbeşe	22- Bogos Gemiciyer(?)
11- Mihro Cihanbeşe	23- Evanis Dermücerred (M)
12- Tâceddîn birâder-i 0	24- Garîb veled-i İbrâhîm (M)

Neferen..... : 24

Hâne..... : 18

Mücerred.... : 6

Hâsıl-ı mine's-sümün

İспенçe-i gebrân	600
Resm-i ırgâdiye	108
Resm-i tapû ma'a deştbanî	162
Hınta keyl 353 behesâb	3.530
Şa'îr keyl 100 behesâb	700
Gâvers keyl 200 behesâb	1.400
	<hr/>
Yekûn	6.500

Mezre'a-i Ezçınar(?) (*ازچنور*) tâbi'-i Muş

Hâsıl

2.500

Karye-i Usar(?) (اوسار) İslâmiyye tâbi'-i Muş

1- Şeyh `Ali	3- Mehmed Cemâlin
2- Mahmûd İbrâhîm	4- Hasinik(?) Hamza

Hâsıl-ı mine'l-hums

Resm-i bennâk	36
Hınta keyl 140 behesâb	1.400
Şa'îr keyl 50 behesâb	350
Bâd-ı hevâ	14
	<hr/>
Yekûn	1.800

(149)

Karye-i Şeyh Ya'kûb (شیخ یعقوب) tâbi'-i mezbûr

1- Şâh Hüseyin Ya'kûb	3- Şeyh Velî birâder-i 0
2- (سالمس)Şeyhînûr	4- İskender Şeyh Mehmed

Neferen..... : 4

Hâsıl-ı ma'a rüsûm 3.800

Karye-i Tekkesir (تکسیر)

Hâsıl-ı ma'a rüsûm 2.191

Karye-i Arencik (ارنجیک) İslâmiyye tâbi'-i Muş

1- Kalender `Ali	6- Hân Ahmed Yûsuf
2- Şâh Hüseyin Hasan	7- Şâh Kâni Mahmûd
3- `Ömer Yûsuf	8- Seyfeddîn İdris
4- İskender Yûsuf	9- Cemâleddîn birâder-i 0
5- Behlül `Ali	

Neferen..... : 9

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i bennâk	108
Hınta keyl 201 behesâb	2.010
Şa'îr keyl 120 behesâb	840
Bâd-ı hevâ	42

Yekûn	3.000
-------	-------

Karye-i Serkisan (سركسا) tâbi'-i mezbûr

Hâsıl-ı ma'a rüsûm	1.500
--------------------	-------

Karye-i İlbilak (بلبلان) tâbi'-i mezbûr

Hâsıl-ı ma'a rüsûm	1.500
--------------------	-------

Karye-i Küçük Hanus-ı 'ulyâ (كوچك حانوس عليا)

Hâsıl	1.500
-------	-------

Karye-i Karapınar (قاراپينار) tâbi'-i mezbûr

1- Şeyh Yûsuf Dâvud	5- Dilsân Halîl
2- Şeyh Maksûd birâder-i 0	6- Hasan Şeyh İsmâ'îl
3- Şeyh İsmâ'îl Şeyh `İzzeddîn	7- Nureddîn veled-i 0
4- Hayr Ahmed Yûsuf	8- Şemseddîn Şeyh Hüseyin

Neferen..... : 8

Hâsıl-ı mine'l-hums

Resm-i bennâk	96
Hinta keyl 100 behesâb	1.000
Şa'îr keyl 50 behesâb	350
Bâd-ı hevâ	54
	<hr/>
Yekûn	1.500

(150)

Karye-i Seyid İbrâhîm (سید ابراهیم) nâm-ı diğeri (ملکی)

1- Seyid İbrâhîm Şeyh Dâvud	3- Hayrânîk Kalender
2- Seyid Haydar Şeyh Dâvud	4- Şeyh Bahâddîn Eşref

Hâsıl-ı ma'a rûsûm 1.500

Mezre'a-i Hirammişa(?) (مزیشا) tâbi'-i
nâhiye-i Muş

Hâsıl 1.500

Karye-i Zerkit (زركت) İslâmiyye tâbi'-i Muş

1- Hasilik(?) Kurd Pîrnûr	10- Şefkat Abdâl
2- `Ali Muş	11- Kâsım Nâm
3- Hızır Dâvud	12- Şeyho İbrâhîm
4- Şemsi İsmâ'îl	13- `Ali `Ömer
5- Mehmed `Ömer	14- Şâh Hüseyin Seyid
6- İvaz Abdâl	15- Mehmed Hasan
7- Yûsuf Budâk	16- Maksûd Din (?)
8- Hüseyin Bayrâm	17- Yûsuf Dâvud
9- Şâh Hüseyin `İzzeddîn	18- Şahgeldi(?) Şemsi

Neferen..... : 18

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i bennâk	216
Hınta keyl 200 behesâb	2.000
Şa'îr keyl 100 behesâb	700
Bâd-ı hevâ	84
	<hr/>
Yekûn	3.000

Karye-i Hoytan-ı `ulyâ (حویتان علیا) tâbi'-i mezbûr
İslâmiyye

1- Hasan `Osmân	4- Ahmed Şemsi
2- Şeyh Geldi veled-i O	5- Şah Velî Şemsi
3- Hâfız İbrâhîm	6- Hasilik(?) Resim

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i bennâk	72
Hınta keyl 105 behesâb	1.050
Şa'îr keyl 50 behesâb	350
Bâd-ı hevâ	28
	<hr/>
Yekûn	1.500

Karye-i Siznut (سیزنوت) tâbi'-i İslâmiyye

1- Hasilik Bayrâm Pîrnûr	5- Pîr Velî
2- Hüseyin Kalender	6- Şâh Velî Pîr Velî
3- `Ali Ahmed	7- `Ömer `Ali
4- Maksûd `Ali	

(151)

8- Pîr `Ali İbrâhîm	9- Kâsım İsmâ'il

- 10- `Ali Ebubekir
11- `Ali Yûsuf

12- Maksûd Pîr Velî

Neferen..... : 12

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i bennâk	132
Hinta keyl 99 behesâb	990
Şa'îr keyl 50 behesâb	350
Bâd-ı hevâ	24
	<hr/>
Yekûn	1.500(*)

Karye-i İhmanuk (امانوك) İslâmiyye-i tâbi'-i Muş

1- Bayrâm Hüseyin	14- `Ali Abbas
2- Muş Bâyezîd	15- Nusret Mehmed 0
3- Süleyman Mehmed	16- İbrâhîm Halîl
4- Hüseyin Şeyh İbrâhîm	17- (لى) Mehmed
5- `Ali Yûsuf	18- Kıyad Seid
6- Yûsuf Mehmed	19- Mustafa Süleymân
7- `Abbas `Abbas	20- Mahmûd Süleymân
8- (فولوك) `Ömer	21- `İsa Bâyezîd
9- Şiar(?) `İsa	22- Bâyezîd Mehmed
10- `Ali veled-i 0	23- Şeyh İbrâhîm Mollo
11- Halîl Emo	24- Haydar İbrâhîm
12- `Ömer	25- `Ömer Pîr Velî
13- Ahmed İbrâhîm	26- Mehmed Abdal

Neferen..... : 26

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i bennâk

312

(*) Gerçek yekûn 1.496'dır.

	390
Hinta keyl 280 behesâb	2.700
Şa'îr keyl 200 behesâb	1.400
Bâd-ı hevâ	88
	<hr/>
Yekûn	4.500

Karye-i Kazan (قازان) İslâmiyye-i tâbi'-i mezbûr

1- Mehmed Çavlı	4- Beşe Yûsuf
2- Şeyh Ahmed Pîr Ahmed	5- İskender Yûsuf
3- Hüseyin Pîrhan	6- Sâru Pîr Velf

Neferen..... : 6

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i bennâk	72
Hinta keyl 100 behesâb	1.010
Şa'îr keyl 50 behesâb	350
Bâd-ı hevâ	68
	<hr/>
Yekûn	1.500

Karye-i Tuzgevak (تورگواک) İslâmiyye-i tâbi'-i mezbûr

1- Haydar Hâcî	5- Nâş Garîb
2- `Abdî veled-i (صبا)	6- (صبا) Ahmed Bekir
3- İvaz Nâm	7- Evanis Bekir
4- Seydî Nâm	

Nefer..... : 7

(152)

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i bennâk

84

	391
Hınta keyl 150 behesâb	1.500
Şa'îr keyl 200 behesâb	1.400
Bâd-ı hevâ	16
	<hr/>
Yekûn	3.000

Karye-i Artocanik (ارتوچنك) İslâmiyye-i tâbi'-i Muş

1- (حسیك) Hüseyen Mertor(?)	6- Mehmed Zeyneddîn
2- (لورمى) Sâmi	7- Pîr Ahmed Budâk
3- Bekir Yûsuf	8- Hamza birâder-i Hüseyin
4- Kiyâd Karavelî	9- Gâzî Halîl
5- Ahmed Sultân `Ali	

Neferen..... : 9

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i bennâk	108
Hınta keyl 105 behesâb	1.050
Şa'îr keyl 50 behesâb	300
Bâd-ı hevâ	42
	<hr/>
Yekûn	1.500

Karye-i Çukurdüz (چور دوز) tâbi'-i mezbûr

1- Somi(?) Yâr Ahmed	5- Ya'kûb Pîr Velî
2- Yûsuf Dâvud	6- Hüseyin Taşdemir
3- Taşdemir Yâr Ahmed	7- Yâr Ahmed Göz
4- Budâk Nâm	8- Şânvelî Kuban(?) Bekir

Neferen..... : 8

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i bennâk	96
---------------	----

Hınta keyl 101 behesâb	1.010
Şa'îr keyl 50 behesâb	350
Bâd-ı hevâ	44
	<hr/>
Yekûn	1.500

Karye-i Hoytân-ı süflâ (هويتان سفلا) İslâmiyye-i tâbi'-i Muş

1- Haslik Zeyneddîn	4- Budâk Perçin(?)
2- Tulu Zeyneddîn	5- (عنه) İlhân
3- Derviş İbrâhîm	6- Miro Tulu

Neferen..... : 6

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i bennâk	72
Hınta keyl 105 behesâb	1.050
Şa'îr keyl 50 behesâb	350
Bâd-ı hevâ	28
	<hr/>
Yekûn	1.500

(153)

Karye-i Sarnud-ı `ulya(?) (صور سارنود عليا) İslâmiyye-i tâbi'-i Muş

1- Kâsım Mehmed	8- Nureddîn Dâvud
2- `İzzeddîn `Ali	9- Hüseyin Koca
3- Süleymân Hızır	10- Monlâ Kâsım İbrâhîm
4- Kâsım (وسيل)	11- `Ali Hâcı
5- Hamza Nâm	12- Pîr Ahmed Pîr Ahmed
6- Agob veled-i 0	13- Şah Hüseyin Dâvud
7- Melik Dâvud	

Neferen,..... : 13

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i bennâk	156
Hınta keyl 95 behesâb	950
Şa'îr keyl 50 behesâb	350
Bâd-ı hevâ	44
	<hr/>
Yekûn	1.500

Karye-i Canik (حانك) İslâmiyye-i tâbi'-i mezbûr

1- Yûsuf beşe	7- Saruk(?) Hüseyin
2- Evanis veled-i Hasan	8- Evanis Sulu(?)
3- İsmâ'îl veled-i İbrâhîm	9- Koca Hasan
4- İbrâhîm birâder-i 0	10- Zeyrân(?) Garîb
5- Mehmed `Ömer	11- Şah `Ali فعز
6- (صلى) Mehmed Velî	12- Hayranik Seydî

Neferen..... 12

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i bennâk	144
Hınta keyl 210 behesâb	2.100
Şa'îr keyl 100 behesâb	700
Bâd-ı hevâ	56
	<hr/>
Yekûn	3.000

Karye-i Pisyân (پسيان) tâbi'-i nâhiye-i Muş

Hâsıl 1.500

Karye-i Kışlak (**قلوا**) nâm-ı diğêr
Kırkpınar tâbi'-i mezbûr

Hâsıl 1.500

Karye-i Sornud-ı süflû (**صور سودعلا**) İslâmiyye-i
tâbi'-i mezbûr nısfı haremeyn-i şerifeyn vakfıdır.

1- Hasilik(?) (?) `Ali Haydar	6- Hanif `Osmân
2- Hanif Emo	7- Şanveli Haydar
3- Veli Abdâl	8- Kalender Sâmî
4- İskender Nâm Hacı Binalı(?)	9- `Ali Mehmed Pîrhân
5- Haydar Gorçi(?)	10- Husur(?) veled-i Kulu

Neferen..... : 10

(154)

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i bennâk	108
Hınta keyl 145 behesâb	1.450
Şa'îr keyl 200 behesâb	1.400
Bâd-ı hevâ	42
	<hr/>
Yekûn	3.000

Karye-i Vanik (**وانك**) tâbi'-i nâhiye-i Muş

Hâsıl 1.500

Mezre'a-i Varthah (**وارتاه**) tâbi'-i nâhiye-i Muş

Hâsıl 1.500

Karye-i Çaksur (چاقور) İslâmiyye-i tâbi'-i mezbûr

1- Abdâl Yûsuf	6- İbrâhîm `Ömer
2- `Ömer veled-i 0	7- Maksûd İbrâhîm
3- Kurd `Ömer	8- (اوش) `İzzeddîn
4- `Ömer (ف ساله)	9- `İzzeddîn Bedreddîn
5- Seyid Ahâr(?)	10- (الوكور) `Ali

Neferen..... : 10

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i bennâk	120
Hınta keyl 180 behesâb	1.800
Şa'îr keyl 150 behesâb	1.050
Bâd-ı hevâ	30
	<hr/>
Yekûn	3.000

Karye-i `Ali Vartan (علی ورتان) Erâmine tâbi'-i nâhiye-i Muş

1- Ya'kûb Muhtiyar	5- Agob Serkis
2- Gürcü birâder-i 0 (M)	6- Murâd Pîr Velî
3- Şarîr birâder-i 0 (M)	7- Serkis Agob (M)
4- Şefkat Muhtiyar	8- Hırant Mirvelî

Neferen..... : 8

Hâne..... : 5

Mücerred.... : 3

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	200
Resm-i ırgâdiye	30
Hınta keyl 129 behesâb	1.290

	396
Şa'îr keyl 60 behesâb	420
Gâvers keyl 150 behesâb	1.050
Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bâd-ı hevâ	56
	<hr/>
Yekûn	3.046

Mezre'a-i İsekhôr(?) (ايسخوړ) tâbi'-i Muş

Hâsıl 600

(155)

Karye-i İgor (اِگور) tâbi'-i nâhiye-i Muş

1- Kîr veled nâm 2- Kirakos Hırant

Nefer..... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенç ma'a ırgâdiye	62
Hınta keyl 91 behesâb	910
Şa'îr keyl 100 behesâb	700
Gâvers keyl 30 behesâb	210
Resm-i tapû ve deştbanî ve bâd-ı hevâ	140
	<hr/>
Yekûn	1.908(*)

Karye-i Milonik (ميلونيك) Erâmine

1- Agob Evanis	4- Hâçik Erakil(?)
2- Şefkat Mirbeşe	5- Danos(?) Havil(?)
3- Deringök(?) Şerib(?)	6- İzzeddîn Mirvelî

(*) Gerçek yekûn 2.022'dir.

7- Dâvud Pîr Velî	10- Maksûd veled-i Keşiş
8- Murâdbeşe Dilo (M)	11- Miço veled-i O
9- Murâd Dâvud	12- Haçor Digo (M)

Nefer..... : 12
 Hâne..... : 9
 Mücerred.... : 3

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	300
Resm-i ırgâdiye	22
Hınta keyl 102 behesâb	1.020
Şa'îr keyl 100 behesâb	700
Gâvers keyl 100 behesâb	700
Resm-i tapû ve deştânî ve bād-ı hevâ	84
	<hr/>
Yekûn	2.846 (⌘)

Mezre'a-i Çoban (چوبان), mezre'a-i Ağonik (اغونيك)
 tâbi'-i Muş

Hâsıl 600

Karye-i Kehmerlu (كهرلو) İslâmiyye-i tâbi'-i Muş

1- İzzeddîn Mahmûd	3- Murâd veled-i O
2- Ebubekir `Ali	4- Ahmed İsmâ'îl

Nefer..... : 4

Hâsıl-ı ma'a rûsûm 400

(⌘) Gerçek yekûn 2.826'dır.

(156)

Mezre'a-i Hanos (ما نوس) tâbi'-i karye-i Kumus

Hâsıl

500

Mezre'a-i Haydar bey (حیدر) tâbi'-i karye-i
Kumus

Hâsıl

500

Cemâ'at-i Beydüzü (بی دوی) tâbi'-i
Şemseddîn Kethüdâ

1- Şemseddîn Mezbûr	23- Hasan Hâcı
2- Kethüdâ İbrâhîm İsmâ'îl	24- Ya'kûb Mehmed
3- Hemîşe Mehmed	25- Şeyhaniç(?) birâder-i 0
4- Mehmed birâder-i 0	26- Bâyezîd `Udî 0
5- Kalender birâder-i 0	27- Kâsım veled-i Haburicân(?)
6- Mehmed Maksûd	28- Dâvud birâder-i 0
7- Halîl birâder-i 0	29- Maîr veled-i Tormiş(?)
8- `Ali Hemîşe	30- İsmâ'îl birâder-i 0
9- Hasan birâder-i 0	31- Garik(?) Mihro
10- Yûsuf Bolu(?)	32- Maksûd veled-i Seydî
11- `Ali birâder-i 0	33- Şârit birâder-i 0
12- Budâk veled-i Hâcıbey	34- Veled birâder-i 0
13- İzzeddîn Hemîşe	35- Hayri Şâkir
14- Mûsa birâder-i 0	36- Kâsım birâder-i 0
15- Dâvud Celâl	37- (صالح) Bâyezîd
16- Tuli(?) veled-i 0	38- Hasan Hayyâm
17- Bayrâm veled-i Hamid	39- Şeyho Seydî
18- `Ali birâder-i 0	40- Şeref birâder-i 0
19- Maksûd birâder-i 0	41- Seydî Şemsî
20- `Ali İdil(?)	42- Pîrî Bâyezîd
21- Süleymân Bâyezîd	43- Hızır veled-i 0
22- Ahmed birâder-i 0	44- Resîm birâder-i 0

- 45- İsrâm(?) birâder-i 0
 46- `Osmân birâder-i Bâyezîd
 47- Maksûd birâder-i 0
 48- İvâz birâder-i 0
 49- Mihro İbrâhîm
 50- İbrâhîm Uz(?)
 51- İsmâ'îl birâder-i 0
 52- Maksûd veled-i Hâled
 53- Şâh Hüseyin Yûsuf

Neferen..... : 53

Hâsıl

`Aşiret-i mezbûre baş akçesiyle bâd-ı hevâsı mukâbelesinde hidemât-ı padişâhi oldukça bir nefer cebelû esdirüp `âdet-i aġnâmları mukâbelesinde her sâle bervech-i maktû' yüz re's koyun vermeye mültezîm oldukları sebebden defter-i cedîde kayd olundu.

Resm-i bennâk	636
Bâd-ı hevâ	795
100 `âdet-i aġnâm fî sene maktû' re's 35 behesâb	3.500
Yekûn	4.931

Karye-i Elvertih(?) (الورتح) İslâmiyye ma'a mezre'a-i Yozi (يا سي) ve mezre'a-i Mezre'a vakf-ı haremeyni's-şerefeyn

- 1- Şeyh Hasan Mehmed
 2- Derviş Budâk
 3- Bayrâm Ahmed
 4- Keco(?) Seydo
 5- (ادرى سي)

Neferen..... : 5

(157)

Cemâ'at-i Erâmine-i der karye-i mezbûr

1- Vartân	6- Boğmân Velî(?)
2- Kürdsitan(?) Bedros	7- `Arbeşe birâder-i 0
3- Gabon(?) Evanis	8- Hoçik Hakoç(?)
4- Maksûd Pîr Velî	9- Dirmit(?) Evanis (M)
5- Mirdiros Ganoh(?)	10- Keşaz Kûsân(?)

Nefer..... : 10

Hâsıl İslâmiyyesi sekizde bir ve Erâminesi beşde bir virirler.

İspençe-i gebrân	250
Resm-i ırgâdiye	54
Hinta keyl 90 behesâb	900
Şa'îr keyl 30 behesâb	210
Gâvers keyl 20 behesâb	140
Resm-i bennâk	60
Resm-i tapû ve deştânî ve bâd-ı hevâ	100
Yekûn	1.714

Karye-i Kârni (کارنی) tâbi'-i mezbûr vakf-ı câmi'-i Muş

1- Pîrîcân Câmî'	4- Mavir(?) birâder-i 0
2- Devirik(?) veled-i 0	5- Seydo veled-i 0
3- Korkirhoş(?) 0	

Neferen..... : 5

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	125
Resm-i ırgâdiye	30
Hinta keyl 17 behesâb	170

Şa'îr keyl 20 behesâb	140
Resm-i tapû ve deştbanî ve bâd-ı hevâ	35
	<hr/>
Yekûn	500

(158)

D e f t e r d e b u s a h i f e b o ŝ t u r .

(159)

Nâhiye-i Çukur Uğurmak (اوغورماق) der livâ-i Bitlîs

Karye-i Cânikeş (جانيكش) tâbi'-i mezbûr hâss-ı şâhî

1- Serkis Barizkul(?)	6- Miricân Sadaka
2- (حرامى) veled-i 0	7- Şâdemiryo(?) veled-i Berhurdâr
3- Kul'azîz Barizkul(?)	8- Evanis Pîr Velî
4- Murâd Pîr Velî	9- Korkul Serkis
5- Semâviz(?) Harabi(?)	

Neferen..... : 9

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	225
Resm-i ırgâdiye	54
Hinta keyl 204 behesâb	2.040
Şa'îr keyl	---
Gâvers keyl 120 behesâb	840
Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bâd-ı hevâ	65
	<hr/>
Yekûn	3.224

Karye-i Yurt (يورت) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr
(hâss-ı şâhî)

1- Norsis Vartân	19- Meskûd(?) Ermavir(?)
2- Vartân veled-i 0	20- Pîrcân veled-i 0
3- Hanis(?) Vartân	21- Cânhoş birâder-i 0
4- Holîl Agob	22- Agob Pîr Velî
5- Halife Abdâl	23- Murâd Kelo
6- İhannos(?) birâder-i 0	24- Mirge veled-i 0
7- Meskûd(?) Merih	25- Kulir(?) veled-i Mironit(?)
8- Monis veled-i 0	26- Dermân Mihmâr(?)
9- Emir İmâm birâder-i 0	27- Evadis Evanis
10- Serhoş birâder-i 0	28- Mirge birâder-i 0 (M)
11- Suvâr(?) Sadaka	29- Tayyâr Mirdiros
12- Halîl veled-i 0	30- Serkis Sadaka
13- Evanis Garîb beşe	31- Garîb Mîrîcân
14- Bedros Pîr Velî	32- İbrâhîm Şehik (M)
15- Halvet(?) Mîrîcân	33- İsanos Gamir
16- Budâk Bedrî	34- Serhoş Maksûd
17- Evanis veled-i 0	35- Garâz birâder-i 0
18- Kuro birâder-i 0	

Neferen..... : 35

Mücerred.... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	875
Resm-i ırgâdiye	198
Hınta keyl 458 behesâb	4.580
Şa'îr keyl 300 behesâb	2.100
Resm-i asiyâb	60
Resm-i tapû ma'a deştânî ve bâd-ı hevâ	250
	<hr/>
Yekûn	8.063

Karye-i Hurut(?) (هورت) tâbi'-i mezbûr (hâss-ı şâhî)

1- Nazar Kirabid	5- Melik İhannos(?)
2- Şankıyal(?) veled-i Emir (M)	6- Melik veled-i O (M)
3- Agob Binar	7- Kirabid birâder-i O (M)
4- Keşiş Monis(?)	

(160)

8- Vartân Bedros	17- Ya'kûb birâder-i O
9- Esakeşiş(?) birâder-i O	18- Murâd Evadis
10- Şehik birâder-i O	19- İskender veled-i O
11- Sadaka Mahoş(?)	20- İsohur Yûsuf
12- Mirosiyân(?) birâder-i O	21- Murâd veled-i O
13- Dermân birâder-i O	22- Ya'kûb Hannes(?)
14- Marhan(?) Agob	23- Kirabid Vartân
15- Vartân Mırdıros	24- Ya'kûb veled-i Evadis
16- Halvet(?) veled-i O	25- Evadis veled-i O

Neferen..... : 25

Mücerred..... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	625
Resm-i ırgâdiye	132
Hinta keyl 188 behesâb	1.880
Şa'îr keyl 150 behesâb	1.050
Gâvers keyl 50 behesâb	350
Resm-i tapû ma'a deştânî ve bād-ı hevâ	175
Yekûn	4.212

Karye-i Mîşın ( ) İslâmiyye tâbi'-i
nâhiye-i Çukur (hâss-i şâhî)

1- İbrâhîm `Ali

2- Pîr Mehmed Kulu

- 3- Hüseyin İbrâhîm
4- `Ali Mehmed

- 5- Nûr Ahmed birâder-i O
6- `Ali veled-i Ebubekir

Nefer..... : 6

Camâ'at-i Erâmine

- 1- Dermân İhannes
2- Mirko(?) Holvet
3- Kirabid Evanis

- 4- Gorgik(?) Erakil(?)
5- (ورا نما) Erakil(?)
6- Monos(?) (صرا بره)

Neferen..... : 6

Hâsıl İslâmiyye mine's-sümün Erâmine mine'l-hums

İspençe-i gebrân	150
Resm-i bennâk	72
Resm-i ırgâdiye	36
Hınta keyl 170 behesâb	1.700
Şa'îr keyl 30 behesâb	210
Gâvers keyl 50 behesâb	350
Resm-i tapû ma'a deştânî ve bād-ı hevâ	48
Yekûn	2.566

Karye-i Muşeyh-i Mişin (موشع مين) tâbi'-i mezbûr

- 1- Şefkat Dermân
2- İhanos(?) Dermân
3- Miraves(?) Norsis
4- `İnâyet Kirakos
5- Şerkis Keşiş
6- İsvader(?) veled-i O
7- David birâder-i O (M)

- 8- Melikbeşe birâder-i O
9- Muhyitar(?) Merdi(?)
10- Hayrân Tâsib(?)
11- Şefkat Melik
12- Boldik(?) Norsis (M)
13- Nazar Evanis
14- Hoşhal(?) birâder-i O

15- Melikbeşe Keşiş
 16- Ya'kûb birâder-i O
 17- Değirma(?) Makdîm

18- Halvet Pîr Velî
 19- Halvet Melikbeşe (M)
 20- Pîrîcân veled-i Garîb (M)

Neferen..... : 20
 Mücerred..... : 4

(161)

Hâsıl

İспенçe-i gebrân	500
Resm-i ırgâdiye	96
Hinta keyl 400 behesâb	4.000
Şa'îr keyl 24 behesâb	144
Gâvers keyl 150 behesâb	900
Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bād-ı hevâ	140

Yekûn 5.780

Hukûk-ı şer'iyeye ma'a nısf-ı rüsûm-ı `örfiyye
 vakf-ı Medrese-i Şerefiyye 5.412

Nısf-ı rüsûm-ı `örfiyye hâss 368

Karye-i Pekinik(?) ( ) tâbi'-i nâhiye-i Çukur
 hâss-ı şâhî

1- Yohan Makdîm
 3- Mirvân Nâm

2- Makdîm Mırdıros

Neferen..... : 3

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	75
Resm-i ırgâdiye	18
Hınta keyl 59 behesâb	590
Gâvers keyl 53 behesâb	210
Resm-i tapû ma'a deştânî ve bâd-ı hevâ	20
Yekûn	913

Karye-i Keşhâm(?) (کشام) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr
(hâss-ı şâhî)

1- Evanis Derviş	5- Norsis Mirîcân
2- Hoş Nazar birâder-i 0	6- Garîb Evadis
3- Şefkat Evanis	7- Kirakos Gevaş
4- Hacalır(?) Melikbeşe	8- Kıyal(?) Evanis

Neferen..... : 8

Hâsıl-ı mine'l-hums

Resm-i ırgâdiye	48
İспенçe-i gebrân	200
Hınta keyl 100 behesâb	1.000
Şa'îr keyl 20 behesâb	140
Gâvers keyl 40 behesâb	480
Resm-i tapû ma'a deştânî ve bâd-ı hevâ	56
Yekûn	1.924

(162)

Karye-i Mernaçor(?) (مرناچور) tâbi'-i mezbûr
(hâss-ı şâhî)

1- Marış(?) İvâz	3- Garîb birâder-i 0
2- Manos(?) veled-i 0	

Neferen..... : 3

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	70
Resm-i ırgâdiye	18
Hınta keyl 47 behesâb	470
Şa'îr keyl 15 behesâb	105
Gâvers keyl 15 behesâb	110
Resm-i tapû ma'a deştânî ve bâd-ı hevâ	20
	<hr/>
Yekûn	793

Karye-i Hâs (حاس) Erâmine tâbi'-i nâhiye-i Çukur
(hâss-ı şâhî)

1- (عراديس) Evadis	4- Şâkir veled-i `azîz (M)
2- Kirabid veled-i 0	5- `Arbeşe veled-i 0
3- Serkis birâder-i 0	

Neferen..... : 5

Hâne..... : 4

Mücerred.... : 1

Hâsıl

İспенçe-i gebrân	125
Resm-i ırgâdiye	24
Hınta keyl 76 behesâb	760
Şa'îr keyl 50 behesâb	350
Gâvers keyl 30 behesâb	410
Resm-i tapû ma'a deştânî ve bâd-ı hevâ	35
	<hr/>
Yekûn	1.504

Karye-i Pervan (سرزن) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr
(hâss-ı şâhî)

Cemâ'at-i İslâmiye

1- Mehmed Ahmed	3- Hüseyin Alavirdi(?)
2- Halid veled-i O	4- Durmuş (دمرش)

Erâmine

5- Birge cağfer	17- Hoşhâl birâder-i O (M)
6- Mirsad(?) veled-i Serik	18- `Arbeşe Melikbeşe
7- `Arbeşe Norsis	19- Êsmân Pîr Velî
8- Murâd Pîrî (M)	20- Ağcân Evanis
9- Vartân Murâd	21- Hayro birâder-i O
10- Hayrân Tul(?)	22- Hiro Nâm
11- Kirakos Mardili(?)	23- Suvâr Vartân
12- Şefkat birâder-i O	24- Serhoş Evanis
13- David birâder-i O	25- İvader(?) veled-i O
14- Mesaret birâder-i O (M)	26- Boğrik Sâmi (M)
15- Mırdiros İdernas(?)	27- Erkob(?) Garîb
16- (سرسی) veled-i O	

Neferen..... : 27

Mücerred.... : 4

(163)

Hâsıl İslâmiyye sekizde bir, Erâmine beşde bir alınur.

İспенçe-i gebrân	575
Resm-i bennâk	48
Resm-i ırgâdiye	114
Hınta keyl 558 behesâb	5.580
Gâvers keyl 115 behesâb	770
Resm-i asiyâb 3 سی nîm sâle	90
Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bâd-ı hevâ	167

Yekûn

7.559(*)

Mezre'a-i Monkok (*مونكوك*) tâbi'-i Çukur der'uhde-i
Muş Mûsa bin Minnetullah `an gulâmân-ı Bitlîs

fî sene maktû'

500

Mezre'a-i Merik (*مرک*) tâbi'-i Çukur der'uhde-i
İsa veled-i Mehmed `an gulâmân-ı Bitlîs

fî sene maktû'

500

Karye-i Çukur Ağurmak(?) (*اغورمک*) tâbi'-i nâhiye-i
Çukur

1- Bahri Tâmil(?)	16- Suvâr Garîb
2- Halvet veled-i 0	17- Hanhor(?) Halife
3- İlbeşe birâder-i 0	18- Evanis Haşîş
4- Serho Pîr Velî	19- Garîb Nâm
5- Digo birâder-i 0	20- Şefkat veled-i 0
6- <i>(دیمه)</i> İvâz	21- `Arbeşe Pîr Velî
7- Nurîcân Şemseddîn	22- Evanis Halvet(?)
8- Enhoş(?) İvâz	23- Mirge Kulemir
9- Dirge(?) veled-i 0	24- Kulemir Nâm
10- Mirge birâder-i 0	25- Emirhân veled-i 0
11- Serkis Evadis	26- Emir Holşe(?)
12- Serkis Murâd	27- Hurihân Hiryâk(?)
13- Mirdiros birâder-i 0	28- Kelemir Nâm
14- Yûsuf Nâm	29- Emirhân veled-i 0
15- Evanis Pîr Velî	30- Emir Holşe(?)

Neferen..... : 30

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân

825

(*) Gerçek yekûn 7.344'dür.

	410
Resm-i ırgâdiye	198
Hınta keyl 360 behesâb	3.600
Şa'îr keyl 150 behesâb	1.050
Gâvers keyl 150 behesâb	1.050
Resm-i çayır	100
رسو فی سene	100
Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bād-ı hevâ	230
Resm-i asiyâb 2 ۳	120
Yekûn	7.273

Hukûk-ı şer'iyeye ma'a nısf-ı rüsûm-ı
`örfiyye-i vakf-ı zaviye 2.482

Nısf-ı rüsûm-ı `örfiyye 787

`Âdet-i aġnâm-ı nâhiye-i Çukur
Hâsıl 1.000

Karye-i Ağaço (اغاچو) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr

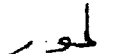
1- Moşik Evadis	4- Dermân birâder-i 0
2- Şefkat veled-i 0	5- Yûsuf Fîr Velî
3- Toma David	

Neferen..... : 5

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	125
Resm-i ırgâdiye	30
Hınta keyl 100 behesâb	1.000
Şa'îr keyl 40 behesâb	280
Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bād-ı hevâ	35
Yekûn	1.470

(164)

Karye-i Ahor(?) ( ) tâbi'-i nâhiye-i Çukur

1- Şeyh İmâm	13- Yûsuf veled-i 0
2- İsmâ'îl Hüseyin	14- `Ali Behlül
3- Mîkâ'îl birâder-i 0	15- Pîr Ahmed Behlül
4- Hasan Nâm	16- Hamza Garîb
5- Pîr Ahmed Şeyh Ahmed	17- Süleymân Nazar
6- Tasim(?) veled-i 0	18- İbrâhîm `Ömer
7- Pîrvek(?) Mehmed	19- `Ömer Pîr Velî
8- Hasan eled	20- Mahmûd Gürcü(?)
9- `Abbâs Abdâl	21- Hasan Derviş
10- Pîr Ahmed Pîr Velî	22- Şahvelî Halîl
11- İbrâhîm `Abbâs	23- İsmâ'îl birâder-i 0
12- `Ali Abdâl	

Neferen..... : 23

Hâsıl-ı mine'l-hums

Resm-i bennâk	276
Hinta keyl 218 behesâb	2.010
Şa'îr keyl 100 behesâb	700
Resm-i asiyâb 1 	60
Bâd-ı hevâ	54
	<hr/>
Yekûn	3.200 (※)

Karye-i Morh-i'ulyâ ( ) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr

1- Maksûd `Ulyâ	3- Mecnûn birâder-i 0
2- İbrâhîm Behlül	4- Zahîr Ebûbekir

(※) Gerçek yekûn 3.100'dür.

5- Hayır `Ali	20- Nazar Şeyh İbrâhîm
6- İbrâhîm `Ali	21- Şeyh `Ali
7- Hasan Behlül	22- İskender Derviş
8- Muş Hasan	23- Siron Mehmed
9- Süleymân Derviş	24- Mahmûd birâder-i 0
10- `Ali veled-i İsmâ'îl	25- Monlâ Yûsuf İmâm
11- İskender birâder-i 0	26- `Ali Mehmed
12- Hayranil(?) Süleymân	27- Mehmed Bekir
13- Süleymân Derviş	28- İsmâ'îl Mehmed
14- `Ali Mehmed	29- Can Ahmed Dermân
15- Mahmûd birâder-i 0	30- Kâsım birâder-i 0
16- Hasan `Ali	31- `Osmân birâder-i 0
17- Mehmed Boryan(?)	32- Seydî `Ali Tâceddîn
18- Tâceddîn `Ali	33- Seyid Ahmed veled-i 0
19- Şâkir Hüseyin	34- Kara veled-i Yâr Ahmed

Neferen..... : 34

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i bennâk	408
Hinta keyl 262 behesâb	2.620
Şa'îr keyl 200 behesâb	1.400
Bâd-ı hevâ	62
	<hr/>
Yekûn	4.500 (₺)

Karye-i Şigân (ن) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr

1- Behlül Hızır	5- Hızır birâder-i 0
2- Hızır Behlül	6- Muş (ص ل و)
3- Seydî (ا ب و س)	7- İbrâhîm birâder-i 0
4- Ahmed Mahmûd	

(₺) Gerçek yekûn 4.490'dır.

(165)

8- `Abdî Seyid	13- İsmâ'îl (وسال)
9- Şehdovelî veled-i 0	14- Hızır Ahmed
10- Minodis(?) Hasan	15- Süleymân birâder-i 0
11- Bekir Bireli(?)	16- Bekir birâder-i 0
12- (Silik) Velî	17- Hâcî (وسال)

Neferen..... : 18(*)

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i bennâk	216
Hinta keyl 196 behesâb	1.960
Şa'îr keyl 100 behesâb	700
Resm-i asiyâb ا س	60
Resm-i piyâz	20
Bâd-ı hevâ	44
Yekûn	3.000

Karye-i Korinoh (كارينو ح) tâbi'-i nâhiye-i Çukur

1- `Ömer Hayranil(?)	4- Kâsım Hüseyin
2- Hırabid(?) Muş	5- Dâvud Şemseddîn
3- `Ömer veled-i 0	6- Haydar Dâvud

Nefer..... : 6

Hâsıl ma'a rüsûm 1.500

Karye-i Kurdni(?) (قورنه) tâbi'-i nâhiye-i Çukur

1- Halîl `Ömer	2- Yâr Ahmed Monla Hasan

(*) Gerçek nefer sayısı 17'dir.

- 3- Mehmed Haydar
4- Hayrânîl(?) Hâcî
- 5- Yûsuf Hâşî
6- Mehmed Modki(?)

Neferen..... : 6

Hâsıl ma'a rûsûm 1.500

Karye-i Şin (سِن) tâbi'-i mezbûr

- 1- Maho(?) Mehmed
2- Hüseyin `Ali
3- `Ali Kâsım
4- İsmâ'îl Şeyh
5- Dervîş Dervîş
6- Maksûd Pîr
7- Nazar Mehmed
- 8- Şemseddîn Seydî
9- İbrâhîm Hasan
10- (مامس) Garîb
11- Kıyâd(?) Bâyezîd
12- Behlül Dervîş
13- Ahmed Mehmed

Neferen..... : 13

(166)

Hâsıl-ı mine's-sümin

Resm-i bennâk	106
Hınta keyl 210 behesâb	2.100
Şa'îr keyl 100 behesâb	700
Bâd-ı hevâ	44
Yekûn	3.000 (₺)

Karye-i Haratoz (Hartoz) (حرا نوز) tâbi'-i
nâhiye-i Çukur

- 1- Şemsi Yûsuf
2- Seydo Hasan

(*) Gerçek yekûn 2.950'dir.

3- İsmâ'îl Mehmed `Unvân	10- İvak(?) Dermân
4- Mehmed `Ömer	11- Dermân veled-i 0
5- Kırca Behlül	12- Yûsuf Dermân
6- Maksûd birâder-i 0	13- Miho `Ömer
7- Hüseyin birâder-i 0	14- Hasilik `Ömer
8- Mahmûd Nâmvelî	15- Süleymân birâder-i 0
9- Mâhir Nâm	16- `Ali Keyyaç(?)

Neferen..... : 16

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i bennâk	192
Hinta keyl 90 behesâb	900
Şa'îr keyl 50 behesâb	350
Bâd-ı hevâ	58
	<hr/>
Yekûn	1.500

Karye-i Pertük (پرتوک) tâbi'-i nâhiye-i Çukur

1- Haydar Behlül	4- Kâsım Seyid `Ali
2- `Ömer Haydar	5- Yâr Ahmed Kulu
3- Can Ahmed `Abbâs	6- Camatiş(?) Kâsım

Neferen..... : 6

Hâsıl-ı ma'a rüsûm 1.500

Karye-i Kakito (کاکتو) tâbi'-i mezbûr

- 1- Hüseyin Hâcî

Hâsıl-ı ma'a rüsûm 1.500

(167)

Karye-i Norşin (نورشین) tâbi'-i nâhiye-i Çukur

1- Mehmed Seyit Ahmed	12- İbrâhîm Tâhir
2- Süleymân Hızır	13- Budâk Mehmed
3- Mahmûd Şeyh Ya'kûb	14- Behlül Cebra'îl
4- Hamza `Ömer	15- Mahmûd `Ömer
5- Cebra'îl Ahmed	16- Yâr Ahmed Muş
6- Mehmed Hasan	17- İbrâhîm İhlâs
7- Ahmed Osmân	18- Pirvek(?) Nâm
8- Hâcî Halîl İbrâhîm	19- Mahmûd Budâk
9- Monla Ahmed Mahmûd İmâm	20- Hâcî Hasan Seyîdahmed
10- İsmâ'îl İbrâhîm	21- Mahmûd Ahmed
11- Hâcî Nazar Hamza	22- `Ali veled-i 0

Neferen..... : 22

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i bennâk	264
Hinta keyl 278 behesâb	2.780
Şa'îr keyl 200 behesâb	1.400
Mahsûl-i bâd-ı hevâ	56
	<hr/>
Yekûn	4.500

Karye-i Meştoril (مشورل) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr

1- Süleymân İsmâ'îl	8- Yûsuf veled-i 0
2- İvanik(?) veled-i 0	9- Hasan veled-i Elkerîm
3- İsmâ'îl birâder-i 0	10- Maksûd veled-i 0
4- birâder-i 0	11- Nazar İmâm
5- Mehmed İsmâ'îl	12- Soldik veled-i 0
6- İsmâ'îl Mehmed	13- `Ömer İsmâ'îl
7- İsmâ'îl Yâr Ahmed	14- (?) veled-i 0

Neferen..... : 14

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i bennâk	168
Hinta keyl 135 behesâb	1.350
Şa'îr keyl 200 behesâb	1.400
Resm-i kivâre	20
Bâd-ı hevâ	32
Yekûn	3.000 (⌘)

Karye-i Haso(?) (ع ل ا)

1- Şehâbî Bekir	5- Kürdî Şemsî
2- Seydo veled-i 0	6- Haydar Derviş
3- Hasan birâder-i 0	7- Ömer Şehâbî
4- Şah kulu Mardîn	

Hâsıl-ı mine's-sümün

Resm-i bennâk	84
Hinta keyl 215 behesâb	2.150
Şa'îr keyl 100 behesâb	700
Bâd-ı hevâ	66
Yekûn	3.000

(168)

Karye-i Muhsac(?) (ع ل ا) tâbi'-i nâhiye-i Çukur

1- Sârı `Ali	2- Mahmûd Abdâl

(⌘) Gerçek yekûn 2.970'dir.

3- Mahmûd Seydo

4- Şirvelî Hızır

Neferen..... : 4

Hâsıl ma'a rûsûm

1.500

Karye-i Pınar(?) (پيار)

1- Han Ahmed `Ali

5- İhannes (بوعمال)

2- Elmardîn zîr Mirgâm(?)

6- Osmân Yûsuf

3- Sultân Nâm

7- Hızır Yûsuf

4- Nazar Pîrvelî

Hâsıl ma'a rûsûm

1.500

Karye-i Gürcan (گورحان)

1- `Ali Hamza

6- Hızır Hâcı

2- Kalender veled-i 0

7- Şeyh Bedreddîn

3- Hayro veled-i Hasan

8- Hüseyin Hasan

4- İskender Mehmed

9- Şemsî Garîb

5- Ya'kûb Mehmed

Neferen..... : 9

Hâsıl ma'a rûsûm

1.500

Karye-i Mehib(?) (مهب)

1- Yusuf veled-i 0

Nefer..... : 1

Hâsıl . ma'a rûsûm

300

(169)

Karye-i Hizar (حزار) tâbi'-i nâhiye-i Çukur

1- Kâsım `Ömer	5- Seydo `Ali
2- Şükrü Mehmed	6- Mahmûd İmâm
3- Haydar Kâsım	7- Suvâr Kâsım
4- Haydar Hızır	

Neferen..... : 7

Hâsıl . ma'a rûsûm

1.700

Karye-i Hakos(?) (خاقوس)

1- Ya'kûb Bahaddîn	3- Mirtakoş(?) Demi(?)
2- Mehmed Ahmed	

Nefer..... : 3

Hâsıl . ma'a rûsûm

400

Karye-i Osgifak(?) (او سفان)

1- `Ali Ağa Dâvud	2- Kâsım Ağa

Nefer..... : 2

Hâsıl . ma'a rûsûm

400

Karye-i Mamdan-ı süflâ (موع خلع) vakıfdır diyû tasarruf iderler.

1- Ahmed Abdâl	12- Şah Hasan Ebûbekir
2- Abdâl veled-i 0	13- Ebûbekir İzzeddîn
3- `Ömer Hamza	14- Hasan birâder-i 0
4- Haydar Sulu(?)	15- Ahmed İmâm
5- Halvet Bekir	16- Mehmed Abbas
6- Dani(?) Hüseyin	17- Hüseyin Mehmed
7- Seydî Mehmed	18- `Ali birâder-i 0
8- Hasan Derviş	19- İvâz Nâm
9- Seydî birâder-i 0	20- Pîri İbrâhîm
10- `Ali Şemseddîn	21- Dindâr birâder-i 0
11- Şemseddîn veled-i 0	

(170)

22- Dâvud `Ömer	24- Süleymân
23- Hüseyin Kulu İmâm	25- `Ali birâder-i 0

Neferen..... : 25

Hâsıl-ı mine's-sümtün

Resm-i bennâk	300
Hınta keyl 30 behesâb	300
Şa'îr keyl 30 behesâb	210
Bâd-ı hevâ	50
Dıhn keyl 20 behesâb	140
Yekûn	1.000

Karye-i Şeyh Pirhân (شیخ پیر حانه) ma'a mezre'a-i Mavik ( )

1- Şeyh Seydî Şeyh Mahmûd	2- Şeyh Osmân Dâvud

3- Agam(?) Mehmed

5- İbrâhîm birâder-i 0

4- `Ömer Hızır

6- Ebû Hamid birâder-i 0

Neferen..... : 6

Hâsıl ma'a rüsûm

900

Karye-i Balekân (بالكان) tâbi'-i Çukur

1- Yâr Ahmed `Ali

3- Yûsuf Behlül

2- Yûsuf Süleymân

Neferen..... : 3

Hâsıl ma'a rüsûm

400

Karye-i Hâcısor (حاجسور)

1- Süleymân `Ömer

2- `Ömer veled-i 0

Neferen..... : 2

Hâsıl ma'a rüsûm

300

(171)

D e f t e r d e b u s a h i f e b o ŝ t u r .

(172)

Nâhiye-i Uçugân (او حطان) tâbi'-i livâ-i Bitlîs

Karye-i Çöm (چوم) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr

1- Şeref (شاب)	32- Muhyitar Hâçik
2- Melik Makdîm (M)	33- Kotnik(?) Pîr Velî (M)
3- Tatos Kirkor	34- Çehmanid(?) Pîr Velî
4- Kirkor Kirabid	35- Mirdiros Halved
5- Nuri İsanos	36- Dermân birâder-i 0
6- Keşro veled-i 0 (M)	37- Mirohan Mîrîcân
7- Bayrâm İrâz	38- Halvet Şeref
8- Dermân birâder-i 0	39- Norsis Yanor(?)
9- Mîrîcân Hâçik	40- Kirabid Halife
10- Hasan birâder-i 0 (M)	41- Erakil veled-i 0
11- Halvet Sadırlu (M)	42- Mîryân Mîrîcân
12- Keşiş Nâm	43- Pîrhim(?) Bedros
13- Tohidil Halvet	44- Şefkat Kirabid
14- Kanil Şeref	45- Melikden(?) Yûsuf
15- Serkis Erakil(?)	46- İbrâhîm Deştân (?)
16- Yûsuf Gorik(?)	47- Vartân Orhan (M)
17- Gürel veled-i 0	48- Norsis Pîrhim(?) (M)
18- (براقچه) Bedros Pîrvelî	49- Hırant Mosak (M)
19- Dermân Nâm Pîrvelî	50- İsan(?) Koşan(?) (M)
20- Halife Mihân(?)	51- Moşik Halife (M)
21- (وتوس) Kirabid	52- Kirabid birâder-i 0 (M)
22- Bedros birâder-i 0	53- Eranik Mîrabeşe
23- Evanis İsanos	54- Vartân birâder-i 0
24- Kirabid veled-i 0	55- Muş Pîrvelî
25- Norsis Bedros	56- Kirakos Eşref
26- Ohan Kerîm	57- Tarvinik(?) Kerîm
27- Keşâl veled-i 0 (M)	58- Geyrek Keşiş
28- Ya'kûb veled-i Pîrvelî	59- Bagos Bedros
29- Siyaniş(?) Muhtâr	60- Halvet Muhtâr (M)
30- (مرت) birâder-i 0	61- Sadaka Pîr Velî
31- Odis veled-i Mirdiros	62- Melikor Yûsuf

Neferen..... : 62
 Hâne..... : 44
 Mücerred.... : 18

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	1.600
Resm-i ırgâdiye	276
Hınta keyl 500 behesâb	5.000
Şa'îr keyl 250 behesâb	1.500
Gâvers keyl 350 behesâb	1.500
Resm-i tapû ma'a deştânî ve bâd-ı hevâ	440
Yekûn	10.316

Karye-i Çaklu(?) (مقولو) Erâmine tâbi'-i mezbûr
 hâss-ı mîrlivâ

1- Keşiş Evanis	12- Muhyitar(?) Korkil(?)
2- Evanis veled-i 0 (M)	13- Hoşik Ganiç(?)
3- Murâd birâder-i 0	14- İsaşik(?) veled-i 0
4- Garîb Evanis	15- Erakil(?) Kelpîrvelî
5- Hâçik veled-i 0	16- Mirgen(?) Evanis
6- Pîrî (M) اودح	17- Bogos veled-i 0 (M)
7- Serviyân(?) Serkis	18- Evanis birâder-i 0 (M)
8- Derviş Kirkor	19- İsanos (كس)
9- Serkis birâder-i 0	20- Agob veled-i 0
10- Kirkor Ganiç(?)	21- Yarniç(?) birâder-i 0 (M)
11- Mırdıros Hoşik (M)	

(173)

22- Mirge Evanis	25- Persom(?) veled-i 0 (M)
23- Garâz Bedrik(?)	26- Garâz birâder-i 0
24- Keşiş Kirabid	27- Esîr(?) Pîrvelî

- 28- Hallo İsanos
 29- Şehik birâder-i 0 (M)
 30- Bedros birâder-i 0
 31- Mirdiros Kethüda
 32- Kirkor veled-i 0 (M)
 33- Mîrvan birâder-i 0 (M)
 34- Emrân Kulunlu(?)
 35- Ağanik(?) veled-i 0
 36- Ohşik(?) birâder-i 0 (M)
 37- Kirabid birâder-i 0 (M)
 38- Torik Bogos
 39- Kirnek(?) birâder-i 0
 40- Şefkat birâder-i 0
 41- Bogos birâder-i 0 (M)
 42- Kirakos birâder-i 0 (M)
 43- Vinik(?) Muhyitar(?)
 44- Muhyitar veled-i 0 (M)
 45- Dermân Kulunlu(?)
 46- Murâd veled-i 0
 47- Bogos birâder-i 0
 48- Mirgen(?) birâder-i 0
 49- Vinik(?) Mirdiros
 50- Melikbeşe Pîr Velî
 51- Tomahan veled-i 0 (M)
 52- Çiron(?) Bedros
 53- Tekfur Kulunlu
 54- Garâz Tahî(?)
 55- İbrâhîm Tahî(?)
 56- Maçik birâder-i 0 (M)
 57- `Azîz birâder-i 0
 58- Mirge Pîr Velî
 59- Mirvek birâder-i 0 (M)
 60- Pîrvek birâder-i 0 (M)
 61- Serkis Tahî(?)
 62- Melikor Erican(?)
 63- Bedros birâder-i 0
 64- Kulbeşe birâder-i 0
 65- Şefkat Melikor (M)
 66- Tomahan birâder-i 0
 67- Eberdo(?) Arıçalı(?)
 68- Serkis Holilo(?)
 69- İvâz birâder-i 0
 70- Kirkor birâder-i 0 (M)
 71- Makdîm Sehmân(?)
 72- Veled-i 0 (M)
 73- Kitoni(?) Kimlo(?)
 74- İdernas veled-i 0
 75- İrnik Kimlo (M)
 76- Galzebo(?) Pîrvelî
 77- Ya'kûb birâder-i 0
 78- Dermân birâder-i 0
 79- İsanos birâder-i 0
 80- Oşik Pîrvelî (M)
 81- Evanis Serik
 82- İbrâhîm birâder-i 0 (M)
 83- Bedros birâder-i 0
 84- Halvet(?) Halife
 85- Murâd birâder-i 0
 86- Kirabid Muhyitar(?)
 87- Muhyitar(?) Kirabid
 88- Garâz birâder-i 0
 89- Melikbeşe birâder (M)
 90- Hoşik Kirabid
 91- Vinik(?) Pîr Velî
 92- Serkis birâder-i 0
 93- Mîrîcân Kimlo(?)
 94- Hâçik veled-i 0
 95- Korgik(?) birâder-i 0 (M)
 96- Melikor Kimlo(?)
 97- Garîb birâder-i 0
 98- Serkis birâder-i 0
 99- Vartok(?) Pîrvelî
 100- Bedros Pîrvelî
 101- Erakik(?) veled-i 0

- 102- Hâçik birâder-i 0
 103- Şehik(?) birâder-i 0 (M)
 104- Karvek(?) birâder-i 0 (M)
 105- Pirakos(?) Pîrvelî
 106- Muhyitar Kulunlu(?)
 107- Meliko veled-i 0 (M)
 108- Sebik(?) Umanik(?)
 109- Agob birâder-i 0
 110- Agik İksan(?)
 111- Ervik birâder-i 0 (M)
 112- Toma Şehriyân(?)
 113- Evanis veled-i 0 (M)
 114- Şidorbu(?) Pîrvelî
 115- Omanik birâder-i 0
 116- Uşak Şeriyân
 117- Hıranik Kimlo(?)
 118- Manos birâder-i 0
 119- Mirdiros Şehriyân
 120- Kirakos birâder-i 0
 121- İhannes Keşiş
 122- Dermân Makdîm
 123- Mihyak veled-i 0 (M)
 124- Kimlo(?) Garâz
 125- Korgik(?) Evanis
 126- İhanos Kulbeşlü(?)
 127- Agob veled-i 0
 128- Erakil birâder-i 0
 129- Muhtâr Mihân(?)
 130- Emirnâs Bahislü(?)
 131- Demir veled-i 0
 132- Enderik Kimlo
 133- İsakeş veled-i 0
 134- Evanis birâder-i 0 (M)
 135- Bedros Toma
 136- Ergik(?) birâder-i 0 (M)
 137- İhanos Kimlo(?)
 138- Kirakos birâder-i 0
 139- Evanis birâder-i 0
 140- Mîraz(?) birâder-i 0
 141- Korgik Kirakos
 142- Vlad Kimlo(?)
 143- Bedros birâder-i 0 (M)
 144- Kirabid Dilo
 145- Kirabid Erakil
 146- Darvik Bogos
 147- Serkis birâder-i 0
 148- Agob Vavir(?) (M)
 149- Şehik Mirge
 150- Mirdiros birâder-i 0
 151- Mihcân birâder-i 0
 152- Halvet(?) birâder-i 0
 153- Mirge birâder-i 0 (M)
 154- Erakil birâder-i 0
 155- Muhyitar Dermân
 156- Dermân veled-i Muhyitâr
 157- Erakil birâder-i 0 (M)
 158- Servet Makdîm
 159- Kirabid birâder-i 0
 160- Makdîm — و و و
 161- İbrâhîm İgor
 162- Bedros veled-i 0
 163- Kirabid Pîr Velî
 164- Kirakos Pîr Velî
 165- Mîrîcân Pîr Velî
 166- Kirakos Kimlo(?)
 167- Norsis birâder-i 0
 168- Halvet Kirakos
 169- Makdîm Pîr Velî
 170- Esernik Kolaylu(?)
 171- Semaviz Kimlo(?)
 172- İhannes birâder-i 0
 173- Kirakos veled-i 0
 174- Uşak birâder-i 0
 175- Mirge Pîr Velî
 176- Muhtâr Meşik(?)
 177- Maksûd birâder-i 0

178- İsanos Kimlo(?)	189- Garâz Pîr Velî
179- Agonis birâder-i 0	190- Hırabid Pîr Velî
180- Mîrğen birâder-i 0	191- Muhyitar(?) Serik(?)
181- Muhyitar(?) birâder-i 0 (M)	192- Garâz Pîr Velî
182- Erakil(?) Pîr Velî	193- Kîrkor Demürce
183- Hanlidik(?) Muş	194- Muş Pîr Velî
184- Tanikeşiş(?) Kimlo(?)	195- Murâd Muhyitâr
185- Mirçonum veled-i 0	196- Korgik(?) Pîr Velî
186- İhannes veled-i 0 (M)	197- Bedros birâder-i 0
187- İbrâhîm Pîr Velî	198- Semavin Pîr Velî
188- Serkis Pîr Velî	

Neferen..... : 198

Mücerred.... : 44

Mezre'a-i Maden karye-i mezkûre halkı ziraat iderler.

Hasıl ma'a mezre'a-i mahsûl-i maden

İspençe-i gebrân	4.970
Resm-i ırgâdiye	930
Hınta keyl 285 behesâb	28.500
Şa'îr keyl 1500 behesâb	10.500
Gâvers keyl 1000 behesâb	7.000
Boyahâne fî sene	1.500
Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bād-ı hevâ	1.350
	<hr/>
Yekûn	54.755

Karye-i Barhir(?) (بار فر)

1- Tezrik Degirpa(?)	5- Perlas veled-i 0 (M)
2- Mirdiros veled-i 0 (M)	6- Manos Erakil
3- Çemik Serkis	7- Hâçik Hırabid(?)
4- Hırant Perlas	8- Hâçik Mirge

9- Evanis veled-i 0 (M)	23- Dermân birâder-i 0
10- Azâd Korkil	24- Melikor Serkis
11- Yârvik(?) Hâçik	25- Molanis Borik(?)
12- Dermân İsanos	26- Ohan birâder-i 0 (M)
13- Kirabid Kirakos (M)	27- Bedros Hırant
14- Tamir(?) Fîrî Tonil	28- Kirakos Garâz
15- Korkil Murâd	29- Makdîm Bedros
16- Mironik(?) Eydin(?)	30- Hasan Kirabid
17- Kirabid Toma	31- Kiril(?) Mırdiros
18- Melikor birâder-i 0	32- Mırdiros Asorbey
19- Kirabid Hırant	33- Murâd Pîr Velî
20- Nomos Hırant	34- Hâfız Murâd (M)
21- Agob Muhtâr	35- Kirabid Serkis (M)
22- Nurî Hırant	

Neferen..... : 35

Mücerred..... : 2

(175)

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	875
Resm-i ırgâdiye	68
Hınta keyl 564 behesâb	5.640
Şa'îr keyl 400 behesâb	1.400
Gâvers keyl 200 behesâb	1.400
Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bād-ı hevâ	255
Yekûn	<hr/> 9.738

`Adet-i aġnâm tâbi'-i nâhiye-i Uçugân

fî sene 1.000

Karye-i Oronlu (اورنلو) Eramine

1- Kirakos Mirdiros	37- Derviş birâder-i 0
2- Mavir(?) Ačan(?)	38- İhannes Ahor(?)
3- Mülhîm veled-i 0	39- Kirabid Hiloç(?)
4- Kirakos Hiyasveli(?)	40- Halvet(?) Hâlife
5- Hirabid(?) Keşiş	41- Budak veled-i 0
6- Makdîm birâder-i 0	42- Muhtâr Digik(?)
7- İsoder(?) birâder-i 0	43- Kirakos Pîr Velî
8- Mavir(?) birâder-i 0	44- Semaviz(?) Erçebi
9- İsoder İskender	45- Bogos Evanis
10- Necmi Derviş	46- Melikor veled-i 0
11- Birge(?) birâder-i 0	47- Kirabid Evanis
12- Kesir(?) birâder-i 0	48- Orlet(?) Gorik(?)
13- Tori(?) birâder-i 0	49- Mirdiros birâder-i 0
14- Halvet(?) Minos(?)	50- Makdîm Orlet
15- Mekdon(?) Arad(?)	51- İsanos(?) David
16- Makdîm Virtan	52- Meyrek İsanos(?)
17- İmakeşiş Evanis	53- Murâd Garâz
18- Kulbeşe birâder-i 0	54- Serkis veled-i 0
19- Makdîm veled-i 0	55- Pîrsom(?) Hirabid(?)
20- İsoder(?) Melikor	56- İsanos(?) Erçebi (M)
21- İhannes veled-i 0	57- Şefkat Pîr Velî
22- Evanis Fettâh	58- Ağcân Kirakos (M)
23- Fehmân(?) Suvar(?)	59- Serkis Keşiş (M)
24- `Arbeşe Evanis	60- Pîrsom(?) Necmî (M)
25- Fettâh birâder-i 0	61- Makdîm Evanis (M)
26- Mirgen(?) birâder-i 0	62- Muhtâr Esod(?) (M)
27- Evanis Fettâh	63- Hırant Pîr Velî
28- Mirza Pîr Velî	64- Arnik(?) Pîr Velî
29- Ya'kûb Garîb	65- Agob Yûsuf (M)
30- Kulbeşe Odis	66- Dermân Semaviz(?)
31- Kirakos Çerçi	67- Bogos İsoder(?) (M)
32- Muhtâr(م, و)	68- Hoşhâl Derviş
33- Kirabid Halvet(?)	69- Garâz veled-i 0
34- Maksûd Serkis	70- Muhtâr Hor(?)
35- Mîricân Pîr Velî	71- Mihâl Pîr Velî
36- Ador(?) Suber(?)	72- Serkis Pîr Velî

- 73- Kösdik(?) veled-i O
 74- Yûsuf Erçebi
 75- Mırdıros Hamasofi(?)
 76- David veled-i O
 77- Murâd Kutahul(?)
 78- Kesir(?) birâder-i Kirakos
 79- Ohan David (M)
 80- Serkis Murâd (M)
 81- Mikâ'il Kirakos
 82- Pîr Cemâl Necmî
 83- Halvet Muhabber
 84- Kesir(?) İvâz (M)
 85- Erkik(?) İmakeşiş(?)
 86- İsanos Pîr Velî
 87- Dermân veled-i O (M)
 88- Dilân Muhtâr
 89- Dilân Bekir Holbeşe
 90- İsoç r Makdîm
 91- Çıtak(?) Serhoş
 92- Halvet(?) Pîr Velî
 93- Çiloh Çiloh(?)
 94- Odis Dikik(?)
 95- Bodos Garîb
 96- Şefkat Demirci
 97- Pîrî Bogos
 98- Bogos Bazirgorik(?)

(176)

- 99- Vladırot(?) Hızır
 100- Çelmişek(?) Pîr Velî
 101- Agob Demirci
 102- Norsis Fettâh
 103- Melikor Kimobir(?)
 104- Erakik Pîr Velî
 105- Hüseyin Nâzır
 106- Kara İzzeddîn(?)
 107- İvâz Halvet(?)
 108- Muhtâr Behlül
 109- Norsis Pîrsom(?)
 110- (ورس لو) Çerçi
 111- Norsis İsoğer
 112- Mırdıros Kirabid
 113- İhanos Evanis
 114- Halife Pîr Velî
 115- Derbeşe zâd Bekîr Pîrvelî
 116- Mırdıros Kiçlo(?)
 117- Şefkat Kirakos
 118- İsoğer Mülhîm
 119- Murâd Kirakos
 120- Mırdıros Kirabid
 121- İskender İsoğer(?)
 122- Mirek(?)
 123- Sanis Nâm
 124- Mergik Visan(?)
 125- Merkoş(?) İsoğer(?)
 126- Mîrîcân Pîr Velî
 127- Mirge Sasoli (?)
 128- Serkis Pîr Velî
 129- Halvet(?) Velî beşe
 130- Pîrîkâr Holbeşe
 131- Sevir Kiçlo(?)
 132- Norsis Pîr Velî
 133- Şefkat Pîr Velî
 134- Gorik(?) Semaviz(?)
 135- Dişek(?) Pîr Velî
 136- Halvet Dorik(?)
 137- Mırdıros Pîr Velî
 138- Çavrin(?) Cilok(?)
 139- Holvet Pîr Velî
 140- Evanis Köper(?)

Neferen..... : 140

Mücerred.... : 12

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	3.500
Resm-i ırgâdiye	768
Hınta keyl 600 behesâb	6.000
Şa'îr keyl 1000 behesâb	7.000
Gâvers keyl 1000 behesâb	7.000
Resm-i tapû ma'a ve deştbanî ve bād-ı hevâ	980
<hr/>	
Yekûn	25.248

Karye-i Sefavî (سفاوی) Erâmine

1- Garâz Maksûd	19- Mihal Pîr Velî
2- Semaviz birâder-i 0	20- (وکرا) birâder-i 0
3- Kirabid birâder-i 0	21- Halife Pîr Velî
4- Murâd Taniz(?)	22- Makdîm Pîr Velî
5- Taniz(?) veled-i 0	23- Norsis Yûsuf
6- Norsis Halvet(?)	24- فاسک veled-i 0
7- İsanos Muhyitar(?)	25- Murâd Pîr Velî
8- Noşek birâder-i 0	26- Vartân Pîr Velî
9- İsanos Keşîş	27- Mirge Pîr Velî
10- Mirdıros birâder-i 0	28- Vartân Keşîş
11- Makdîm birâder-i 0	29- Ya'kûb (اررعاب)
12- Odis birâder-i 0	30- Bogos Norsis
13- İsanos Pervâne	31- Evanis veled-i 0
14- Hirant birâder-i 0	32- Minas Bedros
15- Muhyitar birâder-i 0	33- Dermân Bedırlü
16- Norsis birâder-i 0	34- Mihalo Sadaka
17- Kesir birâder-i 0	35- Noyan Garîb
18- Garâz birâder-i 0	

Neferen..... : 35

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	875
Resm-i ırgâdiye	198
Hınta keyl 577 behesâb	5.770
Şa'îr keyl 300 behesâb	2.100
Gâvers keyl 300 behesâb	2.000
Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bād-ı hevâ	238
Yekûn	11.253(*)

(177)

Karye-i Herkit (مرکز) Erâmine tâbi'-i Uçugân

1- Halvet(?) Kudbeşe	17- Evanis Toma
2- Kirakos Pîr Velî	18- Saffed Pîr Velî
3- Agob Çerçi	19- Maksûd Pîr Velî
4- İhannes veled-i 0	20- İlor(?) Pîranik
5- (سرس) Muhtâr	21- Murâd Zanlu(?)
6- Melikor İsoder(?)	22- İskender Deşik(?) (M)
7- İsa Kiçlo(?)	23- Erakil İsanos
8- Uçgânîs birâder-i 0	24- Tomas veled-i 0 (M)
9- David Kiçlo	25- Keşiş birâder-i 0
10- Evanis Manos	26- Hayrân Miroser(?)
11- Kırdiros Pîr Velî	27- Maksûd Pîr Velî Sağır(?)
12- Mehik Sırru	28- Serkis birâder-i 0
13- Arad veled-i 0	29- Evanis Koslo(?)
14- İvâz Pîr Velî	30- Murâd birâder-i 0 (M)
15- Erakil Evanis	31- Eşref Kimeklü(?)
16- Muhtâr Pîr Velî	

Neferen..... : 31

Mücerred.... : 3

(*) Gerçek yekûn 11.181'dir.

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	775
Resm-i ırgâdiye	168
Hınta keyl 1128 behesâb	11.280
Şa'îr keyl 370 behesâb	2.590
Gâvers keyl 420 behesâb	2.940
Asiyâb 1 nîm sâle	30
Resm-i tapû ma'a deştânî ve bâd-ı hevâ	217
Yekûn	18.000

Karye-i Zigok (Zigak) (ز عوف) Erâmine ma'a mezre'a-i Kereçor(?) (کورچور) nâm-ı diğêr `Alikendi mezre'aları ve mezre'a-i kicik (کیک)

1- Ohan İsanos(?)	14- Mirdiros Ganis(?)
2- Kirkor birâder-i 0	15- Serkis veled-i 0
3- İsanos veled-i 0 (M)	16- Erakil birâder-i 0
4- Hirabid(?) Muhtâr	17- Serkis David
5- Kirabid birâder-i 0	18- Agob Vaçik
6- Bedros birâder-i 0	19- Evanis birâder-i 0 (M)
7- Varto İsanos(?)	20- Evanis Keşiş
8- Nûrî İsanos(?)	21- Hasrub(?) birâder-i 0
9- Azad(?) birâder-i 0 (M)	22- Diğêr Hisrob(?) Evanis
10- Kirkor Şakul(?)	23- Hırant Makdîm
11- Keşiş birâder-i 0	24- Manos birâder-i 0
12- Norsis veled-i 0	25- Evanis veled-i 0 (M)
13- Dike(?) Suval(?)	26- Agna(?) Pîr Velî

Neferen..... : 26

Mücerred..... : 4

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân

650

Resm-i ırgâdiye	132
Hınta keyl 673 behesâb	6.730
Şa'îr keyl 500 behesâb	3.500
Gâvers keyl 400 behesâb	2.800
Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bâd-ı hevâ	188
Yekûn	14.000

(178)

Karye-i Kirmük (کرموک) ma'a mezre'a-i
Şigorik (شگوریک) tâbi'-i nâhiye-i Uçugân

1- Azad(?) Murâd	17- Eyrik(?) Mirdiros
2- Dimâr(?) birâder-i 0	18- İvadik(?) İsanos
3- Behlül Kirabid	19- Mülhâm Pîr Velî
4- Gorgik(?) Mihâl	20- Yûsuf Pîr Velî
5- Kirakos Vaçik	21- Hosek Pîr Velî
6- Gorgik(?) veled-i 0 (M)	22- Kirakos Pîr Velî
7- Maksûd Mirdik(?)	23- Meliko Pîr Velî
8- `Azîz veled-i 0	24- Şehriyâr Evanis
9- Kirabid Evanis	25- Hoşik(?) Muhtâr (M)
10- Halife birâder-i 0	26- Bedrî Azad (M)
11- Halvet Halife	27- Agob Yûsuf
12- Yûsuf Hâçik	28- Deşkilik(?) Çerçi
13- Şehik Evanis	29- Nûrî `Azîz
14- Evanis Sarû	30- Miroz(?) Pîr Velî
15- Muhtâr veled	31- Serkis(سركيس)
16- Muhabber(?) birâder-i 0	

Neferen..... : 31

Mücerred..... : 4

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân
Resm-i ırgâdiye

775
168

Hınta keyl 836 behesâb	8.360
Şa'îr keyl 350 behesâb	2.350
Gâvers keyl 350 behesâb	2.450
Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bād-ı hevâ	221

Yekûn

14.324

Karye-i Dirok (Dirik) (د ر و ك) Erâmine tâbi'-i mezbûr

1- Sanos Mihro(?)	12- Mirik(?) Murâd
2- Mîrîcân birâder-i 0 (M)	13- Norsis Maraz(?)
3- Halife Nâm	14- Evanis birâder-i 0
4- Murâd veled-i 0	15- Erkil(?) Mırdıros
5- Bogos Sadaka	16- Murâd Demirci
6- Bedros birâder-i 0	17- Halvet(?) Bedros (M)
7- İskender Miyor	18- Nûrî Agob (M)
8- Halvet(?) birâder-i 0	19- Kirkor İskender (M)
9- Murâd veled-i 0	20- Melikor Mırdıros (M)
10- Agob Semaviz(?)	21- Ohan Evanis
11- İsanos veled-i 0	22- Sanos Pîr Velî (M)

Neferen..... : 22

Mücerred.... : 6

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	550
Resm-i ırgâdiye	96
Hınta keyl 812 behesâb	8.120
Şa'îr keyl 270 behesâb	1.890
Gâvers keyl 270 behesâb	1.890
Resm-i tapû deştbanî ve bād-ı hevâ	154

Yekûn

12.700

Kinise-i Çaklu (ك ا ك ل و) tâbi'-i mezbûr

Hâsıl

5.000

Kinise-i mezbûrun toprağında ziraat olunan hubûbâtın ve kefereden gelen kurbanın ve çirak bahanın vesair iradının beşde birin sahib-i tımara vireler. Sah

Mezre'a-i Mardik (ماردیک) tâbi'-i mezbûr der'uhde-i Mahmûd Bey, Baba Dâvud, Yûnus bin Ayas ve Balı Şeriken

fî sene maktû'

2.300

(179)

Karye-i Hamak (Hamuk) (ماک) Erâmine

1- Serkis Melikor	16- Nûrî Köse
2- Ohannes Mirge(?)	17- Nûrî Mırdıros
3- Mirgen(?) veled-i 0	18- Hırant Keşiş
4- Ya'kûb Kirabid	19- Şah Melik veled-i 0
5- Nûrî veled-i 0	20- Hirabid Mirge
6- Kesir birâder-i 0	21- Muhtâr birâder-i 0
7- Evanis Sekik(?)	22- Derviş Fîr Velî
8- Ohmanis birâder-i 0	23- Evanis Ehlamcı(?)
9- Erakik Ohmanis(?)	24- Dermân (ماردی) (M)
10- Kirabid birâder-i 0	25- Kirabid Şasek(?)
11- Bedros Sanik	26- Mîrîcân Eşref (M)
12- İsanos veled-i 0	27- Muhtâr Vardik (M)
13- Kirkor birâder-i 0 (M)	28- Muhtâr Dermân (M)
14- İvâz Esirik(?)	29- Osar(?) Köse (M)
15- Muhtâr birâder-i 0	30- Toma Fîr Velî

Neferen..... : 30

Mücerred.... : 8

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân

750

Resm-i ırgâdiye

132

Hinta keyl 391 behesâb	3.910
Şa'îr keyl 200 behesâb	1.400
Gâvers keyl 300 behesâb	2.100
Asiyâb 1	60
Resm-i tapû ma'a deştânî ve bâd-ı hevâ	214
Yekûn	8.566

Mezre'a-i Kômşî (کومشى) tâbi'-i Uçugân

Hâsıl 600

Karye-i Zirper (زيرپر) Erâmine tâbi'-i nâhiye-i Uçugân

1- Mildon İgor	16- Erakil Kirabid
2- Muhtâr birâder-i 0	17- Serkis birâder-i 0
3- Şehik birâder-i 0 (M)	18- İsanos Kirabid (M)
4- Serkis Hirabid	19- Kirabid Nas
5- Bedros birâder-i 0	20- Mirge Hirabid (M)
6- Halvet birâder-i 0	21- Diğerya(?) birâder-i 0 (M)
7- Muhtâr Bedros	22- Garâz Mihan
8- Bedros veled-i 0	23- Derviş veled-i 0
9- Evanis Pîr Velî	24- Melik Muhtâr
10- Evanis Şehriyân	25- İllos Pîr Velî
11- Murâd veled-i 0	26- Garâz Pîr Velî
12- Kesir birâder veled-i 0	27- Mîrîcân Koçak
13- Kirakos birâder-i 0 (M)	28- İleksan birâder-i 0
14- Serkis Kirakos	29- Nûrî birâder-i 0
15- Seron birâder-i 0 (M)	30- Garîb Çoban

Neferen..... : 30

Mücerred..... : 7

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	750
Resm-i ırgâdiye	138
Hınta keyl 414 behesâb	4.140
Şa'îr keyl 250 behesâb	1.750
Gâvers keyl 250 behesâb	1.750
Resm-i asiyâb 2 قى nim sâle	60
Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bād-ı hevâ	212
Yekûn	8.800

(180)

Karye-i Oruh (اوروح) Erâmine

1- Mirdiros Serkis	7- Mirdiros birâder-i 0
2- Halvet(?) birâder-i 0	8- Mirgen(?) Serkis
3- Şehik(?) birâder-i 0	9- Çerçi Garâz
4- (رواکی) Korkil	10- Vekil veled-i 0
5- Eranik birâder-i 0	11- Budak Melikir
6- Beşe Melik Vanos(?)	

Neferen..... : 11

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	275
Resm-i ırgâdiye	66
Hınta keyl 286 behesâb	2.860
Şa'îr keyl 100 behesâb	700
Gâvers keyl 100 behesâb	700
Resm-i tapû ma'a deştbanî ve bād-ı hevâ	75
Yekûn	4.676

Mezre'a-i Oğvik(?) (اوغویک) tâbi'-i nâhiye-i

Uçugân der'ûhde-i Ahmed bin Mehmed ve Mehmed bin Mahmûd ve
Balı Şeriker

fî sene maktû'

1.000

Karye-i Garti(?) (غارتى) Erâmine tâbi'-i
nâhiye-i mezbûr

1- Dermân Kirabid	13- Evanis birâder-i 0
2- Nûrî birâder-i 0	14- Evanis Gorik(?)
3- Cağfer Muhtâr	15- Halvet(?) Serkis
4- Evanis birâder-i 0	16- Mirdiros İsoder
5- Makdîm Erakik(?)	17- Evanis Keşiş
6- Kesir veled-i 0	18- Ohan Keşiş
7- İsanos Muhtâr	19- Yûsuf Kirkor
8- Bedros birâder-i 0	20- Kirkor veled-i 0
9- Hâçik David	21- Değirma(?) birâder-i 0
10- Serkis Kirakos	22- İbrâhîm Evanis
11- (مور)veled-i 0	23- Bedros Maçerçi(?)
12- Yûsuf Kirkor	

Neferen..... : 23

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	575
Resm-i ırgâdiye	138
Hinta keyl 360 behesâb	3.600
Şa'îr keyl 300 behesâb	2.100
Gâvers keyl 200 behesâb	1.400
Resm-i tapû ma'a deştânî ve båd-ı hevâ	187
Yekûn	8.000

(181)

Karye-i Şeyh Alan (علان) (شح) tâbi'-i Uçugân

1- `Ömer veled-i Kalender	6- Şahkiyad(?) `Ömer
2- Seyfeddîn veled-i Hasan	7- Hasan Halef
3- Monla Hüseyin Hızır	8- Rükneddîn Zenir(?)
4- Şeyh `Ömer Şeyh Ahmed	9- Kıyad(?) Kâsım
5- Monla Kâsım Hızır	10- Ahmed Şeyh Mehmed

Neferen..... : 10

Hâsıl-ı mine'l-hums

Resm-i bennâk	120
Hınta keyl 144 behesâb	1.440
Şa'îr keyl 200 behesâb	1.400
Bâd-ı hevâ	40
	<hr/>
Yekûn	3.000

Karye-i Araçpur(?) (اراچپور) İslâmiyye tâbi'-i mezbûr

1- Sefer(?) Halîl	5- `Ömer Eyüb
2- Hüseyin Sultân	6- (مسلک) Budak Hırloh(?)
3- Holiç `Ali Seydî	7- Miron veled-i 0
4- `Ömer Hızır	

Neferen..... : 7

Hâsıl

Resm-i bennâk

84

Hinta keyl 102 behesâb	1.010
Şa'îr keyl 50 behesâb	350
Bâd-ı hevâ	56
	<hr/>
Yekûn	1.500

Karye-i İrtan(?) (ایرتان) İslâmiyye tâbi'-i mezbûr

1- Hamza Mikâ'il	3- Han Ahmed Mikâ'il
2- Şeyh Abdâl Murâd (مسد)	

Hâsıl ma'a rûsûm 1.500

Karye-i Halifecik (خلفه جك) İslâmiyye

1- (مس) Mehmed Şah	6- Şakir Bekir
2- Pîr Hüseyin Hızır	7- (و ك) Pîr Hüseyin Nâm
3- Hamza Hüseyin	8- Kıyad veled-i 0
4- Mîr Garîb Hasan	9- Hüseyin birâder-i 0
5- `Ali Kemâl Yûsuf	10- Seydî Ahmed Hızır (M)

Neferen..... : 10

Hâsıl . ma'a rûsûm 1.500

(182)

Karye-i Ziyaret (زیارت) İslâmiyye tâbi'-i Uçugân

1- Şan Velî Şemseddîn	4- Cağfer Halîl
2- Hasan Mihyâk	5- Halîl Cağfer
3- Şankıyâd(?) Bahaeddîn	

Hâsıl ma'a rûsûm 1.500

Karye-i Akpınar (اوفكار) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr

Hâsıl 1.500

Karye-i Sorizar(?) (صوريزار) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr

Hâsıl 1.500

Karye-i Ağrad(?) (اعمار) İslâmiyye tâbi'-i mezbûr

1- Necmeddîn Fir`Ömer	4- Pîrî Muş
2- Halef Hâcı	5- (ابيير) Yûsuf (فيصل)
3- Ahmed Yûsuf	

Neferen..... : 5

Hâsıl-ı mine'l-hums

Resm-i bennâk	48
Hınta keyl 88 behesâb	880
Şa'îr keyl 80 behesâb	560
Bâd-ı hevâ	12
	<hr/>
Yekûn	1.500

Karye-i Salorik (سالوريك) İslâmiyye tâbi'-i nâhiye-i mezbûr

1- Halîl `Ali	5- Seyid `Ali
2- Hızır Nâm	6- `Ali Halîl
3- Seydî `Ali Nâm	7- Şârû Mehmed Yûsuf
4- Pîrî Hasan	

Neferen..... : 7

Hâsıl-ı mine'l-hums

Resm-i bennâk	84
Hınta keyl 140 behesâb	1.200
Şa'îr keyl 100 behesâb	700
Bâd-ı hevâ	16
	<hr/>
Yekûn	2.000

Karye-i Arbitan (اربتان) tâbi'-i nâhiye-i Uçugân

Hâsıl 1.000

Karye-i Kumur(?) (کور) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr

Hâsıl 1.500

(183)

Karye-i Ömer (عمر) nâm-ı diğeri Ahmedlü tâbi'-i mezbûr

Hâsıl 1.500

Karye-i İngök (انگوک) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr

Hâsıl 1.500

Mezre'a-i Şah Melik (شاه ملا) tâbi'-i nâhiye-i mezbûr

Hâsıl 1.500

(184)

Nâhiye-i Ahlât der livâ-i Bitlîs

Nefs-i Ahlât tâbi'-i nâhiye-i mezbûr

1- Mehmed Ahmed	32- Yağmur Hâcı
2- Senvidi(?) Kirabid	33- Maksûd Hidayet
3- Hasan Halîl	34- `Ali Kezir(?)
4- Mehmed Derviş	35- Seyid Ahmed `Ömer
5- Mehmed Pîrî	36- `Ali Hasan Hasan
6- Maksûd Yarı(?)	37- Şâhî Mahmûd
7- ( ) Hüseyin	38- Velî birâder-i 0
8- Maksûd Tayyib	39- Hamza Bekir
9- Mahmûd İlor(?) 0	40- Şeyhî Velî
10- İbrâhîm Fîr Hasan	41- `Ali Cânahmed
11- Yâr Ahmed `Ali (M)	42- Mehmed Mahmûd
12- Hüseyin birâder-i 0	43- Hasan Kulyâr(?)
13- Hüseyin birâder-i İbrâhîm	44- Hasan Ziyâd
14- `Ömer Hasan (M)	45- Hasan Yûsuf
15- Seydî Ahmed `Ali	46- Şâhî Haydar
16- Velî birâder-i 0 (M)	47- ( ) birâder-i 0
17- ( ) `Ali Yûsuf (M)	48- Mehmed Cânahmed
18- Hüseyin Kulu `Ali	49- Mehmed baba
19- Mehmed Tatar	50- Tayyâr `Alicân
20- Tatar Mehmed	51- Mahmûd Pîrî
21- Maksûd Abdî (M)	52- Mehmed Velî
22- Seydî Ma mûd Monla Ya'kûb	53- Seydî `Ali birâder-i 0
23- `Ali Hallâç(?)	54- Mahmûd Bekir
24- Hüseyin ( )	55- Korhor(?) `Alibaş
25- Şeyhî veled-i 0	56- Hamza birâder-i 0
26- Tayyâri Şeyhî	57- Mahmûd Bayrâm
27- Hüseyin ( )	58- Mehmed `Abdi
28- Yâr kulu Abdullah	59- Hamza ( )
29- Velî `Ali	60- `Ali Hasan
30- Şeyhî Köse	61- Şefkat İsmâ'il
31- Mehmed birâder-i 0	62- Sorik ( )

- 63- Hüseyin `Ali Seydî
64- Tayyâr birâder-i 0
65- Kulu Hüseyin
66- Şah Hüseyin Garîb
67- Sultân Ahmed Pîrîcân
68- Kara birâder-i 0
69- `Ali Ahmed
70- Durmuş Sultân
71- Sultân İbrâhîm Ahmed
72- Baş Hızır
73- Mehmed Mücayir(?)
74- İmâm kulu birâder-i 0
75- Pîr Mehmed Necmeddîn
76- `Ali birâder-i 0 (M)
77- Kulu Pîr Mehmed
78- Ahmed Serli(?)
79- (ا) Pîr `Ali
80- (ق) Seyid Ahmed
81- Hasan (ا)
82- Seyid Ahmed `Abdullah
83- Bâyezîd Şeyhî
84- Yâr Ahmed birâder-i 0
85- Şefkat Pîrî
86- Garîb Pîr Velî (M)
87- Ahmed Mahmûd
88- Mehmed Abdullâh
89- Halîl birâder-i 0
90- Hasan Vadi(?) Çıtak
91- Emircân Mîr
92- `Alicân Emirzâd
93- Baba birâder-i 0
94- İbrâhîm Mehmed
95- Şahkulu Maksûd
96- Kara Budak
97- Şahkulu Maksûd
98- Yûsuf Mehmed
99- Haydar Garîb
100- Şah Vladik Hayatî
101- Kerem Hîr
102- Geldi Cân Ahmed
103- Demir Suvar
104- Şehrodul(?) Kâsım
105- Kâsım İmâm Zeyneddîn
106- Haydar (عوص)
107- Satılmış Mâhir(?)
108- `Asol(?) Mehmed
109- İmâm Necmeddîn Mehmed
110- Vezir İsmâ'îl Kâsım
111- İbrâhîm (مر) Monla
112- Hoca Kalender
113- Salih `Azâmen(?)
114- `Azâmen(?) veled-i 0
115- Monlo Hasan
116- Monlogânî Hamit
117- Monla Derviş Nureddîn
118- Maksûd Pîr `Ali
119- Hüseyin İsmâ'îl

(185)

- 120- Pîr `Ali birâder-i 0
121- Hasan Ademli(?)
122- (عش و الوحر)
123- İmâm Sadaka Kalender
124- Kalender Kalender
125- Mehmed Hasan
126- İmâm Mehmed
127- Şâkirin Pîrî

128- Haydar İbrâhîm	136- Mehmed Kalender
129- İmâm Hasan Alço(?)	137- Muzaffer Dîvâne
130- Muhtâr Hasan	138- Maksûd Bahâeddîn (İmâm)
131- Ahmed Hoca Baba	139- Nûr `Ali Karabey
132- İmâm Ahmed Mehmed	140- Mehmed Pîrî
133- Hatır(?) Til(?)	141- Mehmed Hasan Kulu (İmâm)
134- `Ömer Hâcî	142- ~~Ali~~ `Ali
135- İmâm Mahmûd Bekir Ahmed	143- Mehmedîn Şah Hüseyin

Neferen..... : 143

Hâne..... : 126

Mücerred.... : 8

İmâm ve Hatîb. : 9

Cemâ'at-i Erâmine-i nefs-i Ahlât

1- Hızır Şeref	22- Hoca Mîr Bağlu(?)
2- Babacân veled-i 0	23- Köylihan Vatanis
3- Şefkat Başe(?)	24- Melik Keşiş
4- Kel Nazar veled-i 0	25- Şekiyar(?) İbadet
5- Ağacân Yabık(?)	26- Agob Mîrlihma(?)
6- Elahlu(?) Mırdıros	27- Emîr Seyyid Agob
7- (صاف) veled-i 0	28- Agob Mülhîm
8- Budak Garîb	29- Hârûn Kuş
9- Deruz(?) Miheşub	30- Arâd Keşiş
10- Mirlü(?) İsoder(?)	31- Babacân Arâd
11- Emîr İsoder(?)	32- Yârnuk birâder-i 0
12- Necmeddîn Miheşkal(?)	33- Şefkat Pîrî
13- Hoşhâl Necmeddîn	34- Kirabid Ganiçim(?)
14- Kel Emîr Hüdâdar(?)	35- Arâd(?) İsoder
15- Muhyitar(?) Hüdâdar	36- Ganik Arâd(?)
16- (سولو) Hoca	37- Murâd
17- Kuş (سولو)	38- Ya'kûb beşe Pendik
18- Hüdadelet(?) Hoca	39- `Arbeşe beşe Emîr'azîz
19- Hasî(?) Halife	40- Töma Arâd(?)
20- Kirabid Hasî(?)	41- Vanis Behlül
21- Vartanis Baniplü	42- Aslan Kivabir(?)

- 43- Mülhîm Kirabid
 44- Odis Mülhîm
 45- Kulbeşe beşe Emîr'azîz
 46- Mîrge Emîr'azîz
 47- Muhyitar Siron(?)
 48- Melikbeşe Sirok(?)
 49- Murâd Çavlı
 50- Şefkat Çavlı
 51- Şefkat Necmeddîn
 52- Muhyitar Gorçik(?)
 53- Agob Serhoş
 54- Vartanis Mîrgâr
 55- Halvet Bedros
 56- Hoşhal Bedros
 57- Norder(?) Şemseddîn
 58- Ağahan Norder(?)
 59- Gorgik Necmeddîn
 60- Kel Emîr Erakil(?)
 61- Sinot(?) Erakil(?)
 62- Hoca Kirabid
 63- Bayat Evanis
 64- Avenis Tatar
 65- Emîr bey Tatar
 66- Emreddîn(?) Serkis
 67- Pervankeş(?) Dâvud
 68- İsoder Dâvud
 69- Murâd Pervankeş
 70- Necmeddîn Mîkâ'îl
 71- Nûreddîn Mîkâ'îl
 72- Keremeddîn Necmeddîn
 73- Mîkâ'îl Keremeddîn
 74- Mîhricân Mihobey
 75- İbrâhîm Hüdâdar
 76- Mertroş(?) Ya'kûb beşe
 77- Kirakos Murâd
 78- Agob Hâçik
 79- Derhor İsoder
 80- İsoder Murâd
 81- Halvet Muhtiyar
 82- Ferahzâd Celâl
 83- Şefkat Celâl
 84- Evanis Bedros
 85- Agob Evanis
 86- Kirabid Semaviz(?)
 87- Mülhîm Garîb beşe
 88- Honik Mülhîm
 89- Şefkat Konkir(?)
 90- Pervankeş(?) (و ف ش)
 91- Muhyitar Kirâm(?)

(186)

- 92- Kel Emîr Pîrkâr
 93- Garîbcân Pîrkâr
 94- İsoder Muhyitar
 95- Gorgik İsoder
 96- Şefkat Kulbeşe
 97- Şefkat Mülhîm
 98- Birge Hirabid
 99- Sadaka Yarun(?)
 100- Halvet Norsis
 101- Serkıyal(?) Norsis
 102- Kel Emîr Ağahan
 103- Serhoş Hoş Nazar
 104- Hâçik Kerem
 105- Muhyitar Kel Emîr
 106- Birge Emren
 107- Kel Emîr Emren

108- Mihyak Hoş Efe	126- Norsis Keşiş
109- Manoş Seydi	127- Garâz Keşiş
110- Pervankeş(?) Serven(?)	128- Muhyitar Keşiş
111- Babacan Serven(?)	129- Ağababa Şarî (M)
112- Emîr'azîz (كروزر)	130- Emîryat(?) Yarun(?) (M)
113- Mihaî Emîr'azîz	131- Şefkat İsoder (M)
114- İsfehan Pîr Velî	132- Kelik(?) Abdâl (M)
115- Şefkat Pîr Velî	133- Beşe <i>مد</i> beşe <i>مد</i> (M)
116- Bedros Ya'kûb beşe	134- Çavlı Veled (M)
117- Toma Pîr Velî	135- Gorgik Gamçı(?)
118- Babacan Ağahan	136- Hayrik Evanis (M)
119- Birge Hüdâdâd(?)	137- Ertavire Garîb (كروزر)
120- Karaman Pîr Velî	138- Serhoş Hamoş(?) "
121- İzzeddîn Pîr Velî	139- Evanis Yarun(?) "
122- Halvet Pîr Velî	140- Aslan Yarun(?) "
123- Huş Emîr Pîr Velî	141- Kel Emîr Yarun(?) "
124- Mihaî Kirakos	142- Çağfer Adom(?) "
125- Azîz Keşiş	143- Gogik Ermader (M)

Neferen..... : 137

كروزر : 6

Cem'an

Neferen..... : 280
 Müsellim-i hâne.... : 126
 Mücerred..... : 8
 İmâm ve Hatib..... : 9
 ..... : 6
 Gebrân..... : 137

Hâsıl-ı mine'l hums

İспенçe-i gebrân

3.425

Hınta keyl 100 behesâb

900

	448
Şa'îr keyl 100 behesâb	600
Dihn keyl 100 behesâb	600
Resm-i asiyâb tamâm sâle 8 ۛ	480
Resm-i asiyâb nim sâle 1 ۛ	30
Resm-i bezirhâne 2 ۛ	240
Seb'a meyve ve bâğât-ı İslâmiyye besâtîn gayr-iez bâğât fî sene maktû'	2.500
Seb'a meyve ve öşr-i besâtîn ve resm-i şıra zımyân (ۛ) nefis-i Ahlât gayr-iez bâğât-ı sürh-i serân fî sene maktû'	5.000
Resm-i kivâre	20
Resm-i tapû ma'a deştbanî	200
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	1.410
Yekûn	15.405

Mahsûl-i ihtisâb-ı nefis-i Ahlât fî sene 400

Mahsûl-i bâzâr-ı esb ve tabâkhâne ve bâzâr-ı penbe ve tamga-i siyah at ve katır ve deve ve inek ve sığır ve esir satılsa yüzde beş akçe alına, buçuk akçe alandan iki buçuk akçe, satandan ve tabâkhânedan her işlenen sahtiyandan ve gönden ve postdan onda bir mîri için alına ve satılan penbeden yirmide bir akçe alına, demürden vesâir bunun emsâli nesnelere satılsa yirmide bir akçe alına fî sene. 2.200

Mahsûl-i bâc-ı ağnâm satın alan kassabdan bir akçe rub alına, satandan üç rub alına ve şehirlü tâifesin kış eyyâmında etlik için koyun satın alsa etlik aldığı ma'lûm olacak nihayet alâsın beş koyuna dek bâc alınmaya ammâ satandan alına fî sene. 800

Mahsûl-i noktabaşı haml fî 2 fî sene. 1.000

(187)

Mahsûl-i boyâhâne-i Ahlât fî sene.	9.000
Mahsûl-i zemîn-i bostân ve bağçe-i hâssa 'an tahvîl ' Ali Seyyid Bey der'uhde-i Ya'kûb 'Ali 'an gulâmân-ı 'Âdilcevâz fî sene. maktû'	300
Mahsûl-i 'âdet-i aġnâm-ı nefis-i Ahlât ma'a nevâhî fî sene.	1.000
Mahsûl-i zemîn-i bâġçe-i hâssa 'an tahvîl Velid merdum-i Şeref Bey fî sene.	50
Mahsûl-i bâġ-ı hâssa 'an tahvîl Şeref Bey nâm-ı diġer baġlı kıyye der'uhde-i Hasan bin Bölük ve Piyade 'Ali kethüdâ-i topçuyân-ı der kala'-i 'Adilcevâz ve Mehmed bin İsmâ'il 'İsâ bin Hamîd ve mustahfızân-ı kala'-i mezbûre fî sene maktû'	1.450
Mahsûl-i hisse-i bâġ-ı Seydî merdân 'an merdûmân-ı Şeref Bey yedi buçuk hisse 'an oniki hisse der'uhde-i Mustafa merdûm-i Ya'kûb Paşa-yı gulâmân-ı 'Âdilcevâz oniki hisseden yedi buçuk hissesi mukata'atdan verilmiştir. fî sene maktû'	800
Mahsûl-i bâġ 'an tahvîl Caġfer der'uhde-i Dâvud Bey(?) 'an gulâmân-ı 'Âdilcevâz fî sene maktû'	700
Mahsûl-i bâġ-ı 'an tahvîl Seydî 'Ali Aġa-yı merdûm-i Şeref Bey der'uhde-i Câna Kıymaz ve Satılmış 'an gulâmân-ı fî sene maktû'	750
Mahsûl-i bâġ-ı hâssa 'an tahvîl Kâsım (سول)	

Merdûm-i Şeref Bey der'uhde-i Pîr Baba bin İskender
fî sene maktû' 100

Bâğ-ı hâssa `an tahvîl Pîrî `an merdûmân-ı
Şeref Bey der'uhde-i `Ali (مروز) an gulâmân
fî sene maktû' 150

Bâğ-ı hâssa `an tahvîl veled-i Divâne der'uhde-i
Korkûd bin Mircân fî sene maktû' 80

Zemîn-i Baymış(?) dermezdi-i zâviye-i Gıyâlı(?)
der'uhde-i `Ali Can bin Zeyneddîn `an gulâmân-ı
(mezbûr) fî sene maktû' 100

Bâğ-ı Ağca hâssa der'uhde-i Kâsım veled-i
Yâdigâr `an gulâmân-ı Diyârbekir fî sene maktû' 160

Bâğ-ı Hızır Boğa emîr-i ahûr-ı Şeref Bey der'uhde-i
Pîr `Ali `an gulâmân-ı `Âdilcevâz fî sene maktû' 100

Nısf-ı asiyâb-ı hâssa `an tahvîl Seyyîd Merdân
fî sene harâb ---

Bâğ-ı `an tahvîl bâğ-ı Elkiz(?) der karye-i Hor
der'uhde-i Ramazan `an gulâmân-ı (mezbûr)
fî sene maktû' 300

Bâğ-ı der karye-i Sor `an tahvîl veled Ağa
der'uhde-i Aydın `an gulâmân-ı (mezbûr)
fî sene maktû' 500

Bâğ-ı der karye-i Sor `an tahvîl Halife
der'uhde-i Ahmed ser-bevvâbîn-i Bekir Bey
fî sene maktû' 200

Bâğ-ı der karye-i Sor (و ر) `an tahvîl
Ulaş der'uhde-i Ahmed el-mezbûr
fî sene maktû' 250

(188)

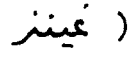
Karye-i Ağpiniz(?) ( ) tâbi'-i Ahlât

1- Koç Halvet	10- Vartanis Köse
2- Melik Halvet	11- Şefkat Fîr Velî
3- Koçzâd `Arbeşe	12- Kirabid Fîr Velî
4- Şârit véled-i 0	13- Varnik Fîr Velî
5- Pervân veled-i Canik	14- Norik Halvet (M)
6- Muhyitar veled-i 0	15- Nazar Hoşhal
7- Toman Evanis	16- Garîb Cana'zîz
8- Can a'zîz `Arbeşe	17- Kirakos Vartanis (M)
9- Halvet Evanis	18- Halvet `Arbeşe

Neferen..... : 18
 Hâne..... : 14
 Mücerred.... : 4

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	450
Resm-i ırgâdiye	84
Hinta keyl 200 behesâb	1.800
Şa'îr keyl 200 behesâb	1.200
Dıhn keyl 100 behesâb	600
Resm-i bâğât	200
Resm-i yonca ve besâtin	100
Resm-i tapû ma'a deştbanî	28
Bâd-ı hevâ	90
Yekûn	4.552

Mahsûl-i Kinise-i Aginiz ( )
 maktû'

500

Karye-i Agog (اغاغ) tâbi'-i Ahlat karye-i mezbûrun
mahsûlü vesair rûsûmunun nısfı haremeyni's-şerifeyn vakfıdır.

1- Tomabes(?) Garâz	18- Şemseddîn Sadaka
2- Vanis Tomabes	19- Arbo Mîrbey
3- Kûdes(?) Hâçik	20- Dilgân(?) Kirabid
4- Dilgân(?) İsoder	21- Vartik Kirabid (M)
5- İsoder(?) Dilgân(?)	22- Evadis Muhyitar
6- Budak İsad(?)	23- Serat(?) Kulbeşe
7- Ağahan Muhyitar	24- Gorki Garâz (M)
8- Muhyitar Keşiş	25- Ezşed Pîr Velî
9- Serkis Muhyitar	26- Evanis Garîb
10- Evanis Yonca	27- Keşiş Garîb
11- Halvet Vanis	28- Pîrî Garîb
12- Halvet Halife	29- Sırerbo(?) Garîb
13- Halvet Makdîm	30- Tanir beşe Garîb
14- Kulbeşe Hayrân	31- Kıyad Garîb
15- Evanis Gorik	32- Kirabid Keşiş
16- Evanis Gorçik	33- Kirabid Garîb
17- Murâd Sadaka	

Neferen..... : 33

Hâne..... : 31

Mücerred.... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	825
Resm-i ırgâdiye	180
Hinta keyl 500 behesâb	4.500
Şa'îr keyl 500 behesâb	1.800
Dıhn keyl 75 behesâb	400
Resm-i bâğât (ve) besâtin behesâb	400
Resm-i tapû ma'a deştânî	60
Öşr-i besâtin ve yonca	199
Bâd-ı hevâ	160

Resm-i tapû ma'a deştânî

60(*)

Yekûn

8.550(**)

Hisse-i vakf-ı harameyn-iş-şerifeyn nisf-i
me'a rüsûm

4.275

Hisse-i tımar nisf ma'a rüsûm

4.275

(189)

Karye-i Suvahiyor(?) (سواخویر) tâbi'-i
nâhiye-i Ahlât

1- Ya'kûb beşe Karakum(?)	5- Hoşhal Hoşad(?)
2- (حسی) Yarun(?)	6- Hoca Emîr İsmihân beşe
3- Makdîm Mihriban	7- Hoşhal Garîb
4- Parsan(?) Serkis	8- Vartinik Garîb

Referen..... : 3

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspenç	200
Resm-i ırgâdiye	48
Hınta keyl 150 behesâb	1.350
Şa'îr keyl 100 behesâb	600
Dıhn keyl 83 behesâb	498
Resm-i tapû ma'a deştânî	16
Bâd-ı hevâ	42
Yekûn	2.754

(*) İşaret edilen vergi iki defa kaydedilmiştir.
(**) Gerçek yekun 8.524'dür.

Karye-i Halekan (*هالكان*) tâbi'-i Ahlât

1- Dermân Arbo	7- Kara Murâd Kethüde
2- Marsîm Garîb	8- Bedir İsanos 0
3- Yûsuf Garîb	9- Bedrik Mihâl
4- Kirakos Karayogi(?)	10- Evanis Garîb
5- Gorgik Hayyaç	11- Mihâl Norsis (II)
6- İsanos Emîrcân	

Neferen..... : 11
 Hâne..... : 10
 Mücerred.... : 1

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspenç	275
Resm-i ırgâdiye	60
Hınta keyl 150 behesâb	1.350
Şa'îr keyl 100 behesâb	600
Dıhn keyl 54 behesâb	324
Resm-i yonca ve çayır	100
Resm-i tapû ma'a deştbanî	21
Bâd-ı hevâ	50
	<hr/>
Yekûn	2.780

Karye-i Zaguki (*زاغکی*) tâbi'-i Ahlât

1- Mirek(?) Gürci	2- Bedros Erçalu

Neferen..... : 2

Hâsıl

İspençe-i gebrân	50
------------------	----

Resm-i ırgâdiye	12
Hınta keyl 50 behesâb	450
Şa'îr keyl 40 behesâb	240
Dıhn keyl 15 behesâb	90
Resm-i tapû ma'a deştbanî	4
Resm-i çayır ve yonca	10
Bâd-ı hevâ	10
	<hr/>
Yekûn	866

(190)

Karye-i Madavanis (ماولوابة) tâbi'-i
nâhiye-i Ahlât

1- Kîrîcan Kethüda	5- Serkis Hüdadar(?)
2- Varsek(?) Murâdbeşe	6- Evanis Serhoş (M)
3- Serhoş Evanis	7- Kirmân Murâd (M)
4- Kirabid Evanis	8- Şan Yarûn(?) Garîb

Neferen..... : 8
Mücerred..... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	200
Resm-i ırgâdiye	42
Hınta keyl 100 behesâb	900
Şa'îr keyl 50 behesâb	300
Dıhn keyl 50 behesâb	300
Resm-i besâtin ve yonca	50
Resm-i tapû ve deştbanî	14
Bâd-ı hevâ	40
	<hr/>
Yekûn	1.846

Mahsûl-i Kinise-i Madavanis (مارلوايس)
fî sene maktû' 1.800

Mezre'a-i Bocranik (بوجرانك) tâbi'-i
Ahlât der'uhde-i Nakkaş ve Ahmed bin Seydî `an
gulâmân-ı `Âdilcevâz fî sene maktû' 1.500

Mezre'a-i Havik (حوك) tâbi'-i Ahlât
der'uhde-i Nasuh `an gilemân-ı `Âdilcevâz
fî sene maktû' 230

Mezre'a-i Cinoçoşu(?) (چينوچو نو) tâbi'-i
Ahlât der'uhde-i şah kulu veled-i `Ali `an gulâmân-ı
Bitlîs ve `Ali-i Burusa `an gulâmân-ı `Âdilcevâz
fî sene maktû' 2.300

Mezre'a-i Rigök(?) (ركوک) tâbi'-i Ahlât
der'uhde-i `Ali Mora Ağa-yı gulâmân-ı `Âdilcevâz
fî sene maktû' 400

Mezre'a-i Miryanis tâbi'-i mezbûr der'uhde-i
Derviş Maksûd veled-i Monlo İdris Ahlâtî
fî sene maktû' 200

Karye-i Norşîn (نورشيد) tâbi'-i Ahlât ma'a
mezre'a-i Sûfiler

1- Kel Emîr Musa	10- Norsis Mekil
2- Emîr Kerîm Mirân	11- Mîrîcan Bedros
3- Hayrân Açı(?)	12- Vanik Vartinis
4- Kirakos Evanis	13- Melik beşe Kotomo(?)
5- Evanis Kirakos	14- Mihyak veled-i 0
6- Şefkat Manos	15- Miregâr Halvet(?)
7- Hatik(?) Koşal(?)	16- Halvet(?) Kara
8- Argod(?) Serhoş	17- Manbeşe(?) İsoder
9- Ağahan Argod	18- Sarıcan(?) Tayyîb

19- Evir Mir'azîz	28- İvader Garîb
20- Karos birâder-i 0	29- Sirarlu(?) Garîb
21- Sadaka Kanik(?)	30- Elkerîm Kel Emîr (M)
22- Agob birâder-i 0	31- Moşek Kirakos
23- Manoş Pîr Velî	32- Hanis Argod (M)
24- Pîrî Garîb	33- Hâçik Garîb
25- Ağahan Garîb	34- Veled 0 (M)
26- Muhtâr Garîb	35- Keşiş Garîb
27- Evenis Garîb	

Neferen..... : 35
 Hâne..... : 30
 Mücerred.... : 5

(191)

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	875
Resm-i ırgâdiye	180
Hinta keyl 600 behesâb	5.400
Şa'îr keyl 300 behesâb	1.800
Dıhn keyl 133 behesâb	798
Resm-i asiyâb 1 bâb	30
Resm-i bezirhâne 1 bâb	50
Resm-i tapû ma'a deştânî	62
Resm-i yonca	200
Seb'a meyve	100
Bâd-ı hevâ	185
	<hr/>
Yekûn	9.680

Karye-i Zigak (زنگاک) tâbi'-i Ahlât

1- Nusreddîn Şemseddîn	3- Hâçik Elkerîm
2- İskender Şemseddîn	4- Şemseddîn Necmeddîn

- 5- Murâdiş Muhyitar
6- İoder Muhyitar
7- İoder Hoşbeşe
8- Şah Kıyal(?) birâder-i 0
9- İvaz Hoş
10- Ya'kûb beşe Evanis
11- Evanis veled-i 0
12- Evanis Evanis
13- Vigadar(?) Murâd
14- Kel Nazar veled-i 0
15- EvanisKirabid
16- Evanis(هوا عوه)
17- Evanis Keşiş
18- Ağnik Keşiş
19- Halvet Manoş
20- (قولور)veled-i 0
21- Anikbey Elkebir
22- Kirabid Emîr
23- Murâdiş İoder
24- Haseş(?) Muhyitar(?)
25- Kıyâl(?) Kara Murâd
26- Deştekal(?) Kıyâl(?)
27- Pîr Oğuz Onif(?)
28- Deştekel veled-i 0
29- Varkel(?) birâder-i 0
30- Hüdadar Elkabey(?)
31- Mîrîcân veled-i 0
32- Murâdiş Keşiş
33- Hasek veled-i 0
34- Mülhîm Halife
35- Halvet Mülhîm
36- Berhurdâr Kirmân
37- Mîrîcân Berhurdâr
38- Hüdadar Mihekor
39- Hoşhal veled-i 0
40- İlok Hüdadar
41- Pervân Gürebey(?)
42- Halvet(?) Pervân
43- İoder Agob
44- Gorçek Agob
45- Şemseddîn Serkis
46- Pîrîcân Şemseddîn
47- Şemik birâder-i 0
48- `Abdülkerîm Keşiş
49- Monik veled-i 0
50- Haçor (بيرو لر ميس)
51- Seydî Câncan
52- Dermân Raka
53- Garâz Hüdaber(?)
54- (مكدر)birâder-i 0
55- Melik Raka
56- Babacan Aslan
57- Havi(?) Aslan
58- Muhyitar veled-i 0
59- İoder Pîrî
60- Dikse(?) Gorik
61- Hanik veled-i 0
62- Garâz Pîrcân
63- Simdân(?) Berhurdar
64- Hanikbeşe Sultânbeşe
65- Murâd Monik
66- Kuşhan Yarûn(?)
67- (ام ستر) Yarûn(?)
68- Muhyitar İoder
69- Mırdiros Keşiş
70- Bogos Keşiş
71- Bedros `İsa bey
72- Bedros Hüdaber(?)
73- Mîrîcân Bedik
74- Hayrân Şâh Murâd
75- Odis veled-i 0
76- Norik veled-i 0
77- Kirabid Şemseddîn
78- İoder (مار)
79- (ميسو) Elhar
80- Koca Muhyitar

81- Ağahan veled-i 0	90- Garâz birâder-i 0
82- `Azîz Hosek(?)	91- Murâd Maksûd
83- Hanik Konlik(?)	92- Ağacan Garîb
84- Norsis Serkis	93- Evanis Garîb
85- Kıyad birâder-i 0	94- Mavri Garîb
86- Bedros Evanis	95- Bedros Garîb
87- Muhtâr Evanis	96- Esrik Garîb
88- İvâz beşe İhannes	97- Tatos Garîb
89- Hannis İvâzbeşe	98- Hanik Garîb

(192)

99- İsfendiyâr Garîb	112- Emîrcân Norsis (M)
100- Agob Garîb	113- Kel Nazar Uvar(?) (M)
101- Mirdiros Garîb	114- Orik Keşiş (M)
102- Kirabid Garîb	115- Tarvik(?) Mülhîm (M)
103- Halvet Garîb	116- İsvader Mihâl (M)
104- Manşe Ya'kûb (M)	117- Mirdiros veled (M)
105- Mîrîcân İsoder	118- Kara Murâd Hoca
106- Şâh Kıyâd(?) Norsis (M)	119- Ahmanis Hoca
107- Emîr Şâd İsader (M)	120- Hırabid Beşe
108- Evanis Toma (M)	121- Mirâl(?) Hoca
109- Dermân Ravik(?) (M)	122- Tarvik Hoca
110- Eztavir(?) İsvader(?) (M)	123- Hoşek Hoca
111- (عبد يوسف) Yûsuf (M)	124- Evanis Oçallu(?)

Neferen..... : 124

Hâne..... : 110

Mücerred.... : 14

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	3.100
Resm-i ırgâdiye	660
Hinta keyl 1500 behesâb	13.500
Şa'îr keyl 1000 behesâb	6.000

Dıhn keyl 823 behesâb	4.998
Hums-ı bâğât müd(?) 800 behesâb	3.200
Resm-i yonca	300
Resm-i besâtin	100
Bağ-ı meyve	500
Resm-i tapû ma'a deştbanî	250
Bâd-ı hevâ	722
Kinise-i mezbûr fî sene maktû'	1.000
Yekûn	34.330

Karye-i Karmuğ (كرموچ) tâbi'-i Ahlât

1- Halvet İvâz(?)	26- Bedros veled-i 0
2- Şarît Manos	27- Mirdiros Keşiş
3- Makdîm İvâz beşe	28- Açallun(?) Berber
4- Muhtâr Makdîm	29- İhannes Mikâ'îl
5- Evadis Muhtâr	30- Kirabid Agob
6- Yârken(?) birâder-i 0	31- Bedros birâder-i 0
7- Babacan Yarûn(?)	32- Kesir Melikor
8- Esirhan Babacan	33- İhannes Melikor
9- Emîrcân birâder-i 0	34- Evanis veled-i 0
10- Zeyron(?) Yarûn(?)	35- Esvader(?) Aslân
11- Yarûn(?) veled-i 0	36- Azâd Mücâvir
12- Hayrân Şah Melik	37- Agob birâder-i 0
13- İsmihan beşe Melik	38- Şah Kıyâd(?) Muhyitar
14- Hayrayan(?) veled-i 0	39- Toma Şah Kıyâd(?)
15- Serhoş Muhyitar(?)	40- Nazar Yarûn(?)
16- Dermân birâder-i 0	41- Kirakos Seydî
17- İsmihan beşe Yarûn(?)	42- İhannes Makdîm
18- Serük(?) veled-i 0	43- Esvader(?) Misaniş
19- Araz(?) birâder-i 0	44- Vanik İşator
20- Dermân Mücâvir	45- Hor beşe Celîl
21- Evanis Mücâvir	46- Kirabid veled-i 0
22- Manoş Bayrâm	47- Şah Kıyâd İskender
23- Şah Kıyâd(?) Bayrâm	48- Hayrân Evanis
24- Varsaş Şah Kıyâd(?)	49- Evanis Kirabid
25- Murâd Bedros	50- Serkis veled-i 0

51- Mîrîcân Evanis	58- İvan Ziyâl(?)
52- Kulhan İhannes	59- Mirî Ziyâl(?)
53- Sorik Mîrhân	60- İsmihan Halife
54- Zarif Evanis	61- Harûn Halife
55- Vardik Evanis	62- Manul Şemseddîn
56- Murâd İhannes	63- Serhoş Mihâl
57- Ziyâl(?) Halife	

(193)

64- Merizgah(?) Mihâl	90- Vartan Kulbeşe
65- Şefkat Serkis	91- Holbeşe Hobyâr(?)
66- Halvet(?) Serkis	92- Karaman Dermân
67- Norsis veled-i 0	93- Bedros Dermân
68- Arad Holbeşe	94- Suvâr Serkis
69- Murâd `Azîz	95- Odos Noyân(?)
70- Hayrân Aprik(?)	96- Serkis Agob
71- Aprik(?) veled-i 0	97- Hanik Vartinik
72- Mûcâvir Melik	98- Kirabid Vartinik
73- Us(?) Evanis	99- Mîrîcân Kirabid
74- İhannes Evanis	100- `Ayaz Fîr Velî
75- Kirabid Holbeşe	101- Şefkat Fîr Velî
76- Hirabid Holbeşe	102- Dermân Fîr Velî
77- Necmeddîn Şemseddîn	103- Turnâ Fîr Velî
78- İzzeddîn birâder-i 0	104- Gorkik Fîr Velî
79- Kôris(?) `Azîz	105- İvâz Fîr Velî
80- Fîrîcân Bekirhan	106- Hirabid Fîr Velî
81- Dilgâr İlok(?)	107- Kirakos Manos (M)
82- Evanis Kel'azîz	108- Serkis Mîrzo (M)
83- Fîrî Vartanis	109- Vartanis Murâd beşe (M)
84- Ağacan Evanis	110- Bayrâm Yanoş (M)
85- Keziro(?) Siron	111- Hayron Kirabid (M)
86- Hoşek(?) birâder-i 0	112- Vartanis Ağacan (M)
87- Hoşhâl Emîr beşe	113- Evanis Hayrân (M)
88- Hoş Nazar birâder-i 0	114- Kul Emîr Melik (M)
89- Kulbeşe Makdâm	115- Norsis Milor(?)

- 116- Manoş Rıza (M)   119- Keşiş Mücâvir
 117- Murâd beşe Mîrcân (M)   120- Keşiş İsoder
 118- Şah Klyâd Herd (M)

Neferen..... : 120
 Hâne..... : 107
 Mücerred.... : 12

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенç		3.000
Resm-i ırgâdiye		648
Hınta keyl 1500 behesâb		13.500
Şa'îr keyl 1000 behesâb		6.000
Dıhn keyl 750 behesâb		4.500
Resm-i bâğât 500 müd	{ < behesâb	2.000
Resm-i Ku'tâde-i bezirhâne	4 bâb fî 50	200
Resm-i asiyâb 4 bâb		240
Resm-i yonca		400
Resm-i besâtin		150
Resm-i meyve ma'a deştbanî		216
Bâd-ı hevâ		600
Bâğ-ı meyve		---
Yekûn		32.094 ^(*)

Mezre'a-i Kürdî (کوردوی) tâbi'-i mezbûr,
 mezbûr karye ahalisi zirâ'at ider.

Hâsıl 1.000

Karye-i Seristonik(?) (شرتونک) tâbi'-i Ahlât

1- Muhyitar Şefkat

2- Kulnik Garîb

(*) Gerçek yekûn 30.454'dür.

3- Halvet Kelül(?)	13- Şah Kıyâd(?) veled-i 0
4- Hoçik veled-i 0	14- Kul'azîz Kirzâ(?)
5- Maksûd birâder-i 0	15- Kirakos birâder-i 0
6- Evanis Piros	16- Kôris(?) birâder-i 0
7- Kirabid veled-i 0	17- Emîr'azîz Muhyitar
8- Unif(?) birâder-i 0	18- Murâd birâder-i 0
9- Toma Zeydo(?)	19- Agob Norsis
10- Agob Mihrok(?)	20- Manos veled-i 0
11- Kara birâder-i 0	21- Keşiş Toma
12- İsmihan beşe Agob	

(194)

22- Karaman Melikşin(?)	37- Mücâvir Bedros
23- Halvet birâder-i 0	38- Mîrcân Kuş
24- Murâd Haşiş	39- Arâd(?) Ağacân
25- Kirakos birâder-i 0	40- `Arbeşe Dirahor
26- Mikâ'îl İ kibey(?)	41- Çağfer Garîb
27- Kirakos birâder-i 0	42- Serhoş Garîb
28- Merçinik Halvet	43- Haçinik Garîb
29- Kirman birâder-i 0	44- Serhoş Garîb
30- Umaç(?) Hayrân beşe	45- Makdîm birâder-i 0
31- Halife Dermân	46- Bayrâk(?) Pîr Velî
32- Hoşek birâder-i 0	47- İdernas(?) Evanis (M)
33- Mîrcân birâder-i 0	48- Garâz(?) Halvet (M)
34- Unif(?) veled-i 0 (M)	49- Esakir(?) Emîr'azîz (M)
35- Murâd beşe `Arbeşe	50- Norsis Agob (M)
36- Şefkat Marik(?)	51- Yarkivi(س ر ل) (M)

Neferen..... : 51

Hâne..... : 45

Mücerred.... : 6

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân

1.275

Resm-i ırgâdiye	270
Hınta keyl 500 behesâb	4.500
Şa'îr ve çavdar keyl 300 behesâb	1.800
Dıhn keyl 200 behesâb	1.200
Hums-ı bâğât 400 müd behesâb	1.600
Resm-i meyve	400
Resm-i yonca	200
Resm-i besâtin	100
Resm-i tapû ma'a deştbanî	90
Bâd-ı hevâ	255
Yekûn	11.690

Karye-i Sor (سور) tâbi'-i Ahlât

1- Ahmed veled-i Pîr Ahmed	24- Gaffâr `İsâ
2- Yûsuf veled-i Bayrâm	25- Ağacan `Ali
3- Nuri veled-i Şeyh `Ali	26- Hüseyin Çavlı
4- Visal (صيا) veled	27- Ahmed Mehmed
5- Şefkat veled-i `Ömer	28- Budak Behlül
6- `Ali veled-i Çebi	29- `Ali Emeç(?)
7- Şeyhî veled-i `Ahî	30- `Alicân Pîr Velî
8- Yağmûr veled-i Cihân beşe	31- `Abdullâh Halîl
9- Aravidi(?) Mihâlo	32- Ümudhan Garîb
10- Velî `Ali	33- Kâdir Kulu Garîb
11- Mehmed Hüseyin	34- Pîr Ahmed Garîb
12- Elkerîm Ebuhamîd	35- Emîr Pîr Velî
13- Evanis Yâr Ahmed	36- Murâd Pîr Velî
14- Hân Ahmed Hacı Hasan	37- İmâm Monla Seydî
15- Bekir Vermiş Halîl	38- İsmâ'îl Modik
16- Ebdîr(?) İsmâ'îl	39- Şah Velî Mücâvir
17- Azâd Mihâl (M)	40- İmâm Mirho Ahmed
18- Seydî Halo	41- `Ahî Şefkat
19- Yâr Ahmed Mahmûd	42- Şemseddîn Mücâvir
20- Yarcân Mecnûn	43- Meriş İmâm
21- Maksûd Hamza	44- Mahmûd Ma'den
22- Mehmed Seydî	45- Ya'kûb Miranis(?)
23- `Ayaz Abdû	

Neferen.....	: 45
Hâne.....	: 41
Mücerred....	: 4
Îmâm.....	: 3

(195)

Cemâ'at-i Erâmine der karye-i mezbûr

1- Murâd Evanis	3- Kolikân Garîb
2- Yarûn Behlül	4- Hoşhâl Evanis

Neferen..... : 4

Hâsıl

Resm-i bâğât ve bâğçe hâ bervech-i maktû' fî sene	2.200
Hinta keyl 100 behesâb	900
Şa'îr keyl 35 behesâb	210
Resm-i bostan	250
Resm-i tapû ma'a deştbanî	84
İspence-i gebrân	100
Resm-i ırgâdiye	24
Bâğ-ı meyve ve ezmiyân(?)	100
Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet	228
Dıhn keyl 31 behesâb	189

Yekûn

4.279 (₺)

Mezre'a-i Merin Virân(?) (مرمر ویرلنز) mezkûr
karye-i ahalisi zirâ'at ider.

Hâsıl

800

(₺) Gerçek yekûn 4.285'dir.

Mezre'a-i Kara Unus(?) (قه اوت) mezre'a-i
dernezd-i karye-i mezbûr karye ehâlisi zirâ'at ider.

Hâsıl

300

Karye-i Ya'kûb tâbi'-i Ahlât

1- Hoca İhannis	14- Murâd Evanis
2- Mirge veled-i 0	15- Mirot(?) (عوص)
3- Keşiş İhannis	16- Şah Kıyâd(?) veled-i 0
4- Garâz Sahî(?)	17- Unif(?) Hızırob
5- Sahî veled-i 0	18- Noyân Makdîm
6- `Arbeşe Makdîm	19- Dermân veled-i 0
7- Muhtâr veled-i 0	20- Muhyitâr Halife
8- Agob birâder-i 0	21- Halife veled-i 0
9- Şire Hayrbeşe	22- Unif(?) Mihroz(?) (M)
10- Ya'kûb birâder-i 0	23- Muhyitâr Murâd (M)
11- İsvador Serkis	24- Emîrhân Garîb beşe
12- Kirakos İhannis	25- Kirkor Keşiş
13- Manoş veled-i 0	26- Evanis Hoca (M)

Neferen..... : 26

Hâne..... : 23

Mücerred.... : 3

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	650
Resm-i ırgâdiye	138
Hınta keyl 400 behesâb	3.600
Şa'îr keyl 200 behesâb	1.200
Dıhn keyl 140 behesâb	840
Hums-ı bâğât	300
Resm-i tapû ma'a deştânî	50
Resm-i yonca	250

Resm-i besâtin
Bâd-ı hevâ

60

130

Yekûn

7.218

Mahsûl-i Kinise-i Ya'kût fî sene maktû'

500

(196)

Karye-i Pîrhoş (پىر هوش) tâbi'-i Ahlât

1- Berhurdâr Kirabid	17- (روضه) Pîr Velî
2- Serkis veled-i 0	18- Serhoş Pîr Velî
3- `Arbeşe Tüccâr	19- Halife Pîr Velî
4- Halvet veled-i 0	20- Derviş Pîr Velî
5- Hoşhâl Köse	21- İvâz Pîr Velî
6- Varsek veled-i 0	22- Murâd Pîr Velî
7- Muhtâr Holbeşe	23- Evanis Pîr Velî
8- Şârit birâder-i 0	24- Serkis Pîr Velî
9- Pîrî İhannes	25- Elkâb Pîr Velî
10- Hanis veled-i 0	26- Korgik Pîr Velî
11- Şirge(?) Birge(?)	27- Halvet Pîr Velî
12- Manos Merdân(?)	28- Agob Pîr Velî
13- Halvet	29- Ağacan Pîr Velî
14- Seydî birâder-i 0	30- Pîrîcân Pîr Velî
15- Muhtâr Kobir(?)	31- İsvader Şah Kıyâd (M)
16- Şah Kıyâd İhannes	32- Serkis Hoşhâl (M)

Neferen..... : 32

Hâne..... : 30

Mücerred.... : 2

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân

800

Resm-i ırgâdiye	180
Hınta keyl 500 behesâb	4.500
Şa'îr ve çavdar keyl 300 behesâb	1.800
Dıhn keyl 216 behesâb	1.296
Resm-i tapû ma'a ve deştbanî	60
Resm-i yonca	100
Bâd-ı hevâ	164
	<hr/>
Yekûn	8.900

Karye-i Sugas (سوغاس) tâbi'-i mezbûr

1- Halvet Kel Emîr	7- Esmân Şâh Nûreddîn
2- Kel'azîz veled-i 0	8- Mırdıros Muhtâr
3- Diraham(?) Şeyhâl	9- Hârun Odin(?)
4- Necmeddîn Dürri(?)	10- Maksûd birâder-i 0
5- Fettan(?) Serhoş	11- Keşiş Garîb
6- Makdîm Nûreddîn	12- Varsek Mağrûz (M)

Neferen.....	: 12
Hâne.....	: 11
Mücerred....	: 1

Hâsıl-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	300
Resm-i ırgâdiye	66
Hınta keyl 400 behesâb	3.600
Şa'îr keyl 200 behesâb	1.600
Dıhn keyl 166 behesâb	996
Resm-i besâtin	100
Resm-i yonca	150
Resm-i tapû ma'a deştbanî	22
Bâd-ı hevâ	64
	<hr/>
Yekûn	6.500 (※)

(※) Gerçek yekûn 6.898'dir.

Karye-i Derzirik (مرزیرک) tâbi'-i Ahlât

1- `Îsâ bey Kethüdâ	5- Evanis Pîros(?)
2- Şerkis veled-i 0	6- Keşiş Garîb
3- Vartan Hayro	7- Pîroz Garîb
4- Dermân Gorki(?)	

(197)

8- Muhtâr Yarûn(?)	10- Sadaka Garîb
9- Hoş Nazar Agob	

Neferen..... : 10

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	250
Resm-i ırgâdiye	60
Hınta keyl 400 behesâb	1.800
Şa'îr keyl 150 behesâb	900
Dıhn keyl 80 behesâb	480
Resm-i tapû ma'a deştbanî	20
Resm-i yonca ve besâtîn	40
Bâd-ı hevâ	50
	<hr/>
Yekûn	3.600

Mezre'a-i Kenîse-i Vanik tâbi'-i Ahlât

Hâsıl 1.500

Mezre'a-i Baymış (بائمش) tâbi'-i Ahlât

Hâsıl 1.500

Mezre'a-i Cemâleddîn tâbi'-i Ahlât

Hâsıl 1.500

Mezre'a-i Çiriş (حریس) tâbi'-i mezbûr

Hâsıl 1.500

Mezre'a-i Parâm (پارام) tâbi'-i Ahlât

Hâsıl 1.500

Mezre'a-i Monlâ Kâsım (منلا کاسم) tâbi'-i mezbûr

Hâsıl 3.000

Mezre'a-i Çilvanik (چیلوانیک) tâbi'-i Ahlât

Hâsıl 1.500

Mezre'a-i Dülgen (فولگن) tâbi'-i Ahlât

Hâsıl 1.500

Mezre'a-i Kers (کرس) tâbi'-i Ahlât

Hâsıl 1.500

Mezre'a-i Buguret-gayr(?) (بوغورت غیر)
tâbi'-i elmezbûr

Hâsıl 1.500

Mezre'a-i Hasuk (حاصوك) tâbi'-i Ahlât

Hâsıl

1.500

Mezre'a-i Merdân (مروان) vakf-ı zâviye-i
Baba Merdân (بابا مروان)

Hâsıl

500

Mezre'a-i Kürzin (كورنن) tâbi'-i vakf-ı
medrese-i Zagmiye (زعمية)

Hâsıl

500

(198)

Karye-i Adabağ (لاه) tâbi'-i Ahlât vakf-ı
Haremeyn-iş-Şerefeyn

1- Pîr Nazar veled-i Yâr Ahmed	10- Mehmed veled-i 0 (M)
2- Yâr Ahmed veled-i 0	11- Hasan Hayyâm
3- Halîl veled-i Kara	12- Mehmed Hasan
4- `Ali veled-i 0	13- İbrâhîm Kulu
5- Âhmed Han veled-i Şeyh Ahmed	14- Kalender veled-i 0
6- Mehmed veled-i Kulu	15- `Alicân İbrâhîm
7- İbrâhîm Halîl	16- `Ali veled-i Nazar
8- `Ali Velî	17- Hasan (ملی)
9- Seydî Hüseyin Seydî Hamza	

Neferen..... : 17

Hâsıl kadîmden baş akçesin virilmeyüb cemi' mahsûlâtın
öşrin virirlermiş yine olıgeldükleri üzere kayd şude

Hınta keyl 100 behesâb	900
Şa'îr keyl 50 behesâb	300
Dıhn keyl 50 behesâb	300
Öşr-i bâğât 100 müd behesâb	400
Öşr-i meyve	200
Öşr-i yonca ve kiyah	100
Resm-i tapû ma'a behesâb	30
Bâd-ı hevâ	100
Yekûn	2.330

Karye-i Kezer-gîr (كزار كير) vakf-ı zâviye-i
Şeyh Kehmâr-i (كهار) Ahlâtî

1- Kirabid Agob	19- İhannes birâder-i Keşiş
2- Bayrâm birâder-i 0	20- Emîrkel Garîb
3- Tügüt(?) Bosil(?)	21- Hasek birâder-i 0
4- Emîrbey Çelikzâd	22- Emîr `Azîz Garîb
5- Murâd birâder-i 0	23- Serkis Agob
6- Akut Hoca(?)	24- Agob veled-i 0
7- Manoş veled-i 0	25- Dîvâne Serkis
8- Melik Garîb	26- Şefkat veled-i 0
9- Makram(?) Gayr	27- Hoşcân Agob
10- Veled 0 (M)	28- Kirabid birâder-i 0
11- Toma Dahor	29- Miryân Evanis
12- (خورتر) Garîb	30- (مرهت) Garîb
13- Budâk birâder-i 0	31- (صفر) Garîb
14- Şâh Maksûd Makdîm	32- Alagöz Garîb
15- Kirabid veled-i 0	33- Hoşek `Adilcivârî
16- Marilor(?) birâder-i 0	34- Köse Garîb
17- Hirabeşe(?) Gök beşe	35- Bağcân Evanis
18- Dermân veled-i 0	36- Sarû

Neferen..... : 36
Hâne..... : 35
Mücerred.... : 1

Hâsıl-ı mine'l-hums

İspençe-i gebrân	900
Resm-i ırgâdiye	210
Hınta keyl 300 behesâb	2.700
Şa'îr keyl 150 behesâb	900
Dıhn keyl 150 behesâb	900
Resm-i bâğât `an huma	150
Resm-i tapû mâ'a deştbanî	70
Resm-i çayır	100
Bâd-ı hevâ	180
Resm-i çayır ve yonca	100
Yekûn	7.030(*)

(199)

Karye-i Kırklar (قَرَفَر) tâbi'-i Ahlât vakf-ı
zâviye-i Kırklar ma'a mezre'a-i Safâ

1- Seydî `İsâ	12- Şeyh Ionik Selmân
2- Ebul Kâsım Hâcî Hayri	13- Seydî İbrâhîm
3- Suvâr Yâr Ahmed	14- Şarîr Mahmûd
4- Şeyh Ahmed	15- Kulkemaz Esman(?)
5- Hamza Hasan	16- Şâkir Tovik(?)
6- Elevirdi Hasan	17- `Ali Yücel
7- Seydî صِدِّي	18- Sultân Ahmed Kelhân
8- `Ali Velî Şeyh	19- Mehmed Yâr Ahmed
9- Hamza Hüseyin	20- Şeyh Hasan Şeyh İbrâhîm
10- Mahmûd Kara	21- Belti(?) Şâh Nurher(?)
11- Haydar Kulu	

Nefer..... : 21

Hâsıl-ı kısıml-ı mine'l-hums

(*) Gerçek yekûn 6.210'dur.

Hınta keyl 250 behesâb	2.250
Şa'îr keyl 125 behesâb	750
Dıhn keyl 125 behesâb	750
Resm-i bâğât	500
Resm-i tapû ve deştbanî	40
Bâd-ı hevâ	100
Yekûn	4.390

Karye-i Pağdos(?) (پی غدوس) tâbi'-i Ahlât
vakf-ı zâviye-i Şeyh `Abdülkâdir

1- Verhund(?) Mehmed	3- Gos Şâh Kulu
2- Sundek Gos	4- Şeyh Hasan Zâviyedâr

Nefer..... : 4

Hâsıl

Hınta keyl 50 behesâb	450
Şa'îr keyl 25 behesâb	150
Dıhn keyl 25 behesâb	150
Resm-i tapû ve deştbanî	8
Bâd-ı hevâ	20
Yekûn	778

Karye-i İrsonik (ارونك) tâbi'-i Ahlât

1- `Adil Vanis	4- Kôm `Ünvân
2- Bâbacân Garâz	5- İstanos Kürdi
3- Halvet Muhtâr	6- Halvet Garîb

Nefer..... : 6

Hâsıl kısm-ı mine'l-hums

İспенçe-i gebrân	150
Resm-i ırgâdiye	36
Hınta keyl 50 behesâb	450
Şa'îr keyl 12 behesâb	72
Resm-i tapû ve deştânî ve bâd-ı hevâ	42
Yekûn	750

Hisse-i mâlikâne-i mülk-i Yadigâr ve Hasan ve Derviş
ve `Ali Çelebi ve Mehmed Çelebi ve Seydî Ahmed nısf-ı
hubûbât 261

Hisse-i divânî nısf-ı hubûbât ma'a rüsûm-ı
`örfiyye 88

Karye-i Destaköm (مصالک) tâbi'-i Ahlât

1- `Arbeşe Toma	8- Sinabas Erakil
2- `Avar Agob	9- Dirahor İbrâhîm
3- Babacân (مصتا)	10- Hayrân Hayrân
4- Gorkik(?) Holbeşe	11- Can'azîz Necmî
5- Serkis Holbeşe	12- Tutu Yâr Şeyh
6- Vartis Hârûn(?)	13- Halvet Kirabid
7- (S i l i k)	14- Toma Mirazşe(?)

(200)

15- Seyranis `Acem	19- Hannes Garîb
16- Ya'kûb `Arbeşe	20- Kel Emo Vartanis (M)
17- Hârûn Ebûbekir	21- Pirhonik(?) Ergebi (M)
18- Toma veled-i Evanis	

Nefer..... : 21

Hâne..... : 19

Mücerred.... : 2

Hâsıl

İспенçe-i gebrân	525
Resm-i ırgâdiye	114
Hinta keyl 200 behesâb	1.800
Şa'îr keyl 100 behesâb	600
Dıhn keyl 100 behesâb	600
Öşr-i bâğât	200
Resm-i tapû ve deştbanî	28
Resm-i besâtin ve yonca	100
Bâd-ı hevâ	105
Yekûn	4.078(⌘)
Hisse-i Mâlikâne	1.648
Hisse-i Dîvânî	1.648
Resm-i örfiyye	782

Minha

Hisse-i vakf-ı (ع-ع-د ت-ع) 'an nısf-ı
hubûbât 412

Hisse-i mülk-i Yadigâr ve Hasan ve Derviş ve
'Ali Çelebi ve Mehmed Çelebi ve Seydî Ahmed (okunamadı)
'an nısf-ı hubûbât 1.236

(⌘) Gerçek yekûn 4.072'dir.

İşbu hisse-i divânî ile rûsûm-ı `örfiyye selâtin-i mâziy-yeden in'am tarîkiyle mezbûrların tasarruflarında olub hîn-i fetihde bu makûle kimesnelere mukarrernâme-i hûmayûn sadaka olundukda mezbûrlara virilmemiş hâliyâ âsitâne-i sâadete arz olundukda ellerinde mukarrernâme-i şerifleri olmayanları heman viresiz deyû fermân olunmağın cânib-i mâlikânesinden olan mülk-i meşrû'ları üzerlerine kayd olunub divânîsi ile rûsûm-ı `örfiyyesi emr-i `ali üzere tımara yazıldı.

Tâife-i İşruki sâbika Hasankeyf'de olurlarmış sonra bu yerde vatan itmişler.

1- Esir Seyro	25- `Ali veled-i Hüseyin
2- Mehmed `Ali Seyro	26- Ebûbekir Seyyid
3- Hızır birâder-i O	27- Mûsa veled-i Abdâl
4- Hasan veled-i Hızır	28- Hayri veled-i `Ali
5- Kalender veled-i Seyro	29- `Ömer veled-i Molla
6- Hud veled-i Hasan	30- Şemseddîn Bilo
7- Şemseddîn birâder-i O	31- Abdâl veled-i Ebûbekir
8- Behlül veled-i İskender	32- Mehmed veled-i Kâsım
9- Mehmed `Ali birâder-i O	33- Kel veled-i Mûsa
10- Hayro veled-i Mahmûd	34- Hâcı veled-i Hasan
11- Dâvud veled-i Diro(?)	35- Dâvud veled-i Mûsa
12- Mehmed veled-i Cendo(?)	36- Nazar veled-i `Ali (M)
13- Şemseddîn veled-i `Osmân	37- `Ali veled-i `Ali (M)
14- Nazar veled-i Garîb	38- Dîlo veled-i Dîlo (M)
15- Mehmed veled-i Garîb	39- Şârit Ahmed (M)
16- `Ömer veled-i Tükel	40- Mûsa veled-i Zeyneddîn (M)
17- Hâcı veled-i Tükel	41- Seyyâh Ahmed veled-i
18- Silo veled-i Silo	Seyd-i Ahmed (M)
19- Mahmûd veled-i Hayyâ	42- Keldeli(?) veled-i Hasan (M)
20- Tâceddîn veled-i Hızır	43- İlyâs veled-i İbrâhîm (M)
21- Mahmûd veled-i Dâvud	44- Derviş veled-i `Ali (M)
22- Mehmed veled-i Ebûbekir	45- Hasan veled-i Hüseyin
23- Mehmed veled-i Hüseyin	46- Süleymân
24- Salo veled-i Hüseyin	47- Hâcı

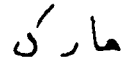
Neferen..... : 47

Hâne..... : 37

Mücerred.... : 10

Mezre'a-i Havik ( ) tâbi'-i mezbûr

Mezkûr cemâ'at zirâ'at ider.

Mezre'a-i Marik ( ) tâbi'-i mezbûr

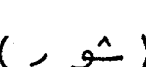
Mezkûr cemâ'at zirâ'at ider.

(201)

Hâsıl-ı aġnâm	200	re's	
fî 35	20	behesâb	7.000

Aşiret-i mezbûre Hasankeyf sancağından gelüb Bitlîs vilâyetinde mütemekkîn olub Marik ve Havik(?) nâm mezre'alarda zirâ'at eyleyüb resm-i hâneleri ve resm-i mücerredleri ve `âdet-i aġnâmları ve zikr olan iki mezre'a da eküb biçtiklerinin `öşr-i mukâbelesinde `aşiret-i mezbûre aġası olan Şemsî Aġa her sâl ikiyüz re's koyun virmeye mültezîm olduġu sebebden defter-i cedîde kayd olundu.

Bu iki mezre'a da zirâ'at ettiklerinin, `öşr-i ve `âdet-i aġnâmları ve resm-i hâneleri mukâbelesinde her sâle mezbûr Şemsî Aġa elinden mirî için Ahlât eminine(?) bervech-i maktû' 200 koyun virirler.

Mezre'a-i Sekkeşor ( ) tâbi'-i Çukur der'uhde-i Hasan Kâtib `an gulâmân-ı Bitlîs fî sene ber-vech-i maktû'

Mezre'a-i Asurvan (**اورولر**) tâbi'-i Çukur
der'uhde-i Pîr Emîr veled-i Pîr Sultân ve Pîr Gâib
ve Budak birâderân `an gulâmân-ı Bitlîs fî sene
ber-vech-i maktû' 600

Mezre'a-i Norvan (**نورولر**) dernezd-i karye-i
Meşâhiş (**مشاهت**) tâbi'-i mezbûr der'uhde-i Yûsuf
`Ali ve Hüseyin bin Hamza ve Bâli-i Siyah ve Ahmed
bin Hâcî Mahmûd fî sene ber-vech-i maktû' 400

Mezre'a-i Rıdvan (**رصولر**) tâbi'-i Çukur
der'uhde-i `Ali veled-i Okcu ve Kara Bâli ve Hasan
Eküz ve Hamza Ahmed ve Hâcî Mahmûd `an gulâmân-ı
Bitlîs fî sene ber-vech-i maktû' 400

Mezre'a- Dermân tâbi'-i Uhkân(?) (**اوھكان**)
der'uhde-i Mehmed veled-i Rüstem fî sene
ber-vech-i maktû' 300

Mezre'a-i Ersân(?) (**ارسان**) ve mezre'a-i
Çerik (**چريك**) tâbi'-i Kerniç(?) (**كرنج**)
der'uhde-i Mustafa `an gulâmân-ı Bitlîs
fî sene maktû' 250

Mezre'a-i Karakermoh(?) (**قەكرموھ**) tâbi'-i
Çukur der'uhde-i Hasan Kâtib ve Ahmed bin Seydî `an
gulâmân-ı Bitlîs fî sene ber-vech-i maktû' 300

Mezre'a-i Ersen(?) (**ارسن**) dernezd-i karye-i
Erbin(?) (**اربين**) der'uhde-i Kayıtmaz Çavuş ve
`Ali ve Mustafa ve Selmân `an gulâmân-ı Bitlîs
fî sene ber-vech-i maktû' 1.100

Mezre'a-i Mehik (**مھيك**) tâbi'-i Muş der'uhde-i
Derviş Seydî `Ali fî sene ber-vech-i maktû' 200

Mezre'a-i Ziyâd (زياد) dernezd-i Hartinik(?)
tâbi'-i Muş der'uhde-i Seydî Tâhir ve Bayrâm bin Eyne
Hoca ve Ahmed ve Seydî `Ali bin Seydî ve Hasan bin
Ahmed fî sene ber-vech-i maktû' 200

Mezre'a-i Mezre'a tâbi'-i Muş der'uhde-i Mustafa
veled-i Budak ve Bayrâm veled-i Şeyho `an cebelüyân-ı
Bitlîs fî sene ber-vech-i maktû' 200

Mezre'a-i Bulaçpuh(?) (بولاج پوح) dernezd-i
karye-i Hâçik (حاچيك) der'uhde-i Kara Bey bin
Derviş `an sipâhiyân-ı nâhiye-i Muş fî sene ber-vech-i
maktû' 300

Mezre'a-i Dibrok(?) (دي بروك) tâbi'-i Muş der'uh-
de-i İlyâs bin Tara Hâcî `an gulâmân-ı Bitlîs fî sene
ber-vech-i maktû' 300

Mezre'a-i Sonihdin(?) (صحردين) tâbi'-i Muş
der'uhde-i İdris `an gulâmân-ı Bitlîs fî sene
ber-vech-i maktû' 300

Mezre'a-i Pulur(?) (پلور) tâbi'-i Muş der'uhde-i
Ramazan veled-i İsmâ'îl `an karye-i Avşârî (اوشارى)
fî sene ber-vech-i maktû' 300

Mezre'a-i Erizok(?) (ارى زوك) tâbi'-i Muş
der'uhde-i `Ali Yûsuf ve Emîn bin `Abdullah `an
gulâmân-ı Bitlîs fî sene ber-vech-i maktû' 600

(202)

Mezre'a-i Yürek(?) (يورك) tâbi'-i Muş der'uh-
de-i Seydî bin Tâhir ve Ahmed bin Pîr Bâşe ve Seydî

`Ali ve Mehmed kulu ve Derimiz(?) veled-i Bayrâm ve İslâm bin Bayrâm ve Haydar ve Velî bin Cembrâ'îl ve Mehmed bin `Ali ve Mehmed-i diğêr ve İbrâhîm ve İlyâs bin `Ali ve Yûsuf `Ali ve Bayrâm bin Hüseyin ve Pîrî bin Mahmûd `an gulâmân-ı Bitlîs fî sene ber-vech-i maktû' 800

Mezre'a-i Akpınar (اوقپنار) tâbi'-i Muğ dernezd-i mezre'a-i Şeyh Yûsuf der'uhde-i Ahmed veled-i `Abdullah ve Hasan birâder-i mezbûr ve Pîr Sultân ve Mehmed `an gulâmân-ı Bitlîs fî sene ber-vech-i maktû' 900

Mezre'a-i Mağaköm(?) (ماگوم) dernezd-i Ahmanuk (امانوك) der'uhde-i Hasan bin `Ali ve Düşenbe(?) bin Seyfeddîn fî sene ber-vech-i maktû' 500

Mezre'a-i Vartas (وارتاس) tâbi'-i Muş der'uhde-i Emîn bin `Abdullah ve `Ali bin Yûsuf ve Mahmûd bin `Ali ve Şems ve Murâd ve Derviş ve Mehmed ve `Ali `an gulâmân-ı Bitlîs fî sene ber-vech-i maktû' 800

Mezre'a-i Ağfirûz (اعفروز) tâbi'-i Muş der'uhde-i Kara kuzu `an gulâmân-ı Bitlîs fî sene ber-vech-i maktû' 550

Mezre'a-i Bilicân (بليجان) tâbi'-i Koltik der'uhde-i Ahmed `ali ve ساد ve Mehmed `an gulâmân-ı Bitlîs fî sene ber-vech-i maktû' 400

Mezre-a-i Çayır-ı Güredêk (گوردك) dernezd-i karye-i Evren Keşiş Şikârî der'uhde-i Merâbit Keşiş Kenise-i Çakıllu(?) (چاكلو) fî sene ber-vech-i maktû' 300

Mezre'a-i Sürgün(?) (سوگور) ma'a mezre'a-i

İkücük (*ایک جوک*) der'uhde-i `Ali İzzet ve Emîr veled-i
Pîr Sultân `an gulâmân-ı Bitlîs fî sene ber-vech-i
maktû' 1.800

Bunlardan gayrı iki mezre'a Tatvân nâhiyesinde ve iki
mezre'a Güzeldere nâhiyesinde yazılmıştır.

(203)

Vakf-ı Kızıl Mescid

Dekâkîn 3 bâb fî sene	375
Mezre'a-i Hâcî Kerkob (<i>کرم</i>) tâbi'-i Güzeldere nısf-ı hububât	350
Yekûn	725

İmâmete vâkıf-ün leh ve sâir levâzımına sarf oluna.

Vakf-ı Medrese-i Şekeriye (*شکریه*)

Karye-i Herzin (<i>هرزین</i>) tâbi'-i Karçığân (<i>کارگاه</i>) hububât ma'a nısf-ı rüsûm	2.397
Mezre'a-i İn tâbi-i Gevaş	500
Zemin-i dernezd-i şehr 2 kıt'a fî sene	160
Bâğ 2 kıt'a fî sene	115
Asiyâb 1 bâb fî sene	720
Yekûn	3.892

Minha

Cihet-i müderris fî yevm	6
Cihet-i tevliyet fî yevm	1

Cihet-i talebe fî yevm	2
Cihet-i ferreş fî yevm	0,5
Cihet-i reftiyye fî yevm	1
Baha-ı hime fî sene	100
El bâki	12
Reftiyyeye sarf oluna.	

Vakf-ı Zâviye-i Şerefiye ve câmi'

Karye-i Oğurman (اوغورمان) tâbi'-i Çukur	4.686
Karye-i Kumus (کومس) tâbi'-i Tatvân hubu- bât-ı ma'a nısf-ı rüsûm	2.408
Karye-i mezre'a-i tâbi'-i Tatvân	1.000
Karye-i Has (حاس) tâbi'-i Koltik (صوف) şer'iyeye ma'a nısf-ı rüsûm	7.305
Dekâkin Kayseriye 57 bâb fî sene	7.449
Minhâ dekâkin fî şehr 57 fî sene	684
El bâki	6.765
Dekakin-i bazâr 18 bâb fî sene	4.850
Dekâkin 3 bâb hâlî	1
Kârbânsaray fî sene	4.500
Hâne-i der'nezd-imedrese hâlî	1
Hâne-i der'nezd-i Gömri hâlî	1
Karye-i Nâm (نام) tâbi'-i Koltik hububât ma'a nısf-ı rüsûm	2.423
Karye-i mezbûre için Şeyh Ebû Tâhir Medrese- si'nin vakfıdır deyû nizâ'ı vardır.	
Yekûn	<u>35.737</u>

Minha

Cihet-i imâmet ve hitâbet fî yevm	4
Cihet-i müezzin fî yevm	2
Cihet-i ferrâş fî yevm	1
Cihet-i kitâbet fî yevm	2
Cihet-i tevliyet-i müslümân fî yevm	5
Cihet-i huffâz 4 nefer fî yevm	2
Cihet-i hâdim-i kayseriye ma'a karbansaray fî yevm	2
Cihet-i hâdim-i zâviye ve câmi' fî yevm	1
Cihet-i tabbah ve habbaz fî yevm	2
Cihet-i anbardâr ve kilâri fî yevm	2

Harc-ı ta'âm gayr-i-ez leyâlî-i cum'a ve şehri
Ramazânü'l-Mübârek

Becihet-i hinta Şeksin(?) hime ve (او بون لب) fî yevm	1
Becihet-i piring (صباح و فوس) fî yevm 5 fî 11 şehr gayr-i-ez şehr-i Ramazân	1.650
Bahâ-i gust 6 akçe sabah ve altı akçalık ahşâm bişer fî yevm	12
Bahâ-ı hinta fî sene gayr-i-ez leyâli-i cum'a ve şehr-i Ramazân	752
Bahâ-ı hinta berâ-yı nân-ı rub' fî yevm	15

(204)

Bahâ-ı hasır ve sumak ve gayrihi fî yevm	4
Bahâ-ı hime fî yevm	3
Bahâ-ı nemek piyaz ve nohut fî yevm	1
Becihet-i leyâlî-i cum'a gayr-i-ez cum'a-i Ramazân	
Bahâ-ı piring beher kile fî 30 fî 44 kile	1.320
Bahâ gust-ı emen(?) fî 44 kile	264

Nısf batman dahî cedidden kalub cum'a gicesi
bir batman pişer.

Bahâ-1 revgan-1 sâde fî 44 kile	836
Becihet-i leyâlî-i Ramazânü'l-Mübârek	
Bahâ-1 piring 2 müd fî 15 kile	450
Bahâ-1 revgan fî 15 kile	285
Bahâ-1 hınta berâ-yı keşkek fî 6 15 kile	90
Bahâ-1 piring ve sumak ve سوره sürh ve siyah ve gayrihi berâ-yı ekşili(?) fî 15 fî 30 kile	450
Mübârek Ramazanın on beşinci gicesinde pilâv ile ekşili pişer ve on beşinci gicesinde keşkek ile ekşili pişer.	
Becihet-i İydîn-i mübâreke	
Bahâ-1 piring 2 müd fî 2 yevm	60
Bahâ-1 revgan fî 2 yevm	38
Bahâ-1 guşt fî 2 yevm	24

El bâki 7.098

Reftiyyesine ve sâir mühimmâtı için hıfz olunub
zevâid diyû kimesneye virilmeye.

Vakf-ı câmi'-i Kebîr

Hamam-1 silahhâne fî sene	3.600
Hamam-1 Husur(?) fî sene	1.800
Dekâkin 8 bâb fî sene	2.000
Zemîn-i der-meydân درو fî sene	50
Zemîn-i Murâd fî sene	36
Zemîn-i Pulur fî sene	50
Zemîn-i Uncu fî sene	60
Zemîn-i Ahî Yûsuf fî sene	20
Zemîn-i Hüseyin Çavuş fî sene	30
Zemîn-i Turâni fî sene	36
Zemîn-i Nur fî sene	40
Zemîn-i hatîb fî sene	50
Zemîn-i Nazar fî sene	18
Zemîn-i Haydar fî sene	18

Zemîn-i Kasab fî sene	50
Zemîn der nâhiye-i Gevaş hâlî	
Zemîn der karye-i mezbûre tâbi'-i Kefendir fî sene	93
Zemîn-i (سر مر) hâlî	
Yekûn	6.051

Minha

Cihet-i imâmet ve hitâbet fî yevm	4
Cihet-i müezzin fî yevm	2
Cihet ferrâş fî yevm	1
Cihet-i huffâz fî yevm	2
Cihet-i hâdim-i hamâm ve câmi' fî yevm	1
Cihet-i tevliyet ve kitâbet ve zâbıt fî yevm	2
Baha-ı hime fî yevm	1
Baha-ı revgan ve hasır ve kilim fî yevm	1
Yekûn	4.680

El bâki

1.371

Reftiye için hıfz olunub kıt'a zevâid
diyû kimesneye virilmeye.

Vakf-ı Mescid Monla Şah Hüseyin

Dekâkin 3 bâb fî sene	1.400
Hâne 1 bâb hâlî	

Minha

Cihet-i imâmet fî yevm	1
Cihet-i müezzin fî sene	0,5
Cihet-i ferrâş fî sene	0,5

Cihet-i revgan ve hasır ve hime fî yevm	1
Yekûn	1.080
El bâki	320
Reftiyye için hıfz olunub zevâid diyû kimesneye virilmeye.	

(205)

Vakf-ı Mescid-i Hâtun

Nısf-ı dükkân-ı `Ali Bakkal fî sene	100
Dükkan-ı Han Ahmed fî sene	372
Dükkan-ı Maksûd Kazancı fî sene	300
Dekâkin-i Şaşu Bakkal fî sene	700
Dükkan-ı Sûfî Kasab fî sene	550
Dükkan-ı Hüseyin Saraç fî sene	400
Dükkan-ı `Ali Tabak fî sene	280
Dükkan-ı Haydar Kasab fî sene	400
Dükkan-ı Şâkir Bakkal fî sene	400
Dekâkin 3 bâb hâlî	---
Zemîn 2 kıt'a fî sene	72
Yekûn	3.574

Minha

Cihet-i imâmet fî yevm	2
Cihet-i müezzin fî yevm	1
Cihet-i ferrâş fî yevm	0,5
Cihet-i zâbit ve tevliyet fî yevm	1
Cihet-i kitâbet fî yevm	0,5
Cihet-i revgan ve hasır ve hime fî yevm	1
Yekûn	2.160

El bâki 1.414
 Reftiyye için hıfz olunub kat'a zevâid diyû
 kimesneye virilmeye.

Vakf-ı Mescîd-i Hüseyin Ağa

Zemîn 3 kıt'a fî sene 360
 İmâmet ve mühimmâtına sarf oluna.

Vakf-ı berâ-yı hubz-ı Ramazan'ül Mübarek
 Dekâkin der nefis-i Bitlîs 15 bâb fî sene 5.720

Minha

Cihet-i tevliyet ve zâbit fî yevm 2

El bâki 5.000

Zikr olan dükkânlar ba'zı sahib-i hayrların
 vakfı olub beher sene cem' olunub Ramazan
 gicelerinde itmek için fıkaraaya tevzi' olunurmuş.

Vakf-ı Mescîd-i Aynü'l-Melik
 İcâre-i hamâm-ı Aynü'l-Melik fî sene 2.520

Minha

Cihet-i imâmet fî yevm 2

Cihet-i müezzin fî yevm 1

Cihet-i ferrâş fî yevm 0,5

Cihet-i tevliyet ve kitâbet ve zâbit fî yevm 1

Bahâ-ı revgan ve hasır ve hime fî yevm

1

Yekûn

1.980

El bâki

540

Reftiyye için hıfz olunub kat'a zevâid deyû
kimesneye virilmeye.

Vakf-ı Medrese-i Hamza Bey

Mahsûl-ı ma'den-i Karaboya fî sene

450

Dekâkin 3 bâb fî sene harâb

Bâğ 1 kıt'a harâb

---

(206)

Vakf-ı Mescid-i Emrullah

Dekâkin 3 bâb fî sene

1.120

Minha

Cihet-i imâmet fî yevm

1

Cihet-i müezzin ve ferrâş fî yevm

0,5

Cihet-i tevliyet ve hitâbet ve zâbit fî yevm

0,5

Baha-ı revgan ve hasır ve hime fî yevm

0,5

Yekûn

900

El bâki

220

Reftiyye için hıfz olunub zevâid diyû
kimesneye virilmeye.

Vakf-ı Medrese-i Şerefiyye

Karye-i Muşahşin tâbi'-i Çukur hububât ma'a nısf-ı rüsûm	5.412
Karye-i Kemah tâbi'-i Tatvan nısf-ı hububât ma'a nısf-ı rüsûm	1.838
Dekâkin 8 bâb fî sene	4.244
Zemîn-i Şahnişin (<i>شا مشین</i>) fî sene	350
Asiyâb der aynü'l-berd(?) fî sene	2.160
Kârbânsaray fî sene	1.000
Mahzen 1 bâb hâlî	---
Yekûn	15.004

Minha

Cihet-i müderris fî yevm	30
Cihet-i talebe 7 nefer fî yevm	7
Cihet-i imâmet fî yevm	1
Cihet-i müezzin fî yevm	0,5
Cihet-i ferraş fî yevm	0,5
Cihet-i hâdeme-i medrese ve kârbânsaray fî yevm	0,5
Bahâ-i revgan ve hasır fî yevm	0,5
Bahâ-i hime fî yevm	0,5

El bâki 424

Reftiyyesine vesâir mühimmâtına sarf olunub zevâid diyû kimesneye virilmeye.

Vakf-ı Medrese-i Hatîbe

Dekâkin 2 bâb fî sene	1.200
Zemîn-i der Hasr-ı Arab fî sene	200
Yekûn	1.400

Minha

Cihet-i müderris fî yevm	3
El bâki	320
Mühimmâtına sarf oluna.	

Vakf-ı Mescid-i Monla Sa'dî

Dekâkin 1 bâb fî sene	300
Dekâkin 2 bâb harâb	---
İmâmete ve mühimmâtına sarf oluna.	

Vakf-ı Mescid-i Karbeş(?) der Mahalle-i Husur

Dekâkin 3 bâb fî sene	400
Zemîn 1 kıt'a fî sene	25
Mahzen bâb hâlî	---
Dükân 1 bâb hâlî	---
Yekûn	425

İmâmet ve mühimmâtına sarf oluna.

(207)

Vakf-ı Mescid-i Hâcî `Abdullah

Dekâkin 2 kıt'a fî sene	600
Zemîn 1 kıt'a fî sene	100
Bâğ 1 kıt'a hâlî	---
Yekûn	700

İmâmete ve yağına ve mühimmâtına sarf oluna.

Vakf-ı Mescîd-i Zeydân

Hisse-i rub' dükkân fî sene	100
Zemîn 2 kıt'a fî sene	140
	<hr/>
Yekûn	240

İmâmete ve mühimmâtına sarf oluna.

Vakf-ı Mescîd Minâre

Mahzen 2 bâb fî sene	50
Zemîn 1 kıt'a fî sene	70
Bâğ 1 kıt'a fî sene	80
	<hr/>
Yekûn	200

İmâmete ve mühimmâtına sarf oluna.

Vakf-ı Mescîd-i Com(?) Mehmed

Dekâkin 3 bâb fî sene	500
-----------------------	-----

İmâmete ve yağına ve mühimmâtına sarf oluna.

Vakf-ı Çeşme-i Aynü'l-Melik

Dekâkin 1 bâb fî sene	300
-----------------------	-----

Mezkûr çeşmenin mühimmâtına sarf olunub cihet diyû kimesneye virilmeye.

Vakf-ı Çeşme-i Abdü's-Selâm

Dekâkin 1 bâb fî sene 650

Mezkûr çeşmenin mühimmâtına sarf olunub cihet
diyû kimesneye verilmeye.

Vakf-ı Mescîd-i `Abdü's-Selâm

Dekâkin 2 bâb fî sene 1.050

Mahzen 1 bâb fî sene 180

Yekûn 1.230

Minhâ

Cihet-i imâmet fî yevm 1,5

Cihet-i müezzin fî yevm 0,5

Cihet-i ferrâş fî yevm 0,5

Yekûn 900

El bâki 330

İmâmına ve yağına ve hasırına sarf olunub
zevâid diyû kimesneye virilmeye.

Vakf-ı Mescîd-i Kubâd

Dükkân 1 bâb fî sene 250

Zemîn 1 kıt'a fî sene 160

Yekûn 410

İmâmına ve mühimmâtına sarf oluna.

Vakf-ı Mescîd-i Uncu

Zemîn 1 kıt'a fî sene	50
Mühimmâtına sarf oluna.	

(208)

Vakf-ı Mescîd-i Aynü'l-Berd

Zemîn 2 kıt'a fî sene	60
Mahzen 2 bâb fî sene	60
<hr/>	
Yekûn	120

İmâmına ve mühimmâtına sarf oluna.

Vakf-ı Zâviye-i Şeyhü'l-Garîb

Dekâkin 2 bâb fî sene	540
Dükkân 1 bâb hâlî	---

Zâviye-i mezbûrda âyende ve revendeye ve vâki' oldukça mühimmâtına sarf oluna.

Vakf-ı Mescîd-i Mehmed Ağa der Kal'a-i Bitlîs

Nısf-ı Hamam-ı Tabakhâne fî sene	6.300
----------------------------------	-------

Minha

Cihet-i imâmet fî yevm	7
------------------------	---

Cihet-i müezzin fî yevm	3
Cihet-i kitâbet ve zâbit fî yevm	2
Cihet-i ferrâş fî yevm	1
Cihet-i Hâdeme-i mescîd ve hamâm fî yevm	1
Bahâ revgân ve hasır fî yevm	0,5

Yekûn 5.220

El bâki 1.080

Mezbûr mescîdin ve hamâmın mühimmâtına sarf olunub zevâid diyû kimesneye virilmeye.

Vakf-ı Mescîd-i Sinân Bey der kal'a

Hamâm-ı der kal'a fî sene	3.600
İcâre-i boyahâne fî sene	720
Mahzen-i dernezd-i mekteb ve hamâm 2 bâb fî sene	580
Yekûn	4.900

Minha

Cihet-i imâmet mîrî cânibinden virilür.	
Cihet-i mu'allim fî yevm	2
Cihet-i halife-i mekteb fî yevm	1
Cihet-i ferrâş fî yevm	1
Cihet-i tevliyet fî yevm	1
Cihet-i hademe-i mescîd ve mekteb fî yevm	1
Cihet-i (مرسئ) 2 nefer fî yevm	5

Yekûn 3.960

El bâki 940

Mühimmâtına ve yağına ve hasırına sarf olunub zevâid diyû kimesneye virilmeye.

Vakf-ı Zâviye-i Şeyh `Îsâ

Karye-i Hâcerlü(?) (ر خ ا ل و) tâbi'-i Tatvan	
hububât-ı ma'a nısf-ı rüsûm	1.776
Dekâkin 1 bâb fî sene	360
Dekâkin 1 bâb hâlî	---
Zemîn 3 kıt'a fî sene	190
	<hr/>
Yekûn	2.326

Minha

Cihet-i mescîd fî yevm	2
Bâkisi zâviye-i mezbûrda âyende ve revendeye sarf olunub ve vâki' oldukça mühimmâtına dâhi sarf olunub zevâid diyû kimesneye virilmeye.	

(209)

Vakf-ı Haremeyni's-şerifeyn

Karye-i Alvorih (الوار ل) tâbi'-i Muş	1.714
Karye-i Adabağ (ل ه ب ا ع) tâbi'-i Ahlât	2.330
Karye-i Ağaç (ا ع ا ع) tâbi'-i Ahlât	4.275
	<hr/>
Yekûn	8.319

Vakf-ı Mescîd-i Şahkulu Ağa

Dekâkin 1 bâb hâlî harâb	---
--------------------------	-----

Vakf-ı Mescîd-i Karıkluh(?) (ك ا ر ك ل و ع)

Dekâkin 1 bâb hâlî harâb ---

Vakf-ı Câmi' Ahlât be-cihet-i hitâbet

Hisse-i `an karye-i Hatakum (مطا کو م) tâbi'-i
Ahlât sümün-i hububât 412

Vakf-ı Zâviye-i Şeyh `Abdülkâdir

Karye-i (امروس) tâbi'-i Ahlât 778

Zâviye-i mezbûrede âyende ve revendeye sarf oluna.

Vakf-ı Zâviye-i Şeyh Ammâr-i Ahlâtî

Karye-i Kirazgir (کراز کر) tâbi'-i Ahlât gayr-iez 7.030

Zemîn 5 kıt'a fî sene 1.000

Bâğ-ı vakf-ı mezbûr fî sene 300

Yekûn 8.330

Minha

Cihet-i mescîd fî yevm	2
Cihet-i imâmet fî yevm	1,5
Cihet-i habbâz fî yevm	1
Cihet-i ferrâş fî yevm	0,5
Cihet-i tevliyet fî yevm	1
Cihet-i hizmetkâr 2 nefer fî yevm	2
Baha-i revgân ve hasır fî yevm	1
Baha-i hime fî yevm	2
Baha-i guşt fî yevm	5

Baha-i hınta berâ-yı bâb 3 senk fî yevm	6
Baha-i hınta berâ-yı sûre(?) fî yevm	2

El bâki 50

Vakf-ı Zâviye-i Kırklar

Karye-i Kırklar tâbi'-i Ahlât

Minha

Cihet-i mescîd fî yevm	1
Cihet-i habbâz ve tabbâh fî yevm	1
Cihet-i ferrâş ve Çerağcı fî yevm	1
Cihet-i hizmetkâr fî yevm	1
Baha-i gust fî yevm	3
Baha-i nân ve hınta berâ-yı sûre ve gayrihi fî yevm	5

El bâki 70

(210)

Vakf-ı Zâviye-i Baba Merdân (باب مروند)

Mezre'a-i Baba Merdân tâbi'-i Ahlât 500

^
Ayende ve revendeye sarf oluna.

Vakf-ı Medrese-i Zağmiye(?) (زغبي) harâb

Mezre'a-i Gürüb(?) (گورب) tâbi'-i Ahlât 500

Vakf-ı Mescid-i Zâviye-i Bayındırıye (باب)

Hamâm der nefs-i Adilcevâz fî sene	5.500
Hamâm der nefs-i Ahlât fî sene	2.000
Bâğ-ı meydan der-nezd-i zâviye fî sene	300
Bâğ-ı dîvâr der-nezd-i iki kaya fî sene	300
Bâğ-ı odunç(?) fî sene	300
Asiyâb der karye-i Hurşin hâlî	---
Yekûn	8.400

Minhâ

Cihet-i imâmet fî yevm	1,5
Cihet-i tevliyet fî yevm	1
Cihet-i mescid fî yevm	1
Cihet-i zâbit fî yevm	1
Cihet-i reftiyye fî yevm	2
Cihet-i hizmetkâr 1 nefer fî yevm	1
Cihet-i habbâz fî yevm	1
Bahâ-i revgân ve hasır fî yevm	1
Bahâ-i gust fî yevm	4
Bahâ-i nân fî yevm	5
Bahâ-i hinta berây-ı sûre fî yevm	2
Bahâ-i hime ve nemek ve gayrihi fî yevm	2

El bâki 300
 Reftiyyesine sarf olunub zevâid diyû kimesneye virilmeye.

Vakf-ı Mezâr-ı Şeyh Necmeddîn Hevâi

Bâğ der-nezd-i mezâr fî sene	100
Zemîn der-nezd-i mezâr 2 kıt'a fî sene	600

500

Yekûn

700

Âyende ve revendeye sarf oluna.

Vakf-ı Zâviye ve Mescîd-i Şeyh Mehmed Şeyhi Haiz(?)

Bâğ ve zemînder-nezd-i zâviye fî sene

950

Zemîn Duraktaş fî sene

50

Yekûn

1.000

Mescîd ve zâviyeye âyende ve revendeye sarf olunur.

Vakf-ı Zâviye-i Şeyh Yoldaş

Zemîn . nîm çiftlik der-nezd-i Ahlât

250

Âyende ve revendeye sarf olunur.

Vakf-ı Zâviye-i Hâcî Hüseyin Mizânî el Fenârî

Bâğ . der-nezd-i zâviye

200

Âyende ve revendeye sarf olunur.

(211)

Vakf-ı Emîr Şeref bin Emîr Şah Mehmed bin Emîr Şemseddîn El-Rojiki hâkim-i Bitlîs ve Mevlânâ Hüsâmeddîn `Ali bin Şeyh Taceddîn Hâcî Hüseyin bin Mevlânâ Mecdeddîn el-Bitlîsî ve bir evlâdı o ve evlâd-ı o batnen ba'de batnın ve `akiben ba'de `akîb ve ba'de'l-inkirâz evlâd-ı Mevlânâ Hüsâmeddîn `Ali el mezkûr vakf kerde ber-mesâlih-i zâviye-i Şeyh Ebû Tâhir-i

Bitlîsî der-nefsi Bitlîs ki mûmâileyh Mevlânâ Hüsâmeddîn `Ali binâ fermûde ve ba'de harâbu'z-zâviye neizübillâh bir fıkârâ ve mesâkîn vakf-kerde ber müceb-i temessükâtü'ş-şer'iyye el-müverrih-i be-tarih-i sene 870 el-hicriyye karye-i mezkûre-i mersûm Mevlânâ Hüsâmeddîn `Ali tasarruf idüp Mevlânâ Hüsâmeddîn `Ali'den sonra Sulbî oğlu Mevlânâ İdris el-mersûm mutasarrıf olmuştur. Hâliyâ Mevlânâ İdris'in Sulbî oğlu olub **bil-fi'l** hızâne-i âmire defterdârı olan Mevlânâ Ebu'l-fazl Efendi hazredlerinin tasarruflarında olup be-hasbi'ş-şarti'l-vâkıf müstehâk oldukları ecilden defter-i cedîd-i hakâniye kayd olundu.

Karye-i Oktağ (اوک تاغ) tâbi'-i nâhiye-i Gevar(?)

Hasıl tamâmen

3.008

Vakf-ı Hatûn-i Mu'azzama Paşa Hâtun bint-i Melik Mehmed Emîr bin Kebir bin Emîr

Şeref ve İbrâhîm hâkim-i Bitlîs ber-Mevlânâ Hüsâmeddîn `Ali bin Şeyh Tâceddîn Hâcî Hüseyin bin Mevlânâ Mecdüddîn el-Bitlîsî ve ba'de ber-evlâd-ı o ve evlâd-ı evlâd-ı o ( انا لور ) batnen ba'de batnın ve `akîb ve ba'de'l-inkırâz ber mesâlih-i zâviye-i Şeyh Ebû Tahîr Bitlîsî der nefsi Bitlîs ki mûmâibeyh Mevlânâ Hüsâmeddîn `Ali binâ fermûde ve ba'de harâbü'z-zâviyet' ül-iyâz-ı billâh ber fıkara ve mesâkîn vakf-ı kerde ber müceb-i hücceti'ş-şer'iyyetü'l-müverrih be tarih-i sene 870 el hicriyye.

Cemî'it-tâhûn

Ed-devvâretü'l-il pâsîn(?) ed-devvârînü'l-vakıfîn ki ettâhûn-i elma'rûfiye be-tahûne kal'a-i mahalle-i Husur be-cenbü'l-cisr-i tahtü'l-kal'atü'l-Bitlîsî el mahmiyye.

Erbâb-ı mezkûre mevkûfûn-`aleyh evlâd-ı merhûm Mevlânâ Hüsâmeddîn `Ali ve ba'dehû sulbî oğlu Mevlânâ İdris el merhum

mutasarrıf olub hâliya şart-ı vâkıf mücebince Mevlânâ İdris'in sulbî oğlu olub bil-fi'l hizâne-i âmire defterdârı olan Mevlânâ Ebu'l-fazl Efendi Hazretlerinin tasarruflarında olub bihasbi'sh-şarti'l-vâkıf müstehak oldukları ecilden defter-i cedîd-i hakâniye kayd olundu.

Vakf-ı merhûm mağfûrûn-leh Mevlânâ İdris Rahmetûllâhi `aleyh ber-mesâlih-i fıkârâ-i zâviye-i Şeyh Ebu'l-tâhir el-Bitlîsî der-nefs-i Bitlîs ve Medrese-i Oki(?) der belde-i mezkûre binâ-kerde ve şart-ı vâkıf mücebince tevliyet erşed-i evlâd-ı vâkıfa mahsûsdur.

Cemî' arsa-i Dareki Ömer `Ağa bin Yâdigâr ismiyle meşhûrdur. Bitlîs hâkimi Şeref Bey'den satun alınmışdır.

Cemî' ezhânehâ-yı harâb Seyyid `Ağa bin Mehmed el-Kevâlisî'den(?) satun alınmışdır.

Arsa-i tâhûn harâb mu'attal icâre-i tavîl ile hakimü'l-vakt ma'rifetiyle ne mikdâr olunmuşdur ma'a eşcar ve'l-arz ilâ gayb(?) ilâ Hacı Bey el-Roşki

Dükkân der-bazâr-ı kavvâsîn Han Ahmed ve Hasan `Ali ve Kâsımdan satun alınmışdır.

Dükkân der-sûk-i kavvâsîn Seyyid Ahmed bin Pirî Bâyezid Deryâd bint-ı Mehmed'den satun alınmışdır.

Cemî'i mezre'a ve nehrü'l-ma'rûf nehr-i Şeref bin Hacı İshâk karye-i Sabırgöz'de vâki'dir tâbi'-i Bitlîs

Nısf-ı dükkân-ı müşteri ez Hoca Müderris bin Mehmed cürm-i şerike(?) şeh Kubâd dahî(?) el-hamâmî

Dükkân-ı tamâm valid-i Merhûmun mülkü olmuşdur.

Tamâmu'l-harâc be-mevzî'-i Sabırgöz `Ali ve Şah Hüseyin evlâd-ı Kıvâmdan(?) icâreye alınmışdır. Yüzyıla değin ber-vech-i icâre-i tavîl.

Hâne-der mahalle-i Kayalı el meşhûr Kiyusur(?) der civâr-ı zâviye-i Şeyh Ebû'l-tâhir ve nısf-ı bağçeki ana mutasarıfıdır ve nısf-ı dükkân der çarşu veche ki Aîşe ve Hatice bint-i İbrâhîm ve Eşe İbnet-i İbrâhîm'den satun alınmıştır.

Dükkân der-Bitlîs der-cenb-i cısr-i civâr menzil-i Şeyh-ü'l-karîb Hâcî ve Yûsuf bin Yâr Ahmed'den satun alınmıştır.

Sülüsân dükkân der taht-ı Parasur(?) Yûsuf bin sûfî Halîl terekesinden satun alınmıştır ve sülüs hissesi inâyet bin Mehmed'den satun alınmıştır tamâm dükkân mülk olunmuştur.

Ma'den-i Zâc ve bahçe(?) Han Ahmed bin Seyid Ahmed bin Seyyid Ahmed bin Ahi *هو ملكه* satun alınmıştır.

Arz-ı vazinet(?) der karye-i Sabırgöz `Ali ve Şah Hüseyin veled-i Kulu ve Liyâs'dan icâreye alınmıştır.

(212)

Arz-ı râbi'-i kat' der karye-i Sabırgöz Şahkulu bin Hüsam'dan icâreye alınmıştır.

Cemî' kit'a-i arz . be zâhir-i Bitlîs ve ebnâ-yı Zemâil-i cennetay(?) veresesinden satun alınmıştır.

Cemî' bahçe ve Dudâr(?) der-mahalle-i Husur ye kurb-i zâviye-i Şeyh Ebû Tâhir Seyyid Ağa bin Hüsâm el-Kevalisî'den satun alınmıştır.

Cemî' Duhane der-cenb-i bahçe-i Derviş Kurt Yûsuf Hatice bint-i Mahmûd el-Mekki'den satun alınmıştır.

Cemî' dâr ve nısf . bağçe . Sûfî İbrâhîm be-zâhîr-i Bitlîs der mahalle-i Husur be-cenb-i zâviye-i Şeyh Ebû Tâhir mezbur İbrâhîm veresesinden satun alınmıştır.

Karye-i Nâm der-nâhiye-i Bitlîs Emir Şeref Bey bin Emir Şemseddîn'den satun alınmıştır.

Karye-i mezbûre Eğerçe Şeyh Ebû Tâhir Medresesinin vakfiyesinde mukayyed olub ammî hayli zamandan berü tasarruflarına geçirüb bil-fi'l şerefiye Zâviyesi için tasarruf olunur.

Cemî' dâne-i Tahûn elvâki' be-Bitlîs tahte'l-kal'a be-cenb-i Tâhûn-ı mevkûfe Emir Şeref Bey bin Emir Şemseddîn'den satun alınmışdır.

Hânehâ-i Mu'se(?) der-mahalle-i Husur ta'rib(?)-i zâviye-i Hüsâmiye be-zeyl-i cebel(?) Mevlânâ Hasan bin Mehmed atasından(?) satun alınmışdır.

Hâne-i sebîl beş و م Bitlîs bir yıl Mehmed hâlî Mehmed ان ف ن ر satun alınmışdır.

Nısf-ı bağçe-i Abdürrâhim bin Abdurrahman be-zeyl-i cîbâl be-cenb-i ve nehr-i câriye ber tâhûna Seyyid Ahmed Hakim'-ü'l vakt elinden satun alınmışdır.

Nısf-ı bağçe der-cenb-i Şeyh Mevlânâ Fethullah bin Seyyid Ahmed'den satun alınmışdır.

Cemî' beykîn(?) muttasılîn be-hâne-i Ömer eş-şehâle asûdebih(?) Yûsuf bin Hüseyin Bitlîsî'den satun alınmışdır.

Sehm ve nısf-ı sehm der karye-i Sabırgöz'in a'mâl-i Bitlis `Ali ve Şah Hüseyin bin kulu ve Liyas'dan icâreye alınmışdır.

Cemî' mezre'a ki tis'a kıtaatdır, der karye-i Sabırgöz'ün a'mâl-i Bitlîs bâref'hâ-i(?) ve enhârâ-i Vasık ن ر م ezenhâr-ı câriye ve uyûn der karye-i mezkûre Şah Hüseyin ve `Ali ibn-i Kulu ve Liyas'dan satun alınmışdır.

Cemî' tâhûnin be-zâhir-i Bitlîs der mahalle-i Hânâd ve cemî' şarabhâne be-hâne hâ-i o der mahalle-i Barunan(?) ve cemî bağ-ı be-nâhiye-i Emir Seyyidân min-nâhiye-i Bitlîs ve cemî' dekâkin-i der-sûk-ı Bitlîs olunan der-sûk-ı be Merilân(?) ve diğder sûk-ı şî'ârin be-cenb-i dükkân-ı Mevlânâ Mehmed bin Makri Bayezid ve cemî' bağçe-i be Medine-i Ahlât min â'mâl-i Bitlîs der karye-i Yâm Hoca Yûsuf bin Hoca Mehmed el ma'rûf م ب م mezkûr elinden satun alınmışdır.

Cemî' A'lem-rû(?) nısf-ı bağçe be-hâneha-i harâb be-cenb-i şatt-ı ma'rûfe be Husur `an nehr-i Tâhun Fethullah bin Mevlânâ Fethullah'dan satun alınmıştır.

Hemçünan cemî' sehm `an nısf-ı bağçe-i mezkûre İshâk bin Ahmed'den satun alınmıştır.

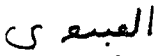
Cemî' beyt ve sofa(?) der mahalle-i Husur be-kurb-ı zâviye Sultân `Ali Bey'den satun alınmıştır.

Cemî' Bey ve Sofa(?) be-cenb-i bağçe-i Mevlânâ İdris ki verese-i Derviş'den intikâl olunmuştur. Han Ahmed bin Ömer'den satun alınmıştır.

Cemî' zemin ve dükkân be-cenb-i cısr ki vâkıfdır der mahalle-i Şamyân hâkim-i Mer'iden icâreye alınmıştır.

Cemî' Beyt ve Sofa ve Urfe(?) be-cenb-i hânehâ-i Nur Ahmed (bin) Behlül Sivân(?) Mehmed el nebârun(?) evlâd-ı Mahmûd ve Pîr Mer fûruhümden satun alınmıştır.

Cemî' Beyt ve Sofa(?) Buyût zâviye-i Ebû Tâhir ma'ruf be-hâne-i Hâcî Mahmûd Emir Ahmed eş-şihâde Sâlih Ağa'dan satun alınmıştır.

Cemî' Beyt ve Sofa(?) ve Istabl ve harâbe müşriflerdir ve be-bağçe-i vakf-ı zâviye ve be-hâne-i Hoca Derviş evlâd-ı Hasan `Aliden satun alınmıştır.

Cemî' dâr ki yekhâne ve safa(?) ve Istabl ve gurha(?) câmidir merhûm Ebu Bekir bin Mehmed Ez-zeydî veresesinden satun alınmıştır.

مارسا قیام فی القریٰ

۱۲ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰

۴۳

۴۳

مارسوز

۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰

۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰

۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰

۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰

۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰

۲۶

ما من فی القریٰ

۱۷۵ ۱۷۴ ۱۷۳ ۱۷۲ ۱۷۱ ۱۷۰ ۱۶۹ ۱۶۸ ۱۶۷ ۱۶۶

۱۲۰ ۱۲۰ ۱۲۰ ۱۲۰ ۱۲۰ ۱۲۰ ۱۲۰ ۱۲۰ ۱۲۰ ۱۲۰

۱۲۰

مارسوز

۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰

ما من فی القریٰ

۱۲۰ ۱۲۰ ۱۲۰ ۱۲۰ ۱۲۰ ۱۲۰ ۱۲۰ ۱۲۰ ۱۲۰ ۱۲۰

۱۲۰

مارسا قیام فی القریٰ

۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰

مارسوز

۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰

۱۰۰

۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰

۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰

مارسوز

۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰

ما من فی القریٰ

۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰

۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰

مارسوز

۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰

۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰

